

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии**

Том II, 2008

**I-IV Студентски научни конференции:
Избрани публикации**

PROCEEDINGS

**of the Student Scientific Society of the
State University of Library Studies
and Information Technologies**

Volume II, 2008

**I-IV Students Scientific Conferences:
Selected publications**

Отговорен редактор:
проф. д.ик.н. Стоян Денчев

Редакционна колегия:
проф. д.п.н. Александра Куманова – главен редактор

Съставители:
ас. Светла Шапкалова – секретар
ас. Теодора Генова – секретар
ас. Пламена Златкова – I-ва секция: Библиотекознание, библиография, книгознание (●)
ст. ас. Иглика Гетова-Златева – II-ра секция: Информационни технологии (●●)
ст. ас. Пламена Попова – III-та секция: Културно-историческо наследство (●●●)

Научна редакция (експерти):
ст.н.с. д-р Никола Казански
ст.н.с. д-р Ружа Симеонова
н.с. Диана Ралева
н.с. Татьяна Дерменджиева
Марияна Максимова
Елена Недева

Езикова и графическа редакция:
Николай Василев

Рецензенти:
доц. д-р Севдалина Гълъбова
проф. д.ф.н. Мария Младенова
проф. д-р Иван Попов
проф. д-р Димитър Христов

*В оформлението на изданието са използвани
миниатюри от ръкописните книги от XV в.:
„Книга на часовете“ („Йоан Евагелист“)
и „Книга за най-простите лекарствени средства“
на Матеус Платеарий, както
и кадри от студентските форуми на СВУБИТ
(II научна конференция)*

© Специализирано висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Издателство „За буквите – О писменехъ”, 2008

ISSN 1313-4566

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии**

Том II, 2008

**I-IV Студентски научни конференции:
Избрани публикации**

P R O C E E D I N G S

**of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies**

Volume II, 2008

**I-IV Students Scientific Conferences:
Selected publications**

**Издателство „За буквите – О писменехъ”
София · 2008 · Sofia**

Managing Editor:

Prof. Dsc. Stoyan Denchev

Editorial Board:

Prof. Dsc. Alexandra Kumanova – Editor-in-Chief

Compilers:

Assist. Prof. Svetla Shapkalova – Secretary

Assist. Prof. Teodora Genova – Secretary

Assist. Prof. Plamena Zlatkova – Ist Section: Library Studies, Bibliography, Book Studies (●)

Assist. Prof. Igljka Getova-Zlateva – IInd Section: Information Technologies (●●)

Assist. Prof. Plamena Popova – IIIrd Section: Cultural and Historical Heritage (●●●)

Scientific Editors (Experts):

Assoc. Prof. Nikola Kazanski

Assoc. Prof. Ruzha Simeonova

Res. Assoc. Diana Raleva

Res. Assoc. Tatyana Dermendzhieva

Mariyana Maximova

Elena Nedeva

Language and graphical editing:

Nikolaj Vasilev

Reviewers:

Assoc. Prof. Dr. Sevdalina Galabova

Prof. Dsc. Maria Mladenova

Prof. Dr. Ivan Popov

Prof. Dr. Dimitar Christozov

*„Учителят, който се разхожда в сянката на храма,
сподирян от учениците си, не им дава толкова от мъдростта си,
колкото от своята вяра и любов.*

*И ако той наистина е мъдър, не те поканва
в сградата на своето познание, а те отвежда до преддверието
на твоя собствен ум.”*

Джубран Халил Джубран

৫২

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

TABULA GRATULATORUM

**СИСТЕМАТИЗИРАН ХРОНОЛОГИЧНО-АЗБУЧЕН
БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ
НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
НА УНИВЕРСИТЕТА**

*В чест
на 59-годишнината
на Държавния библиотекарски институт –
днес: Специализирано висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии
и 7-та годишнина
от избирането на
проф. Стоян Денчев
за Ректор*

2005

1. Величкова, Л. Културната антропология като космос на знанието : [Рец. за кн.: Културна антропология : Как да разбирате себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.] // Издател (В. Търново). – 2005, N 2-3, с. 116-119.

2. Драганов, И. Двадесетият век на България – хронология : [Рец. за кн.: България XX век : Хроника / Състав. Таня Николова, Милен Куманов. – С., 2004.] // Тр. СВУБИТ, Т. 4, 2005, с. 473-477.

3. Найденова, И. Царските колекции на България – нашият имидж пред Европа : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кьосева. – С., 2004.] // *Изда тел* (В. Търново). – 2005, N 2-3, с. 113-115.

4. Трифонова, В. Ценен справочник, допълващ нашите исторически познания : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кьосева. – С., 2004.] // *Тр. СВУБИТ*, Т. 4, 2005, с. 465-471.

2006

5. Ангелова, Р. и др. За живите и безсмъртните : [Студенти от Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технологии : Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] / Р. Ангелова, К. Пешина, Л. Дукова // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

6. [Андреева, К. и др.] Информационно разнообразие на света = Information diversity of the world : Предварителна планировка на II Студентска науч. конф. и изложба на СВУБИТ, зала „Тържествена”, 19 май 2006 / К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

7. [Андреева, К. и др.] „Не съд за знание, а пламтящ факел” : Създаване на Студентско научно общество в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 19 май 2006 / К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

8. Борисов, Б. Информационното разнообразие на света : Есе на II студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // *Наука*, 2006, N 5, с. 39-40. <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

9. Борисов, Б. Информираност и антитероризъм : Финансови и културни аспекти. // *Тр. СВУБИТ*, Т. 5, 2006, с. 325-341.

10. Везирова, К. Съвременна научна конференция за модерния музей : [Рец. за кн.: Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004. // *Изда тел* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 32-33.

11. Витанова, Т. Картографиране на историко-археологически обект – нов подход в представянето на резервата „Сборяново” : [Рец. за кн.: Сборяново = Sborgyanovo : Ист.-археол. резервати = Historical and Archeological reservation :

[Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. на 20-год. от разкриването на Свещарската царска гробница.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 36-37.

12. Владимирова, Н. Бъдещето на инфосферата : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 23, септ. 2006, с. 2.

13. Владимирова, Н. Информационно разнообразие на света : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Не съд за знание, а пламтящ факел”. // Н а у к а, 2006, N 4, с. 74-75.

14. Владимирова, Н. Информационно разнообразие на света : „Не съд за знание, а пламтящ факел” : [II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”]. // Б и б л и о т е к а, 2006, N 3-4, с. 60-61.

15. Владимирова, Н. „Не съд за знание, а пламтящ факел” : Втора Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 19 май 2006. // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 25-26.

16. Владова, С. Справочник – каталог по царските колекции : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кьосева. – С., 2004.]. // Б и б л и о т е к а, 2006, N 2, с. 52-54.

17. [Врайков, Ю.] Академично посвещение : Завещание към човечеството на проф. А. Айнщайн : [Публ. на фрагм. от „Основи на теория на относителността”, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 22.12.2006 г.]// <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

18. [Георгиев, И. и др.] Разположение на залата на СВУБИТ : Аранжировка на Тържествената акад. церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 / И. Георгиев, В. Меродийска ; Консултант С. Янев. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

19. [Георгиев, И. и др.] Тържествена академична церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 : Стеногр. / И. Георгиев, В. Меродийска. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

20. Георгиева, Н. Образованието е сила : Историограф. на Акад. церемония [по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена“, 22.12.2006 г.]//

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

21. Димандиева, С. Библиографоведският контекст на енциклопедия „Българска книга“ (С., 2004). // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 583-586.

22. Ефтимова, С. Библиотерапията и децата. Как да се използват приказките? // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 563-572.

23. Ефтимова, С. Масовата комуникация – архитект на човешкия свят : Нов труд – компендиум по медийна психология с насоченост на справочно издание : [Рец. за кн.: Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психология. – С., 2004.]// Издател (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 30-32.

24. Ефтимова, С. Проф. Тодор Боров (1901-1993) : [Моделиране на единно оформление на експонати за ...]. // Музей на съвременната българска духовност : Витрина N 5 / СВУБИТ. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

25. Конярска, И. Първо комплексно историко-културно изследване : [Рец. за кн.: Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers : Албум / Община Казанлък, Ист. музей „Искра“ – Казанлък ; Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ; Състав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.]// Издател (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 38-39.

26. Кръстева, Р. и др. Историография на създаването на Студентското научно общество на СВУБИТ : II Студентска науч. конф. и изложба „Информационно разнообразие на света“ ; Епиграфи: „Не съд за знание, а пламтящ факел“; „Първорастението ще бъде“ (Й. В. Гьоте) / Р. Кръстева, К. Андреева, М. Полихронова. // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 603-618.

27. Кървова, А. Опит за броене : [Военни реликви на Руско-турската освободителна война]. // Всичко за оръжията, 2006, N 2, с. 6-7.

28. Лозанов, П. Концептуална картина на книгознанието в България : (По енцикл. „Българска книга“. – С., 2004.) // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 579-582.

29. Луканов, М. Учредени и връчени от ректора нови стипендии на студенти в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

30. Панайотова, Б. Ново изследване на древния град – албум за стария Несебър : [Рец. за кн.: Стариат Несебър : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Текст Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.] // **И з д а т е л** (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 39-40.

31. Пелтекова, Ц. Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект. Представителност в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // **Т р.** СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 587-596.

32. Симеонова, С. Библиотекоевдски контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

33. Стоименова, Д. Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // **Т р.** СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 597-602.

34. Стоянова, В. Електронна представителност на академично издателство : (Върху примера на издателство „Проф. Марин Дринов” към БАН. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

35. Сюлемезов, И. Съществен труд за история на българската цивилизация : [Рец. за кн.: Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.] // **И з д а т е л** (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 33-34.

36. Трифонова, В. и др. [Втора] II Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света” („ Information diversity of the world”) : [Публ. на фрагм. от материалите на форума, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 19.05.2006 г.] : Стеногр. / В. Трифонова, И. Драганов, И. Найденова. // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

37. Трифонова, Г. Интердисциплинарен книговедско-библиотекоевдски контекст на енциклопедията „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] // **И з д а т е л** (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 27-29.

38. Трифонова, Г. и др. „От словото се ражда слово” : [Академична среща – час по „Методика на научните изследвания” на студентите в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. със състав. на енцикл. „Българска книга”] / Г. Трифонова, С. Симеонова. // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

39. Христова, И. Общосоциологична терминологична култура на книговедската сфера в България : [На основата на енцикл. „Българска книга” (София, 2004) ; Кирило-Методиевски вестник „За буквите”, N 21, ноември 2005 ; Прогр. „Книгата и „безкнижната” цивилизация : III Нац. науч. конф. с междунар. участие, 31 окт.-ноем. 2005.]//

<<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

40. Цветкова, Ц. Нов съществен принос по народния календар : [Рец. за кн. : Български традиционен календар : Ил. енцикл. / БАН. Центр. библ. на БАН и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.]// **И з д а т е л** (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 35-36.

41. Шапкалова, С. Информационна картина на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” : [Постановка на проблема. I. Подход; II. Същност; III. Фактология; III. 1. Фондове; III. 2. Каталогизиране и картотеки; III. 3. Читатели; IV. Обобщение]; Епиграф „Ex tempore” [Прев. от лат.: Изхождайки от момента, от дадените обстоятелства.]. // **Т р . С В У Б И Т**, Т. 5, 2006, с. 259-276.

42. Шапкалова, С. Феноменология на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” в контекста на идеята и реалността „информационна среда” : Междунар. науч. конф. „Глобализация, дигитализация, достъп и опазване на културното наследство”, София, 8-10 ноември 2006 г. = Phenomenology of the Library of the Theology Faculty of the St. Kliment Ohridski University of Sofia in the context of the idea and the reality of „Information environment” : Intern. sci. conf. „Globalization, Digitalization, Access and Preservation of Cultural Heritage”, Sofia, 8-10 November 2006. //

<<http://www.slim.emporia.edu/globenet/Sofia2006/Index.htm>>.

2007

43. Божилова, В. Нестинарството в „Ритъмът на времето” : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф. Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова.]// **К о м п а с** (Бургас), N 7, 9 окт. 2007, с. 8.

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

44. Бояджиев, Д. Фотосесия на III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

45. Бунева, Т. Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания : (Списания „Блясък” и „Story”, или За изработване на стратегия срещу вълната „жълта” преса. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

46. Владимирова, Н. От информация към знание = From information to knowledge : [Науч. съобщение на III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.]. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

47. Владимирова, Н. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба [„От информация към знание” – 18.05.2007 г.] на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // И з д а т е л (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 61-63.

48. [Владимирова, Н.] [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Анонс]. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

49. [Владимирова, Н.] [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Регламент за участие]. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

50. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : (На основа на фонда от неговите плакати) ; Епиграф: „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

51. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : (На основа на фонда от неговите плакати) ; Епиграф „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго) : Дипл. работа / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Науч. ръководител ... А. Куманова ; Рец. ... С. Денчев. – (CD-ROM). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

52. Георгиев, И. и др. Дипломирането: прохождение в големия път на живота. / И. Георгиев, В. Меродийска. // Т р. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 569-572.

53. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Доп. на персоналията към витрина N 5 на проф. Тодор Боров – ученик на титуляра в Музея на съвр. бълг. духовност / СВУБИТ. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

54. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Нов информ. блок в персоналната витрина N 5, посветена на проф. Тодор Боров в Музея на съвр. бълг. духовност / СВУБИТ. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

55. Ефтимова, С. Психологически потенциал на приказката. // Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 483-489.

56. Иванова, С. Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

57. Игнатова, Е. Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория. (Библиотечно-информационен център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информационни технол.). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

58. Корчева, И. От информация към знание : [Трета] III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // И с т и н а – Veritas, N 7 (1404), авг. 2007, с. 1, 7.

59. Корчева, И. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – пред пресъздадените от студентите образи на Св. Св. Кирил и Методий, папа Адриан II, Св. княз Борис I в присъствието на Негово Превъзходителство и Високо Преосвещенство Архиепископ Джузепе Леанца и Апостолическия екзарх Негово Високо Преосвещенство Епископ Христо Пройков ; Епиграф „Ave verum corpus Dei”. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

60. Корчева, И. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : [Синтез. информ.] //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

61. Меродийска, В. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : II. София. Обща ист. скица. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

62. [Меродийска, В.] С повишен рейтинг : По случай връчването на дипломите на бакалаври и магистри, випуск 2006, 22.12.2006. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 25, май 2007, с. 2.

63. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (ABNB) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // И з д а т е л (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 66-68.

64. Пашова, Я. За социологията като инструмент за разбиране на себе си и другите [: Рец. за кн.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology : [Textbook] / R. Appelbaum, William J. Chambliss. – New York: Harper Collins College Publ., 1995.] // Т р. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 563-568.

65. Симеонова, С. Библиотекоевдски контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

66. Стоянова, В. Електронна представителност на издателство : (Върху примера на Акад. изд. „Проф. Марин Дринов” към БАН). //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

67. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание“ („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : Историография и метаинформ. картина ; Епиграф „E pluribus unum” / И. Корчева и др. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

68. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание“ („From information to knowledge”) : Историография и метаинформ. картина, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. ; Епиграф „E pluribus unum” / И. Корчева и др. // Т р. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 573-576.

Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

69. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание“ („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : [Публ. на фрагм. от материалите на форума] : Стеногр. / И. Корчева и др. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

70. Христова, А. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : III. Около най-старата сграда : Превратности. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

71. Христова, А. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : IV. Сердика – Средец – София. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

72. Христова, Е. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : V. София след 1878 г. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

73. Христова, Е. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : VI. Панорама на София : Съвременен маршрут. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

74. Христова, И. Общофилософската терминологична култура на книговедската сфера в България : [Преглед на енцикл. „Българска книга” (С., 2004), в. „За буквите”, прогр. на III Нац. науч. конф. с междунар. участие „Книгата и „безкнижната” цивилизация”]. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

75. Ценкова, Б. Приключенията на малките еднорогчета Каси, Кови и Младши : (Коледна вълшебна приказка в четири части). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

76. Цонков, Л. Информационно-технологично обезпечение на научен форум : (III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) ; Епиграф „Какво е внедряване? Това е борба...” (Рудолф Дизел). //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

77. Чончев, Г. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : I. Встъпление. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

78. Чончев, Г. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : VII. Обобщение. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

79. Шапкалова, С. Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и нейните читатели : (Постановка. Историческа скица. Фондове. Каталогизи и картотеки. Ползватели. Обобщение) ; Епиграф „Разбираш ли това, що четеш?“ (Деян (8:30)). // Б и б л и о т е к и – четене – комуникации. – В. Търново, 2007, с. 184-197.

2008

80. Александров, А. Фреймова структура на художествено творчество (Автопортретни черти) (N 177). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 385-387.

81. Алексиев, О. Романът „Изворът“ на Айн Ранд – един вдъхновяващ разказ за цената да бъдеш себе си [: Рец. за кн.: Ранд, Айн. Изворът : Роман. – София : Изток – Запад, 2006.] (N 83). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 87-90.

82. Ангелов, С. Историко-културно изследване на църквите „Св. София“ и „Св. Георги“ (По монографията на проф. Богдан Филов) [: Рец. за кн.: Филов, Богдан. Софийската църква „Света София“. Софийската църква „Свети Георги“. – София, 2004.] (N 175). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 375-381.

83. Ангелова, Р. Пътеводител на Алма Матер [: Рец. за кн.: [Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски“: Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – София, 2006.] (N 106). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 151-153.

84. Ангелова, С. Антифони: класификационни построения : (По едноименната статия на Ст. Кожухаров от „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 75). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 59-60.

85. Ангелова, Я. Информационна картина на природата : (Опит за приближаване към философско-религиозното пространство на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф и други мислители на ХХ-XXI в.) (N 82). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 79-86.

86. Апостолова, Л. Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.: Българите в световните хроники. 1912-1925 : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. – София, 2004. (N 86). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 96-98.

87. Архитектурният облик на центъра на София – спомени и предизвикателства / С. Спасова и др. (N 166). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 335-339.

Други авт.: В. Томова, В. Инджова, А. Бояджиева.

88. Афура, Я. Информационна картина на електронния сайт на бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе (www.eic.rousse.bg) (N 128). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 105-106.

89. Бакалска, А. Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 257-258.

90. Баренска, Г. Икономически и политически справочник на град Враца [: Рец. за кн.: Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.] (N 103). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 143-144.

91. Богданова, Д. Светомир Тодоров Иванчев : Кратка биографична скица и системно-структурна картина на трудовете му и литературата за него : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. I : А-З. – София, 1985.) (N 189). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 433-435.

92. Богданова, П. Обещание към българския читател за незабравими търсения чрез „кораба на светлината” [: Рец. за кн.: Каталог 2003-2007 / Изд. „3. Стоянов”. – София, 2005. – 128 с. : с репрод.] (N 98). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 128-130.

93. Божилов, Д. Защо Константин-Кирил получава прозвището „Философ” : (Над страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 117). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 193-194.

94. Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” : Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф. Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова и представяне на продукта зад граница]. // Б и б л и о т е к а, 2008, N 2, с. 58-59.

95. Борисов, Б. Пътят към знанието [: Есе] (N 158). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 297-300.

96. Борисова, М. Великденската традиция (N 167). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 340-344.

97. Бошнаков, Б. Комуникация без граници – онлайн-представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 269-270.

98. Братанова, З. Нетрадиционни религиозни движения в България (N 205). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 485-488.

99. Бунева, Т. Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”) [: Рец. за списания N 5, 2007] (N 109). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 164-167.

100. Василева, С. Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славика Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 277-278.

101. Величкова, Л. Биографична скица на чешкия княз Болеслав II (X в.) : (По статията на Г. Сотиров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 193). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 446-447.

102. Величкова, Р. Обща културологична скица на вторични документи по тема хирургия за информационно подпомагане на студенти : (На базата на електронния каталог на книги на Народна библиотека „Иван Вазов”, град Пловдив) (N 125). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 222-226.

103. Величкова, С. Информационно-културна карта на кинологията в Европа (N 162). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 317-321.

104. Венкова, Д. Американският учен медиевист от полски произход проф. Хенрих Бирнбаум (Фреймово третиране на персоналия от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 190). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 436-439.

105. Веселинова, В. Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 243-244.

106. Владимиров, В. Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 255-256.

107. Владимирова, Н. Културологична историографска платформа на интелектуално-технологичното осигуряване на научен форум : (III студентска науч. конф. и изложба „От информация към знание”, 18.05.2007 г.), Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технол. (N 178). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 388-391.

108. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ : (На основата на фонда от неговите плакати) (N 186). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 415-425.

109. Власакова, М. Фреймова картина на научно-изследователски справочно-информационен текст : Статията на Александър Милев „Папа Адриан II” (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. I : А-З. – София, 1985.) (N 196). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 454.

110. Врайков, Ю. Аварската съдба – поглед към миналото, прозрение в бъдещето : (Размисли върху страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 71). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 49-51.

111. Вучкова, А. Ценно издание по операционни системи [: Рец. за кн.: Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – София, 2006.] (N 157). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 295-296.

112. Генадиева, Д. Вторичнодокументална картина на „Публикации на Института за литература 2005 г.” [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература за 2005 г. : Библиогр. бюл. / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2006.] (N 92). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 112-113.

113. Георгиев, Г. Системна картина на електронния сайт на фирмата за компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИН-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 263-264.

114. Георгиева, Н. Фреймовото построение на статията на Боряна Велчева „Абecedар” : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. I : А-З. – София, 1985.) (N 67). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 37-40.

115. Георгиева, Р. Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 239-240.

116. Георгиева, Ц. Регионален исторически музей, град Враца : Каталог [: Рец. за кн.: ... / Състав. Георги Ганецовски и др. ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.] (N 100). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 134-135.

117. Гетова-Златева, И. Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека) (N 127). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 233-234.

118. Гнафакис, Д. Съвременна диалогична концепция за културно-информационната феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – София, 2006.] (N 102). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 139-142.

119. Гонев, Г. Плащания чрез кредитни карти : (Разпространение сред населението) (N 155). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 289-291.

120. Градева, А. Вторичнодокументална картина на публикациите на Института за литература [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература : Библиогр. бюл. : Т. 1- / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2000- .] (N 93). / Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 114-116.

121. Дамяновска, С. Изкуствоведски и информационни аспекти на колекцията „Фунев” към отдел „Скулптура” на Градска художествена галерия – Мездра : (Опит за проучване) (N 172). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 363-368.

122. Делева, Н. Фреймова картина на статията на Куйо Куев „Арий” : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 197). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 455-456.

123. Дешлиева, С. Информационна картина на екологичното образование за опазване на околната среда : (На базата на електронния и систематичния каталог на Народната библиотека „Иван Вазов” и текущата нац. библиография на България, серия 1/ 2001-2004; серия 5/ 1997-2004) (N 122). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 204-207.

124. Димитров, Б. Електронно изследване на сайт на художник (www.thelotuseater.com) (N 134). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 247-248.

125. Димитров, Е. Информационна картина на музикалната култура на съвременното българско общество (N 170). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 357-360.

126. Димитров, З. Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс” (www.deltaplus.net) (N 150). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 279-280.

127. Димитрова, А. Диалогът като комуникация : Профили от гледна точка на подчинения (N 176). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 382-384.

128. Димитрова, К. Въздействието на танците върху човешкия организъм (N 200). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 464-469.

129. Дичева, Д. Системна картина на електронния сайт на телекомуникационния оператор „Орбител” (www.orbitel.bg) (N 136). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 251-252.

130. Драганов, И. Светите братя Кирил и Методий – българи или гърци? А това ли е най-важното? : (Културологична постановка на проблема) (N 118). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 195-196.

131. Драков, М. Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) (N 129). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 237-238.

132. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Доп. на персоналията към витрината на проф. Тодор Боров – ученик на титуляра в Музея на съвр. бълг. духовност, Витрина N 5, СВУБИТ (N 181). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 400-402.

133. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Нов информ. блок в персоналната витрина [N 5], посветена на проф. Тодор Боров в Музея на съвр. бълг. духовност, СВУБИТ (N 182). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 403-404.

134. Ефтимова, С. Работа с приказките : (Постановка. Механизми. Използване. Функции. Обобщение) (N 183). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 405-410.

135. Жабова, Г. Информация за интернет доставките за масовия потребител – културно-ценностен портрет (N 156). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 292-294.

136. Желязкова, К. [и др.] „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света / К. Желязкова [, В. Божилова] [: Рец. за посещенията на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа.] // К о м п а с (Бургас), N 1971, 6-8 юни 2008, с. 8.

137. Живков, И. Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 281-282.

- 138. Заркова, З.** Нов брой на списание „Пламък“ (N 3/4 за 2007 г.): Интердисциплинарна панорама (N 90). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 107-109.
- 139. Иванов, В.** Нова книга за съкровищата на българските ханове [: Рец. за кн.: Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингвистико-историогр. изследване]. – София, 2005.] (N 173). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 369-371.
- 140. Иванова, В.** Проект за изложба с работно заглавие „Златото на синовете на северния вятър Борей“ (N 204). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 483-484.
- 141. Иванова, П.** Електронна картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ“ (www.nexcom.bg) (N 131). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 241-242.
- 142. Иванова, С.** България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за бюл.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – София, 2004.] (N 95). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 119-121.
- 143. Игнатова, Е.** Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория : (Библиотечно-информ. център на СВУБИТ) (N 120). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 199-201.
- 144. Йонов, Ц.** Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч“ (www.gbg.bg) (N 140). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 259-260.
- 145. Йончовска, Й.** Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга (V-XVI в.) : Към въпроса за красотата на информацията [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.] (N 85). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 93-95.
- 146. Йорданова, М.** Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ“ ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 265-266.
- 147. Йотова, П.** Принос върху култовата архитектура и изкуство в Североизточна България [: Рец. за кн.: Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – София, 2006.] (N 179). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 392-396.

148. Козарева, А. Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 94). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 117-118.

149. Конярска, И. „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 397-399.

150. Корчева, И. За камъните, по които стъпваме : (Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. *Ulpia Oescus* = Улпия Ескус : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 174). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 372-374.

151. Корчева, И. По следите на миналото : Един съвременен поглед върху група археол. обекти от Кюстендилския регион (N 169). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 351-356.

152. Костадинова, А. Разделното хранене в полза на болните от диабет [: Практическа таблица] (N 163). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 322-328.

153. Костадинова, Н. Картография на новите информационни технологии [: Рец. за кн.: Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – София, 2006.] (N 101). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 136-138.

154. Крушев, Т. Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 283-284.

155. Кърджалийска, С. Панорама на четенето в читалнята за обществени науки на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (N 105). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 149-150.

156. Кьосева, М. и др. Пътят на светлината: Солун – Метеора – Охрид [: Впечатление от едно пътуване] / М. Кьосева, В. Аначкова, Ц. Николова (N 187). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 426-431.

157. Ланзов, Г. Историко-културен преглед на техносферата през призмата на фототехниката (N 160). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 305-310.

158. Латовска, Е. Справочно-информационно издание на Българската академия на науките [: Рец. за кн.: Справочник. 2006 : БАН. – София, 2006.] (N 91). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 110-111.

159. Луканов, М. Системно-структурна културологична картина на Багдадския халифат : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия“) (N 195). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 450-453.

160. Маринова, Т. Тютюнът и влиянието му върху хората : Защо хората пушат? [: Емпирично наблюдение] (N 165). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 331-334.

161. Матеева, И. Феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий“. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации“; Нар. библ. „П. Р. Славейков“. – В. Търново, 2006.] (N 88). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 101-104.

162. Меродийска, В. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Сердика – Средец – София (N 77). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 64-67.

163. Миленков, В. Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group“ (www.globul.bg) (N 141). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 261-262.

164. Минева, Е. Българистика (Vulgarica) [: Рец. за бюл.: Българистика = Vulgarica : Информ. бюлетин / Центр. библ. БАН, Съвет за чуждестр. българистика. – София, 2006.] (N 96). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 122-124.

165. Минчева, Я. Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.com) (N 148). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 275-276.

166. Мисиркова, Л. Българската християнска архитектура от времето на Първото българско царство : Историко-културна и съвременна оценка (N 184). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 411-412.

167. Митрова, В. Информационна картина на граждански дела – Софийски районен съд, 33 състав, месец август 2006 г. (N 124). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 218-221.

168. Михайлова, А. Паралелни светове и творци на вселени в „Хрониките на Амбър” на Роджър Зелазни : (Кратък анализ и някои паралели в творчеството на други автори и различни митологии) (N 108). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 157-163.

169. Младенова, М. Първо музикално изследване на явлението попфолк [: Рец. за кн.: Димов, Венцислав. Етнопопбумът : Изслед. – София, 2001.] (N 171). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 361-362.

170. Младеноска, Б. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център „ЕИЦ” за България (www.irc.bg) (N 154). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 287-288.

171. Момирски, Н. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „СЮ” (www.cio.bg) (N 153). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 285-286.

172. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // И н ф о р м. бю л. на Ц е н т р. б и б л. на Б А Н, 2008, N 4, с. 25-27.

173. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] (N 192). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 442-445.

174. Найденова, И. Философска картина на възгледите на слависта и ориенталиста Рудолф Абиخت (R. Abicht, 1850-1921 г.) : (По статията на Румяна Златанова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 119). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 197-198.

175. Ненкова, Н. Фреймова картина на писателя-изследовател Любен Каравелов : (Към въпроса за формиране на гражданско обществено съзнание у нас) (N 116). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 190-192.

176. Никова, М. Фреймова структура на справочно-информационен текст : (Разделът „Текуща национална библиография” от „Пътя към книгите” на Т. Боров) (N 111). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 171-173.

177. Николов, Х. Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 267-268.

178. Николова, М. Археологията – глас от миналото или поглед към бъдещето (N 201). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 470-473.

179. Николова, Р. Нов брой на „Museum” – списанието на Софийския университет [: Рец. за сп.: Museum : Изд. на Музея на СУ „Св. Климент Охридски“ / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – София, 2006, N 5.] (N 89). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 105-106.

180. Павлова, Р. Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 249-250.

181. Панайотова, Б. Кирило-Методиевски вестник „За буквите” : О писменехъ” [: Рец. за: ... – N 25, май 2007.] (N 188). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 431-432.

182. Пантева, С. Управление на информационните ресурси на историческия музей [: Рец. за кн.: Иванов, Д. ... – София, 2006.] (N 99). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 131-133.

183. Паунова, Й. Фреймова информационна картина на детската игра „С какво се хранят животните?” (N 164). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 329-330.

184. Пашева, И. „Азбучна молитва” на Константин Преславски : Историогр. и философско-културологичен дискурс (N 72). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 52-53.

185. Пашова, А. Синтез на културолого-феноменологична интерпретация на богомилската книжнина : (По едноименната статия на Д. Ангелов от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 73). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 54-56.

186. Пелтекова, Ц. Фреймова структура на справочно-информационен текст : (Разделът „Библиография на библиографията” от „Пътя към книгите” на Т. Боров) (N 112). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 174-176.

187. Петров, Р. Здравеопазването в България 1944-1952 г. [: Рец. за кн.: Константинов, Никола. ... – София, 2006.] (N 97). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 125-127.

188. Петрова, Л. Принос за комуникациите в библиотеката [: Рец. за кн.: Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.] (N 194). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 448-449.

189. Пиперкова, Ц. Моделиране на вторичния документален поток на литературата по международна икономика : (Върху примера на Градска библиотека „Стоян Дринов”, град Панагюрище) (N 123). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 208-217.

190. [Ралева, А.] В начало беше Словото [: Проспект на Тържествената Акад. церемония „В начало беше Словото” по случай 1 ноември 2007 г. – Деня на будителите в Нац. дворец на културата / СВУБИТ, Изд. „З. Стоянов”, Нац. ц-р за книгата при М-во на културата, V нац. науч. конф. с междунар. участие „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”]. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 27, май 2008, с. 2.

191. Риджалска, П. Историко-географска карта на кирило-методиевската книжнина : (По статията на Ив. Добрев „Аквилейска патриаршия” от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 74). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 57-58.

192. Савчева, Л. Българските празници, отразени в изданието Българска възрожденска книжнина : Аналит. репертоар. 1806-1878 : Т. 1 / Състав. Маньо Стоянов. – София, 1957. (N 104). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 145-148.

193. Симеонов, Б. Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP” (www.sap.com/bulgaria) (N 147). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 273-274.

194. Симеонова, С. Интелигибилна мрежа от ключови думи в съдържанието на „Пътя към книгите” на Т. Боров : (Към въпроса за езика на произведението) (N 115). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 186-189.

195. Соколов, В. Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 271-272.

196. Спасов, Х. Видеонаблюдателни охранителни системи. Ролята им в предотвратяване и разкриване на престъпления и охрана на общественения ред : (Панорама на типовете места, които следва да бъдат снабдени и оборудвани с видеонаблюдателни устройства) (N 161). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 311-317.

197. Стефанова, Д. Обща картина на литературата по история за ученици : (Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево) (N 126). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 227-232.

198. Стоянова, Д. Полифункционалност на културно-историческото наследство : История. Етнография. Мултимедия (N 159). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 301-304.

199. Стоянова, С. Фреймова структура на текстови фрагмент : (От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128) (N 113). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 178-182.

200. Таланов, Д. Репертоарът на група „Гранулом” : (За концерта в клуб „Три уши” на 17.01.2007 г.) (N 185). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 413-414.

201. Тодоров, В. Национален славистичен събор в България [: Рец. за кн.: Научни приноси : (Език, литература, история) : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре”, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – София, 2006.] (N 87). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 99-100.

202. Тодоровски, К. Информационна картина на издателска електронна фирма Софтпрес ООД (www.soft-press.com) (N 137). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 253-254.

203. Трифонова, В. Приносите на Георги Баласчев (1869-1936) за медиевистиката и археологията : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. I : А-З. – София, 1985.) (N 121). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 202-203.

204. Трифонова, В. Публикации в чужбина на авторски книги и колективни сборници на дейци от България за периода след „нежната“ революция по проблеми на хуманитаристиката : (Емпирично вторичнодокум. наблюдение по сведения на базата данни „Булгарика“ на Нар. библиотека Св. Св. Кирил и Методий). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

205. Трифонова, Г. Фреймова картина на справочно-библиографските институции на информатизацията : (По „Пътя към книгите“ на Т. Боров) (N 110). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 168-170.

206. Урманова, З. Учителят Петър Дънов : (Поглед върху неговите философски съчинения) (N 168). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 345-350.

207. Урманова, З. Учителят Петър Дънов, или култът към светлината (N 107). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 154-156.

208. Халачева, Т. Фреймова картина на статията на Петър Илчев и Боряна Велчева „И“ : (По Т. 2 на „Кирило-Методиевска енциклопедия“. – София, 1995.) (N 68). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 41-44.

209. Христова, А. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Около най-старата сграда : Превратности (N 76). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 61-63.

210. Христова, А. и др. Старобългарската азбука и византийското културно влияние : (Полагане на основите ѝ) / А. Христова, Е. Христова. (N 70). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 47-48.

211. Христова, Е. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : София след 1878 г. (N 78). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 68-70.

212. Христова, Е. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Панорама на София : Съвременен маршрут (N 79). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 71-72.

213. Христова, З. Фреймова структура на библиографски фрагмент : (От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128) (N 114). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 183-185.

214. Христова, Н. Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.: Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библиография. – София, 2003.] (N 84). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 91-92.

215. Христова, Т. Запознати ли са младите българи с културно-историческото наследство на България (N 203). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 481-482.

216. Цветков, Г. План за развитие на културния туризъм в област Враца (N 202). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 474-480.

217. Цветкова, З. Проф. Роже Бернар: Кратка биографична скица и системно-структурна картина на основните му трудове и литературата за него : (По статията на Мери Филипова-Байрова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 198). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 457-460.

218. Цекова, Г. Информационна картина на електронния сайт на компанията доставчик на комплексни решения в областта на информационните технологии „Лирекс БГ” (www.lirex.com) (N 133). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 245-246.

219. Ценкова, Б. Историко-културна и философска феноменология на апокрифите : (По едноименната статия на Д. Петкова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 69). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 45-46.

220. Цолова, И. Историческа картина на живота и делото на Св. Ангеларий – изтъкнат ученик на славянските първоучители : (По едноименната статия на А. Милтенова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 191). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 440-441.

221. Чернева, П. Електронна картина на представителството на американската корпорация за компютърни технологии APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) за България (www.apple.bg) (N 199). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 461-463.

222. Чончев, Г. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Въстъпление; Обща историческа скица (N 80). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 73-76.

223. Чончев, Г. Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Обобщение (N 81). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 77-78.

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ИНФОРМАЦИЯ. НАУКА. ШКОЛА: ТРИЕДИНСТВО

(Уводни думи от отговорния редактор)

ИНФОРМАЦИЯТА е сигналът, който постъпва в една система и бива кодиран (приеман – предаван) и декодиран (осмислян – преосмислян) от друга система.

Информационните реалии са от различни порядъци (фактологичен, първичнодокументален, вторичнодокументален, метасистемен, философски).

Във всички нива на информационно моделиране информацията се разпространява чрез мощни връзки, които за теоретико-приложни цели могат да бъдат описвани отделно.

С изучаване на **общите закономерности на информацията** се занимават информатиката, математиката и философията.

С **отрасловите аспекти на информацията** боравят документалогията, книгознанието, издателското дело, библиотечното дело, библиотекознанието, библиографията, библиографознанието, архивознанието, информатиката, информационните технологии, компютърните науки и т.н.

Цели сектори на научно-практическото знание на социокултурните процеси в обществото (държавно-административно управление, юриспруденция, политическия живот, стопанския живот и т.н.) са структурирани от оперирането с различни пресичащи се и взаимно проникващи се информационни потоци.

В богатото разклонение на научното знание наблюдаваме **хуманитарна и естественонаучна сфери на познание**. Дихотомично разделени от парадигмалните процеси на познанието (Ф. Бейкън), тези **сфери абсолютно по един и същи начин са концептуално надстроени от философското научно знание и представляват единна**

интегрална цялост с многообразни конкретни практически изходи, моделиращи не само битието, но и съзнанието на членовете на обществото в зависимост от това в кой именно от секторите на живота се осъществява битността им.

Взаимното проникване между хуманитарното и естественауачното познание е от такова изключително значение, че в бъдеще не ще е възможен напредък в която и да е от науките без владееене на целия интердисциплинарен спектър на знанието – без познаването на универсалното знание (Аристотел, Г. В. Ф. Хегел, Л. Уайт).

Наблюдаването, разработвано и изучавано на информационно-научните феномени, не е възможно да бъде ефективно в изолирани актове на творческите личности, а е конструктивно да се осъществява консолидирано във вид на конфигуриране на специализирани центрове за обучение и възпитание, на приемственост между поколенията и изграждане на хуманитарен климат в обществото. Тези центрове се наричат ШКОЛИ.

Школите в съвременния свят с нищо не се отличават от античните, защото феноменологията им е да бъдат консолидирани от личност. Именно такива са трите центрове на хуманитарното знание, явяващи се по своята универсалност и световни ШКОЛИ на информационната НАУКА: Тартуско-московска (Ю. М. Лотман), Англо-американска (Т. А. Сибиък), Западноевропейска (У. Еко).

Горнилото на науката е в недрата на личността на учения, извършващ изследователска работа, защото ученият (науката) борави с информацията за установяване на ИСТИНАТА.

В триединството Информация – Наука – Личност е грандиозният път на рационалното човешко познание, в което индивидуалният информационно-комуникативен акт е сърцевината, двигателят и демиургът на самото това познание. (Разбира се, тук не се изключва нито един от информационните планове на връзката между реалността и съзнанието, включваща замисъла за единството на света като многомерно цяло...)

Триединството Информация – Наука – Школа във всяко общество е знак и реален двигател за здравия дух, креативността и жизнеността на всяко общество.

Изграждането на триединството Информация – Наука – Школа е обществено значим морален акт от най-висш нравствен, волеви и рационален обществен разряд. Именно това триединство е индикация за гъждеството на индивидуалната и обществено значима духовна приемственост между членовете на поколенията в професиите и в сферите на социокултурната битност.

Да владееш информацията означава правилно да оперираш в процесите на информационното моделиране, без да изключваш нито един от аспектите на това моделиране, които са принципно **и-възможни** и са съотносими по многообразен начин. Този начин в същността си е естествена класификация на информационните феномени (изучавани от науката).

Да си в лоното на науката означава да си чувствително (интелектуално и практически) обърнат към тези усилия, които правят живота на обществото по-хармоничен.

Да си причастен към школа означава да избереш своите учители и да ги следваш, когато те избират своите ученици, в общия безкраен и принципно

незавършващ път на установяване на ИСТИНАТА за явленията и процесите.

В този път на единство Информация – Наука – Школа няма малки и големи отсечки, няма нищожни пътеки и грандиозни трасета. Модулът е: **творчеството – животът на личността**, явяващ се СЪПКА по избрания път...

... Казаното при стъпването на Луната (*„Това е малка стъпка за един човек, но огромна крачка за цялото човечество”* – Н. Амстронг, 20 юли 1969 г.) образно и емблематично, но точно и буквално е прекрасен синтезиран израз на **триединния модул Информация – Наука – Школа**. Защото често в определена СЪПКА, осъществявана от личността на един изследовател, стоят цели поколения предшестваша тази СЪПКА откриватели...

Да си в лоното на триединството Информация – Наука – Школа означава да си в духовно-интелектуално ЗНАНИЕВО и МОРАЛНО родство с гигантския грандиозен поток на познанието на Homo sapiens`a и да осъзнаваш величието и значението на всяко човешко усилие, установяващо ИСТИНАТА.

Изграждането на информационно-комуникативната социокултурна сфера на всяко общество принципно е безгранично (без географски и административни разделителни линии) с насоченост към **формирането на универсален хуманитарен език на членовете и институциите на това общество**.

В описания контекст формиращата се ШКОЛА на нашето общество по документология, книгознание, издателско дело, библиотечно дело, библиотекознание, библиография, библиографознание, архивознание, информатика, информационни технологии, компютърни науки и т.н., в която рефлектира информационния потенциал на научната философска картина на съвременния свят, е забележителен културен феномен. Корените на този феномен са принципно практически проследими във времето. Това се наблюдава още в делото на личностите на Св. Св. Кирил и Методий като **мярка и ценност на насоченост към идеята за грамотност и морална отдаденост на духовно-египетската кауза на причастност към информационно-културния код на цивилизацията**. Създавайки азбука, нашите първоучители правят самия български език и написаните на него текстове световни (симбиоза на научни – богословски – културни) трасета на интелектуална приемственост и хуманитаризация на света.

В триединството Информация – Наука – Школа е хуманизиращата общественото развитие и прочистващата семената на историята днешна грижа на човечеството за съдбата на планетата като единна информационна среда на цялата популация.

Проф. д.ик.н. Стоян Денчев

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

**ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКОТО ТВОРЧЕСТВО
НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
И НЕГОВИТЕ I-IV КОНФЕРЕНЦИИ –
ЗА ТОМ II: ИЗБРАНИ ПУБЛИКАЦИИ**

(Вместо предговор от съставителите)

Том II на Трудовете на Студентското научно общество (СНО) при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) е замислен като Избрани публикации на появилите се (публикации) сред свода от обнародваните научноизследователски работи на младите автори за хронологичния отрязък от проведените четири Студентски научни конференции на университета (: I-IV), пръснати в различни издания и в електронното пространство.

Том I от поредицата (Трудовете на СНО на СВУБИТ) отразява първите три Студентски научни конференции на университета.

Предвиждането на издаването на **Том IV на Трудовете на СНО** специално по **IV Студентска научна конференция** определя тежестта на същинския избор в настоящия – **Том II: I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации:**

1. основно измежду публикуваните работи **към времето на самия IV форум;**
2. именно отсъствието на кумулиращ том (**Том I**) прави за периода (**I-III форуми**) до появата му (**IV форум**) пределно разсеян публикационния поток, свързан с тези форуми.

Описаната логика на същинския избор на публикациите за **Том II** (*вж по-горе:* пунктове 1-2) изправи съставителите на настоящото издание пред необходимостта да опишат **координатните оси на естествено генериращия се информационен масив от публикации на студентите:**

[X:] Хоризонтал [: Сечение]: Т. II: Избрани произведения;

[Y:] Вертикал [: Ос]: Публикации на СНО към момента на подготовка на Т. II: Избрани произведения.

По описаните координатни оси [X-Y] е възможно измерването на **вместимостта на информационния масив от публикации на студентите (доколко се отразява в него и генерира чрез него инфосферата).**

Наблюдава се корелация между **конфигурираната вместимост и съвместното участие** на преподавателско-педагогическия колектив на СВУБИТ в научноизследователското творчество на СНО:

[Z:] Вместимост [: Съвместно]: Заедно.

В последователното – **линейно** – описание на трите посочени вектора [X-Y-Z], предприето *по-долу*, е представена принципно **сферичната** феноменология на СНО при СВУБИТ като атрибут на инфосферата, който (сам) участва в генерирането на тази сфера.

ВЕРТИКАЛ [: ОС]:

Публикации на СНО към момента на подготовка на
Т. II: Избрани произведения

Предлаганият *тук* анализ първоначално е апробиран на **Ежегодния семинар на СВУБИТ „Нови информационни технологии в образователния процес”** (Слънчев бряг, 8-9.05.2008 г.) в обобщаващия доклад „**Научноизследователското творчество на членовете на Студентското научно общество на СВУБИТ (Стратификация по проведените I-III и подготвяната IV Студентски научни конференции на университета: 2005-2008 г.)**”, актуализиран към момента на настоящата публикация (1.11.2008 г.).

Вграден, вътъкан в настоящото изложение, цитираният доклад (съвм. изследване на проф. д. ик. н. С. Денчев, проф. д. педаг. н. А. Куманова, ст. ас. И. Гетова-Златева, ст. ас. П. Попова, ас. С. Шапкалова, ас. П. Златкова, ас. С. Ефтимова, ас. Е. Игнатова, студентката Г. Трифонова) описва вертикала в **идеалното архитектурно построение на СНО на СВУБИТ** в:

- изоморфни (с оттенъци) един на друг разрези (I. Планировка; II. Организация; III. Методология; IV. Онтология; V. Феноменология; VI. Информационен дискурс; VII. Социокултурен дискурс; VIII. Моделиране; IX. Стратификация; X. Honor; XI. *Varius multiplex multiformis*);

- обобщаваща Таблица (Стратификация на изследванията на СНО на СВУБИТ);

- TABULA GRATULATORUM (Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък) (представена в началото на *наст.* том).

Интелигибилното архитектурно построение на СНО на СВУБИТ е по същество интердисциплинарна рефлексия на **менталната архитектура на учебно-педагогическия процес на СВУБИТ.**

I. Планировка

Насочеността на **учебно-педагогическия процес на СВУБИТ** към оптимизиране на социокултурната информационна среда у нас [1], третирана като принципно единно пространство – на локално, регионално, национално и международно равнище, особено от 2002 г. – след избирането на автора на концепцията **„информационна среда (: информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването)“** (проф. Стоян Денчев) за Ректор на университета [2] (макар че подобна идея съпътства постоянно учебната институция под различни форми [3]), – съсредоточава усилията на целия преподавателски екип към **мобилизиране силите и на преподавателите, и на студентите** в общото дело – да се осветят най-актуалните проблеми на инфосферата в системно единство.

Пристъпва се към решаването на въпросите на **информационно-комуникативната практика – откритост, достъпност и прозрачност на информацията и за индивида, и за обществото като цяло – чрез триединния инструментариум:**

1. познаване на нивото на съществуващите **информационни фондове;**
2. опериране със съответните **информационни технологии – традиционни и електронни;**
3. рационално участие във възникващите **интеракции между хората и оборудването.**

Историографската логика на форумите на СНО на СВУБИТ [4] (и съпътстващите ги интелектуални изяви [5]) са плод на заложената в самото него еволюция от проведените четири **научни конференции и изложби:**

I: „Професионална реализация – XXI век” – „Vocational realization – XXI century” (17.10.2005 г.) (9 доклада: NN 1-9);

II: „Информационно разнообразие на света” – „Information diversity of the world“ (19.05.2006 г.) (57 доклада: NN 10-66);

III: „От информация към знание – „From information to knowledge” (18.05.2007 г.) (139 доклада: NN 67-205);

IV: „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” (16.05.2008 г.) (84 доклада: NN 206-289 /*тук и по-надолу в аналогични случаи –* поредните номера съответстват на архитектурата на *цит.* – IV – форум, чието огледално отражение се планира да бъде представено в **Том IV на Трудовете на СНО при СВУБИТ**, където на N 206 отговаря N 290, на N 207 – N 291 и т.н. и т.н./).

Срв.: прил. Таблица: Стратификация на изследванията на Студентското научно общество (СНО) на СВУБИТ (2005-2008 г.).

II. Организация

Още на **II Студентска научна конференция и изложба** (*вж по-горе*) от членовете на Инициативния й комитет се прави констатацията, че е назрял моментът за

СТРАТИФИКАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО (СНО) НА СВУ

Поредна научна конференция на СНО	Общо количество на докладите / Поредни номера	Проблематиката на докладите					
		Интердисциплинарни изследвания	Актуални теми на съвременното съвремие	Историко-културни изследвания	Изследване на традиционно публикувани издания	Историко-културни изследвания	
						Поредни номера	Поредни номера
1	2	3	4	5	6	6	
I	9	2 (22,22 %)	8 (88,88 %)	2 (22,22 %)	9 (100 %)		
17.10.2005 г.)	NN 1-9	NN 2, 8	NN 1-7, 9	NN 1, 5	NN 1-9		
II	57	34 (59,50%)	14 (24,50%)	10 (17%)	109 (78,49%)		
(19.05.2006 г.)	NN 10-66	NN 11, 17-21, 23-33, 35-39, 46, 48-50, 53, 54, 59-64.	NN 12, 22, 34, 40-45, 47, 51, 52, 65, 66	NN 10, 13-16, 54-58	NN 10-21, 23, 25-37, 40-44, 47, 48, 51, 52, 54-66		
III	139	103 (74,16%)	18 (12,96%)	30 (21,60%)	109 (78,49%)		
(18.05.2007 г.)	NN 67-205	NN 67, 68, 71, 74, 75, 82-86, 88-97, 101-103, 105-116, 119, 121-123, 125, 126, 128-154, 156-158, 160-164, 167, 168, 171, 176-178, 181-183, 185, 186, 188-190, 192, 194-205	NN 76-81, 87, 98, 120, 124, 127, 155, 165, 169, 170, 172, 184, 187	NN 69, 70, 72, 73, 76-81, 87, 99, 100, 104, 117, 118, 159, 166, 169, 170, 172-175, 179, 180, 184, 187, 191, 193	NN 67-126, 157-198, 200-205		
IV	84	46 (54,76 %)	26 (30,95 %)	58 (69,04 %)	69 (82,14 %)		
(16.05.2008 г.)	NN 206-289	NN 206-209, 211, 213-216, 219, 220-224, 230-232, 235, 239, 240, 243, 244, 245, 249, 251-256, 261, 263-266, 270-276, 283, 285-287	NN 208, 209, 218-220, 228-231, 233-235, 244, 257-261, 267, 268, 274, 278-281, 288	NN 207, 210-213, 216, 221, 224-227, 232, 236-243, 262, 264-266, 269-277, 282-287, 289	NN 206-244, 258-260, 262, 264-289		

създаването на **СНО на СВУБИТ**. Тогава се моделира и планировката на форума – той се структурира **по секции**.

Самата диференциация по секции на Студентските научни конференции отразява тенденцията към вътрешнодисциплинарното рефлектиране (фрагментиране) на интердисциплинарната информационна наука и съответства на академичната концептуална архитектура на учебно-педагогическия процес на СВУБИТ:

- I-ва секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание (•)**;
- II-ра секция: **Информационни технологии (••)**;
- III-та секция: **Културно-историческо наследство (•••)**.

Феноменологията на диференциация на Студентските научни конференции – отражение на концептуалната архитектура на СВУБИТ – става естествена организираща сила за творчеството на членовете на СНО.

На форума се обявява **раждането на СНО на СВУБИТ (19.05.2006 г.)**. Очертава се тенденцията да се формират **трайни изследователски направления по проблемно-тематични цикли**.

За първоначално и постоянно (дългосрочно) развивано направление е избрано **рецензирането на справочно-информационни, енциклопедични и обобщаващи монографични и библиографски издания – български и чуждестранни**, изключително слабо и спорадично проявяващо се като феномен на информационната среда у нас, а явяващо се в основата си академична индикация за научно-културния статус на всяка обществено значима научна и професионална сфера. Самите рецензирани от студентите произведения се демонстрират в **специално действаща изложба по време на конференциите**.

Забелязва се активното участие не само на **редовните**, но и на **задочните студенти** на университета.

Подготвените от студентите рецензии и изследвания биват **публикувани на страниците на специализирания научен печат**. В качеството на **научни експерти в процеса на рецензиране** и почетни гости от институциите на информатизацията у нас са поканени **видни учени и културни дейци, изтъкнати практики на информационното моделиране – архитекти на инфосферата (които често са и автори на рецензираните от студентите произведения)**.

III. Методология

За достигането на съответното научно ниво на публикациите на членовете на СНО на СВУБИТ съдейства избраната **стратегия на многоетапната им публична защита от страна на студентите**:

- **индивидуална**: в рамките на регламентирания и извънаудиторния учебен процес (1);
- **курсова**: в пределите на катедрите и деканата с експертиза, направена в директно сътрудничество с видни учени извън университета и върху основата на специализираните библиотечно-информационни бази – традиционни и електронни (2);

- **институционална**: по време на самия форум – Студентската научна конференция (3);

- **национална**: чрез акта на самата публикация на студента, появяваща се на страниците на най-авторитетните периодични и продължаващи се издания и в електронното пространство (4).

Подготвяната **пълнотекстова база данни** на първите **четири научни форума** на СНО на СВУБИТ (**I**: NN 1-9; **II**: NN 10-66; **III**: NN 67-205; **IV**: NN 206 /290/ – 289 /373/) е уникален архисъвременен ресурс по **методология на информатизацията у нас по стратегическия системен комплекс на информационното моделиране (със съответно справочно-информационно осигуряване)**:

1. интердисциплинарни изследвания;
2. изследвания по актуални теми на съвремението;
3. историко-културни изследвания;
4. изследвания на традиционно публикувани издания;

5. изследвания на електронни публикации.

Предприетото моделиране на пълнотекстова база данни на изследванията на членовете на СНО на СВУБИТ позволява достигането до обобщени знания по целия спектър на **информационно-технологичната сфера – и традиционна, и електронна**, разглеждана като диалектически единно социокултурно цяло с принадлежащите му вектори (**исторически – евристичен – футуристичен**).

IV. Онтология

Възникващото хипервзаимоотношение в същинския учебно-педагогически изследователски процес (**изследовател – школа** в отношението **преподавател – студент** [1]) не е „**дует**” на реалности (изследовател – школа и преподавател – студент) в историчното им настояще, а е „**трио**” – с участието на цялата **историографска традиция** на смисъла на третираната (изследователска) битност на всички времена (минало – настояще – бъдеще) [3]. И в описания контекст не е възможно скриване на изследваната истина, наблюдавана на панорамната сцена на културната вечност, за която изследователската отдаденост е служене на самата тази истина. Именно в описаната връзка изследователската практика на СНО на СВУБИТ е обърната към информационната среда у нас, възприемана като единна системна – интегрална – цялост [2].

... Към идеята студентите на СВУБИТ да имат свое **Студентско научно общество** и **Трудове на СНО** водят изследователските практики на изтъкнатите архитекти на съвременната инфосфера без географски, административни и предметно-отраслови граници и разделителни линии между сферите на познание – проф. М. Ю. Лотман, проф. Т. А. Сибиък, проф. У. Еко и други учени, удостоили младите си колеги – студентите с честта да са съавтори на първите изследвания на намиращите се в зората на творческия си път неопфити... Към тази идея водят творческите лаборатории и разбирането за учебно-педагогическия процес на проф. Тодор Боров, проф. Куйо Куев,

проф. Велчо Велчев, акад. Петър Динев, въвеждащи пристъпващите в лоното на изследванията като в храм на духа и интелекта... Към нея отвежда и същината на идеята за изграждане на **единна информационна среда** не само като към **професионално знание**, но и като към **процес на социокултурно съзидание**, и **климат на взаимоотношения между поколенията** [2].

И **знанието**, и **съзиданието**, и **климатът** в изследователската интердисциплинарна информационна реалност на съвременieto ни са **инструменти на социокултурно моделиране на професията на архитекта на инфосферата**. Защото науката не е за изследователя, а изследователят е, за да ѝ служи, служейки на хората, професията (архитект на инфосферата) и истината.

В описаното **служене – школа** [1] се състои усъвършенстването на **изследователя като личност, творец и гражданин, вписващ изследваната информационна реалност в пределите на инфосферата**.

V. Феноменология

Изложената **онтологична картина на свързаност на наблюдаваните феномени (изследовател – наука – информационната реалност)** в учебно-педагогическия изследователски процес на СНО на СВУБИТ е резултат от усилията, протичащи по различни посоки в руслото на информационното моделиране на **универсалното (хуманитарното и естественонаучното) знание, философското наукознание, математиката, информатиката, библиотекознанието, библиографознанието, книгознанието, архивознанието, документологията, компютърните науки, информационните технологии и т.н.)** на изследователи от средното и по-младото поколение на СВУБИТ и останалите институции на информатизацията, обединени около продуктивната **съвременна интердисциплинарна научна концепция „информационна среда“** [1].

Широкомащабното антропологично (информационно) равнище на концепцията „информационна среда“ като планетарна социосфера – техносфера се осъзнава като **методологична платформа** за третиране на многообразни явления на информационно-комуникативната реалност във вид на **многомерно интегрално цяло** (: факти, първичнодокументална информация, вторичнодокументална информация, метасистеми, философски картини на връзки между нещата).

VI. Информационен дискурс

Към първоначално избраната **линия на безпрепятствено опериране с произведенията на традиционно и електронно битувашите публикации, структуриращи информационните фондове на информационната среда без граници, тяхното рецензиране и изследване от страна на членовете на СНО на СВУБИТ** естествено се

формира **вертикалът от критерийност, необходим за осъществяването на тази работа** (по метасистеми и многообразни емпирични признаци).

Избира се формата на **справочно-информационната база за наблюдение на електронните сайтове** (което прави провежданите от студентите анализи високо представителни като системно придобито знание, позволяващо и днес, и в бъдеще да се достигне до **панорамна метайнформационна картина на процесите на информатизация**, която постоянно да се развива и преосмисля.

Резултатите са факт вече днес (*срв.* изследванията на студентите [6], финансирани от изд.: **България – Фирмена енциклопедия : Кой какъв е в българския бизнес = Who is who in bulgarian business : Encyclopedia of 30 000 Top-companies and Institutes : 2006-2007 / Информ.-изслед. център „Интеридея” = Interidea Research and Publishing Centre ; Състав. Анастас Илиев – гл. ред. и др. – София, 2006. – 1098 с. : с. цв. и черно-бели ил.**) [7].

Широк е кръгът от изследвания, основани върху интелектуалния свод на знаменитата и у нас, и по света **„Кирило-Методиевска енциклопедия” (Т. 1-4. – София, 1985-2003)** [8], мотивирани от провеждането на ежегодните научни форуми на членовете на СНО на СВУБИТ традиционно в навечерието на 24 май – националният празник на българската просвета и култура и на славянската писменост.

И **националните** [9], и **чуждестранните** [10], и **регионалните** [11], и **международните** [12] **справочно-информационни, енциклопедични и обобщаващи монографични и библиографски издания** са в центъра на вниманието на членовете на СНО на СВУБИТ поради нарастващата роля на тези публикации в световен мащаб във връзка с интензивните и непредсказуеми процеси на разсейване на информационните потоци като резултат от информационния взрив на XX-XXI в. и неимоверното разширяване на инфосферата (информационната вселена).

VII. Социокултурен дискурс

Основният поток от очерталия се изследователски свод от работите на членовете на СНО на СВУБИТ е плод на **индивидуалното авторство на студентите**. Към 2 % от изследванията имат **колективно авторство** (от 2-ма – 3-ма, в единични случаи до 4-ма автори, което се наблюдава при обобщаващите **историографски изследвания** [4], появяващи се около Студентските научни конференции и във връзка с тях). Панорамните изследвания от типа на **информационната карта на София** [13] – резултат от усилията на 4-ма студенти са самостоятелно създадени от тях – отделни авторски фрагменти на общо – системно – цяло по единен информационен план.

В 2 % от случаите на **индивидуално авторство** студентите са създатели на повече от 3 публикации. Тези публикации са както по една и съща проблематика и са резултат от специалната им подготовка за съответните различни издания, така са и актове на напълно самостоятелно инициирани (от студентите) изследвания.

Прегледът на публикациите на студентите по направлението **рецензирани книги и изследвани институции на информатизацията и изследвани електронни сайтове**

очертава появата на значим вторичнодокументален слой по осветяването и оценяването на справочно-енциклопедични и обобщаващи академични издания и ключови за процесите на информатизацията електронни сайтове. Около 47 % от наблюдавания публикационен поток на студентите принадлежи на рецензирането (вторичнодокументални изследвания) на описаните традиционни (25 %) и електронни (22 %) издания.

51 % от общия публикационен поток е посветен на **стартиращи изследвания**, очертаващи пъстра интердисциплинарна картина като цяло и общ интердисциплинарен дискурс на по-голямата им част като индивидуални явления.

Основна е тежестта на хуманитарната проблематика в общия публикационен поток – около 37 % от работите. На технологични аспекти на информационното моделиране са посветени към 33 % от публикациите. Срещат се и изследвания, имащи за свой предмет информационното моделиране по естествена научната сфера – 17 %.

Забележителна е ориентацията към достигането на вторичнодокументален компактен синтез общо в 27 % от случаите на стартиращите изследвания по различни предмети и теми.

Около 12 % от публикациите съдържат забележителна философска тежест. Относителният дял на художествено-литературните публикации (есета, приказки) сред студентите-автори на научни изследвания е 1 %.

VIII. Моделиране

Фиксирането вниманието на студентската изследователска аудитория на СВУБИТ върху архисъвременните методи на **информационния фрейм и системно-структурната информационна решетка** правят произведенията на младите автори ценен емпиричен свод по теория (и практика) на информационното моделиране. В интелектуалното сито на посочените методи (изграждане на фреймова структура и системно-структурна решетка) на информационното моделиране работите на студентите са обективно съпоставими и като естествено възникнала система се явяват в своята многообразна цялост **модерен метанаучен инструментариум за наблюдение на потенциала на креативността на авторите и научноизследователския им вкус**.

Свойствата на **фреймовата структура на информационното моделиране (да уплътнява и филтрира информационната реалност поради вертикалната си устойчивост и подвижност)** са в основата на причините да се насочи вниманието на студентите по време на учебно-педагогическия изследователски процес да оперират с нея (поради което съответните изследвания гравитират към **синтезната форма на тезисното лапидарно изложение**).

Умението **диалектически да се разграничават и обединяват** от студентите-изследователи **фактологичното – първичнодокументалното – вторичнодокументалното равнища на информационното моделиране** прави възможно боравенето им с **метасистемното и философското (равнища)**.

Проблемно-тематичната класификационна структура на изследванията –

публикации гравитира към следния кръг, очертан по съответните I-IV Студентски научни конференции:

- I: **информационно-културологичен профил на професионалните характеристики, придобивани от студентите в университета, към които самите студенти са ориентирани като поколение архитекти на инфосферата (NN 1-9);**
- II: **информационно-феноменологична картина на културната – биологичната – физичната реалност като единен свят от много (информационни) равнища (NN 10-66);**
- III: **информационно-знаниев свод като процес и посока на актовете на създаване, търсене и разпространение на информация (NN 67-205);**
- IV: **информационно-знаниев личностен потенциал на изследвателя като същност на изграждането на школа в науката (NN 206 /290/ – 289 /373/).**

IX. Стратификация [14]

Установените резултати от сравнителния анализ показват следните тенденции: ако през 2005 г. **интердисциплинарните изследвания** представляват 22,22 % от целия докладван от студентите масив от самостоятелно подготвени от тях научни изследвания, то през 2006 г. този процент нараства на 59,50 %, за да достигне до 74,16 % през 2007 г. През 2008 г. процентът на тези изследвания е 54,76 %.

Изследванията по актуални теми на съвременето се движат в следните стойности – 88,88 % за 2005 г., 24,50 % за 2006 г., 12,96 % за 2007 г. и 30,95 % за 2008 г.

Историко-културните изследвания бележат своя най-голям ръст през 2008 г. – 69,04 %, докато през предходните 2005, 2006 и 2007 г. са съответно 22,22 %, 17 % и 21, 60 %.

През 2005 г. **изследванията на традиционно публикувани издания** представляват целия докладван масив. Постепенно те отстъпват място на **изследванията на електронни публикации** и процентът им намалява на 78,49 % за 2006 г. и 78,48 % за 2007 г. През 2008 г. процентът на изследванията на традиционно публикувани издания е 82,14 %.

От своя страна, **изследванията на електронни публикации** нарастват от 0 % за 2005 г. на 22,32 % за 2006 и 2007 г. и 17,86 % за 2008 г.

X. Honor [15]

По идея на Инициативния комитет на III Студентска научна конференция и изложба на СВУБИТ (*вж по-горе*) форумите на СНО са не само с насоченост да се явяват **научни събития в областта на информационно-комуникативната сфера (1. същинската изследователска работа; 2. експертна представителност на рецензентите на студентските изследвания от средите на водещите учени у нас; 3. почетни гости от кръговете на институциите на информатизацията и държавността).**

Форумите на СНО на СВУБИТ получават и подходящ **общокултурен израз** – като средоточие на идеите, обединяващи студентите на университета – представители на младата творческа интелигенция на нацията. На тези форуми се представят в духа на синтезиращи историко-културните идеи и съвремението ни **хипертекстови символни осмози** [16] – плод на **интертекстуалните четения**, породени в откритите **дискусии – интеракции**, – **възникващи между самите автори на студентските изследвания по време на учебно-педагогическия и извънаудиторния изследователски процес!**)

Ежегодно кумулираният **обобщаващ и текущо поддържащият систематизиран архив** на форумите на СНО на СВУБИТ съхранява паметта за генериращото се чрез студентското научноизследователско творчество интелектуално социокултурно равнище на университета като **методологичен и учебно-педагогически център на информатизацията в България**, кореспондиращ със световните тенденции на **университетската педагогика (жизненост; креативност; демократичност)** като позиция на съвременната **информационна наука**.

Известно е, че самата информационна наука се формира като **колективно интелектуално дело (на педагозите и студентите)** в решаването на реални обществено значими въпроси на информатизацията, изграждайки солидната методологична основа на знание за решаването на **практически въпроси**, които принципно се генерират постоянно, а много от тях още не са и формулирани (а решаването им ще принадлежи именно на младата генерация учени).

В процеса на подготовката на ежегодните Студентски научни форуми се усилва публикуването на подготвяните от студентите изследвания в **рубриката „Студентско научно творчество“**, намираща се във **вътрешната електронна страница на СВУБИТ (<http://www.svubit.org>)**.

Съответни информационни съобщения за форума и най-ярките му характерни атрибути – самите изследвания на студентите – се публикуват в ключови за информатизацията у нас **специализирани периодични и продължаващи се издания** (*Трудове на СВУБИТ*, сп. „Издател”, в-к „За буквите”, сп. „Наука”, „Информационния бюлетин на Централната библиотека на БАН”, сп. „Библиотека”, в-к „Аз Буки” [16-17]), в **отраслови сборници** („Библиотеки – четене – комуникации” – Велико Търново, 2007. [18]), докладвани на **национални** (Втора нац. конф. „Младежта на България, европейската ни идентичност и иновативни постижения“ – София, 20 май 2008 г. [19]) и **международни** (Международ. науч. конф. „Глобализация, дигитализация, достъп и опазване на културното наследство” – София, 8-10 ноември 2006 г.) [20] **научни форуми**; в **профилирани списания** („*Всичко за оръжията*” [21]), **хуманитаристичния** (в-к „*Истина – Veritas*” [22]) и **регионалния** (в-к „*Компас*” – Бургас [23]) **периодичен печат** [24].

XI. Varius multiplex multiformis [25]

Подобно на линията, възприета от рубриката „Студентско научно творчество” от вътрешната електронна страница на СВУБИТ, и в идеята на **Трудовете на СНО на**

СВУБИТ се съхраняват принципите на:

1. **стъпаловидно надстрояване на изследванията на студентите;**
2. **разширяване на източниковедската им фундираност;**
3. **достигане до формулирана методологична рефлексия.**

Посочените **принципи** се проследяват:

1. по време на учебния процес;
2. в извънаудиторна форма на обучение;
3. в докладване на резултатите на ежегодния научен форум при СВУБИТ;
4. в представянето на различни други научни форуми;
5. в публикация.

Поради изложената методология на принципно отношение към научноизследователското творчество като към **процес** някои от изследванията, уточнявани, развивани, променящи се, имат по повече от едно, модифицирани, появявания на страниците на специализирания научен печат и в електронното пространство.

На основа на публикационното творчество на членовете на СНО на СВУБИТ се поддържа **Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на Студентското научно общество на университета – TABULA GRATULATORUM** [26], в който съответно към 1 януари 2008 г. са включени **72 номинации** (: 2005-2007 г.: **NN 1-72**) [27], а към 1 ноември 2008 г. техният брой достига **223 номинации** (: 2005-2008 г.: **NN 1-223**) (*срв.*: публ. на този списък в наст. изд.).

Пъстър, променлив и сложен [25] е калейдоскопът от изследванията – научното творчество във вид на публикации на членовете на СНО на СВУБИТ.

През призмата на този калейдоскоп от работи прозира наблюдаваната хиперхетерогенна и променяна пъстра, променлива и сложна постоянно формираща се информационна среда. Самите трансформации и на информационната среда, и на публикационното научно творчество на СНО на СВУБИТ са изоморфни една на друга в триадните фрактalii на интегрално цяло (: информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването).

ХОРИЗОНТАЛ

[: СЕЧЕНИЕ]:

Т. П: I-IV Студентски научни конференции:

Избрани публикации

В три – взаимопресичащи се – разреза е достигнато посоченото в заглавието
тук:

I. Системно-структурна картина;

II. Вторичнодокументална картина;

III. Аналитико-синтетична картина.

I. Системно-структурна картина

Архитектурата на настоящото издание е изградена в съответствие с **възприетата (вътрешна) форма на Т. I** (срв. с предговора: **За изследователя, науката и информационната реалност – за Трудовете на Студентското научно общество** (Вместо предговор от съставителите), *цит.* в бел. 2).

Т. II се открива от **Систематизирания хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на Студентското научно общество на СВУБИТ TABULA GRATULATORUM** [28].

Същинският корпус на Т. II: I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации допълнително е структуриран от **седем семантични кръга**:

- 1. **Форуми** (отразява историографски и съпътстващи ги публикации по Студентските научни конференции);
- 2. **Перспективи** [29] (вбира непубликувани досега изследвания на студентите, чието появяване на белия свят предстои в различни специализирани издания);
- 3. **Проблеми** (съдържа вече отпечатани работи по различни дискусийни изследователски въпроси с повишено внимание към проявите в информационното моделиране на **дистинкцията** /лат: *distinctio* – разпознаването; установяването на различията между изследваните реалности и интерпретацията им) (NN 213-70, 214-72, 215-76 – 217-78, 218-80, 219-82, 220-104, 221-107, 222-109, 223-112 – 225-114, 226-120, 227-122, 228-123, 229-125 – 231-127, 232-158, 233-160, 234-161, 235-170, 236-176 /в пределите на Т. II тези публикации се появяват под двойна цифрова сигнификация, включваща съответната посочена – под втория съставен елемент на поредния N – от Т. I /);
- 4. **Рецензии (и клонящи към жанра изследвания)** (включва публикувани образци в специализирания научен печат) (NN 249-83 – 269-103, 270-106, 271-157, 272-171, 273-173 – 275-175, 276-179, 277-180, 278-192, 279-194 /в пределите на Т. II тези публикации се появяват под двойна цифрова сигнификация, включваща съответната посочена – под втория съставен елемент на поредния N – от Т. I /);
- 5. **Дипломни работи** [30] (помества препоръчани за публикация и/или вече издадени изследвания);
- 6. **Автобиблиографски произведения** (публикува анотирани биобиблиографски каталози на творчеството на студентите);
- 7. **Интеракции** (представя породените по време на учебно-педагогическия и извънаудиторния изследователски процес на СНО в открити дискусии между студентите – автори на изследвания хипертекстови символни осмози /*цит.* в бел. 16/, екстернализирани в наблюдаеми форми феноменологичните прояви на менталния климат, изграждащ съвременната информационна среда като културно-научно, интелектуално и нравствено реално съоръжение на хуманитаризацията /универсализацията/ на света).

В края на всяка публикация – за целите на изграждане на единен **справочно-информационен апарат към свода от публикувани доклади и съобщения на студентите**

– е възприета описаната подробно в **Т. I** и актуализирана *тук* **сигнификация (информационна структура на база от данни)**, имаща следната единна **информационна решетка** във вид на **цифрово-вербален индекс**:

- **арабска цифра, съответстваща на поредния номер на публикацията в Т. II (206-289), продължаваща съответната върхова номинация на Т. I (1-205); тази номерация е единна за всички публикации, отразени в седемте раздели на Т. II (вж по-горе);** включените от **Т. I** публикации в разделите **Проблеми и Перспективи (вж по-горе)** получават **двоен номер (съставен от поредността на публикацията в изданието и номера, под който тя е включена в Т. I) (вж по-долу);**

- **ключови думи.**

Публикуваните повторно работи от **Т. I** в пределите на **Т. II**: Избрани публикации стават наблюдаеми с прост поглед, като получават съставен цифров индекс от два такива, изписани с арабски цифри, свързани с „тире” (-): първата цифра съответства на поредността на публикацията в пределите на **Т. II**; втората – на **Т. I**.

Предшестваната от абривиатурата **TG (TABULA GRATULATORUM)** арабска цифра кореспондира на поредния номер на публикацията в този списък (**TG**).

Непосредствено предшестващата абривиатурата **TG**, както и арабската цифра, посочваща номера на публикацията в единната база данни, римска цифра (**I – II**), съответства на поредността на съответния том (**Т. I – Т. II**).

Описаната сигнификация на публикациите е основа за предприетото информационно моделиране в системата от показатели на изданието (срв. по-надолу с разд.: III. Аналитико-синтетична картина).

Принципът на представената **сигнификация** е издържан и при обозначаване на приведения в изданието **иллюстративен материал** – плод на усилията и вкуса на самите студенти, поднесен в единна – структурна – форма.

II. Вторичнодокументална картина

В поредицата от **Трудове на Студентското научно общество (и Т. II: I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации)** изследваните от студентите документи (рецензирани книги, части от книги, списания, електронни издания и др.) са дадени с **основните им описания според стандартите на националната библиография на България.**

Използвайки именно такъв – фундаментален – подход (към библиографското описание), е осъществено усилие в посока да се заложи на максималистичното овладяване от младите изследователи на **основите на библиографското моделиране (съдържащи се в структурата на библиографското описание – в съответствие с неговите забележителни традиции, в частност, особено в България).**

Така именно се стимулира натрупването на ценен опит в работата на студентите при **библиографирането на документи и оперирането с бази данни.**

Изхожда се от стремежа да се достигне до интегрална картина в представите на

правещите първи свои стъпки изследователи за **традиционно публикуваните чрез типографски способ издания и електронните публикации** като принципно единен свят на документалната информация.

Именно така е натрупан комплексен опит в работата на студентите и при **библиографирането на документи – традиционни и електронни**, и във връзка с **оперирането с бази данни – електронни библиотеки и др. информационни технологии**.

Изходен и интенционален е стремежът да се достигне до интегрална – цялостна свързана – картина в представите на правещите първите свои стъпки изследователи – студентите за **традиционно публикуваните типографски издания и електронните публикации** като принципно единен свят на документална информация.

III. Аналитико-синтетична картина

Явявайки се **традиционни естествени библиотечно-библиографски системи на класификация на отразявания материал –**

1. **семантични** – по структурата на тома;
2. **аналитични** – отражение в аотираното съдържание;
3. **йерархични** – диференциацията по секции на научните форуми;
4. **хронологично-азбучни – TG**;
5. **азбучни** – показалците към тома, –

изброените продукти на приложените **тектонични методи на информационно моделиране** са надстроени допълнително за всяка отделна публикация и със съответните й, дедуктивно изведени за индикацията й, **ключови думи**, които в явен и скрит вид се съдържат в тези документи във вид на **дескриптори** (пълнозначими думи, служебни елементи на лексиката, морфологични показатели, модални характеристики, изрази на връзки между фразите), фиксиращи **надситуативност и семантична устойчивост**, позволяващи провеждането на информационни търсения по различни съчетания на характеристиките, т.е. притежават **семантична сила и интелигибилна гъвкавост**.

Като система на **корелативно индексирание на документите (публикациите)**, ключовите думи към тях в настоящия том се намират в стадий на отстраняване от фонда им, третиран като **семантично множество**, на **синонимията** (лексическа, граматическа, контекстуална, тематична) и **многозначността** с цел – в перспектива да се създаде в бъдеще на базата свода им **речник на нормативна лексика – тезаурус** (отразяващ семантичните връзки между думите на езика): **съвкупност от рубрики и ключ**.

Справочно-информационният апарат на тома е изграден от взаимно препокриващото се триединство:

- **Именен показалец на авторите на докладите и съобщенията;**
- **Показалец на рецензираните книги и изследваните институции на информатизацията;**
- **Показалец на изследваните електронни сайтове.**

Кумулативен е характерът на тези показатели в Т. II: те препращат – в съответствие с насочеността на изданието на **Трудовете на СНО на СВУБИТ** – едновременно и към **Т. I** на изданието.

И в показалците, и в **анотираното съдържание (на български език – руски език – английски език)** е издържано **единството на сигнификацията:**

- **пореден номер** (представен от **римска цифра**) на **студентския форум;**
- **абривиатура** (дадена в съответствие с възприетите към момента на провеждане на съответните научни форуми обозначения на **специалността на студента** в съответствие с именуването на катедрите на вуза): **ББ** – Библиотекознание и библиография, **КО** – Книга и общество (*предшестващо назв.:* **КК** – Книгознание и книгоразпространение), **ИТ** – Информационни технологии; **ИБ** – Информационно брокерство; **КИН** – Информационни фондове на културно-историческото наследство;
- **пореден номер** (представен от **римска цифра**), съответстващ на **учебния курс на студентите.**

Самите отличени на форумите доклади – и в съдържанието, и в справочно-информационния апарат на тома – са отбелязани със **звездичка (*)**.

Т. II на Трудовете на Студентското научно общество се осъзнава от съставителите му като **Избрани публикации** съвсем не единствено на база на **същинския му корпус** (по **семантични кръгове: Форуми; Перспективи; Проблеми; Рецензии; Дипломни работи; Автобиблиографски произведения; Интеракции**), а и в съответствие с:

- **1. интегралния си справочно-информационен апарат (1.1. система от показатели – 1.2. анотирани съдържания);**
- **2. предшестващия го Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък TABULA GRATULATORUM;**
- **3. представената (в бел.: 1-14, 17-23, 27 на наст. излож.) аналитико-синтетична обработка на третираната материя (научноизследователското творчество на Студентското научно общество и неговите конференции).**

В калейдоскопа на описаното интегрално системно цяло на **Т. II** на Трудовете на Студентското научно общество се отразява **интелектуалният потенциал на:**

- **самото СНО,**
- **учебно-педагогическия процес на СВУБИТ,**
- **поколението млади архитекти на инфосферата.**

По въпроса за **методологичното решение – Т. II на Трудовете на Студентското научно общество** да има подзаглавие: **Избрани публикации**, следва да бъдат направени съществени обобщения (в съответствие с **философията на информационното моделиране**):

I. В информационно-комуникативния смисъл на връзките между нещата **избор** не е самостоятелно изтъкване (на нещо), и не е отделяне (на негова) част от цяло(то), а е – **селектиране (селекция) [31] на системна цялост на принципа на обединение – разграничаване:**

II. отделянето предшества обединението, по-скоро – **самото то е род на единението;**

I.П. не е достатъчно, обаче, множествеността да се мисли в качеството ѝ на единство;

I.П. необходимо е също така и изискване единството да се мисли като множественост.

П. Разкритият и съдържащият се вътрешен – идеален – същински каркас [32] на избора и моделирането – като явна рефлексия – е от по-висока степен (потенция) – на интегралната информационна система (информационната база от публикации по следните семантични кръгове:

П.І. посоки на научноизследователското творчество на СВУБИТ;

П.ІІ. структура на учебно-педагогическия процес на университета;

П.ІІІ. генериране на единна информационна среда).

Съставителите на Трудовете на Студентското научно общество: **Т. П:** Избрани публикации застават на позицията, че въпросът за избора в информационното моделиране е проблем за критериия (критериите) [33] – оценката – истинността на информацията.

Във формиране на описаните критерии (*срв.*: структурата на същинския корпус на *наст. изд.* – **Т. П:** Избрани публикации) водещ е принципът на феноменологията на ноосферизма (нарастването – взаимодействието (!), в пределите на което разумната човешка дейност става главен определящ фактор за развитие на планетата: отделяне, отдаване (!), явен открит интерес /а не натрупване/ – към другостта и Другия (!) в интелектуално-практическата инфосфера). . .

ВМЕСТИМОСТ [: СЪВМЕСТНО]: ЗАЕДНО

Сингонията [34] на три концентрични кръга:

1. СНО на СВУБИТ;
2. учебно-педагогическия процес на университета;
3. информационната среда без граници) –

поражда Трудовете на Студентското научно общество: **Т. П:** I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации.

Достигната чрез консолидиращата сила на концепцията „информационна среда (: информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването)” (проф. Стоян Денчев) (*срв.* бел. 2), феноменологията на представената сингония (на информационната среда) е причината кристалографиралите съставни части на **Т. П:** Избрани публикации на Трудовете на Студентското научно общество –

TABULA GRATULATORUM

(срв. бел. 27)

(съответстващата на фракталията
на **информационната среда**
„информационни фондове“),

дългосрочната стратегия за изследване
на **електронните сайтове**

(срв. бел.: 6, 7, 27)

(пораждани от фракталията
на **информационната среда**
„информационни технологии“) и

интеракциите

(срв. бел.: 4, 5, 16)

(кореспондиращи с фракталията
на **информационната среда**

„интеракции между хората и оборудването“) –

да бъдат:

идеално планирани,
практически изпълнени и
естествено посветени

от съставителите на този том

На

автора на концепцията
„информационна среда

(: информационни фондове –
информационни технологии –
интеракции между хората и оборудването)“ –
проф. Стоян Денчев

Методологичната метанаучна платформа на Т. II: I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации и на изданието като цяло (**Трудове на СНО: Т. I-II**) – на научното творчество на студентите от СВУБИТ, отразено в техните публикации, – онтологично постановъчно е обобщена в **уводните думи – компендиум** („Информация. Наука. Школа: Триединство“) на **отговорния редактор и инициатор на начинанието – автора на концепцията „информационна среда“ – проф. д.к.н. Стоян Денчев – Ректора на СВУБИТ, следящ отблизо с особена грижа и внимание неговото развитие и комплексно изпълнение.**

Съставителството на настоящия том е дело на екипа, работил над Том I на изданието, изхождайки от което (Том I), тук е направено допълнително моделиране по възприетата структура (съдържанието на Том II):

- **проф. д.п.н. Александра Куманова** – обща планировка;
- **ас. Светла Шапкалова** – ранжиране;
- **ас. Теодора Генова** – вътрешнотекстово езиково ранжиране (на латиница);
- **ас. Пламена Златкова** – I-ва секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание (●)**;
- **ст. ас. Иглика Гетова-Златева** – II-ра секция: **Информационни технологии (●●)**;
- **ст. ас. Пламена Попова** – III-та секция: **Културно-историческо наследство (●●●)**.

От посочения колектив – съставители – е направена и **първичната – (тясно)отраслова редакция** на публикациите на студентите, получили **научна редакция** още в процеса на подготовка на тези работи в близко сътрудничество със следните специалисти в библиотечно-библиографската информационно-комуникативна сфера:

- **ст.н.с. д-р Никола Казански** – Централна библиотека на Българската академия на науките;
- **ст.н.с. д-р Ружа Симеонова** – Български исторически архив при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- **н.с. Диана Ралева** – Институт за литература при Българската академия на науките;
- **н.с. Татяна Дерменджиева** – Национална ISBN агенция при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- **Марияна Максимова** – Библиографско и информационно обслужване при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- **Елена Недева** – Направление „Национална библиография“ при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

Общата езикова и графическа редакция на тома е резултат от усилията и компетентността на **писателя – литературния критик Николай Василев** (*срв. бел. 16*), системно участващ с прецизност и отдаденост във финализирането на първите научноизследователски произведения – първите стъпки на начинаещите неопфити, направени в сферата на текстописа на подготвяните за публикация творби.

Анотираното съдържание на Т. II е дело на **ас. Пепа Петрова** и **ас. Ива Костова**.

Преводът на руски и английски език на анотираното съдържание на тома е на **Александра Куманова** и **Румяна Манчева**, отблизо наблюдаващи непосредствено лабораторията на научното творчество на младите изследователи – студентите.

Справочно-библиографският апарат на Т. II (показалците) е резултат от усилията на студентите:

- **Именен показалец / Евгения Стефанова, Ефросина Йорданова;**
- **Показалец на рецензираните книги и изследваните институции / Лилия Момчилова, Десислава Симеонова;**
- **Показалец на изследваните електронни сайтове / Катинка Василева, Елица Иванова.**

Коректорската работа по изданието е дело на личности, овладели тънкостите на най-авторитетните институции на съвременната информатизация – **Цветана Найденова** (Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“) и **Маламка Щерева-Стойчева** (Централна библиотека на Българската академия на науките).

Екипът на изданието изразява своята особена благодарност към всички преподаватели на СВУБИТ, съдействали на студентите за появата на белия свят на първите им публикации.

Специална е благодарността на издателския екип към **рецензентите на този том**, оптимизирали го чрез системното си конструктивно делово отношение към него – и в **научноизследователско**, и в **морално-етично естество** – и в процеса на **изграждането му (критерийност)**, и във **финализирането му (резултатност)**, – доц. д-р **Севдалина Гълъбова**, проф. д.ф.н. **Мария Младенова**, проф. д-р **Иван Попов**, проф. д-р **Димитър Христов**.

Цитирана литература и бележки

1. **Денчев, С.** Личност – информация – наука – школа – морал (Уводни думи на отговорния ред.) // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 17-18; **Денчев, С.** Информация. Наука. Школа : Триединство. // *Пак там*, Т. II, 2008, с. 33-35. – *Публ. в наст. изд. – Сrv.: бел.: 24-27.*

2. **За** изследователя, науката и информационната реалност – за Трудовете на Студентското научно общество (Вместо предговор от съставителите) / **А. Куманова** и др. // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 19-30. – Други авт.: **С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова.**

3. **Куманова, А.** Апостоли на инфосферата [: *Т. Топалова, Л. Георгиев, С. Ленкова, Е. Златева, Б. Десев, Т. Бончева, М. Василев*] : Онтологично наблюдение на ценностите : (В чест на 55-год. юбилей на Държ. библиотекарски инст. – днес: Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.). Епиграф „*Явното, знаяното / всеки ден бива, / тука най-тайното / нам се открива: / своя божественост / в тоз рядък час / Вечната Женственост / спуска към нас.*” / Й. В. Гьоте ; Прев. В. Петров. // Б и б л о т е к а, 2005, N 5, с. 58-75. – Лит. и бел. 68 ном. назв. ; 153 неном. библиогр. описания.

4. [**Андреева, К. и др.**] Информационно разнообразие на света = Information diversity of the world : Предварителна планировка на II Студентска науч. конф. и изложба на СВУБИТ, зала „Тържествена”, 19 май 2006 / **К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева**. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; [**Андреева, К. и др.**] „Не съд за знание, а пламтящ факел” : Създаване на Студентско научно общество в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 19 май 2006 / **К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева**. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Бояджиев, Д.** Фотосесия на III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владиминова, Н.** Бъдещето на инфосферата : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”. // **З а б у к в и т е** : Кирило-Методиевски вестник, N 23, септ. 2006, с. 2; **Владиминова, Н.** Информационно разнообразие на света : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Не съд за знание, а пламтящ факел”. // **Н а у к а**, 2006, N 4, с. 74-75; **Владиминова, Н.** Информационно разнообразие на света : „Не съд за знание, а пламтящ факел” : [II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”]. // **Б и б л о т е к а**, 2006, N 3-4, с. 60-61; **Владиминова, Н.** Културологична историографска платформа на интелектуално-технологичното осигуряване на научен форум : (III студентска науч. конф. и изложба „От информация към знание”, 18.05.2007 г.), Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технол. (**N 178**). // **Т р .** на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 388-391; **Владиминова, Н.** „Не съд за знание, а пламтящ факел” : Втора Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 19 май 2006. // **И з д а т е л** (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 25-26; **Владиминова, Н.** От информация към знание = From information to knowledge : [Науч. съобщение на III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владиминова, Н.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба [„От информация към знание” – 18.05.2007 г.] на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // **И з д а т е л** (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 61-63; [**Владиминова, Н.**] [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Анонс]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; [**Владиминова, Н.**]

[Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Регламент за участие]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Димитрова, Е. и др.** [Четвърта] IV Студентска научна конференция и изложба „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” [на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии] / **Е. Димитрова, Н. Янева, Е. Недева.** // И н ф о р м . б ю л . н а Ц е н т р . б и б л . н а Б А Н, 2008, N 8, с. 21-23. – Публ. на фотогр. от Пленарното заседание на форума / **С. Пелова; Корчева, И.** От информация към знание : [Трета] III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // И с т и н а – Veritas, N 7 (1404), авг. 2007, с. 1, 7; **Корчева, И.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – пред пресъздадените от студентите образи на Св. Св. Кирил и Методий, папа Адриан II, Св. княз Борис I в присъствието на Негово Превъзходителство и Високо Преосвещенство Архиепископ Джузепе Леанца и Апостолическия екзарх Негово Високо Преосвещенство Епископ Христо Пройков ; Епиграф „*Ave verum corpus Dei*”. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Корчева, И.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : [Синтез. информ.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Кръстева, Р. и др.** Историография на създаването на Студентското научно общество на СВУБИТ : II Студентска науч. конф. и изложба „Информационно разнообразие на света”) ; Епиграфи: „*Не съд за знание, а пламтящ факел*”; „*Първорастението ще бъде*” (Й. В. Гьоте) / **Р. Кръстева, К. Андреева, М. Полихронова.** // Т р . СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 603-618; **Трифенова, В. и др.** [Втора] II Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света” („Information diversity of the world”) : [Публ. на фрагм. от материалите на форума, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. зала „Тържествена”, 19.05.2006 г.] : Стеногр. / **В. Трифенова, И. Драганов, И. Найденова.** // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Трифенова, Г. и др.** „От словото се ражда слово” : [Академична среща – час по „Методика на научните изследвания” на студентите в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. със състав на енцикл. „Българска книга”] / **Г. Трифенова, С. Симеонова.** // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>; [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание“ („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : Историография и метаинформ. картина ; Епиграф „*E pluribus unum*” / **И. Корчева и др.** // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>. – Други авт.: **Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева;** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание“ („From information to knowledge”) : Историография и метаинформ. картина, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. ; Епиграф „*E pluribus unum*” / **И. Корчева и др.** // Т р . СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 573-576. – Други авт.: **Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева;** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по

библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание” („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол, Спортна зала, 18.05.2007 г. : [Публ. на фрагм. от материалите на форума] : Стеногр. / **И. Корчева и др.** // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>. – Други авт.: **Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева; Цонков, Л.** Информационно-технологично обезпечение на научен форум : (III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) ; Епиграф „*Какво е внедряване? Това е борба...*” (Рудолф Дизел). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

5. **[Врайков, Ю.]** Академично посвещение : Завещание към човечеството на проф. А. Айнщайн : [Публ. на фрагм. от „Основи на теория на относителността”, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 22.12.2006 г.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **[Георгиев, И. и др.]** Разположение на залата на СВУБИТ : Аранжировка на Тържествената акад. церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 / **И. Георгиев, В. Меродийска ; Консултант С. Янев.** // *Пак там*; **[Георгиев, И. и др.]** Тържествена академична церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 : Стеногр. / **И. Георгиев, В. Меродийска.** // *Пак там*; **Георгиева, Н.** Образованието е сила : Историогр. на Акад. церемония [по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 г.] // *Пак там*; **Луканов, М.** Учредени и връчени от Ректора нови стипендии на студенти в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // *Пак там*; **Георгиев, И. и др.** Дипломирането: прохождение в големия път на живота. / **И. Георгиева, В. Меродийска.** // Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 569-572; **Ефтимова, С.** Проф. Тодор Боров (1901-1993) : [Моделиране на единно оформление на експонати за ...]. // *Музей* на съвременната българска духовност : Витрина N 5 / СВУБИТ. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Игнатова, Е.** Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория. (Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.). // *Пак там*; **Меродийска, В.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : II. София. Обща ист. скица. // *Пак там*; **[Меродийска, В.]** С повишен рейтинг : По случай връчването на дипломите на бакалаври и магистри, випуск 2006, 22.12.2006. // *З а б у к в и т е* : Кирило-Методиевски вестник, N 25, май 2007, с. 2; **Ефтимова, С.** Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Доп. на персоналията към витрината на проф. Тодор Боров – ученик на титуляра в Музея на съвр. бълг. духовност, Витрина N 5, СВУБИТ (N 181). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 400-402; **Ефтимова, С.** Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Нов информ. блок в персоналната витрина [N 5], посветена на проф. Тодор

Боров в Музея на съвр. бълг. духовност, СВУБИТ (N 182). // *Пак там*, с. 403-404; **Игнатова, Е.** Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория : (Библиотечно-информ. център на СВУБИТ) (N 120). // *Пак там*, с. 199-201; **[Ралева, А.]** „В начало беше Словото” [: Проспект на Тържествената Акад. церемония „В начало беше Словото” по случай 1 ноември 2007 г. – Деня на будителите в Нац. дворец на културата / СВУБИТ, Изд. „З. Стоянов”, Нац. ц-р за книгата при М-во на културата, V нац. науч. конф. с междунар. участие „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”]. // *З а б у к в и т е* : Кирило-Методиевски вестник, N 27, май 2008, с. 2.

6. **Афура, Я.** Информационна картина на електронния сайт на бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе (www.eic.rousse.bg) (N 128). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 105-106; **Бакалска, А.** Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139). // *Пак там*, с. 257-258; **Бошнаков, Б.** Комуникация без граници – онлайн представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145). // *Пак там*, с. 269-270; **Василева, С.** Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славика Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149). // *Пак там*, с. 277-278; **Веселинова, В.** Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132). // *Пак там*, с. 243-244; **Владимиров, В.** Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138). // *Пак там*, с. 255-256; **Георгиев, Г.** Системна картина на електронния сайт на фирмата за компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИН-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142). // *Пак там*, с. 263-264; **Георгиева, Р.** Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130). // *Пак там*, с. 239-240; **Димитров, З.** Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс” (www.deltaplus.net) (N 150). // *Пак там*, с. 279-280; **Дичева, Д.** Системна картина на електронния сайт на телекомуникационния оператор „Орбител” (www.orbitel.bg) (N 136). // *Пак там*, с. 251-252; **Драков, М.** Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) (N 129). // *Пак там*, с. 237-238; **Живков, И.** Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151). // *Пак там*, с. 281-282; **Иванова, П.** Електронна картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” (www.nexcom.bg) (N 131). // *Пак там*, с. 241-242; **Йонов, Ц.** Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” (www.gbg.bg) (N 140). // *Пак там*, с. 259-260; **Йорданова, М.** Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ” ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143). // *Пак там*, с. 265-266; **Крушев, Т.** Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152). // *Пак там*, с. 283-284; **Миленков, В.** Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group” (www.globul.bg)

(N 141). // *Пак там*, с. 261-262; **Минчева, Я.** Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.com) (N 148). // *Пак там*, с. 275-276; **Младеноска, Б.** Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център „ЕИЦ“ за България (www.igc.bg) (N 154). // *Пак там*, с. 287-288; **Момирски, Н.** Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „СЮ“ (www.cio.bg) (N 153). // *Пак там*, с. 285-286; **Николов, Х.** Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144). // *Пак там*, с. 267-268; **Павлова, Р.** Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135). // *Пак там*, с. 249-250; **Симеонов, Б.** Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP“ (www.sap.com/bulgaria) (N 147). // *Пак там*, с. 273-274; **Соколов, В.** Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146). // *Пак там*, с. 271-272; **Тодоровски, К.** Информационна картина на издателска електронна фирма Софтпрес ООД (www.soft-press.com) (N 137). // *Пак там*, 2008, с. 253-254; **Цекова, Г.** Информационна картина на електронния сайт на компанията доставчик на комплексни решения в областта на информационните технологии „Лирекс БГ“ (www.lirex.com) (N 133). // *Пак там*, с. 245-246; **Чернева, П.** Електронна картина на представителството на американската корпорация за компютърни технологии APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) за България (www.apple.bg) (N 199). // *Пак там*, с. 461-463.

7. **Гетова-Златева, И.** Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 233-234; **Стоичков, С.** Методология на изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера (Емпири. изслед.). // С б о р н и к доклади / Втора нац. конф. „Младежта на България, европейската ни идентичност и иновативни постижения“ – София, 20 май 2008 г. / Младежко иновационно и информ. об-о АБ, Държ. агенция за информ. технол. и съобщения, БАН, Военна Академия „Г. С. Раковски“. (Под печ.).

8. **Ангелова, С.** Антифони : Класификационни построения : (По едноименната статия на Ст. Кожухаров от „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. I : А-3. – София, 1985.) (N 75). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 59-60; **Богданова, Д.** Светомир Тодоров Иванчев : Кратка биографична скица и системно-структурна картина на трудовете му и литературата за него : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. I : А-3. – София, 1985.) (N 189). // *Пак там*, 2008, с. 433-435; **Божилков, Д.** Защо Константин-Кирил получава прозвището „Философ“ : (Над страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия“) (N 117). // *Пак там*, с. 193-194; **Величкова, Л.** Биографична скица на чешкия княз Болеслав II (X в.) : (По статията на

Г. Сотиров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 193). // *Пак там*, с. 446-447; **Венкова, Д.** Американският учен-медиевист от полски произход проф. Хенрих Бирнбаум (Фреймово третиране на персоналия от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 190). // *Пак там*, с. 436-439; **Власакова, М.** Фреймова картина на научноизследователски справочно-информационен текст : Статията на Александър Милев „Папа Адриан II” (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 196). // *Пак там*, с. 454; **Врайков, Ю.** Аварската съдба – поглед към миналото, прозрение в бъдещето : (Размисли върху страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 71). // *Пак там*, с. 49-51; **Георгиева, Н.** Фреймовото построение на статията на Боряна Велчева „Абецедар” : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 67). // *Пак там*, с. 37-40; **Делева, Н.** Фреймова картина на статията на Куйо Куев „Арий” : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 197). // *Пак там*, с. 455-456; **Луканов, М.** Системно-структурна културологична картина на Багдадския халифат : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 195). // *Пак там*, с. 450-453; **Найденова, И.** Философска картина на възгледите на слависта и ориенталиста Рудолф Абихт (R. Abicht, 1850-1921 г.) : (По статията на Румяна Златанова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 119). // *Пак там*, с. 197-198; **184. Пашева, И.** „Азбучна молитва” на Константин Преславски : Историогр. и филос.-културологичен дискурс (N 72). // *Пак там*, 2008, с. 52-53; **Пашова, А.** Синтез на културолого-феноменологична интерпретация на богомилската книжнина : (По едноименната статия на Д. Ангелов от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 73). // *Пак там*, с. 54-56; **Ривжалска, П.** Историко-географска карта на кирило-методиевската книжнина : (По статията на Ив. Добрев „Аквилейска патриаршия” от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 74). // *Пак там*, с. 57-58; **Трифонов, В.** Приносите на Георги Баласчев (1869-1936) за медиевистиката и археологията : (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 121). // *Пак там*, с. 202-203; **Халачева, Т.** Фреймова картина на статията на Петър Илчев и Боряна Велчева „И” : (По Т. 2 на „Кирило-Методиевска енциклопедия” – София, 1995.) (N 68). // *Пак там*, 2008, с. 41-44; **Цветкова, З.** Проф. Роже Бернар: Кратка биографична скица и системно-структурна картина на основните му трудове и литературата за него : (По статията на Мери Филипова-Байрова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 198). // *Пак там*, с. 457-460; **Ценкова, Б.** Историко-културна и философска феноменология на апокрифите : (По едноименната статия на Д. Петкова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 69). // *Пак там*, с. 45-46; **Цолова, И.** Историческа картина на живота и делото на Св. Ангеларий – изтъкнат ученик на славянските първоучители : (По едноименната статия на А. Милтенова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 191). // *Пак там*, с. 440-441; **Драганов, И.** Светите братя Кирил и Методий – българи или гърци? А това ли е най-важното? : (Културолог. постановка на проблема) (N 118). // *Пак там*, с. 195-196.

9. **Драганов, И.** Двадесетият век на България – хронология : [Рец. за кн.: България XX век : Хроника / Състав. Тая Николава, Милен Куманов. – С., 2004.] // Тр.

СВУБИТ, Т. 4, 2005, с. 473-477; **Найденова, И.** Царските колекции на България – нашият имидж пред Европа : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кюсева. – С., 2004.] // *Издател* (В. Търново), 2005, N 2-3, с. 113-115; **Трифенова, В.** Ценен справочник, допълващ нашите исторически познания : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кюсева. – С., 2004.] // *Тр. СВУБИТ, Т. 4, 2005, с. 465-471*; **Ангелова, Р. и др.** За живите и безсмъртните : [Студенти от Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технологии : Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] / **Р. Ангелова, К. Пешина, Л. Дукова.** // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Везирова, К.** Съвременна научна конференция за модерния музей : [Рец. за кн.: Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004.] // *Издател* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 32-33; **Виганова, Т.** Картографиране на историко-археологически обект – нов подход в представянето на резервата „Сборяново” : [Рец. за кн.: Сборяново = Sborgyanovo : Ист.-археол. резервати = Historical and Archeological reservation : [Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. на 20-год. от разкриването на Свещарската царска гробница.] // *Пак там*, с. 36-37; **Владова, С.** Справочник – каталог по царските колекции : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кюсева. – С., 2004.] // *Библиотека*, 2006, N 2, с. 52-54; **Ефтимова, С.** Масовата комуникация – архитект на човешкия свят : Нов труд – компендиум по медийна психология с насоченост на справочно издание : [Рец. за кн.: Стойцова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психология. – С., 2004.] // *Издател* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 30-32; **Димандиева, С.** Библиографоведският контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // *Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 583-586*; **Конярска, И.** Първо комплексно историко-културно изследване : [Рец. за кн.: Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers : Албум / Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ; Състав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.] // *Издател* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 38-39; **Лозанов, П.** Концептуална картина на книгознанието в България : (По енцикл. „Българска книга”. – С., 2004.) // *Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 579-582*; **Панайотова, Б.** Ново изследване на древния град – албум за стария Несебър : [Рец. за кн.: Старият Несебър : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Текст Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.] // *Издател* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 39-40; **Пелтекова, Ц.** Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект. Представителност в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // *Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 587-596*; **Симеонова, С.** Библиографоведски контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Стоименова, Д.** Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // *Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006,*

с. 597-602; **Сюлемезов, И.** Съществен труд за история на българската цивилизация : [Рец. за кн.: Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.] // *Изда тел* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 33-34; **Трифенова, Г.** Интердисциплинарен книговедско-библиотекоевдски контекст на енциклопедията „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] // *Пак там*, с. 27-29; **Цветкова, Ц.** Нов съществен принос по народния календар : [Рец. за кн.: Български традиционен календар : Ил. енцикл. / БАН. Център. библи. на БАН и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.] // *Изда тел* (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 35-36; **Иванова, С.** Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Христова, И.** Общосоциологична терминологична култура на книговедската сфера в България : [Преглед на енцикл. „Българска книга” (С., 2004), в. „За буквите”, прогр. на III Нац. науч. конф. с международ. участие „Книгата и „безкнижната” цивилизация”]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Бунева, Т.** Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания : (Списания „Блясък” и „Story”, или За изработване на стратегия срещу вълната „жълта” преса. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Ангелов, С.** Историко-културно изследване на църквите „Св. София” и „Св. Георги” (По монографията на проф. Богдан Филев) [: Рец. за кн.: Филев, Богдан. Софийската църква „Света София”. Софийската църква „Свети Георги”. – С., 2004.] (N 175). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 375-381; **Ангелова, Р.** Пътеводител на Алма Матер [: Рец. за кн.: [Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски”: Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – С., 2006.] (N 106). // *Пак там*, с. 151-153; **Апостолова, Л.** Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.: Българите в световните хроники. 1912-1925 : Т. I / Състав. Стоян Райчевски. – С., 2004. (N 86). // *Пак там*, с. 96-98; **Генадиева, Д.** Вторичнодокументална картина на „Публикации на Института за литература 2005 г.” [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература за 2005 г. : Библиогр. бюл. / Състав.: Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2006.] (N 92). // *Пак там*, с. 112-113; **Градева, А.** Вторичнодокументална картина на публикациите на Института за литература [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература : Библиогр. бюл. : Т. I- / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2000- .] (N 93). // *Пак там*, с. 114-116; **Заркова, З.** Нов брой на списание „Пламък” (N 3/4 за 2007 г.) : Интердисциплинарна панорама (N 90). // *Пак там*, с. 107-109; **Иванов, В.** Нова книга за съкровищата на българските ханове [: Рец. за кн.: Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингвистико-историогр. изследване]. – София, 2005.] (N 173). // *Пак там*, 2008, с. 369-371; **Иванова, С.** България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за кн.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – София, 2004.] (N 95). // *Пак там*, с. 119-121; **Йотова, П.** Принос върху култовата архитектура и изкуство в Североизточна България [: Рец. за кн.: Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – С., 2006.] (N 179). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 392-396; **Козарева, А.** Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за

кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 94). // *Пак там*, с. 117-118; **Конярска, И.** „...Вечен спомен за християните“ [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // *Пак там*, 2008, с. 397-399; **Корчева, И.** За камъните, по които стъпваме : (Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. Ulpia Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 174). // *Пак там*, с. 372-374; **Корчева, И.** По следите на миналото : Един съвременен поглед върху група археол. обекти от Кюстендилския регион (N 169). // *Пак там*, с. 351-356; **Костадинова, Н.** Картография на новите информационни технологии [: Рец. за кн.: Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – София, 2006.] (N 101). // *Пак там*, с. 136-138; **Латовска, Е.** Справочно-информационно издание на Българската академия на науките [: Рец. за кн.: Справочник. 2006 : БАН. – София, 2006.] (N 91). // *Пак там*, с. 110-111; **Матеева, И.** Феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий“. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации“ ; Нар. библ. „П. Р. Славейков“. – В. Търново, 2006.] (N 88). // *Пак там*, с. 101-104; **Младенова, М.** Първо музикално изследване на явлението попфолк [: Рец. за кн.: Димов, Венцислав. Етнопопбузмът : Изслед. – София, 2001.] (N 171). // *Пак там*, с. 361-362; **Николова, Р.** Нов брой на „Museum“ – списанието на Софийския университет [: Рец. за сп.: Museum : Изд. на Музея на СУ „Св. Климент Охридски“ / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – София, 2006, N 5.] (N 89). // *Пак там*, с. 105-106; **Панайотова, Б.** Кирило-Методиевски вестник „За буквите“ : О писменехъ” [: Рец. за: ... – N 25, май 2007.] (N 188). // *Пак там*, с. 431-432; **Пантева, С.** Управление на информационните ресурси на историческия музей [: Рец. за кн.: Иванов, Д. ... – София, 2006.] (N 99). // *Пак там*, с. 131-133; **Петров, Р.** Здравеопазването в България 1944-1952 г. [: Рец. за кн.: Константинов, Никола. ... – София, 2006.] (N 97). // *Пак там*, Т. I, 2008, с. 125-127; **Савчева, Л.** Българските празници, отразени в изданието Българска възрожденска книжнина : Аналит. репертоар. 1806-1878 : Т. 1 / Състав. Маньо Стоянов. – София, 1957. (N 104). // *Пак там*, с. 145-148; **Тодоров, В.** Национален славистичен събор в България [: Рец. за кн.: Научни приноси : (Език, литература, история) : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре“, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – София, 2006.] (N 87). // *Пак там*, с. 99-100; **Трифенова, В.** Публикации в чужбина на авторски книги и колективни сборници на дейци от България за периода след „нежната“ революция по проблеми на хуманитаристиката : (Емпирично вторичнодокум. наблюдение по сведения на базата данни „Булгарика“ на Нар. библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Христова, Н.** Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.:

Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библ. – София, 2003.] (N 84). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 91-92.

10. **Величкова, Л.** Културната антропология като космос на знанието : [Рец. за кн.: Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.] // Издател (В. Търново). – 2005, N 2-3, с. 116-119; **Пашова, Я.** За социологията като инструмент за разбиране на себе си и другите [: Рец. за кн.: Appelbaum, Richard P., William J. Chambliss. Sociology : [Textbook]. – New York: Harper Collins College Publ., 1995.] // Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 563-568; **Алексиев, О.** Романът „Изворът” на Айн Ранд – един вдъхновяващ разказ за цената да бъдеш себе си [: Рец. за кн.: Ранд, Айн. Изворът : Роман. – София : Изток – Запад, 2006.] (N 83). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 87-90; **Ангелова, Я.** Информационна картина на природата : (Опит за приближаване към философско-религиозното пространство на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф и други мислители на XX-XXI в.) (N 82). // *Пак там*, с. 79-86; **Гнафакис, Д.** Съвременна диалогична концепция за културно-информационната феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – София, 2006.] (N 102). // *Пак там*, 2008, с. 139-142; **Иванова, С.** България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за кн.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – София, 2004.] (N 95). // *Пак там*, с. 119-121; **Йончовска, Й.** Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга (V-XVI в.) : Към въпроса за красотата на информацията [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.] (N 85). // *Пак там*, с. 93-95; **Козарева, А.** Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 94). // *Пак там*, с. 117-118; **Конярска, И.** „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // *Пак там*, 2008, с. 397-399; **Минева, Е.** Българистика (Bulgaria) [: Рец. за кн.: Българистика = Bulgaria : Информ. бюлетин / Център. библ. БАН, Съвет за чуждестр. българистика. – София, 2006.] (N 96). // *Пак там*, с. 122-124; **Михайлова, А.** Паралелни светове и творци на вселени в „Хрониките на Амбър” на Роджър Зелазни : (Кратък анализ и някои паралели в творчеството на други автори и различни митологии) (N 108). // *Пак там*, с. 157-163; **Петрова, Л.** Принос за комуникациите в библиотеката [: Рец. за кн.: Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.] (N 194). // *Пак там*, с. 448-449; **Трифонов, В.** Публикации в чужбина на авторски книги колективни сборници на дейци от България за периода след „нежната” революция по проблеми на хуманитаристиката : (Емпирично вторичнодокум. наблюдение по сведение на базата данни „Булгарика” на Нар. библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

11. **Баренска, Г.** Икономически и политически справочник на град Враца [: Рец. за кн.: Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв.

на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.] (N 103). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, с. 143-144; **Георгиева, Ц.** Регионален исторически музей, град Враца : Каталог [: Рец. за кн.: ... / Състав. Георги Ганецовски и др. ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.] (N 100). // *Пак там*, с. 134-135; **Дамяновска, С.** Изкуствоведски и информационни аспекти на колекцията „Фунев” към отдел „Скулптура” на Градска художествена галерия – Мездра : (Опит за проучване) (N 172). // *Пак там*, с. 363-368; **Конярска, И.** „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // *Пак там*, 2008, с. 397-399; **Корчева, И.** За камъните, по които стъпваме : (Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. Ulpia Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 174). // *Пак там*, с. 372-374; **Корчева, И.** По следите на миналото : Един съвременен поглед върху група археол. обекти от Кюстендилския регион (N 169). // *Пак там*, с. 351-356; **Пиперкова, Ц.** Моделиране на вторичния документален поток на литературата по международна икономика : (Върху примера на Градска библиотека „Стоян Дринов”, град Панагюрище) (N 123). // *Пак там*, с. 208-217; **Стефанова, Д.** Обща картина на литературата по история за ученици : (Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево) (N 126). // *Пак там*, с. 227-232.

12. **Найденова, И.** Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // И з д а т е л (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 66-68; **Апостолова, Л.** Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.: Българите в световните хроники. 1912-1925 : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. – София, 2004. (N 86). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 96-98; **Вучкова, А.** Ценно издание по операционни системи [: Рец. за кн.: Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – София, 2006.] (N 157). // *Пак там*, 2008, с. 295-296; **Иванова, С.** България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за кн.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001 : Год. указ. – София, 2004.] (N 95). // *Пак там*, с. 119-121; **Йончовска, Й.** Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга (V-XVI в.) : Към въпроса за красотата на информацията [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.] (N 85). // *Пак там*, с. 93-95; **Козарева, А.** Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 94). // *Пак там*, с. 117-118; **Конярска, И.** „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // *Пак там*, 2008, с. 397-399; **Корчева, И.** За камъните, по които стъпваме : (Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. Ulpia

Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 174). // *Пак там*, с. 372-374; **Минева, Е.** Българистика (Bulgārica) [: Рец. за кн.: Българистика = Bulgārica : Информ. бюлетин / Център. библиотек. БАН, Съвет за чуждестр. българистика. – София, 2006.] (N 96). // *Пак там*, с. 122-124; **Найденова, И.** Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (ABNB) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // Информ. бюл. на Център. библиотек. на БАН, 2008, N 4, с. 25-27; **Найденова, И.** Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (ABNB) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] (N 192). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 442-445; **Трифонов, В.** Публикации в чужбина на авторски книги колективни сборници на дейци от България за периода след „нежната” революция по проблеми на хуманитаристиката : (Емпирично вторичнодокум. наблюдение по сведения на базата данни „Булгарика” на Нар. библиотека Св. Св. Кирил и Методий). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Христова, Н.** Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.: Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библиотек. – София, 2003.] (N 84). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 91-92.

13. **Христова, А.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : III. Около най-старата сграда : Превратности. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Христова, А.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : IV. Сердика – Средец – София. // *Пак там*; **Христова, Е.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : V. София след 1878 г. // *Пак там*; **Христова, Е.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : VI. Панорама на София : Съвременен маршрут. // *Пак там*; **Чончев, Г.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : I. Встъпление. // *Пак там*; **Чончев, Г.** Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : VII. Обобщение. // *Пак там*; **Меродийска, В.** Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Сердика – Средец – София (N 77). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 64-67; **Христова, Е.** Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : София след 1878 г. (N 78). // *Пак там*, с. 68-70; **Христова, Е.** Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Панорама на София : Съвременен маршрут (N 79). // *Пак там*, с. 71-72; **Чончев, Г.** Културно-информационна карта на

София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Въстъпление; Обща историческа скица (N 80). // *Пак там*, с. 73-76; **Чончев, Г.** Културно-информационна карта на София – столицата на България : (Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ) : Обобщение (N 81). // *Пак там*, с. 77-78.

14. **Разпределяне, разслояване** – от лат.: stratum – слой; facere – правя.

Настоящата стратификация има за цел да даде най-обобщена представа за публикационното научноизследователско творчество на студентите на СВУБИТ в изброените в бел. 4-13 техни работи по съответните **обобщени разреди** (*вж по-горе*), без да разглежда вътрешното им разслояване по **проблемни кръгове**.

Систематизацията на излизащите извън пределите на групирани в бел. 4-13 публикувани студентски научни изследвания е направена на **принципите** на:

1. извеждане на преден план на разделите на информационно-комуникативната сфера, структуриращи **учебния процес на СВУБИТ**;
2. **проблемни направления на процеса на информатизацията** (представени първоначално като обобщени направления; след това – по отделни рудименти);
3. **методология на информационното моделиране**:

- **образование – екология: библиографско осигуряване** (Дешлиева, С.

Информационна картина на екологичното образование за опазване на околната среда : (На базата на електронния и систематичния каталог на Народната библиотека „Иван Вазов” и текущата нац. библиография на България, серия 1/ 2001-2004; серия 5/ 1997-2004) (N 122). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 204-207.);

- **книгознание: терминология** (Христова, И. Общософска терминологична култура на книговедската сфера в България : [На основата на енцикл. „Българска книга” (София, 2004) ; Кирило-Методиевски вестник „За буквите”, N 21, ноември 2005 ; Прогр. „Книгата и „безкнижната” цивилизация : III Нац. науч. конф. с междунар. участие, 31 окт.-ноем. 2005.] // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.);

- **издателства: електронна визия** (Стоянова, В. Електронна представителност на академично издателство : (Върху примера на издателство „Проф. Марин Дринов” към БАН. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.);

- **културно-историческо наследство: феноменология** (Стоянова, Д.

Полифункционалност на културно-историческото наследство : История. Етнография. Мултимедия. (N 159). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 301-304; **Христова, Т.** Запознати ли са младите българи с културно-историческото наследство на България (N 203). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 481-482.);

- култура; наука; право – центрове: информационна картина (Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ : (На основа на фонда от неговите плакати) ; Епиграф: „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владимирова, П.** Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ : (На основа на фонда от неговите плакати) ; Епиграф „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго) : Дипл. работа / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Науч. ръководител ... А. Куманова ; Рец. ... С. Денчев. – (CD-ROM). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владимирова, П.** Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ : (На основата на фонда от неговите плакати) (N 186). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 415-425; **Кърджалийска, С.** Панорама на четенето в читалнята за обществени науки на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (N 105). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 149-150; **Дамяновска, С.** Изкуствоведски и информационни аспекти на колекцията „Фунев” към отдел „Скулптура” на Градска художествена галерия – Мездра : (Опит за проучване) (N 172). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 363-368; **Митрова, В.** Информационна картина на граждански дела – Софийски районен съд, 33 състав, месец август 2006 г. (N 124). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 218-221.);

- религия; бит: социологичен дискурс (Борисова, М. Великденската традиция (N 167). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 340-344; **Братанова, З.** Нетрадиционни религиозни движения в България (N 205). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 485-488.);

- архитектура: културологичен дискурс (Мисиркова, Л. Българската християнска архитектура от времето на Първото българско царство : Историко-културна и съвременна оценка (N 184). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 411-412; **Архитектурният облик на центъра на София – спомени и предизвикателства / С. Спасова и др. (N 166).** // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 335-339. – Други авт.: **В. Томова, В. Инджова, А. Бояджиева.**);

- археология: културологичен дискурс (Николова, М. Археологията – глас от миналото или поглед към бъдещето (N 201). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 470-473.);

- културен туризъм (Цветков, Г. План за развитие на културния туризъм в област Враца (N 202). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 474-480.);

- музикална култура: социологичен дискурс (Димитров, Е. Информационна картина на музикалната култура на съвременното българско общество (N 170). // Т р.

на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 357-360; **Таланов, Д.** Репертоарът на група „Гранулом“ : (За концерта в клуб „Три уши“ на 17.01.2007 г.) (N 185). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 413-414.);

- **танц: феноменология (Димитрова, К.** Въздействието на танците върху човешкия организъм (N 200). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 464-469.);

- **игри: феноменология (Паунова, Й.** Фреймова информационна картина на детската игра „С какво се хранят животните?“ (N 164). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 329-330.);

- **кинология: социологичен дискурс (Величкова, С.** Информационно-културна карта на кинологията в Европа (N 162). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 317-321.);

- **тютюнопушене: феноменология (Маринова, Т.** Тютюнът и влиянието му върху хората : Защо хората пушат? [: Емпирично наблюдение] (N 165). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 331-334.);

- **диабет: разделно хранене (Костадинова, А.** Разделното хранене в полза на болните от диабет [: Практическа таблица] (N 163). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 322-328.);

- **хирургическа сфера: библиографско осигуряване (Величкова, Р.** Обща културологична скица на вторични документи по тема хирургия за информационно подпомагане на студенти : (На базата на електронния каталог на книги на Народна библиотека „Иван Вазов“, град Пловдив) (N 125). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 222-226.);

- **техносфера – интернет (Жабова, Г.** Информация за интернет доставките за масовия потребител – културно-ценностен портрет (N 156). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 292-294.);

- **техносфера – охранителни системи (Спасов, Х.** Видеонаблюдателни охранителни системи. Ролята им в предотвратяване и разкриване на престъпления и охрана на обществения ред : (Панорама на типовете места, които следва да бъдат снабдени и оборудвани с видеонаблюдателни устройства) (N 161). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 311-317.);

- **техносфера – фототехника (Ланзов, Г.** Историко-културен преглед на техносферата през призмата на фототехниката (N 160). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 305-310.);

- **кредитни карти: плащания** (Гонев, Г. Плащания чрез кредитни карти : (Разпространение сред населението) (N 155). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 289-291.);

- **информационна карта – историографски дискурс: феноменология** (Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” : Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф. Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова и представяне на продукта зад граница]. // Б и б л и о т е к а, 2008, N 2, с. 58-59; **Желязкова, К. [и др.]** „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света / **К. Желязкова [В. Божилова]** [: Рец. за посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа.] // К о м п а с (Бургас), N 1971, 6-8 юни 2008, с. 8.);

- **интеракции: комуникационен дискурс** (Димитрова, А. Диалогът като комуникация: Профили от гледна точка на подчинения (N 176). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 382-384.);

- **информационното разнообразие – знание: социологичен дискурс** (Борисов, Б. Информационното разнообразие на света : Есе на II студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // Н а у к а, 2006, N 5, с. 39-40; <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Борисов, Б.** Информираност и антитероризъм : Финансови и културни аспекти. // Т р. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 325-341; **Борисов, Б.** Пътят към знанието [: Есе] (N 158). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 297-300.).

Портретите на **видни личности** са в кръга на внимание на изследванията на студентите на СВУБИТ (**Ненкова, Н.** Фреймова картина на писателя-изследовател Любен Каравелов : (Към въпроса за формиране на гражданско обществено съзнание у нас) (N 116). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 190-192; **Урманова, З.** Учителят Петър Дънов, или култът към светлината (N 107). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 154-156; **Урманова, З.** Учителят Петър Дънов : (Поглед върху неговите философски съчинения) (N 168). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 345-350.).

Предмет на анализ в някои случаи са различни **литературни жанрове** (**приказка: Ефтимова, С.** Библиотерапията и децата. Как да се използват приказките? // Т р. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 563-572; **Ефтимова, С.** Психологически потенциал на приказката. //

Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 483-489; **Ефтимова, С.** Работа с приказките : (Постановка. Механизми. Използване. Функции. Обобщение) (N 183). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 405-410.).

Между авторите на научни изследвания сред студентите се срещат и прояви на **литературно-художествено творчество (приказка: Ценкова, Б.** Приключенията на малките еднорогчета Каси, Кови и Младши : (Коледна вълшебна приказка в четири части). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **пътепис: Кьосева, М. и др.** Пътят на светлината: Солун – Метеора – Охрид [: Впечатление от едно пътуване] / **М. Кьосева, В. Аначкова, Ц. Николова** (N 187). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 426-431.)

15. **Чест** – *лат.*; *англ.*: honour.

16. *Гр.*: *δσμος* – **тласък**; взаимно проникване (*букв.*: ... на клетъчно ниво /на мозъка, в частност, – най-сложната и най-фината система във вселената) – *тук*: **обусловен от естествения стремеж на информационната среда към равновесие (вербален символен) надтекстов – хипертекстов – тласък.**

Самият метафоричен характер на символната осмоза проявява свойствата на висшата форма на метафората – **симфората** (*гр.*: *symphora*).

Срв. със структурираните във вид на (интертекстуални) извънвремеви (моментни) интеракции (в съответствие с модерната концепция „**информационна среда**”) (*срв.* бел. 2), изградена от **триадата**:

1. **информационни фондове** (натрупаните документални потоци по третираната проблематика);
2. **информационни технологии** (многообразните средства, чрез които стават информационните трансмисии);
3. **интеракции между хората и оборудването** (възникващите гледища в историко-културното развитие по един или друг проблем).

Възникващите гледища в информационната среда – интеракциите между хората и оборудването – са отразени в настоящия том чрез публикуваните текстове в раздел **Интеракции** (във вид на първите две части на **божествения флорилегиум – идиличен триптих „Бяла светлина” (Lux alba)** / Епиграф: „Помогни ми, Господи, да помогна на слепите да прогледнат.” – **Николай Василев** (*Вж.*: **Мат.** (17: 2); **Марк.** (9: 3); **Лук.** (9: 29); **Лук.** (11: 36); **Йоан** (8: 12); **1 Йоан** (1: 5); **Деян.** (22: 11); **Деян.** (26: 13); **1 Тим.** (6: 16); *срв. и:* **Петканова, Д.** Светлина ; Слънцето и неговите символи ; Бялото. // **Петканова, Д.** Средновековна литературна символика. – София, 2000, с. 24-26 ; 26-30 ; 54-56.):

1. „**В начало беше Словото**” (*Ното legens – Четящ човек*): **Академично Свето интертекстуално представление**” (към III Студентска научна конференция и V Национална научна конференция с международно участие – 1.11.2007 г.: „Кирилицата

и духовността на Европейската информационна цивилизация”);

2. „*Да се наречеш българин*” (*Ното scribens – Пишец човек*): *Академична интертекстуална епифания*” (към IV Студентска научна конференция и VI Национална научна конференция с международно участие – 1.11.2008 г.: „България в културното многообразие на Европа”; като цяло интеракцията е в съзвучие със Световната програма „Паисий Хилендарски. 2008-2012 г.”);

3. (3.1) „*Светна като слънце*” (*Ното verbi gracilis – Човек на изящното слово*): *Академична интертекстуална аксиология*” (към V Студентска научна конференция – 22 май 2009 г.); (3.2) „*Плетение словес*” (*Ното narrans – Разказващ човек*): *Академична интертекстуална апология*” (към VI Студентска научна конференция – май 2010 г.).

Съставният израз „*бяла светлина*”:

1. *белият цвят, бялото* по същество събира в себе си целия светлинен спектър;

2. *светлината* е онтологична проява на живота и неговото онтологично безсмъртие –

е *рационално обозначение* на идеалния, духовния, менталния информационен план на съзнанието.

В евангелските текстове, преведени на български език, отсъства изразът „бяла светлина”, но образът, който този израз експонира върху семантичните пластове на посланията, се осъзнава (*срв.: цит. по-горе*, на 72 с. текстове).

Репликата на Св. княз Борис I Покръстител в Академичното Свето интертекстуално представление „В начало беше Словото” (Ното legens – Четящ човек): „*Приемам!*” е заимствана от интерактивния лапидарно-действен делови стил на проф. Стоян Денчев, чрез който се проявява с особена сила прониканието – мисията – апостолата – на лидерите да служат на исторически нравствените каузи на Духа, каквато е лично неговата обществено значима позиция за изграждането на единната планетарна информационна среда, в която България е неотделима интегрална част.

Репликата на Св. архиепископ Методий в Академичната интертекстуална епифания „*Да се наречеш българин*” (*Ното scribens – Пишец човек*): „*Отче Небесни ...*” е привнесена, в съответствие с прозвучаването ѝ на 1.11.2008 г., осъществено от ефимерия на Патриаршеската катедрала храм-паметник „Св. Александър Невски” о. Станой Андонов, който – наред със студента, възпяващ представяния персонаж (Св. архиепископ Методий), участва в божествения флорилегуим (подобно на същия акт и в същия образ на 1.11.2007 г. – „В начало беше Словото” (*Ното legens – Четящ човек*)).

Действащите лица и изпълнители на Академичните представления са дадени в съответствие с първото им представяне. По време на интеракцията на 1.11.2007 г.

в образа на Негово Светейшество папа Адриан II се прояви **г-н Стоян Райчевски**.

По време на епифанията на 1.11.2008 г. в представянето на българския народ взе участие **Петко Янгъзов** с гайданата си – първата гайда на Странджа.

Емблематичните визуализиращи обозначения на ораторията (с. 503 и 521) са дело на художника – специалиста по информационни технологии, оформящ придружаващите форумите на Студентското научно общество при СВУБИТ информационно-рекламни материали **Сергей Янев** (БАН).

Фотографиите на Академичните представления са дело на сценографа им **студентката София Пелова**.

Отделни елементи от сценографския инвентар са изработени от дизайнера на мебели **инж. Диана Вълкова**.

Текстовете на *цит. тук* Академични символни осмози са **ризоматично моделирани**.

Ризомата – *ст. гр.*: rhizoma; *лат., фр.*: rhizome – корен, ствол, разклонение; *прен.*: род, поколение, раждане, произход – е устроена така, че в нея всяка „пътечка“ от връзки между нещата има възможност да се пресече с друга (други). – *Срв.*: **Куманова, А.** Архитектоника на информационното пространство : Идеален план (Онтологично изследване) / *Епиграф*: „Защото донейде знаем и донейде пророчествуваме; но, кога дойде свършеното знание, тогава това „донейде“ ще изчезне.”. – Ап. Павел. Кор. I (13: 9-10). // *Тр. СВУБИТ*, Т. 4, 2005, с. 21-22, 27-30, 37.

Обобщаващо и водещо в достигнатото – ризоматично – информационно моделиране на Академичните символни осмози е **вербалното (на Словото) равнище**, вбиращо **музикалното и визуализиращото равнища**. За целите на по-обобщеното представяне на визуализиращите материали *тук* са посочени само техните **теми**, без да се изброяват самите конкретни принадлежащи им обекти, които принципно са **n** (: множество, в което зад символа – **n** – е всяко естествено число от 1 до ∞).

Цит. интелектуални продукти се осъзнават от съставителите на *настоящия* том и като характерна – знакова – проява на действащата днес – **четвърта глобална – научна революция**, обозначававана като цяло във вид на **постнекласическа наука**, за която са симптоматични не само **метаморфозите в средствата за съхраняване и получаване на знания (1)**, **компютризацията на науката (2)**, **високотехнологичното осигуряване на изследователските колективи, функциониращи аналогично на средствата на промишленото производство (3)**, **интердисциплинарната и проблемно-ориентираната форма на изследователската дейност (4)**; **забележимото разширяване на полето на рефлексията над дейността от позициите на ценностно-целевите структури на съзнанието (5)**, но и възможността за обединение на науката, философията, религията, изкуството, литературата, обичайния живот (6).

Феноменологията на композициите (Академичните символни осмози) е **колективно – интерактивно** – дело на **членовете на СНО на СВУБИТ**, родено в лоното на естеството на диалозите, доведени до обобщаващото и представеното в *настоящия* том финализиране във вид на хипертекстове от **проф. д.педаг.н. Александра Куманова**.

(Срв.: с. 491-542 на наст. изд.)

Общата редакция на цит. тук текстове – Академичните символни осмози – е плод на вкуса и усилията на познавача на ценностния геном на езика и историко-литературния процес, чиито изследвания са обърнати към извеждането на информационния код на българския книжовен език и българското изящно слово като световна трансмисия на култура, – писателя – литературния критик **Николай Василев**.

За феноменологията на Академичните символни осмози, родени в недрата на СНО на СВУБИТ *вж*: **Дикова, Т.** Не съд за знания, а пламтящ факел : [... Акад. епифания „Да се наречеш болгарин”, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата]. // *А з Б у к и* : Нац. седмичник за образование и наука, 2008, N 44, с. 11; [Фотогр.: **С. Пелова**]; **Димитрова, Е. и др.** [Четвърта] IV Студентска научна конференция и изложба „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” [на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии] / **Е. Димитрова, Н. Янева, Е. Недева.** // *Информ. бюл. на Център б и б л. на Б А Н*, 2008, N 8, с. 21-23. – Публ. на фотогр. от Пленарното заседание на форума / **С. Пелова; Бояджиев, Д.** Фотосесия на III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владиминова, Н.** От информация към знание = From information to knowledge : [Науч. съобщение на III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Владиминова, Н.** Културологична историографска платформа на интелектуално-технологичното осигуряване на научен форум : (III студентска науч. конф. и изложба „От информация към знание”, 18.05.2007 г.), Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технол. (**N 178**). // *Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I*, 2008, с. 388-391; **Владиминова, Н.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба [„От информация към знание” – 18.05.2007 г.] на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // *И з д а т е л (В. Търново)*, 2007, N 3/4, с. 61-63; **Владиминова, Н.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Анонс]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Корчева, И.** От информация към знание : [Трета] III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // *И с т и н а – Veritas*, N 7 (1404), авг. 2007, с. 1, 7; **Корчева, И.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – пред пресъздадените от студентите образи на Св. Св. Кирил и Методий, папа Адриан II, Св. княз Борис I в присъствието на Негово Превъзходителство и Високо Преосвещенство Архиепископ Джузепе Леанца и Апостолическия екзарх Негово Високо Преосвещенство Епископ Христо Прошков ; Епиграф „*Ave verum corpus Dei*”. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Корчева, И.** [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : [Синтез. информ.] // <<http://www.svubit.org>>

<<http://192.168.1.210/>>; [**Ралева, А.**] „В начало беше Словото” [: Проспект на Тържествената Акад. церемония „В начало беше Словото” по случай 1 ноември 2007 г. – Деня на будителите в Нац. дворец на културата / СВУБИТ, Изд. „З. Стоянов”, Нац. ц-р за книгата при М-во на културата, V нац. науч. конф. с междунар. участие „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”]. // **З а б у к в и т е** : Кирило-Методиевски вестник, N 27, май 2008, с. 2; [**Трета**] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание“ („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : Историография и метаинформ. картина ; Епиграф „*E pluribus unum*” / **И. Корчева и др.** // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>. – Други авт.: **Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева**; [**Трета**] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание“ („From information to knowledge”) : Историография и метаинформ. картина, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. ; Епиграф „*E pluribus unum*” / **И. Корчева и др.** // Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 573-576. – Други авт.: **Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева; Цонков, Л.** Информационно-технологично обезпечение на научен форум : (III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.) ; Епиграф „*Какво е внедряване? Това е борба...*” (Рудолф Дизел). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

17. *Срв.*: бел.: 4-6, 8-13.

18. **Шапкалова, С.** Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” и нейните читатели : (Постановка. Исторически скица. Фондове. Каталогизирани картотеки. Ползватели. Обобщение) ; Епиграф „Разбираш ли това, що четеш?” (Деян (8:30)). // **Б и б л и о т е к и – четене – комуникации.** – В. Търново, 2007, с. 184-197.

19. *Срв.* с цит. в бел. 7 изследване на **С. Стоичков** и следните работи, приети за печат в посоченото издание: **И. Костова** „Сигурност на информацията и учебните материали”; **П. Петрова** „Многоагентни системи за сигурност и защита на информацията” (в съавт. с доц. **В. Йоцов**); **С. Толева-Стоименова** „Процеси и модели на информиране” (в съавт. с проф. **Д. Христов**); **Г. Трифонова**. Стратификация на научноизследователското творчество на Студентското научно общество на „Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (2005-2008 г.)”.

20. **Шапкалова, С.** Феноменология на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” в контекста на идеята и реалността „информационна среда” : Междунар. науч. конф. „Глобализация, дигитализация, достъп и опазване на културното наследство”, София, 8-10 ноември 2006 г. = Phenomenology of the Library or the Theology Faculty of the St. Kliment Ohridski University of Sofia in the context of the idea and the reality of „Information environment” : Intern. sci. conf.

„Globalization, Digitalization, Access and Preservation of Cultural Heritage”, Sofia, 8-10 November 2006. // <<http://www.slim.emporia.edu/globenet/Sofia2006/Index.htm>>.

21. **Кърова, А.** Опит за броене : [Военни реликви на Руско-турската освободителна война]. // В с и ч к о з а о р ъ ж и я т а, 2006, N 2, с. 6-7.

22. *Срв.* с цит. в бел. 4 публ. на **И. Корчева**.

23. **Божилова, В.** Нестинарството в „Ритъмът на времето” : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф. Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова.] // К о м п а с (Бургас), N 7, 9 окт. 2007, с. 8. – Публ. и в: <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>; **Желязкова, К. [и др.]** „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света / **К. Желязкова [и др.]**, **Божилова**] [: Рец. за посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа.] // К о м п а с (Бургас), N 1971, 6-8 юни 2008, с. 8.

24. **Трудове** на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : I-III Студентски науч. конф. : Т. I. / Отг. ред. **С. Денчев** ; Глав. ред. **А. Куманова** ; Състав. **А. Куманова** и др. ; Науч. ред. **Н. Казански** и др. ; Езикова и граф. ред. **Н. Василев**. – София : За буквите – О писменехъ, 2008. – 612 с. – Други състав.: **С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова** ; Други науч. ред.: **Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова** ; Рец.: **С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христов**. – Именен показалец ; Показалец на рец. книги и изследв. институции ; Показалец на електрон. сайтове / **А. Куманова** ; [Анот.] съдържание на бълг., рус., англ. ез. *Срв.* бел. 27.

Срв.: [**Хинкова, Б.**] Издателство „За буквите – О писменехъ” с повече от 60 книги : [И за Тр. на Студентското научно общество на СВУБИТ: I-III Студентски науч. конф. Т. I.] // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 25.

Срв. и.: **Дикова, Т.** Не съд за знания, а пламтящ факел : [Том I на Тр. на Студентското научно общество на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. като квинтесенция на научноизследователската дейност на студентите в калейдоскопа на I-IV научни конференции. Библиогр. списък от 223 публикации на студенти на СВУБИТ в специализирания науч. печ. Акад. епифания „Да се наречеш българин”, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата]. // А з Б у к и : Нац. седмичник за образование и наука, 2008, N 44, с. 11.

25. **Пъстър, променлив, сложен** – *лат.*

26. *Лат.* – *букв.*: **Списък на поздравяващите.**

27. *Срв.*: **TABULA GRATULATORUM** : Систематизиран хронол.-азб. библиогр.

списък на публ. на членовете на Студентското науч. о-во на университета / Състав. **А. Куманова** ; Науч. ред. **Н. Казански** ; Библиогр. ред. : **Д. Ралева, М. Максимова**. // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 7-16. – 72 ном. назв. – *Посв.: В чест на 58-год. юбилей на Държ. библиотекарски инст. – днес: Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. и 6-та год. от избирането на ...* С. **Денчев** за Ректор. Срв. бел. 24.

Вж: [**Куманова, А.**] Именен показалец ; Показалец на рецензираните книги и изследваните институции ; Показалец на изследваните електронни сайтове [: 72 ном. назв. по TABULA GRATULATORUM + 205 ном. назв. по I-III Студентски науч. конф. / СВУБИТ.] ; [Анот.] съдържание : **А. Куманова** / Прев. на рус. ез. : **А. Куманова** ; Прев. на англ. ез. : **Р. Манчева**. // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 497-510 ; 511-520 ; 521-526 ; 527-552 ; 553-579 ; 580-610. Срв. бел. 24.

Вж и: [**Денчев, С.**] III. Подпомагане на обучението и развитието на студентите. // [**Денчев, С.**] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004/2005 – 2005/2006 учебна година. – София, 2007, с. 19.

Срв. и: **Денчев, С.** Прозрачност и независимост : Акад. слово при откриването на новата 2008-2009 учебна година. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 24.

28. Срв. бел. 26.

29. *Англ.*: perspective – перспектива – *от лат.*: perspectus – *мин. вр. от* perspicio – гледам persaeere(m) – твърде често.

30. *Лат.*: diploma – диплома, грамота.

Тук – в смисъл на **дипломна работа**.

31. *Лат.*: selectio – *букв.*: подбор.

Имаг се предвид и конотации с **отглеждането, възпитанието** – в същината на педагогическия изследователски акт.

32. *Ит.*: carcassa – носеща конструкция, скелет.

33. *Гр.*: kriterion – признак, на основата на който се прави оценка (на истината).

34. *Гр.*: syn – заедно + gōnia – ъгъл.

Букв.: кристалографична система с еднакво количество ъгли между страните.

Тук – в смисъл на **методология на информационното моделиране**.

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

**ОБРЪЩЕНИЯ
КЪМ СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО**

**ИСТИНАТА
ЗА ИНФОРМАЦИОННИТЕ РЕАЛИИ**

Драги студенти!

Бъдете благословени в пътя си към познанието на истината за
информационните реалии.

Проф. д.ф.н. Мария Младенова

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ОБОГАТЯВАНЕ СЪС ЗНАНИЯ

Скъпи студенти!

Бъдете постоянни в процеса на обогатяването Ви със знания.

Доц. д-р Севдалина Гълъбова

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ДОСТОЙНИ БУДИТЕЛИ И ПАЗИТЕЛИ

Скъпи млади колеги!

Пожелавам Ви да станете достойни будители и пазители на българската „държава на Духа“.

Доц. д-р Донка Правдомирова

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НОВИ ОСНОВАНИЯ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Млади изследователи!

Пожелавам Ви да намерите нови основания за научни изследвания в миналото, настоящето и бъдещето на българската книга.

Доц. д-р Кристина Върбанова-Денчева

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ОВЛАДЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ НАУКИ

Млади откриватели!

Трудете се и дерзайте, за да достигнете нови резултати в овладяването на информационните науки.

Доц. д-р Иван Иванов

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

Уважаеми колеги!

Нека първите Ви научни изследвания Ви донесат радостта, характерна за откривателите, стимулираща ги за бъдеща изследователска дейност.

На добър път!!!

Доц. д-р Свободна Вранчева

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ФОРУМИ

ИСТОРИОГРАФИЯ НА СЪЗДАВАНЕТО НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

**(Втора Студентска научна конференция
и изложба
„Информационно разнообразие
на света“)**

**Росица Кръстева
Кремена Андреева
Мария Полихронова**

„Не съд за знание, а пламтящ факел“ [1]

„Първорастението ще бъде ...“

Й. В. Гьоте / Прев. В. Петров

206

На 19 май 2006 г. в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) в присъствието на стотина делегати – студенти, преподаватели, гости, научни експерти, видни дейци на информационно-комуникативната сфера в зала „Тържествена“ на училището се състоя научен форум – конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“ („Information diversity of the world“) [2].

Организацията на конференцията разположи във взаимнообърнати една към друга: генерацията на студентите, участници във II Студентска научна конференция и изложба, и генерацията на по-старшето поколение дейци на информатизацията [3].

Сред почетните гости бяха:

- зам.-министърът на културата г-жа Надежда Захаријева;
 - зав. Дирекция „Библиотеки“ към Министерството на културата д-р Венцислав Велев;
 - председателят на Съюза на библиотечните и информационни работници г-жа Ваня Грашкина;
 - дългогодишните директори на центрoвете на информатизацията у нас: г-жа Тодора Топалова, г-жа Костадинка Калайджиева, проф. Елена Савова;
 - директорът на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ проф. д.ф.н. Боряна Христова (представена от ст.н.с. д-р Елена Янакиева);
 - директорът на Университетската библиотека доц. д-р Ваня Янкова; – деканът на Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ доц. д-р Александър Димчев;
 - редакторът на в. „За буквите (О писменехъ)“ г-н Илия Пехливанов; – редакторът на сп. „Наука“ ст. н. с. д.ф.н Искра Арсенова;
 - редакторът на в. „Земя“ г-н Павел Бебов.
- Експерти на научния форум бяха:
- библиографът д-р Зорница Петкова (Български библиографски институт „Елин Пелин“;
 - проф. Иван Попов (СВУБИТ);
 - проф. Христо Мермерски;
 - проф. Желязко Стоянов (Софийски университет „Св. Климент Охридски“);
 - проф. Димитър Христов (Американски университет в България, СВУБИТ);
 - ст.н.с. д-р Никола Казански (ЦБ на БАН);
 - ст.н.с. д-р Ружа Симеонова (НБКМ);
 - н.с. д-р Диана Ралева (Институт за литература при БАН);
 - н.с.Татяна Дерменджиева (НБКМ);
 - Мариана Максимова (НБКМ).

Приветствие от зам.-министъра на Министерството на образованието и науката г-жа Ваня Добрева към делегатите бе огласено на конференцията.

В истинско обединение на описаните поколения – архитекти на информационната сфера, се превърна първото пленарно заседание на конференцията.

Тържественото откриване бе предоставено от водещата Кремена Андреева на

Ректора на СВУБИТ проф. д.ик.н. Стоян Денчев.

В словото си проф. Стоян Денчев обобща идеята за ролята на науката в съвременния трансформиращ се свят и мисията на младата генерация на инфосферата – студентите от СВУБИТ като нейни архитекти.

Студентите, автори на публикации, поднесоха на проф. Стоян Денчев дар – ритуална книга със своите първи научни изследвания, удостоени с появата си както в „Трудове на СВУБИТ“, сп. „Библиотека“, „Издател“ и др., така и на електронната страница на СВУБИТ, експонирани на изложбата на конференцията и в постоянно действащия Музей на съвременната българска духовност в СВУБИТ.

Студентката Валентина Янакиева направи предложение от името на Инициативния комитет за създаване на Студентско научно общество в училището (Прил. I). Две са причините за тази необходимост:

- да се консолидират провежданите от студентите научни изследвания;
- студентите да имат форум (конференции), на които да дават публична системна изява на своя принос в науката и живота.

Предложението за създаване на Студентско научно общество бе възприето с бурни аплодисменти и ознаменувано чрез символно засаждане на лаврово дърво. В церемонията участваха: зам.-министърът на културата г-жа Надежда Захаријева, ректорът на СВУБИТ проф. Стоян Денчев и представители на студентите от всички курсове и специалности на училището, в това число – и от чужбина.

Символното засаждане на лавровото дърво бе придружено от соловото изпълнение на цигулка на Мария-Румяна Лиркова – възпитаничка на Българската държавна консерватория, свирила в най-престижни оркестри в България и по света. Евъргрийнът „Му way“ („Моят път“) съпровождаше и паралелното звучене на смисъла на ритуала, поднесен от студентката Гергана Трифонова (лаврово дърво, лауреат на науката; „**Не съд за знание, а пламтящ факел**“) (Прил. II). Именно описаният девиз стана мото на конференцията.

Секретарят на форума, студентът от най-младата специалност на училището „Информационно брокерство“, Борис Борисов запозна присъстващите с експозе „Разбирането на проблема за информационното разнообразие на света като противовес на самозаличаването“, възприето от присъстващите като **Манифест на Студентското научно общество** (Прил. III).

Студентката Мария Полихронова представи в обобщен вид докладите на участниците. От **осемдесет научни разработки** на студентите на СВУБИТ за конференцията са отбрани **петдесет и девет изследвания**, публикувани в материалите на форума и експонирани в неговата изложба:

- **двадесет и девет изследвания** на I секция „Библиотекознание, библиография, книгознание“;
- **шестнадесет изследвания** на II секция „Информационни технологии“;
- **четирнадесет изследвания** на III секция „Културно-историческо наследство“.

През 2005-2006 г. **единадесет статии** на **единадесет студенти** са публикувани (Прил. IV); през 2006 г. се намират под печат **дванадесет изследвания** на **четирнадесет студенти** (Прил. V); през 2006 г. се подготвят за печат **тринадесет изследвания** на

петнадесет автори (Прил. VI).

Тридесет и осем са авангардните изследвания на участниците в конференцията и заглавията на представените от тях доклади. Отличените на форума научни разработки са отбелязани допълнително със звездичка (*) (Прил. VII).

Работата на конференцията протече в три секции:

- „Библиотекознание, библиография, книгознание”;

- „Информационни технологии“;

- „Културно-историческо наследство“.

И трите секции работиха в единен формат с по трима съпредседатели във всяка една от тях: от студентите, от зав.-катедрите на СВУБИТ, от гостите експерти.

Разпределението на времето между отделните участници следеше електронен таймер и електронен пясъчен часовник.

Регистрационната комисия разпредели участниците в съответните секции. Всеки от участниците получи материалите на форума. Студенти от специалността „Информационни технологии“ обезпечиха кондцията на работата на конференцията.

На второто пленарно заседание представител на председателите (по инициатива на всяка секция) обобщи резултатите на конференцията и протеклите в отделните секции **дискусии**.

Изнесените данни показват, че студентите на СВУБИТ са участвали в работата масово, с актуални разработки, основаващи се на специални проучвания чрез инструментариума на международната универсална библиография; на най-съвременните информационно-комуникативни трасета на България („България – Фирмена енциклопедия“, справочно-енциклопедични издания като „България XX век: Хроника“, „Българската цивилизация“, „Културна антропология“, „Sociology“ и др.). Всички изследвания са базови – за дипломни работи на участниците, основаващи се на библиографски издирвания основно по време на занятията по „Методика на научните изследвания“, „Библиографско измерение на знанията“. Сред разработките преобладават системни информационни картини на общественозначими научно-практически сфери (социология, културология, историография, електронна индустрия, масови комуникации, социокултурна сфера и т.н.).

Обобщаващото слово на проф. Иван Попов даде всестранен академичен анализ на представените доклади като научен, културен и граждански феномен. Систематичност – истинност на научните изследвания бе идеята, на която той акцентира. Моралното кредо на учените А. Айнщайн, Г. В. Ф. Хегел, И. Кант бе провъзгласено като сърцевина на всеки – и на студентите – научноизследователски акт.

Студентското научно общество, създадено на 19 май 2006 г. на Втората научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“ („Information diversity of the world“) на СВУБИТ, очевидно, е необходимата **естествена среда**, в чието лоно съзрява не само следващата научна конференция на студентите, но и бъдещето на инфосферата.

Именно студентите на СВУБИТ са сред архитектите на тази сфера и на този свят, който се развива днес.

Не само символът на лавровото дърво, гледано от студентите с особена любов в Музея на съвременната българска духовност в СВУБИТ, ще е следа за събитието.

В изследванията на младите колеги вече се наблюдават разнообразни нови направления на творчески търсения.

Цитирана литература и бележки

1. *Лат.*: „Non vas, sed fax flammans“.
2. *Срв.*: [I] Научна студентска конференция „Професионална реализация – XXI век“, София, 17 окт. 2005 г.: Progr. / СВУБИТ. – [София, 2005]. – 1 л.
3. *Вж.*: Прил. I-VII.

ПРИЛОЖЕНИЕ I: [NON VAS, SED FAX FLAMMANS]

Обръщение на Инициативния комитет на II-та Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „ИНФОРМАЦИОННО РАЗНООБРАЗИЕ НА СВЕТА” („INFORMATION DIVERSITY OF THE WORLD”)

Към делегатите на форума

Инициативният комитет приветства форума и вижда в него генезиса на формиране на Студентско научно общество в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – синтез на дълбинните и високи достижения на учебно-педагогическия процес в него.

Разработените от студентите научни проучвания са минали катализата на:

- редица учебни дисциплини, сред които – особено на „Методи на научните изследвания” и „Библиографско измерение на знанията”;
- експертната на водещите специалисти на информационно-комуникативната сфера у нас – от Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”, Централната библиотека на Българската академия на науките и Университетска библиотека.

„Non vas [de scientiis], sed fax flammans” – **„Не съд [за знания], а пламтящ факел”** – можем да провъзгласим девиза на проведените от студентите научни проучвания през 2005-2006 г. – девиз, заложен в основите на първите университети и научни общества по света; девиз, който може да бъде определен и като мото на днешната конференция.

Чуваното от нас – студентите от Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – по време на учебния процес за студентски научни общества, водени от проф. Тодор Боров, акад. Петър Динев и други – за нас става реалност и оживява чрез плодовете на днешната конференция ...

Инициативният комитет намира за изключително продуктивна създаващата се традиция за научноизследователско творчество на студентите от Специализираното

висше училище по библиотекознание и информационни технологии, за което говори:

- масовият характер на конференцията;
- високото ниво на отделните изследвания;
- актуалността на третираната в тях проблематика;
- публикациите на най-значимите работи на студентите в специализирания

научен печат.

Досега подобна научноизследователска дейност е осъществявана от студентите на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии спорадично.

За систематизиране на подобно значимо научноизследователско направление в бъдеще е целесъобразно създаването на **Студентско научно общество в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.**

Конкретните задачи на това общество са две:

Първо: да разработва проучвания по актуални направления на научноизследователското творчество сред младата генерация архитекти на информационния свят.

Второ: да дава публична системна изява на своя принос в ежегодни научноизследователски конференции.

Инициативният комитет предлага за учредяване на Студентското научно общество на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии да бъде избран днешният ден – **19 май 2006 г.** – денят на II-та студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“.

„Non vas, sed fax flammas“.

Защото етимологията на понятието **студент** и в съвременната парадигма на знанието и обществото – глобализация, универсализация, хуманитаризация, интердисциплинарност – обозначава съвпадането на общественозначимия и личностнозначимия вектор в изявите и на всеки студент на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

Студент (от *лат.*: students /studentis/) – означава усърдно работещ, занимаващ се, изследващ; учещ се във висше учебно заведение (*срв.*: *англ.*: study – изучаване, изследване; научни знания; наука), т.е. **дотолюбков си студент, доколкото си изследовател.**

В западноевропейските средновековни манастири (VI-XII в. и по-късно) в специални работилници – помещения, в които се създават и преписват (ръкописни) книги – **скриптории** (*ср.-лат.*: scriptorium; *лат.*: scriptor – преписващ, писец; в смисъл: пренасящ, съхраняващ знанието) се създават **писмени (написани)** (*англ.*: scriptory) **произведения** – феномен, подготвил почвата за появата на **първите университети** през XII-XIII в. в Италия, Испания, Франция, Англия, Дания – едни от най-напредналите страни в съвременния свят.

Именно тези университети днес са средища на световно значими научни школи.

Днес, когато цялото българско общество е обърнато към обоевропейските корени на културата на планетата, наше право – на студентите от Специализираното

висше училище по библиотекознание и информационни технологии – е гражданската ни позиция.

Именно тази позиция – „Не съд за знания, а пламтящ факел” – чрез земното и вечно дело на равноапостолите Св. Константин-Кирил - Философ и Св. Методий – небесните покровители на Европа – отваря пътя на славянския свят на планетата.

Именно тази позиция и следваме.

Инициативен комитет на II-га студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии

**Валентина Трифонова
Виолета Стоянова
Валентина Янакиева
Гергана Трифонова**

**Светла Иванова
Илияна Найденова
Кремена Андреева
Севделина Симеонова**

19 май 2006 г.

**ПРИЛОЖЕНИЕ II:
[LAURUS]**

Лавърът е род вечнозелено дърво от семейство лаврови, растящи главно в Средиземноморието.

Свещено дърво в класическия елинистичен свят за култа към бога на слънцето и познанието – Аполон и символизира придобитото с победа безсмъртие.

От древността с листата на лавъра се коронясват героите, гениите и мъдреците.

То е свързано и с дейците на науката, и с ролята на генезиса за **школа в знанието**.

Лавърът означава и духовният характер на победата – мъдрост, слята с героизъм.

Свързан еднозначно и категорично с култа към бога Аполон, лавърът е и свещено дърво за бог (животворящ) Дионис – бог на трансформизма, превъплъщенията.

Според една легенда лавровото дърво е единственото сред посадените от хората дървета, което никога не е било поразявано от мълния.

Като алегоричен образ богинята на победата Нике векове наред била изобразявана с лавров венец в ръка, който поставяла върху главата на победоносни герои.

Ранното християнство ценяло лавровите листа – заради техния вечнозелен вид като символ на вечния живот, на новия живот: безсмъртие ...

Лавърът става израз на славата; на науката, делото, добито с ум и воля: лауреатът (и на науката) е увенчан с лаври, жънеш лаври, успех, почит.

Лавровото дърво символизира генеалогията, историческото развитие на рода

или еволюцията.

Освен в евро-американския културен ареал, аналогична символика намираме и в Китай, Япония, Африка, Австралия – универсален е езикът на този символ – архисъвременно условие за всеобщо научно изражение – планетарно, единно, хуманно – на научното общество.

ПРИЛОЖЕНИЕ III: [МАНИФЕСТ]

Уважаеми съмишленици!

Нашето присъствие тук е породено от това, че ние сме радатели на една и съща идея – идеята за човешкото съхраняване.

Стремежът към познание съпътства *Homo sapiens*'а от самото му появяване, всички знаем за *ябълката*, която Ева предложила на Адам.

Днес информацията нахлува повсеместно. Удивително е, обаче, колко тенденциозно еднаква изглежда тя понякога. Това забелязваме както в така наречените *напреднали* общества, така и в тези с архаична структура. В първите работи определящ е принципът на *масовото осведомяване*, докато при вторите информацията е поднесена на религиозна и/или идеологическа основа. И всички претендират, че тяхната *истина* е фундаментална.

Надявам се да разколебаем тези, които вярват в *единствената* правда, защото **истината е в многообразието, оформящо единно и многомерно системно цяло на мирозданието.**

Убеден съм, че се досещаме за съществуването на институция, която от незапомнени времена обединява различията. Да, именно **библиотеката**. Тя само предоставя наличните данни, а тяхното осъзнаване, извличане на информационния ресурс и неговата ценност зависят от самите **читатели**. Информационното разнообразие е в основата на процеса, противостоящ на човешкото самозаличаване, защото мисията **човек** е различна от ролята – абсолютист.

Днес ние, като архитекти на съвременния информационен свят, можем да сплотим усилията си за обединяване на различаващите се форми в **единството на многообразието.**

Нека наша задача бъде помиряването на несъвместими цели!

ПРИЛОЖЕНИЕ IV: ХРОНОЛОГИЧНО-АЗБУЧЕН СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА СТУДЕНТИТЕ, ПОДРЕДЕН ВЪТРЕШНО ПО ИЗДАНИЯ

<...>

ПРИЛОЖЕНИЕ V:

АЗБУЧЕН СПИСЪК НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА СТУДЕНТИ (ПО ИМЕНАТА НА АВТОРИТЕ), НАМИРАЩИ СЕ ПОД ПЕЧАТ ПРЕЗ 2006 г.

<...>

ПРИЛОЖЕНИЕ VI:

АЗБУЧЕН СПИСЪК НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА СТУДЕНТИ (ПО ИМЕНАТА НА АВТОРИТЕ), ПОДГОТВЯНИ ЗА ПУБЛИКАЦИЯ ПРЕЗ 2006 г.

<...>

ПРИЛОЖЕНИЕ VII:

СИСТЕМАТИЗИРАН СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ НА КОНФЕРЕНЦИЯТА И ЗАГЛАВИЯТА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ОТ ТЯХ ДОКЛАДИ, ПОДРЕДЕНИ ПО: СЕКЦИИ; ВЪТРЕШНО – ПО КУРС И РЕД НА ПОСТЪПВАНЕ НА ЗАЯВКИТЕ

<...>

206 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Студентско научно общество – първичнодокументален инструментариум – библиографска рефлексия – символни конотации: историография (19.05.2006 г.)

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЗА ЖИВИТЕ И БЕЗСМЪРТНИТЕ

(Учебен час по „Методика на научните изследвания“)

**Ралица Ангелова
Кристина Пешина
Лидия Дукова**

На 6 януари 2006 г. (Богоявление) в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) се състоя открито публично представяне на подготвените от студентите рецензии по енциклопедия „Българска книга“.

Рецензирането на актуални справочно-енциклопедични издания от студентите на СВУБИТ е вече добре възприета традиция след успешните опити от учебната 2004-2005 г., когато рецензиите на младите изследователи на изданието: „България XX век.

Хроника” (С., 2004); „Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки” (С., 2004); „Културна антропология” / Р. Крейпо (С., 2000); „Sociology” / R. Appelbaum, W. Chambliss (N. Y., 1995) и др. получиха не само блестящи отзиви, но бяха и публикувани.

Автори на новите научноизследователски работи са студентите от II курс

207

„Библиотекознание и библиография” и IV курс „Книгознание и книгоразпространение” от учебната 2005-2006 г. Рецензиите са разработени в часовете по „Методика на научните изследвания”, водени от д.п.н. Александра Куманова. Изпълнението на същинската работа е осъществено в творчески контакт със студентите в извънаудиторно време.

За основа на изследванията служи специален кадастър, създаден от самите студенти по енциклопедия „Българска книга” (раздели: I. Книгознание; II. Библиотекознание; III. Библиографознание; IV. Издателства. Издания. Издателски къщи. Издателски фирми; V. Институции и организации. Органи на управление системата на книгоиздаването; VI. Нормативна система; VII. Personalia; VIII. Разни).

Написаните рецензии, имащи един и същи обект – „Българска книга”, – третираат различни негови предмети – сърцевина на изследване, което се вижда от заглавията (посочени са и имената на авторите):

- Визуални пространства в енциклопедия – „Българска книга” / Димитринка Стоименова;
- Интердисциплинарен книговедско-библиотековедски контекст на енциклопедията “Българска книга” / Гергана Трифонова;
- Общосоциологичната терминологична култура на книговедската сфера в България / Ива Христова;
- Библиотековедски контекст на енциклопедия – „Българска книга” / Севделина Симеонова;
- Библиографоведският контекст на енциклопедия – „Българска книга” / Севделина Димандиева;
- Концептуална картина на книгознанието в България (по енциклопедия „Българска книга”) / Пламен Лозанов;
- Електронна представителност на академично издателство (върху примера на издателство „Марин Дринов” към БАН) / Виолета Стоянова;
- Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект (представителност в енциклопедия „Българска книга”) / Цвета Пелтекова;
- Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга” / Светла Иванова;
- Концептуален анализ на статиите „Глаголица” и „Кирилица” в енциклопедия „Българска книга” / Михаил Мицев;
- Културно-исторически тезаурус на азбуката (глаголица и кирилица) (по енциклопедия „Българска книга” и вестник „За буквите”) / Кирил Петров.

За рецензенти на научните изследвания на студентите бяха поканени изтъкнати специалисти в информационно-комуникативната сфера у нас от Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (НБКМ):

- ст.н.с. д-р Ружа Симеонова (отдел „Портрети и снимки” при Български исторически архив);
- н.с. Татяна Дерменджиева (Агенция ISBN);
- библиографа Мариана Максимова („Vulgarica”).

Представянето на рецензиите се състоя в присъствието на водещите специалисти на СВУБИТ:

- доц. д-р Мария Младенова – декан на Библиотечно-информационния

факултет;

- доц. д-р Петър Парижков – завеждащ катедрата по книгознание и книгоразпространение.

На срещата присъстваха и други видни специалисти от НБКМ и ЦБ на БАН, преподаватели и студенти на СВУБИТ.

Своеобразно въстъпление бе демонстрирането на репродукцията на знаменитата картина на руския академик живописец Александър Иванов (получил званието академик на студентската скамейка!) „*Явяването на Христос на народа*” („*Явление Христа народу*”) (1856 г.), с която бе обърнато внимание на публичния акт на изследователската, преобразяваща действителността, дейност. Контекстът на показването на това платно бе свързан не само с деня на срещата (Богоявление), но, преди всичко, с психологическо наблюдение върху персонажите – лицата им, на които са изобразени недоверие, скептицизъм, ирония ... – ситуация, която младият учен следва да разбира. Рецензентите на изследванията на студентите акцентираха върху избора на предмет на третиране като научна феноменология, от която зависи успешното финализиране на творческия акт. Беше наблегнато на конструктивния подход, приложен в изследванията – метода на научния кадастър като инструментариум за постигане на всеобхватност, обективност и многостранност на отразявания обект. Доц. д-р Мария Младенова акцентира вниманието на форума върху мисионерския характер на изследователския труд в нашето общество. Тя се обърна към д.п.н. Александра Куманова с молба да пристъпи към превода на български език на току-що пристигналата рецензия от Русия на енциклопедия „Българска книга” от видните учени ст.н.с. Ю. А. Лабинцев и д-р Л. Л. Шчавинска. Д.п.н. Александра Куманова обобщи че, очевидно, евангелското изречение за това, че пророците не са признати в родината си, се опровергава, тъй като първите рецензии за „Българска книга” идват именно от родината на произведението – от студентите на СВУБИТ. Доц. д-р Петър Парижков продължи мисълта за мисионерския дух като отражение на идеята, че тя е съпътствала „безсмъртните българи” (които наблюдаваха от експонираните портрети в 206 аудитория на СВУБИТ, в която протичаше срещата). Той пожела на младите изследователи вдъхновението на френските енциклопедисти – книжовници и българските възрожденци – апостоли на книжовността.

В заключение се стигна до интересни решения: рецензиите на младите изследователи да бъдат предоставени за публикация на вниманието на редколегиите на *Трудовете на СВУБИТ*, сп. „*Издател*” и „*Библиотека*”; по възникващи въпроси по енциклопедия „Българска книга” самите студенти да систематизират изводите си и да получат от съставителя на изданието проф. Ани Гергова експертно интервю по третираната проблематика.

207 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания”: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография (6.01.2006 г.)

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

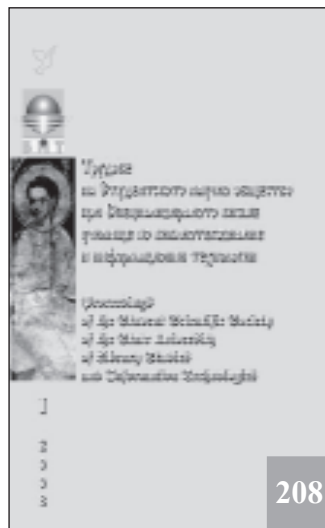
Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ПЕРСПЕКТИВИ

СТРАТИФИКАЦИЯ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКОТО ТВОРЧЕСТВО НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (2005-2008 г.)

Гергана Трифонова

Насочеността на учебно-педагогическия процес на СВУБИТ към реалното оптимизиране на социокултурната информационна среда у нас е в принципното третиране на единното информационно пространство на локално, регионално, национално и международно равнище. Особено от 2002 г., след избирането на автора на концепцията за информационна среда проф. Стоян Денчев за Ректор на вуза (макар че подобна идея съпътства постоянно учебната институция под различни форми), – съсредоточава усилията на целия преподавателски екип на СВУБИТ към **мобилизиране силите и на самите преподаватели, и на студентите** за осветяването и решаването на най-актуалните невралгични проблеми на инфосферата, свързани с **информационно-комуникативната практика – откритост, достъпност и прозрачност на информацията.**

Три са елементите на **информационната среда**: 1. познаване на нивото на съществуващите **информационни фондове**; 2. опериране със съответните **информационни технологии – традиционни и електронни**; 3. участие във възникващите **интеракции между хората и оборудването**.

Оперирайки с тази методология (концепцията за информационна среда), създаденото Студентско научно общество (СНО) на СВУБИТ е плод от заложената в него еволюция от четири **научни конференции**: I. „Професионална реализация – XXI век” (17.10.2005 г.); II. „Информационно разнообразие на света” (19.05.2006 г.); III. „От информация към знание” (18.05.2007 г.); IV. „Информация – личност – знание” (16.05.2008 г.). Изброените форуми са интелектуални форми на стратификация [1] на научните изследвания на студентите.

Структурирана **по секции**, отразяващи диференциацията на вътрешнодисциплинарното рефлексивно интердисциплинарно информационно научно планиране на студентските научни форуми на вуза съответства на академичната концептуална архитектура на учебно-педагогическия процес: 1. I-ва секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание**; 2. II-ра секция: **Информационни технологии**; III-та секция: **Културно-историческо наследство**.

В процеса на подготовката на конференцията се усилва **публикуването на подготовените от студентите изследвания в рубриката „Студентско научно творчество”**, намираща се във вътрешната електронна страница на университета [2]. Съответни **информационни съобщения за форума и най-ярките му характерни атрибути – самите изследвания на студентите, се публикуват в ключови специализирани периодични издания** (Трудове на СВУБИТ, в. „За буквите”, сп. „Издател”, „Наука”, „Централен бюлетин на БАН”, „Библиотека” и др.). От 2008 г. се публикуват **Трудове на Студентското научно общество при СВУБИТ**.

Подготвяната пълнотекстова база данни на форумите е уникален архивсъвременен ресурс по **методология на информатизацията у нас по стратегическия системен комплекс на информационното моделиране**:

1. интердисциплинарни изследвания;
2. актуални теми на съвременното;
3. историко-културни изследвания;
4. изследвания на традиционно публикувани издания;
5. изследвания на електронни публикации.

Предприетото моделиране, представено чрез прилаганата тук **Табл. „Стратификация на изследванията на Студентското научно общество (СНО) на СВУБИТ (2005-2008 г.)”** позволява синтезиране на обобщени знания по целия спектър на информационно-технологичната сфера – и традиционна, и електронна, разглеждана като диалектично социокултурно цяло с принадлежащите ѝ вектори (историко-културен – евристичен – футуристичен).

Към идеята студентите на СВУБИТ да имат свое научно общество и трудове водят изследователските практики на изтъкнатите архитекти на съвременната инфосфера без географски, административни граници и разделителни линии между сферите на познание – проф. М. Ю. Лотман, проф. Т. А. Сибицьк, проф. У. Еко и много други учени, удостоили младите си колеги – студентите – с честта да са съавтори на първите им изследвания. Към тази идея водят творческите лаборатории и разбирането за учебно-педагогическия процес на проф. Тодор Боров, проф. Петър Динев, проф.

Куйо Кувев, проф. Велчо Велчев, които въвеждат пристъпващите в лоното на изследванията като в храм на духа и интелекта... Към нея отвежда и идеята за изграждане на единна информационна среда не само като към професионално знание, но и като към процес на социокултурно съзидание, и климат на взаимоотношенията между поколенията.

И знанието, и съзиданието, и климатът в изследователската интердисциплинарна информационна реалност на съвременното ни са **инструменти на социокултурно моделиране на професията на архитекта на инфосферата**. Защото науката не е за изследователя, а изследователят е, за да ѝ служи, служейки на хората, професията и истината. Именно в описаното служене – школа се състои усъвършенстването на **изследователя като личност, творец и гражданин, вписващ изследваната информационна реалност в пределите на инфосферата**. [3]

Стартирането на описаната стратегия за **информационна среда като водещо направление за обезпечаване на процеса на научното творчество на студентите** – не само с върхови изяви на традиционно създаваните от тях курсови и дипломни работи, но и с организирането (от самите тях, подпомогнати практически от целия педагогически състав на вуза) на ежегодни научни **конференции и изложби** – се осъществява днес в две посоки:

1. вертикална – изграждане на методологична основа (*срв.* пункт I на настоящото изложение);

2. хоризонтална – обезпечаване на подходящо информационно-технологично финансиране (*срв.* по-горе изложението на пункт II).

И **учебните зали, и Информационно-библиотечният център на СВУБИТ** са оборудвани с подходяща високо модерна компютърна технология и съответни **софтуерни продукти още към 2003-2004 г.** – процес, който стои постоянно в обсега на внимание на ректората на вуза и има системно планомерно ускорено усъвършенстване.

На **17.10.2005 г.** се състоя **I Студентска научна конференция и изложба „Професионална реализация – XXI век”** (9 доклада: NN 1-9). Представил първите стъпки в областта на научните изследвания, направени по актуални проблеми от начинаещите изследователи – студентите, форумът ефективно подготвя почвата за създаване на **Студентското научно общество на вуза**.

На **19.05.2006 г.** на **II Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“** (57 доклада: NN 10-66) се прави констатацията, че е назрял моментът за създаването на **Студентско научно общество на СВУБИТ**. Тогава се разширява и планировката на форума – той се структурира **по секции**.

На форума се обявява **раждането на Студентското научно общество на СВУБИТ** (19.05.2006 г.). Очертава се тенденцията да се формират **трайни изследователски направления по проблемно-тематични цикли**. За първоначално и постоянно (дългосрочно) развиващо се направление е избрано **рецензирането на справочно-информационни и енциклопедични издания – български и чуждестранни**, изключително слабо представено и проявяващо се като феномен на информационната среда у нас, а явяващо се в основата си академична индикация за научно-културния

статус на всяка общественоразличима сфера. Самите рецензирани произведения се демонстрират в **специално действаща изложба по време на конференцията**. Забелязва се активното участие не само на **редовните**, но и на **задочните студенти** във вуза.

Подготвените от студентите рецензии и изследвания биват **публикувани на страниците на специализирания научен печат**. На конференцията присъстват научни експерти в качеството на **почетни гости от институциите на информатизацията у нас – видни учени и културни дейци, изтъкнати практики на информационното моделиране, архитекти на инфосферата**.

По идея на Инициативния комитет на Студентското научно общество форумът е не само **научно събитие в областта на информационно-комуникативната сфера**, но той получава и подходящ **общокултурен израз** – като средоточие на идеите, обединяващи студентите във вуза – представители на младата творческа интелигенция на нацията.

Ежегодно текущо поддържаният и обобщаващо систематизираният архив на форума представя интелектуалното и информационното равнище на Студентското научно общество на вуза.

За достигането на съответното високо научно ниво на тези публикации способства избраната **стратегия на многоетапна публична защита**:

- **индивидуална**: в рамките на регламентирания и извънаудиторния учебен процес (1);
- **курсова**: в пределите на катедрите и деканата с експертиза, направена в директно сътрудничество с видни учени извън вуза и върху основата на специализираните библиотечно-информационни бази – традиционни и електронни (2);
- **институционална**: по време на самата студентска научна конференция (3);
- **национална**: чрез акта на самата публикация на студента, появяваща се на страниците на най-авторитетните издания (4).

На **18.05.2007 г.** на **III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” (139 доклада: NN 67-205)** се утвърждава тенденцията, оформила се към 2006 г., – секционен формат – общокултурна рамка – публикации в специализирания научен печат – участие на редовни и задочни студенти – висока представителност на експерти от научните кръгове на цялата библиотечно-информационна среда у нас.

Тенденциите на изложената тук диференциация се утвърждават стабилно към **IV Студентска научна конференция и изложба „Информация – личност – знание” – 16.05.2008 г.**

Прилаганата **Таблица (срв.: с. 39)** дава в абсолютни цифри и проценти сравнителен материал по отделните форуми и по наблюдаваните критерии:

- интердисциплинарни изследвания;
- актуални теми на съвременното;
- историко-културни изследвания;
- изследвания на традиционно публикувани издания;
- изследвания на електронни публикации.

Резултатите показват следните тенденции: ако през 2005 г.

интердисциплинарните изследвания представляват 22,22 % от докладвания масив,

то през 2006 г. този процент нараства на 59,50 %, за да достигне 74,16 % през 2007 г. На тазгодишната IV Студентска научна конференция процентът на тези изследвания представлява 54,76 %. **Изследванията по актуални теми на съвременето** се движат в следните стойности – 88,88 % за 2005 г., 24,5 % за 2006 г., 12,96 % за 2007 г. и 30,95 % за 2008 г. **Историко-културните изследвания** бележат своя най-голям ръст през 2008 г. – 69,04 %, докато през предходните 2005, 2006 и 2007 г. са съответно 22,22 %, 17 % и 21,60 %. През 2005 г. **изследванията на традиционно публикувани издания** представляват целия докладван масив. Постепенно те отстъпват място на изследванията на електронни публикации и процентът им намалява на 78,49 % за 2006 г. и 78,48 % за 2007 г. През 2008 г. процентът на изследванията на традиционно публикувани издания е 82,14 %. От своя страна, **изследванията на електронни публикации** нарастват от 0 % за 2005 г. на 22,32 % за 2006 и 2007 г. На тазгодишната научна конференция процентът им е 17,86.

Така естествено към първоначално избраната линия на **рецензиране** се включват не само **традиционни**, но и **електронни издания**, установява се **критерийност** на работата (по **метасистеми** и други признаци). Избира се **справочно-информационна база за наблюдение на електронните сайтове** (което прави провежданите от студентите анализи високо представителни като системно придобито знание, позволяващо в бъдеще да се достигне до **панорамна метаинформационна картина на процесите на информатизация у нас**.

Фиксирането на вниманието на студентската изследователска аудитория върху хиперсъвременните методи на **информационния фрейм** и **системно-структурната решетка** правят произведенията на младите автори обективно съпоставими и явяващи се в своята многообразна цялост **метанаучен инструмент за наблюдение на потенциала на креативността на авторите**.

На база на студентските конференции на СВУБИТ се подготвят ежегодни томове – Трудове на Студентското научно общество, първият от които е под печат, а вторият – в процес на композиране. Едновременно с това се поддържа списък на публикациите на студентите, появили се в специализирания научен печат, който възлиза на 214 номинации.

Направеното дотук изложение е стратификация на научните изследвания на членовете на Студентското научно общество на СВУБИТ в разгледаните тук, отразяващи се една в друга, форми: ежегодните студентски научни конференции на вуза; трудовете на Студентското научно общество; поддържаания библиографски указател на списъка на публикациите на младите учени.

Стратификацията на един научен форум е сума сумарум, интеграл на иновациите на този форум, прогностичен интеграл на моделиране на следващите иновационни перспективи. Стратификацията трябва да бъде изискване за всеки един форум.

Използвана литература

- 1. Стратификация** (от лат. **stratum** – настилка, **facio** – правя) – напластяване.
- 2. Спрв.** <<http://www.svubit.org>>. – 20.04.2008. – 25 с.

3. Денчев, Стоян и др. Научноизследвателското творчество на членовете на Студентското научно общество на СВУБИТ : (Стратификация по I-III Студентски научни конференции на вуза : 2005-2007 г.). // *Нови* информационни технологии в учебния процес : Ежегод. науч. семинар на СВУБИТ, Слънчев бряг, 9 май 2008 г. – София, 2008. – Ръкоп. – Под печ.

Други авт.: Александра Куманова, Иглика Гетова-Златева, Пламена Попова, Светла Шапкалова, Пламена Златкова, Събина Ефтимова, Елена Игнатова.

208 Студентско научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – стратификация: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА КАРТИНА НА ИНФОРМАТИЗАЦИЯТА У НАС: ПАНОРАМА НА ЕЛЕКТРОННИТЕ САЙТОВЕ ПО ШИРОК СПЕКТЪР ОТ ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННО- КОМУНИКАТИВНАТА СФЕРА (Емпирично изследване)

Светлозар Стоичков

В центъра на внимание е инструментарният методологичен когнитивен контекст на информационната социокултурна среда. База на проучването е сравнителният анализ на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас, установени по библиографски път.

Представена е комплексна методика за систематизиране на всеобхватен кръг от критерии на информационното моделиране с акцент върху метасистемната конфигурация на третираните сайтове (визия, операбилност, интерактивност, информационен интервал, цитираност, архитектура, контактни координати, продукти, адресат и др.).

Достигнатата системно-структурна картина синтезира многообразни обществено значими цели и предоставя обобщени сведения за широк спектър от феномени (софтуерни и хардуерни новини, мобилни

комуникации, ИТ технологии, интернет услуги, консултативна, телекомуникационна, книгоиздателска дейност и т.н.). Поставя се въпросът за изработване на естествена класификация на фирмите на информатизацията и създаване на техен електронен регистър (електронна библиотека).

Стадият на съвременната парадигма на познание – на интердисциплинарност и висока технологичност – трансформира **информационната наука в статус на методологична рефлексия**, която се явява мощен инструмент не само на информационно-комуникативното моделиране, но и на социокултурното изграждане. В посочената инструментарна връзка – **Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – водещ методологичен център на научноизследователските и образователните институции на информатизацията у нас**, системно и по многообразни методики за различни цели провежда анализ на електронните сайтове по широк спектър от областта на информационно-комуникативната сфера.

В рамките на редовния учебен процес и доизграждащия го научноизследователски акт, осъществяван от студентите по авангардните за вуза специалности „**информационни технологии**” и „**информационно брокерство**”, проявяващи склонност към самостоятелна издирвателска дейност, през 2006/2007 учебна година стартира проект за **системно изследване на фирмите на информатизацията у нас чрез изучаване на електронните им сайтове**. За основа на изследването бе взето изданието „България : Фирмена енциклопедия : Кой какъв е в българския бизнес” [1].

На базата на емпирично проучване на сайтове по цитираното фундаментално справочно-енциклопедично издание се направиха **комплексни профили по единна методика на описание** и с акцент върху **метасистемната конфигурация на предприеманото от отделните фирми информационно моделиране на интересуващите ни електронни продукти**. Тези резултати бяха поднесени на ежегодната Студентска научна конференция на вуза (18 май 2007 г.) и в настоящия момент се намират под печат (Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. Том I : I-III Студентски научни конференции. – София, 2008) [2] във вид на 28 емпирични изследвания (2008); направена е и обобщаваща публикация (2008) [3].

Изработената **комплексна методика за систематизиране на изчерпателен кръг от критерии на информационно моделиране на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас** може да бъде представена чрез следния свод от признаци:

I. метасистема (съответстваща на информационно-комуникативния профил на сайта; визуализиращи материали);

II. операбилност (мобилност – лесно боравене със сайта);

III. интерактивност: а) реални възможности за **диалог**; б) **форум**; в) фиксиране на най-често възникващи въпроси във връзка с работата със сайта);

IV. информационен интервал (откога е последната въведена информация);

V. цитираност на сайта: а) използваемост според търсачката AltaVista; б) наличие на индикация във сайта за неговото цитиране);

- VI. архитектура** на сайта: а) проста – достатъчно разгърната – сложна; б) линкове;
- VII. контактни координати:** а) връзка със създателите на сайта; б) посочване на адреси на крайните производители и дистрибутори на информационните продукти;
- VIII. продукти на информационно-комуникативната сфера,** с които оперира сайтът: а) електронни продукти; б) електронни база данни; в) софтуерни (програмни) продукти; г) електронно оборудване; д) социално-битова техника;
- IX. адрес на сайта** (адресат), към кого е насочен сайтът: а) научно-техническа аудитория; б) масово потребление (в сферата на услугите);
- X. регистрация в сайта** (защитеност на въвежданите данни: лични и фирмени).

Посочените критерии позволяват да се даде **системно-структурна картина на нивото на информатизация у нас.**

Разглежданата **информационна картина** е едновременно и **пределно детайлна,** и **максимално уплътнена,** предоставяйки за многообразни обществено значими цели обобщени сведения за интересуващите ни феномени (фирмите на информатизацията) по широк спектър на информационно-комуникативната сфера (софтуерни и хардуерни новини, мобилни комуникации, ИТ технологии, интернет услуги, консултативна дейност, телекомуникационна дейност, книгоиздателска дейност, мобилни комуникации и т.н.) – както следва в приложеното подробно описание [4].

За по-голяма обозримост емпиричният материал на наблюдението е систематизиран в **Табл. „Системно-структурна картина на изследваните електронни сайтове”** (Срв.: Приложение, поместено в края на настоящата публикация.)

Систематизираният материал позволява да се направят следните изводи:

1. Метасистемните конфигурации на продуктите са консултативна дейност (N 1); софтуерни и хардуерни новини (N 2); интернет услуги (NN 3, 4); ИТ (N 5); ИТ оборудване (N 6); мобилни комуникации (N 7); мобилно оборудване (N 8); телекомуникационна дейност (N 9); книгоиздателската дейност (N 10); спортна дейност (NN 11, 12).

2. Операбилността на масива от електронни сайтове е в границите от удобна (преобладаваща) (NN 1, 6-10, 12) до елементарна (N 4) и опростена (N 11).

3. Интерактивността на наблюдаваните сайтове е в следните вариации: нуждаеща се от подобрение (N 1); безупречна (N 2); ощетена (NN 3-5, 7, 12); липсва (NN 6, 9); достатъчна (N 8); минимална (NN 10, 11).

4. Информационният интервал на потока от сайтове е: неизвестен (NN 1, 3, 5, 12); непрекъснат (NN 2, 11); ежедневен (NN 6, 10); ежеседмичен (N 9); ежемесечен (N 4); редовен, но неопределен (N 8); произволен (N 7).

5. Цитираността на изследваните сайтове е: висока (NN 1, 2, 4, 5); ниска (NN 7, 9, 12); средна (NN 6, 10); минимална (N 3); нарастваща (N 8); завидна (N 11).

6. Архитектурата на наблюдавания поток от електронни сайтове варира в следния диапазон: достатъчно разгърната (NN 4, 6-9); разгърната (NN 5, 10, 11); сложна (NN 2, 12); опростена (NN 1, 3).

7. Контактните координати на сайтовете наблюдаваме в следните параметри: ефективна връзка (NN 1, 2-4, 8-12); оптимална връзка (N 5); директна връзка (N 7);

СИСТЕМО-СТРУКТУРНА КАРТИНА НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ

N	Адрес на сайта	Критерии за оценка									
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	www.irc.bg	консултативна дейност	удобна	нуждаща се от подобрение	неизвестен	висока	опростена	ефективна връзка	база данни	1	
2	www.kaldata.com	софтуерни и хардуерни новини	на добро ниво	безумпечна	непрекъснат	висока	сложна	ефективна връзка	електронни и софтуерни		
3	www.fiber-lan.com	интернет услуги	пределно лесна	ощетена	неизвестен	минимална	опростена	ефективна връзка	електронни и база данни		
4	www.megalan.bg	интернет услуги	елементарна	ощетена	ежемесечен	висока	достатъчно разгърната	ефективна връзка	електронни и база данни		
5	www.gbg.bg	ИП	лесна	ощетена	неизвестен	висока	разгърната	оптимална връзка	база данни		
6	www.jarcomputers.bg	ИП оборудване	удобна и лесна	липсва	ежедневен	средна	достатъчно разгърната	регионална връзка	електронни и база данни		
7	www.globul.bg	мобилни комуникации	удобна	ощетена	произволен	ниска	достатъчно разгърната	директна връзка	специализирани		
8	www.germanos.bg	мобилно оборудване	удобна	достатъчна	редовен, но неопрелен	нарастаща	достатъчно разгърната	ефективна връзка	специализирани	1	
9	www.btc.bg	телекомуникационна дейност	ефективна и удобна	липсва	ежедневен	ниска	достатъчно разгърната	ефективна връзка	електронни бази данни		
10	www.book-bg.com	книгоиздателска дейност	удобна	минимална	ежедневен	средна	разгърната	ефективна връзка	електронни и база данни		
11	www.eurosport.com	спортна	опростена	минимална	непрекъснат	завиля	разгърната	ефективна връзка	специализирани		
12	www.petzl.com	спортна	лесна и удобна	ощетена	неизвестен	ниска	сложна	ефективна връзка	специализирани		

регионална връзка (N 6).

8. Наблюдаваните сайтове оперират със следните продукти на информационно-комуникативната сфера: база данни (NN 1-6, 9, 10); електронни и софтуерни ресурси (N 2); специализирани технологии (NN 7, 8, 11, 12).

9. Адресатът на сайтовете е установим: масовия потребител на информация (NN 1-9); спортна аудитория (NN 11, 12); читатели на книги (N 10).

10. Формите на регистрация в сайтовете показват следните варианти: липсва (NN 1, 3, 9, 12); защитена (NN 2, 8, 11); незащитена (N 6); средно ниво на защитеност (NN 7, 10); оптимално ниво на защитеност (N 4, 5).

Предприетото моделиране прави възможно изработването на **естествена класификация на фирмите на информатизацията у нас**, която от своя страна открива **перспективи** не само за тяхното **проектиране** и **оптимизиране**, но и за **прогнозиране** и **социологизиране на информационните продукти** като ефективно социокултурно информационно цяло, стоящо на прага на създаване на **електронен регистър (електронна библиотека)**.

Чрез настоящата работа е апробиран критерият подход за универсална оценка на електронни сайтове, чрез който техните характеристики стават съпоставими и съизмерими.

Цитирани източници и бележки

1. **България** : Фирмена енцикл. : Кой какъв е в българския бизнес = Who is who in bulgarian business : Encyclopedia of 30 000 Top-companies and Institutes : 2006-2007 / Информ.-изслед. център „Интеридея” = Interidea Research and Publishing Centre ; Състав. Анастас Илиев – глав. ред. и др. – София, 2006. – 1098 с. : с цв. и черно-бели ил.

2. *Срв.* **Трудове** на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. Том I : I-III Студентски научни конференции. – София, 2008. – Под печ. – Цит. по-долу изследвания са приведени под поредните номера на публикациите им в посочения том: **Афура, Яна**. Информационна картина на електронния сайт на бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе (www.eic.rousse.bg) (N 128); **Драков, Мирослав**. Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) (N 129); **Георгиева, Радостина**. Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130); **Иванова, Полина**. Електронна картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” (www.nexcom.bg) (N 131); **Веселинова, Ваня**. Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132); **Цекова, Гълъбина**. Информационна картина на електронния сайт на компанията доставчик на комплексни решения в областта на информационните технологии „Лирекс БГ” (www.lirex.com) (N 133); **Димитров, Богомил**. Електронно изследване на сайт на художник (www.thelotuseater.com) (N 134); **Павлова, Ралица**. Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по

информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135); **Дичева, Десислава**. Системна картина на електронния сайт на телекомуникационния оператор „Орбител” (www.orbitel.bg) (N 136); **Тодоровски, Коста**. Информационна картина на издателска електронна фирма Софтпрес ООД (www.soft-press.com) (N 137); **Владимиров, Венцислав**. Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138); **Бакалска, Анастасия**. Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139); **Йонов, Цветомир**. Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” (www.gbg.bg) (N 140); **Миленков, Виктор**. Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group” (www.globul.bg) (N 141); **Георгиев, Георги**. Системна картина на електронния сайт на фирмата за компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИН-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142); **Йорданова, Милена**. Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ” ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143); **Николов, Христо**. Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144); **Бошнаков, Божан**. Комуникация без граници – онлайн представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145); **Соколов, Виктор**. Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146); **Симеонов, Бранимир**. Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP” (www.sap.com/bulgaria) (N 147); **Минчева, Яница**. Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.com) (N 148); **Василева, Славица**. Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славика Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149); **Димитров, Захари**. Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс” (www.deltaplus.net) (N 150); **Живков, Иван**. Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151); **Крушев, Тодор**. Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152); **Момироски, Ненад**. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „CIO” (www.cio.bg) (N 153); **Младеноска, Биляна**. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център „ЕИЦ” за България (www.irc.bg) (N 154); **Чернева, Полина**. Електронна картина на представителството на американската корпорация за компютърни технологии APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) за България (www.apple.bg) (N 159). – *Срв. бел. 3.*

3. Гетова-Златева, Иглика. Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека) (N 127). – *Вж: бел. 2.*

4. Милева, Калина. Профил-анализ на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на европейски иновационен център за България (www.irc.bg); **Вълчев, Калин.** Информационна картина на популярния електронен портал за новини и ревюта в областта на софтуера и хардуера (www.kaldata.com); **Димитров, Васил.** Преглед на сайта на интернет доставчика FiberLAN (www.fiber-lan.com); **Галова, Андриана.** Системен анализ на сайта на фирмата за интернет услуги „Мегалан” (www.megalan.bg); **Михайлова, Людмила.** Панорама на електронния сайт на фирмата за информационни услуги „Гювеч” (www.gbg.bg); **Станков, Станислав.** Поглед върху електронния сайт на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jagcomputers.bg); **Томова, Христина.** Системна картина на най-бързо развиващия се мобилен оператор в областта на комуникацията, връзката с обществото и информационните технологии (www.globul.bg); **Динева, Ирена.** Скица на електронния сайт за мобилни технологии „Германос” (www.germanos.bg); **Иванов, Теодор.** Системен анализ на сайта на фирмата за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg); **Савова, Силвия.** Общ поглед върху електронния сайт на българската online книжарница „books-bg.com” (www.book-bg.com); **Стоичков, Светлозар.** Феноменологична картина на електронния сайт за най-актуалните спортни новини (www.eurosport.com); **Дечев, Ивайло.** Синтезиран поглед върху сайта за височинни спортове, алпинизъм и спелеология, спортове на открито, както и за спасителни акции при тези условия (www.petzl.com).

209 фирми на информатизацията – електронни сайтове: методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ПРОЦЕСИ И МОДЕЛИ НА ИНФОРМИРАНЕ

**Димитър Христозов
Стефка Толева-Стоименова**

В настоящата статия е направен преглед на общоприетите схващания за понятия като данни, информация, знания и ролята им в информационните системи. Описани са основните функции на информационните системи и еволюцията им до системи за информирание, предмет на трансдисциплината Informing Science. Представен е моделът на Илай Коен и модели на съществуващи системи за информирание, които отчитат наличието на фактори като нехомогенност в двете страни в процеса на комуникация и обратна връзка между изпращача и получателя.

Въведение

Информацията и поражданото от нея поведение е сложен феномен и разкриването на многообразните ѝ аспекти представлява предизвикателство пред съвременната наука. Всяка една човешка дейност се нуждае от информация, с оглед решаването на конкретни задачи. Информацията е вход и изход за информационните системи, които са основно средство за обработка и обмен на информация в съвременния свят.

Информационните системи са предмет на изучаване от много дисциплини, които дават различни определения за тях и гледат на тях по различен начин, всяка ограничена от своя предмет на дейност.

Бъкланд (1992) обръща внимание на „парадокса“, съществуващ между мисията на информационните системи – да информират потребителите си, и действителната

функционалност, реализирана в тях – да доставят данни. Коен (1999), воден от „погрешното разбиране на естеството на информационните системи и липсата на традиции при преподаването на тази дисциплина” въвежда нова концептуализация на понятието информационни системи и очертава рамките на една нова интердисциплинарна наука относно обмена на информация, Informing Science (наука за информирането).

Моделът на Коен се базира на класическия комуникационен модел на Шенън, като той поставя ударение не толкова и не само върху механизма на доставка на информацията, но най-вече върху начина, по който получателят възприема, интерпретира и използва получената информация.

1. Информация, информиране, информационни системи

Думата информация произлиза от латински (Informatio, *лат.* – представа, разяснение, съобщение за нещо)

Самото понятие **информация** и начините за нейното представяне и използване, са многостранни и противоречиви, което прави трудно определянето му. Информацията в различните ѝ аспекти е предмет на изучаване и изследване на много дисциплини, които дават различни определения за нея.

Според **Винер** информацията са сведения за заобикалящия ни свят, получавани от сетивата при приспособяването ни към него.

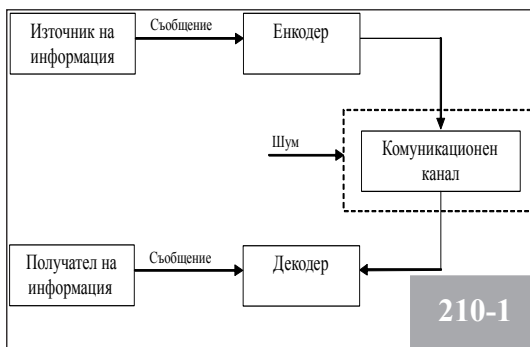
Шенън дефинира информацията като съвкупност от данни/знания за някаква система, които описват предназначението ѝ, структурата и поведението ѝ и/или на елементите, които я изграждат.

Често информацията се разглежда като ресурс от гледна точка на общите ѝ свойства с енергията и материята – те могат да се натрупват и съхраняват, обработват и предават. За разлика от материята и енергията, информацията може да възниква и изчезва и да се предава многократно на много потребители. Например, за илюстрация на свойството разпространение: Ако двама души имат по една ябълка и си ги разменят, всеки от тях отново има по една ябълка, ако те имат по една новина и си ги разменят, всеки от тях ще има по две новини.

Бъкланд (1992) разглежда понятието информация от три аспекта, определящи трите ключови думи „комуникация”, „информиране”, „знание”, които се асоциират с феномена „информация”.

Информацията като процес е действието, осъществяването на комуникацията. Това, което някой знае в даден момент, се променя, когато той получи нова информация. В този смисъл информацията може да се каже, че е действие/процес на

Фигура 1 а) Комуникационен модел на Шенън

информиране. Информирането – предаването и получаването на информация, не е еднократен акт, а процес, преминаващ през няколко етапа.

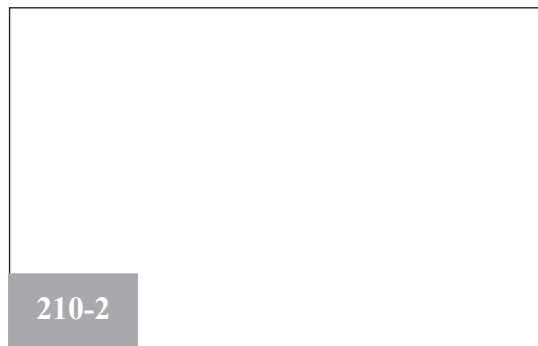
Информацията като знание е резултата от комуникацията. Получаването на информацията за някакъв обект намалява несигурността (получателят е получил ново знание – знае повече) при определяне на поведението на получателя (понякога я увеличава). В този смисъл тя може да се разглежда като знание за някакъв факт, обект, събитие или обстоятелства, което се предава в процеса на комуникация. Информацията като знание не може да се измери директно, тя изразява знание, вяра, мнение, които са субективни, персонални и концептуални (свързани с някаква идея, представа за нещо, мироглед). Те са резултат на всичко, което човек възприема по един или друг начин (вижда, чува, чете и преживява). Т.е. за да комуникираме знание, то трябва да се представи като физически обект – сигнал, текст, картина и др., което вече е Информацията като обект.

Информацията като обект е физическият обект, предаван в процеса на комуникацията. Този аспект се отнася до информацията като свойство/атрибут на някои обекти (данни, документи), за които е характерно, че са информативни. Информационните системи боравят с такъв вид информация: библиотеки (книги), компютърни ИС (бази данни, бази знания), музеи, архиви (книги и документи). В този смисъл може да разграничим няколко типа информация от този вид (Информацията като обект):

- данни (нещо дадено) – най-често означава записани и съхранени данни в компютър, база данни;
- текстове (периодика, карти, диаграми и др.);
- други (включително скаменелости, скелети, скали и др. (как щяхме да знаем за съществуванието на динозаврите или първите хора, например). Обектите могат да бъдат изследвани, събирани, съхранявани и пр. като информация;
- случки – те още по-трудно от обектите могат да бъдат събирани, съхранявани, обработвани, но могат да се събират и съхраняват обекти (следи от гуми по пътя, кръвни следи, документи (вестници, дневници и др.) във връзка със

ДАННИ → ИНФОРМАЦИЯ ЗНАНИЕ ДЕЙСТВИЕ.

Фигура 1 б) Комуникационен модел на Коен

Данните са проявление на информацията. Информационните системи, работят със систематизирани данни във формализиран вид, удобен за обработка с помощта на компютър, без да отчитат семантичния аспект (смисъла) им. Те на практика извършват преобразуването на данните в информация и това може да се счита за тяхна основна задача.

Информация за даден обект/система съществува във вид на данни,

т.е. набор от конкретни стойности на променливите – качествени и количествени параметри, които характеризират обекта. В литературата се приема, че данните могат да се разглеждат като информация, когато стане ясен техният смисъл. Т. е. информацията може да се разглежда като подобрени и подредени данни, обработени за определена цел, която се използва за вземане на решения. Гаковски (2007) разграничава понятията данни и информация от гледна точка на полезността им за потребителя, и решаването на задачата за вземане на решения при управление:

1. Данните никога не променят ситуацията, от гледна точка на процеса на вземане на решение;

2. Информацията, извлечена от данните, която е нова, неотчетена до момента, винаги променя ситуацията, от гледна точка на процеса на вземане на решение.

Знанието може да се разглежда като съвкупност от концепции, понятия, правила за разсъждение, използвани от хората в различни области за създаване, събиране, съхраняване и обмен на информацията. В процеса на комуникация се изменя нивото на знанията на участниците и това определя сигналния характер на информацията.

Знанията може да разделим на:

- знание, като белег на това, което даден индивид знае в дадена област;
- машинно представени знания (база знания), които включват правила за разсъждение, спомагащи вземането на решение на база някаква информация (на практика всяка компютърна програма представлява такова записано знание).

Действието е крайната цел на процеса на информиране, т.е. след получаването на дадена информация тя да има съответното приложение. Науката за информирането поставя основния акцент върху начина, по който получателят възприема, интерпретира и използва информацията, т.е. как тя резултира върху вземането на решения и действията му.

2. Информационни системи и системи за информиране

Информационната система е съвкупност от средства и начини за събиране, съхраняване, преработване и предаване на информация от един субект до друг. Информационните системи съдържат най-различен вид информация – за обекти, събития, процеси и др. от определена предметна област. В практиката терминът информационни системи се свързва с информационното обслужване, извършвано от библиотеки, статистически служби, архивни служби, държавни информационни служби и др. В една информационна система могат да се разграничат следните компоненти (Христовов, Денчев, 2004):

- субекти – това са както потребителите на системата и хората, които проектират, изграждат и обслужват системата, така също и хората носители на знание, опит и умения;

- ресурси (съдържание) – масиви от данни, информационни фондове, записано знание, но и знанието, притежавано от участниците в системата;

- процедури – правилата, последователността на дейности, които трябва да се

осъществяват за получаване на информация и/или информационно решаване на проблем;

- информационни технологии – средствата, чрез които информационната система функционира.

Науката за информационните системи е произлязла и е тясно свързана с математиката, логиката, електронното инженерство, лингвистиката, психологията и други науки. Информационни системи се прилагат в сферата на бизнеса, във финансовата сфера, в медицината, за автоматизация на инженерния труд, в образованието и др. Всички тези области на науката гледат по различен начин на ИС, всяка ограничена от своя предмет на дейност.

Съществуват различни методи за определяне на ИС като научна област. Според Коен (1999) информационните системи са възникнали съвсем естествено в хода на еволюцията на други предшествващи я професии. Например, пред инженерите е стояла задачата за оптимизация/рационализация на труда. Системният анализ, програмирането, счетоводството, бизнес/публичната администрация са други сфери, които са изпитвали нужда от автоматизирана обработка на данни и информационни системи. Следователно дисциплината, занимаваща се с ИС, не е произлязла от нито една от тези области на науката, а се явява естествено продължение на всяка една от тях и част от тях, независимо, че те са коренно различни.

Всъщност извършването на всяка една човешка дейност се нуждае от информация, т.е трябва да сме информирани в контекста на поставената пред нас задача с оглед нейното решаване. Коен (1999) въвежда понятието Informing Science (Наука за информирането), интердисциплинарна наука, изследваща обмена на информация.

Науката за информирането е дисциплина, която изследва доставянето на информация на клиентите в необходимите форма, формат и график, така че те да имат възможност да я оползотворят максимално ефективно за нуждите си (Коен, 1999).

Системите за информиране надграждат понятието информационни системи, т.е. те включват в себе си не просто информационното обслужване във вид на подготвяне, обработка и предоставяне на данни, но и начините за възприемането им като информация, нейното въздействие върху клиента, ефективността ѝ. Науката за информиране, чийто предмет са системите за информиране, е една обобщаваща рамка на процеса на информиране във всичките му аспекти, изучавани от различни области на науката.

Моделът на система за информиране на Коен (1999) е на принципа на класическия комуникационен модел на Шенън, който се състои от източник, енкодер, комуникационен канал, декодер, получател. Моделът на Коен включва три основни компонента:

1. Среда за информиране;
2. Система за доставяне на информацията;
3. Система за изпълнение на поставената задача.

В определението „среда за информиране“ Коен включва източника на информация и енкодера от класическия модел за комуникация по теорията на Шенън. За разлика от модела на Шенън, средата за информиране се разглежда като мета-среда

на три нива на абстракция: (1) използване на система, която е налична, (2) създаване на нова система за информиране, базирана на налични принципи, и на най-високо ниво (3) създаване на нови принципи/нова рамка за изграждане на такива системи за информиране. Като пример за тези нива в академичната среда може да представим: (1) преподаване на дисциплина от преподавател, който не я е разработил сам. (В училищата обикновено учителите получават готов план за работа от Министерството на образованието и учебник, по който да преподават), (2) разработване на курс на обучение по дадена известна дисциплина, по която има достатъчно учебници, използвайки стандартна форма на обучение, например лекции, и (3) създаване на нова дисциплина (формулиране нови принципи, цели, парадигми).

Целта на средата е да осигури на клиента информация в определена форма, детайлност и последователност, така че той да има възможност да я оползотвори максимално ефективно за нуждите си.

Системата за доставяне на информацията е представена от информационните технологии, които използва системата за информиране. Тази система представлява междинния компонент от модела за комуникация (канала за комуникация), който отговаря за пренасянето и доставянето, но и съхраняването на информацията (БД), с цел по-нататъшното ѝ изследване, разпознаване, обработка и представяне.

В комуникационния модел на Шенън липсва елементът съхранение на информацията. За времето си просто той не е бил необходим, но с напредването на техниката и развитието на информационните технологии става възможно пренасянето на големи количества информация, което налага и тяхното междинно съхранение.

Системата за изпълнение на поставената задача съответства на декодера плюс получателя от модела на Шенън. Обикновено нуждата от информация възниква във връзка с решаването на някаква конкретна задача. Задачата, която си поставя клиентът, потребителят или мениджърът, който взема решение, определя от каква информация се нуждае той. Това е принципно новото в този модел – поставя се акцент не толкова и не само върху механизма на доставка на информацията, но най-вече върху това за какво и как тя ще бъде използвана. Дефинирането на задачата опростява процеса на информиране и намалява риска от дезинформиране – ако този, който създава съобщението, знае за какво ще се използва тази информация, която изпраща, той ще формулира правилно съобщението в контекста на целта на потребителя.

Характерно за модела на Коен е наличието на взаимосвързаност между елементите на системата за информиране (задача, технологии, структура и субекти), което означава, че промяна в характеристиките на една от компонентите рефлектира в промяна в поведението на цялата система.

На практика реалните системи за информиране в повечето случаи са по-сложни. Например, често източникът и получателят на информация не са с хомогенна структура. Източникът може да се разглежда като сложна среда за информиране, която се състои от отделни компоненти, представляващи сами по себе си системи за информиране. Същото може да се каже за получателя на информация/клиента, описан като Система за изпълнение на поставената задача в модела на Коен. Освен това е възможно съществуването на множество комуникационни канали за предаване на информацията между източника/източниците и получателя/получателите (например

една компания може да използва вестници, радио и телевизия, Интернет като канали за реклама на продуктите си, за да достигне до по-голямо множество потенциални клиенти).

С оглед на съществуващи реални физически, икономически или други системи за информиране могат да се определят следните два важни фактора:

- наличие на обратна връзка в процеса на информиране и система за обработка на информацията, получена в резултат на обратната връзка;
- хомогенност както на изпращача, така и на получателя на информация – доколко съобщението е адресирано до единствен получател, а също дали получателят ползва единствен източник.

Разглеждането на тези два фактора определя следните модели:

A. Система за информиране с един източник и един получател/клиент. В този тривиален случай един източник на информация изпраща съобщение/я, предназначено/и за точно определен получател.

B. Система за информиране с един източник и един получател с обратна връзка. Наличието на обратна връзка е сериозно преимущество, което скъсява дистанцията между двете страни в процеса на информиране. Участниците се разделят на източници на информация и получатели/клиенти, като в процеса на комуникация си сменят ролите. Обратната връзка внася корекции от страна на клиента, благодарение на които може да се подобри комуникацията и да се намали рискът от погрешно разбиране на получената информация.

C. Система за информиране с множество източници и един получател. Като пример за такава система, може да разгледаме информацията, която получава преподавателят при изпит на студенти или от студентските оценки относно ефективността на преподаването.

D. Система за информиране с един източник и множество получатели. Телевизионната и радиокомуникация, както и останалите масови медии са пример за такъв тип система с множество получатели на информация. Тя не предполага активна обратна връзка или ако я има, е отложена във времето.

E. Система за информиране с един източник и множество получатели, с наличие на обратна връзка от страна на всеки един от получателите. Пример за такава система е CRM технологията. Чрез обратна връзка източникът/продавачът се обучава, за да произведе продукти, отговарящи на изискванията на клиентите.

F. Система за информиране с един източник и множество получатели, с наличие на обратна връзка от страна на някои от получателите. Източникът осъществява обратна връзка с един или няколко от своите клиенти. Това е пример за статистическо проучване – по представителна извадка се съди за начина, по който клиентите възприемат получената информация.

G. Система за информиране с множество източници и множество получатели. Пример за такива системи са така наречените социални мрежи. Те предлагат възможност на хора или организации да осъществяват контакт помежду си на различни равнища и с различни цели. Най-често социалната мрежа обединява разнообразието от информационни материали в Интернет според личните интереси на хората.

Заклучение

Еволюцията на информационните системи от системи, доставящи данни, към информиращи системи се наблюдава през последните 15-20 години. Разработват се множество технологии, ориентирани към информирание на потребителя, като системи за бизнес интелигентност в областта на управлението, web mining системи и др. Очевидно е, че това развитие на информационните технологии отговаря на реални обществени потребности. Систематичното изучаване на тези взаимовръзки между потребности от информация и технологии и системи за ефективно информирание, предмет на науката за информирание, ще отговори на тези потребности.

Цитирани източници

1. Сапунджиев, Георги Нешев. Информационни системи в индустрията : Учебник. – 2. изд. – София : ТУ, 2005. – 146 с. : с табл., сх.
2. Петков, Александър Петков. Управленски информационни системи. – Русе : Примакс, 2004. – 132 с. : със сх., табл. // <http://www.ecs.ru.acad.bg/fbm/uis_m/Index.html>. – 12.07.2008. – 130 с.
3. Христозов, Д. и др. Информационно брокерство / Д. Христозов, С. Денчев. – София, 2004.
4. Buckland, M. Information and Information Systems. – NY : Preager, 1992.
5. Cohen, E. Reconceptualizing information systems as a field of the transdiscipline informing science : From ugly ducking to swan. // *Journal of Computing and Information Technology*, 1999, № 7(3), p. 213-219. <<http://inform.nu/WhatIS.htm>>. – 10.06.2007. – 6 p.
6. Gackowski, Z. Informing as a discipline : An initial proposal. // *Proceedings of InSite'2007, Conference, Ljubljana, June 2007*. <<http://proceedings.informingscience.org/InSITE2007/InSITE07p187-208Gack346.pdf>>. – 2.05.2008. – 15 p.
7. Gill, G. et al. The Informing Science at a Crossroad : The Role of the Client / G. Gill, A. Bhattacharjee. // *Informing Science Journal*, Vol. 10, 2007. <<http://inform.nu/Articles/Vol10/ISJv10p017-039Gill317.pdf>>. – 12.06.2008. – 9 p.

210 информация, информационни системи, системи за информирание: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

МНОГОАГЕНТНИ СИСТЕМИ ЗА СИГУРНОСТ И ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

**Пепа Петрова
Владимир Йоцов**

Постоянното усъвършенстване на компютърните системи и увеличаване на информационните ресурси определя необходимостта от интелигентни системи за защита. При традиционните системи за информационна сигурност не може да се отчете с необходимата точност и бързина дали има атака и от какъв вид е тя. При използването на добре структурирана многоагентна система и нейните възможности за адекватна реакция при всяка промяна, осигурена от комуникацията между отделните агенти, опитите за неоторизиран достъп до данните се улавят и предотвратяват още в начален стадий.

В динамично променящата се среда на работа, от съществено значение е наличието на информация. Всяка организация събира данни, необходими за дейността ѝ и се стреми да ги запази далече от конкуренти или недобронамерени пожелатели. В средата на бързоразвиващото се информационно общество, все по-трудно става опазването от неоторизиран достъп на данните в една организация. С повсеместното разпространение на интернет и споделянето на информационните технологии в мрежи, все по-тежка става задачата на компютърните специалисти да защитят ценната информация. Специалистите по информационна сигурност трябва да осигуряват защита и да се справят с множество атаки едновременно. Методите, които се използват в момента, не могат да се справят с динамично променящата се среда. Предизвикателството, пред което са изправени, са бързо развиващите се атаки. Днес

ударите срещу системите не са организирани от един компютър, а са комбинации от действия, изпращани от различни и множество компютри в глобалната мрежа. Традиционните системи за защита на информацията не могат да се справят с този тип атаки. Добро решение, което е приложимо в съвременната ситуация, е замената на обектите за сигурност с тяхната активна форма, а именно интелигентни агенти. Оказва се, че формите за защита, способни да предотвратят неотризиран достъп до информацията, са добре структурирани многоагентни системи за защита.

Подходящ за създаване на агенти е програмният език Java. Същността на агентите се изразява в специфичните им възможности, които са основните им предимства. Всеки агент представлява отделна автономна система. Това позволява едновременното изпълнение на множество агенти, като работата на всеки е паралелна с тази на другите. Съвместното изпълнение на агентите ни дава бързина, гъвкавост и ефективност в процеса на постигане на поставените цели. Много важен аспект при опазване на сигурността на данните е навременната реакция на промяната в заобикалящата среда. Изменянето на средата носи информация, на която трябва да се реагира по подходящ за ситуацията начин.

Пример за работа на агенти, ангажирани в опазване на сигурността на една информационна система, е създадено от нас Java приложение. За целта на нашата работа използваме два типа агенти:

Одитор по сигурността (Security Auditor) – проверява за регистрирани агенти и пази списък с познатите администратори. Изпраща искане към администраторите за отчет и определя най-успешния администратор с най-ниското ниво на пропуснати атаки. На следващия фрагмент от програмата може да се разгледа процесът на определяне на най-добър администратор с най-ниско ниво на пропуснати атаки:

```
private class RequestPerformer extends Behaviour {
    private AID bestAdministrator; // The agent who provides the best report
    private int bestAttackLevel; // The best attack level (lowest)
    private int repliesCnt = 0; // The counter of replies from administrator agents
    private MessageTemplate mt; // The template to receive replies
    private int step = 0;

    public void action() {
        switch (step) {
            case 0:
                // Send the cfp to all
                ACLMessage cfp = new ACLMessage(ACLMessage.CFP);
                for (int i = 0; i < adminAgents.length; ++i) {
                    cfp.addReceiver(adminAgents[i]);
                }
                cfp.setContent(targetReport);
                cfp.setConversationId("security report");
                cfp.setReplyWith("cfp"+System.currentTimeMillis()); // Unique value
                myAgent.send(cfp);
                // Prepare the template to get proposals
                mt = MessageTemplate.and(MessageTemplate.MatchConversationId("security report"),
                    MessageTemplate.MatchInReplyTo(cfp.getReplyWith()));

                step = 1;
                break;
            case 1:
                // Receive all proposals/refusals from security administrator agents
                ACLMessage reply = myAgent.receive(mt);
                if (reply != null) {
                    // Reply received
                    if (reply.getPerformative() == ACLMessage.PROPOSE) {

                        int attackLevel = Integer.parseInt(reply.getContent());
                        if (bestAdministrator == null || attackLevel < bestAttackLevel) {
                            // This is the best at present
                            bestAttackLevel = attackLevel;
                            bestAdministrator = reply.getSender();
                        }
                    }
                }
            }
        }
    }
}
```

```

case 2)
    // Send the request to the security administrator that provided the best report
    ACLMessage order = new ACLMessage(ACLMessage.ACCEPT_PROPOSAL);
order.addReceiver(bestAdministrator);
order.setContent(targetReport);
order.setConversationId("security report");
order.setReplyWith("order"+System.currentTimeMillis());
myAgent.send(order);

nt = MessageTemplate.and(MessageTemplate.MatchConversationId("security report"),
    MessageTemplate.MatchInReplyTo(order.getReplyWith()));

step = 3;
break;
case 3:

reply = myAgent.receive(nt);
if (reply != null) {

    if (reply.getPerformative() == ACLMessage.ZMPOROK) {

        System.out.println(targetReport+" successfully requested from agent "+reply.getSender().getName());
        System.out.println("Attack level = "+bestAttackLevel);
        myAgent.doDelete();
    }

    else {
        System.out.println("Attempt failed: requested report didn't receive.");
    }

    step = 4;
}
else {
    block();
}
break;
}
}

public boolean done() {
    if (step == 2 && bestAdministrator == null) {
        System.out.println("Attempt failed: "+targetReport+" not available");
    }
    return ((step == 3 && bestAdministrator == null) || step == 4);
}
} // End of inner class RequestPerformer

```


Администратор по сигурността (Security Administrator) – създава и съхранява отчети за сигурност с нивото на атаките към системата. Грижи се да предоставя отчетите, поискани от одитора. Администраторът регистрира услугите, предложени в Directory Facilitator (DF), който играе ролята на Yellow Pages. DF помага на агентите да откриват подходящите за тях услуги по пътя на постигане на поставената цел. В DF се записват име на агента и услугите, които той предоставя. Услугите се идентифицират по име и по тип. При регистрация на нов агент той се добавя в DF, като се спазват FIPA стандартите. Важен елемент в работата на агентите е постоянната комуникация между тях. Осъществяването на взаимодействие между агентите се осъществява с използването на Report и Request сървъри, реализирани на java.

Report Server е поведение, използвано от администратора, за да обслужва пристигащите съобщения за приети отчети от одитора. При потвърждаване на получения отчет, администраторът премахва доклада от каталога си и отговаря с INFORM съобщение, че дейността по предоставяне на искания отчет е била завършена успешно. Администраторът получава съобщение. Ако съобщението не е празно, изпраща отговор за получено съобщение. Проверява за нивото на атака във вътрешния си каталог. Ако нивото е различно от нула, изпраща съобщение, че поисканият отчет е изпратен. Ако няма ниво на защита за искания отчет в каталога си, администраторът изпраща съобщение за липса на отчета. Докладът е изпратен на друг одитор с по-висок приоритет.

Request Server е поведение на администратора, използвано за обслужване на идващите запитвания от одитора. Ако исканият отчет е в локалния каталог на администратора, той отговаря с PROPOSE съобщение, специфицирайки нивото на защита. В противен случай изпраща REFUSE съобщение. Работата на Request сървъра може да се разгледа подробно в дадената извадка:

```
private class RequestsServer extends CyclicBehaviour {
    public void action() {
        MessageTemplate mt = MessageTemplate.MatchPerformative(ACLMessage.CFP);
        ACLMessage msg = myAgent.receive(mt);
        if (msg != null) {
            // CFP Message received, Process it
            String title = msg.getContent();
            ACLMessage reply = msg.createReply();

            Integer attackLevel = (Integer) catalogue.get(title);
            if (attackLevel != null) {
                // The requested report is available. Reply with the attack level.
                reply.setPerformative(ACLMessage.PROPOSE);
                reply.setContent(String.valueOf(attackLevel.intValue()));
            }
            else {
                // The requested report is NOT available.
                reply.setPerformative(ACLMessage.REFUSE);
                reply.setContent("not-available");
            }
        }
    }
}
```

```

else {
    // The requested report is NOT available.
    reply.setResponseCode(HTTPResponse.REFUSE);
    reply.setContent("not-available");
}
mySocket.read(reply);
}
else {
    break();
}
}
} // End of inner class ResponseReceiver

```

Неизбежно в процеса на общуване възникват конфликти. По пътя на постигане на поставените цели винаги има различни интереси, трудности и противоречия. Важен елемент при успешното разрешаване на конфликти е тяхното откриване. Възможно най-ранното откриване на конфликт е още в самия процес на планиране. Разрешаването му е лесно и безпроблемно, не влияе върху цялостната работа и няма нужда от преработка. Следващият етап, на който може да се открие конфликт, е в процеса на реализация. Отстраняването тук е по-сложно и са възможни корекции и промени в първоначалния план. Най-късният момент е възникването на конфликт при прилагането на вече приет процес по пътя на постигане на целите. Тук е най-трудно предотвратяването на конфликти и от съществена важност е да има разработени механизми за разрешаване на конфликтните ситуации. Успешните системи за сигурност имат добре разработени агенти, които не бягат от конфликтите, а прилагат методи за разрешаването им.

Често срещан конфликт между създадените от нас агенти е при невъзможност за предоставяне на поискан отчет за сигурността. Един от традиционните начини за преодоляване, който е реализиран, се изразява в изпращане на отказ от администратора към одитора. Това е лесен и често използван метод за разрешаване на конфликти. Друг механизъм за разрешаване е цикличност при определен брой итерации. Одиторът има циклично поведение с периодично изискване на отчет по сигурността. При неполучаване на исканата справка, одиторът прекратява комуникацията на петия опит и определя края на конфликта. Значително по-сложно и по-интелигентно разрешаване на конфликти се постига с въвеждане на йерархия между агентите. Решаване на противоречие с използване на приоритет е многофункционален модел, но е труден за реализация. При него се прилагат знанията на агентите от по-високите нива на йерархия, а се игнорират агентите с по-малко знания. Това е съвременен механизъм за информирано разрешаване на конфликти. Имаме и други разработени методи, използването на които ще подобри комуникацията на агентите, чрез разрешаване на конфликти в многоагентните системи за сигурност.

Основно и съществено предимство на добре структурираната многоагентна система е улавяне на опитите за неоторизиран достъп още в начален стадий. Клас Агент, който е базов клас за всички агенти, предоставя методи за постигане на добри резултати в изграждането на такива системи. Някои от основните и съществени методи, извиквани

в приложения с агенти, са следните:

Методи от `net.openai.ai.agent` библиотека

`protected final int getRunState` – връща стартовото състояние на агента.

`protected abstract void executeAgent` – имплементирането на този метод води до стартиране на функционалността на агента.

`protected final Daemon getDaemon` – връща демона, който стартира агента или връща агента от друг хост.

`public final java.lang.String getSpawnHostName` – връща името на хоста, където агентът е бил създаден.

`public final java.lang.String getSpawnHostIP` – връща IP адреса на хоста, където агентът е бил създаден.

`public final long getSpawnTime` – връща времето, в което агентът е бил създаден на хоста.

`public final long getAgentNumber` – връща номера на агента, така както е бил създаден на хоста източник.

`public final java.lang.String getAgentID` – връща уникално ID на агента, определено от момента на неговото създаване.

`public java.lang.String getAgentDescription` – връща описание на агента.

`public java.lang.String getShortDescription` – връща кратко име на агента. Това обикновено е само името на агента.

`protected void halt` – спира изпълнението на агента.

`public java.lang.String toString` – връща агента като текст.

`protected final java.io.PrintStream getLogStream` – връща log потока на локалния

Daemon.

`protected final void displayMessage(java.lang.String msg)` – показва съобщение.

Този метод трябва да се извиква от нишката на агента.

Методи от `jade.wrapper` библиотека

`public java.lang.String getName` – връща името на агента. Взима името на агента от платформата. Това име е уникално и с него платформата идентифицира агента.

`public void start` – променя състоянието на агента от **INITIATED** в **ACTIVE**.

Извикването на метода стартира вътрешната нишка на агента. Ако извикването се осъществи за вече стартиран агент, няма да се случи нищо.

`public void suspend` – променя състоянието на агента от **ACTIVE** в **SUSPENDED** – преустановява действието на агента.

`public void activate` – връща отново агента в активна форма. Променя състоянието от **SUSPENDED** в **ACTIVE**.

`public void kill` – променя състоянието на агента от **ACTIVE** в **DELETED**.

Също спира вътрешната нишка на агента и напълно прекратява агента.

`public void move(Location where)` – променя състоянието на агента от **ACTIVE** в **TRANSIT**. Извикването на този метод премества кода на агента и данните в друг контейнер.

`public void clone(Location where, java.lang.String newName)` – клонира текущия агент. Извикването на този метод не променя моментното състояние на агента, а създава негово копие на посоченото място с ново име. Създава се друг агент на

посоченото място, който е копие на текущия агент. Параметърът `where` е `Location` object, представящ контейнера, където новият агент ще се стартира. Параметърът `newName` означава името, дадено на копието на агента.

Public State **getState** – прочита текущото състояние на агента. Този метод може да се използва за установяване на състоянието на агента отвън.

Методите `activate`, `halt`, `start` и `suspend` са подходящи за разрешаване на конфликти между различни по приоритет агенти, а също и за други случаи на отношения между агенти. Агентът с по-висок приоритет може да спре друг агент с по-нисък приоритет при възникване на противоречие. Ефективен при работата с приоритетни агенти е методът `getState`, който позволява на един агент да вникне в онтологията на друг агент. Методите от библиотеката `jade.wrapper` осигуряват достъп до JADA агенти и са основни за изграждане на взаимоотношения между агенти.

Традиционните системи за сигурност не могат да се справят с новите заплахи. Изграждането и внедряването на съвременни системи се определя от иновативните атаки, които използват многоагентни системи. Това е важен момент в опазването на ценната за организациите информация, на която трябва да се обърне специално внимание. Необходимостта от интелигентна защита на данните от неоторизиран достъп определя работата ни в тази посока.

Заклучение

Когато имаме традиционна система за информационна сигурност, не може да се отчете с необходимата точност и бързина дали има атака и от какъв вид е тя. При използването на една добре структурирана многоагентна система и нейните възможности за адекватна реакция при всяка промяна, осигурена от комуникацията между отделните агенти, опитите за неоторизиран достъп до данните се улавят и предотвратяват още в начален стадий. Съвременните тенденции сочат преминаване от системи за откриване на нарушения към системи за тяхното предотвратяване. Практиката показва, че това не може да се осъществи без използването на ботове и други видове агенти за сигурност и защита на информацията. От друга страна, когато нарушителите ще атакуват чрез многоагентни средства, то компютрите без многоагентна защита имат твърде слаби възможности за отговор и защита.

Извършени са експерименти с Java агенти – администратор и одитор, организирана е комуникация между тях чрез връзки с разнотипна семантична натовареност, представени са иновативни методи за откриване и разрешаване на конфликти и тяхната реализация в Java. Агентите от многоагентните системи са успешно приложими в системите за информационна сигурност, които са обект на нашата работа. Имайки предвид наличието на конфликти в различните сфери на дейност, агентите могат да се разработят и за други сфери на работа.

Използвани източници

1. **Bruce** Eckel's Java Tutorial. // <www.bruceeckel.com>, up to date. – 5.05.2008. – 6 p.
2. **JADE** papers and resources. // <<http://jade.tilab.com/>>, up to date. – 3.05.2008. – 25 p.
3. **Legal** java site. // <<http://www.java.com/en/>>, up to date. – 2.05.2008.
4. **Multi** agent documentation. // <<http://www.multiagent.com/>>, up to date. – 9.05.2008. – 4 p.
5. **OpenAi** library documentation. // <<http://openai.sourceforge.net/>>, up to date. – 7.05.2008. – 37 p.

211 информационен агент, защита, информация, java

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА И УЧЕБНИТЕ МАТЕРИАЛИ

Ива Костова

I. Проблеми в сигурността на информацията и учебните материали при дистанционно обучение: Увод

Дистанционната форма на обучение навлиза като нов вид обучение и е регламентирана с Наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища, обнародвана в „Държавен вестник”, бр. 99 от 09.11.2004 (чл. 1, чл. 2), приета с Постановление N 292 на Министерския съвет от 02.11.2004. Този вид обучение е организация на учебния процес, при която студентът и преподавателят са разделени по местоположение, но не непременно и по време, като създадената дистанция се компенсира с технологични средства. При нея се използват аудио, видео, компютърни и комуникационни технологии и средства, които се предоставят на обучаемите.

За целите на електронното обучение лекциите се разработват по различен начин, с друга структура и обем. От преподавателите се изискват по-различни умения за комуникация със студентите.

Изобщо по отношение на техническата осигуреност за реализацията на електронно обучение вече има налични решения. Остава да се работи много по отношение на педагогическите аспекти, по отношение на това как да се подготвят материали, как да се работи ефективно онлайн. В методологичен план стоят още много сериозни въпроси, за да може дистанционното обучение да бъде не само по-удобно, но и качествено.

II. Технология на обучението в дистанционна форма

Дистанционното обучение е алтернатива на задочната и редовната форми на обучение. Базирано е върху използването на съвременните достижения в областта на информационните технологии и тяхното приложение във висшето образование. Обучението в дистанционна форма е изцяло осигурено с учебно-методични материали. Организирано е в неписъствена форма, като студентите получават лично (при записването) или по пощата комплект учебни материали за обучение и самоподготовка, както и тестове за формиране на семестриалната част от оценката по съответната учебна дисциплина. Комуникацията преподавател – студент се осигурява чрез успоредно използване на класическа (поща, факс, телефон) и интернет базирани технологии. Учащите, които се обучават в среда на дистанционно обучение, се справят също толкова добре и дори по-добре със задачите, дейностите и изпитите в сравнение с обикновените учащи. От учащите се изисква упоритост и ясно съзнание за ситуацията, в която се намират. Самостоятелността, желанието за учене и личната отговорност са важни предпоставки за успех. Затова някои считат, че дистанционното обучение е най-подходящо за по-възрастни, мотивирани, самоорганизирани и вече завършили учащи.

Видовете дистанционно обучение могат да се разделят на различни категории, в зависимост от времето и мястото, в които се осъществява процесът на обучение. Преподавателите, учащите и учебният материал могат да се намират на различни места и да си взаимодействат по различно време. В **Таблица 1** (по Belanger & Jordan, 2000) са представени различните категории дистанционно обучение според времето и мястото на участниците в учебния процес.

Таблица 1

Категории дистанционно обучение относно време и място

	<i>Синхронно (по едно и също време)</i>	<i>Асинхронно (в различно време)</i>
<i>На едно и също място</i>	Традиционно обучение (в класна стая) <i>Директно използване на технологиите в компютърни лаборатории (компютърно-подпомагано обучение, Web-базирано обучение).</i>	Асинхронно дистанционно обучение (в центрове и лаборатории за обучение) <i>Обучение със собствено темпо и в собствено време (компютърно-базирано обучение върху компакт-дискове или харддискове).</i>
<i>На различни места</i>	Дистанционно обучение в реално време <i>Курсове на живо посредством високоскоростна връзка чрез Интернет, локална мрежа или сателити (Web-базирано обучение, телеконференция, видео-телеобучение).</i>	Разпределено обучение (Distributed Education) <i>Обучение със собствено темпо и в собствено време, без значение от географското разположение (видеозаписи, Web-базирано обучение, компютърно-базирано обучение). Може да включва аспекти от другите категории дистанционно обучение.</i>

В България все още само няколко висши училища предлагат дистанционна форма на обучение. Това са Стопанската академия „Д. А. Ценов”, гр. Свищов, Великотърновският университет (ВТУ) „Св. Св. Кирил и Методий”, Шуменският университет „Св. Константин Преславски”, УНСС – гр. София, Икономическият университет – гр. Варна, НСА „Васил Левски”, гр. София и предстои да стартира за учебната 2008/2009 в СВУБИТ – гр. София. Обобщавайки дистанционно обучение предлагано от гореспоменатите университети, се наблюдават няколко модела на взаимодействие:

Един от тях е базиран на интерактивното взаимодействие между преподаватели и студенти, което се осигурява от интегрирана образователна среда за дистанционно обучение поддържаща:

- административна база данни – студентско състояние, преподаватели, учебна документация;
- образователна база данни – образователни продукти;
- e-mail комуникация между студенти и преподаватели;
- on-line връзка между студенти и преподаватели.

Самото обучение се осъществява чрез самостоятелен комуникационен канал и съвременна информационна и комуникационна техника. Дейността на направлението се реализира от екип специалисти, който включва: системни програмисти, системни организатори, системен администратор [ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий” – Направление Дистанционно обучение] (Вж: **Фиг. 1**).

Друг модел дистанционно обучение е изградено по следния начин: обучението по отделните дисциплини се осигурява от преподавател-лектор и преподавател-консултант.

По въпросите, свързани с подготовката за изпита и решаването на семестриалните казуси, отговаря консултантът.

Студентите оценяват работата на преподавателите чрез системата за осигуряване на качеството в дистанционна форма на обучение.

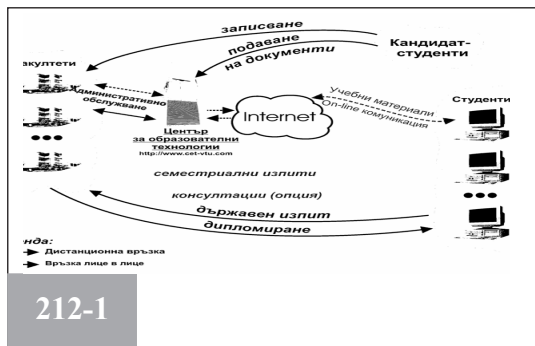
Комуникацията с консултантите по учебните дисциплини може да се осъществи

както чрез електронна поща от служебно получения E-mail, така и чрез функционалните възможности на веб-базираната система за електронно обучение VJL(R).

За всяка програма има създаден специализиран **форум** с най-често задавани от студентите въпроси по изучаваните дисциплини [Стопанска академия „Д. А. Цанов”] (Вж: **Фиг. 2**).

Съществува и модел, при който учебните материали са публикувани като PDF-файлове на web-страницата на Учебното

Модел на дистанционно обучение чрез самостоятелен комуникационен канал

Фигура 1

заведение / НСА „Васил Левски”, гр. София/. Студентите присъстват на встъпителна лекция, на която преподавателят дава указания за хода на обучението, а студентите се регистрират за участие, получават материалите на CD-ROM, адресите за обучение и обратна връзка. Или обучението се осигурява чрез интернет – студентите получават парола, която им осигурява достъп до учебници и учебни материали в електронната библиотека, до модула за обратна връзка с преподавателите и администратори, до специализираните дискуссионни форуми; CD-ROM - учебник и учебни материали на компакт диск: за всяка учебна дисциплина и учебник за дистанционно обучение и помощни учебни материали на хартиен носител: за всяка учебна дисциплина /Шуменски университет/

Различните университети и висши училища решават по наистина различен начин разпространението на информацията и учебните материали за дистанционна форма на обучение. Използваните от тях методи за защита на предоставените учебници, помагала и административна информация за студента са до голяма степен незащитени. Най-висока степен на защита в това отношение предлага дистанционното обучение към УНСС – гр. София. На този етап нито един университет или висше училище в страната не използва цифров сертификат като средство за защита на подобен тип информация.

III. Същност и приложение на цифровите сертификати

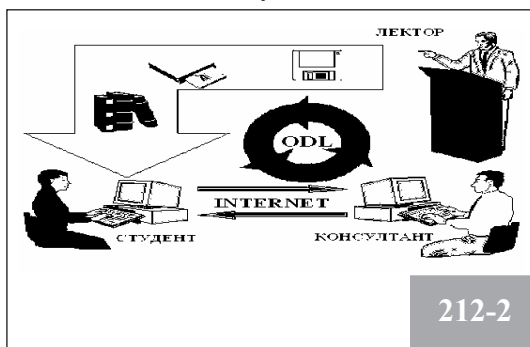
Наличието на Закон за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП) и наличието на доставчици на удостоверителни услуги (ДУУ) предопределят използването на електронния подпис за автентификация.

Инфраструктура на автентификацията на идентичността в световен мащаб гарантира на различните организации и провежданите от тях дейности сигурност при автентификацията на цифровите сертификати.

Цифровият сертификат / Digital Certificate/ представлява колекция от електронни данни, състояща се от един публичен ключ, идентификационна информация за собственика на публичния ключ, и информация за валидността, която е цифрово подписана от организацията, издала сертификата. Лицето, на което ще се издаде цифровият сертификат, отговаря за актуалността на информацията, за да е валиден цифровият сертификат, който ще бъде издаден от сертифициращата организация и че този сертификат няма да бъде

Фигура 2

Модел на дистанционно обучение чрез преподавател – лектор и преподавател – консултант

212-2

анулиран.

Това са файлове с данни, използвани за да се установи самоличността на хора или „електронни активи” в интернет. Те осигуряват криптирана онлайн комуникация и често се ползват за защита на онлайн транзакции. Могат да служат като електронни паспорти, но само ако е налице съответна инфраструктура за управлението им. Цифровите сертификати представляват електронна форма, с която хора и организации могат да се легитимират в интернет така, както със своя личен паспорт. Те се представят по електронен път за доказване на самоличност или правото за достъп до информация или онлайн услуги.

Електронният подпис /Digital Signature/ е информация, криптирана с частен ключ и прекрипена към електронните данни за идентификация на притежателя на частния ключ, гарантираща целостта на електронните данни.

Съответно електронно подписани се означават данните, към които е прекрепен електронен подпис.

Електронният подпис обвързва автора с изявлението. При извършване на редица дейности или просто административни справки идентифицирането на участващите в операциите е необходимо условие.

Самите удостоверения за електронен подпис играят ролята на средството за идентификация на електронното писане на документи. Технологично те могат да бъдат използвани като средство за автентификация, за осигуряване на достъп до информационни системи, до ресурси, до сайтове, т.е. навсякъде, където е необходимо потребителят да не е анонимен, да е ясен, да е познат на третата страна. Най-важното при ползване на тези средства за автентификация е, че лицето е индивидуализирано и е необходимо някой друг да гарантира за него, т.е. доставчикът на осигурителни услуги потвърждава неговата самоличност. По този начин се знае, че лицето е проверено, наистина съществува, данните, с които се индивидуализира, са легитимни, и доставчикът носи отговорност за своите твърдения. Тези предимства на цифровите сертификати и в частност електронният подпис правят устройствата подходящи както и за автоматична on-line кореспонденция, така и за получаване на учебни материали по електронна поща.

Частният ключ /Private Key/ е математически ключ, който се съхранява от собственика и се използва за създаване на електронен подпис или за декриптиране на електронни данни.

Публичният ключ /Public Key/ представлява също математически ключ, но който е публично достъпен и се използва за проверка на електронен подпис, създаден със съответстващия му частен ключ и за крептиране на електронни данни, които могат да бъдат декриптирани само със съответстващия му частен ключ.

Личният ключ се знае само от притежателя и се използва за създаване на цифров подпис. Този ключ трябва да се съхранява по всяко време от притежателя. Публичният ключ е широко известен и се използва за верифициране на цифровия подпис. Двойката публичен и личен ключ няма никаква присъща асоциация с каквато и да е идентичност, а е просто двойка цифри.

Тази асоциация се постига в цифровия сертификат, който свързва публичния ключ към самоличността. Цифровият сертификат прави възможно верифицирането на

нечие искане за правото да се прилага даден ключ, възпрепятствайки хората да прилагат фалшиви ключове за представяне на други ползватели. Използване във връзка с кодиране - encryption, цифровите сертификати осигуряват решение с по-голяма сигурна защита, като гарантират самоличността на всички страни, ангажирани в транзакцията.

Един от най-ефикасните начини за автентификация на идентичността е използването на индивидуално **устройство** като смарт карта или специален код (token), чрез което се валидира потребителят.

Видове цифрови сертификати:

Цифрови сертификати и подписи

Персонални сертификати

Сертификати за сървър

Сертификати за софтуер

Цифровите сертификати отговарят на изискванията за следните приложения: поверителност и конфиденциалност; цялост, автентичност и неотменяемост (цифрово подписване/верифициране) ; контрол върху достъпа – изисква цифрови сертификати, било в браузери, на дискове или на смарт карти, да се контролира достъпа до съоръженията, интернет сайтове, интранети, и други цифрови мрежи; доказателство за предаване на документи (клеймо) – независимо клеймо за верифициране на датите и времето за важни съобщения за различни административни нужди; архивиране и изваждане на документи; идентифициране и привилегии на преподаватели и студенти.

IV. Предимства при използването на цифровите сертификати в дистанционна форма на обучение

Прилагането на технологията на електронно подписване предоставя на всяко висше учебно заведение и на всеки студент – притежател на сертификат за електронен подпис:

- бърз и сигурен обмен на информация или лични данни чрез издаване и приемане на електронни документи, подписани с електронен подпис;
- възможност за идентификация на издателите на електронни документи, самоличност и време /дата и час/ на издаване на електронен документ;
- бърз, ефективен и сигурен достъп до информационните ресурси и приложения на различни институции;
- възможност за изграждане и въвеждане в експлоатация на собствена система за сигурност, която да гарантира защита срещу външни „заплахи“ за електронния обмен на информация.

Електронният подпис или индивидуално устройство като смарт карта или специален код (token), чрез което се валидира потребителят има значение на саморъчен подпис, като разкрива и удостоверява самоличността на автора, а така също и защитава съдържанието на информацията от нерегламентиран достъп.

Удостоверението за електронен подпис осигурява автентичност, цялостност,

конфиденциалност, неотменяемост и спестява време на участниците в дистанционната форма на обучение – преподаватели, студенти и администрация. По този начин потребителят знае с кого кореспондира, гарантирано му е, че документът не е променян по пътя до него през интернет. Също така може да изпраща информация, известна само на общуващите страни и изразходваното за дейността време е драстично намалено; резултира в по-ниски разходи.

Броят и видовете приложения на употребата на цифрови сертификати непрекъснато расте и предлага наистина големи удобства на притежателите си. В комбинация с изградена собствена информационна система и защитена електронна поща с възможност за цифрово подписване и криптиране на личната кореспонденция може да се осигури едно наистина добро ниво на сигурност и защита на авторските права върху учебните материали, като се ограничи броят на получателите и едновременно с това се знаят кои са те.

При използването на цифрови сертификати липсва личната връзка между студент и обслужващия (консултант или преподавател). Това предполага изчистването на фактора субективизъм при оценяването на студентите. Предлага се също така и *гъвкавост, достъпност и удобство*.

Потребителите могат да се обучават със свое собствено темпо и на място, избрано от тях, като освен това те са свободни да се обучават само тогава, когато желаят и колкото имат нужда („just in time and just enough”).

V. Недостатъци при използването на цифровите сертификати в дистанционна форма на обучение

Използването на цифрови сертификати при дистанционно обучение все пак има и някои сериозни недостатъци. Изисква се събиране на предварителна и доста подробна информация за студентите, приети в такава форма на обучение. Също така и плащане на студентска семестриална такса. Едва след това идва етапът на издаване на цифровите сертификати, чрез които студентът да получава учебните пособия и материали в електронен вариант и да осъществява комуникацията, както с преподаватели, така и с администрацията в съответното висше учебно заведение. Неудобство е и валидността на цифровите сертификати, издавани с такава цел. Те трябва да са с валидност не 1 година, а 5 месеца, което се налага заради продължителността на семестъра и изпитната сесия при дистанционното обучение и след това да се издават нови за следващия семестър. Друг вариант е цифровите сертификати да се издават с нормална валидност, но да се прекратява временно тяхната активност до заплащане таксата за следващия семестър.

Неудобство се явява и повишаването на цената на семестриалната такса заради издаването на този сертификат и разходите за осигуряване на криптирани канали и електронни пощи за всеки студент, които неизменно ще се включат в калкулирането й.

Дистанционното обучение с Интернет изисква повече време и пари за разработване, отколкото обикновено се очаква. Като всяко нововъведение, опитът и прилагането на дистанционно обучение с Интернет изисква понякога повече разходи,

отколкото се очакват в началото. Трябва да се има предвид и че *не всеки предмет може да бъде изучаван на компютър*. Обучението чрез компютър не е подходящо за някои дисциплини, където се изисква повече общуване между хората и човешки емоции. В някои случаи липсата на обикновено общуване с преподавател може да предизвика трудности в учебния процес.

Друго неудобство е ограничената скорост на връзката. Ако скоростта на връзката е малка, това директно се отразява върху възпроизвеждането на звука, видеото и големите картинки. Такива ограничения могат да предизвикат дълго чакане при download и така да попречат на учебния процес. В местата, където има интранет, обикновено скоростта на връзката е голяма.

VI. Заключение

Автентификацията на идентичността е средството да се подобрят и защитят каналите на придвижване на лични данни, учебни пособия и готови резултати, като по този начин осигурят свободата и на обучавания, и на обучаващия да не се налага да присъстват в определен момент на дадено място.

Цифровите сертификати са много по-сигурни, отколкото използването на потребителско име и парола за потвърждаване на самоличността. При тях не само е достатъчно да знаете паролата на цифровия сертификат, но и да притежавате личния ключ за него.

XXI век постави изискване за изключително внимателно обмисляне на правилния цифров сертификат, така че той да е максимално полезен на своя притежател /организация или физическо лице/. Последните прогнози за развитието и внедряването на цифрови сертификати предвещават значителен ръст в тяхната употреба и развитие.

Чрез употребата на цифров сертификат може да се осигури предаването на пълния набор информация, обслужваща отношенията студент – учебно заведение при дистанционна форма на обучение. Въвеждането на контрол на достъпа чрез използването на парола и защитена електронна поща, допълнително към притежавания от лицето цифров сертификат, дава значително по-голяма сигурност и слага още една бариера пред злоупотребителите.

Използвани източници

1. **Банксервиз АД** – Електронен подпис. // <<http://www.bsbg.net/>>. – 17.07.2008. – 1 с.
2. **Великотърновски университет** – Направление дистанционно обучение. // <<http://www.cet-vtu.com/site/bul/de.html>>. – 17.07.2008. – 1 с.
3. **Информационно обслужване АД**. // <http://www.is-bg.net/site_io/>. – 17.07.2008. – 2 с.
4. **Наредба** за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма

на обучение във висшите училища, обн. Държавен вестник, бр.99 от 09.11.2004.

5. **Национална спортна академия** – Дистанционно обучение. // <<http://www.nsa-virtualeducation.com/>>. – 17.07.2008. – 1 с.

6. **Петров, Р.** Защита на информацията в компютрите и мрежите. – София : Корени, 2002. – 317 с.

7. **Семерджиев, Цв.** Сигурност и защита на информацията. – София : ИК Класика и стил, 2007. – 230 с.

8. **Станчев, С.** Електронният подпис обвързва автора с изявлението. // <http://news.sagabg.net/item_2925.html>. – 17.07.2008. – 1 с.

9. **Стопанска академия „Д. А. Ценов”** – Център за Дистанционно обучение. // <<http://www.uni-svishtov.bg/default.asp?page=cmdo&content=dist>>. – 17.07.2008. – 3 с.

10. **Университет** за национално и световно стопанство – Дистанционно обучение. // <http://www.unwe.acad.bg/?lang=bg&&page_id=10&sub_id=128>. – 17.07.2008. – 1 с.

11. **Шуменски университет „Св. Константин Преславски”** – Център за дистанционно обучение. // <<http://cdo-shu.liternet.bg/about.php>>. – 17.07.2008. – 2 с.

12. **GlobalSign** България. // <<http://www.bia-bg.com/globalsign.bg/support4.htm>>. – 15.06.2008. – 4 с.

13. **Nakov, S.** Digital Document Signing in Web – Java-based open-source framework. – Lecture during the WebDev Conference (WebTech’2004), Sofia, March 2004. – (In Bulgarian).

212 цифров сертификат, автентификация, дистанционно обучение, учебни материали: анализ

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ПРОБЛЕМИ

СТАРОБЪЛГАРСКАТА АЗБУКА И ВИЗАНТИЙСКОТО КУЛТУРНО ВЛИЯНИЕ (Полагане на основите ѝ)

Александра Христова
Евелина Христова

Старобългарските азбуки (глаголицата и кирилицата) са системи от графични знаци. С тях са написани старобългарските литературни паметници. Днес кирилицата е официална азбука на българи, руснаци, украинци и др.

Когато създава глаголицата, Константин-Кирил Философ използва 24-те букви от гръцката азбука и прибавя още 14, за предаване особеностите на славянските звуци. Фигурата-модул на тази азбука е графичен символ на вселената и планетата Земя – кръг (сфера), образуван от буквените символи „+“ (А) и „безкрайност“ (∞), като смислово-графичен синтез на понятията „вяра“ (дух) и „вечност“ (безкрайност).

Глаголицата е защитена блестящо от Константин-Кирил Философ през 868 г. пред папа Адриан II, който признава правото ѝ на съществуване наред с трите свещени до този момент азбуки –

213-70

еврейската, гръцката и латинската.

Смислово-графичното единство на буквите, достигнато в старобългарската азбука, е плод на третирането като системна цялост на огромен свод от знания в областта на средновековната менталност – философия, филология, математика, изобразително изкуство. Именно логическата и естетическата цялост на системата на старобългарската азбука е причината Светите братя Кирил и Методий да обучат петдесетина ученици, които да разпространяват силата на писменото слово. На основата на тази азбука се ражда Златният век на българската литература, свързан с царуването на Симеон Велики. Тъкмо в този исторически момент България озарява с литературата си културния небосклон на цяла Европа.

Изучаването на интелектуалния подвиг на славянските просветители повдига днес актуалния въпрос за интердисциплинарния характер на тяхното могъщо културно и просветителско наследство. Изцяло възприели върховите образци на византийската култура на своето време като универсална норма за поведение в европейската цивилизация, Константин-Кирил Философ и архиепископ Методий утвърждават чрез глаголицата извечните принципи на свързаност на битието и съзнанието в творенията на духа.

Св. Климент Охридски, който модифицира графемите на Св. Константин-Кирил Философ, за да създаде нова азбука, наречена от него „кирилица” (*срв. ил. към публ.*) в чест на първоучителя Св. Константин-Кирил Философ, е с допълнителен принос в универсализирането на изначалното дело на Светите братя.

Тези старобългарски паметници на духа – **глаголицата и кирилицата** – са следни от съхранена във времето и пространството европейска (християнска) историческа памет.

213-70 старобългарски азбуки (глаголица – кирилица) – византийско културно влияние – европейска (християнска) историческа памет: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

„АЗБУЧНА МОЛИТВА” НА КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ: ИСТОРИОГРАФСКИ И ФИЛОСОФСКО-КУЛТУРОЛОГИЧЕН ДИСКУРС

Ива Пашева

Посоченото в заглавието на настоящото изложение стихотворно произведение е шедевър в старобългарската литература. В него всеки стих започва с поредната буква от старобългарската азбука, при което е съхранена вътрешната форма на молитвата (канонизиран текст на обръщане на вярващите към Бога).

„*Азбучна молитва*” е едно от двете най-ранни творения в славянската литература изобщо и въпросът за нейното авторство има принципно, методологично значение (другото е „*Проглас към евангелието*”). Сред първооткривателите на „Азбучна молитва” са видни световноизвестни слависти – руският М. П. Погорин (1780-1875 г.) и чешкият Й. Добровски (Dobrovsky, J., 1753-1829 г.).

Старобългарският оригинал на „*Азбучна молитва*” е изгубен във времето. Най-старият от запазените негови преписи е от XII в. (поместен е в „Поучително евангелие” на Константин Преславски – с руски правопис, но с морфологични, синтактични и лексикални български следи).

В историографската традиция на старобългарската литература първоначално авторството на молитвата се възприема като дело на св. Константин-Кирил Философ (М. П. Погорин, Е. Георгиев и др.).

Българският историк-богослов и палеославист К. Куев (1909-1991 г.) е един от видните изследователи, който, използвайки контекста на „*Азбучна молитва*”, както и характерния от нея израз „проповедник на евангелието”, методологично свързва авторството ѝ с длъжността презвитер или дякон, изпълнявана от Константин

Преславски. Основанието за подробно преосмисляне е самото съдържание на разглежданата творба, свързано с конкретната историческа действителност, пресъздадена с характерни за средновековието поетични средства. В тази насока е и изведената от автора централна идея на произведението, че един „нов народ” твори книжнина и извършва богослужение на своя говорим език, т.е. този народ извървява своя културен път на развитие.

„*Азбучна молитва*” е първата песен на славянското пробуждане – и народностно, и културно, и религиозно. Творбата е резултат от конотивната обществено-политическа мисъл в България през Златния век и на съзнанието за значението на културата и книжнината на роден език. Творбата е значимо произведение, оцеляло през вековете, научило и накарало цял един славянски народ да се родее и гордее със собствените си корени и достатъчно смелите си предшественици – славянските първоучители Св. Константин-Кирил и Св. Методий.

През времето е спорено много за творбата като цяло и за програмата ѝ, за нейното авторство, за същинското ѝ значение. Наистина полемиката е внушителна, но изводът е един: изкусно и гъвкаво подредено, просвещаващо и възхваляващо азбуката, която строи духа на словото, „*Азбучна молитва*” – използвайки стилистиката на акростиха – е върхово постижение на изящното слово не само в средновековната византийска църковна поезия, но и в цялата древна поетична традиция (еврейска, гръцка, римска).

214-72 „Азбучна молитва” / Константин Преславски – акростих: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОННА КАРТА НА СОФИЯ – СТОЛИЦАТА НА БЪЛГАРИЯ

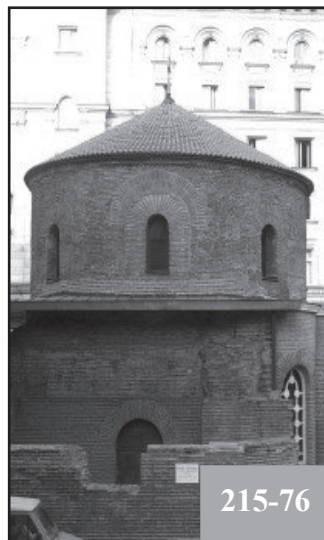
**(Един ден от живота на Студентското научно общество на
СВУБИТ): Около най-старата сграда: Превратности**

Александра Христова

Историците определят царуването на император Константин Велики като един от най-блестящите периоди от развитието на Сердика през античността (*вж по-горе*).

Сам родом от Ниш, император Константин обичал Сердика и дори имал намерение да я направи столица на Източната Римска империя. Значителна част от неговите **едикти (укази)** са издадени тук. В града били издигнати нови красиви сгради. За честите пребивавания на императора в Сердика служи и специално издигната **дворцова резиденция** (големият археологически комплекс с красиви архитектурни форми и многоцветни мозайки, открит под хотел „Рила” и под сградите на ул. „Цар Калоян”).

От всички тези монументални и блестящо оформени обществени сгради на повърхността на София е запазена малка част – в двора на Президентството,

където се намира и **ротондата „Св. Георги“**, надживяла превратностите на времето.

Ротондата „Св. Георги“ е най-старата и цялостно запазена сграда в София (вж ил.). Тя е на 1600 години. Строена е в края на IV в. от н.е. Първоначалното предназначение на постройката е било тя да стане **мавзолей** или **мартирион** (гр.: мъченичество) – култова постройка, издигната в чест на християнски мъченици. По време на масовите покръствания през раннохристиянската епоха сградата била използвана като **баптистерий (кръщелна)**.

Сградата на ротондата е пострадала в средата на V в. по време на хунските нашествия. Нейният овален вестибюл е унищожен. От този вестибюл се влиза в друг – кръстовиден. Два засводени входа в преддверието са свързани също чрез засводени входове със страничните отделения на съоръжението. Отвън източната част на храма има кубична форма, а отвътре – кръгла (**ротонда – кръгла зала**), която е с диаметър 9,75 м и височина 14 м. Залата има четири, диагонално разположени полукръгли ниши и една – правоъгълна, ориентирана на изток. Ротондата е покрита с полусферичен купол, който стъпва върху цилиндричен барабан. Под пода на ротондата – преддверието и страничните отделения – е устроена **хипокаустна система** (гр.: подводно отопление със система от канали за горещ въздух). Тази система е била използвана не за баня – както обикновено, – а за **вентилация**.

Ротондата е разрушена през V в., но оцелява по чудо и продължава да съществува като църква. През X или XI в. в нея са направени преустройства (прозорците са намалени). Към това време се отнасят и запазените най-ранни **стенописи**. В самия купол най-добре е съхранен образът на Христос Пантократор. Втори слой живопис е създаден към XII в. – дело на изключително талантлив майстор. Към XIV в. се отнасят стенописите, отразяващи фигурите на двадесет и двамата пророци, които се отличават с монументалност и експресивност. Тези фрески имат надпис на български език.

През XV в. църквата е изписана за четвърти път.

Именно в храма „Св. Георги“ през 1469 г. са били изложени **мощите на Св. Иван Рилски** при пренасянето им от Велико Търново в Рилския манастир.

През XVI в. църквата е превърната в джамия (Гюл джамия – до югозападния ѝ ъгъл било издигнато минаре). Тогава християнските фрески били замазани и върху новата мазилка били изписани орнаменти, от които днес са запазени фрагменти.

Тук следва да се изтъкне още, че със самото приемане на християнството (864 г.) в София (Сердика) започва голямо строителство на църковни сгради. Някои от съществуващите към момента обществени постройки също са били превърнати в църкви.

През 343 г. в града заседава прочутият **Сердикийски църковен събор**, на който присъстват 170 епископи от всички краища на империята. Предполага се, че те са били събрани в голяма базилика извън градските стени (останките ѝ са открити на ул. „Димитър Хаджикоцев“).

Най-забележителният запазен паметник от раннохристиянската епоха е **църквата „Св. София“**, строена през последния разцвет на Сердика – в края на V в. или по времето на **император Юстиниан** (527-565 г.).

На мястото ѝ още в началото на IV в. е съществувала малка еднокорабна

гробнищна църква. Около нея се простирал най-големият некропол на Сердика. Многоцветна мозайка е покривала пода на **абсидата** ѝ (*гр.*: арка), която (мозайката) се пази в **Археологическия музей на София**.

След разрушаването на тази малка църква (от IV в.) на същото място била издигната по-голяма – трикорабна, навярно унищожена при хунските нашествия. Съществуващата днес църква „Св. София” е свързана с последния разцвет на Сердика. Тя представлява трикорабна кръстовидна базилика с купол. По-късият – напречен – кораб ѝ дава форма на латински кръст.

През Второто българско царство (XII-XIV в.) църквата „Св. София” е била митрополитска и към нея е имало **книжовен и просветен център – училище за духовници**. В последното десетилетие на Второто българско царство по името на извисената над града църква Сердика започва да се нарича **София**.

През XVI в. църквата „Св. София” е превърната в джамия (край югозападния ѝ ъгъл е било издигнато минаре). През XVIII в. Сияуш паша джамия е занемарена, а след едно голямо земетресение, случило се в средата на XIX в., е изоставена.

Едва след Освобождението тук се извършват археологически разкопки и сградата е възстановена.

215-76 София – информационна карта; ротонда „Св. Георги”

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОННА КАРТА НА СОФИЯ – СТОЛИЦАТА НА БЪЛГАРИЯ

(Един ден от живота на Студентското научно общество на
СВУБИТ): Сердика – Средец – София

Виолета Меродийска

Богатите сердикийци през IV-V в. – времето на първите строителни работи на описаните християнски архитектурни обекти (ротондата „Св. Георги“ и църквата „Св. София“) – имали **имения (вили) в околностите на Сердика** (останки от тези архитектурни комплекси са открити при Медицинския университет – Александровска болница, кв. „Филиповци“, кв. „Орландовци“, кв. „Обеля“ и др.).

Още през III в. зачестяват нападенията на Сердика, разположена на кръстопът; градът страда систематично от набезите на готи, вестготи, хуни. Цветущите вили в околността на Сердика биват унищожавани.

След голямото хунско нашествие от 441-447 г. Сердика отново се съвзема. Много от сградите били поправени, крепостните стени подсилени. Именно от отбелязания момент са построените нови техни

триъгълни кули. В северната посока на града обширна територия била обградена със стена (*днес*: р-на на ул. „Веслец“).

Укрепената дунавска граница на империята в Юстиниановата епоха не може да спре прабългарите, които се заселват на Балканския полуостров, и в началото на VII в. при вестта за голям тежен поход на юг от Дунав богатите сердикийци, които вече не се чувствали сигурни в своя град, избягали в Тесалоника (Солун).

След образуването на Първата българска държава (681 г.) Сердика останала в пределите на Византия. Часът ѝ ударил, когато българските войски, предвождани от **хан Крум**, обсадили града и принудили византийците да отворят вратите на крепостта.

Новото – славянобългарско – население дало на града славянското име – **Средец** – по местонахождението му: в средата, в центъра на Балканския полуостров, на кръстопътя между Изтока и Запада.

Две столетия Средец се развивал като значителен български град, важен политически и военностратегически, икономически и културен център. След превземането на Преслав и източните български земи от византийците, през 972 г. тук, в Средец се преместил **българският патриарх Дамян**. Градът станал за кратко време и **столица на България**.

През последните години на X в. и началото на XI в. Средец бил обект на чести нападения и обсади. Едва когато през 1018 г. паднал убит **последният български цар Иван Владислав**, ръководителят на отбраната на крепостта в Западна България – **Кракра Пернишки**, сложил оръжие. В Одрин на византийския император били предадени ключовете на 35 крепости, между които – и на Средец.

По време на византийското владичество Средец не загубил своето значение, свързано с местонахождението му на важен кръстопът. Известно време градът бил **седалище на византийския управител (дук) на България**. Но това, като цяло, били тежки години за града – години на бедствия и нашествия: през 1048 г. печенегите опустошили Средечка област; през 1183 г. – маджари и сърби; през 1189 г. – през Средец преминали кръстоносците на Фридрих Барбароса.

Освобождението на Софийско, след редица опити на сердичани да отхвърлят чуждоземното владичество, идва след **въстанието на братята Асен и Петър в Търново**. През 1194 г. **цар Асен** превзел Средец и го присъединил към Второто българско царство. Градът станал център на занаятчийство и търговия.

За външния изглед на града през този период (XII в.) се знае твърде малко. Крепостните стени били поправени и поддържани. Някои кули били преустроени в четириъгълни. Училището към църквата „Св. София“ и фреските в ротондата „Св. Георги“ – именно от този период (*вж по-горе*)! – свидетелстват за **високия културен стил на епохата**.

Боянската църква – бисерът на българското средновековие – е най-забележителният паметник от описваната епоха. Ктиторът на църквата – **севастократор Калоян**, вероятно е бил **управител на Средечка област**: в София той е имал **дворец** (при днешната Софийска митрополия, между ул. „Позитано“ и ул. „Цар Калоян“).

През последните десетилетия на XIV в. Средец започва да се нарича **София** (*вж по-горе*).

За първи път в български документ **името София** се споменава в **грамотата**

(хрисовул), която **цар Иван Шишман** дава на **Драгалевския манастир „Св. Богородица Витошка”** (създаден по времето на **цар Иван Александър**, 1331-1371 г.) за неговите имоти и права (1378 г. – годината, когато владетелят посещава града и дарява щедро Рилския манастир).

Набезите на османците през XIV в. постепенно се превръщат в борба за завладяване на Балканския полуостров. **Софийската крепост** дълго оставала непревзета. **Фолклорната традиция** пази спомена за героичните дни на съпротивата на народа ни, свързана с името на **последния български цар Иван Шишман** (крепостта Урвич край София, Кокалянският манастир, местностите Царев гроб, Царево падало, Шишманово падало, Царичина скала и др.).

След завладяването на София от османците през 1382 г. градът бил превърнат в **столица на Румелийското бейлербейство**, обхващащо всички завладени земи на Балканския полуостров с изключение на Босна и Одрин. В София се настанила огромна османска администрация. През XVI в. в града била създадена **монетарница** (зарбхана). Здравата крепостна стена била разрушена. Изменила се и старата улична мрежа на София. Улиците на града станали тесни, криви и често задънени. Градът се разделил на **махали**. Всеки занаят имал своя **чаршия** – **Бакърджийска, Златарска, Сарашка, Касапска и др.**; всеки вид търговия имал свой **пазар** – **Говежди, Солни, Житни и др.** Малките български къщи се гущели зад високи огради, а в центъра на града се издигали големи обществени пострройки. Най-хубавите сгради – църквите – били превърнати в джамии (*вж по-горе*).

Населението на София през XV-XVII в. било разнообразно: мюсюлмани, християни, евреи, арменци, българи и др. В края на XVIII в. градът бил превърнат във **военен лагер** и българите трябвало да изпълняват тежки повинности – да доставят храна за османската армия. София загубила предишното си административно значение. От център на обширното румелийско бейлербейство в XIV в. през XVIII в. тя се превръща в **средище на санджак** – **околия, която е подразделение на новосъздадения Русчушки (Русенски) вилает**. Повече от строените през XV-XVI в. османски обществени сгради през XVIII в. биват порутени и често изоставяни (*вж по-горе*).

Единствената оцеляла до днес в София средновековна църква, строена към края на XIV или в началото на XV в., е **църквата “Св. Петка Самарджийска”** (*днес*: в подлеза в центъра на София), за която се грижел еснафът на самарджиите. Тук могат да бъдат видени стенописи от времето на първото съграждане на църквата, затова тя се смята за уникален културен паметник, илюстриращ цитирания исторически момент.

В епохата на **Българското възраждане** София се оживява. **Килийните училища** в града се разрастват. **Учители** като **Захари Круша, Иван Денкоглу, Йорданка Филаретова** стават истински миссионери на образованието.

През 1871 г. **Васил Левски** организира в София революционен комитет, в който участват Христо Т. Стоянов, Христо Ковачев, Димитър Ноjarов, Димитър Трайкович и Ст. Малинов.

София пази свято в паметта си обиколките на В. Левски из нея. Апостолът се крие в града, заловен е в Къкринското ханче (Ловешко) и доведен за разпит и съд отново тук.

Съденето на В. Левски става в една от залите на **Конака** (*после*: **Царски дворец**;

днес: **Национална галерия и Етнографски музей**).

На 6/19 февруари 1873 г. В. Левски е обесен „**край град София**” (вж известното стихотворение на Христо Ботев), с което София изживява едно от най-трагичните за цялата си история събития... (Така се изпълняват думите на Апостола: „**Аз съм се обещал на отечеството си жертва за освобождението му...**”.)

...През април 1877 г. се обявява Руско-турската освободителна война. С напредването на руските войски през 1878 г. софийският паша решава да подпали София. Благодарение на голямото застъпничество на италианския вицеконсул в София **Вито Позитано** градът е спасен от опожаряване. По това време като изтъкнат приятел на беззащитните българи се проявява и френският вицеконсул **Леандър Леге**.

На 4 януари 1878 г. софиянци посрещат първите **казашки отряди на ген. Раух** в София. По-късно в града пристига със светата си и **ген. Гурко**. В църквата „**Св. Крал**” (днес: „**Св. Неделя**”) е отслужен **благодарствен молебен**.

След Освобождението Временното руско управление назначава за **губернатор на София Пьотр Владимирович Алабин**, а за **вицегубернатор – българина Марин Дринов**, професор в Харковския университет.

През 1878 г. София е малък, икономически западнал градец. Въпреки това на **22 март (3 април 1879 г.)** на заседание на **Учредителното народно събрание във Велико Търново** тя е предложена за **административна столица на България**. Идеята е на самия проф. Марин Дринов. По същото време градът има около 3000 къщи и приблизително 12 000 жители.

Тъкмо в София младата **българска държава** прави първите си стъпки.

216-77 Сердика – Средец – София – информационна карта

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОННА КАРТА НА СОФИЯ – СТОЛИЦАТА НА БЪЛГАРИЯ

**(Един ден от живота на Студентското научно общество
на СВУБИТ):**

София след 1878 г.

Евелина Христова

217-78

Първият Градски управителен съвет на София се заема незабавно с благоустройството на града. Енергичният кмет **Димитър Петков** по новия **градоустройствен план** (одобрен още през 1881 г.) прокарва нови улици, прекроява старите, създава широки площи; взема мерки за **водоснабдяването и осветлението на града**.

Към 1898 г. София има **задоволителна водоснабдителна и канализационна система**. През ноември 1900 г. София блясва и с **електрическо осветление**. На 1 януари 1901 г. първият **трамвай** е пуснат в движение. На 1 април с.г. е открита и трамвайната линия до кв. Княжево. Постепенно в София се появяват и първите **промишлени предприятия**. През 1881 г. се създава **Държавната печатница**.

По предложение на П. Вл. Алабин още през септември 1878 г. са поставени основите на **Софийската**

българска обществена (*букв.*: публична) библиотека (*днес*: Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“). През 1879 г. в София са открити **Първа мъжка и Първа девическа гимназия** – люлки на учителството и духовността. През 1888 г. е поставено началото на **Висш педагогически курс**, който през 1889 г. се превръща във **Висше училище** (от 1904 г.: **Софийски университет „Св. Климент Охридски“**).

Сградата на **Народното събрание** е построена през 1884 г. по проект на виенския **арх. К. Йованович** във възрожденски стил (през 1890 г. тази сграда е разширена на север с помещение за административни нужди; през 1928 г. е завършена голямата постройка с лице към пл. „Св. Александър Невски“). През 1892 г. е изградена южната ъглова част на сградата на **Българската академия на науките** по проект на **арх. Майер**, а централната и северната ѝ част са построени по-късно по проектите на **арх. С. Овчаров** и **арх. Й. Йорданов**.

Сградите на **Синодалната палата** (*днес*: пл. „Св. Александър Невски“), **Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“** (и **Църковния историко-археологически музей**) (*днес*: пл. „Св. Неделя“), **Софийската минерална баня** (*срещу*: **Централните хали**), създадени в стил Възраждане, са построени през 1903-1913 г. по проекти на **арх. П. Момчилов** и са оформени като архитектурни търсения на стила Възраждане в съотношение с християнското строително наследство от земите ни през XI-XIV в. – църквите в Несебър, Велики Преслав и други градове на България.

Постройката на **Народния театър „Ив. Вазов“** представлява архитектурен комплекс. Първоначалната постройка е изградена през 1907 г. по проект на виенските **архитекти Фелнер и Хелмер**. След построяването ѝ през 1923 г. оцелява единствено главната ѝ фасада. **Арх. М. Дюлфер** от Дрезден печели обявения международен конкурс за възстановяването на сградата.

Архитектурният комплекс на **Военния клуб**, построен през 1907 г., е също във възрожденски стил, по проект на чешкия **арх. А. Колар** – **първия софийски градски архитект**.

Руската църква „Св. Николай“ (изградена в московски стил, с пет позлатени луковични купола) е построена през 1913 г. по проект на видния руски **арх. Преображенски**. Изпълнението и украсата ѝ са дело на архитекти и художници, заети с постройката и украсата на храм-паметника „Св. Александър Невски“.

Храм-паметникът „Св. Александър Невски“ – издигнат в чест на руските освободители в нововизантийски стил – се гради от 1904 до 1912 г. по проект на руските архитекти – **арх. проф. А. Н. Померанцев** и **арх. проф. И. С. Богомолов**. Петкорабен, висок 52 м, на площ 3170 кв. м, облицован с бял камък, украсен с куполи, покрити с медни или позлатени листове, храмът има три олтара: централен, посветен на благоверния кн. Александър Невски, северен – на Св. Св. Кирил и Методий, и южен – на княз Борис I – Покръстител. В централния олтар образите на Христос и Богородица са дело на художника **В. М. Васнецов**, на благоверния княз Св. Александър Невски – на проф. В. Я. Савински. Иконите от северния олтар са рисувани от **проф. Ив. Мърквичка**, а от южния – от **проф. А. Митов**. Композицията Бог Саваот – от централния купол – е дело на **проф. М. Мясоедов**.

В криптата на храм-паметника „Св. Александър Невски“ са изложени икони,

щампи, фрагменти от стенописи и художествени метални, дървени и други предмети от средновековната и възрожденската епоха на България.

Сградата на **Софийския университет „Св. Климент Охридски“** е построена по проект на френския **арх. Бреасон** с известна преработка от българските архитекти – **арх. Й. Миланов** и **арх. Л. Константинов**. Централният корпус, завършен през 1931 г., има монументална фасада с широки тържествени стълби към главния вход и шест грамадни колони с разкошни капители. От двете страни на стълбата са поставени скулптурните фигури на братята **Евлоги и Христо Георгиеви**, които са подарили мястото и средствата за построяване на университета; изработката е дело на **скулптора Кирил Шиваров**. Входната зала е украсена със стъкломозайки (изпълнени по проект на **художника Иван Пенков** с участието на **Фр. Майер** от Мюнхен).

Страничните крила на сградата на университета са завършени през 1954 г. (по плановете на **арх. Л. Константинов**, изработени още през 1940 г.).

В двора на университета се намира **Университетската библиотека**. Архитектурният ансамбъл (университет – библиотека) е едно от характерните урбанистични решения в София.

През 1928-1936 г. по идеен проект на **арх. Н. Лазаров, арх. П. Койчев** и **арх. Г. Русев** е построена сградата на **Съдебната палата** (по-късно вътре тя е украсена с витражите на **художника Дечко Узунов** и скулптурите на **Любомир Далчев**).

Сградата на **Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“** е построена по проект на архитектите – **арх. Ив. Васильов** и **арх. Д. Цолов**, завършена през 1953 г. През 1975 г. пред сградата на библиотеката е поставен **Паметник на Светите братя Кирил и Методий** (скулптор **Вл. Гиновски, арх. Иван Иванчев**).

Арх. Ив. Васильов и арх. Д. Цолов са автори и на замисъла на проекта за сградата на **Българската народна банка**.

Паметникът на В. Левски, издигнат на мястото на обесването на Апостола на 6/19 февруари 1873 г., открит през 1895 г., е изграден по проекти на цитирания вече *по-горе* **А. Колар**.

Докторският паметник в градината на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ – във вид на четиристенна пирамида, увенчана с гранитен саркофаг, съдържа връзаните в гранита имена на 531 лекари и санитарии, сложили костите си за свободата на България руски медици. Паметникът е изграден през 1883 г. по проект на руския **арх. А. Томашек**.

Паметникът на Цар Освободител (пред Народното събрание) – дело на флорентинския **скулптор А. Цоки**, чийто основен камък е положен през 1901 г., е тържествено открит през 1907 г. Изобразени са: руският цар **Александър II – Освободител**, ген. **Й. В. Гурко**, ген. **М. Д. Скобелев**, граф. **Н. П. Игнатиев** и др. герои на епопеята на българското Освобождение.

217-78 София след 1878 г. – информационна карта

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОННА ПАНОРАМНА КАРТА НА СОФИЯ – СТОЛИЦАТА НА БЪЛГАРИЯ

**(Един ден от живота на
Студентското научно общество на СВУБИТ):
Встъпление; Обща историческа скица**

Георги Чончев

I. Встъпление

В слънчевия 23 декември 2006 г. – ден първи на Коледната ваканция – студентите от I-ви курс от специалност „Библиотекознание и библиография” на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ), които са членове на Студентското научно общество, превърнаха предприетата от тях **екскурзия по София** в своеобразна **академична практика** на изучаваната дисциплина „**Инфосфера: Когнитология**”.

Познаването на структурата за съхранение и представяне на знание – фрейма (решетка, мрежа по теорията на М. Мински (M. Minsky) – позволи на тези студенти да систематизират и наблюдават предварително изучените исторически пластове на един от най-древните градове не само в България и в Европа,

но и в света – столицата на страната ни София.

Настоящото изложение е културно-информационна карта на София по маршрута на Студентското научно общество на СВУБИТ от 23 декември 2006 г.

Отделните фрагменти на тази публикация са авторски текстове на колегите – бъдещи архитекти на инфосферата, които правят първите си стъпки в изграждането на тази сфера още днес.

Целта на подетата работа е тя да очертае **панорамен маршрут** – основа за създаване на **културно-информационна карта на София** (която да бъде постепенно допълвана).

II. Обща историческа скица

По литературни източници Студентското научно общество на СВУБИТ фрагментира обобщено пластове на **историята на София и Софийското поле** по следния начин:

- **новокаменна (неолитна) епоха** – отпреди повече от пет хилядолетия (останки от селищата на най-ранните обитатели на тези земи са намерени при селата Кремиковци, Милковица, Бухово, Челопечене, Курило, Лозен и другаде; следи от жилища, градени от колове, измазани с дебел пласт глина, каменни оръдия на труда – брадви, тесли, длета, глинени съдове, керамика са открити в кв. Гео Милев на София и на други места в града);

- **каменно-медна епоха** (останки от селища са открити при селата Пасарел, Гълъбовци, Курило, Челопечене, Гниляне; в центъра на София на пл. „Ал. Батенберг” – най-древното селище в централната част на столицата, датиращо от третото хилядолетие пр. н.е.: керамичните съдове от тази епоха са покрити отвън с разнообразни характерни гравирани елементи);

- **бронзова епоха** (откритите фрагменти от глинени съдове от второто хилядолетие пр. н.е. около топлия минерален извор в съвременния център на София).

В първото хилядолетие пр.н.е. Софийското поле, както и останалите наши земи от **тракийската епоха** са населени с **траки**. След образуването на тракийското Одриско царство, достигнало най-голямата си мощ при владетеля Ситалк (431-424 г. пр.н.е.), Софийското поле влязло в неговите предели. Едва през I в. пр.н.е. населението тук се назовава от старите автори с името **серди** (останки от постройки на селището на сердите, характерна керамика и бронзови накити са открити под хотел „Шератон”). Край на свободния живот на тракийските племена слагат завоевателните войни на римляните на Балканския полуостров, обозначаващи началото на **римския слой** в историята на София.

Сердите упорито и храбро отстоявали независимостта си. Едва в 46 г. от н.е. целият полуостров е под властта на римляните, създали в него две провинции: Мизия и Тракия. Провинция Тракия била разделена на **стратегии – военноадминистративни области**, център на една от които – **Сердикийската** – станало селището на сердите на мястото на днешния център на София.

Сердикийската стратегия имала твърде обширна територия – на запад до днешния Пирот; на север – до днешното село Български извор, Тетевенско; на изток –

до с. Леща хан, Ихтиманско; на юг – до склоновете на Витоша.

Високата стратегическа оценка на значението на селището на сердите от римляните се вижда още по времето на **император Марк Улпий Траян** (98-117 г.), който го издига в **муниципиум** (т.е. то получава градска уредба и автономно управление).

В чест на императора градът започва да се нарича **Улпия Сердика**.

Още повече нараства значението на Сердика през III в., когато градът става и център на новосъздадената провинция **Вътрешна Дакия** (намерените надписи върху камък съдържат сведения за **градското управление в Сердика**; свободните граждани – **демос**, съставяли народното събрание; градът имал свой общински съвет – **буле**; пряко в управлението на градските дела участват **архонтите**, които от името на съвета и народното събрание пряко ръководели градските дела; те издигали и **храмове, статуи на императори и на заслужили граждани**). В града са се упражнявали различни занаяти, свързани главно с голямото строителство (каменоделство, зидарство, тухларство, мозайкаджийство, изработвала се керамика). Главният път, който минава през града, свързва **Средна Европа с Азия – през Сингидунум (днес: Белград), Наисус (днес: Ниш), Сердика, Филипопол (днес: Пловдив) за Византион (днес: Истанбул)**.

Още през II в., по време на **императорите Марк Аврелий и Комод**, градът бил опасан с яка **крепостна стена**, висока ок. 12 м, фрагменти от която се намират в подлезите на центъра на съвременна София и зад сградата на **Софийската минерална баня**. На равни разстояния по протежението на стената били издигнати кръгли кули (**стената покривала пространството, затворено във формата на неправилен четириъгълник – от днешните ул. „Лега” – ул. „Сердика” до ул. „Лавеле” и от ул. „Алабин” до ул. „Екзарх Йосиф”**).

Правилна улична мрежа разделяла града на **квартали**, застроени предимно с **обществени сгради**. Двете главни улици се пресичали на централния градски площад – **форума на римска Сердика** (имал е правоъгълна форма и е заемал част от днешния площад пред хотел „Шератон”). Около форума са били разположени най-важните административни и обществени сгради (под северозападния ъгъл на хотел „Шератон” са открити останките на **булевертиона – градския съвет**; тази сграда е имала амфитеатрално вътрешно устройство с каменни седалки; там са ставали и театрални представления). Под днешната **църква „Св. Неделя”** са открити части от друга голяма **обществена сграда – седалище на управителя на града**.

В началото на II в. – при **император Марк Аврелий** – в Сердика започват да се сечат собствени монети (с образа и титлите на императора), които носят надписа **„На Сердика”** или **„На Улпия Сердика”** или **„На града на сердите”**.

През III в. икономическото значение на града нараства. След като закрил в 260 г. всички автономни монетарници в Тракия и Мизия, **император Галиен** учредил само в Сердика постоянна римска монетарница, която продължила да съществува до 311 г. – до царуването на **император Константин Велики** (306-337 г.). През II-III в. в Сердика са сечени монети с образите на тридесет римски императори и императрици.

Храмове и светилищата заемали видно място сред архитектурата на града. Лековитите минерални извори били обградени със скулптурите на **здравеносните божества Асклепий, Хигия, Аполон Медикус**. Красив храм в коринтски стил бил посветен на бог Асклепий. (Местното тракийско население продължавало да почита

своето главно божество **конника Херос**, изобразен върху многобройни плочки.)

Фрагменти от големи храмове на **Зевс Хипсistos**, **Зевс Капитолийски** и **Хелиос Сарапис** са намерени в римска Сердика (днес част от тях могат да бъдат разгледани в **Докторската градина** и **Археологическия музей на София**).

На една сердикийска монета е представен храм на бог Аполон. Изображението на този храм запълва едно от полетата на днешния **столичен герб** (дело на **проф. Хараламби Тачев**, сътворено на студентската скамейка!).

218-80 София – историческа скица

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ПРИРОДАТА
(Опит за приближаване към философско-религиозното
пространство на Петър Дънов, Вивиан Кроули,
Силвър Рейвън Улф и други мислители на XX-XXI в.)**

Яна Ангелова

*„Духът е, който животвори...”
Иоан (6: 63)*

Изключително актуален в днешно време е проблемът със замърсяването на **околната среда – Природата**. Авторът изписва навсякъде в този текст централния обект на настоящото изложение – Природата – с главна буква, защото именно тя е хиперсимвол на уважението му към нея.

Природата е израз на космическата хармония в мирозданието – в пълно съответствие с модерната научно-философска картина на света (по Лесли Уайт. – *Бел. на авт.*).

Тема на настоящия опит за проникване в очертания дискурс е **Природата във философско-религиозното пространство**. Целта на настоящото изложение е то да обърне внимание на очертавания се проблем – от гледна точка на комплекса за културно-ценностните разбирания, традиции и религии.

База на изследването са ключовите **концепции – картини на Природата** на:
- колоса във философско-религиозните движения от края на XIX – първата половина на XX в. Петър Дънов [1];

- мисионерите на различни направления на естественонаучното знание в кондиция с философско-религиозните картини на света Вивиан Кроули (Viviane Crowley) [2] и Силвър Рейвън Улф (Silver Raven Wolf) [3].

Конкретен предмет на изследването са посланията на назованите мислители към обществото. Авторът насочва погледа си към произведенията на тези дейци, за да обърне внимание на съвременното общество към разрастващия се социокултурен проблем за отношението ни към Природата и да покаже: как по-внимателното ни взаимодействие с нея би подобрило живота ни.

Още преди 40000 г., когато *Homo sapiens* се появил на сцената на историята, хората разбрали, че зависят от нея. Именно заради това те започнали да я обожествяват. Оттогава датира и вярата им, че всяко цвете, дърво, камък и животинка имат душа, сила и енергия и че човек следва да живее в хармония с душата и енергията на Природата, за да бъде щастлив и плодотворен житейският му път.

Природата е била и все още е извор на живота в разпространяващите се и днес религиозни разбирания. Тя е ценена, уважавана и пазена. Хората я почитат като Божество и ясно осъзнават, че животът им е свързан с нея. В зависимост от това, в кой край на света се намираме, макар и обозначавани с различни имена, отделните религии учат последователите си да живеят съобразно Природата. Подобни учения съответстват на всички световни религии – християнство, мюсюлманство, будизъм (както и на по-малко разпространените от тях – като уика и паганизъм).

Преди хиляди години предците ни са живели според ученията и традициите на шамани, друиди, билкари и други, които са им показвали как да вървят ръка за ръка с Природата. Появили се и новите религии, които заместили старите вярвания, но и те продължили да проповядват доброто отношение към Майката Природа. За да изместят старите вярвания, паралелно се създават, за съжаление, и погрешни разбирания за самите хора, които разговарят с цветята или палят свещи, за да се отблагодарят на слънцето за живителната му сила и топлина... С течение на времето тези хора, известни като „вещери“ и „вещици“, били заклеймени, а самото название „вещерство“ [4] впоследствие се оказало и концептуално натоварено със съвсем неправилни и отрицателни разбирания (конотации) за същината на сътворяването от тях. Тези хора били гонени и избивани именно заради връзката им с Природата.

И макар в днешното – постмодерно – време ние да сме формирани в една или в друга степен от световно разпространяващите се религии, далеч не всички се вслушваме в предписанията им и се отнасяме към Природата като с неизчерпаема даденост. Оттук идват социопланетарните и социокосмичните ни проблеми – дупката в озоновия слой, наводненията, пожарите, земетресенията, болестите и епидемиите. Природата по всякакъв начин ни напомня, че нашият щастлив и спокоен живот зависи от коректното ни отношение към нея.

Напоследък се появили последователи на различни религиозни движения, които се опитват да върнат обществото към изначалните разбирания за това, колко е ценна Природата. Желанията за живот, хармонизиран с Природата, са в основата на посланията на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф. Цяло съзвездие от други мислители представляват обилие от разклонения на философско-религиозните движения – на психоаналитичите Даян Форчън (Diane Fortune) [5] и Амбър Улф (Amber Wolf) [6], лечителя и педагог Скот Кънингам (Skott Cunningham) [7] и много други.

В своите лекции П. Дънов отделя специално място на Природата, слънцето, космоса и висшето Аз на човека. Централна макро- и микрокосмична категория в

дъновизма е любовта, която функционира в различните аспекти на човешкото битие като стремеж (в сърцето), като чувство (на душата), като сила (на духа на Аз-а или на ума) и като принцип (на идеите). Основен космогоничен възглед тук е Великото всемирно братство на хората – едно всеединство, изградено от еволюираните човешки души (ложи на Великите посветени и техните ученици, на деветте йерархии от свръхсетивни същества – ангели, архангели, начала, власти, сили, господства, престоли, херувими и серафими).

В лекцията си „В царството на живата природа“ [8] П. Дънов показва постулатите на вярванията – напътствия към учениците, които за пределна автентичност са цитирани дословно тук:

„Когато Природата започва работата си, тогава и ние трябва да започваме нашата. Това е то Божественото, великото в живота, т.е. да мислим и чувстваме, тъй както великата разумна жива Природа се проявява, а не тъй, както хората са измъдрили всевъзможните системи и верую.“ [8, с. 3];

„Така говори Природата: на умните и добрите – благословение, мир и радост, а на глупавите и своенравните – страдания, сиромашия и лишения. Защо? – Защото последните не пропускат чистия въздух и чистата светлина, които заобикалят жилищата им.“ [8, с. 12];

„Природата не прощава на онези, които престъпват законите ѝ. Следователно, новото човечество твърди, че на всяко същество трябва да се даде неговото място и подходящата му работа.“ [8, с. 13];

„Когато започнем разумно да изучаваме живата разумна Природа и да виждаме във всяко живо същество една жива съзнателна душа, ние ще бъдем близо до разрешението на тази велика задача на живота, т.е. ще знаем как да употребяваме своя ум, своето сърце и своята воля: умът – при разглеждане условията на самия живот, сърцето – когато изучаваме съдържанието на тоя живот и волята – когато разглеждаме разумните резултати на живота.“ [8, с. 21].

От приведените мисли нееднозначно се стига до извода, че за П. Дънов Природата е живо същество, притежаващо разум, душа и чувства – тя говори; „не прощава“. Това, което се откроява е, че и при мислителя П. Дънов, както и при последователите на старите религии, въздухът е преносителят на силите на Природата, нейното дихание; водата – нейната кръв. При П. Дънов Природата е сурова. Тя е истинска майка, която ни учи как да работим, поощрява ни за добрите ни постъпки и ни наказва за погрешните. Учителят ни показва, че за да изучим и разберем себе си, първо следва да изучим и разберем Природата, защото както ние сме живи, мислим и чувстваме, така и всяко цвете, дърво и животинче прави същото. Следователно П. Дънов разбира Природата не само като своя Майка, но и като Учител – съветник, пример за подражание.

Последователите на П. Дънов изучават и възприемат описаното негово разбиране, следват го неотлъчно и са едни от малкото наши съвременници, които почитат Природата.

Когато видим в днешните забързани времена човек, който е отделил време, за да се полюбува на залеза или с танц да благодари на Природата за нещо съществено, единствената наша реакция не следва да е да го заклеимяваме като сектант, вещица или

нещо подобно. Необходимо е да разбираме, че наблюдаваният феномен е уникален начин този човек да се настрои в съответствие с ритъма на Природата.

И в динамичния ХХI в. следва да се отдадем не само на чисто физичния свят, а и на духовния, менталния, да помислим каква е истината за порядъка на нещата, да почувстваме величието на мирозданието, да се слеем със заобикалящото ни.

От учението на П. Дънов ясно осъзнаваме, че човек не е само физическо тяло, което трябва да се храни и да спи. Човекът няма единствено биологичен живот, той притежава нещо много повече – съзнание, воля, желания. Именно Природата е тази, която ни е дарила с това многообразие.

Не по-малко забележителен пример за аналогично отношение към Природата намираме в посланията на Вивиан Кроули. Тя е последователка не на монотеизъм – както е случаят с християнската философско-религиозна концепция на П. Дънов, – на уика: политеистична религия, основана на вярата в много богове, но всички те (боговете) по различен начин са изразители на връзката с определени страни на Природата. В уика основни са богът и богинята като баланс на мъжката и женската енергия в Природата. Тази религия е възникнала много преди битоващите днес световни религии будизъм, християнство, мюсюлманство.

Религията уика е разпространена в Южноамериканския ареал. За нея е характерно, както бе изтъкнато, че Природата и човекът са неразривно свързани. От книгата на Вивиан Кроули „Принципи на Уика” [9] става ясна в детайли природата на очертания феномен:

„Уика е една природна религия. Божественото е вплътено в природния свят и самата Природа със своите пъстроти и многообразни одежди. Като честваме годишните времена, ние влизаме в съзвучие с ритъма на Природата...” [9, с. 43];

„Отношението ни към Природата е претърпяло големи промени през последните няколко века. Анималистичните представи на коренните народи и традиционните общества – че Природата е жива – се сблъскват с научния материализъм на западния капитализъм: според него живите същества са не повече от живи машини; във вселената не съществува духовно измерение; природата се свежда единствено до природните ресурси – нещо, което трябва да бъде експлоатирано независимо от последствията.

Разработването на мини, сеченето на трупи, унищожаването на горите, понижаването на нивото на подпочвените води се причиняват от късогледия стремеж към икономически облаги за сметка на бъдещата жизнеспособност на нашата планета. На Природата се гледа като на източник за експлоатация от страна на хората – ние я управляваме. Но тук грешим. Мощта на природните сили не е и не може да бъде подчинена на хората. Ние не можем да възпрем морето, което подронва бреговете, ураганите, които разрушават градове и унищожават гори, бушуващите горски пожари, причинени от продължителната лятна суша или земетресенията и вулканични изригвания, които заплашват да погълнат части от земята ни. Промените, настъпили в климата, глобалното затопляне, конференции за опазване на околната среда, хлорфлуоркарбоните газове – вестниците са пълни с подобни фрази. Природата е като наша Майка. Ние можем да се държим зле с нея и тя ще понася всичко търпеливо, защото сме нейни деца, но ще дойде време, когато тя няма да е в състояние да търпи

повече. Великата Майка ни дава живот, но тя също ни приема в смъртта.

Докато не възстановим естествената си връзка с Природата и не възвърнем хармоничното въздействие с останалите същества около нас, бъдещето на човешката раса ще бъде поставено под въпрос. Уика гледа на човечеството просто като на един животински вид, който заема своето място сред останалите видове, а не като на по-висш или по-съвършен от тях. Ние сме част от творението, наречено вселена. Затова не сме отделени от нея, а сме дълбоко свързани с всички останали форми на живот. Това родство означава, че ние трябва да проявяваме разбиране както към животинския, така и към растителния свят. Разбирателство означава взаимно уважение. Уика смята, че правото на живот на всички животински видове е въпрос от „голяма важност.“ [9, с. 44].

Толкова конкретно и ясно изложение няма нужда от разяснения и обобщения. В. Кроули показва на читателите си най-реалистична гледна точка – Природата е тази, която ни е създала и тя може да ни премахне, и ние трябва да си спомним колко благосклонна е тя към нас и да се отнасяме по същия начин към нея. Авторката ни напомня могъществото на Природата, което не можем да контролираме, защото не сме толкова велики, колкото и това да не се харесва на съвременния човек.

В качеството на друг пример тук ще приведем и фрагменти от назованата по-горе авторка Силвър Рейвън Улф. Тя, подобно на В. Кроули, също е последователка на уика. Нейните книги целят да изяснят както принципите на тази религия, така и да премахнат погрешните схващания, свързани с нея.

Ето мисъл от книгата „Да яхнеш сребърната метла“ [10], която отразява най-концентрирано разбирането на Силвър Рейвън Улф за тази религия – всяко същество има право на живот и никой няма право да вреди на другите:

„Една от основните концепции на уика е, че всички създания заслужават да съществуват така, както им харесва и да си позволяват нещата, които ги карат да се чувстват щастливи и доволни, стига да не вредят на другите.“ [10, с. 23].

С тези думи авторката изяснява отдавна създалото се погрешно мнение, че вещиците само вредят, правят черни магии, крадат бебета... Ето няколко фрагмента от книгата ѝ „Магия за тийнейджъри. Уика за новото поколение“ [11]:

„Уиканците се отличават с индивидуализъм, свободно мислене и поддържат тясна връзка със заобикалящия ги свят, включително с растенията, животните и хората.

На пролетния вечерски събор през 1974 г., проведен в Минеаполис, Минесота, Съветът на американските вещици прие „Принципите на уиканската вяра“.

<...>

2. Знаем, че нашият интелект ни възлага уникална отговорност към околната среда. Стремим се да живеем в хармония с Природата, в екологично равновесие, което позволява реализация на живота и съзнанието в рамките на еволюционна концепция.

<...>

9. Вещиците почитат всички форми на живот, независимо дали този живот принадлежи на някоя буболечка, на плевел, на красиво дърво, на тигър или на грубиянина, който живее на долната пряка. Всичко трябва да оцелее и да еволюира.

<...>

12. Ние не вярваме в концепцията за „Абсолютното зло“, нито почитаме някакво създание, известно като „Сатана“ или „Дявол“ от определенията на

християнската традиция. Не се домогваме до власт чрез страданията на другите, нито приемаме схващането, че личните облаги могат да се извлекат единствено чрез отричането на другия.

13. Уика работи с Природата, вместо против нея. Ние вярваме, че Бог е върховната сила и никой човек или група от хора не са по-могъщи от Бог. Зачитаме всички религии на планетата и зачитаме правото на индивида да практикува положителна вяра...

Истинските вещици не нанаяват хората физически, умствено или духовно чрез магия. Вещиците полагат клетва да помагат, а не да вредят на хората.

Те не правят черна магия – това е работа на другите хора. Истинските вещици знаят, че каквото и да правиш, ти се връща в троен размер. Ако извършиш добри дела, биваш възнаграден. Ако вършиш злини, плащаш цената.

<...>

Не убиват животни. Истинските вещици обичат и зачитат животните.

Не пият и не използват по никакъв начин кръв от животни, от себе си или от някой човек.

Не призовават демони. Просто не са толкова глупави.

<...> Не вярват в Сатаната. Не дават сила на лоши неща, като Сатаната или дявола, защото назовеш ли нещо, покварено с име, е все едно да му дадеш сила и власт.“

В тази своя книга Силвър Рейвън Улф дава картина на уика – вещицата – Природата.

Методът, който е избрала авторката, се отличава от този на Вивиан Кроули. Докато В. Кроули показва мощта на Природата, за да се преклоним пред нея, Силвър Рейвън Улф разяснява истината за своята религия, за да покаже на читателите колко привлекателна и истински праведна е тя. В книгата си авторката дава фрагменти от събора в Минесота, за да разясни в какво вярват и в какво са се заклели уиканците, а също така – и колко е различно тяхното вярване от общоприетите разбирания.

За всеки от горепосочените мислители Природата е живо същество, приятел, божество, което ни дава живот. Съществена мисъл на предците ни, резонираща в текстовете на Вивиан Кроули и Силвър Рейвън Улф е, че ние сме взели земята назаем от своите деца и трябва да им я върнем такава, каквато сме я получили. В тези думи има дълбок смисъл, защото ако ние сме родени сред чиста природа, дишали сме чист въздух, яли сме сочни плодове, играли сме сред ароматни цветя, а родим децата си сред купища боклуци, струпани до кошчетата за боклук, и ги храним с нитратни плодове, то ние сме им отнели истинския живот.

Макар с различни методи, Петър Дънов, Вивиан Кроули и Силвър Рейвън Улф имат една и съща цел – да ни напомнят колко по-хубав би бил животът ни, ако се отнасяме добре с Природата.

Последователи на коренно различни и дори взаимно изключващи се религии, всички тези автори имат сродни и дори еднакви послания към своите читатели и последователи – учат ги колко нежна, красива и крехка е Природата и колко трябва да сме внимателни и добри с нея, за да ни се отблагодари тя.

В творчеството на всеки един от гореизложените се говори за мир, за любов, за

съзвучие с Природата, като дават дори конкретни начини и примери за това, какво да е отношението ни към нея и как да го подобрим.

Смисълът на изложеното дотук е да покаже истинската красота на Природата, колко е ценна и важна е тя и как трябва да се отнасяме към нея. Ако всеки сам за себе си извърши малките неща, като да изхвърли опаковката от вафлата си в кошчето, а не на полянката, то децата на всички ни ще тичат из росна зелена трева, без да се ровят сред бактериите в разлагащата се смет.

През вековете хората са следвали множество религии – колкото по-стари били религиите (уйка, паганизъм, шаманизъм, друидство), толкова повече те обвързвали човека с Природата. Тези религии имат общи вярвания, но се развивали в различни части на света и оттам получили различните си названия. Може би трябва да се замислим защо във векове – когато хората не са могли да прекосяват океаните и да се срещат с народи от други континенти – по всички краища на света са се развили религии, които са почитали Природата. Може би тези хора са знаели нещо, което ние сме забравили – че тя е наша майка и ние сме зависими от нея.

Тези хора се развивали духовно много повече от съвременниците ни, отделяли са много повече време за обучение и изучаване на всяко нещо, което ги заобикаля. И затова са имали знания, за които много от нас могат само да мечтаят.

В съвремението ни трябва да се научим да съчетаваме технологиите и Природата, за да доведем човечеството до най-голямото му развитие. Трябва не само да изучаваме новите технологии, но и уроците на Природата, за да съумеем да опазим света си и да подарим по-добро бъдеще на децата си.

От произведенията и авторите, които бяха разгледани в това изследване, авторката успя да изложи една обобщена картина върху философско-религиозните разбирания на някои религии и в най-общ смисъл да даде насоките за размисъл, свързани с отношението ни към Природата. Нека се замислим какво наследство сме получили от дедите си и какво наследство ще оставим на децата си!

Бележки и цитирани източници

1. Петър Константинов Дънов, наричан от последователите си Беинса Дуно или Учителя, българин, основател на философско-религиозното движение Бяло братство. Това учение в България е известно под името *дъновизъм*, а последователите му – *дъновисти*.

П. Дънов е роден на 11 юли 1864 г., село Хадърча, днес Николаевка, Варненска област, България (тогава: Османска империя). На 24 юни 1886 г. той завършва Американското методистко училище в Свищов, в което попада под влиянието на протестантизма. На 27 декември 1944 г. почива в квартал „Изгрев“, София. Главни категории в учението му са любовта, мъдростта, истината, правдата и добродетелта, схващани като ипостаси на историческата, космическата и мистичната личност на Исуса Христа.

2. Вивиан Кроули е родена през 1927 г. в Индиана. Последователка на движението Ню ейдж традицията. Една от най-известните окултистки, авторка на множество книги с окултна тематика.

3. Рейвън Улф е родена на 11.09.1956 г., израснала в Пенсилвания. Силвър Рейвън Улф е псевдоним на авторката, който означава (сребро – гарван – вълк). Тя е лидер на Black Forest Clan и Circle Seminary, организации с над 38 клана, всеки от който е по няколко ковъна на територията на Съединените щати и Канада. Тя е автор на осемнадесет книги за уичкрафт, включително „Да яхнеш сребърната метла” и „Магия за тийнейджъри”.

4. Понятието „вещица” идва от вещь – знаеща – жена, разбираща силите на Природата и живееща в съзвучие с нея. Едно време това са били билкарите, които със своите билкови смеси лекували всякакви болести. Тези хора никога не са летели на метли, а зайчата сянка (*Asparagus officinalis* L.); змийското мляко (*Chelidonium majus* L.) и дяволската уста (*Leonurus cardiaca* L.) са просто билки, от които приготвяли отвара против главоболие и настинка.

5. Даян Форчън е родена през 1890 г. и умира през 1946 г. – окултист, психоаналитик и съсновател на Златната Зора.

6. Амбър Улф е родена през 1964 г., тя е психотерапевт със собствена практика и двадесетгодишен опит в антропологията и социологията с непрекъснатото настройване и изучаване на Природата и земната мъдрост. Висша жрица в келтските традиции на Общността на Мъдрите. Авторка на „В сянката на шамана“ – книга, посветена изцяло на връзката с Природата и основа на настоящото изследване.

7. Скот Кънингъм, роден на 27.01.1956 г. в Мичиган. Над 20 години последовател на уика, написал повече от 30 книги. Майстор-билкар и учител по земна магия. Умира на 28.03.1993 г.

8. **Дънов, Петър.** В царството на живата природа : [Лекция]. – София : Изд. къща „Хелиопол“, 1998.

9. **Кроули, Вивиан.** Принципи на Уика : [Кн.-изследване на религията уика]. – София : Лаков Прес, 2001, с. 43, 44.

10. **Улф, Силвър Рейвън.** Да яхнеш сребърната метла : [Кн.-изследване на уика]. – София : Аратрон, 2004, с. 23.

11. **Улф, Силвър Рейвън.** Магия за тийнейджъри. Уика за новото поколение : [Роман за уика]. – София : Аратрон, 2004, с. 16, 31-33, 45, 50.

219-82 природа – информационна картина; Петър Дънов – картина на природата; Вивиан Кроули; Силвър Рейвън Улф: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

БЪЛГАРСКИТЕ ПРАЗНИЦИ, ОТРАЗЕНИ В ИЗДАНИЕТО „БЪЛГАРСКА ВЪЗРОЖДЕНСКА КНИЖНИНА”

**(Аналитичен репертоар: 1806-1878. Т. 1- /
Състав. Маньо Стоянов. – София, 1957-)**

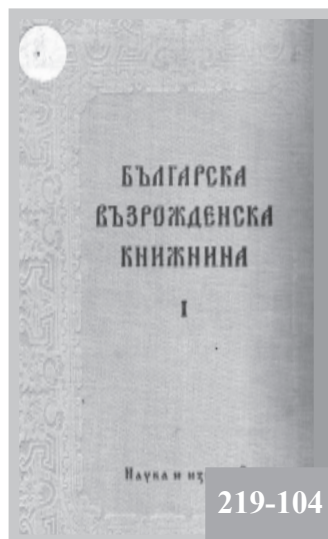
Луиза Савчева

Това изследване има за цел да даде информация за българските празници през Възраждането.

Аналитичният репертоар на български книги и периодични издания за периода 1806-1878 г., направен в „Българска възрожденска книжнина” от съставителя д-р Маньо Стоянов, е историографски обект на изследването.

Трудът на Маньо Стоянов „Българска възрожденска книжнина”, издаден в два тома, се появява като реакция и отговор на необходимостта за най-пълно и точно познаване на възрожденската печатна книжнина посредством нейното библиографско отражение и обобщение.

Тръгвайки от емпиричните наблюдения върху репертоара, стигаме до извода, че въпреки времето на османското владичество, в което на българския народ се налага друг етнокултурен модел, той уважава своите –

българските – празници.

Например: Денят на Светите братя Кирил и Методий е празнуван ежегодно и масово от народа. Първоапостолите са чествани предимно в местните училища и често този ден е използван от хора с по-напредничави идеи за набиране на средства за чисто български начинания – построяване на училища в други райони, изграждане на паметници на видни люде и т.н. Срещат се данни за отбелязването на светците и сред заточениците в Диарбекир.

Други масови и тържествени събития са началото и краят на учебната година.

Събития с религиозен характер почти не са отбелязвани, поради битувания стремеж на турските власти за религиозна асимилация на местното население. Очевидно християнските празници са отбелязвани обредно в домашни условия в кръга на семейството.

Има сведения за честване на празници, свързани с различни занаяти.

За целите на изследването репертоарът „Българска възрожденска книжнина” е прегледан *de visu*, а библиографските записи, изложени по-долу, са подбрани по признак „ключова дума” (производна на думата „празник”).

Представеният *по-долу* библиографски свод е фрагмент от по-обемно изследване, осъществено по фиксираната тук методика.

Ето лаконичният вторичнодокументален синтез на интересуващата ни проблематика – сърцевина на настоящото изследване, поднесена посредством привеждане на съответните поредни номера, фиксирани за пълна документална идентичност чрез цитирания труд на Маньо Стоянов (при пълно съхраняване на стила на първоизточника):

Ангелов, К. Г. Х.

49. Берковица, 15 май 1878. – Българин, I, 60, 3 юли 1878.

Доп: В Берковския окръг се събират войници за българската войска; на тържеството по случай 7 май присъства и майор Гаврилов.

Бацаров, Никола Ив.

181. Слово на празника Св. Кирила и Методия... в Шуменската долномахленска черква. – Духовни книжици, I, 3, с. 21, май 1864.

184. Провадия, 21 апр. – Право, VII, 9, 8 май 1872.

Доп: В града се основава общество на винопродавците с тържество и Слово на Н. Бацаров. Подп: Н.И.Б.

185. Слово на Св. Кирила и Методия. – Слава, II, 12, с. 117, 1 авг. 1873.

Берберович, Емилиян

220. Слово на Рождество Христово. – Слава, I, 13, с. 199, 1 февр. 1872. Дата:

Тулча, 25 дек. 1871.

Берковски, Петър Иванов

227. Диарбекир, 11 май 1874. – Век, I, 22, 8 юни 1874. Доп: Празнуване на Кирил и Методий от заточениците.

Берон, д-р Васил х. Стоянов

239. Слово, произнесено в Централното в Болград училище 11-го мая 1866, в деня на празнуването на паметта св. равноапостоли Кирил и Методия от доктора

Василий х. С. Берон, директора на Центр. Училище, Болград, в Училищната книгопечатница, 1866, 7, с. 8

240. Слово, произнесено в Централното в Болград училище при раздаването на наградите на края на 1865/66 учебна година от доктора Василия х. С. Берона, директора на Центр. Училище, Болград, в Училищната книгопечатница, 1866, 16, с. 8 С. 14 – 16 : списък на учениците.

Блъсков, Димитър Рашков

302. Слово... в празник Три светители на долната черква в Шумен. – Дух. книжки, I, 1, с. 27, март 1864.

332. Слово за в неделята 5 след Пасхата... – Дух. книжки, I, 6, с. 132, авг. 1864.

Бобеков, Стефан Савов

514. Добре дошла 1876г. – Напредък, X, 75, 3 ян. 1876.

Бобчев, Стефан Савов

531. Христос воскресе. – Напредък, X, 88, 2.

532. Подир Великден. – Напредък, X, 89, 10 апр. 1876.

Бончев, Нешо Б.

621. Н. Б. Москва, 18 майя. – Свобода, I, 30, с. 238, 10 юни 1870. Доп: „Празникът на тисщелегиято на българското кръщение”.

Ботев, Христо

656. Гергьовден. – Будилник, I, 1, с. 2, 1 май 1873

728. Букурещ, 8 майя. – Знаме, I, 15, с. 56, 9 май 1875. Уводна: Празнуване на

Кирил и Методий.

Брадински, Станчо

794. Цариград. Петровден [29 юни] 1859. – Царигр. в-к, IX, 438, 4юли 1859.

Буботинов, Михаил

808. Реч... на народний у Средец празник, 7 дек. 1863 у съборната църква. – Бълг. пчела, I, 42, 43, 13 и 20 март 1864.

810. „Гимна на бълг. първоучители Св. Кир. и Методи”, пеяна у Средец, 11 май 1864. – Съветник, II, 10, с. 3, 6 юни 1864.

811. Реч, произнесена от две ученици Анийка Георгиева и М. Антонова на ... 11-го мая при тържественото събрание у първото в Средец Трайково училище, а съставена от... П. К. Буботинова. – Съветник, II, 11, 13 юни 1864.

Вазов, Иван

899. Ода по случаят на възкачването на първи български народен екзарх на екзаршеский трон в Цариград. – Читалище, II, 12, с. 564, 15 март 1872.

910. Ода на 11-ий майя. – Напредък, IX, 46, 14 юни 1875. Дата: Сопот, 12 май 1875. Подп: И. Вазов.

Ваклидов, Иван

948. Казанлък, 13 май 1859. – България, I, прит. 2, 23 май 1859 Доп: Тържествено честване на Кирил и Методий; събират се средства за построяване паметник на Хр. Николов (Хина) и Ив. Неделкович, които са спомогнали за строежа на училището и водопровода. Подп: И.Д.В.

Гавраил, архимандрит

Монах от Света гора, учителствувал в Панагюрище 1206. [Слово] на празник

Св. апостоли Петра и Павла. – В: Неделни и празнични слова и поучения, 1868, ч. 1, с. 102.

Данилов, Х. Д. х.

1546. Крайово, 4 октомври 1871. – Македония, V, 43, 25 окт. 1871. Доп: Празнуване на Кирил и Методий. Събират се средства за откриване на читалище: дарения на Ст. Берон и др. Печатана и в: „Право”, VI, 34, 18 окт. 1871.

Данилов, Пенчо

1547. Златарица, 15 февруария. – България, IV, 48, с. 378, 11 март 1863. Доп: Тържествен годишен изпит в училището, проведен от учителя М. Радославов с представители на околните села. Учебна програма.

Данов, Христо Груев

1575. Читалища и празнични училища. – Летоструй, I, с. 196, 1869.

Дринов, Марин Стоянов

1820. Тисещелетието на народната българска черква. – Македония, IV, 26, 17 февр. 1870.

Представеното тук библиографско изложение е методологична основа за по-нататъшно цялостно задълбочено изследване на българските празници през епохата на Възраждането.

220-104 народен календар – празници – Българско възраждане – аналитичен репертоар: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

УЧИТЕЛЯТ ПЕТЪР ДЪНОВ, ИЛИ КУЛТЪТ КЪМ СВЕТЛИНАТА

Зоя Урманова

Духовният свят на човешкия индивид представлява една неделима част от същността му, основна негова нишка, на която през различни етапи от своя живот той събира и нанизва търсенията си – перлите на смисъла на познанието.

Интелектът представлява равнище на съзнанието на човешкото същество, обединяващ духовната и менталната сфера. За да бъде полезен за другите, всеки човек следва да преосмисли грешките от своето минало и, правейки по нещо добро за себе си, да помисли и за намиращите се около него – и близко, и по-далече.

Твърде малко са хората, които, оставяйки на заден план личното, намират сили да „отидат“ при другите, да вникнат в техния свят и живот. За подобни духовни – интерактивни – усилия примерите в нашата битност не са много, защото за дела от подобен ранг говори изключително приносът им, издигащ духа на тези хора като обединяваща сила в човешкото общество.

В духовния живот на България най-ярко в описания план се откроява фигурата на религиозния философ и лекар Петър Дънов (11.07.1864 г. - 28.12.1944 г.) – мислителя със световна известност и признание, познат сред последователите му с духовното име Бейнса Дуно и прозвището

„Учителя” (По-подробно вж биографични сведения за него и сведения за философската му система в изследването на автора, публикувано в настоящия том, както и в цитираната към него литература, – **№ 168**. – *Бел. на ред.*)

Настоящата работа има за цел да привлече вниманието на научната общественост у нас върху феномена на учението на П. Дънов като философска система, обобщена до метафората и идеята за начин на духовно-практически живот на човешкия индивид във формите на колектива и обществото – „култ към светлината”. Тази работа е постановъчна (тя само посочва проблема и няма за цел да изчерпи темата, нито да навлиза детайлно в емпириката на въпроса). Тя единствено – като позиция – противостои на крайната и невярна в методологично отношение линия: възгледите на П. Дънов да се трактуват като ревизия на християнското учение (в съответствие с гледищата на богословите). Мнението на автора е, че П. Дънов е религиозен философ, мислител, духовно-практически обединяващ в уникална, развиваща се система белезите и на християнската религия, и на източните религии в синкретично цяло.

Едновременно с това, според автора на настоящото изложение, модерното на Запад движение „Нова вълна” в никаква степен не е тъждествено на възгледите на П. Дънов (разбира се, съществуващите отделни общи черти – на преплитане на християнската религия и източните религии, на насоченост към обединяването на духа, мислите и волята на обширни групи от хора посочват известна родственост на двете форми – като плод на търсенията на новото време и характерните му въздействия върху човешкия индивид (технологичност, механичност, институционалност). При учението на П. Дънов акцентите са върху съзнанието на човека, върху духа, мисълта и волята на личността.

На фона на наблюденията и възможните съпоставяния учението на П. Дънов показва една хармонизираща позиция, насочена към отношението „индивид – колектив – общество”.

Авторът на настоящото изложение няма за своя цел намерението да използва този текст за призив към философската система на П. Дънов. Авторът единствено е насочен към идеята да се гледа на фигурата на П. Дънов като на философ, с който съвременниците ни следва да се гордеят. Защото философите на един народ са част от духовното богатство и самосъзнанието на този народ...

Тук е мястото да се изтъкне изключителната сложност на изследването на възгледите на П. Дънов, в която прозира и коренът на осмислянето и разбирането им. Ако за разлика от изучаването на философ от величината на Димитър Михалчев са необходими изключително и предимно философски и чисто научни стратегии и инструментариум, то за влизане във феноменологията на П. Дънов са нужни знания по целия антропологичен спектър на епистемологията (знанието: религията, философията, науката, изкуството, „обикновения” живот). Освен това традиционно-книжните форми на изучаването на философите при досега с наследството на П. Дънов са недостатъчни.

Идеята за постигането на всеобщо братство между хората на земята без разлика на раса, нация, род, вяра, пол и обществено положение е сред основните изходни мотиви в позицията на П. Дънов като мислител и създател на школа за духовно и физическо развитие на хората в единство. Обстойно изучил съществуващите религии,

митологии, философски системи, изкуства, научни сфери на Запада и Изтока, той фокусира вниманието върху космичните закони на природата като организираща система от най-висш – планетарен, вселенски – порядък. В събуждането на латентните висши сили и възможности на човешкото същество и използването им за благо на цялото човечество е насоката на философско-практическите усилия на П. Дънов.

Според П. Дънов посредством музиката и танца (паневритмията) човек настройва позитивно душата си към истинските неща в живота и започва да приема околните като подобни нему. Именно музиката изчиства злобата от поведението на човека. На ценни добродетели учи танцът на дъновистите – паневритмията – съзвучие с всеобщия космичен ритъм, съчетаващ в себе си движения, музика и текст.

Свързан със слънцето – основен източник на енергия за всички процеси, извършващи се на земното кълбо, – култът към светлината в учението на П. Дънов е с философски, религиозен, космически и лечебен ефект. Тези аспекти са обхванати в неделното цяло на единна система. Изпълняван от много хора, паневритмичният танц, съпроводен от музика на цигулка, се извършва в бяло облекло – белият цвят е цветът на светлината (целият светлинен спектър).

В комплекса на паневритмията – астрономическият момент (слънцето), топонимията (местностите – „Седемте рилски езера” в Рила, кв. „Изгрева” в София и други), музиката, белият цвят на облеклото на участниците – е ключът към рационалното описание на системата на П. Дънов.

Според П. Дънов във връзката между човешкото битие и природните закони се крие величествена задача, скрита в разума на човека. Тук някъде следва да търсим естеството на космическите сили, създаващи живот, хармония, красота...

В описването на култа към светлината, възлътен в системата на П. Дънов, е важно да се разбира не само физическият и биологичният план на нещата, но и духовният им аспект, задвижвани едновременно, което е в основата на една синтетична, естествена интеграционна култура на мислене.

Култът към светлината – главната идея във философско-практическото учение на П. Дънов – е разбирането на единството на аспектите на взаимодействие върху човека (физически, биологични, духовно-етични).

Използвана литература

1. **Дънов, П.** Учителя : Ново разбиране : Беседи / Предг. Константин Златев. – София, 1996.
2. **Лазаров, Ст.** Дълголетие. Йогизъм. Дънов и „Бялото братство”. – София, 1994.

221-107 Петър Дънов – философско-религиозна система – паневритмия: информационен план: философски; религиозен; космически; лечебен: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СЪВРЕМЕННИ БЪЛГАРСКИ МАСОВИ УНИВЕРСАЛНИ ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ (Списание „Блясък” и списание „Story”)

Таня Бунева

Изследването е насочено върху едни от най-популярните и най-тиражирани, според издателите им, съвременни списания в България. В центъра на внимание са отделни броеве на сп. „Блясък” (бр. 5 от 2007 г.) и сп. „Story” (бр. 5 от 2007 г.), явяващи се симптоматични за нивото на информационно моделиране както в тези периодични издания, така и в аналогични на тях.

Авторът на този текст пристъпва към задачата си, за да разбере какво прави цитираните издания популярни сред дамската половина от читателската аудитория. Фиксираните тук издания често са наричани „женски четива” и са изпълнени, за съжаление, предимно с „жълти новини”, които са предназначени да задоволяват елементарното, а често и – пошлото любопитство. Водеща за пишещия настоящите редове е не идеята на елементарното критикарство, а на назоваване на същността на информационно-комуникативната феноменология, за да се достигне до подобаващото ѝ разбиране, интерпретиране и опериране с нея (с максимална тенденция – да бъде преодолявана чрез конструктивни решения).

От една страна е важно да се знае, че в съвременното обеднено и изпитващо редица затруднения общество, в което доминират дефицитите, има кой „щедро” да се грижи и да насочва вниманието към назованата по-горе аудитория, но, от друга страна, буди тревога и загриженост липсата на съзидателност, положителна насоченост в

заявената позиция на издателя на списанията.

Пишещият тези редове си дава сметка, че пазарът на периодични издания не се ограничава с цитираните две списания – израз на откритата и откривена пошлост. Който и да застане обаче пред вестникарски павилион, ще открие с удивление огромно изобилие от подобни издания.

От кориците и на двете списания се разбира, че те се публикуват от един и същ издател и една и съща печатница (!). При това и двете издания имат един и същ редактор, както и един и същ екип подготвя статиите, поместени в тях. Може би, именно описаното определя феноменалната еднаквост в 99 % от поднесената информация.

При разгръщането на списанията силно впечатление правят еднаквите фотографии и реклами, които популяризират периодичните издания. Това ново изобретение ли е – едновременно да се рекламират едни и същи „неща” (*вж по-долу*), и да се пестят пари!

При по-внимателното зачитане на информацията, поместена в статиите, стават ясни и други прийоми, присъщи на периодичните издания. От страниците личи ясно, че журналистите, подготвящи списанията, не само **не познават правописа**, но и **не разполагат с правописен речник и не проверяват от достоверен източник поднесената информация**. Това говори не само за **редакцията**, но – за съжаление – и за **публиката**, която изкупува тези списания и има нужда от тях.

Еднаквата информация е поднесена по един и същ начин.

Толкова ли може екипът или просто той не иска да се задълбочава повече?

Тематиката е еднаква, правописните грешки – също, както и рекламите...

Тогава защо се издават две списания? **Нали живеем в XXI век... Защо не спасим горите от тези хора, стремящи се към „много” и „уникалното”, но стигащи единствено до еднообразното, шаблонното, скучното и пошлото...**

Разглежданите **теми и подтеми** в списанията („*Блясък*” и „*Story*”) са: **българските „звезди”, световната мода, съвети за ефекти на красота, хороскоп, фотографии и реклами.**

Подзаглавието на сп. „*Блясък*” е „Какво са звездите без ...”, а на „*Story*” – „Всяка звезда си има ...”... За какви звезди става въпрос? Нима в България има толкова известни личности, за чиято слава е здравословно обществото да знае?... Да, имаме Васко Василев, Албена Денкова и Максим Стависки – популярните ни лица през XXI в., но за тях не става въпрос в цитираните издания. Тук звездите са **попфолк певците и манекените, контингентът на нощния живот и криминалните събития**. Какви звезди!? Какви известни личности!? Нима можем да ги наречем така след като и те, като нас, пазаруват от „VILLA”, припечелват пари, с които да си купуват дрехи от „Илиянци” и чрез тях се стремят да привлекат вниманието на „бизнесмените”, за да станат те техни евентуални спонсори.

(Настоящото изложение не позволява на автора да използва понятието „мутра”, което тук е заменено от придобиващото все по-широко и застрашителни размери разпространение понятие „добре облечен бизнесмен”) /*вж и с. 515 на Нов правописен речник на българския език / Бълг. акад. на науките. – София : Хейзъл, 2002/*. За дълбоко съжаление в цитираното съвременно авторитетно академично издание са поместени

подобни термини („мутра” и т.н.), но модерните термини, продукти на ХХ-ХХІ в., отсъстват. Може би това се случва, защото понятия като „техносфера”, „инфосфера” и „семиосфера” (които отсъстват в цитираното авторитетно академично издание) носят в същността си **ментално – умствено, духовно и интелектуално значение** (а терминът „мутра” – не)...

Знае ли българинът какво означава да си част от елита на обществото, какво поведение следва да имаш и какво трябва да си постигнал, за да бъдеш определен като звезда?... Един популярен човек следва да се възползва от името си, за да разпространи **своята високоблагородна идея и да дари благотворително другите с плодовете й...** Да, но звездите, третирани в изучаваните тук периодични издания, нямат идеи и стил, с които да поучат публиката си. Днес са тук, утре изгрява друга на „необятния” български небосклон ...

Заглавната страница на всяко периодично издание, очевидно, трябва да привлича максимален брой читатели и да помества информация, която да задържи вниманието ни за дълго. Това правят и цитираните две списания. На едното – примерът за българска звезда е добре нагримираният попфолк изпълнител Азис, а на другото – т. нар. герой от „Big brother” Дичо (предаване, наситено до краен предел с пошлост и вулгарно поведение). И двамата – Азис и Дичо – експонират матрично копираща се психика, опростено (в смисъл: „просташко” – *срв.*: с. 753 *по цит. по-горе изд.*), преднамерено и с нищо незащитено самоизтъкване, площадна кичьозна пошлост, събрана в някакъв въображаем анималистичен и анимализиращ социум, наричащ себе си „елит”, който живее “вътре” в маскарадната игра, единство заради пари (а не заради духовни човешки ценности, разбира се)...

Ето в крайна сметка каква е „представителната” извадка от „българския елит”, с който влизаме в културния дом на Европа.

Темите в рубриката „Звезди” са: „как Зизу си е купила нов телефон”, „как Дичо паднал от два стола на земята”, „Мистър България е видян с най-известната проститутка”, „новите оргии на попфолк звездите”, „кой с кого, как и защо изневерил” и най-обсъжданата тема за „сватбата на Азис и т.нар. Китаец”. Това ли са съдържателните и екзистенциални въпроси на българското общество!?

Дали на първа страница на вестник „Таймс” е възможно да се разгледат цитираните тук „важни” и „много наболели” въпроси? Просто е недопустимо световните медии да не отразят тези събития, но „Блясък” и „Story” са навсякъде и българските читатели не бива да пропуснат „важната” информация. За съжаление читателят, към когото е насочена тази информация, се интересува именно от нея и попълва културния си арсенал с понятия и думи от рода „Къде си, ма, парцал?” (реплика на Азис – *цит. по разглежданите тук периодични издания*)...

Другите третирани теми са модата и ефектите на красотата, както бе изтъкнато. Това именно са рубриките, които са насочени към основния читател, намиращи се във възрастовата граница между 18 и 25 години. И тук отново идва мястото за реклама. И двете списания много умело ни показват как да трупаме грим върху лицата си и чрез клоунските цветове да се превърнем в попфолк изпълнители. Мечтата на всяко малко момиченце неминуемо изглежда пародийно: „Азиса в страната на чудесата”.

Съветите за мода са еkleктичен сблъсък на вкусове, отсъствие на мярка и

култура на поведение и обличане. От едната страна е роклята (!) на Азис – с многото пайети, наслоения с тюл, дългите изкуствени мигли, тоновете черен грим и бижута, взети назаем от витрината на някой некачествен и със съмнителна репутация магазин. Азис явно показва „Колкото повече, толкова повече”. От страниците ни гледа и попзвездата Дженифър Лопес – елегантна рокля, която е в тон с обувките, чантата и грима. Добрият стил подчертава по най-деликатния начин женската ѝ индивидуалност, но за съжаление нито Джон Галиано, нито Джан Франко Фере са в състояние да възхвалят женското начало в мъжа, колкото и да им се иска на някои представители на обърканите, а често и открито „обратни” по законите на природата вкусове...

И в двете списания („Блясък” и „Story”) са поместени фотографии на едни и същи дрехи, които са и с етикетчета на цените. Оригинално! Като в магазин „Всичко по левче”. Известна американска актриса – стрелкичка върху блузата ѝ – и цена. Ето откъде и за колко лева Джени Макартни си е купила дънките – Втора база на „Илиянци” срещу 22 лева, както става ясно. Интересно, а дали и тя знае за това? Сигурно, но си мълчи, за да не тръгнат и другите „холивудски звезди” от България насам.

Качествените от фотографско естество снимки, поместени на страниците на списанията, нееднозначно показват, че редакцията ангажира професионалисти в областта. Но ако може и съдържанието, и темите да са издържани...

Описаното показва, че редакцията разполага със солидно количество материални средства, за да изблъва ефектно оформени пошли порнографски фотоси и текстове с минимално количество социокултурна информация и лишени от смисъл страници. Въпреки представената тенденция и двете списания са едни от най-купуваните в България...

...Жалко за дърветата! Възможно ли е в Холивуд да са интересни тези звезди, в Париж – тяхната мода, а в Европа – културата им?...

За съжаление у нас по вестникарските павилиони не могат да се открият културни, научни и интелектуални издания. Отговорът на въпроса „Защо такива липсват?” е, че няма средства!

Кога българинът ще разбере, че трябва да обогатява и интелекта си? Кога нашите управници ще благоволят да нахранят бедните ни души с граждански образци – мисия на отдаденост – служене на обществото и съграждането на неговата действена култура? И не ние ли самите трябва първи да се погрижим за това? Кога вместо да си купуваме сп. „Блясък” и сп. „Story”, ще си купуваме обогатяващи културния ни свят издания? Интелектуалната общност следва да фокусира в публичното пространство този въпрос и езиковедите, вместо равнодушно да понасят непрестанното публикуване на „жълти издания”, вероятно ще подготвят в скоро време **ново издание на съвременен български език, в който да са поместени думи с ментално и интелектуално значение** (вж. например, посочените по-горе понятия в текста).

222-109 масови универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”): анализ

Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008

Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008

**ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА НА
СПРАВОЧНО-ИНФОРМАЦИОНЕН ТЕКСТ
(Разделът „Библиография на библиографиите”
от „Пътя към книгите” на Т. Боров)**

Цветя Пелтекова

Интересуващата ни тук върхова част на раздел „IV. Библиография на библиографиите” (с. 112-125) е обобщаващата за корпуса на библиографския пътеводител от втора степен с международен обхват „Пътя към книгите” (София, 1942) на проф. Т. Боров.

За целите на настоящата публикация – да се посочат в синтезиран вид степените на диференциация на вторичнодокументалното информационно моделиране – освен първоизточника, е привлечено и изследването по него: Куманова, А. Универсалната библиография от втора степен с международен обхват – ретроспективният многостепенен пътеводител по информационната среда на планетата : Т. Боров – „Пътя към книгите” (Историография. Хронотоп. Феноменология. Теория). – София, 2007.

Аналогично на композицията и на цялата книга, и на построенията на предходните раздели, и фрагментът,

IV. БИБЛИОГРАФИЯ НА БИБЛИОГРАФИИТЕ

Чрез доста отдавна се е установило, че се намират предимно и на самите библиографски трудове, ма да може да се ориентира човекът в областта на библиографията, да се види, по кои специалности и по кои направления някои библиографи разполагат, че други думи, че и библиографията се нуждае в своята област от библиографи, що е ясно за всички, които наблюдават във публични ретивни брой на библиографите. Въпреки културни страни по света днес се работят и излизат библиографи по всички възможни и невъзможни и някои – бива ретив, свързат се от няколко десетилетия насам в библиографска терес. Сигурно е ясно, че в изобилното днес изобилие от библиографии има и особено много: структурно се, че доста библиографи се работят вече само от няколко края библиографията, като самонапълват се поклаждат, въпреки при научно издирване, без обаче нито да е особено предмет на научно интерес – с една дума, днес не са в сила всички повече библиографии, отколкото науката е въ състояние да употреби. А библиографията, разбира се, не е няколко разностранно, тя не е въ състояние да развие сама много линии въпрос. (съ включение, може да се види въпросът във литературната история), тя не само да подпомага науката във своята работа, да облекчи труда на ученият, а още и да излезе от изпитанията днес и изчерпаното търсене, което планира от книгите по изследвания на самите учени, когато започват да се изучават във губите обществено повече от обществото, от което си, за да установят, какво по съвременни издирване, библиографията, организирана днес, има от тия работи, защото само

223-112

посочен в заглавието на това изложение, е предшестван от синтезирано описание на третираното – библиографията на библиографията, – следвано от пълните библиографски характеристики на **разностепенните феномени** на:

- **историографския библиографски труд на немския библиотекар и библиограф**

Г. Шнайдер (Schneider, G., 1876-1960 г.) (1923-1936 г.):

Schneider, G. Einführung in die Bibliographie. Leipzig : Hiersemann, 1936. – V, [2], 203 S.

Тр. е основа на изключ. от 4. изд. от кн. на авт. „Handbuch der Bibliogr.” нейна теорет. част.

Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – Leipzig : Hiersemann, 1923. – XVI, 544 S.

2. изд. с незнач. изменения (Ebenda, 1924); 3. изд. – Препеч. от 2. изд.;

4. изд. – Значит. изменения: изключ. осн. – теорет. – част; твърде разшир. собств. справ. част на тр.; 5. изд. – Препеч. от 4. изд.

Schneider, G. Handbuch der Bibliographie. – 4. gdnzlich veränderte u. stark vermehrte Aufl. – Leipzig : Hiersemann, 1930. – IX, 676 S.

S.: 36-45 : Bibliogr. d. Bibliogr.

Предх. изд.: 1-3; послед. изд.: 5 (препеч. от 4-то).

...

- **ретроспективния библиографски указател от III потенция на американския библиотекар и библиограф А. Г. С. Джозефсън** (Josephson, A. G. S., 1860-1944 г.) (1913 г.):

Josephson, A. G. S. Bibliographies of bibliographies, chronologically arranged with accessional notes and index. – 2nd ed. – Chicago : Bibliogr. Soc. of America, 1913. – 37 p.

...

- **ретроспективния библиографски указател от II потенция на френските библиографи-теолози:**

-- **Ф. Лаббе** (Labbe, Ph., 1607-1667 г.) (1664 г.):

Labbay, Ph. Bibliotheca bibliothecarum curis secundis auctior. Accedit Bibliotheca nummaria in duas partes tributa ... – Paris : Apud. L. Billaine, 1664. – [XXVII], 394 p.

P. 1-216; 315-355: Bibliotheca bibliothecarum, praenecessaria omnibus bibliothecariis, et quibuscumque librorum amatoribus.

2. йд. – 1672 (Rothomagi. – 392 p.).

3. йд. – 1678 (Rothomagi. – 393 p.).

4. йд. – 1682 (Lipsiac. – 671, 38 p.).

New ed.: Leipzig : Wohlfart, 1862.

-- **А. Тейсие** (Teissier, A., 1652-1715 г.) (1686-1705 г.):

Teissier, A. Catalogus auctorum, qui librorum catalogos, indices, bibliothecas, virorum litteratorum elogias, vitas aut orationes funebres scriptis consignavunt. Cum **Ph. Labbaei** Bibliotheca Nummaria in duas partes tributa ... – Genive : De Tournes, 1686. – VII, 559 p.

Suppl.: ... – Genive : Chouet, 1705. – V, 368 p.

- ретроспективните библиографски указател от II потенция на:

- **френския книговед, библиограф и библиотекар Е. Г. Пеньо** (Peignot, E. G., 1767-1849 г.) (1812 г.):

Peignot, [E.] G. Répertoire bibliographique universel, contenant la notice raisonnée des bibliographies spéciales publiées jusqu'à ce jour, et d'un grand nombre d'autres ouvrages de bibliographie, relatifs à l'histoire littéraire, et à toutes les parties de la bibliologie. – Paris : Renouard, 1812. – XX, 514 p.

P. 61-103: Ch. IV: Bibliogr. de bibliogr. commence de nouveau.

- **немския библиотекар и библиограф Ю. Пецхолд** (Petzholdt, J., 1812-1891 г.) (1866 г.):

Petzholdt, J. Bibliotheca bibliographica : Krit. Verz. der das Gesamtgebiet der Bibliogr. betreffenden Litteratur des In- und Auslandes in systematischer Ordnung / Mit alphabet. Namen- und Sachregister. – Leipzig : W. Engelmann, 1866. – XII, 939 S.

Repr. - 1961.

- **френския историк, архивист и библиограф А. Стейн** (Stein, H., 1862-1940 г.) (1897 г.):

Stein, H. Manuel de bibliographie générale. (Bibliotheca bibliographica nova). – Paris : Picard, 1897. – XX, 895 p. – (Manuels de bibliogr. histor., II).

Repr. - 1962 (New York).

- **английския библиограф Т. Бестерман** (Besterman, Th., 1904-1976 г.) (1939-1966 г.):

Besterman, Th. A world bibliography of bibliographies and bibliographical catalogues, calendars, abstracts, digest, indexes and the like : Vol. 1-2. – London : The auth., 1939-1940.

Vol. 1. – 1939. – XXIV, 588 p.

Vol. 2. – 1940. – IV, 644 p.

2d ed. – Vol. 1-3. – 1947-1949.

Vol. 1. – 1947. – XXVIII p., 1452 col.

Vol. 2. – 1948. – [IV] p., 1451-3138 col.

Vol. 3. – 1949. – [VI] p., 3197-4114 col.

Repr. – 1950.

3d ed. – Vol. 1-4. – Genève : Soc. bibliogr., 1955-1956.

Vol. 1. – 1955. – XXVIII p., 1326 col.

Vol. 2. – 1955. – [IV] p., 1327-2858 col.

Vol. 3. – 1956. – [V] p., 2859-4408 col.

Vol. 4. – 1956. – [V] p., 4409-5701 col.

Repr. – 1960.

4d ed. – Vol. I-V. – Lausanne : Soc. bibliogr. 1965-1966.

Vol. I : A-D. – 1965. – I-1752 col.

Col. 17-47: Introd.

Vol. II : E-K. – 1965. – 1753-3352 col.
Vol. III : L-P. – 1965. – 3353-5288 col.
Vol. IV : Q-Z. – 1966. – 5289-6664 col.
Vol. V : Index. – 1966. – 6665-8428 col.

...

Представените разностепенни библиографски разновидности от Т. Боров са развити по направленията:

- **текущия библиографски указател от II потенция:**

...

- **специалния (отраслов) библиографски указател от II потенция:**

...

Сред цитираните тук деления Т. Боров привежда „един образец в библиографско отношение труд” върху „чуждите библиографии върху България (и върху Турция, докато България е съставна част от нея)”:

Михов, Н. В. Библиографски източници за историята на Турция и България : [Кн. I]-IV. – София : Бълг. акад. на науките, 1914-1934.

[I]. – 1914. – 119 с.

II. – 1924. – 133 с.

III. – 1928. – VII, 166 с.

IV. – 1934. – XIV, 224 с.

Посочени са текстови характеристики и библиографски описания на библиографски прегледи по библиография на библиографията в България:

Теодоров-Балан, Ал. Книгописният труд у българите. // Год. на Соф. унив. II, 1905-1906. – София, 1906, с. 142-208;

Начов, Н. Иван Василев Шопов. // Българска книга, I. – 1930, с. 25-30;

...

Внушителното информационно моделиране чрез труда на Т. Боров е актуална и днес архитектурата на системата на библиографията:

- **традиционни библиотечни каталози;**

- **справочни (енциклопедични и други) издания в отделните национални култури, общата национална библиография в тях и международните справочни и библиографски издания;**

- **библиография на библиографията – национална и международна.**

223-112 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ

Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том 2, 2008

Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies

Volume 2, 2008

ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА НА ТЕКСТОВИ ФРАГМЕНТ (Стр. 125-128 от „Пътя към книгите” на Т. Боров)

Светла Стоянова

Разглежданият тук текстови фрагмент от раздел „IV. Библиография на библиографиите” на вторичнодокументалния пътеводител от втора степен с международен обхват „Пътя към книгите” (София, 1942) на проф. Т. Боров е посветен на очертаването на съществуващите ретроспективни универсални библиографски пътеводители от втора степен с международен обхват, моделирани в отделните национални културни традиции.

Извеждането на фреймовата структура на интересувания ни текст в максимално синтезиран и уплътнен вид е направено с помощта на изследването върху класическия труд на Т. Боров: **Куманова, А.** Универсалната библиография от втора степен с международен обхват – ретроспективният многостепенен пътеводител по информационната среда на планетата : Т. Боров – „Пътя към книгите”

Освежи дръжте! прегледа въ рани илации нито-
рван адуу България библиографи, на които ние не
забелязват се соними кува (1932) илю ние на се
найдат въ България книга I. 1930, но трябва да
споменим още три прегледа на българската библиографи,
направени за културни.¹²

S. V. Michail, *Unesco et Etat actuel de la biblio-
graphie bulgare.* — *Revue de l'Institut International de Bi-
bliographie*, Bruxelles 1916, tome, p. 247—250.

К. Витанов [3] *Le bilan de la science bulgare.* II. *Bulletin Bibliographique.* — *Revue d'Études Slaves*—Paris
1930, No 150, p. 213—234.

И. С. Державин, *Очерк болгарской библиографии.* —
Институт русской литературы Академии наук СССР, С.-Петербург
список, основанных изданий А. С. Орлова, Ленинград 1934,
стр. 46—47.

Освежи дръжте! прегледа въ рани илации нито-
рван адуу България библиографи, на които ние не
забелязват се соними кува (1932) илю ние на се
найдат въ България книга I. 1930, но трябва да
споменим още три прегледа на българската библиографи,
направени за културни.¹²

Biblii Alexandre Poddia, *National bibliographies*, Lon-
don 1912.

Съобщава националният библиограф на 49 страни,
издаваните и списък, особено за всички по-младши страни.
По-малко прегледа на списък, съгласно на из-
граждане обща теория на текущата национална библио-
графия днес.

John Vorstius, *Das gegenwärtige Stand der primären
den Kulturänders, zugleich ein Beitrag
arha.* Leipzig 1910.

224-113

125

(Историография. Хронотоп. Феноменология. Теория). – София, 2007.

Непосредствено появяващ се след фрагмента по историография на библиографията и ретроспективната универсална библиография от втора степен, стоящият в центъра на внимание тук фрагмент е сред най-трудните по своята природа за жанра на библиографския пътеводител. На изключително малко място, пределно синтезирано, Т. Боров пресъздава възникващата към момента на писане на „Пътя към книгите” картина от съществуващите библиографски пътеводители в областта.

Както е известно, XX в. започва за ретроспективната универсална библиография на библиографията с международен обхват с появата на **библиографския пътеводител**:

- в САЩ:

-- „*Пътеводител по изучаването и използването на справочниците*” („*Guide to the study and use of reference books : A manual for librarians, teachers and students*”) (1902 г.), съставен от директора на библиотечното училище при института „А. Дж. Дрексел” (Drexel, A. J.) във Филадельфия А. Б. Кръогер (Kroeger, A. B., ?-1909 г.) като задача на Американската библиотечна асоциация (American Library Association) и публикуван като нейно издание;

-- 2. изд. на „*Пътеводителя*” на А. Б. Кръогер (1908 г.);

-- след смъртта на основателката на изданието (А. Б. Кръогер) от 3. изд. (1917 г.) до 6. изд. (1936 г.) следват публикации на труда под заглавие „*Guide to reference books*” на нейната ученичка, имаща аналогичен значителен опит в справочно-информационната работа – в библиотеките на Илинойския и Колумбийския университет, както и в преподаването, – И. Г. Мадж (Mudge, I. G., 1875-1957 г.);

-- работата по съставянето и редактирането на „*Пътеводителя*” продължава приемничката и ученичката на И. Г. Мадж – К. М. Уинчел (Winchell, C. M., род. 1896 г.), работила от 1936 г. в справочния отдел на библиотеката на Колумбийския университет, която съставя от 2-то до 4-то допълнение (за: 1938-1940; 1941-1943; 1944-1946 г.) към 6-то изд. на „*Пътеводителя*” и през 1951 г. публикува 7-то изд. (към него излизат: 1-4 доп. за 1950 г. – юни 1962 г.), а през 1967 г. – 8 изд.;

-- допълненията към 8-то изд. излизат под редакцията на приемничката на К. М. Уинчел по ръководството на отдела и работата над „*Пътеводителя*” – Е. П. Ший (Sheehy, E. P.), публикувала през 1976 г. неговото 9-то изд. (към което излизат: 1-2 доп.: за 1980 и 1982 г.);

-- К. М. Уинчел полага и началото на систематичното публикуване в специализирания периодичен печат на допълващи „*Пътеводителя*” и излизачи в текущ режим, паралелно с него, предхождайки ретроспективното отражение на материала, библиографски сведения – след публикацията на 7-то изд. от 1952 г. – през м. януари и м. юли – в съответните броеве на списание „*College and research libraries*”, в специален негов раздел – „Избрани справочници” тя помества новите библиографски материали;

-- в годината на излизане на 7-то изд. – 1951 г. – на „*Пътеводителя*” се появява публикацията на библиографския справочник с универсален характер „*Американски библиотечни ресурси*”, която също излиза под егидата на Американската библиотечна асоциация и съставителството на директора на

библиотеката на Илинойския университет и библиотечното училище при този университет Р. Б. Даунс (Downs, R. B., род. 1903 г.);

-- паралелно с изданията на „*Пътеводител*” на А. Б. Крюгер – И. Г. Мадж – К. М. Уинчел – Е. П. Ший се наблюдава и появата на други типове от разновидността на универсалната международна библиография от втора степен „библиографски пътеводител”:

--- учебното пособие, предназначено за сътрудниците на университетските библиотеки, на Х. Б. Ван Хоезен (Van Hoesen, H. B., 1885-1965 г.) (Принстон) и Ф. К. Уолтър (Walter, F. K.) (Минесота) „*Библиография : Практическа, изброяваща, историческа : Въвеждащо ръководство*” („*Bibliography : Practical, enumerative, historical I : An introductory manual.*”), **1928 г.** (препеч. през **1929, 1971 г.**);

--- универсалното библиографско пособие от втора степен с международен обхват, предназначено за студенти, изучаващи библиотекознание и начинаещи библиотекарски, съставено от дългогодишния преподавател по библиотечно дело, директора на библиотеката на щата Ню Йорк в Олбани (Albany) (при която е основано първото библиотечно училище в САЩ) Дж. И. Уайър (Wyer, J. I., 1869-1955 г.) „*Справочна работа*” („*Reference work*”) (**1930 г.**);

--- универсалният библиографски указател от втора степен с международен обхват на Р. Е. Кандиф (Cundiff, R. E.), „*Справочници, препоръчвани за библиотеките на висшите училища*” („*Recommended reference books for the high school library*”) (1. изд.: **1936 г.**; 2. изд.: **1940 г.**; 3. изд.: **1949 г.**; 4. изд.: **1951 г.**; 5. изд.: **1955 г.**);

--- библиографският пътеводител на директора на библиотечното училище при учителския колеж „Дж. Пибоди” (J. Peabody), станал по-късно декан на библиотечното училище в университета на щата Флорида, – Л. Шорс (Shores, L., род. 1904), издаден от Американската библиотечна асоциация – „*Основни източници*” („*Basic reference books*”) (1. изд.: **1937 г.**; 2. изд.: **1939 г.**; 3. изд.: **1954 г.**; загл.: „*Basic reference sources*”; препеч.: **1955 г.**);

--- „*Пътеводител по справочниците*” („*A guide to reference books*”) на библиотеката „Енох Праг” (Enoch Pratt) в Балтимор, издаден в помощ на студентите и читателите (от 2-то до 7-то изд.: **1948, 1951, 1959, 1962, 1966, 1970 г.**; загл.: „*Справочници : Кратък пътеводител*” („*Reference books : A brief guide for students and other users of the library*”), съставен от завеждащия по това време справочен отдел на тази библиотека М. Н. Баргън (Barton, M. N.) (съавт. на 7-то изд.: М. В. Бел /Bell, M. V.);

- в **Германия:**

-- „*Пътеводител за ползващите библиотека*” („*Führer für Bibliotheksbenutzer*”), публикуван през **1905 г.** (2. изд.: **1913 г.**), съставен от сътрудника на Гьотингенската университетска библиотека, притежаваша уникална сбирка от библиографски пособия, енциклопедии и справочници, известен със своята дейност в областта на библиотечното образование – А. Грезел (Graesel, A.);

-- през **1928 г.** се появява и пътеводителят по библиография, включващ справочни издания и енциклопедии, съставен от преподавателя в Бонското библиотечно училище, изтоковеда В. Кирфел (Kirfel, W.) „*Планировка на библиографията ...*” („*Grundriss der Bibliographie ...*”);

-- през **1929 г.** е публикуван печатният каталог на подръчния фонд на

библиотеката на Гьотингенския университет – библиографският пътеводител „*Guttinger Handkatalog*”;

-- през **1930 г.** се появява 1-вото изд. на библиографския пътеводител на В. Крабе (Krabbe, W.) „*Библиография: Пособие в помощ на библиотечните практики*” („*Bibliographie : Ein Hilfsbuch für Bibliothekspraktikanten*”) (2. изд.: **1936 г.**; 3. изд.: **1939 г.**; 4. изд.: **1941 г.**; 5. изд.: **1943 г.**; 5. изд.: **1943 г.**; 6. изд.: **1951 г.**), издаден първоначално от библиотечните курсове в Берлин, по-късно – от библиотечното училище в Хамбург;

-- през **1940 г.** излиза и 2. изд. на отпечатания във Вюрцбург вторичнодокументален пътеводител на К.Флейшхак (Fleischhack, K., 1892-1972 г.) „*Пътя към знание. Книга. Търговия с книги. Библиотеки. Шрифтове*” („*Wege zum Wissen. Buch. Buchhandel. Bibliotheken. Schriftumsverzeichnung*”);

- във **Великобритания:**

-- „*Регистър на националната библиография с подбор на основните библиографски книги и статии, напечатани в други страни*” („*A register of national bibliography with a selection of the chief bibliographical books and articles printed in other countries*”), **1905-1912 г.** (препеч.: **1961 г.**) е дело на английския библиограф У. П. Кортни (Courtney, W. P., 1845-1913 г.);

-- през **1927 г.** е публикуван от името на Националния съюз на студентите „*Пътеводител по библиотечните материали и печатните източници на библиографска информация*” („*Guide to library facilitation and print sources of bibliographical information*”), представляващ по същество кратък, но неудачен вариант на „*Пътеводителя*” на А. Б. Крьогер – И. Г. Мадж;

-- публикуваният през **1937 г.** пътеводител на журналиста У. Бегли (Bagley, W.) „*Факти и как да ги намираме*” („*Facts and how to find them*”), предназначен да служи на колегите на автора по професия, през 30-те - 60-те години на ХХ в. претърпява множество издания и става праобраз на нов тип справочни издания – „*Who-What-When-Where*”, получили широко разпространение през втората половина и особено през последните десетилетия на ХХ в. и в началото на ХХІ в.;

- в **Чехия:**

-- библиографският пътеводител „*Чуждестранни и чешки библиографии*” („*Bibliografie uizn a ueska*”) (**1919 г.**), разширен през **1925 г.** („*Bibliografie vseobeni*”) на библиолога, историка и теоретика на библиографията Л. Я. Живни (•ivnэ, L. J., 1872-1949 г.) – първото пособие от този род в славянския свят;

- в **Полша:**

-- през **1925 г.** е публикуван „*Предводител за ползващите библиотеки и списък на помощните дейности*” („*Przewodnik dla korzystajacych z bibliotek oraz spis dzieii pomocniczych*”) на известния историк и теоретик на библиографията Ю. Греч (Grycz, J., 1890-1954 г.);

- в **Италия:**

-- публикацията в 6-ти том на „*Италианската енциклопедия*” („*Enciclopedia Italiana*”), излязъл през **1930 г.**, – на статията „*Библиография*”, изключително богата с източниковедски вторичнодокументален материал, – дело на познавача на библиологията и библиотекознанието, автора на книга за преподаването на тези

дисциплини (1926 г.) А. Сорбели (Sorbelli, A.);

- във **Франция**:

- през **1936 г.** се появява „*Практическият пътеводител по библиография*” („*Guide pratique de bibliographie*”) (преизд.: **1950 г.**) – дело на двама видни парижки библиотекарки – главния библиотекар на библиотеката на Арсенала Ф. Кало (Calot, F.) и ръководителя на библиотеката на правния факултет на Сорбоната Ж. Тома (Thomas, G.);

- в **СССР (Русия)**:

- през **1940 г.** са публикувани справочните библиографски таблици на руския историк и теоретик на библиографията К. Р. Симон „*Чуждестранна универсална библиография*” („*Иностранная универсальная библиография*”), увенчали предходните многогодишни сравнително-исторически изследвания на автора, залагайки основите на неговата фундаментална „*История на чуждестранната библиография*” (**1963 г.**);

- в **Япония**:

- през **1930 г.** се появява „*Пътеводител по японските и чуждестранните справочници*” на К. Танака (Tanaka, K.) и М. Мори (Mori, M.);

- през **1934 г.** излиза „*Пътеводител по справочниците*” на К. Хатано (Hatanano, K.) и М. Яоши (Yaosi, M.).

Представената тук фреймова картина на появилите се и появяващите се многообразни библиографски пътеводители към 40-те г. на ХХ в. – в навечерието на публикуването през 1942 г. на „*Пътя към книгите*” на Т. Боров – показва хронотопа на международната универсална ретроспективна библиография като мозайка на библиографския пътеводител: САЩ (1902-) – Германия (1905-) – Великобритания (1905-) – Чехия (1919-) – Полша (1925-) – Италия (1930-) – Япония (1930-) – Франция (1936-) – Русия (1940-)...

Показаната картина на библиографския пътеводител към 40-те г. на ХХ в. фиксира не само страните с високо равнище на развитие на библиографията въобще и на библиография от втора степен в особеност, но и установилите се школи на информационното моделиране, с които – чрез „*Пътя към книгите*” на Т. Боров – и България става съизмерима.

Раждащият се в руслото на универсалната международна библиография на библиографията многообразен библиографски пътеводител на ХХ в. е плод на генерираното чрез третираната библиографска форма триединство: цел – адресат – подбор на препоръчваната библиографска информация.

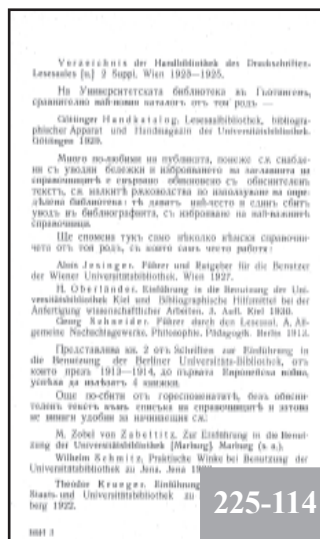
224-113 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиографски пътеводител – фреймова структура: анализ

ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА НА БИБЛИОГРАФСКИ ФРАГМЕНТ (Стр. 129-132 от „Пътя към книгите” на Т. Боров)

Здравка Христова

Разгледаната скица на топонимията на библиографския пътеводител като адекватна вторична документална форма на ХХ в. в раздел „IV. Библиография на библиографиите” на „Пътя към книгите” (София, 1942) на проф. Т. Боров е посветена на очертаването на съществуващите ретроспективни универсални библиографски пътеводители от втора степен с международен обхват, моделирани в националните културни традиции на Германия – САЩ – Полша – СССР (Русия) (*Срв.*: изследването на Светлана Стоянова – N 113-224, публикувано в настоящия том. – *Бел. на ред.*).

Последвали появилите се през 1902 г. в САЩ първи библиографски пътеводители от втора степен, родените в Германия такива са изключително многообразни и оформят лицето на пътеводителя като универсален, многостепенен продукт на

информационно моделиране, включващ разнородни материали в своята единна структура.

След изтъкването на първото такова издание, появило се в Германия – „Пътеводител за ползващите библиотека” („*Führer für Bibliotheksbenutzer*”), публикувано през **1905 г.** (2. изд.: **1913 г.**), съставен от сътрудника на Гьотингенската университетска библиотека А. Грезел (Graesel, A.), следва посочването на други издания (...).

Т. Боров изтъква специално появилото се през **1940 г.**, излязло и във 2. изд., библиографско явление – отпечатания във Вюрцбург вторичнодокументален пътеводител на К.Флейшхак (Fleischhack, K., 1892-1972 г.) „*Пътя към знание. Книга. Търговия с книги. Библиотеки. Шрифтове*” („*Wege zum Wissen. Buch. Buchhandel. Bibliotheken. Schriftumsverzeichnung*”).

Ето и думите, с които е описан цитираният труд: „Наистина, в Германия и книжарството, и подготвените нарочно за своята работа германски книжари, представляват един от пътищата към знанието. Ние сме още много далеч от възможността да използваме (Буквално: използваме. – З. Х.) успешно и този път.” (с. 130).

Непосредствено по-надолу Т. Боров уточнява: „Който иска да вникне по-дълбоко в теорията и практиката на библиографията, ще трябва да се обърне към специалните съчинения, все още не са много – някои от най-ценните работи са само предговори към големи библиографски трудове. При това, повечето от отделните книги по библиография, особено по-старите, представляват всъщност въведения в цялата област на книгознанието – обхващат <...> и книгопечатане, книжарска търговия, библиотекознание, библиофилия – а не специално на библиографията в тесен смисъл на думата, както се употребява тя в последните години, особено в Германия – „учение за литературните показатели” (с. 130).

Като примери за широко трактуване на библиографията Т. Боров привежда два труда:

1. историографския библиографски принос на немския библиотекар и библиограф Г. Шнайдер (Schneider, G., 1876-1960 г.) (1923-1936 г.): „Увод в библиографията”:

Schneider, G. Einführung in die Bibliographie. – Leipzig : Hiersemann, 1936. – V, [2], 203 S.

Тр. е основа на изключ. от 4. изд. от кн. на авт. „Handbuch der Bibliogr.” нейна теорет. част;

2. учебното пособие, предназначено за сътрудниците на университетските библиотеки, на Х. Б. Ван Хоезен (Van Hoesen, H. B., 1885-1965 г.) (Принстън) **и Ф. К. Уолтър** (Walter, F. K.) (Минесота) „*Библиография : Практическа, изброяваща, историческа : Въвеждащо ръководство*”:

Van Hoesen, H. B., Walter, F. K. Bibliography : Practical, enumerative, historical : An introductory manual. – New York ; London : Charles Scribner Sons, 1928. – XVI, 519 p.

Тр. е препеч.: 1929, 1971.

Свързвайки нееднозначно появата на библиографския пътеводител с развитието на теорията на библиографията, Т. Боров акцентира на два върха в

теоретичните концепции за вторичнодокументалната сфера – в **Полша**: трудовете на библиографа Ст. Вртел-Вьерчински (Vitel-Wierchycski, St.) и в **СССР (Русия)**: приносите на книговеда М. Н. Куфаев.

Така раждащият се в руслото на универсалната международна библиография на библиографията многообразен библиографски пътеводител на ХХ в. в концепцията на Т. Боров е плод на **генерираното чрез третираната библиографска форма триединство: цел – адресат – подбор на препоръчаната библиографска информация.**

Архитектониката на внушително информационно моделиране прави труда на Т. Боров шедевър – за 40-те г. на ХХ в. на универсалната международна ретроспективна библиография от втора степен, какъвто той продължава да бъде и през ХХІ в. Предоставеният чрез книгата подбор е екстракт (от знания, идеи и документи) от първично- и вторичнодокументалния свод на човечеството. Тази архитектоника и днес е основана на разбирането за системата от:

- **традиционните библиотечни каталози;**
- **справочните (енциклопедичните) издания в отделните национални култури,**

общата национална библиография в тях и международните справочни и библиографски издания;

- **библиография на библиографията – национална и международна.**

В концепцията на Т. Боров **информационно-културното единство на света** е плод от **преплитащите се и отразявани едно в друго многообразни равнища на инфосферата**, които изграждат и „*Пътя към книгите*”:

- **фактологично** (в описанието на обхващаните от цитираните източници реалии);

- **първичнодокументално** (в наблюдаването на потока от съответна (първичнодокументална) информация като обект на вторичнодокументално информационно моделиране **от първа степен** – национално и международно);

- **вторичнодокументално** (в отражението на потока от съответна (вторичнодокументална) информация като обект на вторичнодокументално информационно моделиране **от втора степен** – национално и международно).

225-114 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ПРЕДПОЧИТАНИ ТИПОВЕ ХУДОЖЕСТВЕНА ЛИТЕРАТУРА ОТ СТУДЕНТСКАТА ЧИТАТЕЛСКА АУДИТОРИЯ (Библиотечно-информационен център на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии)

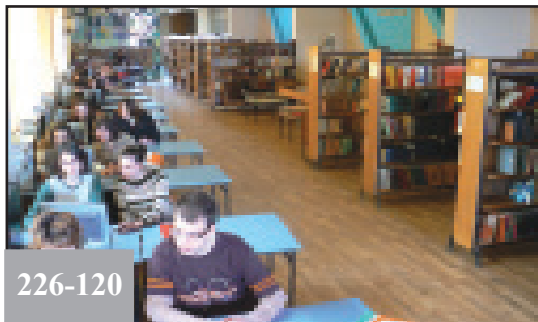
Елена Игнатова

От съществено значение е в епохата на високите технологии – през XXI в. – да се установи как стои въпросът с четенето на художествена литература от младото поколение.

Обект на настоящото изследване е читателската аудитория на Информационно-библиотечния център в СВУБИТ като едно специфично студентско общество, от една страна, а от друга – самите тези студенти като архитекти на съвременния информационен свят.

Мотивът на автора на настоящото изложение е да направи **фотографска картина на предпочитаните типове художествена литература, битувачи в процеса на четене в последния учебен ден на 2006 г. в СВУБИТ.** Този ден е фиксиран по две причини:

1. От 1 януари 2007 г. България се присъединява към Европейския съюз и е желателно да се работи върху изграждане на база за сравнение на ключови феномени на четенето (какъвто е този на типовете художествена литература);

2. Подобни моментни картини в категорията „дълго време“ са историографски рудименти за определяне статуса на обществото (каквато е дългосрочната стратегия на подетото тук изследване). Такива картини са достоверни фотографии на духовния климат в гражданското общество; те са верен ориентир и за формиране на мащабна и национално значима издателска политика.

Воден от съзнанието, че описва най-авангардната част от интелигенцията на България – нейното студентство, осъществяващият настоящото изследване и в бъдеще ще поднася на вниманието на специалистите от информационно-комуникативната сфера подобни моментни фотографски картини на процеса на четенето.

Авторът на тези редове има високата чест да е библиотекар в третираната тук институция и едновременно с това да е и част от студентството ѝ. Той не се стреми да даде детайлна картина на четенето на интересуващия го контингент. Задачата му е по-скромна – да фокусира вниманието върху художествената литература като феномен на читателския интерес от позицията на типологията на тази литература.

И така, предмет на темата на настоящото изложение е да се разгледа читателската аудитория и нейният интерес към художествената литература. За основа са взети заявените поръчки от страна на читателската аудитория.

Методът, чрез който е подето това изследване, се основава на директно наблюдение, събиране на емпирични данни по единна схема, създаване на система от признаци, по които да бъде изследван обектът, достигане до систематизация на получените сведения и дедуктивно извличане на изводи. Като резултат от анализа наблюдаваме системна информационна картина на типовете художествена литература, намираща се най-често в обръщение сред студентската читателска аудитория, конфигурирана от интересуващите ни признаци. Проведеното наблюдение показва, че сред студентите в обръщение по жанрове се намират предимно романи, повести и лирика. И трите жанра (романи, повести, лирика) имат изражения в групите българска, западноевропейска и руска художествена литература.

Сред романиите забележимо се откроява интересът от страна на читателската аудитория към западноевропейската литература (Ърнест Хемингуей, Джек Лондон, Ерих Мария Ремарк, Томас и Хайнрих Ман, Скот Фицджералд, Стендал, Виктор Юго, Джон Стайнбек, Джеймс Джойс, Рафаело Джованьоли – тук и навсякъде по-надолу посочените автори са дадени по честота на поръчваната от тях литература в Информационно-библиотечния център на СВУБИТ.); следваща по място е градацията на българските автори (Иван Вазов, Георги Караславов, Антон Дончев, Димитър Талев, Димитър Димов); конфигурацията завършва с руска литература (Лев Толстой, Алексей Толстой, Николай Василевич Гогол).

Лиричният жанр се характеризира с несъмнено предпочитание на българските поети (Христо Ботев, Иван Вазов, Никола Вапцаров, Атанас Далчев, Дамян Дамянов, Елисавета Багряна, Блага Димитрова); поредицата се продължава от руските поети (Александър Сергеевич Пушкин, Михаил Юриевич Лермонтов, Николай Алексеевич Некрасов); тук не се наблюдава интерес към западноевропейските автори, което, от своя страна, свидетелства за отсъствие на определено познаване на третираната традиция на художествената литература.

Сред повестите честотата на поръчките в областта на художествената

проблематика се забелязва най-голям интерес към българските автори (Емилиян Станев, Георги Караславов, Иван Вазов); сред руските – Антон Павлович Чехов; отново отсъства аналогичен интерес към творчеството на западноевропейските автори.

По вид издания описаните по-горе групи могат да бъдат представени в два потока:

- отделни публикации (книги);
- публикации в списания и периодични издания (сборници).

Основният контингент от намиращите се в обръщение издания са самостоятелни публикации – книги, а периодичните издания – списания и сборници – се използват фрагментарно, предимно за справки.

Наблюдаваните автори се разпределят по хронология – по векове, както следва:

- XIX в. (50 % от поръчките);
- XX в. (30 % от поръчките);
- XXI в. (20 % от поръчките).

Във връзка с проведеното изследване са анкетирани 20 читатели, характеризирани по няколко признака:

- по възраст – от 19 до 25 год.;
- по пол – 10 мъже и 10 жени;
- по курс и специалност – от I до IV; от катедрите „Библиотекознание и библиография”, „Книгознание и книгоразпространение” и „Информационни фондове на културно-историческото наследство” (явяващи се терминологични аналози на специалностите).

Прави впечатление отсъствието на останалите (извън изброените) специалности „Информационни технологии” и „Информационно брокерство”, което буди тревога и въпрос; повдига проблема за мястото на хуманитарните дисциплини в техническите специалности. Нима общият свод на знанието не е хуманитарно (концептуално!) натоварен? Съществено е да се обърне внимание върху партикуларизацията (раздробяването) на естественонаучното (технологичното) и философското (хуманитарното) мислене, които парадигмално (като начин на свързване между нещата) през XX-XXI в. са съответни страни на единния цялостен диалектически феномен на информационното моделиране. Препоръките, които произтичат от представения тук анализ, могат да бъдат приведени към следното лапидарно обобщение: **необходима е хуманитаризация на технологичните специалности като екология на образованието**, изразяваща се (измерима, наблюдаема), в частност, чрез интереса на студентите към художествената литература.

Независимо от индустриализацията, информатизацията и технологизацията на съвременния XXI в. е важно да се отбележи, че младите хора не прекъсват културната нишка с интелектуалните богатства на човечеството и продължават да търсят и да четат художествена литература, с което още веднъж доказват, че истински стойностните неща са неподвластни на времето.

226-120 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център – читателска аудитория: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ЕКОЛОГИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

**(На база на електронен и систематичен каталог
на Народната библиотека „Иван Вазов”
и текущата национална библиография,
серия 1 / 2001-2004; серия 5 / 1997-2004)**

Стоилка Дешлиева

Водена от идеята, че може да се провокира мисленето на подрастващото поколение и особено неговата грижа за опазване на околната среда, авторката на това изследване стига до извода, че околната среда – която може да се възприема и като своеобразен гарант за запазване на биологическото разнообразие и живота на планетата – е репродуктивна, но въпреки това съществува рискът от глобално замърсяване на планетата.

Обект на изследването е **екологичната проблематика**. **Предмет** на изложението е образованието в интересувашата ни област, с цел да се стимулира гражданската позиция за опазване на околната среда.

База на това изследване е систематичният електронен каталог на Народната библиотека „Иван Вазов” (НБИВ).

Методи на настоящото изследване са: фреймово вертикално моделиране (смесово представяне на знанието в областта на екологията) и системно-структурна решетка.

Целта на това изследване е да се фокусира вниманието към глобалния проблем за замърсяване на планетата и чрез възпитанието на учащите се да стимулира разумното съхраняване на живата природа за бъдните поколения.

Историография: На базата на събраните документални източници се вижда, че интерпретираната тук тема е разсредоточена в многообразни източници. Отбраната литература показва, че на практика се срещат предимно публикации по частни проблеми на интересувашата ни област: N 3 от материала, анализиран по неговата документална структура, е за ученици от началното училище; N 4 се явява учебник за студенти от Лесотехническият университет; N 13 третира проблемите в България относно околната среда, замърсяване, влияние върху организма; N 21 засяга темите: човек и околна среда, природа и общество.

Информационната картина на настоящото изследване се извежда в точката, в която се пресичат **две взаимосвързани задачи:**

1. **Фреймово описание** на информационната картина на екологичното образование по екология и опазване на околната среда; метасистемно изследване на наблюдаваните документи, доказващи необходимостта от възпитание на учащите за опазване на околната среда.

2. **Систематично-структурна характеристика** на резултатите на тук представеното изследване за целите на библиографското информиране на учащите по темата: „**Околна среда**”.

Изводите са изложени в разреди в седемте структури на библиографията (документална, адресна, дейностна, същностна, функционална, съдържателна, организационна) и се наблюдават в приложената по-долу таблица.

Документална структура – подобрите документи представляват документална картина за обезпечаване на учащите за екологичното им образование и възпитание в целия му диапазон от начално училищно до университетско.

Адресатна структура – цитираните документи са предназначени за учаци се от всички възрастови групи от началното образование до университетското, които в образователните си програми имат застъпена дисциплината „Екология и опазване на околната среда”, и тези, които в извънучилищни форми на обучение възпитават в подрастващите любов към природата и опазването ѝ.

Библиографско-дейностна структура – документите, посредством представеното моделиране, са за образователна и библиографско-информационна дейност.

Същностно-видова структура – представеният документален поток е библиографски списък, обърнат към адресата на настоящото вторичнодокументално моделиране за целите на информирането.

Функционална структура – разрез на информационното моделиране, отнасящ се до целите на обучение по изучаването на проблематиката по екологията и опазването на околната среда и повишаване екологичната култура на подрастващите.

Съдържателна структура – представена с информационни анотации за всеки един документ от библиографския списък и осигурява синтезирано четиво за адресата.

Организационна структура – библиографските описания на документите в настоящия разрез на информационното моделиране са представени азбучно, съгласно стандартите за библиографско описание.

Да запазим природата жива
(Библиографски списък на книги и статии: 1997-2004.
Информативни анотации)

Представеният библиографски списък е предназначен за ученици и студенти. Осъществена чрез него библиографска дейност е с информационен характер и образователна насоченост. Като общообразователен препоръчителен библиографски списък следва да бъде определен жанрът на избраното вторично документално моделиране. Съдържателните характеристики на всеки отделен документ са дадени в кръгли скоби след неговото описание в пределно кратък вид.

1. Байков, Байко. Екология за всеки. – Планета 3, 2000. – 624 с. *(Постижения на екологията. Предназначена е за младите читатели.)*
2. Баракова, Вера Георгиева. Екологичен мониторинг. – Ст. Загора, 2004. – 344 с. *(Учебник за студенти по специалност „екология и опазване на околната среда”. Третира въпроси за замърсяването на природата.)*
3. Баркър, Сюзан и др. Приключения в екологично образование от класната стая до карста: Учебно помагало / Сюзан Баркър, Пол Елиът. – София : Бълг. фондация за биоразнообразие. – 98 с. *(Идеи и сведения за богатството на дивата природа в България. Значение на опазването ѝ.)*
4. Богданов, Кирил Мартинов. Гора и общество : Икономика, екология, социални интереси. – София, 2004. – 368 с. *(Учебник, предназначен за студентите от Лесотехнически университет.)*
5. Бойчева, Вера Иванова и др. Екология и възпитание. – София, 1997. – 202 с. *(Екологично възпитание на децата в училището и в семейството)*
6. Борисова, Рахила и др. Екология и устойчиво развитие. Нови знания. – София, 2005. – 136 с. *(Учебно помагало, създадено в съответствие с програмата за околната среда за учениците от професионалните гимназии.)*
7. В защита на природната среда : Сб. статии. – София, 1972. – 144 с. *(Предназначение – за туристите и природозащитниците. Сигнали за влошеното състояние на природната среда.)*
8. Владова, Лили и др. Сборник от методични разработки за интерактивно екологично образование. – София, 2001. – 156 с. *(Предназначение – за заниманията на учениците от първи – четвърти клас.)*
9. Драговева, Снежана Бойчева. Екология и опазване на околната среда : Учебник за студенти. – Ямбол : Техн. колеж, 2003. – 198 с. : със сх., диагр. *(Предназначение – за студентите от колежа, изучаващи дисциплината „екология”).*
10. Елиът, Пол и др. Приключения в екологичното образование. – София : Бълг. фондация за биоразнообразие. – 162 с. *(Предназначение – за учениците от първи – четвърти клас. Съдържат се теми за миграцията на птиците и биоразнообразието.)*
11. Мардиросян, Гаро Хугасов. Аерокосмически методи в екологията и изучаването на околната среда : Ч. 1. – София : Акад. изд. Проф. Марин Дринов, 2003. – 208 с. : с табл., сх. *(Представят се методи и средства за дистанционно*

аерокосмическо изучаване на Земята.)

12. Матев, Иван и др. Екология с основи на биогеографията и опазване на околната среда. – София-Москва, 2004. – 249 с. (*Учебник за студенти, запознаващ с основните екологични концепции. Представени са основите на биологичното разнообразие и неговото опазване.*)

13. Мирчев, Мирчо. Здравето и околната среда. – София : Фонд. свободна инициатива, 1977. – 125 с. (*Третира проблемите в България относно околната среда – замърсяване – влиянието върху човешкия организъм.*)

14. Найден, Янчо Стоянов. Екология и основи на опазване на жизнената дейност. – София : Слав. култура и образование, 2002. – 144 с. : със сх. (*Учебник по екология. Системна класификация на феномените.*)

15. Недялков, Симеон Тодоров и др. Рекреационна екология. – Варна : ВТУ, 2000. – 238 с. (*Учебник за студенти за Факултета по морски науки и екология.*)

16. Павлова, Екатерина и др. Защитени природни територии. – София : Лесотехн. унив., 2003. – 207 с. : с цв. ил., табл., сх. (*Учебник за вузовете. Съдържа теми: екология, национални паркове в България, резервати в България.*)

17. Сребърна '99 : Сб. материали от нац. ученически конкурс за защита на екологични проекти / Състав., ред. Светослав Герасимов и др. – Силистра, 1999. – 160 с. : с табл., ил. – Изд. на МОН. Съюз за защита на природата. Сдружение за спасяване на резервата Сребърна. (*Съдържа материали за природата на България и защитата ѝ; за околната среда и опазването ѝ.*)

18. Стоянов, Николай С. Информационна биосензорна система за екологични цели. // Екологично инж. и опазване на околната среда, III, 2004, N 3, с. 53-57. (*Статия, третираща темата за опазване на околната среда: културология.*)

19. Съева, Милка. Лесно и интересно : Знания за резерватите в Национален парк „Централен Балкан”. – В. Търново : Знак 94, 2000. – 8 с. : с табл., ил., сх. (*Учебно помагало. Екологично възпитание в началното училище.*)

20. Тахта, Софи. Къде отива боклукът? – София : Фют, 2000. – 24 с. : цв. ил. (*Третира теми за опазване на околната среда, преработката и оползотворяването на отпадъците и отпадъчните води.*)

21. Узунова, Иванка Кънева. Път(ека) за оцеляване. – София : Подиум. – 43 с. (*Засяга темите: човек и околна среда.*)

Образованието по екология е метасистемна характеристика на предлагания тук библиографски списък. Проведеното библиографско изследване показва, че в последно време много се говори за глобалното замърсяване и влиянието му върху околната среда. Чрез възпитанието на учащите по екология се цели да се въздейства и провокира мисленето им в грижа за опазване на природата. Не бива да се мисли, че само с образованието и възпитанието на подрастващите ще се реши този проблем. Необходимо е формирането на специализирана широкомащабна правителствена политика на държавите в тази посока.

**227-122 екология – образование – библиографско моделиране:
изследване**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

МОДЕЛИРАНЕ НА ВТОРИЧНИЯ ДОКУМЕНТАЛЕН ПОТОК НА ЛИТЕРАТУРАТА ПО МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА (Върху примера на Градска библиотека „Стоян Дринов”, Панагюрище)

Цветанка Пиперкова

Обект на настоящото изследване е литературата по международна икономика. Вниманието на изследването е съсредоточено върху литературата, намираща се в Градска библиотека „Стоян Дринов” – Панагюрище.

Базата, на която се провежда наблюдението, е Генералният каталог на библиотеката.

Целта на този текст е да се осигури информационно обезпечаване по актуална тема – международна икономика.

За достигане на максимални резултати е използван методът на информационното моделиране „системно-структурна решетка на вторичната документална информация”.

Емпиричните резултати на наблюдението са поднесени в **Прил.: Табл. 1-2** към настоящата публикация.

Методологията е в инструментариума на подетото изследване и използването на системно-структурна мрежа от ментални връзки за описание на отразените в библиографския списък първични документи. Наблюдават се следните **структури**:

- **документална** – описание на свода на включените документи;
- **адресна** – извличане на конкретния адресат, към който са обърнати съответно отделният документ или целият свод;
- **дейността** – извличане на вторичнодокументалната характеристика, определяща библиографската дейност, която е необходима за подреждането на

документите;

- **същностна** – резултатът, обозначен в дейността структура, като какъв вид библиографска дейност се явява;
- **функционална** – каква функция изпълнява резултатът (научно-спомагателният библиографски списък);
- **съдържателна** – какви аспекти и области на знанието отразява конфигурираният свод от документи;
- **организационна** – какъв е начинът на подреждане на документите.

За съставянето на системно-структурната картина на литературата по международна икономика са използвани посочените по-горе седем структури, третиранни като системно многомерно единство: **документална; адресна; дейностна; същностна; функционална; съдържателна; организационна.**

Библиографският списък на отбраните заглавия е представен в колона N 2 на **Табл. 1.**

Представената тук **Табл. 1** позволява да се направят следните **изводи**:

1. Документите, представени чрез системно-структурната картина, са цялостната характеристика на литературата по международна икономика, притежавана

Таблица 1
(Начало)

**Системно-структурна картина на литературата по международна икономика
в Градска библиотека „Стоян Дринов” – Панагюрище**

N	Документална структура	Съдържателна структура
1	2	3
1	Аникин, А. В. Златото : Междунар. икон. спект ; Прев. (от рус.) Нина Милушева. – София : Наука и изкуство, 1987. 319 с.	валутни пазари, пари
2	Балканите след Втората световна война : [Сб. изследв.]; Т. 1- . – София : Наука и изкуство, 1978- .	балкански страни – вътрешна политика, външна политика
3	Белчев, Иван. Енергията и бъдещето на международното сътрудничество : [Очерк]. – София : Партиздат, 1976. – 109 с. – (Междунар. политика ; N 9).	енергетични ресурси, икономическа интеграция, международно сътрудничество

Таблица 1
(Продължение)

N	Документална структура	Съдържателна структура
1	2	3
4	Бизнес център Европа. – София : Май, 1997. – 78 с.	евро, ЕС – единен пазар, общ пазар
5	Ганев, Благой. Интерграционни процеси в общия пазар : [Държ.- монопол. регул.] : [Изследв.] . – София : Профиздат, 1978. –136 с. : с черт.; табл.	интеграционни процеси, квоти, мита, общ пазар, сътрудничество
6	Георгиев, Любен. Общ пазар : Европейска икон. общност. – София : БКП, 1964. – 144 с.	общ пазар
7	Димова, Бистра А. Европейско икономическо сътрудничество – СИВ и ЕИО : Проблеми, механизъм : [Моногр.]. – София : БАН, 1984. – 232 с.	евро, ЕИО, СИВ, ЦЕССТ
8	Западна Европа в международните отношения : Моногр. / Вилхелм Ерзил и др.; Под общ. ред. на Цветан Цанев. – София : Наука и изкуство, 1983. – 187 с.	интеграция, международни отношения, НАТО
9	Захариев, Захари. Е[вропейска] И[кономическа] О[бщност] – политически модели без бъдеще : Изследване. – София : ОФ, 1984. – 184 с. – (Критика на буржоазната идеология и ревизионизма)	договори, ЕИО – закони, мита, споразумения, СИВ
10	Икономикс : Базисни икон. теории и зависимости : Микроикономикс, макроикономикс, междунар. икономикс : Учебен речник : Ч. 1-2 : Ч. 1 / Тр. Спасов и др. – София : Люрен, 1993. – 256 с.	външна политика, интеграция, макроикономика, международен, икономикс, микроикономика

Таблица 1
(Продължение)

11	Икономическата политика : Нов поглед : Междунар. конф., София, 26-27 септ. 1996 г. – София : Отворено общество, 1997. – 296 с.	валута, интеграция, митници
12	Карборт, Робърт. Световната икономика : Моногр. / Прев. от англ. Д. Стоянов. – София : Сиела, 2001. – 344 с.	автаркия, дъмпинг, квоти, пазари, субсидии
13	Колинс, Сюзан и др. Западна Европа и Обединените нации / Прев. от англ. Ирина Васева. – Вашингтон : ПЕ, 1997. – 458 с.	ЕС, единен пазар, мита, квоти
14	Конен, Петер. Световната икономика: Очерк / Прев. от нем. – Плевен : [Б. и.], 2003. – 88 с.	валути, внос, износ,
15	Кругман, Пол и др. Световната икономика – теория и политика / Прев. от нем. – София : Сиела, 1998. – 212 с.	единен пазар, общ пазар
16	Ливиатан, Н. Валутна субституция и валутни съвети / Прев от англ. Е. Петрова. – София , 1996. – 434 с.	валута, валутни пазари, валутни съвети, МВФ, пазарен достъп
17	Международна специализация на производството : Въпроси на ефективността : [Изследване]. – София : Партиздат, 1978. – 251 с.	икономическа интеграция, производство, социалистически страни

Таблица 1
(Продължение)

N 1	Документална структура 2	Съдържателна структура 3
18	Международни социалистически стопански обединения – проблеми и перспективи : [Изследване] / Състав. и обща ред. Жак Аройо. – Варна : Г. Бакалов, 1977. – 220 с. : със сх.	международни икономически организации, соц. страни, стопански обединения
19	Мишкин, Ф. Икономика от пари – банкови и финансови пазари. – София : Сиела, 1992. – 86 с.	банки, банкови пазари, пари, финанси
20	Основи на европейската интеграция. – София : ЦЕИ, 1994. – 124 с.	интеграция
21	Основи на Европейската интеграция : Учебник за студентите от ВУЗ / Под общ. ред. на Ружа Иванова. – 2. прераб. и доп. изд. – София : Център за европ. изследвания, 1998. – 394 с.	международни отношения, икономическа интеграция, интеграционни процеси
22	Петков, Красимир. Многоезичен речник на съкращенията : 777 777 съкр. над 75 000 значения на междунар. кодове и обозначения англ., фр., нем., итал. в търговията, икон. и мениджмънта / [Състав.] – София : Хермес-7, 1993. – 304 с. : с ил.	икономика, търговия, мениджмънт – речници: съкращения

Таблица 1
(Продължение)

N	Документална структура	Съдържателна структура
1	2	3
23	Савов, Васил. Големите амбиции на Малка Европа : [Очерк]. – София : Партиздат, 1979. – 111 с. – (Международ. политика ; N 12).	икономическа интеграция, капиталистически страни, общ пазар
24	Сестримски, Владимир. Арабският петрол – политическо оръжие : [Очерк]. – София : Партиздат, 1974. – 112 с. – (Международ. политика ; N 3).	аграрен въпрос, икономическа политика, нефт: пазари, производство
25	Солов, Румен Т. Икономически аспекти на европейската сигурност : [Изследване]. – София : Наука и изкуство, 1985. – 91 с. : с табл., сх.	европейска безопасност: държавна намеса
26	Социализмът и преустройството на международните икономически отношения : [Моногр.] / О. Т. Богомолов и др. ; Под ред. на О. Т. Богомолов ; Прев. от рус. Маргарита Ганева. – София : Партиздат, 1982. – 328 с. : с табл., диагр.	външна политика, икономическо сътрудничество, общ пазар СИБ

Таблица 1
(Продължение)

27	Стоянов, Никола. Ремонтации и междусъюзни дългове. Български държавни дългове : Среща на Бълг. икон. д-во на 17 ян. и 13 февр. 1933 г. – София : (печ. П. Глушков), 1933. – 196 с. : с табл., 3 л. : табл.	външна полити държавна протекция, международни договори, ремонтации, съглашения
28	САЩ – Западна Европа – Япония : Три центъра на империалист. съперничество : Моногр. / Отг. ред. Петко Петков. – София : Партиздат, 1978. – 315 с.	внос, единен пазар, износ, индустриална политика: сътрудничество
29	Ханке, Ст. и др. Валутният борд и финансовата стабилизация : Опитът на междунар. Сътрудничество / Прев от нем. – София : Фонд. Франц Еберт, 1997. – 454 с.	валута, валутен борд, валутни пазари МВФ, финанси, финансови пазар
30	Цачевски, Венелин. Малките европейски капиталистически страни и ЕИО : [Очерк] . – София : Партиздат, 1976. – 111 с. – (Междунар. политика ; N 4).	ЕИО : външна полити вътрешна политика, икономика, общ пазар
31	Шишманова, М. и др. Свободни безмитни зони. – София : [Б. и.], [2004]. – 212 с.	държавна протекция: квоти, мита

Таблица 1
(Край)

N	Документална структура	Съдържателна структура
1	2	3
32	Ярборт, В. Световната икономика – търговия и финанси / Прев от англ. – София : Дайдрен прес, 1994. – 88 с.	финансови пазари: международно сътрудничество

от Градска библиотека „Стоян Дринов” – Панагюрище.

2. Представеният списък от докуменални източници е предназначен за студенти от икономическите университети, обхващайки всички аспекти на техните интереси – учебно-педагогически, професионално-ориентирани, общокултурни и т.н.

3. Предприетото информационно моделиране е резултат от вторичнодокументалната научноизследователска дейност за обезпечаване на интелектуалните интереси и потребности на адресата – студентите.

4. Системно-структурната характеристика на литературата по международна икономика е представена във вторичнодокументален научно-спомагателен библиографски списък.

5. Функционалната структура на предприетото моделиране е комплексна – образователна, учебно-педагогическа, общокултурна и т.н.

6. Предложеният вторичнодокументален материал представя в системата аспектите на темата (международна икономика). Посочените ключови думи (колона N 3 на **Табл. 1**) отразяват възможните варианти на търсене – основни термини, разгледани в съответния документ.

7. Начинът на подреждане на документите е азбучен (по фамилията на автора или заглавието), който е подходящ за по-оперативната работа на студентите.

Работата по съставянето на системно-структурната решетка на разглеждания вторичнодокументален поток по международна икономика е продуктивен начин да се направят **обобщения**.

Използваната методология дава възможност да се открива генеалогията на понятия и термини, използвани за извеждане на характеристики по съдържателната структура на информационното моделиране. Това е продуктивна система за обогатяване на електронното търсене на информация чрез менталните достижения на обработените традиционни документални масиви.

Информационната карта на ключовите думи на предлагания масив е във вид на единна поредица от названия на първични документи и дава представа за включените понятия и организации. Тази карта позволява да се очертае панорамата на третираните проблеми – по кои от тях има литература и по кои липсва такава или е нужно нейното набавяне.

От съставената информационна карта по ключовите понятия, отразяващи съдържанието на представената литература, се вижда, че преобладаваща е сферата, свързана с външната политика, ЕИО, единния европейски пазар/общ пазар, интеграцията на страните и др. Предложените материали по преценка на водещия наблюдението са достатъчни, за да бъдат задоволени потребностите от информация на целевата група – студентите.

Въпреки обемния свод от документи по темата (международна икономика), може да се отбележи следният недостатък: понякога включените информационни източници не се намират в пряка зависимост с интензивното развитие на международната икономика. Затова част от цитираната литература от началото на ХХI в. вече не е актуална. Необходимо е библиотеката своевременно да набавя новите заглавия, за да бъде актуална информацията.

Таблица 2

Съкращения на понятия и термини за обозначаване на икономически и обществено-политически структури, учреждения и др., използвани в литературата по икономика (1964-2003 г.)

N	Абревиатури	Икономически и обществено-политически структури, учреждения и др.
1	ГАТТ	Общо споразумение за митата и търговията
2	ЕАСТ	Европейска асоциация за свободна търговия
3	ЕИО	Европейска икономическа общност
4	ЕС	Европейски съюз
5	ЗДС	Златен държавен стандарт
6	ЗСТ	Зона за свободна търговия
7	МВФ	Международен валутен фонд
8	МИО	Международни икономически отношения
9	НАТО	Организация на Северноатлантическия договор
10	СБЗ	Свободна безмитна зона
11	СИБ	Съюз за икономическа взаимопомощ
12	СТО	Световна търговска организация
13	ЦЕССТ	Централноевропейски страни за свободна търговия
14	Е / I	Износ / Внос

Представеният тук анализ в емпиричен вид фиксира в **Табл. 1-2** информационна картина на документалния поток по икономика в Градска библиотека „Стоян Дринов” – Панагюрище и може да бъде използван за наблюдение на реалното присъствие на икономическата проблематика в библиотечния фонд (**Табл. 1**).

Списъкът на използваните термини и понятия за обозначаване на икономическата проблематика в наблюдаваната литература посочва съответните финансови и обществено-политически структури, учреждения и др., на които са посветени цитираните заглавия (**Табл. 2**).

Макар и незначителен по обем (в сравнение със съществуващия

екстенционален документален поток по темата), изведеният тук материал повдига въпроса за логическото съотношение на битоващите икономически феномени. Очевидно проблемът за съпоставяне на реалиите от икономическата битност на българското общество през наблюдавания период (1964-2003 г.) е проблем не само на икономическата, но и на информационната политика у нас.

**228-123 международна икономика – вторичнодокументално
информационно моделиране – Градска библиотека
„Стоян Дринов”, Панагюрище: Генерален каталог (1964-2003 г.)**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ОБЩА КУЛТУРОЛОГИЧНА СКИЦА НА ВТОРИЧНИ
ДОКУМЕНТИ ПО ТЕМА „ХИРУРГИЯ” ЗА ИНФОРМАЦИОННО
ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИ
(На базата на електронния каталог на книги
на Народна библиотека „Иван Вазов”, град Пловдив)**

Ралица Величкова

Интродукция

1. Актуалност:

Важно е в нашето общество да се разшири образователната култура по темата хирургия, за да се обезпечи учебния процес на студентите медици с необходимите за него документални интелектуални източници.

2. Обект:

Обект на настоящата работа е литературата по хирургия. Избраната тук литература има съответни, принадлежащи ѝ, значителни по обем библиографски фрагменти, идентифицируеми по представените библиографски описания (колона N 2 на Табл.).

3. Предмет:

Предмет на това изследване е съдържанието на библиографската информация, публикувана в представените първични документи (колона N 2 на Табл.).

4. База:

Базата на културологичната скица на литературата по хирургия е електронният каталог на книги на Народна библиотека „Иван Вазов”, град Пловдив.

5. Цел:

Воден от идеята да подобри климата в обществото и да го освети

информационно, авторът на това изследване има скромното желание, благодарение на приложения в настоящата работа библиографски списък, да подпомогне информационно както студентите, така и преподавателите по хирургия.

6. Историография:

Прегледът на отбраната литература показва, че хирургическата сфера не разполага с цялостен учебник, който да третира всички въпроси, свързани с многоаспектната тема „хирургия”. В периода 1993-2004 г. е издавана литература със следната тематика:

1. Обща хирургия – NN 9, 16, 18, 19;
2. Амбулаторна хирургия – NN 2, 3, 8;
3. Лапароскопия – N 7;
4. Оперативна хирургия – N 6;
5. Витреоретинална хирургия – N 12;
6. Пластична и козметична хирургия – NN 13, 17;
7. Хирургическо лечение – NN 1, 10, 20;
8. Ветеринарна хирургия – NN 4, 14.

Въз основа на изследването може да се констатира, че отсъстват списъци от вторичнодокументален характер по разглежданата тема.

Третирането на различните хирургически раздели трябва да се намира в съответните документални източници по обща хирургия. Такъв списък би имал бъдеще, за да служи за информационно подпомагане на студентите по медицина, в частност – на следващите специалност „хирургия”.

Описание

1. Фреймово описание:

Метасистемата на общата културологична скица на изследваните първични документи е културата на образованието по медицина.

2. Системно-структурно описание:

Това е една системно-структурна картина на библиографска информация по темата „хирургия” за информационно подпомагане на студенти.

Обобщение

Осъзнавайки проблема за разширяването на образователната култура по темата „хирургия”, авторът на представената тук информационна скица се опитва да обезпечи учебния процес на студентите и преподавателите по хирургия със съответно вторичнодокументално информизиране.

Желаещ да освети информационно обществото, авторът на това изследване се опитва, благодарение на приложения списък, да подпомогне информационно студентите медици.

Прегледът на документалната палитра на установените източници по темата показва, че хирургическата сфера не разполага с учебник, който да третира всички въпроси, свързани с хирургията.

Таблица
(Начало)

Системно-структурна картина на библиографска информация по хирургия

№	Документална структура	Читателска структура	Същностна структура	Видова структура	Спомагателна структура	Организация на структурата
1	2	3	4	5	6	7
1.	Александров, Венко. Анестезия в сърдечно-съдовата хирургия. – София, 1999. – 206 с.	Студенти по хирургия	Общобразователно информирване от втора степен	Препоръчителен библиографски списък на литература	Хирургическо лечение	Азбучно подреждане
2.	Атанасов, Александър. Наръчник по амбулаторна хирургия. – Стара Загора, 1997. – 210 с.				Амбулаторна хирургия	
3.	Атанасов, Александър и др. Наръчник по амбулаторна хирургия – Стара Загора, 2000. – 204.				Амбулаторна хирургия	
4.	Борисов, Иван и др. Ветеринарна стоматология с орална хирургия. – Стара Загора, 2002. – 204 с.				Ветеринарна хирургия	
5.	Василев, Дамян и др. Локо-регионална анестезия в амбулаторната хирургия. – София, 2003. – 124 с.				Анестезия, хирургия	
6.	Георгиев, Г. М. Оперативна хирургия на стомаха и дуодендома. – Варна, 2001. – 338 с.				Оперативна хирургия	
7.	Гърбев, Г. и др. Лапароскопска хирургия. – София, 2005. – 124 с.				Лапароскопия	
8.	Дамянов, Дамян. Еднодневна хирургия. – София, 2003. – 105 с.				Амбулаторна хирургия	
9.	Даскалов, Марко. Кратка и обща специална хирургия. – София, 2002. – 112 с.				Обща хирургия	
10.	Деспотов, О. Ендоназална хирургия. – Пловдив, 2002. – 162 с.				Хирургическо лечение	

Таблица
(Край)

1	2	3	4	5	6	7
11.	Добрев, Добрин. Оперативна хирургия. – Варна 2002. – 173 с.	Студенти по хирургия	Общобразователно информирание от втора степен	Препоръчителен библиографски списък на литература	Оперативна хирургия	Азбучно подпождане
12.	Дъбов, Борис. Витреоретинална хирургия. – Варна, 2002. – 151 с.				Витреоретинална хирургия	
13.	Казанджиев, Румен. Липоскулптура и хирургия на силуета. – София, 2001. – 256 с.				Пластична хирургия	
14.	Койчев, К. и др. Ветеринарна хирургия и ортопедия. – София, 2004. – 280 с.				Ветеринарна хирургия	
15.	Попкиров, Стоян Г. Септична хирургия. – Пловдив, 1999. – 684 с.				Болести, гнойна хирургия	
16.	Себастон, Дейвид К. и др. Атлас по обща хирургия. – Пловдив, 1993. – XXII, 812 с.				Обща хирургия	
17.	Субиран, Жан-Марк. Косметическая хирургия. – София, 1995. – 408 с.				Козметична хирургия	
18.	Шрот, Райнхард. Наръчник по хирургия. – София, 1998. – 344 с.				Обща хирургия	
19.	Настояще и перспективи пред хирурзите в България; Обучение по хирургия; Цени и оценка на хирургическите дейности и труд / Съюз на учените в България. – София, 2003. – 28 с.				Обща хирургия	
20.	Национална конференция по хирургия, Банско, 30-31 май 1997 / Под ред. на Д. Дамянов. – София, 1997. – 332 с.				Хирургическо лечение	

Оказва се също, че отсъстват достатъчно списъци от вторичнодокументален характер по изследваната тема. Именно поради тази причина предлаганият тук препоръчителен библиографски списък на литература по хирургия е призван да послужи за информационното подпомагане на студентите хирурзи.

Метасистемата и философският план на вторичнодокументалното информационно моделиране на представената работа е в културата на образованието по медицина (хирургия).

Налага се и изводът, че нивото на библиографиране в разглеждания документален масив не е на необходимото равнище от гледна точка на стандартните изисквания към него. (Именно по тази причина пишещият настоящите редове се въздържа да фиксира в приведените в колона N 2 на Табл. библиографски записи данни за вторичнодокументалното изражение на източниците, тъй като подобно описание би било изцяло негова, авторска (!), работа поради отсъствието на каквато и да е нейна рефлексия в разглежданите специализирани издания.)

229-125 хирургия – вторичнодокументално информационно моделиране – препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – Народна библиотека „Иван Вазов“: Електронен каталог на книги

**ОБЩА КАРТИНА НА ЛИТЕРАТУРАТА
ПО ИСТОРИЯ ЗА УЧЕНИЦИ
(Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание” –
с. Синитево)**

Деяна Стефанова

Обект на настоящото изследване е литературата по история за ученици до VIII клас.

Това изложение е съсредоточено върху посочената тук литература, намираща се в Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево, изхождайки от рационалната практическа целесъобразност – максимално да се използва наличният библиотечен фонд в многообразните форми на работа на третираната библиотека. За база на изследването е избран Систематичният каталог на библиотеката. Свърхзадачата на предприетия анализ е да се достигне до синтез – да се осигури информационно обезпечаване по темата.

Методологията на подетото изследване се съдържа в системно-структурна мрежа от ментални връзки, подходящи за описание на включените в базата на изследване установени първични документи. Структурите на посочената мрежа са:

- **документална** – описание на свода на откритите документи (1);
- **адресна** – извличане на адресата, към който е обърнат всеки отделен документ (и целият свод от документи) (2);
- **дейностна** – фиксиране на съответната вторичнодокументална дейност за привеждането на установените документи във вид на системно – библиографско – цяло (3);
- **същностна** – извеждане на съответния вид библиографска дейност, възплътена

чрез изследването (4);

- **функционална** – определяне на функцията, изпълнявана чрез достигнатото библиографско моделиране (5);

- **съдържателна** – диагностиране на знаниевото ниво на изведения библиографски свод по негови предметни области (сфери, раздели) (6);

- **организационна** – подреждане на генерирания свод (7).

По описаните тук структури на предприетото вторичнодокументално информационно моделиране за целите на максимална компактност и наблюдаемост е построена **Табл.** Използваните съкращения на названията на колоните на тази таблица са съответно: **А** – Адресна структура; **БД** – Библиографско-дейностна структура; **С** – Същностно-библиографска структура; **Ф** – Функционална структура; **О** – Организационна структура.

Включените 24 документа са отбраните в Систематичния каталог на библиотеката по темата (*вж* NN 1-24, описани в колона N 2: Документална структура). Това практически е и цялата литература по темата, притежавана от Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево.

Системно-структурната характеристика на този, макар и незначителен по обем, библиографски свод е представена чрез създадената по него **Табл.**, обобщена чрез следните наблюдения:

1. Предлаганата информационна картина от документални източници (книги) е предназначена за ученици до VIII клас, обхващайки всички аспекти на техните интереси по история – учебни и самообразователни.

2. Включените в информационния масив документи отразяват различни области и аспекти на историята, подробно описани в колона N 7: Съдържателна структура.

3. Наблюдава се известен недостатък на съответна литература в библиотеката – предимно липсват източници по най-нова история.

4. Предприетото вторичнодокументално информационно моделиране е с научноизследователски характер, обезпечаваш фокусираната аудитория – адресната група на изследването – учениците.

5. Научно-спомагателен е характерът на представения тук библиографски списък.

6. По функционалните си признаци предприетото моделиране е с образователна и самообразователна информационна цел.

Предложеният материал представя тематично аспектите по темата, детайлно описани във вече цитираната графа 6: Съдържателна структура.

Изтъкнатият признак на организация на предлаганите документални източници в колона N 8: Организационна структура (хронологичен, тематичен и т.н.) е обобщен за представяния библиографски свод като азбучен, което се наблюдава в самата подредба на източниците (по колона N 2: Документална структура).

Изграждането на системно-структурна картина на библиографирането на литература по една или друга тема е продуктивен модерен начин тази тема да се обхване като наблюдаема системна цялост.

Описаната методология позволява да се открива генеалогията на понятията,

Таблица
(Начало)

Системно-структурна характеристика на литературата по история за ученици в Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево

	Документална структура	А	БД	С	Ф	Съдържателна структура	О
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Андреев, Йордан К. Българските ханове и царе VII-XIV век : Ист.-хронол. справ. София : Д-р П. Берон, 1988. – 216 с. : с ил.	За ученици до VIII клас	Научно-информационна библиографска дейност	Научно-спомогателен библиографски списък	За целите на образованието и самообразованието	Владетелите на България, представени от 680 до 1396 г.	Азбучно подреждане
2.	Беров, Любен. Историята на света : Дати и събития: Справочник. – София : Отворено о-во, 1996. – 208 с. : 9 л.: ил., портр., к.					Материалът е подреден по епохи и години	
3.	Будители на нацията : [Сб. биопр портрети на изтъкнати бълг. възрожденци] / Състав. Дойно Дойнов; Ред. [с предг.] Иван Унджиев. – София : Нар. просвета, 1969. – 384 с. : с портр. – (Библ. Популярна ист. библ.)					Творци на българската възрожденска култура, борци за национално освобождение – по персоналии	
4.	България : 681-1981 : Сборник / Състав. Цонко Генов. – София : ОФ, 1981. – 583 с.					1300 г. българска държава, народност и култура	
5.	Български царе : [Очерци за юноши] / Състав. М. Атанасов. – София : Видима-АМ, 1992. – 64 с. : с портр.					Българските владетели от хан Кубрат до цар Симеон II	
6.	Ван Луун, Хендрик. История на човечеството за деца / Ил. Хендрик ван Луун; Прев. от англ. Н. Върбенова. – 2. изд. – София : Съвременник, 1993. – 384 с. : с ил. – (Модерна библ. за деца ; N 2)					Обзор на историята на света от първия човек до наши дни	
7.	Втората световна война 1939-1945 : Кратка история / Междунар. ред. кол. П. А. Жилин ; Прев. Ана Банчева и др. – София : Партиздат, 1985. – 696 с. : ил. 50 л.					Подготовка, начало, развитие и край на войната; следвоенното устройство на света – тематично организиран текст	

Таблица
(Продължение)

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Гай, Джон. Древните гърци : Произход, бит, богове, архитектура, философия и култура на древните гърци / Прев. Мария Тоскова. – Пловдив : Хермес, 2002. – 32 с. : с цв. ил. – (Ранни цивилизации)	Заученици до VIII клас	Научно-информационна библиографска дейност	Научно-спомогателен библиографски списък	Записице на одобрено външно съв.	Живот на бедните и богатите; войни, религия, любов и брак, наследство – тематично организирана композиция	Азбучно подреждане
9.	Гай, Джон и др. Викингите : Произход, бит, богове, воен. стратегия, науч. открития, архитектура и култура на викингите / Джон Гай, Ричард Хол ; Прев. Петя Димитрова. – [Пловдив] : Хермес, 2003. – 32 с. : с цв. ил. – (Ранни цивилизации)					Обществено устройство, семейство, войни, религия, наследство – тематично организиран текст	
10.	Димитров, Илчо. Преди 100 години : Съединението : Истор. очерк. – София : Септември, 1985. – 287 с. 16 л.: ил., портр., факс.					Изграждане на Източна Румелия; подготовка на Съединението; Съединението пред Европа – тематично организиран текст	
11.	Дру, Дейвид. Инките : Произход, бит, богове, воен. стратегия, архитектура и култура на инките / Прев. Нина Стоянова Руева. – [Пловдив] : Хермес, 2004. – 33 с. : с цв. ил. – (Ранни цивилизации)					Начин на живот, храна, развлечения, изкуство и семейство, войни, упадък на империята – тематично организиран текст	
12.	Караславова, Радостина Ив. Детска илюстрирана история на България : [Кн. 1] Траките : Бълг. земи в древността / Ил. Виктор Паунов. – София : Земя, 1993. – 1993. – 32 с. : с цв. ил.					Първите хора по нашите земи: бит, войни – тематично организиран текст	
13.	Караславова, Радостина Ив. Детска илюстрирана история на България : [Кн. 1] Първо българско царство (VII-XI в.) / Ил. Виктор Паунов. – София : Земя, 1993. – 32 с. : с цв. ил.					Прабългарите и създаването на българската държава; култура и Покръстване; Златният век и личностите по това време – тематично организиран текст	
14.	Клемънтс, Джонатан. Древните китайци : Произход, бит, медицина, философия, писменост, изобретения и култура ... / Прев. Здравко Тошев. – [Пловдив] : Хермес, 2002. – 32 с. : с цв. ил. – (Ранни цивилизации)					Живот на бедните и богатите в Древен Китай: семейство, религия, наследство, мода, транспорт	

Таблица
(Край)

1	2	3	4	5	6	7	8
23.	Попов, Димитър Петров. Древна Гърция : История и култура : [Есета]. – София : ЛИК, 2000. – 276 с.					Древна Гърция от III-то хилядолетие пр.н.е. до IV в. пр.н.е.	
24.	Фьодорова, Елена. Императорите на Рим : Величие и упадък / Прев. от рус. ез. Юлиан Божков. – София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 1997. – 416 с. : с ил., сх.					Бит и култура на Древния Рим	

термините, областите на третиране в различни, интересуващи ни, посоки, дълбочини и връзки.

Това е и разработване на система за обогатяване както на традиционното, така и на електронното търсене на информация по дадена тема чрез интелектуалните достижения на библиографски обработените традиционни документални масиви.

230-126 история за ученици – вторичнодокументално информационно моделиране – училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево: Систематичен каталог

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ЕЛЕКТРОННИТЕ САЙТОВЕ НА ФИРМИТЕ
НА ИНФОРМАТИЗАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ:
Към проблема за създаването
на техен електронен регистър
(Електронна библиотека)**

Иглика Гетова-Златева

В центъра на внимание на представените във втора секция „Информационни технологии” на III-та Студентска научна конференция изследвания **инструментарният методологичен когнитивен контекст на информационната социокултурна среда** е в базата предприетото сравнително изучаване на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас, установени по библиографски път (*срв.*: публ. NN 128-154).

В рамките на редовния учебен процес и доизграждащия го научноизследователски акт, осъществяван от студентите по авангардните за вуза специалности „информационни технологии” и „информационно брокерство” през 2006/2007 учебна година стартира проект за **системно изследване на фирмите на информатизацията у нас**. За основа на проекта е взето изданието: България – Фирмена енциклопедия : Кой какъв е в българския бизнес = Who is who in bulgarian business : Encyclopedia of 30 000 Top-companies and Institutes : 2006-2007 / Информ.-изслед. център „Интеридея” = Interidea Research and Publishing Centre ; Състав. Анастас Илиев – гл. ред. и др. – София, 2006. – 1098 с. : с цв. и черно-бели ил.

На базата на емпиричното проучване по цитираното фундаментално справочно-енциклопедично издание са направени **комплексни профили по единна методика на описание** и с акцент върху **метасистемната конфигурация на предприеманото от отделните фирми информационно моделиране**.

Докладваните на форума изследвания са плод на комплексна методика за систематизиране на всеобхватен кръг от критерии на информационното моделиране с акцент върху **метасистемната конфигурация** на третираните сайтове. Именно изясняването на този кардинален въпрос позволява в бъдеще да се предприеме задълбочено проучване на наблюдаваните обекти (информационните сайтове по система от съподчинени инструментарни критерии (визия, операбилност, интерактивност, информационен интервал, цитираност, архитектура, контактни координати, продукти, адресат и др.).

Достигането до системно-структурна картина на изследванията позволява да се синтезират за многообразни обществено значими цели и предоставят в компактен и съпоставим обозрим вид обобщени сведения за широк спектър от феномени (софтуерни и хардуерни новини, мобилни комуникации, ИТ технологии, интернет услуги, консултативна, телекомуникационна, книгоиздателска дейност и т.н.).

На базата на обилния **емпиричен материал**, достигнат чрез представяните изследвания (*срв.*: публ. NN 128-154), логично възниква въпросът за изработване на **естествена класификация на фирмите на информатизацията** и създаване на **техен електронен регистър (електронна библиотека)**.

Изработената комплексна методика за систематизиране на изчерпателен кръг от критерии на информационно моделиране на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас приоткрива следния свод от признаци, към които в системата ще бъдат сравнявани отделните информационни реалии: **I. метасистема** (съответстваща на информационно-комуникативния профил на сайта; визуализиращи материали); **II. операбилност** (мобилност – лесно боравене със сайта); **III. интерактивност** (: а) реални възможности за диалог; б) форум ; в) фиксиране на най-често възникващи въпроси във връзка с работата със сайта); **IV. информационен интервал** (последната въведена информация откога е); **V. цитираност** на сайта (: а) използваемост според търсачката AltaVista; б) наличие на индикация в сайта за неговото цитиране; **VI. архитектура** на сайта (: а) проста – достатъчно разгърната – сложна; б) линкове); **VII. контактни кординати** (: а) връзка със създателите на сайта; б) посочване на адреси на крайните производители и дистрибутори на информационните продукти); **VIII. продукти на информационно-комуникативната сфера**, с които оперира сайтът (: а) електронни продукти; б) електронни база данни; в) софтуерни (програмни) продукти; г) електронно оборудване; д) социално-битова техника; **IX. адрес на сайта** (адресат) към кого е насочен сайтът: а) научно-техническа аудитория; б) масово потребление (във сфера на услугите); **X. регистрация в сайта** (защитеност на въвждащите се данни: лични и фирмени). Посочените критерии позволяват да се даде **системно-структурна картина на нивото на информатизация у нас**.

На форума са представени и форми на плащания с помощта на кредитни карти (*срв.*: публ. N 156) и рецензия на книгата „Операционни системи – 3” на ръководителя на катедра „Информационни технологии” доц. д-р Ив. Иванов в съавторство с доц. д-р П. Стойков (*срв.*: публ. N 157).

**231-127 фирми на информатизацията – електронни сайтове:
електронен регистър (електронна библиотека)**

ПЪТЯТ КЪМ ЗНАНИЕТО

Борис Борисов

Докато светът е жив, той не може да се намира в покой, а постоянно ще се движи, преминавайки през трансформациите, които обозначаваме като минало, настояще, бъдеще. Съвременните футуролози наричат сегашния преход – *от информационно общество към общество на знанието* – обществото, за което Алвин Тофлър споделя в книгата си „Третата вълна”, че не е достатъчно да имаме знание, за да сме силни, защото вече се нуждаем от нещо повече – знание за самото знание. Но, когато трябва да преминем определен етап на развитие, е добре да знаем отпращаната и крайната му точка.

Една индианска поговорка гласи, че „Когато не знаеш къде отиваш – всички пътища водят нагам”. Затова е добре още в началото да дефинираме понятията „информация” и „знание”. Предполагам, повечето от нас знаят дефиницията на проф. Стоян Денчев, че информацията представлява „сигналите, които постъпват отвън в дадена система и се обработват от нея” [1]. Според тълковния речник знанието е „съвкупност от факти от една област, които едно лице е усвоило” [4]. Но, извън официалните дефиниции, информацията е основата, върху която са изградени съвременните общества (независимо дали те са демократични или не) и поради това тя дава отражение върху живота на всички – без оглед на това дали става дума за лица или институции.

А какво е знанието? Вероятно, повечето хора ще се съгласят, че в съществуващата йерархия на нещата знанието се намира на едно по-високо ниво от информацията. Според мен, знанието предполага извършване на действие, базирано върху информация, или по-точно то е умелото боравене с информацията. Ако един човек е колекционирал разнообразни предмети, то от това следва ли, че той може да ги

използва? Едва ли. Този извод налага твърдението, че да притежаваш информация, е различно от това да имаш знания.

Знанието е способността на човека да управлява информацията, да я усвоява, разбира и прилага. Знанието не би могло да съществува само по себе си без информацията. То е съчетание от процедури и правила, от обстоятелства и способности, които притежават специалистите в конкретната област. Поради това *обществото на знанието* е общество, управлявано от експерти в отделните области.

Информацията в никакъв случай не може да бъде дефинирана като огледало на действителността, защото в повечето случаи тя допълва самата реалност, а това винаги води до известен субективизъм. Затова боравенето с информация следва да бъде много внимателно. Четейки „История славяноболгарская”, не може да ни убегне фактът, че там са споменати и владетели, за които съвременните историци не намират факти за съществуването им. Отец Паисий вероятно ги е поставил в своята книга, за да задоволи увеличаващата се необходимост на социума от прославени властелини и за да редуцира съществуващия недостиг на документирано минало.

Не винаги обаче знанието почива върху обозримата информация, част от него е плод на интуицията. Дори днес повечето домакини изваждат хляба от пещта в точно определения (необходимия) момент, без да ползват измервателни уреди, които да ги алармират, че трябва да извършат това действие. Воинът/спортистът, който опъва тетивата на лъка, също не използва сложни изчисления, указващи му каква сила да приложи, защото той е научил и *знае* това благодарение на своя опит.

Друга част от знанието е кодирана в митовете поради това, че те са мостът между съвременната цивилизация и нейните предци и богове. Антропологът Бил Съливан, в документалния филм „Загадките на инките” („Secret of the Incas” – BBC, 2000) разкрива в митовете, предавани между поколенията, приемлив отговор на въпроса защо учените (математици и астрономи) от това голямо земно царство са извършвали своите жестоки жертвоприношения. Авторът смята, че по този начин те са отправяли молба към небесните тела да бъдат милостиви и да отложат предречената гибел както на империята, така и на нейните поданици.

Съществува още една важна релация между информация и знание. В повечето случаи знанието има имплицитна форма. Трансформирайки го в експлицитна форма, ние го превръщаме в информация, която, усвоена и доразвита от своите реципиенти, отново преминава в имплицитна форма.

Тук е мястото, където можем да си зададем някои въпроси. Готови ли сме да знаем повече? В *Светото Писание* (Екл. 1: 18) пише: „който трупа познание, трупа тъга”.

Трябва ли да знаем повече? Съвременната наука чрез помощта на медицината и генетиката удължава живота ни, достигайки до клонирането. Без да отричам тези методи, смятам, че познанието за смъртта и нейното владееие може да доведе до унищожаването на цивилизацията.

Искаме ли да бъдем напълно информирани и да знаем всичко? Обикновено човек се страхува да надникне зад своята идеология или мистика – поради страх да не наруши вярата си в тях, вероятно защото, според Мишел дьо Монтен, „нашата религия е създадена, за да изкоренява пороците, а всъщност тя ги прикрива, отхранва, възбужда”

[2]. В други случаи се страхуваме да узнаем нечия тайна. Древните живописци ни разказват, че когато един от диадохите на Александър Велики – Лизимах, попитал известния драматург по онова време Филипид, какво иска като награда за добре свършената работа, той пожелал каквото и да е от неговите богатства, но не и тайните му.

Информацията и знанието контролират човешкия живот, те управляват света. Затова, простете ми нескромността, но аз искам да притежавам тези инструменти, за да подкрепя каузата, която прави света по-добър. Това е концепция, която подпомага хората да бъдат по-толерантни един към друг и да се уважават помежду си – схващане, което ни дава възможност да осъзнаем позитивното в това, че сме носители на различни култури, а не да воюваме заради тях.

Едва ли някой ще оспори, че начинът на мислене при хората се подпомага от авторитети. Кой обаче има по-голям престиж от хронологията на цивилизацията и нейното обединено експлицитно знание? Вероятно никой. Следователно музеите и библиотеките са най-добрите учители на *Homo sapiens*. Поради това ние трябва да създадем възможности за *възпитателите* да работят по-ползотворно сред своите *възпитаници*, защото назованите институции изграждат бъдещето, предавайки посланията на миналото.

Но знанието не е приложимо само в аксиологическата култура и в никакъв случай не обслужва единствено науката. В света на бизнеса то е възможност за ревалоризация на информацията – този важен стратегически ресурс. Споменавам това поради причината, че релацията между образование, наука и бизнес в никакъв случай не е еднопосочна, а комплексна и многомерна. Надявам се, повечето обучаващи се да не си представят погрешно, че:

информация + copy + paste = знание.

Надявам се, че мениджърите не вярват, че информацията е безплатна поради това, че *някой я е копирал от някъде*. Защото онзи, който е доставил нужните данни, е имал *знанието* да направи. Вероятно е самите мениджъри да искат да притежават по-свършени знания за обектите, но не винаги са в състояние да заплатят необходимата стойност. Другата възможност/причина, рефлектираща върху тези трудови взаимоотношения, е, че управленските кадри не винаги имат вярна представа как да решат своите нужди и поради това, според акад. Васил Сгурев, „бизнесът в България търси специалисти, но ги използва за рутинни действия” [3]. Надявам се също така, че съвременните учени не създават своите *продукти*, без да са отчели нуждите на обществото и природата от тях.

Важно е не само какво знаеш, но и как ще го използваш. Поради това не е достатъчно само да учим и четем, за да придобием знание. Нужна е и практика, защото знанието е информация в действие, което, записано математически, би имало следния вид:

Информация → Действие Знание.

Тук е мястото да не пропусна да спомена, че за всяко действие е нужна и енергия.

За осъществяване на прехода от информация към знание е необходимо хармонично сътрудничество между науката, държавата и бизнеса. Защото науката е създадена, за да ни служи в живота, и, преодолявайки препятствията му, да редуцира неговата комплицираност, и не на последно място – да направи хората по-добри. А затова не е достатъчно единствено да знаем етимологията на думите и да класифицираме термините, а да можем да ги използваме за постигане на един по-висок жизнен стандарт.

Следователно, днес под сферата на науката би трябвало да разбираме не само висшите учебни заведения и научни академии, а и добре работещите изследователски звена, при които съвсем ясно да може да се проследи резултатът от тяхната дейност, и не на последно място под наука трябва да разбираме онази сфера, която е дефинирана като корпоративна.

Затова, когато изучаваме онова, което ще бъде наша професия, нека не забравяме, че ерудицията е не само премъдрост, а и духовна добродетел.

Цитирана литература

1. **Денчев, С.** Информационна среда за трансфер на технологии. – София, 2003, с. 34.
2. **Монтен, М. дьо** Опити. – София, 1980, с. 139.
3. **Сгурев, В.** Иновации и високи технологии – възможности за догонващо развитие на българската икономика : Докл. на науч. конф. „Машини, технологии, материали” – София, 28.03.2007 [непубл.].
4. **Съвременен** тълковен речник на българския език. – Велико Търново, 2004.

232-158 информация – знание: феноменология: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ИСТОРИКО-КУЛТУРЕН ПРЕГЛЕД НА ТЕХНОСФЕРАТА ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА ФОТОТЕХНИКАТА

Георги Ланзов

Хората се опитват да запечатат (пресъздадат) заобикалящата ги среда във вид на символи, знаци, картини. Човешкият ум постоянно еволюира. Ако пренесем тази еволюция върху начина, по който хората са пресъздавали заобикалящата ги среда, ще забележим, как в зората на човечеството хората са пресъздавали заобикалящата ги свят с помощта на остри предмети, като са дялкали резки в камъни или в парчета глина. С откриването на багрилата и огъня се появяват и пещерните рисунки, където човекът е използвал различни видове природни багрила и въглени за рисуване. На пещерните рисунки се виждат най-често картини от бита, например как се осигурява прехраната. Колкото по-развита става една цивилизация, толкова по-сложни и точни изображения се откриват. За пример да вземем римските или атинските картини и изящството на детайлите в тях. Можем да открием изображения навсякъде – от хартиени носители и книги, до изрисувани цели сгради чрез метода на мозайката. Главният проблем на всички методи е високата цена – обикновеният човек не може да си позволи да плати тази цена на майстор художник, който да направи примерно фамилен портрет. Това е било по възможностите само на изключително богати хора. С изобретяването на фотокамерата нещата стават коренно различни. Ще се спра накратко върху развитието на фототехниката от създаването на камера „обскура” и еволюцията на фотографията до наши дни.

Комбинирането на два разнородни научни процеса през XIX в. води до появата на фотографията. Първият от тези процеси е оптически. По това време камера „обскура” е била в употреба от поне 400 години, а употребата ѝ като помощно средство при рисуване е била насърчавана. Този ранен фотографски прибор не

съхранявал получения образ, той просто проектирал това, което се намирало пред малкия отвор в стената на затъмнена стая върху дадена повърхност и фактически цялата стая представлявала един огромен фотоапарат без обектив. Всъщност самата фраза „камера обскура” означава буквално „затъмнена стая”.

Вторият процес е химически. Стотици години преди изобретяването на фотографията хората знаели, че някои цветове избеляват на слънцето, но всъщност правели малка разлика между топлина, въздух и светлина.

Смята се, че първата успешна фотографска снимка датира от 1826 г. и е дело на френския изобретател Жозеф Нисефор Ниепс. За фотографска плака той използвал полирана калаено-оловна плочка, покритата с нефтен дериват, наречен „юдейска смола”, който се втвърдявал под въздействието на светлината. Ниепс поставил плаката в камера „обскура” и я експонирал 8 часа при силна слънчева светлина.

Този процес обаче се оказал неперспективен и Ниепс започнал да експериментира със сребърни съединения въз основа на откритието на Йохан Хайнрих Шулиц от 1724 година, че сребърно-варовиковата смес потъмнява под влиянието на светлината.

Въпреки известни първоначални резерви, на 4 януари 1829 година Нисефор Ниепс подписва договор за сътрудничество с артиста Луи Дагер. Само 4 години по-късно, през 1833 г., Ниепс умира неочаквано от инсулт, но Дагер продължава да експериментира. Макар и без научно образование, Дагер прави две изключително важни открития. Той открива, че обработването на среброто с йодни пари преди експониране на светлина, позволява формиране на латентен образ, който след това се проявява на живачни изпарения. По този начин става възможно намаляването на времето за експонация от 8 часа на около 30 минути. Дагер открива също, че така полученият образ може да бъде фиксиран чрез потапяне на плаката в солен разтвор. Резултатът бил деликатно сребристо, монохроматично и единствено по рода си изображение.

През 1839 г. Дагер официално обявява, че е изобретил фотографски процес, използващ посребрена медна плочка, наречен дагеротипия.

Простотата и достъпността на дагеротипията бързо популяризират метода. Предишните ръчни техники на портретуване – силует и миниатюрна живопис, отстъпват пред фотографския портрет. От една страна, бързината, с която се получава дагеротипното изображение, и от друга – голямата му достоверност, утвърждават първите успехи на фотографията. Много художници, графичи и литографи, стават нейни привърженици. Едни от тях се надяват на лесно и бързо забогатяване, други виждат във фотографията нова изобразителна техника, която не отстъпва на класическите изобразителни изкуства. Намират се и такива, за които фотографията става помощник при живописната им работа. Дагеротипната снимка представлява фино огледално изображение с метален блясък, проявено с помощта на живачни пари върху посребрена медна плочка. Изображението лесно може да се повреди, затова фотографите поднасяли дагеротипните поставени в подходящи кожени или плюшени калъфчета, защитени от стъкло. Всяка плака била уникална и не можела да се размножава. Тези недостатъци, въпреки смайващите подробности и фин рисунок на изображението, поставили дагеротипията в задънена улица.

Почти едновременно с дагеротипията в Англия се развива и негативно-позитивният хартиен процес на Талбот, наречен от изобретателя „калотипия” (хубав печат). Талбот вече бил открил друг начин за фиксиране на образа, получен чрез сребърния процес, но го пазел в тайна. След като научил за изобретението на Дагер, Талбот усъвършенствал своята технология, така че да бъде достатъчно бърза и да може да се използва за фотографиране на хора, също като тази на Дагер, и през 1840 г. бил готов с техниката. Тя се състояла в нанасяне на сребърен хлорид върху хартиен лист с цел получаване негативен образ като междинен етап. За разлика от дагеротипа, който създавал уникални, еднократни образи, калотипният негатив можел да се използва за създаване на неограничен брой позитивни снимки.

Фокс Талбот патентовал своя процес, което до голяма степен ограничило неговото разпространение. Той прекарал остатъка от живота си в съдебни дела в защита на изобретението си, докато накрая напълно се отказал от фотографията.

По-късно неговият процес бил доусъвършенстван от Джордж Ийстман и днес лежи в основата на технологията, използвана в познатия на всички химически фотографски филм.

В първите години дагеротипията се оказала по-популярна, тъй като удовлетворявала внезапно възникналото търсене на портретни услуги сред новопоявилата се в резултат на индустриалната революция средна класа. Това търсене, което нямало как да бъде задоволено със средствата на живописиста, нито като обем, нито като цена, може да се е оказало стимулт, необходим за развитието на фотографията.

Много хора смятат, че дагеротипията е била най-популярният фотографски метод до края на XIX в. Този процес е бил в обща употреба само за около едно десетилетие. Дагеротипиите, макар и хубави, били крехки и трудни за копиране. Единична снимка, направена във фотографско студио, струвала равностойността на 1000 сегашни (2006 г.) щатски долара. Поради тези причини дагеротипията скоро била изместена от подобни процеси:

- Амбротипията, изобретена през 1854 г., е позитивен образ върху стъкло със зачернен гръб;
- Тинтипията (феротипия) е образ върху покрита с асфалт желязна плака;
- Белтъчният отпечатък (albumen print) е хартиена фотография, получена с помощта на големи стъклени негативи, бил най-употребяваният процес при документирането на Американската гражданска война.

Стремежът за усъвършенстване на фотографския процес в посока откриване на евтин начин за правене на голям брой фотографски копия върща изобретателите отново към процеса на Талбот. След серия подобрения през първите 20 години се ражда съвременният фотографски процес.

През 1884 г. Джордж Ийстман от Рочестър, Ню Йорк, изобретява сухия светлочувствителен гел, който се нанасял върху хартия или филм. Това нововъведение бързо измества другите процеси, тъй като фотографът вече не трябвало да носи със себе си сандъци с фотографски плаки и токсични химикали. През юли 1888 г. първият фотоапарат с марката „Кодак”, дело на Джордж Ийстман, излиза на пазара под мотото „Вие натискате бутон, ние вършим останалото”. Вече всеки можел да прави снимки и да остави опасните химически процеси на другите. Фотографията навлиза широко на

потребителския пазар през 1901 г. с представянето на фотоапарата “Kodak Brownie”. Оттогава насам малко се е променило в химическата фотография, въпреки разпространението на цветната фотография, автоматичния фокус и експонация. От появата през 1925 г. на първия апарат „Лайка” (Leica), използващ 35 мм филм, почти нищо не се е променило в технологията на проявяване на черно-бели материали. Форматът допринася за масовост на фотографирането. Вече има метод, с който заснетите изображения се мултиплицират. Развитието на 35 мм фотоапарати има за цел да се постигне по-високо качество на изображението и по-голяма лекота на снимане. Отначало настройката на фокуса, блендата и скоростта са се извършвали на ръка, но с усъвършенстване на електрониката фотоапаратите стават все по-бързи и по-лесни за ползване. Фотоапаратите са в основата на професии като фотожурналистиката, рекламата, модата, криминологията и, разбира се, всички те са в полза на обикновения човек, който просто иска да запечата на лента приятни мигове от своя живот.

Единственото неудобство, което остава за любителя на подобна технология, е това, че не е сигурно дали снимките са станали добри, докато не получи снимките си от фотоателието. За решаване на този проблем работи фирмата „Полароид”, която през 1947 г. разработва технология, с която снимките стават видими секунди след експонирането им. Като идея технологията е добра, но проблемът е, че е значително по-скъпа от обикновения метод с 35 мм лента, а също така остава проблемът, както при дагеротипията, а именно – уникалността на снимката: от нея не може да се извадят повече копия.

Друга насока, в която се работи, е възможността да носиш фотоапарата навсякъде със себе си. Стандартният 35 мм фотоапарат не е особено удобен за носене и затова на пазара излизат миниатюрни модели с 8 мм филмова лента. Но те са по-скъпи от стандартните модели, а и качеството на снимките е по-ниско заради малкия обектив. Тези камери намират голямо приложение в шпионските филми именно заради миниатюрните им размери.

С навлизането в цифровата ера и развитието на електрониката и компютрите става възможно запечатването на образи в цифров (дигитален) вид. Преди появата на истинските цифрови фотоапарати през декември 1975 г. в лабораториите на Ийстман Кодак е заснета първата снимка посредством използването на CCD (charge-coupled device) чип. Черно-бялото изображение след това било записано върху магнитна лента. Камерата, която била използвана само за лабораторни цели и изследвания, тежала 3,6 кг и имала резолюция от 0,01 мегапиксела (10,000 пиксела).

През 1988 г. японската компания Fuji пуска на пазара първия изцяло цифров фотоапарат. Fuji DS-1P записвал снимките в компютърен файл и използвал батерии, за да запази изображенията във вградената си памет с размер 16 MB. Фотоапаратът на Fuji не се продавал във всички страни и затова първият комерсиален цифров фотоапарат се появява на бял свят през 1991 г. Това е Kodak DSC-100, той слага началото на професионалните цифрови фотоапарати. На цена от \$13,000 потребителят получава фотоапарат, който най-често е с филмово тяло на Nikon и цифров гръб на Kodak с резолюция 1,3 мегапиксела. Тези фотоапарати са много скъпи за крайния потребител и се използват главно за професионални цели.

В началото цифровите снимки не могат да се сравняват с качеството на

изображенията, заснети с лентови фотоапарати. Също така постоянната зависимост от батериите и ограниченото място в картата с памет в камерата кара хората все още да разчитат на добре познатите лентови фотоапарати. Но постоянното развитие на компютрите и светлочувствителните сензори водят до все по-голямо качество на снимките. В наши дни картите с памет, които може да си купи обикновеният потребител, са напълно достатъчни за заснемането на хиляди снимки на един-единствен носител. А батериите са достатъчно мощни, за да издържат цял ден активно снимане сред природата. Разполагайки с последните технологии, цифровите фотоапарати стават все по-евтини, а дизайнерите и инженерите могат да вършат каквото пожелаят с външния вид и размерите на апарата.

Фотоапаратите стават все по-малки и евтини. От началото на XXI в. се монтират масово в мобилните телефони. През първите години качеството на изображенията, заснети с камерите на мобилните устройства, са били с ниско качество, но напоследък излизат модели, които са с качество на изображението, близко до това на конвенционалните цифрови фотоапарати. Така потребителят на съвсем разумна цена може да има две устройства на цената на едно. По този начин човек може да носи навсякъде фотоапарат и да запечата в паметта му нещата, които го вълнуват. Очакванията са, че през 2008 г. продажбите на мобилни телефони с камера по света ще достигнат 1 милиард броя. В скоро време няма да има човек на планетата, който да не разполага с устройство за улавяне на изображения. Тази масовост на устройствата води до две неща. От една страна, свидетели на някое престъпление могат да направят снимка и с това да се помогне на полицията за по-лесното разрешаване на случая. А от друга, компаниите, които имат висока степен на секретност, забраняват на служителите си да носят телефони с камера поради страх от промишлен шпионаж.

Разгледахме как е протекла еволюцията на фототехниката. Отначало с малки плахи стъпки, а в последните десетилетия с огромни крачки и темпове се откриват все по-нови и революционни методи.

Трудно е да отгатнем какво ни чака в бъдеще и с какви нововъведения ще се сблъскаме. Като цяло и начинът на живот на хората се е променил. Сега всичко става бързо и нещата, свързани с чакане, не се толерират. Докъде ли ще ни доведе това безкрайно бързане? Докато в началото на века фотографията е криела голяма доза романтика и тръпка в очакване да видиш себе си на хартия или да подариш фамилия портрет на близки и роднини, днес човек изобщо не се замисля за стойността на повечето снимки, а с лекота ги изтрива от паметта на фотоапарата, освобождавайки място за нови “цифрови спомени”. Като че ли точно тази масовост и фактът, че почти всеки има хиляди снимки на домашния си компютър, превърнаха романтиката на разглеждането на старите семейни албуми в едно обикновено споделяне на изображения от заобикалящия ни свят.

Приложението на фотоапаратите е огромно – от снимане на ежедневието, през използването в медицината и публицистиката до космоса и шпионските сателити. Едно е сигурно – фототехниката ще продължава да се развива с темпове, много по-бързи отпреди и единствено от човека зад камерата ще зависи за какви цели ще се използва тя.

Използвана източници

1. **Бърнев, Панайот.** Портретна фотография. – София : Техника, 1982.
2. <www.en.wikipedia.org>.
3. <www.bg.wikipedia.org>.
4. <www.canon.com>.
5. <www.leica.com>.
6. <www.kodak.com>.

233-160 фототехника – техносфера: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ВИДЕОНАБЛЮДАТЕЛНИ ОХРАНИТЕЛНИ СИСТЕМИ.
РОЛЯТА ИМ В ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И РАЗКРИВАНЕ
НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ И ОХРАНА НА ОБЩЕСТВЕНИЯ РЕД
(Панорама на типовете места, които следва да бъдат оборудвани
с видеонаблюдателни устройства)**

Христо Спасов

Видеонаблюдателните системи фиксират случващите се събития върху някакъв носител (цифров или аналогов) в обсега на обектива им. По този начин се дава възможност да се възстановят отминали събития, които представляват интерес във връзка с криминални произшествия, нарушения на общественения ред, на закона за движение по пътищата и други. При видеонаблюдението, освен на записи на възстановени отминали събития, се разчита и на наблюдение в реално време, и на адекватната реакция от страна на наблюдаващия.

Настоящото изследване има за цел да разгледа не само развитието на видеонаблюдението в чисто техническо отношение, а и неговото прилагане, и използване, неговата ефективност и полезност.

Както е известно, всяко събитие, наблюдавано от различни хора, се интерпретира от тях по различен начин. Именно поради констатирания факт единичното описание на отминало събитие е крайно недостатъчно за използването му като индикация за това събитие. Необходими са редица подобни индикации на наблюдение на съответното събитие. Незаменими в описаната връзка са видеонаблюдателните охранителни системи.

Пристъпването към изложението на настоящото изследване е целесъобразно да

бъде осъществено чрез непосредствен историко-технологичен преглед на развитието на видеонаблюдателните системи, известен на специалистите в областта през последните 5-6 години.

Така наречените затворени телевизионни системи (CCTV – Closed-circuit television) в началото на отбелязания период се използваха във вид на черно-бели аналогови камери, които работят в CIF формат и са с недостатъчно добро качество на резолюцията на картината (352/288 пиксела). Предаването на сигнала чрез тези устройства става по стандартен коаксиален кабел, най-често до мултиплексорно или квадратиращо устройство, чрез което е възможно наблюдаването на няколко камери на един монитор, както и записването на предадената от тях картина. Камерите се използват от специализирани 24-часови магнетофони, работещи на VHS формат, позволяващи осъществяването на запис на стандартна 180-минутна касета.

С напредването на технологиите аналоговите системи се развиват в направление, в което основна роля намира внедряването на новите камери, имащи по-ниска себестойност (цена). Едновременно с това камерите стават цветни, резолюцията им се повишава до формата VGA (640/480 пиксела), при което максимумът на аналоговите камери достига 4CIF формат или (704/576 разделителни единици), което е тъждествено на стандарта за нормалната телевизия (720/576).

Камерите могат да бъдат различни видове: подвижни и статични, скрити, инфрачервени и влагоустойчиви, жични и безжични. Повишаването на качеството и ефективността на видеонаблюдателните системи, както и изключителното им разнообразие водят до все по-масовото навлизане в употреба на дигиталните (цифровите) системи за видеонаблюдение и PC конфигурациите и дигиталните магнетофони DVR (Digital video recorder), което е повратен момент във високотехнологичното развитие в областта.

Характерно е, че с наименованието DVR се срещат и много компютърни платки, пригодени за монтаж в обикновени персонални компютри и позволяващи концентрирането на относително обзрима територия на достатъчен брой камери. Особеността при тях е в това, че тези камери нямали изцяло цифрова система за видеонаблюдение, тъй като сигналът, идващ от охранителните устройства, е аналогов и през един цифрово-аналогов преобразувател се записва в цифров вид. Те просто съхраняват в дигитален вид информацията, за разлика от 24-часовите магнетофони. Записът тук става на твърд диск, като за PC конфигурациите се използва и съответният специализиран софтуер. Така става ясно, че описваните камери са един вид преходни – от аналогови към цифрови системи.

При изцяло цифровите системи се използват IP камери, които вече не използват коаксиален кабел, а UTP кабел за компютърни LAN мрежи. Видеосигналът, който идва от тях, е изцяло дигитален и се записва съответно цифрово. При тези устройства има и мегапикселови камери от 1,3 мегапиксела (1280/960 и 1280/1024 пиксела).

На незапознатите с видеонаблюдателните системи може да им направи впечатление, че камери с фиксираната тук резолюция се разпространяват масово в мобилните телефони – дори и с по-високи стойности на резолюция, но проблемът при видеонаблюдателните системи не е в резолюцията на самата камера, а в преноса на информация от камерата до центъра за наблюдение, управление и съхранение на

видеосигнала. Количеството информация, което трябва да се пренесе и съхрани при камера с резолюция 1,3 мегапиксела, е в стойност от няколко пъти по-голямо число от тази от 0,3 мегапиксела (стандартната VGA резолюция). С напредването на технологиите напредват и начините на кодиране на записваната информация и по този начин – се усъвършенства и възможността преносната мрежа да пренесе, а крайните устройства да обработят и запишат (съхранят) тази информация.

Най-често използваната компресия е MPEG4 и MJPEG (Motion JPEG). Моето мнение като практикуващ в третиранията видеонаблюдателна област е, че втората е по-подходящата за охранителните (видеонаблюдателни) системи. Посочената компресия се използва за съхранение на видео, като тук се използва JPEG (Joint Photographic Experts Group) алгоритъмът (за компресия) за всеки отделен кадър от видео материала.

JPEG компресията е разработена за значително намаляване на обема при съхранение на фотографски снимки. MJPEG е поредица от съответно такива кадри, както е при кинолентите, където имаме поредица от снимки, заснети на една лента, от която впоследствие биват прожектирани. Предимствата на този формат са бързата компресия в реално време и възможността при последващо възстановяване на събитието да се търси детайлността в отделния кадър, за да може да се разпознае лице, обект (номер на автомобил и т.н.) или случка, което води до по-голямата истинност на снимката.

Разбира се, за пресъздаването на едно каквото и да е събитие не е нужно предаването и съхранението на много кадри в секунда, защото тук не се търси художествен и емоционален ефект, а се цели възстановяването на самото събитие, представляващо оперативен интерес. Затова и за оперативни цели не е нужно да има плавност на движенията в изображението (като при киното – 24 к/с /кадъра в секунда/ или телевизията – 25 к/с), а може да си позволим (с цел по-голямо качество на отделния кадър) то да е леко накъсано (6-7 к/с).

Направеният тук синтезиран технически преглед на видеонаблюдателните системи позволява да се разкрие ролята и ефективността на описаните устройства в предотвратяването и разкриването на криминалните престъпления и нарушения на обществения ред.

Изграждането на единна видеонаблюдателна система трябва да следва определена логика, за да може тази система да изпълни целите, за които е проектирана и изградена. Има съответни камери, които се поставят скрито, т.е. камуфлират се; има други, които са явни и стационарни; срещат се и такива, които са управляеми непосредствено от оператор. Явните камери за наблюдение оказват и своя психологически ефект, защото, знаейки, че е наблюдаван и не е анонимен, човек с престъпни или нечисти намерения често се въздържа от реализирането им.

Поставените локални видеонаблюдателни системи оказват своето превантивно действие по отношение на възможни нарушения на обществения ред и други подобни деяния, което определя и ролята на психологическия ефект, който те предизвикват, и значението им за разкриване на криминални престъпления, което води до намаляване на чувството за безнаказаност у престъпния контингент, а оттам и до намаляване на броя на престъпленията.

За съжаление много от изградените вече локални видеонаблюдателни системи

у нас са морално остарели. Належащо е създаването на съответна нормативна уредба, която да регламентира и постави минимални изисквания към проектирането и изграждането на охранителни видеонаблюдателни системи. Фиксираното положение се отнася главно за обекти, които са от голямо обществено значение и представляват интерес за националната сигурност. Именно в такива обекти има голямо съсредоточаване на хора или те самите са обект на често и възможно извършване на престъпления и нарушения.

Липсата на качествени видеонаблюдателни системи затруднява разкриването на дадено престъпление, дори то да е станало в полето на заснемане на описаните ефективни системи. Все още реалността у нас е такава, че една качествена затворена телевизионна система е в състояние да ни даде много повече информация, по която да се разпознае лице на извършител на криминално деяние, марка, модел и регистрационен № на автомобил, други отличителни белези, отколкото съответното, монтирано “там”, видеонаблюдателно устройство.

Въпреки че все още в българското законодателството видеоматериалите не са доказателство, те имат допълваща и спомагателна роля при дадено разследване, и допринасят за разкриване и доказване на извършено криминално деяние. Следователно, държавата трябва да регламентира проектирането и изграждането на съответни устройства, както и да се изграждат такива системи, с които тези устройства да бъдат използвани за опазването на обществения ред.

Тук искам да спомена за изградения на част от територията на град София пилотен проект за видеонаблюдение, който обхваща отсечката от Булбанк в центъра на столицата до Орлов мост по трасето Булбанк – Президентство – БНБ – бул. „Цар Освободител” – Народно събрание – Софийски университет „Св. Климент Охридски” – Орлов мост. Предвижда се системата да бъде разширена и постепенно тя да обхване всички по-важни части от територията на София. Целта ѝ на първо време е да наблюдава кръстовища и основни пътни артерии с висока концентрация на транспортни нарушения и произшествия, места с повишена опасност от криминални престъпления и разпространение на наркотици, както и места, на които се провеждат редовно масови мероприятия.

Концепцията за изграждане на предвижданата система за видеонаблюдение е в съответствие с технологичните изисквания на XXI в. Проектът ѝ е родствен на изградената система за видеонаблюдение в Лондон. Известно е, че това е градът с най-много камери в света, които са инсталирани буквално почти на всеки ъгъл. Но веднага възниква и резонният контравъпрос: Защо на 7 юли 2005 г. в Лондон се случиха серията от терористични актове?

Точно тук се вписва и концепцията за интелигентно наблюдение. А това означава видеосистемата да ни обучава и да ни подсказва, в нея да се внедряват интелигентни модули, които да намалят субективния фактор и да повишат функционалността ѝ. Проблемът на системата в Лондон е, че тя документира и съхранява информацията от над 1 милион камери, но е физически невъзможно ограничен брой наблюдаващи служители да обхванат постъпващата от устройствата информация... Ето защо в системата, която се изгражда в София, се залага на методи, които намаляват влиянието на субективизма на наблюдаващия оператор. Това е

свързано с прилагане на повече и по-съвършени автоматични и автоматизирани функции на системата, създаване на възможност за вграждане на аналитични модули (реагиращи в реално време).

Много полезно би било, а вече и технически осъществимо е, да идентифицираме биометрично самоличността на движещ се човек, да разпознаваме пътниците в движещ се автомобил, да откриваме, анализираме и класифицираме подозрително поведение на човек или група хора на обществени места, да проследяваме лица и обекти без необходимост те да бъдат „оборудвани“ със специализирани проследяващи устройства. Някои от тези нововъведения вече са направени, като например система за разпознаване на номера на издирвани автомобили, система за разпознаване на лица, които са обявени за общонационално издирване. Биометричните системи вече се прилагат и в Лондон, както и в цяла Великобритания. Към настоящия момент там има повече от 3 милиона камери, пръснати из цялата страна. Така усилено се внедрява нова автоматична система за разпознаване. Чрез тази система 35 милиона автомобили ще бъдат разпознавани чрез мрежа от камери и ще може да се разбере кой кога и къде е бил.

Това, според някои организации и сдружения за защита на гражданските права и свободи, води до ограничаването и нарушаването на правата на гражданите. Но резултатите са показателни. За почти една година от пускането на системата в английската столица, в наблюдаваните зони престъпността е спаднала със 72 %, а обстановката по охрана на обществения ред и сигурността на гражданите и организацията на пътното движение е подобрена значително.

Същевременно, положителни резултати са постигнати и при провежданата оперативно-издирвателна дейност на столичната полиция и у нас. В резултат на приведения анализ и вторичната информация от системата за видеонаблюдение, успешно са отработени множество случаи на извършени престъпления извън зоните за видеонаблюдение, при което извършителите са установени и задържани своевременно. Постигната е по-добра координация и управление на охранителните мероприятия в централната градска част.

Описаното съответства на мотото на системата: **„Системата не следи личния живот на гражданите – тя помага на големия град да живее спокойно!“**.

За ефективността и полезността на системата, изградена към Столична дирекция “Полиция” на част от територията на София, говори и фактът, че по създадения модел вече се подготвят проекти за изграждането на подобни системи и в други градове на България. Започна установяването на пилотен проект в курорта Слънчев бряг, предстои – в Шумен и други градове.

Развитието и изграждането на една централизирана и интегрирана видеонаблюдателна система трябва да обхване много обекти и територии от високо обществено значение. Такива обекти са:

- финансовите институции (банки, обменни бюра, банкомати и др.);
- големите търговски обекти в същата връзка;
- стадионите и местата на провеждане на масови мероприятия с концентрация на голям брой хора;
- нощните заведения, около които биха могли да възникнат инциденти,

сбивания, както и пласиране на наркотични и други упойващи вещества;

- основните пътни артерии с цел подпомагането на трафика и следене за спазването на закона за движение по пътищата, а оттам – и предотвратяване на тежки пътнотранспортни произшествия;

- бензиностанциите;

- контролно-пропускателните пунктове;

- градският транспорт;

- таксиметровите автомобили (във връзка с последните случаи на отнемане на човешки живот на таксиметрови шофьори и др.).

В заключение следва да се подчертае, че видеонаблюдателните системи са ефективно технологично средство в борбата с криминалната престъпност и тероризма, за охраната на обществения ред, гарантирането на правата на гражданите, опазването на тяхната собственост и неприкосновеност, както и оказване на съдействие и помощ при различни обстоятелства. С развитието на информационните технологии възможностите за разширение и осъществяване на идеите, залегнали в концепциите за интерактивни, интелигентни системи за видеонаблюдение, стават осъществими на все по-добро ниво. Чрез видеонаблюдателните системи се избягва в голяма степен субективността и се повишава обективността и ефикасността на наблюдението, осигурява се реакция в реално време и предотвратяване на нарушението, а не последващи действия по разкриването му. По този начин системите за видеонаблюдение ще направят ежедневието на честните граждани по-сигурно и по-спокойно, без да ограничават техните граждански права.

234-161 видеонаблюдателни охранителни системи – предотвратяване и разкриване на престъпления; охрана на обществения ред: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА МУЗИКАЛНАТА КУЛТУРА НА СЪВРЕМЕННОТО БЪЛГАРСКО ОБЩЕСТВО

Емил Димитров

Музикалната култура е част от културата на всяко едно общество. От древността до наши дни тя има различно значение и място в живота и развитието – както на обществото като цяло, така и на отделния индивид в частност. Музиката присъства в живота на човека от раждането до смъртта му, в повечето случаи в буквалния смисъл. Тя е свързана както с най-светлите и най-мрачни дни, така и с обикновеното, делнично всекидневие на хората.

В България музиката присъства като формираща националната ни културна традиция още от древността – като започнем от митичния Орфей, минем през църковното пеене в Средновековието, народната музика и (възрожденските песни през Възраждането), продължим с навлизането на класическата музика и военните оркестри в годините след Освобождението и стигнем до почти всички съвременни и класически форми на музикалния живот, които присъстват в момента в живота на нашето общество.

За да добием представа за реалната ситуация – информационната картина на музикалната култура в съвременното общество, ще разгледаме най-популярните в момента жанрове и тяхното представяне на ниво медии и на концертните подиуми.

Да започнем с така наречената популярна или **попмузика** – понятие, заместило остарялото вече „естрада”, а доколко го е заменило и в музикален и културен смисъл, наистина може да се поспори.

И така, попмузиката, предимно англоезична, определено има своите шедьоври, както и значение предимно в ежедневието на човека – като съпътстващ битието му „фон”, рамкиращ това битие в цялата информационна социокултурна среда. По

отношение на медиите – радио и телевизията – именно попмузиката е много добре застъпена, в смисъл – звучи от преобладаващото количество станции и канали. Друг обаче, е въпросът за това какво като качество и съдържание на музикалните поппродукти се предлага на зрителите и радиослушателите, не се ли чуват едни и същи изпълнители и песни на различните честоти...

По лични впечатления на пишещия настоящите редове и близкото му обкръжение хора, за съжаление, количествената вълна попмузика демонстрира отсъствие на качествен еквивалент в преобладаващите случаи. Хитовете, които не са малко тук, се преекспонират постоянно, което води до естественото им обезценяване. Всеки музикален редактор (доколкото има такива) търси най-големите или поне тези от изпълнителите, които лично на него са му най-добре познати. Липсва културно разнообразие, както и добро представяне на по-нови или недобре познати изпълнители и песни.

Концертите се свеждат предимно до организирани от Българското национално радио и ММ-телевизионни класации и годишните музикални награди. Има и по един-два концерта на някои от по-известните изпълнители, като Графа например. За фестивали в този жанр напоследък обществото не знае.

Разглеждайки положението на **рокмузиката** в България, можем да кажем, че този стил определено има по-малко, но за сметка на това – много по-верни фенове от много други музикални жанрове. Макар и доста слабо застъпен в медийното пространство (тръгналото наскоро радио Z ROCK, както и по някои други предавания в Българското национално радио или телевизия ММ), рокът се крепи предимно от изяви на живо. Това са, от една страна, следи от вече многобройните напоследък гостувания на световноизвестни звезди, а от друга – изявите на българските изпълнители. Последните, макар и самодейни понякога (например, голяма част са от участвалите в някои епизодични фестивали), стигат до почти кръчмарски прояви в различни клубове. Това помага на рока у нас да се задържи успешно на повърхността, въпреки почти нулевите продажби на записите, особено по отношение на българските групи и по-точно на тези от тях, които са успели да стигнат до издаване на своята музикална продукция.

Макар и сравнително рядко, не повече от два-три пъти годишно, относително добро впечатление правят концертите на някои от изявените в момента и близкото минало наши рокгрупи. По-голяма част от техните участия се свеждат до клубни фестивали, предизборни кампании и други форми по-скоро на обществено-политизирана активност, отколкото на музикално-художествена изява, а сравнително кратката им програма (от около 30 минути в повечето случаи) пречи за по-пълното реализиране и представяне на тяхното творчество.

Стигаме до един от по-новите жанрове в българската музикална култура, т.нар. **чалга** (или етнопоп музика, според специалистите). Този жанр все още търси своя собствен облик, минавайки понякога от едната крайност – на копиране на стойностни фрагменти от сродни жанрове, до другата – генериране на типично кръчмарски текстове и мотиви, през явно пълно плагиатство от съседните ни балкански страни, напоследък разпростиращо се и към англоезичната поп- и рокмузика и близостта му, в някои отделни случаи, с разпространения преди стил на естрадата. Описаната тук

феноменология е повлияна от привличането и навлизането в жанра на чалгата на композитори и автори на текстове от сферата на естрадната музика.

Като цяло чалгата заема обширно място в музикалната култура на българското общество, макар и в по-голямата си част – на битово равнище (не в условията на клубове, концертни зали), и изпълва социокултурния ефир, сама ставаща еквивалент на представите на хората за отход и развлечения. Поради изложените факти, както и във връзка със сравнително ниската цена на музикалната продукция на разглеждания жанр, попфолкът е добре представен в общи линии в медийното пространство, макар че е тотално изхвърлен от някои медии. Той се излъчва почти денонощно от много национални радиостанции (без да отчитаме тук регионалните), както и от частни телевизии.

Концертите на отделни изпълнители на чалга са рядкост и подобни „събития“ са за сметка на сборните такива. В повечето случаи тези изяви се провеждат от определени музикални фирми и представят единствено нейните изпълнители. Изявите са по различни видове заведения (най-често – за обществено хранене) – от кръчми до дискотеки, – и са многобройни, и с добри финансови постъпления. Това, че голяма част от т.н. жива изява на изпълнителите на чалга са на пълен плейбек (проблем, който в по-малка степен присъства във всички останали популярни музикални жанрове), говори, от една страна, за потенциала на самите изпълнители и организатори, а, от друга, – за вкуса на тяхната публика. Продават се предимно компактдискове с хитовете за момента и в доста по-малка степен – самостоятелни албуми.

Сравнително ново явление в България е **рапмузиката**. Както почти всички други жанрове у нас, и тя е под влияние на чуждестранната музика – на чернокожите американци и техния социален бунт в задокеанските гета. Слушана предимно от момчета в тийнейджърска възраст, тази музика намира своето място в младежката субкултура най-вече със своите оригинални текстове (изпълнени речитативно).

Като обобщение на въпроса за музикалната култура в българското общество, можем да кажем, че на публиката се предлага предимно това, което тя (най-вече мнозинството от нея) иска да слуша. Във всичко това няма нищо лошо. Неправилното е, че изпълнителите, редакторите, продуцентите и всички други, от които зависи какво да се предложи на публиката, много рядко се престахват (не говорим за тези, които нямат и идея за нищо по-ново и различно в областта) да разчупят статуквото, да излязат от дадените рамки на определен стил и утвърдените стереотипи в него. Казано по-точно, вместо творците, издателите и др. да водят публиката, повечето от тях (разбира се, винаги има и изключения) се влияят от вкуса на аудиторията, при това – по-голямата част от нея. Този подход практически обезличава творчеството и новаторството в музикалната култура на обществото.

Безспорно, има и доста оригинални изпълнители, които най-вече поради описания в настоящото изложение проблем си остават в т.нар. жанр **ъндърграунд**, обричайки се на самодейност и съвсем малък и недостатъчен контакт със собствената им потенциална публика, а това води съответно до нулеви финансови постъпления.

В заключение следва да изтъкнем, че финансовата страна е водещата за причинността на съществуващата картина на музикалната култура на съвременното българско общество – основно явяваща се продукция на ниска масова култура.

В повечето случаи, за съжаление, се търси най-бързата и лесна печалба.

Авторът на настоящото изследване няма намерение да предлага музикалните дейци да работят безплатно, но той не може да не изтъкне, че една дългосрочна инвестиция в музикантската социокултурна среда в специално творческо направление (той не иска да ангажира публиката със своя вкус, и именно поради тази причина в изложението си се е постарал да даде пределно лапидарна обобщена картина, без да фокусира отделни представители и обществени субекти, с цел да не увеличава негативизма в общественото съзнание), несъмнено би могла да даде забележим тласък, разбира се, ако тази инвестиция се направи с вещина (което ще донесе и съответни по-добри резултати, в това число – и финансови, и културологични).

235-170 музикална култура – съвременно българско общество: информационна картина

ДИАЛОГЪТ КАТО КОМУНИКАЦИЯ: ПРОФИЛИ ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА ПОДЧИНЕНИЯ

Албена Димитрова

Обект на това изследване е диалогът между подчинения и ръководителя.

Предмет на това изложение е поведението на ръководителя.

База на проведеното наблюдение е личният социокомуникативен опит на автора.

За да може една институция да функционира и работата ѝ да бъде адекватна на съвременните условия на живот, огромно значение има човешкият фактор, начините на комуникация и нейните съставни части, информацията и общуването. Целта на настоящото изследване е да се разбере какво генерира с поведението си ръководителят у подчинения и как това се отразява на микроклимата и престижа на организацията. Използваният метод е наблюдение на база личния опит на автора.

Ръководителят е централната фигура в този процес и обикновено е източник на благоприятни или неблагоприятни особености на взаимодействието и на получените резултати. Подчинените обаче не са инертни и пасивни изпълнители. Взаимоотношенията между ръководители и подчинени предлагат възможности за взаимно влияние. В зависимост от поведението на ръководителя у подчинения се генерира различно поведение:

- при тип **авторитарен**, ръководителят е обърнат с лице към работата, а с гръб към подчинените (не се вслушва в мнението на последните) и подчиненият става изпълнителен, без да използва творчество в своята работа;

- **либерален** – обратно: ръководителят се грижи много за подчинените и не остава време да организира, управлява, ръководи работата си;

- **деспотичен** – съпротива;
- **лидер** – има мотивация за работа, увличане по личния пример,
- **неподготвен да ръководи** – отсъства желание за работа;
- **педантичен** – раздражителност;
- **приятел** – свободен и готов да предлага свои идеи;
- **неготов да носи отговорност** – несигурен и незащитен;
- **космически дистанциран** – отчужденост, обърканост;
- **демократичен** – тук на подчинените се предоставя възможност да участват в управлението, да предлагат управленски решения, но ръководителят сам взема решенията и носи отговорност;

- **адаптивен** – в зависимост от конкретна макро- или микросреда ръководителят използва части от различен стил на управление, т.е. сам трябва да прецени какъв стил да използва в съответния момент – това води до удовлетвореност, безконфликтност, желание за работа от страна на подчинените.

Аз интерпретирам ръководството като сделка, в която ръководителят дава нещо и получава нещо друго в замяна. От него обикновено се очаква да насочва изпълнението така, че да се постигнат успешни резултати за групата и организацията. На свой ред той получава от подчинените си по-висока оценка, признание, статус, отзивчивост.

Ръководителят варира в своето поведение спрямо членовете на групата, като прилага различни стратегии в междуличностните отношения. Ако ръководителят приема подчинените като способни и мотивирани, като желаещи и можещи да поемат отговорност, то прилаганата стратегия не се основава на контрола и е демократична по своята същност.

Идентификацията с организационните цели и ценности е възможна единствено при прилагане на демократични стилове и стратегии в междуличностните отношения, когато подчинените се идентифицират не само с лидера, но и с организацията, която той легитимно представлява.

В отношенията на ръководство вниманието е насочено към взаимодействието между ръководител и подчинен, а не единствено върху поведението и чертите на ръководителя. Взаимодействието служи за постигане на общите цели. От ръководителите се очаква те да са тези, които предвиждат промяната, планират я, насочват я в желаната посока и я реализират по такъв начин, че всички членове на организацията да се ангажират активно с осъществяването ѝ. Необходимо е да се отчитат потребностите на другите. Организационният лидер е признат и безспорен тогава, когато съчетава уменията да въвежда и формира ценности и да очертава вижданията за бъдещето със загриженост за своите подчинени.

Поведението на ръководителите води до благоприятни резултати както за организацията, така и за подчинените. На равнище организация се постига висока вътрешна сплотеност, ниска степен на конфликт, висока съгласуваност на целите и консенсус. На свой ред подчинените преживяват висока емоционална свързаност и високо трудово изпълнение.

Ръководството има изразена етична стойност, тъй като поведението на ръководителите се определя от различни мотиви. За да бъде успешно, ръководството

трябва да се обуславя от мотивация, която е насочена към помагането и ползата на другите повече, отколкото за себе си.

Сред хората съществуват определени проблеми и желания. За тяхното постигане и ръководителите трябва умело да влияят върху действията на хората за удовлетворяване на техните потребности и цели – физиологичните потребности; осигуряване на сигурност и безопасност на съществуването; принадлежност към дадена група, потребност от обич, комуникации, връзки и контакти; признание; реализация.

В заключение искам да припомня основния закон от физиката, че „Всяко действие има равно на себе си противодействие”, което е напълно приложимо и в човешките взаимоотношения. Затова един ръководител е длъжен да умее да създава благоприятна обстановка, предразполагаща към взаимопомощ.

Нека не разглеждаме такова отношение като манипулиране на доверието и неопитността на хората. Ако умелият шофьор, водещ машината по изключително сложно трасе, заслужава възхищение, не по-малко възхищение заслужава и ръководител, който строи безконфликтни взаимоотношения между различни по характер хора. Целта на моето изследване е да покаже според мен печелившия ръководител, а именно адаптивния – да може да се приспособява към конкретна среда. Този, който е и психолог, директивен, поддържащ и насочен към постижения, да може да прави анализи и диагнози, да притежава чувство за отговорност, способности, интелигентност, потребност от реализация на личността, увереност, решителност. Този стил е динамичен и главният акцент е върху взаимодействието и взаимопомощта. Ръководител, интересуващ се от човешкия фактор като най-важната част от една организация.

При добро взаимодействие, диалог, комуникация и взаимопомощ между ръководител, подчинен и между всички членове на колектива се постига удовлетвореност от труда, липса на стрес, намаляване на безпричинните отсъствия, циркулиране на информацията, избягване на строг контрол, стимулира се участието на всички при решаване на проблеми, нараства имиджът на организацията. Най-важната индикация за успешно ръководство е, когато подчинените се стремят към реални промени и развитие. Успяващите организации са станали такива, защото са организирани по начин, който им позволява да получат необикновено старание от обикновени хора. За съжаление моите наблюдения са, че в организациите доминира авторитарен стил на управление.

Съществува усещането за властово неравенство – „служител” или „подчинен”, т.е. човек, който да служи и да се подчинява, без да мисли самостоятелно, подтискане на личната воля. Забелязва се рядко проявата на лоялност, чувство за отговорност и персонална вина. От това работата се върши „как да е”, взаимоотношенията са верига от връзки, приятелствата се създават и поддържат най-вече заради ползата, малко от нас ще се скарат с колега и ръководител в полза на успешния резултат от работата. Подчинените са краткосрочно ориентирани.

236-176 диалог – комуникация – профили: изследване

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

РЕЦЕНЗИИ

КУЛТУРНАТА АНТРОПОЛОГИЯ КАТО КОСМОС НА ЗНАНИЕТО

Лора Величкова

Крейпо, Ричли Х. Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо ; Прев. от англ. Антоанета Николова и др. – София : ЛИК, 2000. – 406 с. : с ил., табл.

Други прев.: Даниела Колева, Константин Янакиев, Никола Георгиев. – Ориг. загл. Cultural Anthropology : Understanding Ourselves and Others / Richley H. Crapo. – Изд. на Център за изследване на демокрацията със съдействието на Държ. департамент на САЩ. – Библиогр. с. 381-392 ; Азб. показалец ; Речник на понятията.

Придобиването на пространни знания за цялостната картина на Homo sapiens'а е сложна науковедска и информационна задача.

Приближаването до нея е дело на световните школи в областта на интердисциплинарната

когнитология: философската антропология в Германия, структурализма във Франция, семиотиката в Италия, Русия, Естония, САЩ, културната антропология в САЩ ...

В световните науковедски средища на хуманитарното знание – цялостното знание за човека като индивид и популация – биват третирани днес уникални знания и сводове на връзки между различни нива на битието и съзнанието.

Очевидно, изграждането на всеобхватна информационна картина на Homo sapiens'а е метазнание въпрос и осветяването му е възможно единствено на базата на методологичен синтез на представите на реалните школи – национални и световни центрове – на хуманитарно-научната област.

Само прегледът (*цит. по:* **Куманова А. В.** Введение в гуманитарную библиографию : [В 2 ч. : Ч. II.] Библиографоведческая картина гуманитарной библиографии : Библиографовед. исслед. : Курс лекций по общ. библиографоведению / Гос. высш. инст. библиотековед. и информ. технол., Болгария ; Санкт-Петерб. гос. унив. культуры и искусств, Россия. – София : Гутенберг, 2005. – 1106 (LXXIX, 417, DCX) с. : със сх., табл. – Библиогр. 2009 назв. на 20 ез.) на съвременната вторичнодокументална електронна информация се явява труднообозрим в единство гигантски свод от многообразни източници, библиографоведски фундаращи библиографския хомеостаз на хуманитарно-научната сфера:

American humanities index (AHI) : Vol. 1- . – New York : Wilson Co., 1975- ;

Arts & Humanities citation index (AHCI) : Vol. 1-3 / Inst. for sci. inform. – Philadelphia, Pa, 1976- ;

Bibliographie internationale de l'Humanisme et de la Renaissance : [1-] / Fed. int. des soc. et inst. pour l'étude de la Renaissance. – Geneve : Libr. Draz, 1966- ;

British humanities index (BHI) / Issued by the Libr. Assoc. – London, 1915- ;

Dissertation abstracts international : Sect. A-C. – Ann Arbor (Mi) : Bell & Howell Co., 1938- ;

Humanities index (HI). – Bronx, N.Y. : Wilson Co., 1974- ;

Index to social science & Humanities proceedings (ISS HP) : Category ind.; Contents of proc. auth.: Ed. ind.: Meeting location ind.; Permuterm sub. ind.; Corporate ind. / Inst. for sci. inform. – Philadelphia, Pa, 1976- ;

Indice Espacol de Humanidades (IEH) : Span. bibliogr. of sci. journals of soc. sci. and humanities : Ser. A-D / Inst. de Inf. y Doc. en Cienc. Soc. y Humanid., Centro Nac. de Inf. y Doc.; C.S.I.C. – Madrid, 1976- ;

International bibliography of the social sciences / UNESCO. – London etc., 1951- ;

Japanese periodicals index (JPI) : Humanity of Social science / Nat. diet libr. – Tokyo, 1948- ;

Social sciences (SS). – Bronx, N.Y. : Wilson Co., 1974- ;

Social sciences citation index (SSCI) : An intern. multidisciplinary ind. to the lit. of the soc., behavioral and related sci. : Iss. in parts : Corporate address ind., Source ind., Permuterm sub. ind. / Inst. for sci inform. – Philadelphia, Pa, 1974- ;

Social sciences & Humanities index (SSHI) / Formerly: International index. – Bronx, N.Y. : Wilson Co., 1907-1974;

Social sciences index (SCI). – Bronx, N.Y. : Wilson Co., 1974- ;

Новая иностранная [для СССР (России)] литература по общественным наукам : [Тек.] библиогр. указ. / Ан СССР. ИНИОН, Сер. ... Разн. гг.-1992: NN 1-12. – Москва, разн. гг.-1992;

Новая литература по социальным и гуманитарным наукам : [Тек.] библиогр. указ. / РАН. ИНИОН, Сер. ... – 1993- : NN 1-12. – Москва, 1993- ;

Новая отечественная [советская] литература по общественным наукам : [Тек.] библиогр. указ. / Ан СССР. ИНИОН, Сер. ... – Разн. гг.-1992 : NN 1-12. – Москва, разн. гг.-1992.

Американската културна антропология – като рефлексия и на знаниевите традиции, и на вторичнодокументалните традиции (*вж по-нагоре* преобладаващото присъствие на вторичнодокументална информация в световния електронен поток, поражда на САЩ), несъмнено, е фундаментален интердисциплинарен знаниев център за инфосферата днес.

Огромният интерес на българското общество към културологонаучната феноменология на тази школа изисква адекватно съвременно боравене с нея като с комплексна сложност (*срв.* : **Flood, Robert L.** et al. *Dealing with complexity : An introd. to the theory and application of systems science* / R. L. Flood, E. R. Carson. – New York etc. : Plenum, 1988. – XV, 289 p.).

От изложената позиция е очевидна необходимостта задълбочено да се изучава не само всяко ново издание в областта на американската културна антропология, имаща консолидиращо значение за хуманитарно-научната сфера в планетарен мащаб, но и да се препрочетат и преосмислят натрупаните знания. Това е причината *тук* да се обърнем към класическия за американската културна антропология труд на Ричли Крейпо (Richley Crapo) „Културна антропология: Как да разбираме себе си и другите“.

Целта на *настоящия отклик* съвсем не е да направи цялостен пространен анализ на това многослойно произведение. По-скоро авторът на *настоящите* редове иска да обърне внимание на някои методологични въпроси, касаещи самото третиране

на феномена културна антропология като хуманитарно-научна сфера. При такъв поглед се хвърля повече светлина върху ключови културологични и социологични аспекти на знанието, съществени за съвременното българско общество. Подтик получаваме и от факта, че интересувашото ни издание в превод на български език не е било обект на рецензиране у нас.

И така, още в предговора авторът посочва предназначението на книгата си като даваща основните опорни точки в областта на антропологията („изключително разнородна дисциплина“: с. V). Дават се основни насоки за структурата на този труд: Ч. I. Наука за културата (с. 1-49); Ч. II. Оцеляване и адаптация (с. 50-109); Ч. III. Общество и социален живот (с. 110-177); Ч. IV. Идеология и символизъм (с. 178-273); Ч. V. Културна промяна и многообразие (с. 274-363).

Отделните части (I-V) са разделени на глави (общо 14 на брой).

След всяка глава има посочени **ключови думи и понятия**, а също и **анотирана библиография**.

Книгата е снабдена с подробно и разгърнато като единна структура съдържание (с. IX-XVII), речник на понятията (с. 367-380), сводна библиография на английски език (с. 381-392), азбучно-систематичен показалец на имената, предметите и географските обекти.

В началото е разгледана антропологията като наука. „Антропологията е най-обширната от дисциплините, изучаващи човешката ситуация, защото тя се опира за своите заключения на такива разнообразни области като философията, изкуствознанието, икономиката, лингвистиката и биологията“ (с. 21). Посочени са главните области на антропологията (култура, археология, лингвистика, /физическа/ антропология) и методите, с които си служи (теренни и сравнителни изследвания).

За цел на книгата се посочва споделянето на онази обща картина на човешката ситуация, изградена чрез работата на множество антрополози. Според Р. Крейпо „културата се състои от идеите и стратегиите на оцеляване, които се усвояват от членовете на една човешка група и ги обединяват“ (с. 48).

Става ясно, че някои убеждения и чувства се формират от идеологията на съответната култура. Поради многообразието в културите на различните народи (и съответно невъзприемането на чуждите, различните), подходът, използван от антрополозите, – е **културният релативизъм**, при който се прави опит да се осмислят ценностите и поведението на другите култури в собствения им контекст, а не в този на „нашия“.

Един от най-известните подходи, посочен тук, е **структурализмът** – клон на антропологическия анализ, основан от френския антрополог Клод Леви-Строс (Lévi-Strauss, С.). Гледната му точка в резюме е, че „... под цялото многообразие на културите на повърхността, в дълбочина лежи единство, което е израз на склонността на човешкия ум, първо, да мисли чрез контрасти и противоположности като черно и бяло, добро и лошо, или женско и мъжко, второ, да разрешава дилемите, които създават някои противоположни идеи“ (с. 39).

Според К. Леви-Строс конструирането на тези логически контрастни категории е в природата на човешкия ум поради вътрешно присъщата му дуална структура.

В британския структуро-функционализъм, на свой ред се подчертава ролята на

социалните структури, подходът е наречен **социална антропология**, създаден от Алфред Реджиналд Радклиф-Браун (A. R. Radcliffe-Brown), а американската антропология е повлияна от възгледите на Бронислав Малиновски (B. Malinowski), твърдящ, че културните обичаи функционират за поддържане на седем (...) основни биологични и психологични потребности (**американски функционализъм**).

Естествената среда, съдържаща определени ресурси, които може да използва дадено общество, за да посрещне жизнените си потребности, обобщава Р. Крейпо, са в девет вида категории естествена среда, всяка от които притежава „неповторим комплекс от ресурси, които предлагат възможности и поставят ограничения на културното развитие“ (с. 71).

Вследствие на адаптирането си към различни среди по света обществата са развили разнообразни технологии на препитание и др.

Културите се различават по определяне на стойност и ценност, приписвани на нещата. Икономическите системи, описани от Р. Крейпо във всички култури, са изградени от едни и същи блокове – правила, ръководещи производството, разпределението и потреблението на блага, предмети и услуги, представляващи **ценност**. Всички общества имат начини за контрол върху икономическата система.

„Политиката – използването на социалната власт за осъществяване на обществени цели – приема различни форми в човешките общества“ (с. 108), обобщава Р. Крейпо. **Политическите системи**, следователно, имат разнообразни механизми, включващи **социализация, ценности и морал, религия, награди и наказания, неформален натиск на общността и закона**.

„Нашият социален живот се характеризира също с отношения с много хора, всяко от които включва статус“ (с. 136), чрез което личният социален живот се представя като микромодел на обществения (валидно е и обратното). В книгата са разгледани видовете статуси в обществото и от какво те се определят. Етапите от жизнения цикъл, на които е обърнато внимание тук, са: **раждането, социализацията по време на детството, бракът, създаването на семейство, старостта и смъртта**.

Сравнени са многообразните виждания и ритуали на различни общества и култури. В тази връзка са споменати шест модела за терминология на родството, различните видове бракове, семейства и обичаите, съпътстващи ги.

Обърнато е внимание на видовете **комуникации** в дадени общества – **език, символи, знаци**.

Религиите и ритуалите, свързани с нивото на комуникациите, също са описани, след което следва обобщението: „Религия се открива във всички култури, но тя се подчинява на по-голямо разнообразие, отколкото всеки друг аспект на културата“ (с. 239).

От психологична гледна точка, **социалната роля и статусът в обществото** в различните култури се приема по особен начин, например. В зависимост от нормалното поведение в дадено общество, ненормален статус е неспособността да се контролира поведението.

Проследена е и еволюцията на културите (или процесът на културната еволюция), направена е кратка и обща характеристика на обществата в съвременния свят – как и до каква степен им е повлияла индустриализацията.

Книгата кулминира в описанието на **съвременната американска култура**, която авторът познава в дълбочина и през призмата на която е погледнато на всичко останало в неговото изследване. Ето защо той сам казва: „По традиция антрополозите вземат за предмет на своите изследвания културите на по-малките и по-примитивни в технологично отношение общества в света. Малцина са се опитвали да анализират културите на големи общества като например Америка“ (с. 327).

Р. Крейпо прави именно това – анализира хиперкултурата – културната антропология. Той посочва не само напредъка на това общество, но и множеството проблеми, пред които то стои – сегрегация, медицинско осигуряване ... Специално се изтъква, че съществува неравно разпределение на богатството и статусите, като предвижда изостряне на това в бъдеще. Авторът отбелязва честите разводи, броя на забременяване сред непълнолетните, който застрашително нараства.

Независимо от религиозната си принадлежност, доста от американците са и последователи на т. нар. патриотична „гражданска религия“ – едно очевидно високомерно гледище от обща културологична гледна точка.

Изключително богатата на материал монография на Р. Крейпо и обсъждането ѝ от широк кръг специалисти, принадлежащи към най-осведомените интелектуални кръгове на американското общество – изследователи, университетски преподаватели и др. (*срв.*: Благодарности, с. VII), написана много преди трагичния 11 септември 2001 г. (*срв.*: **Brzezinski, Z.** The choice : Global domination or global leadership. – Washington, 2003), повдига следните културологични и социологични в основата си въпроси днес:

1. Копирането на модели на поведение от масовата култура (подражаване – без разбиране – на стилове в обществения живот, изкуството, културата, различни от нормалните например сексуални ориентации и т.н. и др.п.) – доколко е форма на социологизация или на десоциологизация на членовете на едно общество?

2. Автонивелирането на собствената културна идентичност на „малките“ народи – до каква степен е допустимо за съхраняването на жизненото за планетарния статус на културата единство на многообразието от различия на много равнища?

Посочените обобщени въпроси са проблеми на културния климат днес.

Евроатлантическата политическа ориентация на страната ни съвсем не бива да бъде възприемана примитивно като загърбване на т.нар. културно самосъзнание на обществото, което е в основата на феноменологията на *Homo sapiens*'а.

Дълбокото послание и на американската културна антропология, и на труда на Р. Крейпо е търсенето на съответствия, комуникации между културите: Д И А Л О Г.

За разбирането на същността на съвременния диалог между културите особено полезно е изучаването, познаването и развитието на съвременната културна антропология, което може да започне с препрочитане на книгата на Р. Крейпо в контекста на многообразните вторичнодокументални (електронни и традиционни) потоци от информация в областта на хуманитарно-научното знание.

237 културна антропология – Ричли Х. Крейпо: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ДВАДЕСЕТИЯТ ВЕК НА БЪЛГАРИЯ – С ХРОНОЛОГИЯ

Ивайло Драганов

България XX век : Хроника / Състав., предг.
Таня Николова, Милен Куманов. София : Бълг. бестселър
Нац. музей на бълг. кн. и полигр., 2004. – 391 с. : с ил. –
Библиогр. 18 загл. ; Показалци.

Смяната на многообразни историографски
концепции за кратки периоди от време в българския
обществен живот са в основата на трудността да се
борави с тях не само от по-широки слоеве, но и от
специалистите по политическа история, гражданска
история и др.

Посочената трудност, преодоляна по пътя на
едно същинско когнитологично подхождане към
проблема, е в основата на изработването на първия по
рода си в България бестселър – хроника на XX век, в
който датите и събитията, имената и топологията са
събрани в едно. Събрани са и раждането и смъртта, и

войните и мира, и успехите и загубите, и политиките и не дотам известните хора.

Пред нас е хрониката на ХХ век на България, която започва със създаването на вестници (1 януари 1900 г. – във Враца започва да излиза „*Врачански общински вестник*“ : с. 7), а завършва с учредяването на партии (20 декември 2000 г. – учредена е партия Политическо движение „Гражданско обединение за справедливост“; учредена е във Велико Търново Партия за социални и демократични промени; 27 декември 2000 г. – учредена е Партия на зелените; 2000 г. – учредена е във Велико Търново партия Гражданска държава; учредена е партия Движение за национално възвръщане „Оборище“; учредена е партия Общобългарско национално движение Отечество: с. 373).

Хронологията е рядък жанр в обхвата на обширни времеви интервали, както и е случай с ХХ-ия век на България.

За съставянето на подобна хронология не е достатъчно само знание на материала, а е необходимо специално третиране на този материал по определени критерии.

Изключително ценни за този справочник са подробно предоставените Именен и Географски показалец, които помагат за ориентирането на читателите в тайнството на хронологизираната събитийност.

За оживяването на хронологичната картина способства богатият набор от фотографии на лица, сгради и документи в областта на историята, политиката, икономиката, културата, дипломацията и спорта.

Хартията, от която е изработена книгата, позволява на читателите да изпитат удовлетворение от докосването до разглежданото справочно издание, или по-скоро – издателите подсказват на читателите, че хронологията е действително изключително важна и ценна.

Изданието „България ХХ век. Хроника“ (2004 г.) е втората творческа среща на неговите автори. Първата ни отвежда към „Политически партии, организации и движения в България и техните лидери 1878-1998 г.“ (1998 г.).

Ст.н.с., д-р на ист. науки Милен Куманов (Институт по история при БАН) е добре познат историк, историограф, библиограф и архивист. Създател е на уникални справочно-енциклопедични издания, историографски документални източници и друга специализирана историческа научна литература. През 2005 г. той е номиниран от изданието „The Contemporary Who is Who of Professional“ на Американския биографичен институт в Роли, Северна Каролина (Raleigh, North Carolina) за автор на годината.

Историкът и редакторът Таня Николова от Българска телеграфна агенция (БТА) е добре позната с редактираните от нея десетки книги с историческа тематика. В БТА Таня Николова обработва, систематизира, изготвя и съхранява справочна информация в сферата на вътрешната и външната политика на България.

От авторите на рецензираното издание и предговора им разбираме, че те не претендират за изчерпателност на фактите и събитията, не се стремят да описват и разказват подробно историческите събития; целта им е – да очертаят датите и годините, които носят в себе си лика на миналото и разчистват пътя на бъдещето (с. 5):

„Хрониката“ е история и не е. В нея няма анализи, разсъждения, изводи. Те се оставят за читателя. Той ще открие факти, за които не е подозирал, и вероятно ще остане разочарован, че не намира събития, за които си спомня. В този смисъл изданието няма претенции за изчерпателност. При поднасянето на фактите авторите са се стремили да подберат онези събития от миналото на България, които са оставили по-трайна дупря в новата история на страната.“

Следва особено да се изтъкне, че въпреки вещината и изследователските професии на авторите, те не са пристрастни. Като резултат от това за първи път в отечествената ни историография в една книга, наред с политическата област, намираме отразени и другите сфери на обществения живот (история – икономика – култура – дипломация – спорт). Още повече – очертава се и равнопоставеност между различните социални сфери, така че като цяло политиката е само част от погледа на авторите върху обществото през XX в.

Така – по един нов, цялостен в основата си, системен, начин – се очертава значението на историята, политиката, икономиката, културата, дипломацията и спорта като неразделни части от живота на хората. Въпреки това със самочувствие на вещь методологически подход именно историята в справочника се явява обединител на останалите сфери на обществения живот, а също така – и главен повод за създаването на разглежданата хроника.

От многобройните присъстващи дати в хрониката в областта на политиката, например, ясно се забелязва 1 март 1941 г., когато с подпис във Виена на министър-председателя Богдан Филев България се присъединява към Трестранния пакт през Втората световна война, чиито последствия характеризират българския политически живот. Гранична дата, несъмнено, е 9 септември 1944 г., когато след преврат България променя политиката си за периода през следващите 45 години от своята история. Такава е и датата 10 ноември 1989 г., когато отново с преврат България встъпва в така наречения демократически, съвременен преход.

Ходът на историческите събития, изтъкнати тук, будят уважение и гордост у всеки българин и показва, че българският народ през XX век е развил идеите си с една ясна динамическа перспектива.

Това проличава и от факти – неполитически в своята основа, които компактно и максимално, но едновременно с това – и нормативно (еднообразно по оформление) поднася изданието – изобретяването на компютъра от българина Джон Атанасов през 1943 г.; най-бързата солообиколка на света с еднокорпусен съд с време 201 дни 21 часа и 36 минути от българина Георги Георгиев, осъществена през 1977 г.; изстрелването на съветския космически кораб „Союз-33“, в чийто екипаж е бил и българинът Георги Иванов – първият космонавт на България.

Изключително важно е развитието на България и в икономически план – свидетелства хрониката. На 1 ноември 1900 г. влиза в действие първата електроцентрала. На софийските улици за пръв път светват 600 електрически лампи на мястото на газовите фенери. На 5-8 януари 1949 г. в Москва с участието на България е създаден Съветът за икономическа взаимопомощ (СИВ). На 4 септември 1974 г. е открита първата атомна електроцентрала в България АЕЦ „Козлодуй“.

През XX век – век на войни, преврати, политически борби и превратности, на политическо насилие – не може да спре развитието на културата в България. В резултат на това през 1904 г. е създаден първият български театър – Народният театър „Иван Вазов“. На 21 юли 1921 г. е основана Държавната музикална академия (ДМА). На 31 март 1981 г. е открит в София Националният дворец на културата (НДК). Също така, изграждане и обновяване на много други културни домове в цяла България – театри, кина, библиотеки, музеи, църкви и др. – съпътства българското общество през този век.

Българската култура е позната и призната в цял свят най-вече с българския фолклор, свидетелства историографското ниво на хрониката.

Дипломатическите отношения на България, от които облагите са най-сериозни, а и ще бъдат занаят, са: Крайовската спогодба на 7 септември 1940 г., според която Румъния връща на България Южна Добруджа, установяването на дипломатическите отношения между България и Европейската общност (ЕО) на 9 август 1988 г., от което ще следва и присъединяването ѝ, и също така изваждането на нашата страна от негативния визов списък и безусловно отпадане на краткосрочните визи за български граждани – споразумение, подписано на 1 декември 2000 г. в Брюксел.

Дотук навярно възниква въпросът: защо изтъквам едни дати и събития в дадена област, а не други, за което нямам претенции – освен като историограф, в момента пишешият настоящите редове се проявява и като гражданин със своето гражданско личноно светуосещане ...

Що се отнася, обаче, до спорта, област, привличаща близко и трайно вниманието на автора на настоящото изложение, следва да изтъкна безспорните централни събития тук. На XVI Олимпийски игри в Мелбърн от 22 ноември до 8 декември 1956 г. борецът Никола Станчев става първият олимпийски шампион на България. На 20 април 1984 г. Христо Проданов е първият български алпинист, който без кислороден апарат изкачва най-високия връх на планетата – Еверест. 10 години по-късно българският национален отбор по футбол става бронзов медалист на Световното първенство в САЩ, което завършва на 17 юли 1994 г.

От подробния прочит и погледа върху хрониката на България през XX век се откриват някои пропуски и неточности. Въпреки стремежа за обективност на авторите относно равнопоставеността между отделните области на знанието, личи предимството на политическите събития. Съдя за това не по „повечето“ поместени политически събития в книгата, които са представени прецизно и точно, а по това, че смъртта, например, на български писатели – като Елин Пелин, Йордан Йовков, на български артисти – като Апостол Карамитев, Георги Парцалев – не е отбелязана.

Забележителен пропуск – отново в раздела „Култура“ на хрониката – е свързан с липсата на посочване в изданието на факта, свързан с песента, полетяла в космоса, „Излел е Дельо хайдутин“ на Валя Балканска ... Това наистина е значимо събитие в нашата културна история.

Грешка е допусната на с. 355, където фотографията на българския национален отбор по футбол не е хронологизирана правилно – 1994 г., както е написано под нея, а две години по-късно.

Надявам се, че посочените неточности и непълноти ще привлекат вниманието на съставителите при едно следващо издание на този ценен справочник – издание,

което, възможно, ще е по-облекчено – имам предвид преодолените вече от авторите основни трудности по изграждането на общия основен корпус на хрониката – централен методологичен проблем на подобно начинание.

От „България XX век. Хроника“ българинът може да научи нещо ново или пък да си припомни друго старо, но ако трябва да бъде точен – това е книгата, това е тайната, която събира един век, една държава, един народ в едно цяло. Тук е събран животът на около 10 поколения българи. Тук са майките, бащите ни, бабите, дядовците ни, прабабите, прадядовците и т.н. и т.н. – всички поколения преди нас.

Затова и тази книга е предназначена за всеки един от нас по свой начин – тя е за всеки българин.

XX век е фаталният век от нашата история, век на две световни войни и драматични политически промени, донесли изключително тежки последствия за страната ни. Въпреки това, всеки българин трябва да знае, да научи, да проследи всичко това, защото само когато човек знае миналото си, той може да има бъдеще.

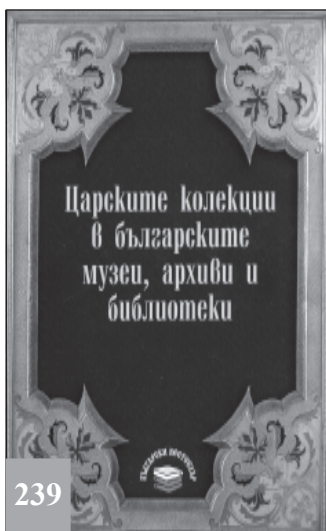
238 България XX век – хроника / Таня Николова, Милен Куманов: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЦАРСКИТЕ КОЛЕКЦИИ НА БЪЛГАРИЯ – НАШИЯТ ИМИДЖ ПРЕД ЕВРОПА

Илияна Найденова

Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки : [Сб. статии] / Състав., предг. Цветана Къосева. – С. : Бълг. бестселър – Нац. музей на бълг. кн. и полиграфия, 2004. – 320 с. : с цв. ил.

Посв. на 125 г. от избора на първия бълг. княз Александър I Батенберг (1879) и на 110 г. от рождението на цар Борис III (1894).

След влизането на България в Европейския съюз в нашата история се отваря нова страница. Европейският съюз олицетворява обединяване на различни народи и култури за общата кауза на сътрудничеството, мира, разбирателството, единението.

Известно е, че културите могат както да обединяват (какъвто е техният смисъл!), така и да разделят (когато не се познават и не се третират правилно).

Всички медии днес повдигат въпроса за нашата култура и история. Различни гласове и позиции намират израз в този процес.

Сборникът от статии, съставен от ст.н.с., д-р Цветана Къосева и нейния екип, изграден от видни български историци, историографи, библиографи, архивисти, е академичен принос в дискусиите по българската култура. Със силата на фактите е изградена неговата научна и гражданска позиция.

Книгата има свръхзадачата да информира, като до минимум са сведени каквито и да са квалификации за обществения климат днес. Фактите са в центъра на вниманието.

Фактите, свързани с монархическия бит и култура, систематизира разглежданото издание.

Още в предговора на книгата д-р Цв. Къосева формулира проблемите, които затрудняват системното описване като цяло на монархическия бит: „Веднага след победата на Отечествения фронт през 1944 г. и особено след обявяването на страната за република на 15 септември 1946 г. започва разпиляването на документалните свидетелства за живота и политиката на българските монарси, а също и на ценните произведения на декоративното и приложно изкуство, съхранявани в бившите царски дворци.“ (с. 7).

Очевидно, изложеното тук било нужно, за да си проправи път новата идеология в обществото.

Съхраняваното днес в българските музеи, архиви и библиотеки е сравнително малко. Именно поради този факт следва да се приветства упоритостта и резултатът от предприетата събирателска работа, фундараща сборника, на екип от Националния природонаучен музей (НПМ) при БАН, Националния исторически музей (НИМ), Националния етнографски музей (НЕМ) при БАН, Централния държавен архив (ЦДА), Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ (НБКМ) и др.

Похвална е инициативата за проекта да се обединят усилията на съществуващите национални хранилища, музеи, библиотеки. Тя свидетелства за преодоляване на институционалното разделение в обществото на ниво научни изследвания, което само по себе си е висок акт на гражданска култура.

Значителна част от предметите, документите, произведенията на изкуството, които в настоящия момент се намират в българските музеи, архиви и библиотеки, не са възстановените след разпиляването им след 1944 г., а безвъзмездно подарени в наше време от семейството на цар Симеон II (НИМ и др.) – факт, който съвсем не се третира в общественото пространство, а изразява традицията на българските владетели да допринасят за съкровищницата на културата на своя народ. Такива са значителна част от експонатите на Националния военноисторически музей (НВИМ) – ордени, медали, униформи,...

Същественото в представения сборник е това, че на авторите на отделните публикации се отдава да изградят цялостна пространна картина за отделните аспекти от живота, дейността, бита, културата и нравите на владетелите от Третото българско царство.

Ст.н.с., д-р Петър Берон съсредоточава вниманието си върху ролята на царското семейство за изграждане на природонаучните институции (с. 54-63). Зам.-директорът на

НВИМ Соня Димитрова и зав. отдел „Фондове“ Даниела Цанкова-Ганчева на този музей описват оръжейната колекция на княз Александър I Батенберг (с. 64-95). Зам.-директорът на Софийския исторически музей (СИМ) Мариана Маринова разглежда превозните средства на царския двор (с. 116-125). Царската библиотека е във фокуса на вниманието на ст.н.с., д-р Мария Аргирова-Герасимова (Централна библиотека на БАН) (с. 261-276) и уредника на книжните фондове Арманд Басмаджиян (НБКМ) (с. 277-284) ...

В периода преди 9 септември 1944 г., когато България е монархия, несъмнено влиянието на монарсите е голямо в целия спектър на обществения живот. Не само политически са причините за това. Чрез своето реално присъствие в битието на гражданите (знаем, че представителите на царското семейство са се движели спокойно без охрана както по улиците на София, така и в провинцията, на екскурзии и др.п.), чрез поведението си (на нормални човешки прояви, както свидетелстват многобройни очевидци от по-предишните поколения почти във всяко българско семейство) тези личности били уважавани и ценени и в човешки план от съгражданите ни – факт, който контрастира с общата картина на нравите на публичните личности днес ...

Официалната религия – в лицето на Православната църква – също съдейства на монархическата власт. Именно Църквата утвърждава властта на монарха. Колекциите, представени в сборника, носят яркото присъствие на зачитане на Църквата, на самата (верска) християнска естетика и символика в дейността и бита на монарсите.

Представените портрети от колекциите на българските царе задължително запаметяват за вечността отличията им (ордени, медали и др.), често носещи и религиозен подтекст (с. 13-15 – НХГ, НИМ, ЦДА). Най-лаконичният висш синтез на християнската култура – кръстът – присъства в герба на княз Фердинанд I Сакскобургготски, в медалите – военни и възпоменателни (с. 166 – НИМ), ордените (с. 82-85 – НВИМ), златния български Сакс-Ернестински орден с Великия кръст на ордена на мечовете (с. 155 – НИМ). Присъствието на християнската естетика и символика установяваме и в празнично-обредните церемонии на монарсите. Особено в колекциите се откроява ръчно изработената с бродирани кръстчета (кръщелна) рокличка, с която са кръщавани децата на княз Фердинанд I и княгиня Мария Луиза (с. 167).

Тази християнска символика очевидно е свидетелство и за духовната съпричастност с народа, и за божествената принадлежност на монархическата институция (от Бога) – характеристики, които трябва да разбираме, за да познаваме историята си и настоящето. Едновременно с изключителния – божествен – статус на монархията, документите от сборника свидетелстват и за съзнателния им статус да се възприемат като естествена част от обществото. Това се вижда, например, в актовете за раждане на цар Симеон II, в този за женитбата на цар Борис III и принцеса Джована Савойска (с. 206-207), информационните полета на които са тъждествени с аналогични документи на всеки друг български гражданин от онова време.

Цитираните библиотечни колекции носят следите на сериозни библиофилски интереси, значителни научни линии. Много от чуждестранните заглавия са единствените екземпляри, притежавани в книгохранилищата на България. Всичко това показва ерудираност, културно ниво от най-висок образец, което е безценна страница и в културната, и в политическата история на България (с. 261-276, 277-284).

Цялостното съдържание на сборника възсъздава позицията на членовете на

царското семейство да обогатяват българското общество: след всяка тяхна визита в чужбина следвало внасяне в страната ни на нововъведения, разширявали се и се насърчавали професионалните дейности, производствата. Такъв е яркият пример с развитието на природонаучните институти (с. 54-79) и много др. Всичко това движело културата, науката ... обществения живот. Дворцовият лукс, съчетан с вкус и изисканост – прибори за хранене, мебели (с. 120-121), сребърен поднос и купа – дарове на княз Фердинанд I (с. 128 – НЕМ), порцеланови сервиси с герба на цар Борис III (с. 152, 154, 157, 162, 163), стъклени съдове (с. 154 – НИМ), са прекрасни образци в елегантни композиции и стилова издържаност; те свидетелстват за ежедневието на царския двор, който трябва да получи цялостно изследване в контекста на културата на епохата.

Многобройни са личните – човешки – следи на дворцовите обитатели, съдейки по колекциите. Интерес в тази връзка представляват хербаризираните портокалови цветчета – част от букета на княгиня Мария Луиза Бурбон от сватбата ѝ с княз Фердинанд I и този на принцеса Джована Савойска с цар Борис III (с. 153).

Колекцията от часовници на монарсите – за камина, салонни, стенни, попълвана по време на визитите им във Франция, Германия, Австрия (с. 140-144 – Политехнически музей) впечатлява със своята последователност, вещина, стил и естетическа стойност. Очевидно тя носи със себе си и цяло поле за бъдещи изследвания от различен характер.

Благодарение на създадената и утвърдена от княз Фердинанд I традиция, забележителни творби на западноевропейското изкуство – живопис, приложно изкуство и др. стават достояние на България (с. 190-193). Днес те са достъпни не само като музейни експонати, но и като школа за съвременните български майстори (художници, дизайнери, скулптори...). Представеният тук най-бегъл поглед върху характера на сборника и качеството на представените чрез него царски колекции позволява да обобщим, че пред нас е издание, което не само панорамно издирва, систематизира и описва уникалния материал. Сборникът може да бъде използван и като справочна книга по бита и културата на царския двор.

Публика от широк диапазон би оценила подбраната и подредена информация.

Не само естети, ценители, специалисти ще бъдат заинтересувани от тази книга. Тя ще помогне на младите хора – особено на студентите, по-специално – на изучаващите културология и др., – да запълнят бели полета в представите си за българската култура. Всеки, който се докосне до това издание, ще остане обогатен. И статиите, и бележките, и библиографските цитирания, и нивото на изобразителния материал доближават максимално до нас представяното през времето.

Знанието за историята на страната ни, – от който и слой на нейната социална архитектура да е диференцираното, а особено, когато е за малко познати факти, какъвто е случаят с царските колекции, – съдейства за запазването на духовните ценности, морално оздравява общественото съзнание.

От всичко това обществото има особена нужда днес.

А културните пространства на Европейския съюз имат своята история и у нас.

**239 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки /
Цветана Къосева и др.: рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЦЕНЕН СПРАВОЧНИК, ДОПЪЛВАЩ НАШИТЕ ИСТОРИЧЕСКИ ПОЗНАНИЯ

Валентина Трифонова

Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав., предг. Цветана Къосева. – С. : Бълг. бестселър – Нац. музей на бълг. кн. и полиграфия, 2004. – 320 с. : с цв. ил.

Посв. на 125 г. от избора на първия бълг. княз Александър I Батенберг (1879) и на 110 г. от раждането на цар Борис III (1894).

С издаването на сборника от статии „Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки“ нашата общественост има възможност да се запознае с факти от недалечното ни минало, до които не е предоставян достъп. Съставителят на сборника, историкът ст.н.с., д-р Цветана Къосева е събрала достатъчно компетентни сътрудници от различни национални музеи (Национален природонаучен музей при БАН, Национален исторически музей, Национален етнографски музей при БАН и др.), които подробно, всеки в своята област, информират читателя за огромното наследство от предмети на материалната култура, произведения на приложното изкуство, литература и др., съхранени от дворянския бит, част от които след 1944 г. попадат на различни места.

Можем само да съжаляваме, че значителна част от имуществото на царската фамилия е изчезнало завинаги, поради уникалната му стойност от историческа, научна

и културна гледна точка.

Това, което е оцеляло, трябва да се съхранява, за да стане достояние на всеки българин, интересуващ се от историята на своя народ, още повече, че България е лишена, поради силата на историческата си съдба, от дворци-музеи, каквито имат голяма част от останалите европейски държави.

От отделните статии, представени в сборника, читателят ще се запознае подробно с различните аспекти от живота на членовете на царските семейства и вещите, които те са притежавали, и са били част от ежедневието им.

Статията на историка ст.н.с., д-р Цветана Кьосева „Монархическото наследство в България“ (с. 9-53) можем да приемем, като встъпителна и обединяваща останалите статии в сборника. Авторката запознава читателя с факти около преустройството на стария турски конак в София и превръщането му в княжеска резиденция.

От изложението става ясно, че имуществото, с което е разполагал Александър I Батенберг (1857-1893), е придобито с негови лични средства и след неговата абдикация (26 август 1886 г.) в заседание от 4 септември с.г. Народното събрание взема решение да откупи всичките му имоти за сумата от 2 500 000 златни лева.

След сватбата си с принцеса Мария Луиза вторият български княз Фердинанд I (1861-1948) започва разширяването и допълването на недвижимите имоти, с които е разполагал.

През 1946 г., след разпореждане на Георги Димитров, е направен цялостен опис на недвижимото царско имущество. В него имотите са разделени на четири групи:

- а) държавни имоти;
- б) смесени имоти;
- в) лични имоти на царя и царското семейство;
- г) лични имоти на други членове на царското семейство (с. 11).

От цитираната статия се разбира още, че всички вещи, обслужващи живота и държавническите функции на царското семейство, са от най-висока класа. Голяма част от тях са изработени от големи европейски майстори на изящното и приложното изкуство (с. 11). Царският двор е разполагал с 11 луксозни автомобили и каляски, живо движимо имущество – коне, крави, редки животни и птици в зоологическата градина и др.

Д-р Цветана Кьосева посочва още, че в архивния фонд на Монархическия институт в Централния държавен архив са запазени стотици преписки с фирми от цяла Европа за доставки на каляски, мебели, завеси, тапети, огледала, сервизи и друго оборудване на дворците, за бижута на членовете на царското семейство, за редки животни, птици и растения и др. Стените на двореца са украсени с картини от най-добрите европейски и български художници: К. Келер, Х. Вейланд, К. Щъркелов, Ив. Мърквичка, Антон Митов, Ал. Божинов и др.

Сред движимото монархическо имущество, подчертава авторката, важно място заемат музейните експонати в царските природонаучни институти – Природонаучния музей, Зоологическата и Ботаническата градина.

Изследователят в областта на история на естественонаучното знание ст.н.с., д-р Петър Берон, в своята статия ни запознава с ролята на царското семейство за създаване и развитие на природонаучните институти (с. 54-79). Голяма е заслугата, изтъква авторът, на княз Фердинанд I (1861-1948), който с пристигането си в България

през 1887 г. продължава попълването и обогатяването на своята колекция от животински и растителни видове. „По-късно – както посочва д-р Петър Берон – щафетата в това дело успешно поема цар Борис III (1894-1943), който трайно ще остане в историята на Природонаучния музей като човек с огромни заслуги за развитието и укрепването му“ (с. 63).

В статията „Колекции на владетелите на Третото българско царство в Националния военноисторически музей“ (с. 80-95) авторите Соня Димитрова (зам.-директор на Националния военноисторически музей) и Даниела Цанкова-Ганчева (зав. отдел „Фондове“, пак там) запознават подробно читателя с ценните вещи и оръжейни колекции на княз Александър I Батенберг (1857-1893), състояща се от револвери, ятагани, шпаги, пушки, униформи.

В същото време научаваме и за един малко известен факт: Александър I Батенберг е бил офицер от различни родове войски на пет европейски армии – очевидна причина за насочеността на неговите колекционерски интереси. Място в изложението е отделено и на колекциите на цар Фердинанд I, цар Борис III, а така също и на цар Симеон II Саксбурготски (род. 1937 г.). В Националния военноисторически музей се съхраняват също и сериозни колекции от оръжия, униформи, аксесоари, снаряжения, знамена, военни печати, снимки и вещи на нашите владетели от края на XIX в. до 1944 г.

Марияна Маринова (зам.-директор на Софийския исторически музей) ни запознава с експонатите, свързани с монархията в България, които са на съхранение в Софийския исторически музей (с. 116-125). Включени са превозните средства: каляски, файтони, шейни и първият автомобил при двора. Отделено е място с подробно обяснение и за мебелите. Подаръците, сувенирите, поднасяни на царете ни, често са истински произведения на изкуството и носят значителна символика. В музея се съхраняват снимки, документи, предмети с художествена ценност и др.

Династията на Кобургите по отношение на запазване, изследване и пропагандиране на българската култура става специален обект на третиране в проучването на н.с. на Националния етнографски музей при БАН Анита Комитска (с. 126-137) – очевидно, откривателска в много отношения. Тя свидетелства за пиетета, преклонението пред българския дух и култура, отстояван от представителите на царската династия.

Дворцовата колекция в Националния политехнически музей е представена от инж. Александър Вълчев (директор на Националния политехнически музей до 2003 г.) (с. 138-149). Става ясно, че през 1972 г. започва мащабна акция на тогавашния Комитет за изкуство и култура (*днес*: Министерство на културата), благодарение на която предметите от „бившите“ царски дворци са събрани с преодоляването на редица трудности и обособяват значителна музейна сбирка.

Документите, свързани с владетелите от Третото българско царство, много от които са безвъзвратно изгубени и унищожени, се съхраняват в Националния исторически музей. За тях подробно ни уведомява Мария Златкова (старши експерт в Националния исторически музей) (с. 171-178). Тези документи са ценни източници, от които черпим информация за дейността на нашите владетели. Те са част от историята на България и трябва да се съхраняват по съответен начин.

По-специални, но изключително значими моменти изследват проучванията на директора на Националния земеделски музей – н.с. Здравка Михайлова (царската колекция в музея: с. 179-183), на директора на Националния църковен историко-археологически музей Никола Хаджиев (проект за превръщане на двореца „Врана“ в парк-музей: с. 184-187), на изкуствоведа, уредник в Националната художествена галерия Доротея Соколова (царската колекция в галерията: с. 188-196), на главния експерт, зав. сектор „Използване“ в Централния държавен архив /ЦДА/ Лилия Цветкова и държавния експерт в ЦДА Огнян Пунев (архивът на Монархическия институт в ЦДА: с. 197-213; 214-234; 235-242).

Съдбата на царското семейство след 1944 г. е обект на изследване на старшия експерт в ЦДА Павлина Пенкова (с. 243-251). Специално изследване на началника на отдел „Информация и използване на документите“ в Научния архив на БАН Цветана Величкова хвърля светлина върху документи по често третирания в обществото – за съжаление, без познаване на източниците и изворите, – за образованието на цар Борис III (с. 252-260).

В статията на специалиста по комплектуване на библиотечните фондове ст.н.с. в Централната библиотека на БАН Мария Аргирова-Герасимова „Книжната колекция на царската фамилия в библиотечните фондове на БАН“ (с. 261-276) читателят получава информация за книгите, притежавани от царските фамилии – обобщени в т.нар. „царска библиотека“. В нея са събрани монографии на различни езици, периодични издания, албуми и т.н. от колекциите на Александър I Батенберг, цар Фердинанд I, цар Борис III, царица Йоана, княгиня Евдокия, княгиня Надежда.

От изложението става ясно, че литературата, която представлява царската библиотека, се състои от 17 800 тома. От тях книгите с екслибриса на цар Фердинанд I са преобладаващи. Систематизирането и изучаването на тази обемиста книжнина продължава до 1953 г. Извършва се от видни специалисти, владеещи немски, френски, италиански, защото по-голямата част от книгите са именно на тези езици и имат съществена научна и културна стойност.

В статията е посочен и приносят на видни наши учени като физиолога акад. Димитър Ораховац, зоолога акад. Ив. Буреш, изкуствоведа проф. Ас. Василев, които в годините анализират и оценяват книгите от съдържателна гледна точка. Именно така те по профили са разпределени по съответните институти от системата на Българската академия на науките.

Статията ни запознава и с хронологическите граници на литературата от царската библиотека. Най-старите книги от тях са издадени още през XVIII в. Те са предимно на чужди езици. Книгите на български език датират от края на XIX в. и повечето са дарения от автори и издатели.

Ето един пример: посвещението на генерал-лейтенанта от запаса Никола Жеков: „На първия воин – Негово величество Борис III – царь на българите – по случай десетгодишнината от царуването му. – Съ чувства на войнишка преданост и съ родолюбиви благопожелания за по-чудесно Негово и на Родината бъдеще. Поздрави поднася Авторът. 3 октомври 1928 г. гр. София“ (с. 275).

В самия край на разглежданата статия Мария Аргирова-Герасимова подчертава, че би било добре царската библиотека да стане по-достъпна за учени,

специалисти и библиофили. Тя отбелязва, че организирането на една изложба би запознало по-широк кръг от обществото не само с книгите, но и с историческите личности, оставили следи върху тях.

Статията „Из историята на царската библиотека“ на уредника на Народната библиотека „Св. Кирил и Методий“ Арманд Басмаджиян (с. 277-284) бихме приели като продължение на изследването на Мария Аргирова-Герасимова. Тя започва с интересната мисъл на автора: „Странно се чувства човек, когато държи в ръце книгите от царската библиотека. Ако познава историята на тези томове и ако има чувството за историчност, той неволно ще потръпне пред старостта и миналото им“ (с. 277).

В тази статия Арманд Басмаджиян запознава читателя с интересни факти от момента, когато с указ на Министерски съвет са били национализирани книгите, както се е постъпило и с всички останали вещи на царското семейство. Макар и без солидни доказателства, а чрез твърдение на бивша колежка на автора, той разказва един грозен факт, свързан с книгите от царската библиотека. Директорът на библиотеката по времето на тоталитаризма разрешил да се (Цитирам. – *В. Т.*) „одерат кожените подвързии на книгите, за да си направят обувки от тях“ (с. 278). Подобно вандалско отношение авторът разкрива и в други случаи.

Арманд Басмаджиян допуска, и вероятно е напълно прав, че лошото отношение на тоталитарната администрация към книгите и вещите на царското семейство целяло да унищожи и подсили страданията на членовете на семейството на цар Борис III (макар че унижителното тук е самото антикултурно и античовешко деяние, осъществено от институция, същността на която е да изгражда и отстоява културата). След като тя не е разполагала с възможността за физическото им унищожение, заложила е на моралния тормоз.

В разглежданата статия е цитиран и споменът на автора от срещите му с бившия библиотекар на царската библиотека. Той споделя с него привързаността и любовта на Техни величества към книгите, които сами се обслужвали в библиотеката при издирването на интересувашата ги книга.

Като цяло настоящият сборник може да се приеме и като ценен каталог, изключително добре онагледен със снимков материал на вещите, притежавани от царските фамилии, разкриващи тяхната духовна и материална култура (заслуга на фотографите Камен Влахов и Росен Колев). Сборникът е ценен и с това, че след всяка статия са посочени източниците, от които авторите са черпили информация. Именно документалното му и изворово ниво го правят пътеводител по архивите на описаните колекции.

Издаден макар и с голямо закъснение (повече от 50 години), факт, който е лишил две поколения от една така важна информация, продължително време не само тенденциозно спирана, премълчавана, но и изопачавана, свързана с нашата история, появата на този сборник именно сега ще даде възможност не само на специалистите по бит и култура на българското общество да получат по-цялостна картина за аристократическите традиции у нас, но и на всеки българин, желаещ да се информира за явления, свързани с нея.

Стойността на подобни издания би нараствала, ако те са придружени от съответен помощен справочен апарат – именов, географски и предметен показалец. Те

биха дали в компактен вид разрези на огромния свод от емпиричен материал, събран в разглежданото издание. Възможно една подобна задача да е следващата стъпка от откривателското – събирателско и изследователско – дело на създателите на подобни издания, консолидиращи обществото, обръщайки го към ценностните му основи.

Очертаната планировка на изданието и неговата изследователска стойност, концентрирано описана в предговора на ст.н.с., д-р Цветана Къосева (с. 7-8) към разглежданото тук издание, коректно и подчергано скромно синтезира приносите му: възстановяване на историческа картина, изработване на методология за третирането ѝ.

Заявката от авторите (в предговора, с. 8): „Проучването на царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки ще продължи и в бъдеще. Предстои тяхното научно изследване и обобщение.“ – заслужава приветствие.

Навярно академичното начало ще е последвано от академично продължение.

240 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Цветана Къосева и др.: рецензия

Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КОНЦЕПТУАЛНА КАРТИНА НА КНИГОЗНАНИЕТО В БЪЛГАРИЯ (ПО ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „БЪЛГАРСКА КНИГА”)

Пламен Лозанов

Обхващането на многообразието от различни обекти, проблеми и аспекти на книгознанието е феноменологията на формиране на цялостна картина на тази многомерна интердисциплинарна сфера, приближаване към която наблюдаваме в първата по рода си у нас енциклопедия „Българска книга” [1].

Добре известно е, че основоположникът на книгознанието в България – **Марин Василев** – синтезира три основни елемента във феноменологията на книгознанието като комплексна наука за книгата, която е сложен и исторически променящ се обект на изследване [2].

(Първо:) **Писмото** (*лат.*: scriptio; *англ.*: written language) като съвкупност от графични знаци, които фиксират човешката реч (езика) във форма, възприемана зрително, и се използват като средство за общуване; има няколко етапа на развитие (ноосфера):

- пиктографско (pictography) (349 с.) [3];
- идеографско (ideography);
- сричково (syllable);
- клинообразно (cuneiform);

- консонантно (consonant);
- азбучно (alphabetical) (25 с.);
- арамейско (арабско, гръцко, арменско);
- гръцко [4];
- етруско;
- латинско;
- готско;
- кирилическо;
- староеврейско;
- сирийско;
- южноарабско (37 с.);
- аравийско;
- иракско;
- сирийско;
- египетско;
- магребско;
- ...

(Второ:) **Материалните носители на писмото** (техносфера):

- глинени плочки;
- папирус (331 с.);
- пергамент (336 с.);
- хартия [5];
- уреди за писане;
- компютърна среда.

(Трето:) **Книгознанието – наука за формата и съдържанието на писмото**
(чрез формите на развитие на книгата) (семиосфера) (231-234 с.):

- глинени плочки;
- свитъци;
- ръкописни книги;
- книгопечатни книги;
- инкунабули (201 с.);
- ксилографски книги (258 с.);
- електронни книги (164 с.);
- ...

Триадата от елементи на книгознанието по концепцията на М. Василев е менталният конструкт за панорамата на книговедската сфера у нас. Изпълването с материал на посочения конструкт е изключително трудоемко академично предизвикателство за създаването на съответен словник за целите на справочник-енциклопедия. Такъв словник е възможен като цялостно отражение-планировка на битуващите в науката и практиката явления, подаващи се на обхват единствено в колективното творчество на плеядата съвременни учени на България.

Наличието на зрялата всеобхватна и диалектична концепция на М. Василев ни позволява чрез нейната ментална призма да анализираме интелектуалното ниво на енциклопедия „Българска книга”.

Внимателният преглед на енциклопедията, осъществен с помощта на методологията за изграждане на научен кадастър на изданието, разработен в създалата се Студентска научноизследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии, позволява да се направят съществени наблюдения:

I. Изброените елементи (*вж по-горе*) на книгознанието (по концепцията на М. Василев) **присъстват частично**, което е неправомерно за енциклопедично издание и пречатства пресъздаването на цялостната картина на книговедската сфера, явявайки се само частица от него (цялото) и не е достатъчно за неговата научна и обществена системна представителност.

I. Забележително е съвременното развитие на **характерните (електронни) материални носители в областта на книгознанието**, което е фиксирано специално от М. Василев, но, за съжаление, недостатъчно подробно е представено в енциклопедията, макар че както информационното общество, в което пребиваваме, така и знаниевото общество, към което сме ориентирани, поставят подобна необходимост на отражение пред енциклопедичните издания по книговедската сфера [6].

III. Сравнение на материала на енциклопедия „Българска книга” с широко разпространените издания – американското „The American Heritage Dictionary of the English Language” [7] и руските „Книговедение: Энциклопедический словарь” и „Книга: Энциклопедия” [8], често използвани днес в информационно-комуникативната практика, – показва, че *цит.* чуждестранни източници не представят **информация и характеристика на гръцкото писмо**, което е част от планетарното културноисторическо наследство в областта на писмените комуникации. (В интерес на истината следва да се отбележи, че приведената схема на езиците, поднесена на *3-та стр. на корицата* на *цит. тук* американски източник дава посочвания за *гръцки, български и пр. езици*, но съвсем не в историко-културна генеалогична връзка, което, естествено, буди недоумение.)

Обръщайки внимание на методологията на научния кадастър при архитектурното извеждане на макроконцептуалната картина на книгознанието в България, ще обобщим:

- като цяло книговедската сфера у нас и съпътстващите я процеси се развиват динамично;

- всеобхватната планировка на менталното цяло на книговедската сфера е метанаучна интердисциплинарна постмодерна задача на съвремието ни, която продължава да е изключително актуална днес;

- плодотворно е специалното сравнително третиране на историкокултурните концепции на българските книговеди като ментални конструктори за изграждането на архитектурната цялост на тази сфера у нас;

- очевидно, в кондиция със световното ниво на книговедската сфера и съответни научно-критически съотношения между националните и световните школи в книгознанието е свързано бъдещото развитие на подобни широкомащабни културни проекти в подобни интердисциплинарни сфери.

Цитирана литература и бележки

1. **Българска книга** : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.
2. **Куманова, А. Марин Василев** : Ad acta. // *Библиотека*, 2005, № 5, с. 67-69; 74-75.
3. Посоченият *тук и по-долу N на стр.* е по енциклопедия „Българска книга”.
4. *Срв.* : гръцки книги в България (*с. 134*).
5. *Срв.* : хартиено производство в България (*с. 452*).
6. *Срв.* : **Reclams Sachlexikon des Buches** / Hrsg. von Ursula Rautenberg. – Stuttgart : Reclam, 2003. – 591 s. : ill. – В изд. преобладават статиите, посветени на електронното битие на книгата в индустриалната епоха на информацията.
7. **The American Heritage Dictionary of the English Language** / Ed. William Morris. – Boston : Houghton Mifflin Co., 1980. – 1550 p. : ill.
8. **Книговедение** : Энцикл. словарь / Ред. кол. Н. М. Сикорский – гл. ред. и др. – М. : Сов. энцикл., 1982. – 664 с. : с ил., 12 л. ил. – *Срв. и:* **Книга** : Энцикл. / Гл. ред. В. М. Жарков ; Ред. кол. И. Е. Баренбаум и др. – М. : Большая Рос. Энцикл., 1999. – 800 с. : с ил.

241 книгознанието в България – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН
КНИГОВЕДСКО-БИБЛИОТЕКОВЕДСКИ
КОНТЕКСТ НА ЕНЦИКЛОПЕДИЯТА
„БЪЛГАРСКА КНИГА”**

Гергана Трифонова

Информационно-комуникативната сфера се диференцира на книгознание, библиотекознание, библиографознание, информационни технологии и т.н. Наблюдават се различни конфигурации на тяхното разположение – съвпадение, пресичане, взаимодействие. Изследването на този – интердисциплинарен – феномен има съществено методологично значение за построяването на научната карта на самата информационно-комуникативна сфера.

Наскоро появилата се енциклопедия „Българска книга” [1] показва обхват на материал, в който обектът на това издание – самото книгознание – присъства и в по-широк контекст – във взаимоотношение с библиотекознанието, библиографознанието, информатиката.

Цел на *настоящата рецензия* е да покаже интердисциплинарния книговедско-библиотековедски контекст на „Българска книга”.

Интердисциплинарният книговедско-библиотековедски контекст включва:

I. книговедски аспект – книгата (писмената комуникация като духовно-материален феномен), издателската дейност (книгоиздаване и книгоразпространение) и концепциите в областта на книгознанието;

II. библиотековедски аспект – историографията на библиотеките, феноменологията на библиотечното дело и концепции в библиотекознанието.

Изследването на всеки един от тези проблеми не е еднолинейно, а комплексно – на отбелязаните компоненти едновременно. Сърцевина на проблема се явява

показването на калейдоскопа от връзки и многообразието на тези аспекти в „Българска книга“.

Фокус на *настоящата рецензия* се явява интердисциплинарният синтез на изброените проблеми (вж *по-горе*: I-II). За достигането на поставената цел боравим с инструментариума на научния кадастър, разработен в създалата се Студентска изследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

Тънкият инструментариум на *настоящото изложение* е създаването допълнително на три по-малки миникадастъра, взаимното съотнасяне на които е продуктивен способ да се види фактическото положение на интердисциплинарния книговедско-библиотековедски контекст на изданието „Българска книга“ и книгознанието като комплексна сфера.

Най-обща панорамна картина на пълнежа (с материал) на **книгознанието** (върху примера на „Българска книга“) получаваме чрез представянето на наблюдаваните в него три направления (за които въвеждаме допълнителни обозначения):

- **книга и принадлежащите ѝ компоненти** (Кн) (1);
- **издателска дейност и принадлежащите ѝ компоненти** (И) (2);
- **концепции в областта на книгознанието** (Кон) (3).

Както се вижда, описаните три направления обозначаваме съответно: „Кн“ за книгознанието, „И“ за издателска дейност и „Кон“ за концепциите в книгознанието. Синтезът от триадата на елементите (1-3) очертава **книговедския контекст** на разглежданото издание.

Ще опишем получените наблюдения лаконично в извадка за материала на „Българска книга“ по системата на кадастъра за представителния масив на буквите от А до К по отделните направления, описани *по-горе*. Във всяка една от трите поредици са въведени препратки към съответните други раздели на описаната триада; при това са посочени въведените обозначения (Кн, И, Кон) на съответните номинации:

I. **Книга** (абзац, авантитул, автентично издание, автогравюра, автограф, автография, автографна хартия, автолитография, автоним, автор, автор на библиографски запис, автор на библиографско издание, автореферат, автореферат на дисертация, авторизиран превод, авторитетен запис, авторска кола, авторска коректура, авторски екземпляр, авторски знак, авторски оригинал, авторски показалец, авторски таблици, авторско предложение, азбука, акростих, албертотипия, албум, амулети, анастатичен печат, анонимно издание, антикварен каталог, антикварна книга, антология, апарат на изданието, апликация, атлас, безплатно издание, бели полета, белота на хартията, бестеелър, блокова книга, богослужбни книги, винетка, воден знак, въстпителна студия, вътрешна заглавна страница, вътрешна коректура, вътрешно-текстови препратки, глава на книга, „говорещи“ книги и списания, годишник, готически шрифт, граждански шрифт, гръб на книгата, гръцки книги в България, декоративни елементи в печатно издание, декоративни елементи в ръкописна книга, дефекти на книгата, дизайн на книгата, договорен издателски портфейл, документ, документален поток, допечатка, дубликат, евангелие, еврейски книги в България, език на българските ръкописни книги, екземпляр на изданието, електронна книга, елементи на книгата,

енциклопедичен речник, енциклопедия, „Енциклопедия на българската възрожденска литература” 1997 г., епиграф, забележки, заглавие, заглавка, заглавна кола, заглавна страница, заглавни елементи на книгата, избрани произведения, издание, издание джобен формат, издание с паралелен текст, издателска рецензия, издателска спецификация, издателски оригинали, издателство на български ръкописни книги, изкуство на печатната книга, изобразително издание, илюстрирано издание, калиграфия, картографско издание, „Кирило-Методиева енциклопедия”, книга, книга „Периодичен печат. Читател”, книгопоща, книготърговия, книжовници, книжарски периодични издания, книжни борси, книжно тяло, кодекс, колонлиния, колонтитул, колонцифри, коментар, комикс, конструиране на книгата, концовка, коректура, корица).

I. Издателска дейност (абонамент, абонаментно издание, абонат, абрис, автомат, авторски договор, авторски колектив, авторско възнаграждение, авторско право, автотипия, автохром, адаптирано издание, адитивно смесване на цветовете, азбука, акварел, акватинта, аклиматизиране на хартия, акцидентен печат, акцидентен шрифт, акциденция, албумен формат, алдине, алдини, алманах, анастатичен печат, анонимно издание, архив на печатните издания, афиши, ахроматично изграждане на цветовете, безконтактен печат, безплатно издание, безшевно скремване, белота на хартията, бронзиране, букволеярство, вестникарска хартия, видове печат, висок печат, високопечатна гравюра, високопечатна машина, вложка, гарнитура на шрифта, гладък набор, готически шрифт, граждански шрифт, гротеск, декоративни елементи в печатните издания, дескриптор, диплян, дълбок печат, едностранен печат, заглавен шрифт, заглавна кола, издание, издание джобен формат, издател, издателска анотация, издателска кола, издателска коректура, издателска серия, издателска продукция в България след Втората световна война, издателска спецификация, издателски знак, издателски оригинали, издателски процес, издателско каре, ирисов печат, картографски издания, клипсограф, книгоиздаване в България след Освобождението, комбиниран печат).

III. Концепции в областта на книгознанието (абривиатура, азбучно подреждане, актуализиране на данни, алинея, аналитико-синтетична обработка на документалната информация, анкета, анотация, аотиран тематичен план, апретура, археографска комисия, археографско описание, архив, архиви и книжнина, архивистика, архив на печатните издания, асберикс, база от данни, брайлово писмо, букинистична книга, българска ръкописна книга, Европа-скала, екслибрис, електронно обработване на текст и илюстрация, епиграф, жива колонцифра, идеен макет, издание, издателска анотация, издателска кола, издателска коректура, изкуство на печатната книга, използваемост на книгата, икономика на книгата, импакт фактор, ин-кварт, инкунабули, ин-октав, ин-фолио, кадриране, калиграфия, картографско издание, картотечно издание, кирилица, Кирило-Методиева идея, класицистична антиква, клише, книга, книгознание, книготърговия, кодекс, кодикология, комплект на шрифта, комплектуване на коли, комуникационен мениджмънт, конволат, конструиране на книгата, контратитул, контролни знаци, коректурен обмен, коректурен процес, коректурна преса, коректурни знаци, краезнание).

Описаната триада (I-III) показва следната напълненост на изданието „Българска книга”:

I. Най-голяма относителна тежест намира, естествено, първият елемент – **книгата** – 113 номинации. Най-голям е и броят на препратките в този фрагмент на материала в сравнение с наблюдаваните от направленията **издателска дейност** и **концепции**.

II. Средно е мястото по напълване на направлението **издателска дейност** – наблюдаваме 72 номинации, а също така – и взаимни препратки към направление **книга**.

III. Незначително по-малко е мястото на относителния пълнеж на материала **концепции** – 63 номинации; тук, обаче, наблюдаваме обилие от препратки към другите две направления – **книга** и **издателска дейност**.

IV. Очевидна е взаимната връзка между материала и продуктивността на направлението **концепции** от собственото развитие на направленията **книга** и **издателска дейност**.

Описаната макроструктура от изводи (I-IV) е карта за осъществяване на микроскопичен анализ на материала (който не е обект на *настоящата рецензия*).

Следващата стъпка, която предприемаме тук, е обръщане на вниманието ни върху **библиотековедския контекст** на „Българска книга”. За целта използваме *цитираното по-долу* изследване на Севделина Симеонова [2], създадено в същата Студентска научноизследователска лаборатория.

Наблюденията описваме в редица от изводи, *цитирани* по [2]:

1. **Историографическият материал за библиотеките и библиотекознанието** има най-малко относително присъствие – 6 номинации.

2. Най-значимо е относителното присъствие на номинацията **феноменология на библиотечното дело** – 22 посочвания.

3. Относително средна напълненост дава номинацията **концепции на библиотекознанието** – 12 посочвания.

4. Пресичане на материала наблюдаваме в номинациите **феноменология на библиотечното дело – концепции на библиотекознанието** – 3 посочвания.

5. Описаното показва продуктивността на отношението **феноменология на библиотечното дело – концепции на библиотекознанието** като взаимнообогатяващи се и взаимноотразяващи се сфери.

6. Недостатъчната напълненост на направлението **историография на библиотеките** е резултат от слаба верига на целия библиотековедски контекст на книгознанието, което е следствие от недостатъчното развитие на собствената история на библиотечното дело и развитието на историята като наука у нас.

7. Очевидно, в хармоничното и диалогично напълване на посочените направления – **историография на библиотеките, феноменология на библиотечното дело** и **концепции на библиотекознанието** – лежи продуктивното разгръщане на библиотековедския контекст в книгознанието.

Представените изводи (1-7) са и макрокартина-методология на библиотековедския контекст на книгознанието и целят да стимулират интердисциплинарните отношения на информационно-комуникативната сфера като интегрална диалектическа системна цялост.

Подобно пресичане на материала в номинациите **феноменология на**

библиотечното дело и концепции на библиотекознанието в библиотековедския аспект намираме и в книговедските направления **книга, издателска дейност и концепции в книгознанието**. Наблюдаваме и следните пет препратки от и към двата аспекта: вторичен документ – документ, автогравюра – библиофилско издание, Евангелие – Библия, електронна книга – Библия, „Енциклопедия на българската възрожденска литература” (1997 г.) – Библия. За съжаление, твърде малкото препратки от и към библиотековедския и книговедския аспект са крайно недостатъчни за очертаване на преплитането на тези два контекста на книгознанието.

Изследването на описания феномен книговедско-библиотековедския контекст на енциклопедията „Българска книга” и книгознанието у нас цели да подпомогне методологично неговото представяне в аналогични издания в бъдеще. Тук трябва да подчертаем, че е стратегическо знанието за интердисциплинарните връзки както на библиотекознанието и книгознанието, така и на всички други области (библиографознание, информатика, информационни технологии и др.) за хармоничното развитие на информационно-комуникативната сфера като диалектическо научнопрактическо системно цяло.

Цитирана литература

1. Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.

2. Симеонова, С. Библиотековедски контекст на енциклопедичния речник „Българска книга”: [Рец. за кн.: **Българска книга** : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.] – София, 2005. – [4] с. – (Съхранява се в Студентската научноизследователска лаборатория на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.).

242 книговедско-библиотековедски контекст – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

БИБЛИОТЕКОВЕДСКИ КОНТЕКСТ НА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „БЪЛГАРСКА КНИГА”

Севделина Симеонова

Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.

Съотнасянето на границите на традиционната информационно-комуникативна сфера се диференцира на относително самостоятелни, диалектически пресичащи се научнопрактически области:

- библиотекознание;
- библиографознание;
- книгознание;
- информационни технологии;
- ...

Наблюдават се различни конфигурации на тяхното разположение – на съвпадане, пресичане, взаимодействие. Изследването на описания феномен има съществено методологическо значение за построяване на научната картина на самата информационно-комуникативна сфера. Не по-малко важно е и научнопрактическото значение на тази картина – да се наблюдава присъствието на всяка една от тези диференцирани конфигурации и нейното „относително тегло” в общия конгломерат на системното цяло.

Наскоро появилото се издание „Българска книга” показва едно интегративно ниво на материала, отразен в него. Не само на същинския обект на книгознанието, но и

на разширения обект на цялата информационно-комуникативна сфера в изданието е отделено внимание.

Общо за библиотековедския контекст на енциклопедията „Българска книга” може да посочим интегритета му в триада: от една страна – историографията на библиотеките; от друга – феноменологията на библиотечното дело и от трета – концепциите на библиотекознанието.

Същността на настоящата рецензия е да покаже синтеза от връзки в пространството на „Българска книга” по посочените по-горе направления:

- историография на библиотеките (1);
- феноменология на библиотечното дело (2);
- концепции на библиотекознанието (3).

В съответствие с поставената цел бе изработен научен кадастър в създалата се Студентска изследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии в София.

Прецизният инструментариум за изработване на настоящата рецензия е създаването на допълнителен миникадастър на библиотековедския контекст на енциклопедичното издание „Българска книга”. Взаимното съотнасяне на материала на „Българска книга” по макро- и миникадастъра е продуктивен метанаучен способ да бъде видяно обективно и всеобхватно фактическото положение на библиотековедския контекст на книгознанието.

Описаната методологична платформа прилагаме върху представителна извадка от кадастъра – буквите А-К. Наблюденията описваме в поредица от изводи:

1. Историографският материал за библиотеките и библиотекознанието има най-малко относително присъствие – 6 номинации:

- арабски книги в България;
- арменско книгоиздаване в България;
- Библиотека на Народното събрание;
- библиотеките в България;
- Библия;
- библиофилско издание.

2. Най-значимо е относителното присъствие на номинацията феноменология на библиотечното дело – 22 посочвания:

- автоматизирана библиотечно-информационна мрежа;
- библиомания;
- библиотека;
- библиотерапия;
- библиотечен каталог;
- библиотечен колектор;
- библиотечен фонд;
- библиофилско издание;
- библиофилство;
- вторичен документ;
- Десетична класификация на Мелвил Дюи;
- инвентаризация на библиотечния фонд;

- инвентарна книга;
- каталог;
- каталогизация в изданията;
- Класификация на Библиотеката на Конгреса на САЩ;
- книга за движение на библиотечния фонд;
- книгообмен;
- комплектуване на библиотечния фонд.

3. Относително средна запълненост дава номинацията концепции на библиотекознанието – 12 посочвания:

- библиометрия;
- библиополистика;
- библиосоциология;
- библиотекознание;
- библиотерапия;
- библиотечна статистика;
- библиотечно-библиографска класификация;
- библиотечно-библиографски класификации;
- библиотечно-информационно образование;
- Десетична класификация на Мелвил Дюи;
- каталогизация;
- каталогизация в изданието.

4. Пресичане на материала намираме в номинациите феноменология на библиотечното дело – концепции на библиотекознанието – 3 посочвания:

- Десетична класификация на Мелвил Дюи;
- каталогизация;
- каталогизация в изданията.

5. Описаното показва продуктивността на отношението феноменология на библиотечното дело концепции на библиотекознанието като взаимобогастващи се, взаимноотразяващи се сфери, в което, очевидно, се намира футуристично интердисциплинарно изследователско направление.

6. Недостатъчната запълненост на номинацията историография на библиотеките е слаба верига на целия библиотековедски контекст на книгознанието – резултат от недостатъчното развитие на самата история на библиотечното дело и развитието на историята като наука у нас.

7. Вероятно, в хармоничното, диалектичното запълване на посочените номинации – историография на библиотеките, феноменология на библиотечното дело, концепции на библиотекознанието – се намира продуктивното разгръщане на библиотековедския контекст в книгознанието като интегрална знаниева област.

Представените изводи (1-7) са макрокартина – методология на библиотековедския контекст на книгознанието и имат за цел да стимулират интердисциплинарните отношения на информационно-комуникативната област като интегрална, диалектическа цялост (без да ги предопределят).

Тези изводи очертават белите полета на библиотековедския контекст на книгознанието, прочитането и разработването на които е съществена когнитологична

задача на бъдещото развитие на информационно-комуникативната област – гаранция за модерното и хармонично нейно развитие.

243 библиотековедски контекст – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

БИБЛИОГРАФОВЕДСКИЯТ КОНТЕКСТ НА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „БЪЛГАРСКА КНИГА”

Севделина Димандиева

Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.

Определянето на границите на информационно-комуникативната сфера традиционно се диференцира на книгознание, библиографознание, библиотекознание и информационни технологии. Наблюдаваме различни конфигурации на тяхното разположение, съвпадане, пресичане и взаимодействие. Изследването на този феномен има съществено методологично значение за построяване на научната карта на информационно-комуникативната сфера. Не по-малко съществено е и научно-практическото значение да се види присъствието на всяка една от диференцираните конфигурации, относителното ѝ тегло в общия интердисциплинарен конгломерат.

В наскоро появилото се издание „Българска книга”, което показва едно изключително многообразно в интердисциплинарен план ниво на материал, присъства не само същинският обект на изследване – самото **книгознание**; в него е отразена в общи линии **информационно-комуникативната наука** у нас.

Цел на настоящата рецензия е да освети **библиографоведския контекст** на страниците на енциклопедията.

Най-общата представа за библиографознанието показва, че то е научна сфера за третиране на вторично-документалната област на знанието. От една страна, библиографознанието се занимава с изследването на вторично-документалната

информация – международна, национална, отраслова, тематична, персонална, издателска, книготърговска и т.н. От друга страна, в обсега на библиографознанието е и дейността по създаване на посочената (вторичнодокументална) информация. От трета страна библиографознанието се занимава и с теориите, които съществуват за библиографоведското знание и библиографската дейност.

Не емпиричното, не еднолинейното, отделно или последователно изследване на изброените проблеми е цел на настоящата рецензия, а комплексното разглеждане на компонентите на библиографознанието. Сърцевината на настоящата рецензия е да покаже калейдоскопа на изброените проблеми в системното библиографоведско цяло. Именно интелигибилната връзка на посочените елементи е във фокуса на рецензента.

За достигане до описаната цел боравим с инструментариума на научния кадастър, разработен в създалата се Студентска научноизследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

Финият слой на библиографоведския контекст на изданието „Българска книга” наблюдаваме чрез изработване на специален миникадастър, посветен на тази сфера. За по-голяма компактност на настоящото изложение работим с представителна извадка на кадастъра, обхващаща буквите от А до К по съдържанието на „Българска книга”.

В описаните три направления (*вж по-горе*), естествено, намираме най-голяма напълненост с материал в първото разделение – 17 номинации. Средна напълненост с информационни реалии има второто – 6 номинации. Най-малка е представителността в третото деление – 3 номинации. За по-голяма прегледност тук представяме подробно картината на библиографоведския контекст по кадастъра:

1. Вторичнодокументална информация:

- аналитично библиографско описание (с. 30);
- анотирана библиография (с. 33);
- библиография (с. 53-56);
- библиография на библиографиите (с. 56-57);
- библиографски запис (с. 57);
- библиографски препратки (с. 57);
- библиографски указател (с. 57-58);
- библиографско описание (с. 60);
- библиографско пособие (с. 60-61);
- библиографски указател (с. 78);
- Булгарика (с. 88-89);
- задължителен екземпляр (с. 175);
- издателско-търговска библиография (с. 188-189);
- индекс (с. 199);
- индекс на забранените книги (с. 199);
- „Индекс транслационум” (с. 200);
- краеведска библиография (с. 256).

2. Библиографска дейност:

- библиография (с. 53-56);
- библиографска евристика (с. 57);

- библиографски препратки (с. 57);
- библиографско-информационна дейност (с. 58-60);
- Булгарика (с. 88-89);
- индексирание (с. 199-200).

3. Теория в областта на библиографията (библиографознание):

- библиография (с. 53-56);
- библиографознание (с. 57);
- библиографска евристика (с. 57).

Внимателното изучаване на описания тук материал показва незначителна степен на преплитането му (наблюдавана чрез препратките в изданието):

- и в трите деления е отнесена номинацията **библиография**;
- във второто и третото деление е поместена **библиографска евристика**;
- в първото и второто деление е поместена номинацията **библиографски**

препратки;

- в първото и второто деление е поместена номинацията **Булгарика**.

Прегледът на посочените статии повдига следните въпроси:

1. Синонимичният термин **библиография на библиографите – библиография от втора степен** отсъства от корпуса на изданието. Поместването му в едно бъдещо издание на енциклопедия „Българска книга” би обогатило модерните представи за многостепенност на информационното моделиране.

2. Посочена е **издателско-търговска библиография**, което буди интерес към отсъстващата **книготърговска**. В издания от типа „Българска книга” е силен именно книговедският аспект на информационно моделиране, който е основен, и акцентът само към търговския буди удивление.

3. Присъствието на статия под заглавие **индекс** (две значения: 1. **библиографски указател**; 2. **показалец на библиографския указател**) буди въпрос за отсъствие на статия в изданието под заглавие **показалец**.

4. Поместването на статия „**Индекс на забранените книги**” (с. 199) ... поражда въпрос за отсъствието на статия за **индекс на позволените книги**.

5. Удивителното ефимерно напълване на направление теория на библиографията подсказва, че в него наблюдаваме недостатъчна тежест в изданието и, възможно, с компенсиранието на тази празнота в едно бъдещо издание ще бъдат запълнени някои празноти, между които – и посочените *по-горе*.

6. Наблюдавайки библиографоведските публикации на страниците на „Българска книга”, прави впечатление, че повече от половината не са придружени със съответна литература (!) Тази част от статиите, която има библиографски посочвания, цитиранията са само на български език – в скромните номинации 1-2 единици. Наблюдението е изключително учудващо в съпоставка с факта, че повечето от статиите са от типа големи в мащабите на енциклопедията.

7. Не по-малко драматичен е и въпросът за самите препратки на този библиографоведски материал (*вж по-горе: пункт 5*). Само в 4 от статиите има препратки:

- библиография (1 препратка – Булгарика?) (с. 53-56);
- библиографски запис (1 препратка – формати за машинопечатни

библиографски записи) (с. 57);

- библиографски препратки (1 препратка – библиотечен каталог) (с. 57);

- Булгарика (2 препратки – ЮНЕСКО и Балан) (с. 88-89).

Направените наблюдения (1-7) нямат за цел да дадат подробна картина на библиографоведския контекст на изданието „Българска книга”, а са следа от скромната цел да обърнем внимание на научната общественост у нас върху библиографията като специален и универсален културен език. Пристъпването към подобни внушителни издания, – каквото е апостолското „Българска книга”, заслужава не само трудоемкото и времеемкото натрупване на материала. Необходимо е съответното му прецизно, цялостно, интелектуално планиране, разработване на система от показатели.

Очевидно, библиографската прецизност на „Българска книга” не касае само библиографоведския контекст, а е съществен въпрос за вторичнодокументалната култура, която следва да бъде третирана широко в нашето общество.

244 библиографоведски контекст – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ПАНОРАМА НА ИЗДАТЕЛСКИТЕ ФОРМИ В ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „БЪЛГАРСКА КНИГА”

Светла Иванова

Формообразуването на изданията е сърцевина на издателската практика. Обозначенията (наименованията) на издателските форми е квинтесенция на книговедското знание в съответствие с цяло съзвездие от взаимнопроникващи се съвременни научно-практически сфери, явяващи се метаморфози на **традиционното – електронното информационно пространство**:

- полиграфско-издателско дело;
- електронно информационно моделиране.

Видовете и типовете издания, съобразно нормите на **книгознанието** (чийто обект на третиране са тези форми), **библиографознанието** (чиито базови феномени са самите тези форми), **информационните технологии** (които боравят с достиженията на традиционното информационно моделиране през призмата на **информатиката** с цел съответните издателски форми да намерят адекватен израз в електронното информационно моделиране), пораждат цяла панорама от форми, които следва да бъдат разглеждани като диалектическа цялост.

Формообразуването на изданията и правилното им именуване е феномен, чието познаване съответства на извеждане на историко-културна картина на самото книгоиздаване. Тази картина е резултат от отражението на писмото посредством материалните носители на фиксиращите (писмото) средства в различни концептуални построения (текстове), разпространявани с цел да разширяват знанието и хармонизират социокултурната среда.

Представянето на формообразуването в книгознанието е същинската свръхзадача за третиране на съдържанието на самите издателски форми. Именно по

този начин – познаване на формообразуването – книгоиздаването става средство за по-пълноценно наблюдение на фиксираното чрез него съдържание на издателските текстове и процесите на битие на отношението съдържание – форма на тези текстове.

В описаната връзка енциклопедия “Българска книга” [1] е забележително по ценност издание, което за първи път в историята на българското общество пристъпва към задачата да даде панорама и на издателските форми у нас.

Очевидно, като панорамна трябва да бъде окачествена и задачата, която са си поставили съставителят и авторите на енциклопедията по отношение на представяне на издателските форми, макар че не я окачествяват с именно тези думи. От уводните бележки (за съжаление, твърде бегли) на няколко места [1: 7-8] на центриран текст от 67 реда общо на 13 реда намираме посочвания, по един или друг начин имащи отношение към формообразуването на изданията и съпътстващата ги съвкупност от понятия.

Ще представим описаното както следва (в кръгли скоби посочените две цифрови групи съответстват: **първата** – на номера на стр.; **втората**, следваща след коса черга, на съответния/те ред/ове от стр.):

- книгоиздаване(то) (7/3);
- печатни(те) издания (7/10; 7/22-23; 8/14; 8/24);
- други(те) видове документи (7/23);
- оперативни термини, свързани с писмено-печатните процеси (7/29);
- ... с четенето (7/29);
- ... с информационните технологии и информационния трансфер (7/30);
- източници на сведения (7/31);
- издания и справочници по проблемите на книгата (7/31);
- аналитични прегледи за явления, институции, личности, издания, документи, технологии и т.н. (7/36);
- определения на термини (8/3);
- ръкописни книги (8/14; 8/24);
- заглавки на периодични издания (8/19);
- емблеми на издателски серии (8/19).

Внимателното изучаване на описаната и представена *тук подробно* феноменология (по уводните бележки на *цит. тр.*) е причина за появата на *настоящото изложение*. Собствено издателските форми, присъстващи на страниците на *цит. тр.*, получили самостоятелни статии в него – като макрокартина на формообразуването в книгознанието – са в центъра на *настоящата рецензия*.

За достигане на обективност, всеобхватност и равнопоставеност на наблюдаваните информационни обекти (издателските форми) на страниците на “Българска книга” използваме метода на кадастъра – научното средство за подобни изследователски начинания. Този инструмент бе изработен в създалата се Студентска научноизследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

В специален раздел на кадастъра, посветен на книгознанието като всеобхватна многомерна сфера, наблюдаваме верига от следните издателски форми и съпътстващи ги понятия:

- абонаментно издание;
- автентично издание (*гр. antheutikos*);
- автор в печатно издание;
- авторско издание;
- адаптирано издание (*лат. adaptation*);
- академично издание;
- алдини – издания на Алдус Мануциус;
- анонимно издание;
- апарат на изданието;
- архив на печатните издания;
- безплатно издание;
- декоративни елементи в печатното издание – традиционно изразно средство в изкуството на книгата;
- договорен издателски портфейл – съвкупност от заглавия на авторски ръкописи;
- екземпляр от издание;
- заглавие на статията;
- издание;
- издание джобен формат;
- издание с паралелен текст;
- издател;
- издателска анотация;
- издателска библиотека;
- издателска кола;
- издателска коректура;
- издателска продукция в България след II световна война;
- издателска рецензия;
- издателска серия;
- издателска спецификация;
- издателски знак/марка;
- издателски оригинали;
- издателски процес;
- издателско каре;
- изобразително издание;
- илюстрирано издание;
- картографско издание;
- картотечно издание;
- книжарски периодични издания;
- листово издание;
- литературно-художествени издания;
- луксозно издание;
- макет на издание (*фр. maquette* – модел, образец);
- малкоформатно издание;
- масови издания;

- машинописен издателски оригинал;
- международен стандартен номер на периодични издания (ISSN);
- микрофилми на издания;
- миниатюрно издание;
- многоезично издание;
- многотомно издание;
- научни издания;
- научнопопулярни издания;
- непериодични издания;
- номинал на изданието;
- норма в изданието;
- нотни издания;
- обзорни издания;
- официално-документални издания;
- паралелно издание;
- периодично издание;
- поръчано издание;
- преводни издания;
- преиздание;
- препечатано издание;
- протестантски издания в България;
- редакционно-издателски процес;
- серийно издание;
- сигнални издания;
- сигнатура в издание;
- справочно издание;
- съвместно издание;
- съдържание в издание;
- тип издание;
- учебни издания;
- факсимилно издание;
- формат на изданието;
- юбилейно издание.

Макроанализът на представените издателски форми в енциклопедия “Българска книга” е възможно да бъде направен, като се съотнесе представеният тук свод (на издателски форми) с достатъчно авторитетни други сводове. За по-голяма обзримост на изложението ще концентрираме вниманието си само върху тези статии, които съдържат съществителното **издание/я**, както и прилагателното **издателски/издателска/издателско/издателски**. (Тук не разглеждаме: алманах, избрани трудове, инкунабули, редакционно издание и т.н.) (Микроанализът на отбрания материал не е обект на *наст. рец.*, макар че кадастърът показва основните му белези: от 74 статии 53 са малки, 8 – средни и 13 – големи по обем; сред тях само 6 имат *цит. библиогр.* с по 1-2 загл. на бълг. ез.; препратките помежду статиите на наблюдавания масив не съответстват в достатъчна степен на изискванията за огледалност на материала в издания от

справочно-енциклопедичен характер.)

За целта се обръщаме към два стандарта, чието приложение битува в съвременната културно-информационна сфера у нас:

- БДС 15687-83: 1984 “Библиографско описание на периодичните издания” [2];

- БДС 10670-73: 1974 “Описание на специални видове печатни издания:

Правила за представяне на граф., картограф. и нотни изд. в библиограф. каталози и библиограф. списъци” [3].

Списъкът на термините, които съдържат понятието **издание/издания** по *цит* стандарти [2-3], представен в азбучен ред, дава свод от следните форми:

- библиографско описание на периодичните издания (+) (*вж по-надолу*);

- библиографско описание на периодично издание, което е спряло да излиза;

- библиографско описание на периодично издание, което започва да излиза;

- библиографско описание на периодично издание, което текущо излиза;

- библиографско описание на част от периодично издание;

- допълнителни сведения за изданието;

- забележка за датата на основаването на изданието;

- забележка към областта на международен стандартен номер на периодично издание;

- забележка към областта на характеристиката на изданието и библиографската му история;

- забележка за периодичността на изданието;

- забележка за съдържанието на изданието;

- забележки за тиража на изданието;

- международен стандартен номер на периодичното издание (+);

- номер на даденото издание в серията;

- област на международния стандартен номер на периодичното издание (ISSN)

и на начина на набавяне;

- област на характеристиката на изданието;

- описание на картографски издания (+);

- описание на многолистни и многотомни графични издания;

- описание на нотни издания (+);

- описание на печатни графични издания;

- описание на различни видове графични издания;

- размери на периодичното издание;

- сведения за авторската отговорност на дадено издание (+);

- сведения за изданието.

Съпоставянето на двата свода – от енциклопедия “Българска книга” [1] и БДС 15687-83: 1984 [2] и БДС 10670-73: 1974 [3] – позволява да се направят важни обобщения.

1. Твърде незначително е полето на съвпадащи понятия, отбелязани в *настоящата рецензия* чрез знака (+) (*вж по-нагоре*). Това са по-обща понятия като:

- библиографско описание на периодичните издания;

- международен стандартен номер на периодичното издание;

- описание на картографски издания;

- описание на нотни издания и сведения за авторската отговорност на дадено

издание.

2. По-голямата част от понятията, фиксирани в *цитираните* стандарти, не намират отражение на страниците на енциклопедия „Българска книга“:

- библиографско описание на периодично издание, което е спряло да излиза;
- библиографско описание на периодично издание, което започва да излиза;
- и т.н. (*вж по-нагоре*).

3. На пръв поглед е обяснимо отсъствието в „Българска книга“ на понятия, свързани с библиографското описание (БО):

- БО на периодично издание, което текущо излиза;
- БО на част от периодично издание, но буди удивление въпросът за

отсъствието на понятия, типични за книговедската сфера, като:

- допълнителни сведения за изданието;
- размери на периодичното издание;
- сведения за изданието;
- и т.н.

4. Отнасянето на получените данни по кадастъра на изследването към една от следните области, описващи системната цялост на издателските форми:

- **издателства;**
- **издателства – библиотеки;**
- **издателства – книгоразпространение;**
- **издателства – книготърговия;**
- **издателска индустрия;**
- **издателско оформление;**
- **библиография;**
- **библиотечно-библиографски феномени;**
- **историография на книгопечатането** показва изключително неравномерна

напълненост на изброените области по материала на „Българска книга“ (*вж по-надолу: пунктове 5-13*).

5. Направлението **издателско оформление** показва най-богата палитра на представителност в изданието:

- изобразително издание;
- илюстрирано издание;
- картографско издание;
- картотечно издание;
- и т.н.

6. Естествено е следването по напълненост на направлението **издателства** (**аспекти на свързаната с тях дейност**):

- академично издание;
- анонимно издание;
- издателства с паралелен текст;
- издателска рецензия;
- и т.н.

7. Наблюдаваме взаимно проникване на аспекта **издателства – библиотеки** в описания масив:

- абонаментно издание;
- издателска библиотека;
- поръчано издание;
- препечатано издание;
- и т.н.

8. Буди удивление крайната ефимерност на взаимоотношението **издателства – книгоразпространение**. В свода срещаме единствено понятието:

- безплатно издание.

9. Подобен минимализъм на информационни реалии намираме във взаимоотношението **издателства – книготърговия – книгопечатане**:

- декоративни елементи в печатното издание (традиционно изразно средство в изкуството на книгата).

10. Същата феноменология – минимална напълненост – показва отношението **издателства – библиотечно дело**:

- екземпляр от изданието.

11. Аналогично е положението в отношението **библиотечно-библиографски феномени**:

- архив на печатните издания.

12. С посочената характеристика може да бъде описано и направлението **издателска индустрия**:

- международен стандартен номер на печатното издание (ISSN).

13. Към отношението **историография – книгопечатане** попада също тесен кръг от понятия:

- алдини (издания на Алдус Мануциус);
- издателска продукция в България след II световна война.

Изброените наблюдения (*вж по-нагоре: 1-13*) позволяват да видим книговедската карта на издателските форми като намираща се във взаимоотношение с:

- **книгознанието** (а);
- **библиотекознанието** (б);
- **библиографознанието** (в);
- **книгоизданието (книгопечатането)** (г);
- **книгоразпространението** (д);
- **издателската индустрия** (е);
- **историографията на книговедското и книгоиздателското дело** (ж);
- ... (е).

I. Описаната **интердисциплинарна структура**, очевидно, е плодотворен методологичен инструментариум за третирането за всяка една от изброените области и всички те заедно като информационно-комуникативна сфера.

II. Перспективно е такова **развитие на всяка една от тях (а-е), в което намира отражение целият изброен свод (а-е)**.

III. **Книгознанието в началото на XXI в.** борави с издателски форми, третирани в различни сфери на социокултурното битие, и е ползотворно отражението им на страниците на книговедски справочно-енциклопедични издания.

IV. Важен въпрос за бъдещото информационно моделиране е въпросът за

сътношението на интердисциплинарните компоненти в книговедския свод на знанието.

V. Панорамната картина на издателските форми е не само важен книговедски въпрос; проблемът е от **интердисциплинарен метанаучен социокултурен характер**.

Посочените изводи (I-V), както и описаните наблюдения *по-горе*, нямат за цел елементарна критика на емпиричното ниво на разглеждания материал. (Именно по тази причина *тук* не третираме въпроса за равнопоставеност на представения материал, възникващ от приведените в „Българска книга” форми: *например*, в *цит.* издание има статия „протестантски издания в България”, но отсъства „католически издания в България” и т.н., и т.н. ...) По-скоро те са методологична заявка за силата на метода на научния кадастър като феноменология, предшестваща раждането на справочно-енциклопедични трудове, носещи чертите на съвременното хармонично информационно моделиране: всеобхватност, равнопоставеност, многомерност, обективност.

Информационните обекти от сферата на книгознанието, каквито са издателските форми, именно тогава ще получат своята панорамна представителност – **когато са фундаментирани (планирани) от обсега на научния кадастър**. Именно тогава гледищата на „всички” концепции и „всички” издателски форми е възможно да намерят единна картина на представяне – **свърхзадача на съвременното книгознание за традиционните и електронните форми**.

Цитирана литература

1. Българска книга : Енциклопедия / Състав.: А. Гергова; Науч. ред.: Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред.: П. Атанасова ; Худож.: Ж. Алексиев. – София-Москва : Pensoft, 2004. – 508 с. : ил. – Темат. показалец.
2. БДС 15687-83: 1984. Библиографско описание на периодичните издания. – 66 с.
3. БДС 10670-73: 1974. Описание на специални видове печатни издания: Правила за представяне на граф., картограф. и нотни изд. в библиограф. каталози и библиогр. списъци. – 18 с.

245 издателски форми – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

**PERSONALIA В ХУМАНИТАРИСТИКАТА
С КНИГОВЕДСКИ АСПЕКТ
(ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ В ЕНЦИКЛОПЕДИЯ
„БЪЛГАРСКА КНИГА”)**

Цвета Пелтекова

Кръгът от **персоналии** (*лат.*: *personalia* – изследване върху личностите и творческия им път) във всяка една научна сфера е съществен за създаване на историята в тази област, за проследяване на пътя на отделните личности в нейното развитие.

Хуманитаристиката с книговедски аспект поражда многообразен свод от персоналии и е истинско предизвикателство за изследователите на книгознанието като поле, третирано от тях.

Появата на енциклопедията „Българска книга” [1], *цит. по-горе тук*, е пръв опит да се представят **персоналиите в българската хуманитаристика с книговедски аспект**.

Ето как в уводните бележки (за съжаление, явяващи се твърде бегло изложение на съставителската концептуална платформа на изданието) е описан възпелтеният в *цит. издание* подход:

- „... за изследователите – хуманитаристи (*Подчертаното е от мене. – Ц. П.*), историци, филолози, културолози, икономисти, прависти, технолози ...” (с. 7);
- „Българска книга” съдържа: <...>, *персоналии* (*Подчертаното е от мене. – Ц. П.*), при които е възприет принципът да не се включват живи деятели на книжното дело ...” (с. 8).

Посочените *тук* позовавания свидетелстват за позицията на съставителите:

- да отчитат изследователите – хуманитаристи като основен, изтъкнат на първо място от тях, читателски адрес на *изданието*;

- да се ориентират към персоналии, при които е възприет принципът да не се включват живи дейтели на книжовното дело (т.е. неживите – следва да бъдат включени).

Като всяко първо начинание, осъщественият резултат в *изданието* „Българска книга” е плод на апостолството на неговия творчески колектив. Именно той дава възможност да се докоснем до кръга от дейци, допринесли за съвременния статус на книгознанието в България.

Цел на *настоящата рецензия* е да се акцентира вниманието на научната общественост у нас върху феноменологията на представителност на персоналиите в хуманитаристиката с книговедски аспект, в книговедски издания и публикации със справочен характер (на основата на третиране на проблема в енциклопедия „Българска книга”).

За достигане на описаната цел използваме феноменологията на научния кадастър, разработен по *цит. издание* в Студентската научноизследователска лаборатория, създадена се в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

Настоящият анализ стартира със специалното изследване на биобиблиографии на български учени. Появата на специален труд върху историята и методологията на академичната поредица „Биобиблиографии на български учени”, подготвено от именития български библиограф Лиляна Велинова [2], позволява да извлечем представителен кадастър от имената на видните учени в областта на хуманитаристиката у нас и да се констатира пълният техен свод на база на публикации, направени от Централната библиотека на БАН и мрежата на останалите академични библиотеки у нас (приведените след посочените персоналии *породни страници* са от енциклопедията „Българска книга” – *по-нататък*: БК):

Гаврил Кацаров – археолог, специалист по древногръцка религия;

Димитър Косев – историк, директор на Института по история към БАН;

Петър Мутафчиев – византолог, специалист по средновековна българска история;

Димитър Ангелов – византолог, изследовател на богомилството;

Владимир Топенчаров – историк на журналистиката, средновековна история;

Стефан Младенов – българско и славянско езикознание, диалектология, историческа граматика, история на българския език, сравнително езикознание (БК: с. 289);

Тома Томов – българска романистика, езикознание и литературознание на романистиката;

Йордан Иванов – стара българска литература, изследва етнографията, фолклора, диалектологията (БК: с. 180);

Петър Динеков – изследовател на фолклора, автор на литературна критика, изследвания по българска и славянска литература (БК: с. 147);

Михаил Арнаудов – литературен историк, историк на българската култура, фолклорист;

Боян Пенев – изследовател на развитието на българската литература, славистика, мемоаристика, поезия (БК: с. 335-336);

Иван Шишманов – изследовател на българското Възраждане, фолклорист, член

на БАН, министър на просветата (БК: с. 479-480);

Панталей Зарев – специалист по литературна теория, литературна история и критика, заместник-председател на БАН;

Тодор Павлов – публицист, философ-марксист, автор на трудове по гносеология, естетика;

Михаил Димитров – философ-марксист, психолог, историк, историк на българското Възраждане;

Сава Гановски – общественик, дипломат, революционер, философ-марксист, педагог;

Панайот Гиндев – философ, автор на трудове по диалектически и исторически материализъм;

Иван Буреш – етнолог, библиограф (БК: с. 89);

Посочената редица от автори е отражение на картината на персоналиите по хуманитаристиката у нас според публикацията на Лиляна Велинова (*по-надолу*: ЛВ) (по изданията на БАН).

Описаното позволява да забележим, че сравнението само на този свод със съдържащата се в „Българска книга” дава следните съответствия:

Михаил Арнаудов – БК: с. 41;

Иван Буреш – БК: с. 89;

Петър Динеков – БК: с. 147;

Йордан Иванов – БК: с. 180;

Стефан Младенов – БК: с. 289;

Боян Пенев – БК: с. 335;

Иван Шишманов – БК: с. 479.

Едновременно с описаното *тук*, освен гореспоменатите персоналии, намерили отражение в енциклопедия „Българска книга”, в нея са включени и следните персоналии, за които няма биобиблиографски указатели по свода на ЛВ:

Иван Адженов (Хаджиев) – издател, журналист, общественик;

Лиляна Албанска – филолог, библиотекар;

Васил Александров – литературен критик, публицист, библиограф, читалищен деец;

Димитър Ангелидис – книгоиздател, книгопродавец;

Божан Ангелов – литературен историк и критик;

Боньо Ангелов – славист, литературен историк;

Борис Ангелушев – художник, илюстратор;

Васил Априлов – просветен деец, книжовник, идеолог и реформатор на учебното дело в България;

Стоян Аргиров – филолог, библиотековед, библиограф;

Михаил Арнаудов – филолог, фолклорист, етнограф, литературен историк;

Велчо Атанасов (Джамджията) – национал-революционер, организатор на съзаклятие срещу турското робство, радетел на просвещението, търговец;

Георги Атанасов – илюстратор, художник-приложник;

Любен Атанасов – библиотековед, библиограф;

Петър Атанасов – историк на старопечатната българска книга;

Славчо Атанасов – издател и преводач;
 Стоян Атанасов – издател;
 Павел Байнов – учител, книгоиздател, книжар;
 Георги Бакалов – публицист, литературен критик, издател и книжар;
 Петър Берон – учен енциклопедист с европейска известност, строител на възрожденската просвета и книжнина;
 Илия Бешков – художник, карикатурист, илюстратор, един от основоположниците на съвременния графичен език на илюстрацията;
 Димитър Благоев – основоположник на социалистическото движение и печат в България;
 Боян Блъсков – книжар, книговезец и книгоиздател;
 Владимир Блъсков – учител, книжар, печатар, издател и книговезец;
 Димитър Боянов Блъсков – книжар и книговезец;
 Димитър Рашков Блъсков – учител, преводач и книжар;
 Илия Рашков Блъсков – писател, публицист и книжар;
 Рашко Илиев Блъсков – учител, публицист, редактор, печатар, издател, книжар;
 Иван Богданов – литературен историк, библиограф, изворовед, книговед;
 Иван Богоров – възрожденски книжовник, журналист, редактор, преводач и издател, член на БКД (днес: БАН);
 Венелин Божилков – книжар, книгоиздател;
 Александър Божинов – художник, основоположник на българската политическа карикатура, илюстратор, академик;
 Иван Божинов – печатар, книгоиздател, книжар;
 Григор Божков – учител, книжар, революционер;
 Цветана Божинова – учителка, книжарка;
 Тодор Боров (псевдоним на Тодор Цветанов Тодоров) – библиограф, книговед, литературен историк, организатор на библиотечно-библиографското дело в България след II-та световна война;
 Босилкови – братя книжари във Велес и Горна Джумая;
 Димитър Бошнаков – юрист, библиограф;
 Нягул Бояджийски – книжар;
 Луи Брайл – създател на релефно-точковото писмо – писмото за слепи;
 Христо Бръзицов – писател, журналист, свързан с интелектуалния живот в България и с дейността на ред издатели и редакции на периодични издания;
 Иван Буреш – зоолог, библиограф, историк на българската зоология и естествознание, основоположник на българската фаунистична наука, редактор;
 Христо Бъчеваров – печатар, издател;
 Христо Вакарелски – етнограф, библиограф;
 Никола Вардев – книжар;
 Стоян Вардев-Табакон – книжар;
 Добрин Василев – театрален критик и историк, библиотечен и читалищен деец;
 Марин Василев – полиграфист, преподавател по книгознание и автор на първите български учебни издания в областта;
 Симеон Василев – книжар, издател;

Емануил Васкидович – учител, книжовник;
 Стоян Веженев – учител, преводач, книжар;
 Константин Величков – писател, преводач, живописец, държавник с приноси в следосвобожденския книжовен живот;
 Юрий Венелин (псевдоним на Георги Хуца) – украински учен, историк, филолог, етнограф;
 Светозар Вукович – сръбски учен, съставил и публикувал първия опис на ръкописната сбирка на Народната библиотека в София;
 Дора Ганчева-Божинова – библиограф, библиотековед;
 Стефан Георгиев – книгоиздател, книжар;
 Васил Герджиков – библиотечен и читалищен деец;
 Христо Герчев – филолог, библиограф, журналист, краевед;
 Алберт Гечев – литературен критик, библиограф;
 Стефан Гидиков – пътуващ книжар;
 Иван Говедаров – издател и книжар;
 Димитър Генев – книгоиздател, книжар;
 Димитър Гологанов – книжар, издател;
 Иван Гошев – протоерей, църковен историк, археолог, епиграф, академик;
 Виктор Григорович – руски филолог, историк;
 Йоаким Груев – просветен деец, книжовник, книжар; дописен и действителен член на БКД (днес: БАН);
 Спирос Гулапчев – издател, свързан с разпространението на народнически и анархистични идеи, създател на сиромасомилството в България;
 Йоханес Гутенберг – изобретател на книгопечатането;
 Георги Гърдов – книжар, килиен учител;
 Никола Дяков – книжар;
 Иван Данов – читалищен и библиотечен деец, библиотекар, библиограф, редактор, нумизмат, археолог;
 Христо Данов – книжовник, публицист, библиограф, издател, книжар, основоположник на организираното книгоиздаване в България, дописен и почетен член на БКД (днес: БАН);
 Йота Данчева – библиограф;
 Данчови (братя) – Никола – писател; Иван – лексикограф и дипломат;
 Камче Даскал – учител, печатар, гравьор;
 Стамо Даскалов – възрожденски печатар, книжовник;
 Александър Денков – художник, илюстратор;
 Борис Десев – филолог, библиотековед, библиограф-историк;
 Петър Джамджиев – книгоиздател, книжар;
 Тадей Дивитчиан – издател, печатар, книжар;
 Георги Димитров – учител, книжар;
 Маргарита Димчевска – библиотекар, организатор на училищните библиотеки в България, библиограф, читалищен деец;
 Петър Динеков – литературен историк и критик, текстолог, фолклорист;
 Димитър Добрев – писател, редактор, издател, читалищен и културен деец;

Сава Доброплодни – педагог, книжовник, театрален и читалищен деец;
 Марин Дринов – историк, държавник, общественик, един от основателите на БКД (*днес*: БАН) и пръв негов председател;
 Васил Друмев (митрополит Климент) – писател, книжовник, църковен, обществен, читалищен и библиотечен деец;
 Иван Дуйчев – историк, филолог;
 Киряк Държилович – общественик, печатар, книжар;
 Константин Държилович – учител, печатар, книжар;
 Мелвил Дюи – американски библиотековед;
 Дюлгероци (братя) – Никола и Слави – създават печатница и книжарница в Кюстендил;
 Борис Дякович – историк, археолог, музеен и библиотечен деец, библиотековед;
 Коста Евстатиев – книгоиздател, книжар;
 Евтимий, патриарх Гърновски – български църковен деец, писател, представител на политическия исихазъм;
 Александър Едрев (псевдоними: Вердела, Явуровски) – книгоиздател, печатар, книжар;
 Екзарх – Александър Стоилов Баев – възрожденски книжовник, дипломат, журналист, член на БКД (*днес*: БАН);
 Александър Жендов – художник, график, карикатурист, плакатист, живописец;
 Христофор Жефарович – книжовник, зограф, медографьор, печатар, пътуващ книготърговец;
 Никола Живков – учител, книжовник, книжар;
 Райко Жинзифов – обществен и книжовен деец, писател, публицист;
 Димитър Иванов – печатар, издател, книжар;
 Йордан Иванов – литературен историк, фолклорист, палеограф, преводач;
 Марко Иванов – печатар, издател, книжар;
 Христо Иванов (Големия) – национал-революционер, печатар, книговец, книжар;
 Юрдан Иванов – библиограф, публицист, финансист, пръв изследовател на българския периодичен печат;
 Димитър Иванчев – философ, библиограф, краевед;
 Иван Игнатов – книгоиздател, книжар, печатар;
 Георги Икономов – учител, книжовник, книжар;
 Тодор Икономов – просветител, книжовник, книжар; дописан и редовен член на БКД (*днес*: БАН);
 Григорий Илински – руски филолог-славист, историк археограф, библиограф;
 Стоян Инджев – библиотекар и ръководител на библиотеките в България;
 Константин Иречек – чешки историк и славист, библиограф;
 Анастас Иширков – географ, библиограф;
 Найден Хаджийованович-Татарпазарджичанина – първият български пътуващ книжар и книгоиздател;
 Даниел Жак Йона – книжар;

Васил Йончев – художник, илюстратор, специалист по шрифтовете;
 Велико Йорданов – учител, литературен историк, критик фолклорист,
 историограф;
 Мария Кадънкова-Радославова – библиотековед и библиограф;
 Александър Казанджиев – библиотекар, икономист;
 Феликс Каниц – унгарски географ, археолог, етнограф, създател на трудове и
 кадри за предосвобожденска България;
 Любен Каравелов – национал-революционер, писател, публицист, книжовник,
 библиограф;
 Вук Караджич – сръбски филолог, фолклорист, библиограф;
 Петър Карапетров – книжовник, печатар, книгоиздател;
 Атанас Карастоянов – щампар, фотограф;
 Владимир Карастоянов – печатар;
 Никола Карастоянов – печатар, книгоиздател, книжар, основоположник на
 българската ксилографска школа;
 Сотир Карастоянов – щампар;
 Христо Карастоянов – книжар и печатар, щампар;
 Трифун Кара – книжар;
 Иван Касъров – книжар, книгоиздател;
 Лука Касъров – публицист, лексикограф;
 Петър Кепен – руски учен, славист, статистик, географ, археолог, етнограф,
 библиограф;
 Иван Кепов – историк, обществен деец, библиограф;
 Иван Кимрянов – учен ориенталист, библиотекар;
 Атанас Кипиловски – възрожденски книжовник;
 Татяна Киркова – библиотековед;
 Пандели Кисимов – книжовник, журналист, издател, книжар;
 Васил Класанов – учител, читалищен и библиотечен деец, редактор,
 библиотекар, библиотековед;
 Захарий Княжески – учител, просветен деец, разпространител и пропагандатор
 на руската книжнина в България през Възраждането;
 Янко Ковачев – печатар, издател, книжар;
 Христо Кодов – езиковед, палеограф, познавач и изследовател на старата
 българска книжнина и Кирило-Методиевата епоха;
 Димитър Кожухаров – книгоиздател, книжар;
 Стефан Кожухаров – литературен историк, химнограф, музиковед;
 Георги Константинов – литературен историк, критик, редактор, преводач и
 библиограф;
 Бартоломей Копитар – словенски възрожденец и филолог, изследовател на
 произхода на старобългарския език, един от първите слависти, които дават сведения за
 печатната новобългарска книга;
 Арсений Костенцев – учител, книжар;
 Михаил Костенцев – книжар, издател;
 Димитър (Костович) Костов – учител, свещеник, книжар;

Иван Коюмджиев – книгоиздател, книжар;
Никола Краварев – книжар, издател;
Яков Крайков – първият български издател, редактор, печатар, шрифтолеяр,
художник-оформител, илюстратор и гравьор;
Стефан Кралев – библиограф, библиотековед;
Куйо Куев – литературен историк;
Иван Кукулевич-Сакцински – хърватски учен, писател, общественик,
изследовател на българската книжнина;
Стилиян Кутинчев – правист, издател, изследовател на книжовното минало;
Стефан Кънчев – библиограф, библиотековед;
Дора Кършовска – библиотековед;
Иван Къосев – художник, илюстратор, оформител, шрифтовик;
...

Приведеният свод от описаните тук персоналии по БК (*букви: А-К*) е минимално представителна извадка на персоналиите, явяващи се интердисциплинарно, хуманитарно поле на книговедската сфера у нас.

Не подробното микроскопично анализиране на персоналиите в БК е обект на *настоящото изложение*. По-скоро то е **макроскопично методологично очертаване на нивото на отражение на персоналиите в подобни – книговедски – справочно-енциклопедични начинания**. Във вид на изброяване *по-надолу* са посочени основните изводи.

Първо. Невисокото ниво на съвпадане на персоналиите от БК с тези по ЛВ показва, че хуманитаристиката в България се развива като ведомствено разслоена сфера и не е желателно във ведомствени параметри да се ограничава формирането ѝ като социокултурна и информационна цялост.

Второ. Интегрирането на персоналиите в т.н. отраслово знание е бяло петно, което следва да бъде подробно изучено и вписано хармонично в нивото на книговедското знание.

Трето. Съвременните парадигмални процеси на информационното моделиране, в които хуманитарното е тъждествено на универсалното [3], очертават тенденция на съответствие на персоналиите в книговедската сфера с биобиблиографиите в собствено хуманитарната сфера, от една страна, и в универсалното (по отрасли) знание, от друга страна.

Четвърто. Съществено е да се разбере, че срещашите се персоналии, отразени в серия „Булгарика“ (български автори, публикуващи в чужбина, и отзиви за тях, появяващи се в чуждестранния печат), имат място в справочна енциклопедия от типа на БК.

Пето. Въпросът за концепцията на персоналиите в подобни издания (БК), както и въпросът за интердисциплинарните връзки на книгознанието със съответните информационно-комуникативни сфери – библиотекознание, библиографознание, информатика, информационни технологии и т.н., се нуждае от специално – подробно представяне от съставителите в съответно предисловие.

Шесто. Именно отсъствие на същинско предисловие в БК е причина за

невъзможността да разполагаме с концепцията на съставителите и да се налагат различни стратегии на осмисляне на представения в изданието материал.

Подробното анализиране на персоналиите на микрониво на разглеждане, очевидно, ще привлече вниманието на книговедите-изследователи.

Настоящата рецензия се ограничава с поставянето на въпроса за методологията на макрониво на третиране на персоналиите – подход, който ще позволи в бъдеще да се направи реалната интердисциплинарна карта на тази научно-практическа сфера у нас – част от световното културно-информационно пространство.

Цитирани източници

1. **Българска** книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.

2. **Велинова**, Л. Към историята и методиката на академичната поредица „Биобиблиографии на български учени” [: Историко-култ. историогр. изследване]. // *Живот* сред книгите : Юбил. сб. в чест на 85-год. на Е. Савова. – София, 2004, с. 114-124.

3. **Куманова**, А. В. Введение в гуманитарную библиографию : [В 2 ч. : Ч. I.] : Философско-научовед. картина гуманит. знания : Библиографовед. исслед. [: Курс лекций] / [Санкт-Петербург. гос. акад. культуры]. – Санкт-Петербург, 1995, с. 93-104.

246 personalia – хуманитаристика с книговедски аспект – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008

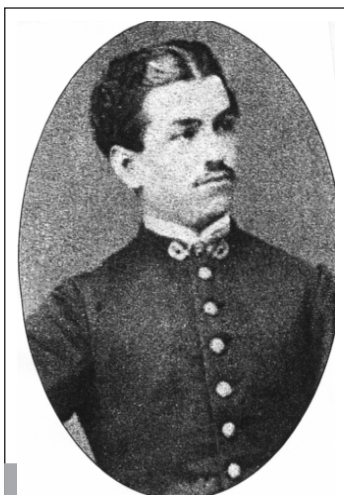
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008

ВИЗУАЛНИ ПРОСТРАНСТВА В ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „БЪЛГАРСКА КНИГА”

Димитринка Стоименова

Интердисциплинарният контекст на книговедската област позволява вглеждането в различни негови разрези, които, наблюдавани внимателно, откриват ползотворни полета за приобщаване на съществени познавателни масиви към фундамента му.

Фигура 1: С. Бобчев

247-1

Интердисциплинарността – знамение на постмодерното съвремие – обогатява по този начин всяка една сфера на познание и е особено конструктивна за книговедската област, явяваща се един от цивилизационните линкове на семиосферата.

Целта на *настоящата рецензия* не е да се направи цялостен интердисциплинарен анализ на книгознанието (върху примера „Българска книга” [1]). Авторът вижда своята скромна мисия в очертаването на **нивото на представителност на изобразителния материал**, като феномен в книгознанието – по-специално: **състоянието на портретния ресурс при персоналиите**. Използваме инструментариума на научния кадастър, изработен върху енциклопедия „Българска книга” в създалата се Студентска научноизследователска лаборатория в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

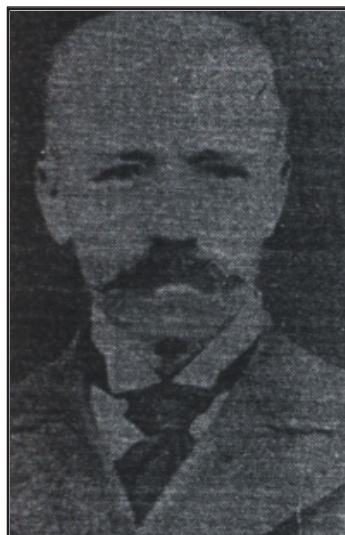
Концентрирането на вниманието ни върху енциклопедия „Българска книга” показва някои особености, които заслужават внимание като **индикация за информационното моделиране чрез формите на визуализация в книгознанието.**

Спираме се по-подробно върху свода от персоналии – предмет на *настоящата рецензия.*

В „Българска книга” наблюдаваме 171 номинации сред персоналиите, които са придружени с илюстративен материал:

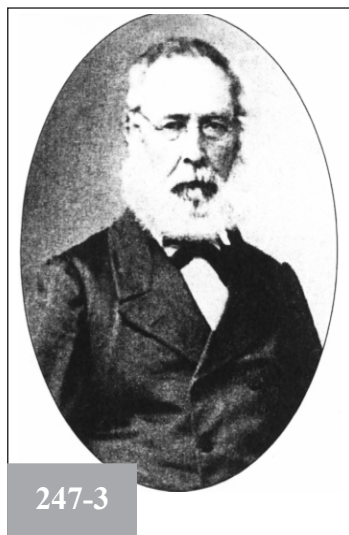
Адженов, Иван (с. 24);
Албанска, Лиляна (с. 26);
Александров, Васил (с. 28);
Ангелов, Божан (с. 30);
Ангелов, Боньо (с. 31);
Априлов, Васил (с. 37);
Аргиров, Стоян (с. 40);
Арнаудов, Михаил (с. 41);
Атанасов-Джамджията, Велчо (с. 44);
Атанасов, Любен (с. 45);
Атанасов, Петър (с. 45);
Атанасов, Славчо (с. 46);
Атанасов, Стоян (с. 46);
Байнов, Павел (с. 49);
Бакалов, Георги (с. 50);
Берон, Петър (с. 51);
Благоев, Димитър (с. 78);
Блъсков, Владимир (с. 79);
Блъсков, Димитър (с. 79);
Блъсков, Илия (с. 80);
Богданов, Иван (с. 80);
Богоров, Иван (с. 81);
Божков, Григор (с. 83);
Боров, Тодор (с. 84);
Бошнаков, Димитър (с. 85);
Бръзицов, Христо (с. 86);
Буреш, Иван (с. 90);
Вакарелски, Христо (с. 109);
Вардев, Никола (с. 109);
Вардев-Табачков, Стоян (с. 109);
Василев, Добрин (с. 110);
Василев, Марин (с. 110);
Василев, Симеон (с. 110);
Величков, Константин (с. 112);
Венелин, Юрий (с. 112);
Ганчева-Божинова, Дора (с. 124);
Герчев, Христо (с. 125);

Фигура 2: Ив. Говедаров

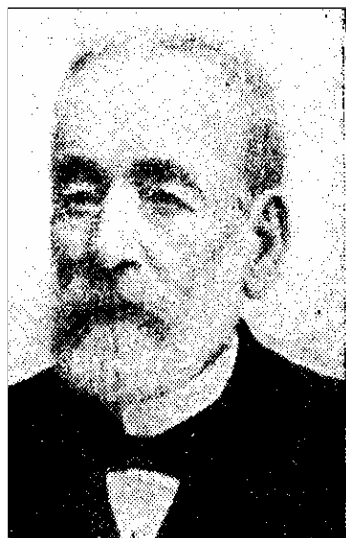
Гечев, Алберт (с. 126);
Гидиков, Стефан (с. 126);
Говедаров, Иван (с. 128);
Гошев, Иван (с. 129);
Груев, Йоаким (с. 134);
Гутенберг, Йоханес (с. 136);
Даков, Никола (с. 138);
Данов, Иван (с. 139);
Данов, Христо (с. 140);
Данчов, Никола (с. 141);
Десев, Борис (с. 144);
Джамджиев, Петър (с. 146);
Динсков, Петър (с. 147);
Добрев, Димитър (с. 148);
Доброплодни, Сава (с. 149);
Дринов, Марин (с. 150);
Друмев, Васил (с. 151);
Дуйчев, Иван (с. 151);
Дюи, Мелвил (с. 154);
Дякович, Борис (с. 155);
Екзарх, Александър (с. 162);
Живков, Никола (с. 172);
Иванов, Йордан (с. 180);
Иванов-Големия, Христо (с. 180);
Иванчев, Димитър (с. 181);

Фигура 3: Д-р Чомаков

Икономов, Тодор (с. 196);
Инджиев, Стоян (с. 200);
Иречек, Константин (с. 209);
Иширков, Атанас (с. 211);
Йорданов, Велико (с. 213);
Кадънкова-Радославова, Мария (с. 214);
Казанджиев, Александър (с. 214);
Каниц, Феликс (с. 216);
Каравелов, Любен (с. 216);
Карапетров, Петър (с. 217);
Карастоянов, Анастас (с. 217);
Карастоянов, Никола (с. 217);
Касъров, Лука (с. 219);
Кепов, Иван (с. 221);
Кимрянов, Иван (с. 221);
Кисимов, Пандели (с. 225);
Класанов, Васил (с. 225);
Княжески, Захарий (с. 245);
Ковачев, Янко (с. 245);
Кодов, Христо (с. 248);
Кожухаров, Стефан (с. 249);
Константинов, Георги (с. 253);
Костенцев, Михаил (с. 255);
Кралев, Стефан (с. 258);
Куев, Куйо (с. 259);
Кутинчев, Стилиян (с. 260);
Кънчев, Стефан (с. 260);
Кършовска, Дора (с. 260);
Лихачов, Димитрий С. (с. 271);
Манчов, Драган (с. 273);
Матеева, Цветана (с. 277);
Миткалото, Матей Преображенски (с. 277);
Милев, Гео (с. 282);
Милетич, Любомир (с. 283);
Мирски, Кръстьо (с. 285);
Митичев, Антон (с. 287);
Митов, Димитър (с. 287);
Михайлова, Искра (с. 288);
Михов, Никола (с. 288);
Младенов, Стефан (с. 289);
Младенова, Василка (с. 290);
Момчилов, Иван (с. 291);
Москов, Моко (с. 292);
Мусевич-Бориков, Петър (с. 293);

Фигура 4: Хр. Г. Данов

Мутафов, Константин (с. 294);
Напетов, Петър (с. 295);
Недков, Борис (с. 308);
Неофит Рилски (с. 309);
Николаев, Николай Николаев (с. 310);
Николаев, Николай Попов (с. 310);
Николаева, Лилия (с. 311);
Николов, Любен (с. 311);
Орешков, Павел (с. 320);
Орешкова, Здравка (с. 321);
Павлович, Николай (с. 326);
Палаузов, Никола (с. 327);
Пандурски, Недялко (с. 329);
Паничков, Димитър (с. 330);
Панчева, Иванка (с. 331);
Паскалев, Александър (с. 333);
Паунов, Богомил (с. 334);
Пенев, Боян (с. 335);
Пишурка, Кръстю (с. 349);
Погорелов, Валерий (с. 351);
Попов, Владимир (с. 355);
Попов, Спас (с. 356);
Попруженко, Михаил (с. 356);
Попхристов, Ефрем (с. 357);
Разцветников, Асен (с. 370);

Фигура 5: ?

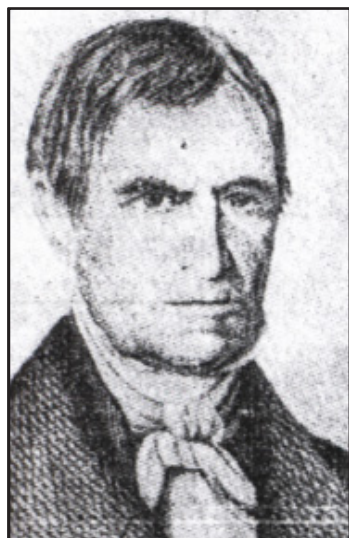

Райков, Божидар (с. 371);
 Раковски, Георги (с. 371);
 Романски, Стоян (с. 380);
 Рубакин, Николай (с. 381);
 Самарджиев, Конс (с. 384);
 Сичан-Николов, Христодул (с. 390);
 Славейков, Петко (с. 391);
 Софроний, Врачански (с. 393);
 Станчев, Стефан (с. 410);
 Стоименов, Стоян (с. 416);
 Стоицев, Георги (с. 417);
 Стоянов, Васил (с. 417);
 Стоянов, Захари (с. 418);
 Стоянов, Маньо (с. 418);
 Тахов, Георги (с. 422);
 Тодоров-Балан, Александър (с. 425);
 Тодоров, Илия (с. 428);
 Трайков, Никола (с. 429);
 Тренков, Христо (с. 431);
Ферманджиев, Никола (с. 446);
 Хаджиниколов, Иван (с. 451);
 Хаджихристов, Христо (с. 452);
 Хлеббаров, Ячо (с. 456);
Цанев, Петър (с. 458);
 Цветанов, Ценко (с. 458);
 Цветков, Андрей (с. 459);
 Цветкова, Бистра (с. 459);
 Цонев, Беньо (с. 466);
Чардаклийски, Георги (с. 468);
 Чилингиров, Добромир (с. 470);
 Чилингиров, Стилиян (с. 470);
 Чипев, Тодор (с. 470);
 Чипев, Филип (с. 471);
 Чудомир (с. 477);
Шапкарев, Кузман (с. 478);
 Шиклев, Стоян (с. 479);
 Шишманов, Иван (с. 480);
Юрукова, София (с. 491).

Други:

Бешков, Илия (с. 52) (автопортрет);
 Учредителният конгрес на ВЧС, 1911 г.
 (с. 473) (обща фотография).

Фигура 6: Никола Палаузов

Внимателното сравнение на този портретен материал с фонда на отдел „Портрети и снимки” на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” с помощта на експерта ст.н.с. д-р Ружа Симеонова установява наличието на три несъответствия:

Първо. На с. 128 персоналията на Иван Говедаров е снабдена с портрет в енциклопедия „Българска книга”. Този материал не е публикуван правомерно. Вместо Иван Говедаров (Фиг. 2): на снимката е изобразен С. Бобчев (Фиг. 1).

Второ. На с. 140 е публикуван портрет към персоналия на Хр. Г. Данов. След съпоставяне се вижда ясно, че на снимката е изобразен д-р Чомаков (Фиг. 3), вместо самия Хр. Г. Данов (Фиг. 4).

Трето. На с. 327 неправоморно е публикуван портрет (Фиг. 5). Вярната фотография е на Никола Палаузов (Фиг. 6).

Извършените наблюдения не са направени с цел емпирична критика. Те са плод на убеждението, че при създаването на подобни издания е необходимо да се използва трудоемката методология на **сравнителното изследване** на базата на сбирките с изображения, съхранявани в националните хранилища и други специални архиви.

В контекста на изложеното е съществено да обърнем внимание на **методологията на работа с илюстративния (портретен) материал**. Тук се налага да концентрираме вниманието на научната общественост върху две съществени публикации на *цит.* експерт – Ружа Симеонова [2-3].

Описаните изследвания [2-3] представляват особена ценност поради следните причини:

1. Феноменологичното ниво на боравене със снимков материал изисква верни, специфични подходи на третирането им.
2. Конкретното приложение на съответното знание е сериозна (конкретна) историко-културна задача във всеки един отделен случай.

Цитираните изводи по изследванията на ст.н.с. д-р Ружа Симеонова се потвърждават и от други изследвания.

Завършвайки *настоящото изложение*, ще цитираме описите на снимков материал от сбирките на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”, подредени в хронологичен ред, които препоръчваме при съставителската работа на енциклопедичните издания от типа „Българска книга”. Тези описи са инструментариумът, допринасящ за професионална култура при поднасяне на изобразителния материал в съответни справочно-енциклопедични издания.

Цитирана литература

1. **Българска книга** : Енциклопедия / Състав. А. Гергова ; Науч. ред. Т. Янакиева, М. Капитанова ; Ред. П. Атанасова ; Худож. Ж. Алексиев. – София и др. : Pensoft, 2004. – 508 с. : с ил. – Темат. показалец.
2. **Симеонова, Р.** За някои фотодокументални материали в сбирката „Портрети и снимки [на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”]. // *Библиотекар*, 1986, N 12, с. 29-32.
3. **Симеонова, Р.** Принос към биографията на известния български книгоиздател Иван Говедаров. // *Българска книга*, 1992, N 10, с. 5-9.

4. Опис на сбирката „Портрети и снимки” в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”: В 3 ч.

Ч. 1. Портрети на лица и снимки на събития, исторически обекти, паметници и чествувания, свързани с националноосвободителните борби на българския народ до Освобождението му от османско иго в 1878 г. / Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий”, Бълг. ист. архив. – София, 1975.

Ч. 2. Портрети на лица и снимки на събития, исторически обекти, паметници и чествувания за периода 1878-1944 г. / Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий”, Бълг. ист. архив. – София, 1983.

Ч. 3. Портрети на лица и снимки на събития за периода 1945-1981 г. Изгледи на населени места и други географски обекти и битови снимки от края на XIX в. и първата половина на XX в. – София, 1989.

**247 визуални пространства на информацията – Българска книга :
Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЗА СОЦИОЛОГИЯТА КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА РАЗБИРАНЕ НА СЕБЕ СИ И НА ДРУГИТЕ

Яна Пашова

Appelbaum, Richard P. et al. *Sociology* :
[Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. – New
York : Harper Collins College Publ., 1995. – 575 p. : ill. –
Bibliogr. ; Glossary, Name Index, Subject Index.

*„Sociology studies the climate
and seasons of our lives”*

*(Из разговор, състоял се на
границата между XX и XXI в.)*

През дългото си битие до днес човечеството е
било принудено да се справя с два фундаментални
проблема:

- за да оцелява е трябвало да опознава
физическата среда, която го заобикаля (природни
фактори, животинска и растителна обстановка,

себеподобните си);

- с цел подобряване на качеството си на живот е било принудено да въздейства на тази среда за извличане на максимални ползи.

Следва да се обърне внимание на няколко от основните стъпала в развитието на човешкото общежитие. Първоначално то е било в рамките на група, както при повечето животни (на неосъзнато равнище), защото оцеляването на вида е зависело от оцеляването на групата. Там съществуването на всеки член е по-безопасно, а и сред себеподобни продължаването на рода е гарантирано. В ускорен ред следват: труд по изхранването и отбраната на групата; разпределението на задачи между членовете за това, което довежда до развиването на различни умения от членовете; вследствие – добиването на различни блага и оформяне на усет за ценността им; развиването на стремеж и техники за натрупването им; различната успеваемост в тази задача, която довежда до промяна в статуса на членовете в групата, определян според притежанието на блага; зараждането и упражняване на „власт“ от едни над други, идеята за трайно доминиране и „управление“, макар и в примитивен вид, създаването на „правила“ за „общежитието“, които позволяват разрастването и структурирането му, за да бъде то възможно най-добра среда и с най-добри условия за живота и развитието на индивида, който се е утвърдил като уникална единица в рамките на групата. Успоредно с това на качествено ново равнище са се развили и съществуващите междугрупови отношения.

На по-късен етап се проявява индивидуалното (лично) съзнание и оформянето в него на категории като ценностна система отвъд рамките на материалното – духовното (ценността на знанието, натрупано като опит от практиката) и произтичащите от него критерии за оценка, а и мотивация за всякакъв род целенасочени действия.

Не е необходимо подробно спиране върху теориите, посветени на третираното тук: как и защо е „еволуиращо“ човешкото съзнание и защо то не се отказва от идеята за живота в „група“, организирана и чрез многообразие на индивидите, включени в нея, обединени от идеята за поддържане на отношения от общ интерес и взаимна целесъобразност.

Всичко онова, което се е случвало между хората от момента на осъзнаването на „общежитието“ им като форма, носеща преимущества, се превръща в обект на наблюдение и изследване.

Посоченият ред от мисли се построява при срещата със „Социология“ („Sociology“) – справочно-енциклопедично издание, което е публикувано в САЩ през 1995 г. То е дело на съвместната работа на социолозите Ричард Апелбаум (Appelbaum) – професор в Калифорнийския университет и Уйлям Чеймблис (Chambliss) – професор във Вашингтонския университет. И двамата са автори на множество книги и статии, посветени на явленията и процесите в обществото. Наречена от създателите си „textbook“ (учебник), книгата представлява впечатляваща с мащаба си панорама върху историята, теорията и методологията на американската социология, очертаваща връзките ѝ със световните школи и направления и даваща много подробна „моментна картина“ на състоянието ѝ от периода преди десет години.

В случай, че някой би се учудил от факта, че изданието е обект на рецензиране цяло десетилетие след появата му на белия свят, следва да отбележа: именно това

позволява от дистанцията на времето да се очертаят някои негови достойнства.

За да поясня позицията си, ще започна с въпроса „Що за наука е социологията?“.

На изкушените и специалистите изданието вероятно вече е известно, както предполагам, и отговорът на въпроса ми.

Най-общо социологията е наука за обществото, а както Р. Апелбаум и У. Чеймблис определят накратко в уводните си бележки, „социологията изследва всички обществени отношения“. Тук е мястото да отбележа, че човечеството разсъждава и теоретизира върху съдбата и поведението си от незапомнени времена, но за зараждането на социологията като наука (което означава налични собствени теория, методика, хипотези, понятиен апарат и т.н.) се заговаря чак през XIX век и то в средите на европейските учени. Като неин „баща“ е назван френският учен Огюст Конт. Името му, както и на голям брой теоретици от полето на обществените науки изобщо, са вписани в историята на науката като учени с особена мисия – чрез изучаването на обществото те успяват да изведат механизмите за регулирането на обществените процеси в постоянно променящите се условия на живот.

В част I на „Sociology“, озаглавена „Увод в социологията“, авторите посочват някои от насоките като отправна точка за читателите, боравещи с книгата. Представени са накратко теориите на Огюст Конт, Емил Дюркем, Карл Маркс, Макс Вебер като основоположници на значими направления (в социологията). На У. Е. Б. Дюбоа е отделено място като представител на американската школа, работил върху проблемите на афро-американската общност. След това се изясняват някои различия и мястото на социологията между науките, обясняват се общи понятия и се посочват типичните елементи на средата, които въздействат в най-голяма степен на общественото поведение – в миналото прогреса, а сега с особена сила глобализацията – „силите на глобализацията – в институционален, политически, икономически и културен план, преобразяват американското общество“. По-специално внимание се отделя на многонационалността на това общество, неравенството и отново – на глобализацията. Социологията е определена и като етноцентрична наука. Тя създава общи теории, които, в известен смисъл, довеждат и до идеята, че „различността“ на всяка една общност изисква изработването на специфична методика за/и въвеждане на нови понятия. Можем да обобщим, че заобикалящата среда е едновременно и основен фактор, и сцена на обществения живот. В тази връзка, моделирайки обществото, можем да моделираме нея, а тя, от своя страна, в много отношения задава поведението на индивида, а оттам и на обществото като цяло.

В известен смисъл, човекът, популярно наричан „социално животно“, е бил обект на множество изследвания на антрополози, етнолози, културолози, психолози, философи, медици и т.н. Установеното от тях се „фокусира“ и разглежда като комплексен поведенчески модел единствено в полето на социологията. Индивидът е разглеждан само като структурна и функционална единица на „групата“, а тя (групата) е по-важната част, като единица на обществото. Това помага да се постигне едно необходимо взаимодействие, но, въпреки това, никъде другаде не можем да срещнем по-детайлно разграничаване на причини и следствия, касаещи обективни и субективни проекции на личностното в общественото съзнание.

Многообразието на средата, обуславяща обществените нагласи и процеси в САЩ през XX век, можем да намерим отразено в останалите четири части и на „Sociology”, разделени така: част II. Индивид и общество; част III. Структура и мощ на неравенството; IV. Обществени институции; V. Промените в обществото и модерния свят.

Следва да се обърне внимание на естеството на социологията, в нея се преплитат история (която хронологизира фактите на човешкото битие) и философия (анализирането и теоретизирането върху фактите). Социологията по-скоро е интерпретираща наука, методология на обхващаните чрез нея предмети и обекти на анализ, извличаща емпиричен опит от обектите си. Тя е възможността да се „оглеждаме” в самите нас като популация и да моделираме битието си.

В този смисъл практическите занимания по „наблюдение” и „анализиране” са много важни методологични инструменти. Главите в петте части на книгата „Sociology” – 21 на брой, имат типологични рубрики, озаглавени: „Глобализация”, „Критичен поглед”, „Мълчаливи гласове”. Инструментите представят конкретни факти и ситуации, които можем да приемем като теренни изследвания и експериментална работа. В началото на всяка от главите се поставя акцент с рубриката „да се обърне внимание на ...”, а в края ѝ за улеснение на преподавателската работа, а и на студентите, се включват още четири рубрики: „кратко съдържание”, „въпроси за обсъждане”, „ключови понятия” и „препоръчителна литература”.

Като концепция, изданието „Sociology” излага доктрината и белезите на социологическия научен подход и материя в САЩ. От общата история ни е известно, че ключови понятия като „блага”, „собственост”, „власт”, „интереси”, „държавност”, „права и задължения”, „лична свобода”, „морал”, „ценностна система” и т.н. са валидни в битието на всички модерни общества. Повече отвсякъде другаде можем да изследваме обективацията им в американската история. Детайлизацията им в политическата, стопанската и културната история, етиката, правото и други науки от спектъра на обществените е известна. Социологията, обаче, пречупва тези форми на диференциация през призмата си и ги фокусира в нови форми, като дава етнически, културен и икономически модел на обществата. Тя извежда критерии за оценка на състоянията, процесите и явленията на базата на ценностните системи, характерни за всяка една общност, независимо от числеността и състава ѝ. Именно тя дава инструментариума за количественото определяне на идентичността на отделните общности.

В изданието може да се намери и анализира отношението на развитото американско общество, определено като „консуматорско” и „егоистично”, към случващото се на неговите членове и групи, в собствения му свят. Ако приемем културата като носител на най-много белези на идентичността на дадена общност, установяваща връзки между понятията и съдържаща ключа към осмислянето им, а ценностната система като система от „възли” – понятия, изразяващи степента на желание и необходимост от смисъл, валидна за повече от един индивид, т.е. за група, можем да кажем, че социологията комплексно улавя повече от всяка друга обществена наука „отраженията” на „физиономичните” черти на обществата, и именно тя може да ги пресъздаде през и пред очите им с най-лаконични изразни средства. В този смисъл

бих определила социологията като наука-инструмент, даваща възможности за диагностиране и регулация на обществените състояния и процеси. Заради етноцентричността си тя не може да бъде приемана за пряк сравнителен метод, но все пак дава база за сравнение.

От книгата можем да добием представа за характера на „възлите“ в американското общество – раса, религиозна принадлежност, семейно положение, образователен ценз, материално състояние, поведение в обществото.

Що се отнася до структурата на изданието, следва да изтъкна, че задължителният за такъв труд раздел – „Библиография“ – е внушителен по обем и представлява преглед на американската социологическа мисъл от последната третина на XX век. Изданието е снабдено с именен и предметен показалец, които са придружени от речник на термините. Следва да се отбележат включените в текста фотографии, таблици и диаграми, които поднасят количествените показатели, резултати от проучвания, експерименти и наблюдения в синтезиран вид. Графичното оформление е типологизирано, което е по-характерно за справочните издания, а като средство за ориентиране – има и колонтитул. Твърдите корици и цветовете експозиционни решения съвсем определено придават единен сигнален справочен вид на изданието.

Защо смятам за полезно изданието да се предложи на вниманието на българската публика? По две причини: първата – във времето, в което нашето общество преживява промени, трудности, опасността се крие не толкова в загубата на идентичността ни, а в реалната заплаха от това, да спрем да се одобряваме като социален модел. При явната дистанцираност на модерните европейски ценности от нас, ние „залитаме“ ту като се вкопчваме в идеала „Американската мечта“, ту като наричаме тази държава „Империята на злото“. Справочникът „Sociology“ представя реалистично „американския модел“, и то от времето преди 11 септември 2001 г. Втората причина е, че някои базисни обществени (икономически) процеси у нас тепърва набират скорост.

При новите реалности в България липсва практика да се организира обществен дебат с участието на управленския елит, който да подготви обществените групи за това, което ги очаква като граждани на републиката. Не са определени и механизми за информиране на редовия член на обществото. Липсва и система за „вътрешна“ комуникация, „обратна“ връзка. Населението не се легитимира достатъчно като „гражданско общество“.

Тъй като материалът в рецензираната книга е изключително компактно изложен и поднесен в достъпна форма, смятам, че предложената на интелигентния читател материя може да се окаже практически полезна. И като средство да се получат някои примери за това, върху какво можем да съсредоточим вниманието си като подход, и като знание – какво бихме могли да направим за себе си като общество и за обществото ни като за себе си.

Налага се изводът: да видим книгата преведена на български език, защото, както самите автори посочват „Светът се променя“ – нека и „Sociology“ ни помогне да разберем как и защо.

Нека да не забравяме, че след 11 септември 2001 г. става ясно на населяващите

планетата ни жители и от двете страни на Атлантическия океан, че тя е общ дом на човешката популация (срв. и с концепцията на З. Бжежински в книгата му: The choice : Global domination or global leadership / Z. Brzezinski. – Washington, 2003).

Справочно-енциклопедичното издание „Sociology” е актуална безпристрастна методологична карта на понятийно-терминологичния спектър от (социологични) проблеми за изграждането на планетарния дом (Земята) на Homo sapiens’а.

248 социология – разбиране на себе си и другия / Appelbaum, Richard P. et al. Sociology (New York, 1995): рецензия

Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008

РОМАНЪТ „ИЗВОРЪТ” НА АЙН РАНД –
ЕДИН ВДЪХНОВЯВАЩ РАЗКАЗ
ЗА ЦЕНАТА ДА БЪДЕШ СЕБЕ СИ

Огнян Алексиев

Ранд, Айн. Изворът : Роман. –София, 2006. – 810 с.

*„През вековете винаги е имало хора,
които тръгвали първи по нови пътища, въоръжени
единствено със своето въображение. Те имали
различни цели, но си приличали по едно: правели
първата стъпка по нов път, разчитали само на
въображението си и предизвиквали омраза...
Но хората с въображение продължавали напред.
Борили се, страдали и плащали. Но побеждавали.”*

Писателката Айн Ранд (истинско име: Алиса Розенбаум) е родена през 1905 г. в Санкт Петербург, Русия в еврейско семейство. Като дъщеря на заможни родители (баща ѝ е аптекар), 12-годишната Алиса изпитва на гърба си мрачните страни на съветския комунизъм. След Октомрийската революция аптеката на

баща ѝ е национализирана, а семейството е принудено първоначално да се изсели в Украйна.

През 1924 г. Алиса завършва история и философия в Петроградския университет, където става свидетел едновременно на такива сложни и противоречиви явления в общия идейно-естетически климат на обществото като разцвета на символизма, руския религиозен ренесанс и руския марксизъм. Сериозен отпечатък върху възгледите ѝ оставя философията на Ницше.

Непосредствено след дипломирането си бъдещата писателка продължава обучението си в Държавния институт за филмово изкуство. През 1926 г. тя заминава за Съединените американски щати с временна виза (гостува на свои роднини в Чикаго), но остава завинаги там и никога повече не вижда родината си, следвайки съвета на родителите си – никога да не се връща в Русия. Емигрантката приема псевдонима Айн Ранд (по марката на любимата си пишеща машина „Ремингтон-Ранд“).

Писателската кариера на Айн Ранд започва от Холивуд, където получава работа като сценарист в студиото на Сесил Демил. През 1929 г. се омъжва за актьора Франк О'Конор, с когото споделя живота си до смъртта му през 1979 г.

Първоначалната си популярност като писател Айн Ранд получава през 1936 г., когато пиесата ѝ „Нощта на 16 януари“ постига забележителен успех на Бродуей. Тогава е публикуван и първият ѝ роман „Ние, живите“, базиран изцяло върху автобиографичен сюжет, свързан с годините, прекарани в Съветска Русия. Две години по-късно е публикуван вторият ѝ роман „Химн“, посветен на възгледите ѝ за значението и величието на човешкото его. Действието на „Химн“ се развива в бъдещето и разказва за общество, завладяно до такава степен от колективизма, че заличава думата „аз“ от речника на хората.

Романът на Айн Ранд „Атлас сви рамене“ („Atlas Shrugged“) е вторият бестселър на всички времена в САЩ (първата по продажби книга там е Библията).

Романът „Изворът“ („The Fountainhead“) е първият световноизвестен роман на писателката. Това е и първият бестселър на Ранд, издаден на български език (премиерата се състоя на 27 май 2006 г. в Народния дворец на културата).

Първоначално отказан от 12 издатели, този забележителен роман е публикуван за първи път през 1943 г. и вече 60 години е сред най-продаваните книги в света. Още с появата си творбата привлича световното внимание и одобрение както с оригиналната си литературна визия (съчетаването на философски роман с любовна интрига), така и с оригиналната си поетика, въплътена във възгледите на героите (философия на обективизма).

„Изворът“ ни разказва за безкомпромисната битка на Хауърд Роурк – архитект-новатор, опитващ се да се пребори с архаичния стил на 30-те години на XX в. и да наложи нова визия, съзвучна с бурното развитие на индустриална Америка. Чрез образа на главния герой Айн Ранд пресъздава конфликта между независимата личност и тези, които избират да живеят според стандартите на другите. Писателката противопоставя индивидуализма на колективизма, собственото Аз – на безличието. Човешкото его е първоизточникът на прогреса, подчертава тя. Чрез образа на Роурк се лансира представата за идеалния човек, завладяла Айн Ранд още от студентските ѝ години (Ницше), а отгук и за онова философско течение, чийто основоположник и

главен идеолог става самата тя – обективизма.

Творбата е история за обикновените хора и за всички ония неща от живота, които пречат на прогреса, на истинските шедьоври и на абсолютното качество – качеството на архитектурата на сградите, качеството на вестниците, качеството на политиката, качеството на любовта. За главния герой Хауърд Роурк няма обществен закон, морален предразсъдък или застрашаваща го опасност, която да разклати убежденията му. И все пак – той не е героичен, а е просто самият себе си, колкото и да му струва това. Той е егоист, горделив, агентатор. Той е от онези хора, които смятат, че всичко им е позволено, защото са изключителни. Тези хора всеки ден се изправят срещу невежеството на посредствените и агресивни гълпи или на издигналите се по неясен начин висшестоящи, които безочливо използват уменията и даденостите на другите, подменяйки същността им.

„Изворът” застава срещу посредствеността, умело защитена и прикрита зад богатствата, популизма, властта и релетираните усмивки. Като роман за човека и неговия живот – какъвто може и трябва да бъде – творбата е свързана и с философията на Аристотел, „Изворът” тръгва от наличието на една обективна реалност, съществуваща независимо и извън нашето собствено съзнание или ограничено субективно възприятие. Разумът е в състояние да разпознае тази обективна действителност само посредством правилно избрани и приложени за целта методи – чрез наблюдение, чрез създаване на различни форми и понятия, чрез семантично разшифроване на механизмите на логиката. Според Ранд, в етиката главна добродетел е рационалността, т.е. съзнателното приложение на разума за постигане на най-висшата ценност – „проумяването на универсалния и уникален смисъл на човешкия живот и опазването на неприкосновеността му“.

Идеите за самооценката на живота от индивида е в центъра на философията на Ранд – стойността на живота има водеща тематична роля в обективизма: „Ценност е онова, което ръководи, мотивира и стимулира развитието на отделната личност прогресивно.” В този смисъл обективизмът изразява идеята на т.нар. рационален егоизъм.

В понятието „рационален егоизъм” Ранд влага смисъла на разумно, продуктивно действие за собствена полза при спазване правата на околните индивиди – правото на живот, свобода и собственост. Тези права са условието за пълноценно и имащо смисъл за индивида и обществото съвместно човешко съществуване. Единствената задача на държавата, според Ранд, е да пази тези права, т.е. да предотврати и наказва всички насилствени или административни намеси и ограничения в живота на отделния гражданин.

Чрез „Изворът” пред нас се разгръща систематична философия за разума и свободата, които съществуват като обективна истина, независимо от човешките чувства, желания или страхове. Разумът е третиран в произведението като единственото средство за възприемането на действителността, с което човекът разполага. Това средство на възприемането е и единственият източник на познание и основното средство за оцеляване на човека.

Ранд издава и шест сборника с есета (сред тях са „Добродетелта на егоизма”, „Капитализмът: непознатият идеал”, „Въведение в обективистичната епистемология”),

с които извежда и формулира моралните основи на съвременния капитализъм, възприеман от нея като „единствена система, приспособена към живота на рационалния човек“. Повечето от тези есета първоначално се появяват в „Бюлетин на обективиста“, превърнат по-късно в списание „Обективистът“, които Ранд списва в периода 1962-1976 г.

Айн Ранд умира на 6 март 1982 г. Повече от 20 години след смъртта ѝ нейното творчество и философията ѝ за природата на човека и взаимоотношенията му с битието са **извор** на вдъхновение за милиони хора по света.

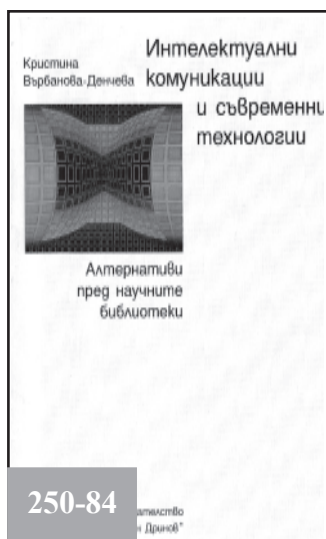
249-83 художествена литература – „Изворът“ / Айн Ранд: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ТЕХНОЛОГИИТЕ – ИНОВАЦИОНЕН КОМПЛЕКС В ИНФОРМАЦИОННОТО ПРОСТРАНСТВО

Надя Христова

Върбанова-Денчева, К. Интеллектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библ. – София : Акад. изд. Проф. М. Дринов, 2003. –115 с. : с табл., сх.

Технологиите – като иновация – са малко познати като комплекс в информационното пространство. Всеки нов труд, посветен на този научнопрактически феномен, заслужава да получи сериозно внимание. В тази връзка интерес буди изданието на доц. д-р Кристина Върбанова-Денчева, върху което ще хвърлим светлина тук.

Книгата изследва новите информационни и библиотечни технологии. Изданието е предназначено за студенти, специалисти и изследователи в областта на научните комуникации.

Първата глава на труда е изцяло за научната

библиотека като съществено средище в съвременното информационно общество. Тази библиотека представлява медиатор и комуникационна институция – средище за развиващите се глобални информационно-комуникационни технологии.

Във втората глава се разглеждат промените, които настъпват в структурата на научната библиотека и новите стратегии във функциите ѝ (стандартизиране на инфраструктурата и универсализация на рамката за достъп до информацията и ползването ѝ).

Третата глава на труда е посветена на информационното брокерство в съвременната научна библиотека и на формите на маркетинга на библиотечните продукти (цена, промоция, пласмент).

Книгата съдържа пълен списък на използваната литература, обособен в края на труда, както и електронни адреси, които могат да бъдат посетени <www.ispo.cec.be>; <www.ibiblio.org/pioneers/lee.html>; <www.gii.org>; <www.nii.nist.gov>; <www.pages.prodigy.net/davis_foulger/diss/>.

Интересен е Списъкът на съкращения към изданието с това, че той включва термини (информационен продукт – ИП; ретроконверсия – RETROCOM), както и аббревиатури на организации, имащи за предмет на своята дейност съвременните технологии (LIBER – Европейска лига на библиотечните асоциации; ERA – European Research Area; RLIN – Research Libraries Information Network).

Разглежданата проблематика представлява интерес и внася принос в цялостната научна тематична продукция. Ценно в книгата е, че тя съдържа и кратко резюме на английски език, което е от полза на чуждестранните студенти и специалисти в областта на библиотечните и информационни технологии.

250-84 интелектуални комуникации; информационни технологии – „Интелектуални комуникации и съвременни технологии” /

К. Върбанова-Денчева: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ПО ИЗКУСТВО НА ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКАТА РЪКОПИСНА КНИГА (V–XVI в.) (Към въпроса за красотата на информацията)

Йоана Йончовска

251-85

ИСКУСТВО
НА ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКАТА
РЪКОПИСНА КНИГА V-XVI ВВ.

Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв. : Ил. энцикл. сб. / Гос. Эрмитаж – Санкт-Петербург : Эрмитаж, 2005. – 336 с. : с цв. ил.

Изключително важно е да се изследват ключови моменти от историята, когато човекът преминава от една парадигма на мислене към друга.

За западноевропейската ръкописна книга периодът V-XVI в. е времето на смените на една парадигма с друга. Всеки принос по въпроса е съществен.

Сменянето на парадигмите на научното мислене (V-XVI в.), на научно-културното мислене на Аристотел (IV в. пр.н.е.) и Франсис Бейкън (XVII в.) е феномен с мощно културно-информационно въздействие върху всички сфери на живота.

Процесите на християнизация дават обилни

примери на поява на писмени паметници към IV в., когато стават факт и първите библиографски шедьоври на Исидор Севилски. Тези произведения от IV в. продължават да бъдат образци до появяването на книгопечатането през XV век, когато Йоан създава изкуството на ръкописната книга (V-XVI в.). Същите произведения са не само епоха в изкуството, а и парадигмална стъпка в мисленето на онова време.

Тъкмо описаното е в центъра на вниманието на специалния справочник, издаден от един от най-големите музеи на света – Ермитажа в Санкт Петербург.

Книгата, която се разглежда тук, е замислена като енциклопедия. В нея се дава историята на колекциите на западноевропейските ръкописи от V-XVI в. (с. 18, 19, 35). Тези колекции в Русия са плод на събирателската стратегия на държавата и цяло рицарско съзвездие от колекционери на ръкописи:

- граф П. П. Дубровски (1754--816 г.);
- граф А. С. Строганов (1733-1811 г.);
- имп. Александър I (1777-1825 г.);
- библиографът Ф. П. Аделунг (1768-1843 г.);
- имп. Николай I (1796-1855 г.);
- граф М. А. Корф (1800-1876 г.) и др. (с. 12-33).

Изкуството на западноевропейската книга е в центъра на труда (изследване на ст. н.с. Л. И. Киселева (с. 36-283).

Национално значимият скрипториум на Русия („Депю на манускриптите“) – Руската национална библиотека – е разгледан през един значителен период от време от 200 г.

През епохата на средните векове и Възраждането Западна Европа придава почти магически смисъл на ръкописите. Всеки текст се възприема като Слово Божие. Самото им изработване е свещенодействие. Такива именно са разглежданите ръкописни паметници (с. 36-67).

Приведените в книгата примери от V в. в Северна Африка (с. 68, 69), от VI в. в Италия (с. 70, 71), от VII в. във Франция (с. 72, 73), от XII в. в Нортумбрия (с. 74, 75) и I в. на Британските острови (с. 76, 77) и т.н. представляват не само висококачествени репродукции на най-значимите фрагменти от разглежданите ръкописи, но и подробен изследователски текст, представен във висока естетическа форма.

Различните тенденции от различни елементи се наблюдават в книгата: от IX в. – Франция (растителни) (с. 88), XI в. в Германия (животински) към изображения на светци от XI-XIV в. в Южна Германия (с. 91). Текстовете на Библията с пролозите на Йероним Стридонски, преписани в Германия (с. 92, 93) и др. са върхове на симбиоза между смисъл, изображение и послание – естетика.

Книгите на пророците от XIII в. (с. 102-105), както и Псалтирът от Франция (с. 106-108), Реймският мисал от XIII в. (с. 109-112) и други ръкописи са образци на метричната вербална, визуална и смислова култура.

Споменатите тук текстове – както и останалите в цялата книга – постепенно имплантират в текстовото й пространство визуални обекти: историческата Библия на Гийар де Мулен (с. 124); всемирната хронология от XV в. (с. 138); свещените „Книги за шахмата“ (с. 152). Именно те са и етапи в ръкописната книга.

В „Книга за часовете“ (с. 157-159) има многозначително присъствие на картини.

Съдържанието на тази книга е великолепно, защото е една универсална библиотека на знанието. Тук силно впечатление правят прелестната й подвързия и инкрустациите със скъпоценни камъни, подредени с много вкус – всичко това превръща „Книга за часовете” за дълъг период от време (V-XVI в.) в уникален образец за това как следва да се поднасят и визуализират текстове.

Разглежданата книга „Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв.” е концентрирана върху изключително редкия феномен на разпространение на ръкописната книга до края на XVI в., когато самата тя се е развивала паралелно с вече появилата се печатна книга. Човек вижда ръкописите и едновременно с тях – и внушителната история на хода на грандиозен процес, свързан с информационното моделиране на човечеството.

Авторът на настоящия текст няма за цел да даде специален палеографски анализ на обектите, отразени в рецензираната книга. Той вижда смисъла на своя труд в идеята да обърне внимание на книгата „Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв.” като на принос към историята на информационното моделиране на книжните текстове (ръкописни и печатни).

Уникален е справочният материал на книгата – тя има списък на съкращенията, библиография и добре систематизирани бележки.

Разтваряйки страниците на „Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв.”, си задаваме и много въпроси. И не е ли един от тези въпроси следният: не повтаря ли по някакъв начин електронната информационно-комуникативна технология интернет визуалните решения на информационното моделиране, принципно спираловидно повторили се два пъти преди нея в историята на писмените комуникации на човечеството – както в ръкописната, така и в печатната книга?

Главният въпрос тук се крие във факта, че именно „Искусство западноевропейской рукописной ...” категорично показва историята на писмената култура като синтезирана картина. Тук общуваме с една хуманизираща експресия, обозначаваща същността на информационната комуникация. Тази същност се създава от красотата на информацията.

251-85 ръкописна книга – енциклопедия: „Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв.”: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

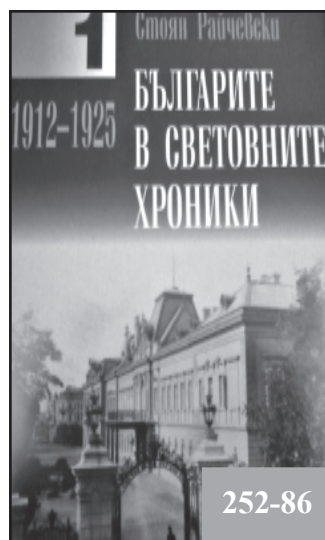
БЪЛГАРИТЕ В СВЕТОВНИТЕ ХРОНИКИ

Людмила Апостолова

Българите в световните хроники 1912-1925 : Т. 1. /
Подб., въвеждащи текстове Стоян Райчевски. – София :
Бълг. бестселър – Нац. музей на бълг. книга и
полиграфия, 2004. – 579 с.

Поредицата „Българите в световните хроники” се
състои от два тома (първият обхваща годините 1912-1925,
а вторият – 1939-1948), съдържащи коментари и отзиви за
политическия живот в България, намерили място в
световния печат и в новинарските емисии на едни от
най-известните **световни информационни агенции**
(„*Италия ал естеро*” – Рим, „*Дейли телеграф*” –
Лондон, „*Таймс*” – Лондон, „*Уестминстър газет*” –
Лондон и др.).

Самите коментари в разглеждания тук Т. 1 са
подредени в хронологичен ред, като се започва от 1912 г.
и се стигне до 1925 г. Хрониката към всяка от тези години

е предхождана от съответното описание на дадената ситуация в България през онова време. По този начин читателят придобива информация за гледните точки в различните чужди източници, отразявали събитията. Тук се срещат както клевети, така и верни констатации; високи оценки за добродетелите на народа ни; възгледи за неговата съзидателна, неизчерпаема енергия, трудолюбие, трезвост, най-висок морал и завиден воински дух.

Добра нагледна представа за съдържанието на тома дават някои публикации, приведени в него:

- „**Винер алгемайне цайтунг**” – Виена, 21 май 1912 г. (с. 15):

„**Цар Фердинанд** прави за първи път като владетел посещение на австрийския император. Кой не си спомня за неговото последно официално посещение, за оная достопамятна будапещенска визита, която стана преди анексирането на Босна и Херцеговина. Чак сега стана ясна мъдростта, с която цар Фердинанд тогава е действал и чак сега неговите политически противници можаха да се убедят в своята несправедливост. Тогавашният момент за България беше велик, защото се касаеше за завършека на делото. Делото, което той дотогава реализира, беше огромно. Той осъществи това, което преди 30 години се считаше за фантастично. Фердинанд създаде една държава, която може да се сравнява с най-модерните и напреднали държави във всички клонове на човешката дейност; една държава, която спечели уважението и учудването на Европа... Вярва се, че благодарение на цар Фердинанд Европа ще може да разчита и занапред на Българското царство като един фактор на мира. От времето на независимостта цар Фердинанд всякога се стреми да поддържа най-добри приятелски отношения с всичките балкански държави.”;

- „**Таймс**” – Лондон, 1 август 1912 г. (в уводна статия) (с. 20):

„**Удивителната промяна**, която настъпи в положението на българския народ, е най-доброто доказателство за разумността на неговия избор и най-голяма почит за качествата на цар Фердинанд като държавен глава. Неговото царуване е една ера на непрекъснато благоденствие на България, която е предмет на най-добри благопожелания от страна на света и в частност – от Англия. В този момент тя празнува в историческата си столица юбилея на своя владетел, през чието царуване е извоювала своята независимост и е заела по-високо положение над други малки държави в Европа. Нейната войска днес държи най-малко второ място на Изток и нейният глас е много авторитетен по всички балкански въпроси. Като предсказание за нейното най-щастливо бъдеще може да се смята обстоятелството, че нейният духовен и материален напредък продължава непрекъснато. Доколкото може да се съди, за младото царство се открива бляскаво бъдеще.”;

- „**Жьон Тюрк**” – Цариград, 23 октомври 1914 г. (уводна статия) (с. 91):

„**В София разбират**, че е ударил часът за българите да поискат сметка от бившите си съюзници за униженията, които те ги накараха да понесат, за земите, които им заграбиха, както и да заменят в Македония сегашния потиснически режим с режим, който да обезпечи на местното население една по-добра участ. Всяко действие на България в този смисъл ще срещне пълното одобрение на Турция, която не преследва възстановяването на владичеството си в Румъния... Гърция няма никакъв интерес да влиза във война с България, защото не е в състояние да се мери с нея... Тъй като Турция

е господарка на Черно море, тя ще закриля България от всяка изненада от страна на Русия.”;

- „*Балкан*” – Белград, 2 септември 1920 г. (с. 334):

„**Комунизмът – маска на българите.** Нашето мнение за комунизма е ясно определено. Ние смятаме комунизма за опасен най-вече за това, че той руши, без да съзижда. Това не значи, че ние сме за една държава като днешната... Общинските избори нагледно показаха връзките между комунистите и Прибичевите [– Правилна форма: Пребичевичите – по името на сръбския и югославския политик Светозар Пребичевич. – *Бел. на авт. – Л. А.*] „демократи”, онази тъмна връзка, която механически ги е споила за задружна антисръбска борба и която доведе до сътрудничество с българските комунисти в сръбска Македония. Ясно е като бял ден, че това са български агитатори и агенти, а техният комунизъм е само маска, под която се крие добре пресметнат българизъм.”

- „*Стамна*” – Рим, 10 юни 1923 г. (с. 445):

„**Преврат на македонските националисти в България.** С помощта на македонските националисти и на войската миналата нощ в три часа е извършен преврат и правителството на Стамболийски е свалено насилствено. Всички министри, много депутати и правителствени шефове са арестувани. Новото правителство е образувано от проф. Цанков, който от години насам е застанал начело на едно голямо народно движение, насочено към събарянето на селския режим на Стамболийски...” Предговорът на книгата е кратък, но съдържащ обща и важна информация за събитията, случвали се през съответните години. Чрез него читателят е улеснен да разтълкува по-лесно това, което е публикувано в книгата: „1912-1919 г. са годините, в които българите в ново време не пишат, а правят историята. Осем съдбовни години на три последователни войни: Балканската, Междусъюзническата и Европейската. С много надежди, с кръвта на десетки хиляди от най-достоините си синове те правят история – своята, балканската и тази на цяла Югоизточна Европа.”

Ценността на книгата би се повишила от наличието на справочен апарат в нея, който би следвало да е изграден от географски и именен показалец.

252-86 световен периодичен печат – хроника за България (1912-1925 г.): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НАЦИОНАЛЕН СЛАВИСТИЧЕН СЪБОР В БЪЛГАРИЯ

Васил Тодоров

НАУЧНИ ПРИНОСИ
(ЕЗИК, ЛИТЕРАТУРА, ИСТОРИЯ)

253-87

Научни приноси : (Език, литература, история) : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре”, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – София, 2006. – 348 с. : с сх.

Други състав. : Марин Калонкин, Красимир Стоянов, Катя Исса, Тодор Гигов, Крум Лазаров.

Изданията на форумите на Славянското дружество в България са компасът, по който може да се прецени развитието на славянската култура днес – една от магистралите на световната култура.

Славистиката е област със стари традиции и е забележително, че учените-слависти са успели да направят семинар по назования тук **хуманитарно-научен комплекс**.

Предлаганият том е информационна картина на

славистичния семинар. Управителният съвет, оглавяван от акад. Никола Попов, е подготвил професионално конференцията от 14-15 април 2006 г. Тя е обезпечена и финансово.

При отличната организация за два работни дни на форума са изнесени около 50 научни доклада и съобщения. Внушителна е обществената представителност на конференцията: президентската институция на Република България, Светия синод, Руския културен и информационен център в София, хуманитарните научни институти на Българската академия на науките, чуждестранните университети (Катедрата по славистика при Люблинския университет „Мария Склодовска-Кюри” в Полша и др.).

Сборникът има следната **архитектура**:

- **Пленарни доклади**: Славянският свят и Европейската културна идентичност / Орлин Загорев (с. 12-22), Концепция за развитието на Славянското дружество в България през следващите години / Марин Колонкин (с. 33-48) и др.;

- **Езикознание**: Приносът на Руската школа в изучаването на детския език / Цонка Люцканова (с. 55-62), Езикът на съвременната външна реклама – билбордове, фасадни пана, улични табла и транспортни средства / Стоянка Мицева (с. 132-140) и др.;

- **Литература**: Списание „Славяни” – продължител на идеята за славянско духовно единение в българския печат / Иво Станев (с. 163-166), Националният стил в българската литература / Мая Велева (с. 176-184) и др.;

- **Култура и история**: Земя, пропита с културата на Европа / Калина Канева (с. 256-259), Славянското движение между религия, богословие и хуманитаристика / Лиана Гълъбова (с. 325-337) и др.

В отделна рубрика – **тематични доклади** – е представен приносът на Гергана Илчева „По някои проблеми на бъдещата българска езикова политика”.

В сборника са публикувани поздравителните писма на: вицепрезидента на Република България Ангел Марин (с. 8-9), чл.-кор. д. и. н. Георги Марков от Института по история на Българската академия на науките (с. 10-11).

Книгата би увеличила своята справочно-информационна сила, ако бе снабдена с тематичен показалец поради голямото разнообразие от теми и списък на авторите с кратко експозе за тяхната творческа изява.

Учудващо е как проблематиката на форума третира хуманитарни и чисто научни проблеми, отнасящи се до историята, езикознанието, литературата и културата на славянския свят, без **философска интерпретация**. Очевидно авторите на този сборник трудно преодоляват посттоталитарния стадий на фрустрация на философичното. Отсъствието на посочената гледна точка в сборника може да бъде сметнато за слабост, тъй като подзаглавието на книгата е „Език, литература, история”, а и езикът, и литературата, и историята са културни ядра, които в съпоставка биха конструирали обобщената философска интерпретация на славистиката.

253-87 славистика – научна конференция (София, 14-15 април 2006 г.): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ФЕНОМЕНОЛОГИЯ НА БИБЛИОТЕКИТЕ

Илиана Матеева

Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Четвърта нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив.

„Св. Св. Кирил и Методий“. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации“; Нар. библ. „П. Р. Славейков“ – В. Търново. – Велико Търново : Унив. изд. Св. Св. Кирил и Методий, 2006. – 264 с. : с ил. и факс.

Библиогр. и бел. в края на статиите.

Конгломератът от библиотеки, четене и комуникации представлява ядрото на съвременната култура – нейната хиперструктура, но в същото време – като че ли остава неразбран и отдалечен от ежедневните теми на деня, заливащи информационното пространство у нас (криминални събития, масово ширещи се прояви на нисш вкус...)

Важно е изтъкнатият системен културологичен

проблем (библиотеки – четене – комуникации) да придобие по-голяма публичност и той да бъде проучен задълбочено във всичките му комплексни аспекти.

Когато към връзката **библиотеки - четене - комуникации** прибавим и аспекта **история**, получаваме **авангарден научноизследователски комплекс по проблема**, който неизменно ни поставя пред дилемата – **по какъв път да се осъществи интеграцията между тези основни компоненти**, върху които се гради модерният информационен свят.

За да си отговорим на очертавания тук въпрос, следва да се обърнем към **първоизточника на световната памет – книгата**. Следователно, закономерно е, че IV-та научна конференция „Библиотеки, четене, комуникации”, организирана по инициатива на Великогърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий” и Народната библиотека „П. Р. Славейков” – Велико Търново, е посветена изцяло на обозначения проблем.

Значимият научен форум е посветен на 820-годишнината от въстанието на царете Асен и Петър и въздигането на Втората българска държава. Събитието е под надслов „Съвременни аспекти на историческата тема в българската книга”. Забележителна е и информационната оперативност на изданието: сред участниците на петата национална конференция на форума е разпространено книжното издание на четвъртата.

Пленарният доклад „Историческата тема в българската книга: Теми, издатели и поредици в съвременното ни книгоиздаване” (с. 7-44), изнесен от доц. д-р Лъчезар Георгиев, представлява своеобразна отправна точка на форума. В него е достигнато методологичното обобщение, че историческата тема заема основно място не само в белетристиката, но и в художествено-публицистичната и мемоарно-документалната книга. Многостранен и подробен концептуален анализ е направен след внимателен преглед на обемен книжовен материал, плод на цяла плеяда известни издателства („Български писател”, „Народна младеж”, „Век 22”, Издателството на БАН „Проф. Марин Дринов”, Университетското издателство „Св. Св. Кирил и Методий”, „Слово”, „Абагар”, „Захари Стоянов” и др.)

Темите: „Царевец в сегашно историческо време” (с. 44-50) на доц. д-р Петър Парижков, „Човекът и времето в историческия роман през 60-те и 70-те години на XX век” (с. 50-78) на доц. д-р Стефан Коларов, „Историческата тема в краеведската библиография вчера и днес” (с. 78-84) на Марин Ковачев дават информационна картина на различни исторически разрези на работата на библиотеките, на четенето и комуникациите. В тази връзка интересен проблем - в съзвучие с надсловата на IV научна конференция – **съвременни аспекти на историческата тема в българската книга** – значението на историческата библиография в условията на глобализация се разглежда в изследването на ст.н.с. д-р Цветана Стайкова (с. 84-91).

Темата за библиографията като средство за комуникация в историята е засегната и в изследванията на Теодор Иванов („Книговедската библиография в България 1944-1990” (с. 233-242) и Александър Ковачев. Последният от посочените автори търси отговор на въпроса: кой е съставителят на първата самостоятелна краеведска библиография в България (с. 222-233).

Различни аспекти, като история на българското право (ас. Пламена Попова, с. 91-96), преглед на съвременната религиозна литература (ас. Светла Шапкалова, с. 96-

109), историческата тема в българския театър (доц. д-р Севелина Гьорова, с. 109-114) и др., третира поведението на триадата: **библиотеки – четене – комуникации** в различни отрасли на съвременния културен живот.

Темата за езика на публицистиката в България като средство за „реконструкция” – а защо не и за бъдещо конструиране – на културно-историческото време – е обект на специално изследване на Марина Маринова (с. 121-131). Същият проблем засяга и доц. д-р Николай Поппетров (с. 194-204), като той поставя акцент върху историята на четенето и, в частност, документално-публицистичното четиво като корелация между минало и бъдеще.

Устойчивата тенденция към нарастващ интерес и широко разпространение на историческия роман, която го превръща в бестселър на цели две епохи, е основа на изследването на доц. д-р Евгения Русинова (с. 131-142). Убедително доказателство, че книгата всъщност е един от източниците на социалната история, представят: доц. д-р Жоржета Назърска в доклада си за мемоарните книги на Вера Мутафчиева (с. 142-152); ст. н. с. Радка Пенчева по проблема за историческия дискурс в книгата „Генерал-лейтенант Атанас Стефанов (1891-1944)” (с. 161-171); доц. д-р Елена Георгиева, която търси историческото в книгите на Константин Илиев (с. 171-179), и Живоदार Душков, който обединява четене, комуникация и история чрез перспективата, прокарана от легендите за Крали Марко до драмата „Маркови кули” на Тодор Дашков (с. 179-194).

Динамиката на времето и силният интерес към миналото са отразени в мащабното изследване на н.с. Живка Радева, която очертава историческата тема в книгите за Великотърновския край през периода 1985-2005 г. (с. 114-121).

Вестника, като посредник между различните информационни светове и провокатор на **големи** национални сюжети, представя Десислава Андрева в „Криминалната новина в един български възрожденски вестник” (с. 204-222). Тази на пръв поглед отдалечаваща се от проблемните рамки на конференцията тема всъщност комплексно характеризира връзката библиотеки – четене – комуникации, показвайки как вестникът на практика мултиплицира теми и послания и ги запечатва в историческия ареал.

Съдбата на старите вестници разглежда доц. д-р Васил Загоров, като повдига и друг въпрос – хигиената на четене на редки издания и не дотам добрите читателски навици на някои от ползвателите на този вид уникални издания (с. 257-262).

Едно от най-съвременните и най-гъвкави средства за комуникация е интернет. Тази информационно-комуникативна система представлява своеобразен мост между отделните културни светове, между настоящето и миналото. Мрежата е и един от най-новите начини за популяризиране на библиотеките и четенето. Онлайн каталозите и картотеките отдавна са факт. Това показва съвместната работа на Даниела Атанасова, Петър Първанов и Каталина Салтирова, свързана с електронното представяне на историческата книга (с. 242-247). Виртуалното пространство съчетава основните предимства на електронните и традиционните средства за предоставяне на информация, обединявайки текст, звукозапис и картини. Докладът „Исторически интернет сайтове – алтернативни на традиционната литература” (с. 247-257) утвърждава интернет комуникацията като отражение на развитието на познанието,

елемент от което е книгата.

Наистина в сборника с доклади от IV научна конференция се долавя пожеланието на организаторите и посланието на всеки от творците, участващи в него, за обобщаване на съвременните научни търсения не само в рамките на многообразната историческа проблематика на българската книга, но и във всички аспекти на връзката библиотеки – четене – комуникации. Докладите са поднесени с висок изследователски вкус, представят подробно различни исторически теми. Затова изработването на предметен показалец би направило изданието по-информативно. Липсва и авторски лист за по-бърза и лесна идентификация на специалистите, в който би следвало да се посочат и научните им титли и звания.

**254-88 библиотеки; четене; комуникации – научна конференция:
IV национална (В. Търново, 22-23 ноември 2005 г.): рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НОВ БРОЙ НА „MUSEUM” – СПИСАНИЕ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ

Ромина Николова

MUSEUM : Изд. на Музей на СУ „Св. Климент Охридски“ / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2006, N 5, 1-96 с. : с цв. ил.

Уникалният музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) има периодично издание, което поднася актуална информация за своите сбирки и е истинско културно събитие издаването на всеки негов нов брой. В настоящата рецензия ще представим бр. 5/2006 на списанието.

„Museum” е авторитетно списание, което има много читатели. Изданието е предназначено за всички интересувани се от музеите и, в частност, от музея на Alma Mater.

Списанието излиза веднъж в годината. Оформлението е луксозно. Снимковият материал

„Museum” е многообразен и с високо качество.

В настоящия брой 5/2006 г са включени следните рубрики:

- „Дарители и дарения”;
- „Факултетите”;
- „Преподавателите”;
- „Студентите”;
- „Шаржове”;
- „Бисери”;
- „Документи и материали”;
- „Музейни дейности”;
- „Ситни, дребни, като...”;

Информацията в „Museum” е поднесена в стегнат вид без излишен текст, като е акцентирано на визуалния материал.

Отделните рубрики в списанието следват една след друга, без да са въведени на нови страници, като по този начин е поместено по-голямо количество текст в списанието.

Интересен е разделът „Дарителите на музея на СУ през 2005”. В него са представени най-различни музейни експонати от дарители, като особено оригинално е дарението от Катедрата по Кирило-Методиевистика – шкаф- грамофон, принадлежал на акад. А. Теодоров-Балан, и комплект от грамофонни плочи с изпълнения на Вазовите произведения „Клепалото бие”, „Новото гробище над Сливница”, „Кочо” и „Иде ли”, реализирани от изтъкнати артисти от Народния театър „Иван Вазов”.

В последните страници на „Museum” е поместена рубриката „Ситни, дребни като...”. Тук читателят може да прочете мисли и афоризми от известни личности, както и анекдоти от световноизвестни физици.

Компютърният дизайн на Мирослав Богданов много добре подрежда детайлите на страниците и създава приятно усещане още при първия досег с изданието.

В списанието няма страница, указваща съдържанието на броя, което в известна степен затруднява читателя.

Като недостатък на оформлението на списанието следва да се отбележи и липсата на информация за периодичността на „Museum”.

255-89 музеология – СУ „Св. Климент Охридски“ – периодични издания: „Museum”: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НОВ БРОЙ НА СПИСАНИЕ „ПЛАМЪК” (N 3/4 ЗА 2007 Г.): ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА ПАНОРАМА

Златка Заркова

Пламък : Мес. списание за лит., изкуство и публицистика / Съюз на бълг. писатели. – София, 2007, N 3/4, 1-196 с.

Литературният и културният живот на всяка страна са индикация за духовния статус на нейното общество. Всеки нов брой на съвременните периодични издания от типа на създаденото от Гео Милев списание „Пламък” е най-точната мярка за динамиката в интелектуалния свят на обществото.

Именно от позицията на интерес към пулса на времето е важно да се говори специално за бр. 3-4 на списание „Пламък”, който излиза с подкрепата на Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство в Пловдив и е посветен на нея.

Цял информационен блок е обърнат към творчеството на назования спонсор: статиите на Йордан

Калайков „Академията за изкуства в старинен Пловдив през погледа на един пришълец” (с. 5-9); проф. Атанас Славчев – ректор на Академията „Като едно голямо семейство” (с. 10-12).

В цитираните статии е направена синтезирана картина на Академията за изкуства в старинен Пловдив. От публикациите става ясно, че животът в Академията протича на високо професионално ниво.

Интервюто със знаменития музикант Теодоси Спасов, взето от главния редактор на списанието поета Георги Константинов (с. 13-23), ни запознава с пътя, който виртуозът е изминал от Музикалното училище за народна музика в Котел до Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство в Пловдив. Този път е бил мечта за всички негови съученици и единственото възможно продължение на тяхното развитие в народната музика. Роденият в Исперих и отраснал в Котел музикант преоткрива себе си, влизайки да учи в Пловдивската академия. Тук той намира творческата си съдба и истинския път към съвременното и дори модерно звучене на древния инструмент кавал.

Логично продължение на интервюто с Теодоси Спасов е стихотворението „Любовен ад” (с. 24), посветено на музикалния виртуоз.

Описаният тук цикъл завършва с отворено писмо до читателите на сп. „Пламяк” (с. 25-27), в което проф. Георги Кънев благодари на периодичното издание за предоставената трибуна за представяне на пловдивската Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство.

Чрез списание „Пламяк” читателите се запознават с академията като институция, с нейните изяви, възпитаници и артистични постижения. Проф. Георги Кънев завършва отвореното си писмо с една мисъл на Йохан Волфганг Гьоте, която най-добре синтезира внушението:

„Ако да изтъкваш собствените си постижения е некрасиво, то да ги премълчаваш е неразумно.”

Вторият блок от структурирания корпус на разглежданото тук списание е наречен „Гласове от академичните зали”. Тук виждаме „Размисъл на прага на Европейския съюз” на Славчо Кисьов (с. 28-31). Доц. Албена Димова ни въвежда „Из Моцартовите ескизи на вечността” (с. 32-37). Авторката Илиана Тасева ни запознава с „Магията на танца” (с. 38-40), като проследява историческото му развитие от най-древни времена до наши дни, разглежда танцовото изкуство в различни държави и през различни епохи. Танцът е съпровождал духовното израстване на човешкия род много преди появата на другите изкуства. Танцът е най-органичният и първичен израз на човешките емоции и чувства. Проф. Даниела Дженева ни представя „Български танцов фолклор или танцът е преживяване” (с. 41-42), а проф. д-р Пламен Арабов публикува някои от стихотворенията си (с. 43-46).

Третият блок е „Тайните на древното изкуство”. Той ни запознава с факти от историята на Пловдив (с. 47-51). Отделни теми тук са застъпени в публикациите „Изкуството на иконописта” от Елена Кантарева-Дечева (с. 52-60), „Пловдив и традициите на българската църковнохорова музика” от Юлиан Куюмджиев (с. 61-63). Бележките на странстващия сценограф – „Фрагменти от едно пътуване” на Весела Статкова (с. 64-66) – завършват блока.

Наименованието на четвъртия блок само по себе си показва на какво всъщност е посветен този брой на сп. „Пламяк” – на „Студентско творчество”. Тук са включени авторски произведения на студенти от академията. Откроява се стихотворението на Берхин Шопова (с. 78) :

(...)

*Като обречена амфибия
се лутам в сивото пространство от бездушие...*

Учудващо е каква самота и разочарование от често бездушното ни и жестоко общество лъха от стиховете на младата поетеса. Улавяме фрустрацията на добрите хора, които не могат да се приспособят към „новите идеали” на обществото и са отхвърлени от него.

Последният блок е наречен „Литературен календар”. Тук са написани критични бележки и препоръки за новоизлезли на родния пазар книги. В статията на Илия Пехливанов „А е убит от английски куршум” (с. 147-148) е представена антологията „Тихата победа на поета”, написана от Петър Велчев, посветена на 120- годишнината от рождението на Димчо Дебелянов. Тук са включени повече от 130 творби на български поети, посветени и вдъхновени от Димчо Дебелянов.

Разглежданият брой на списание „Пламяк” се отличава с хармонично разпределение на съдържанието в него – еднакво внимание е отделено на литературата, изкуството и публицистиката. Добре би било тази структура да се съхрани при моделирането на следващите броеве. Списанието е знак за положителното развитие на посттоталитарното общество най-вече с деполитизираното съдържание на статиите.

Прави чест на издателите (а те са и редактори на списанието), че – независимо от икономическите и политическите сътресения в страната – успяват да съхранят името и на създаденото от Гео Милев преди повече от 80 години списание „Пламяк”.

Читателската аудитория пожелава на редакционния колектив още дълги години творчески живот и професионализъм.

256-90 литературознание; културология; критика – периодични издания: „Пламяк”: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СПРАВОЧНО-ИНФОРМАЦИОННОТО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

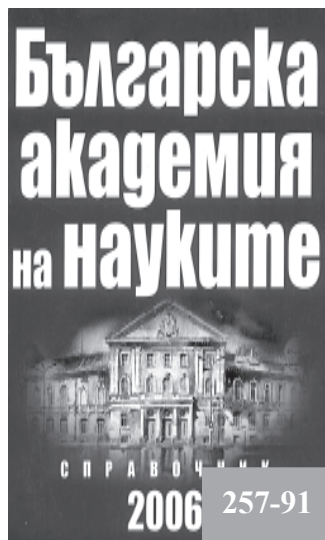
Евдокия Латовска

Справочник 2006 : БАН/ Бълг. акад. на науките.
– София : Акад. изд. [Проф.] М. Дринов, 2006. – 278 с.

Справочната литература на основното академично учреждение у нас е огромна ценност и новият „Справочник 2006” е явление в културно-информационния свят на България, тъй като той дава комплексно структурата, характера и продукцията на институцията.

Създаването на справочник за учреждение от ранга на Българска академия на науките е събитие в културно-информационния живот на страната.

В Браила – Румъния (*тогава*: Българско книжовно дружество) възниква Българската академия на науките. Институцията в продължение на 136 години изпълнява дълга си на „храм на българската духовност, хранител на българщината, национален център за наука и

знания, неразделна част от нашата държава и народ” (цит. по Предговора към книгата на акад. Иван Юхновски, с. 5).

Към сегашния момент Българска академия на науките включва петдесет и две автономни научни институции, шестнадесет независими научноизследователски лаборатории и центрове, Национален природонаучен музей, Национален археологически музей и Национален етнографски музей.

Предлаганият на вниманието на обществеността справочник дава кратко описание на Българска академия на науките, последвано от по-важните дати в историята на БАН. Тази хронология представлява изключителна ценност не само за историята на учреждението, но и за българите.

Председатели на Българска академия на науките са били известни учени и книжовници като проф. Марин Стоянов Дринов, проф. Васил Димитров Стоянов, проф. Богдан Димитров Филов, акад. Ангел Тончев Балеvски и други.

Върхова граница в хронологията е на отразявания в разглеждания справочен том материал е 29 март 2004 г., когато на Общото събрание на Българска академия на науките се избира акад. Иван Юхновски за председател.

Справочникът е изграден еднотипно по институции, като са дадени длъжности, присъстват сведения за академиците (с. 15), член-кореспондентите (с. 17-19). Включени са също и почетните членове и почетните доктори (с. 20).

Научните звена са дадени последователно по единна формула – название, адрес, e-mail, електронна страница или сайт. В информационния блок изпъкват основните научни направления, апаратура, международното сътрудничество и периодичните издания на звеното (с. 21-234).

На Центъра за обучение е отделено специално внимание (с. 236-237), както и на Специализираните звена (с. 239-252), и на академичното издателство „Проф. М. Дринов”.

Много ценни са допълненията: Закон на Българска академия за науките и Устав на Българска академия на науките, Международно сътрудничество и членство в международни научни организации, Двустранни споразумения на научно сътрудничество и обмен, и Списък на научните и специализираните звена.

За съжаление, липсата на азбучен показалец на периодичните издания и на дейците намалява възможностите за бързо и удобно търсене.

257-91 Българска академия на науките – справочно-информационни издания: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество
при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

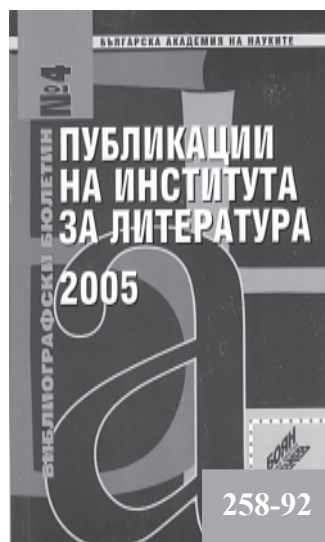
ВТОРИЧНОДОКУМЕНТАЛНА КАРТИНА НА „ПУБЛИКАЦИИ НА ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА 2005 Г.”

Даниела Генадиева

Публикации на Института за литература 2005 :
Библиогр. бюл. : N 4 / Състав. Йонка Найденова, Диана
Ралева, Нелма Вълчева. – София : Изд. център Боян
Пенев, 2006. – 79 с.

Институтът за литература при Българската
академия на науките представя пред своята аудитория
научната продукция на сътрудниците си чрез
издаването на библиографски бюлетин N 4.

Той съдържа изключително важна и ценна
информация за интересите и приносите на
изследователите в областите на литературната наука.
Тук изследователите са се представили и като автори на
различни литературни разработки като книги, статии,
учебници. А от изключителна важност е фактът, че те се
изявяват и като съставители, редактори и преводачи на
научна литература.

Възприетата от института класификационна схема отразява в голяма пълнота разработения материал, като се съобразява изключително много и с развитието на литературознанието в момента, както и със съвременната издателска политика.

Изданията на Института са дадени в началото на бюлетина, като по-голямата част от съдържащите се материали са представени *de visu*. Библиографското описание е според действащите стандарти, съобразно с главните дялове на отрасъла. В бюлетина се следва йерархията на източниците, която е: енциклопедии, речници, библиографии, сборници, поредици, списания, вестници. Има и подраздели, в които са представени: учебници и учебно-приложни издания, анкети, интервюта, спомени, документалистика, рецензии за научни изследвания и информации. Тук са отразени сведения за следните разновидности на авторската отговорност на документите: съставител, редактор, коментар; дисертационен труд.

При представянето на описанията отделни публикации са подредени по азбучен ред на фамилните имена на авторите или по редната дума на заглавието. За улеснение на ползващите бюлетина със звездичка пред порядния номер са отбелязани публикации, които са намерени по библиографски път или по сведения, дадени от автора, но те не са установени *de visu*. Когато подреждането е систематично и текстът разглежда по-сложна проблематика, бюлетинът представя преобладаващата. Ако даден материал от бюлетина е бил публикуван и в други източници, той се описва под първата си публикация. Другите публикации на този материал се дават в забележка включително и тези, които са на електронен носител.

В бюлетина имената на изследователите от Института са подчертани на всички места, където не са редна дума. Представени са и изданията, които са излезли от печат по-късно. Тук те фигурират с годината, през която са публикувани, а в прави скоби се слага годината, през която са публикувани в бюлетина.

В библиографския бюлетин не се включват рецензии, разработени за сътрудниците на института, и преводи на художествени текстове.

Удобство за ползването на бюлетина е именният показалец, който обединява отделните дейности на конкретен автор и така дава добра представа за цялостната му работа през съответната година.

Библиографският бюлетин на Института за литература е полезен източник за актуална информация, свързана с новите издания в света на литературата.

258-92 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2005 г.): рецензия

академична институция, е белег за вторичнодокументално отражение на творчеството на автора от самото професионално общество и е признак за генериране на могъщата линия в информационния свят на научния феномен на **библиографската персоналия**.

В изтъкнатата връзка библиографската поредица на Института за литература при БАН „Публикации на Института за литература“ представлява една специфична културно-информационна дейност, която е следа и за преодоляването на посттоталитарния стадий на обществото, в който пребивават мъчително дълго страните от източно- и централноевропейския ареал на света – явление, отличаващо се с пренебрежение към индивидуално значимото творчество.

От представената тук поредица издания можем да разберем всичко за приносите на един или друг автор, независимо от различните сфери на интелектуалните му прояви – **явление на интердисциплинарната съвременна парадигма на знание**.

Отпечатването на петата книжка (както и на всяка друга) от разглежданата тук забележителна поредица ни дава повод да погледнем на нея като на единен **корпус**.

Във всеки един от ежегодните томовете отразените материали са прегледани **de visu**. Публикациите, които не са открити **de visu** или по библиографски път, са отбелязани със звездичка (*) пред съответния пореден номер. Възприетата **класификационна схема** на изданието е съобразена с модерната представа за диференциация на литературознанието и неговите главни раздели, както следва: **история на литературата – българска и чуждестранна – теория на литературата – сравнително литературознание – интердисциплинарни изследвания – литературна критика**.

В рамките на всеки отделен подраздел – в последните деления на корпуса – материалът е представен еднотипно, по следния начин: **енциклопедии – речници – библиографии – книги – сборници – поредици – вестници – списания**. В зависимост от спецификата на самите подраздели са обособени допълнително и следните: **учебници и учебно-приложни издания** (например: Т. 1. – 9 с.; Т. 2. – 50 с.; Т. 3. – 35 с.; Т. 4. – 32 с.; 47 с.) – **анкети** (например: Т. 1. – 60 с.) – **интервюта** (например: Т. 1. – 60 с.; Т. 2. – 50 с.) – **спомени** (например: Т. 1. – 30 с.; Т. 2. – 51 с.) – **документалистика** (например: Т. 1. – 30 с.; Т. 2. – 51 с.) – **рецензии за научни изследвания** (например: Т. 1. – 14 с.; Т. 2. – 21 с.) – **съставител – редактор – коментар** (например: Т. 1. – 10 с.; Т. 2. – 12 с.) – **дисертации** (например: Т. 1. – 15 с.; Т. 2. – 22 с.). Присъствието на учебници и учебни пособия разширява читателския интерес както на преподаватели, така и на ученици.

Първите два тома от поредицата обхващат двугодишни периоди на отразяване на материала, а тенденцията за едногодишен период на обхват се наблюдава от третия том. В изданието като цяло присъства линията на нарастване на продукцията, предназначена за разпространение чрез продажби. Прави впечатление разширяването на собствените издания.

В първия том от поредицата наличието на чуждестранна литература е по-богато, отколкото в останалите три тома, което говори за характера на динамиката на публикуване на българските автори. От третия том публикациите се отразяват и на електронен носител, като понякога са дублирани и от публикации на книжен носител, свързани с препратка *също в*.

В научната литература се засилват интервютата и анкетите. Като цяло

тенденцията е черта на диалогичното, интерактивното мислене в съвременната културно-информационна парадигма. Описанията са направени съобразно действащите до момента стандарти. Отделните публикации, които се нуждаят от уточнение относно повода на написването, наличието на съавторство или характера на текста, са придружени от кратки анотации.

Разглежданата поредица е подготвена на базата на **уникалната персонална картотека на Института за литература и националната библиография на България**. Описаната комплексност на справочника го прави изчерпателен по обхват на библиографското **i n t e n t i o (насоченост)**.

Ценността на именния индекс е най-голяма: в него диференцирано са представени отделните авторски отговорности (редактор, съставител, преводач, рецензент; за нея, за него; предговор, послеслов; коментар и т.н.; срещат се съответни индикации и на латиница). Този подход е забележителен в професионално отношение и следва да бъде възприет в създаващите се библиографски указатели и в другите разновидности (научно-спомагателни, специални и др.).

За съжаление, в именния индекс отсъства осведомителна бележка за характера на предприето чрез него информационно моделиране, която би обогатила представителния вид на поредицата. Възможно е да бъде включен и съответен списък на отделните авторски отговорности (*вж по-горе*), който максимално би разширил и читателския адрес на поредицата. Вероятно, изработването на съответен именен показалец за определен период от време (например: на всеки пет години) би увеличил справочно-информационния потенциал на изданието. Препоръчително е да се разшири обема на включените преводи на художествени текстове. Значителен пропуск е и липсата на рецензии за публикации на сътрудниците на **Института за литература**.

Като цяло **публикациите на Института за литература** могат да бъдат успешно и многостранно използвани **в справочно-библиографската дейност**. Забележително е и мястото му в областта на персоналната библиография. Важно е такива начинания да не бъдат прекъсвани и да останат в националната и международната информационна среда.

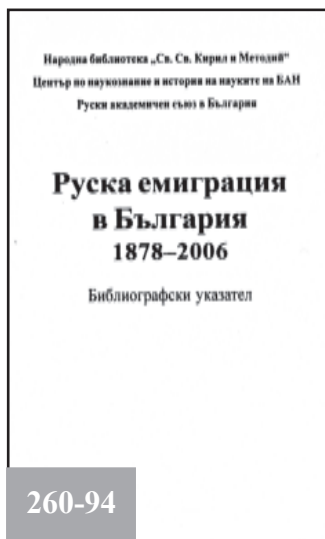
259-93 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2000-2006 г.): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ВТОРИЧНОДОКУМЕНТАЛНА КАРТИНА НА РУСКАТА ЕМИГРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ: 1878–2006 г.

Антония Козарева

Руска емиграция в България 1878-2006 :
Библиогр. указ. / Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий” ;
Ц-р по наукознание и история на науките на БАН ; Руски
акад. съюз в България ; Състав. Елха Денева, Сергей
Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред.
Сергей Рожков. – София : Нар. библ. Св. Св. Кирил и
Методий, 2006. – 112 с.

Въпросът за руската емиграция в България
никога не е получавал цялостна интерпретация.

Темата за Русия е много дълбоко вкоренена в
културното съзнание и психология на българското
общество и всеки щрих към него е щрих и към
историята на формиране на гражданското общество у
нас. Казаното се отнася към проблемите на руската
емиграция от Освобождението до наши дни
(1878-2006 г.). Представеното изследване е

библиографски указател. Неговата цел е да разкрие публикуваните материали в България по темата.

Трудът е дело на сътрудниците на Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ Елха Денева и ст.н.с. д-р Елена Янакиева, както и на ст.н.с. д-р Сергей Рожков. В изданието са представени отбрани материали в два раздела: книги (NN 1-82) и статии (NN 83-678). Сред книгите наблюдаваме две групи: посветени изцяло на темата (например: Абрамович, Димитър Александров. Във борба – N 1; Бялата емиграция в България – N 14 и др.) и книги, в които се споменава за отделни руски емигранти (например: Ковачев, Марин Александров. Галина Тагамлицка – N 35; Тихова, Надежда Иванова. Масалитинов – N 72 и др.). В тази група попадат 82 заглавия, от които 81 са на кирилица и 1 е на латиница (Lamouche, Leon. Michel Dragomanov).

Вторият раздел на библиографския указател дава публикации от периодичния печат – както в научни списания и периодични сборници (NN 83-448), така и във вестници (NN 449-678). В голям брой от случаите съставителите са разкрили аналитично представените материали и често ги придружават с кратки анотации, поясняващи авторското участие, наличието на библиографски и приложни бележки, както и аспекти от съдържанието им.

Липсата на библиографски указатели с аналитична разработка на българския периодичен печат преди 1952 г. е затруднило изключително много издирването на публикациите в тях.

Библиографският указател съдържа **именен показалец** (с. 103-110), който препраща към съответния пореден номер. Полезни за работата с този указател са и **показалецът на периодичните издания, публикували материали по темата**, както и **списъкът на използваните източници**. Те са подходяща ценна справочно-информационна карта на изданието, която би могла да се допълни от списъка на използваните източници на летописа на библиографски издания на Димитър Иванчев – „Български периодичен печат“.

Наистина изданието изпълнява своето предназначение: „да постави началото на солидна библиографска база за по-нататъшно задълбочено и системно изследване на необятната тема за руската емиграция в България“ (с. 13).

260-94 руска емиграция – ретроспективна библиография: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

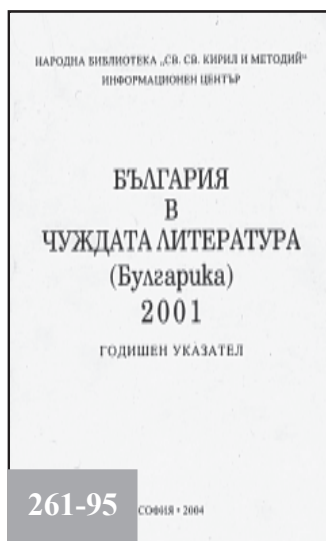
БЪЛГАРИЯ В ЧУЖДАТА ЛИТЕРАТУРА (БУЛГАРИКА)

Силвия Иванова

България в чуждата литература (Булгарика)
2001. – София : Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий”,
Информационен център, 2004. – 274 с.

Годишният библиографски указател „България в чуждата литература (Булгарика)” се издава от Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” от 1964 г. до днес.

Указателят обхваща произведения от чужди автори, написани за България и българския народ, произведения на български автори, издадени в чужбина, издания на българските общности в чужбина, които са публикувани на български език. Включени са произведения, посветени на България, също и произведения, посветени на страните от Югоизточна Европа, дунавския и черноморския регион, както и произведения, посветени на славянството и славянските страни.

Като структура указателят включва:

А: Публикации на чужденци за България и българския народ;

Б: Издания на български автори на чужди езици;

В: Издания на български език в чужбина.

Изданията, които са включени в указателя, са систематизирани по основните раздели на УДК. Като видове издания се включват: книги или части от книги, материали от конгреси, конференции и симпозиуми, дисертации (регистрират се в годишния указател: „Български дисертации“).

За издирване на самите материали екипът е използвал: текущи национални библиографии, каталози на национални библиотеки като тези на Австрия, Аржентина, Белгия, Великобритания, Германия, Испания, Италия, Македония, Русия, Франция, Чехия, Швейцария и други. Използвани са също: каталогът на Конгресната библиотека на Съединените американски щати, специални библиографии, достъпни чрез интернет, както и последните, получени в Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ печатни национални библиографски и специални указатели.

Повечето от библиографските описания са направени „де визу“ – на книги, притежание на Народната библиотека, или издирени в библиотеките на министерства, посолства, културни институти, на международни панаири на книгата и лични контакти.

Всички библиографски описания са съобразени с действащите в момента стандарти в България: за книги – БДС 15419-82, за аналитично описание – БДС 17264-91, за съкращения на думите – БДС 9736-82, БДС 15714-83, БДС 15715-83. Всяко описание на включените документи е снабдено с пореден номер, като групата цифри в долния десен ъгъл на някои описания представлява сигнатурата на книгата в Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

Имената на български автори на латиница в редната дума на основното библиографско описание и в показалците са транслитерирани според възприетите таблици за транслитерация, а в авторската отговорност са дадени така, както са написани на съответния език на оригинала.

Липсват сведения за физическата характеристика на някои библиографски описания, което означава, че данните не са посочени в съответния библиографски източник или в дадената чуждестранна база данни (например, NN 334, 349).

Изданиято „България в чуждата литература (Булгарика)“ има следните **показалци**:

Показалец на личните имена, в който са включени всички автори, редактори, съставители и др., подредени по азбучен ред на български език и чужда кирилица, а след това – написаните на латиница (посочен е и N на библиографското описание);

Показалец на колективните автори, който съдържа всички названия на организации, конференции, отразени в публикациите в книжен вариант;

Показалец на заглавията, в който са отразени заглавията на публикуваните в указателя произведения, описани под редна дума на заглавие (първо са посочени тези, които са на български език и чужда кирилица, а след това – на латиница);

Показалец на дисертациите – подреден по азбучен ред на авторите на дисертации (чуждестранни и българи, защитили научни трудове в чужбина);

Показалец на сериите (подредени азбучно; посочва се номерът на серията и

годината, в която тя е издадена);

Показалец на изданията по държави (подреден азбучно по имената на държавите; имената на авторите са написани на съответния език, на който са издадени произведенията);

Показалец на художествената литература по езици;

Показалец на художествената литература по държави.

Нивото на изпълнение на разглеждания тук библиографски указател е научна следа от перфектните културно-информационни традиции на Българския библиографски институт „Елин Пелин”, наследени и развивани с достойнство и компетентно през XX-XXI в. от Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”.

261-95 Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”.

Информационен център – булгарика; „България в чуждестранната литература”: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

БЪЛГАРИСТИКА (BULGARICA)

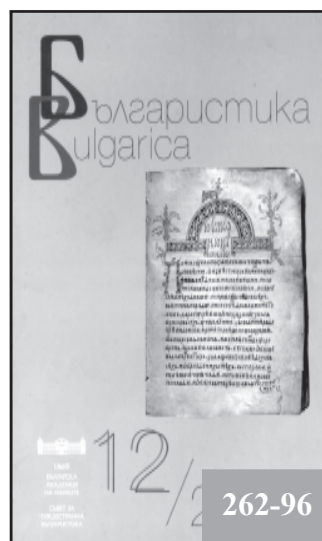
Елена Минева

Българистика = *Bulgarica* : Информ. бюлетин /
Бълг. акад. на науките. Център. библиотек. Съвет за чуждестр.
българистика. – София : Акад. изд. [Проф.] М. Дринов,
2006, N 12, 1-121 с.

Малко време ни остава за мислене и осмисляне
на опита и за преживяване на гордост от това, че сме
българи и принадлежим към един уникален древен
народ. Не ни остава време да помислим дори за това,
какво се твори в България днес на академично ниво.
Залети от масовия, често жълт поток от информация, не
можем да чуем имената на личностите, които творят в
руслото на духовното изграждане на страната ни в
днешно време.

Пред нас е списание, което може да ни
просветли по комплексната тема на българистиката.

Структурата на списанието е съобразена с

проблематиката на публикуваните в него многобройни материали.

Бюлетинът, започващ с уводни думи от акад. Константин Косев, акцентиращи върху политическата цел и 130-годишнината на Априлското въстание, включва разделите: **„Българска литература“** (книги и научна периодика от 2005 г.), **„Дисертации“**, **„Научни форуми“**, **„Хоризонти“**, **„Научен живот“**, **„Профили“**, **„Отзиви“** и **„Съобщения“** „за наградени учени. Трябва да се спомене още, че съдържанието, освен на български, е преведено и на английски език.

Разделът **„Българска литература“** започва с думи от редактора ст.н.с. д.ф.н. Анисава Любенова Милтенова и дава сведения за периодика и книги (монографии, сборници, учебни помагала, речници и др.). Научната периодика тук се представя, като във всяка книжка се подбират статии, студии, научни съобщения на български автори, които изследват българистични теми и проблеми в областта на хуманитарните и обществените науки. Имайки предвид спецификата на бюлетина, в него не се включват научни изследвания от чужди автори, преводни материали, както и рецензии, обзори и др.

В раздела **„Дисертации“** се съдържат библиографски описания на защитените научни трудове в областта (език и литература) през периода 2005/2006 г.

„Научни форуми“ синтезира информацията за протеклите симпозиуми, научни конференции, литературни четения, проекти и кръгли маси в отделите Език и литература и Изкуствознание.

В раздела **„Хоризонти“** се описва молдовската българистика в днешно време, като се обхваща периодът 2001-2005 г. Изключително полезни знания можем да получим и от допълнителната литература, доизясняваща проблема. А той е пречупен през погледа на доц. д-р Николай Червенков (Молдова).

Следва кратко описание на английски език на Централната библиотека при Българската академия на науките (БАН), информиращо ни за функциите, задачите, фонда и електронния каталог, научните изследвания, за системата ALEPH 500, с която работи библиотеката, както и това, че е национален координационен център за международните стандарти MARK21 и NARC2.

„Научният живот“ третира 24-тия международен лингвистичен симпозиум в Люблина; проведения през ноември 2005 г. Колегиум по възрожденска литература **„Литературата – топоси и посоки“**; харковските празници на българистиката; ежегодната конференция на Катедрата по кирилометодиевистика.

Разделът **„Профили“** се посвещава на чл.-кор. проф. Дора Иванова-Мирчева, отдала целия си живот за изследване на историята на българския език. Именно затова текстът за нея е озаглавен **„За историята на езика ни с любов“**. В раздела се съдържат още авторски текстове в памет на посветили се на науката личности. Сред тях са проф. Ян Кошка, проф. Александър Фол, д-р Павлина Бойчева.

Разделът **„Отзиви“** представя материали от Националната научна конференция в памет на проф. Йордан Заимов по случай 80-годишнината от рождението му и сборника **„Езиковедски проучвания“**, също в негова памет. Тук откриваме още рецензии за книгите: **„Славистични и българистични проучвания“** от Константинос Нихоритис; **„Български народни песни“** на Сергей Цветко; **„Кортенските колонии в Бесарабия. Ономастика. Език“** на Васил Кондов; а също и предоставяне на информация

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ВТОРИЧНОДОКУМЕНТАЛНА КАРТИНА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА

Антоанета Градева

Публикации на Института за литература : Т. 1- /
БАН. Инст. за лит. – София : Изд. център Боян Пенев,
2000- .

Т. 1. За 2000-2001 / Състав. Йонка Найденова,
Светла Иванова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – 72 с.

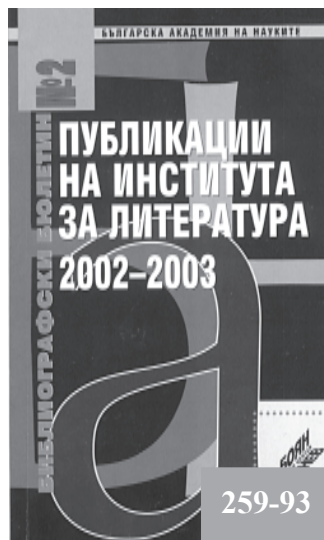
Т. 2. За 2002-2003 / Състав. Йонка Найденова,
Диана Ралева, Нелма Вълчева. – 104 с.

Т. 3. За 2003-2004 / Състав. Йонка Найденова,
Диана Ралева, Нелма Вълчева. – 96 с.

Т. 4. За 2005 / Състав. Йонка Найденова, Диана
Ралева, Нелма Вълчева. – 80 с.

Т. 5. За 2006 / Състав. Йонка Найденова, Диана
Ралева, Нелма Вълчева. – 92 с.

Културният факт да се публикува
специализирана библиографска информация за
изследванията на дейците, творещи в една или друга

за българския проект „Bibliotheca Slavica” във виртуалното пространство и съпоставката с други библиотеки. Авторката Нели Ганчева предоставя и библиографска справка по последната тема.

В раздела „Съобщения” прочитаме имената на чуждестранни учени, наградени с почетен знак „За заслуги към БАН” и почетен знак „Проф. Марин Дринов”.

Имайки предвид изложеното по-горе, трябва да сме признателни на всички личности, посветили задълбочените си и плодотворни научни дирения в името на апогея на най-висшия род – човешкия. Нека се научим да ценим такива перли в научния небосвод. А защо не подобен бюлетин да се роди и в масмедииите, за да е пълноценна работата на широк кръг от изследователите?

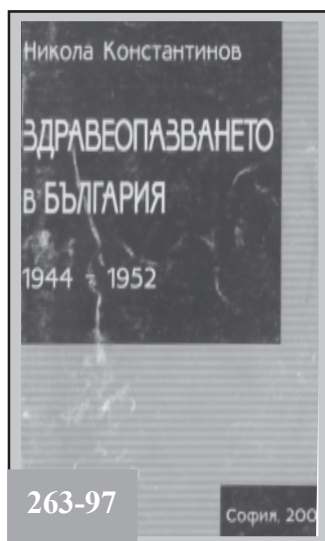
262-96 Българска академия на науките – „Българистика (Bulgarica)” – информационен бюлетин: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО В БЪЛГАРИЯ

Росен Петров

Константинов, Никола. Здравеопазването в България 1944-1952 : [Науч. моногр.] / Рец. : Евгения Калинова. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2006. – 408 с. : с табл.

В историята на посттоталитарния стадий на обществото не са чести появите на цялостни представителни концептуални и информационни картини върху слоеве от обществения живот от периода след 1944 г.

Забележителното на представената панорама от историята на медицината от времето на най-новата история Никола Константинов е във факта, че тя е посветена на проблем, явяващ се колосално социално достойнство на отминалия към 1989 г. обществен стадий на развитие, пометен от т. нар. „нежна” революция,

станал остър невралгичен период на целия преход след 1989 г., – здравеопазването.

Очевидно е желанието на автора в разглежданата монография да не социологизира крайно проблематиката здравеопазване, което изпъква на фона на избраната от него хронологична рамка на труда. Не целият период на тоталитарния строй (1944-1989 г.) е във фокуса на вниманието на Никола Константинов, а краткият исторически интервал от развитието на здравеопазването у нас през периода 1944-1952 г. – времето на коренни реорганизационни промени на държавната и социалната политика у нас.

Поради избрания хронологически дискурс на проблема на здравеопазването в научната монография тя се превръща в книга за политиката в отрасъла за значим период от преустройството му като държавен сектор на обществения живот в страната.

Книгата е изградена от пределно ясна структура – предговор (с. 5-8), три глави основно съдържание (с. 8-324), заключение (с. 325-328), приложения от документи (с. 329-405).

В предговора е направена кратка и компактна оценка на разглеждания период на здравеопазването у нас като “твърде спорен и за специалисти, и за потребители на здравни услуги” (с. 5).

Специално е изтъкната историографската основа на труда – той се основава на архивен свод от документи и системна картина от многообразни първични документи, които за първи път са привлечени за разглеждане. Проучени са основно Централният държавен архив (ЦДА), Архивът на МВР (АМВР), Държавните архиви на София и Пловдив, нормативните документи, периодичните издания по здравеопазване, стенографските дневници на XXVI Обикновено народно събрание и Великото народно събрание, “Държавен вестник” и др. Именно тези документи дават облика на представителните приложения към труда и подробно им пълно цитиране под линия, илюстриращи детайлно изложението в него.

Централните идеи на автора са систематизирани в три направления: политиката в областта на здравеопазването като част от държавната политика след 1944 г. (глава първа: с. 8-49); организационното структуриране на тази политика по професионални съсловия в здравеопазването и идеологически рамки (глава втора: с. 50-196), осигуряване на здравната дейност в страната (глава трета: с. 197-324).

Акценти се явяват репресиите в здравеопазването като социален фактор, за първи път получаващи обществена гласност в статистически цифри и детайлен анализ (с. 130-168). Критерийността за оценка на здравната дейност е в система от конкретни параметри: материална база, кадрово осигуряване, заразни болести, раждаемост и смърт.

Именно избраните параметри на изследването правят възможни неговата структурираност и прозрачност. Възможно, по предлаганата концептуална и критерийна рамка могат да бъдат проведени и съответни други изследователски направления и по последвалите 1952 г. хронологически периоди на здравеопазването у нас, което би позволило те да бъдат съпоставени и изучени като информационна цялост.

Навярно, справочно-информационното значение на изграждането на широка обществено достъпна електронна база от данни по здравеопазването е крайно

необходимо у нас за провеждането на редица многообразни наблюдения и съпоставки. Трудът на Никола Константинов прокарва пътя към изграждането на подобно методологично и практическо направление, защото основното в този труд е балансът между събирателската платформа на представеното изследване и създалата се благоприятна почва, която е на практика негова трансформирана концептуална платформа.

**263-97 здравеопазване в България – история (1944-1952 г.):
рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ОБЕЩАНИЕ КЪМ БЪЛГАРСКИЯ ЧИТАТЕЛ
ЗА НЕЗАБРАВИМИ ТЪРСЕНИЯ
ЧРЕЗ „КОРАБА НА СВЕТЛИНАТА”**

Петя Богданова

Каталог 2003-2007. – София : Изд. З. Стоянов,
2005. – 128 с. : с репрод.

„Каталог на издателство „Захарий Стоянов” е не само представяне на поредици и нови заглавия за периода 2003-2007 г., но и обещание към българския читател за бъдещи незабравими духовни търсения в света на художествената литература.

За пет години издателство „Захарий Стоянов” успява да съхрани както българската национална идентичност, така и блясъка на българската литературна и културна слава.

Издателството създава и „собствен” естетически и литературно-художествен кръг от най-ярки съвременни български писатели, художници, режисьори, артисти (Валери Петров, Антон Дончев, Леда Милева, проф. д-р Исак Паси, Виктор Пасков, Стоян Каролев,

Юрий Борисов). То успява да проведе над 500 литературни премиери в цялата страна, а над 50 000 души са присъствали на срещите с цвета на съвременната българска интелектуална общност.

„Каталог на издателство „Захарий Стоянов” отразява съдържанието на 21 поредици („Българска класика” в 120 тома, „Българска класика” – луксозни издания, „Съвременна българска поезия”, „Шедьовър”, „Философия и човек”, „Митология и антропология”, „Вяра и култура”, „Руска муза”, „Езотерика”, „Отечество любезно”): с. 9-115.

След лаконично и точно представяне на всяка една поредица в изданието следва обща характеристика на отделните публикации, придружена с кратки анотации. Всеки един информационен блок е придружен с репродуцирана корица, информация за броя на страниците, сведения за цената. В края на отделните поредици са отбелязани и предстоящите издания (автор и заглавие) като перспективна информация за читателя (Петко Тодоров – „Идилии”: с. 19).

Целта на каталога на издателство „Захарий Стоянов” е да информира българския читател за издадените произведения на книжния пазар. Ето защо в края на каталога са посочени и книжарниците (за цяла България, с адрес и телефон), в които могат да се намерят и закупят съответните книги: с. 116-127).

За улеснение на читателя и търговците на книги в разглеждания тук каталог е посочен и електронен адрес на Интернет книжарница (www.bgbook.dir.bg): с. 127.

Каталогът започва с преглед на многотомната поредица „Българска класика”. Всеки том тук е придружен от статии, анализиращи от различни гледни точки творчеството на 21 български класици (Захарий Стоянов, Иван Вазов, Йордан Йовков, Димчо Дебелянов, Христо Ботев, Пейо Яворов и др.). Изданието е насочено към ученици и студенти, както и към широката българска общественост. Редица бележити български творци с техните вечни произведения, са издадени в рамките на 3-годишен период от „Кораба от светлина” – издателство „Захарий Стоянов”: с. 9-22

За три години „Корабът” осъществява мащабен проект – събрани съчинения в осем тома. За първи път в него един-единствен преводач претворява гениалните творби на У. Шекспир на български език (Валери Петров). Същевременно с това за първи път в България излиза компактно и пълно издание на съчиненията на великия английски драматург.

Всеки том има предговор – критична студия (проф. Марко Минков – т. 1: Комедии; т. 2: Комедии; т. 3: Трагедии; т. 4: Трагедии; т. 5: Исторически драми; т. 6: Исторически драми; т. 7: Трагикомедии; т. 8: Романси и сонети: с. 23-29).

Пред българския читател издателство „Захарий Стоянов” представя, както още две фундаментални поредици от избрани творби – шест тома съчинения на Фридрих Ницше и шест тома съчинения на Николай Бердяев под общата редакция, съставителство и коментар от проф. д-р Исак Паси, така и първите три тома от 6-томното събрание на съчиненията на самия проф. д-р Исак Паси, което, като цяло, е едно впечатляващо интелектуално, философско и естетическо наследство: с. 30-35).

Поредица „Българска класика” – луксозни и библиофилски издания, включващи избрани произведения от отечествената литературна класика – автори и творби, които съхраняват пламъка на националната ни идентичност (Антон Дончев,

Захарий Стоянов, Христо Ботев, Пейо Яворов, Иван Вазов), е обособена в отделен информационен блок: с. 36-41).

„Съвременна българска поезия” (оформена в две серии – голяма и малка) е поредицата, която въвежда днешния български читател в прекрасния поетичен свят на някои от най-ярките ни съвременни лирици (Александър Геров, Валери Петров, Павел Матов, Дамян Дамянов: с. 42-50).

Поредицата „Шедьовър” представя на българския читател безсмъртни върхови произведения на световната литературна класика (Фьодор Достоевски – „Идиот”,

Стендал – „Червено и черно”, Емил Зола – „Човекът-звяр”, Джовани Бокачо – „Елегия на мадона Фиамета”, Марк Твен – „Един янки в двора на крал Артур”, Шодерло дьо Лакло – „Опасни връзки”: с. 51-59).

Ето и някои други поредици, които определят тематичните и художествени търсения на издателство „Захарий Стоянов”:

- „Философия и човек”: с. 60-69;
- „Бодхи”: с. 73-76;
- „Вяра и култура”: с. 77;
- „Руска муза”: с. 78-79;
- „Есеистична проза”: с. 83-84;
- „Съвременна българска проза”: с. 90-96;
- „Арго”: с. 110-111;
- „Чичопей”: с. 112-113.

Дълбоката стратегия на издателство „Захарий Стоянов” е непрекъснато да връща четящия човек към думите на гръцкия поет Константинос Кавафис (с. 5), които издателят Иван Гранитски изтъква и в предговора си към каталога, и чрез гражданската си позиция да е на кормилото на „кораба от светлина”:

*Недей забравя никога Итака.
Да стигнеш там – това е твойта цел,
ала по пътя никак да не бързаеш,
че по-добре – години да пътуваш
и остарял на острова да спреш,
богат, с каквото в пътя си спечелил,
без да очакваш нещо той да ти даде.*

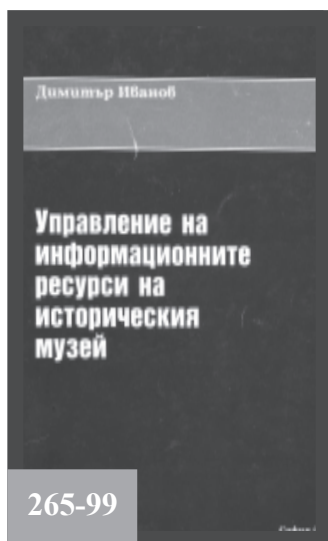
264-98 ретроспективна рекламна библиография на търговията с книги: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

„УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ РЕСУРСИ НА ИСТОРИЧЕСКИЯ МУЗЕЙ”

Стела Пантева

Иванов, Димитър. Управление на информационните ресурси на историческия музей [: Изследване]. – София : Арете, 2006. – 120 с.

Книгата представлява опит за кратко и възможно най-точно обобщение на резултатите от изследвания в две области – културна история и музеология. Музеоложкото проучване изхожда от предпоставката, че паметниците на материалната култура съдържат пряка изворова информация – кодирани свидетелства, които образуват изключително ценен информационен ресурс. Резервите на този ресурс могат да бъдат разкрити чрез разнообразни интерпретативни стратегии, но една от тях е изключително необходима в света, в който живеем – формирането и укрепването на характера на свободната личност като носител на националната култура.

Авторът на книгата има за цел чрез изследването

си да разкрие достатъчно възможности за разработването на проблема „Музеят през 20 век“. В помощ на своята идея той подрежда книгата си на принципа на отделни статии, всяка от тях със собствено заглавие и неизменно свързани една с друга. Всяка следваща допълва предишната, както предната загатва следващата я. Изградена на този принцип, книгата дава ясни представи за посланието, което иска да предаде авторът – Димитър Иванов.

За да направим обективна рецензия на този труд, ще разгледаме всяка от представените в него теми поотделно, като отбележим техните характеристики.

Първата тема, отразена в книгата, е „Институцията“. На първо място авторът обяснява понятието „музей“, неговото литературно и образователно значение, развитието на музея като институция в Атина. Постепенното развитие на музеите е пресъздадено сбито, но пълно. Авторът отделя внимание и на музея вече като съвременна институция, неговото ядро – колекциониране и съхранение на скъпи екзотични предмети. Отделено е внимание и на концепцията за публичното излагане на паметници в Европа, което е многопластов и сложен процес.

Втората от представените теми носи заглавието „Структура на ресурсите“. Тук се разкрива значението на понятието „изделие“. Другият ключов термин по темата е „културна историческа ценност“. Дадено е обяснение и на „виртуалния музей“, също така и на „музея на открито“. Информацията в тази тема е изключително полезна и много разбираемо поднесена на читателя.

Третата тема, интерпретирана в книгата, носи заглавието „Управлението“. Тук се обръща внимание на проблемните кръгове: политика – култура, политика – история, държава – нация, религия – толерантност и много други. Посочени са аспектите на управлението.

Четвъртата тема е озаглавена „Арете“. В нея читателят ще си изясни самото значение на думата от заглавието. Арете означава добродетел. Авторът ни запознава с историята на термина и неговото приложение. Обърнато е внимание и на въпроса дали арете – добродетелите могат да се окажат и проявени черти на характера на строителите на модерните общества и в частност на българското. Разбираме и за проекта Арете – идеи и образи, който се основава на хипотезата за структурообразуващия характер на осъзнатите качества като цялостен епос и за неговата ефикасност като инструмент при заемането и отстояването на обществена позиция. Системата Арете образува материята на преподаване, което има теоретично-приложен и аксиологически характер. Арете е и такова управление на инфоресурсите на историческия музей, при което социалните и психологическите дадености, получени от последователно натрупване през различни исторически епохи, се превръщат чрез педагогически метод и в етика.

Авторът дава идеи и насоки как да се организира образователния процес така, че да бъде пряко свързан с музея. Момент, който е изключително важен и полезен за читателя.

За завършващ елемент Д. Иванов е избрал кратко заключение, което сякаш затваря книгата. Състоящо се от две страници, заключението обобщава и четирите теми, взети заедно.

Като замисъл книгата на Димитър Иванов е много интересна, но за нейния прочит и разбиране обикновеният читател се нуждае от предварително запознаване със

семантиката на темата. За улеснение авторът е публикувал и предметен показалец, подреден азбучно. В книгата има изобилие на нови и рядко срещани термини, които е необходимо да са ясни на читателя, за да може той да достигне до същинското послание на автора. В обем от 120 страници Димитър Иванов е успял да изложи възможно най-пълно темата, като дори на места темите са изключително изчерпателни, имайки предвид малкия обем на самата книга. Плюс идеално изложение, което съдържа богат цветен снимков материал, придружен от ясни обяснителни бележки.

Книгата „Управление на информационните ресурси на историческия музей“ е ценно произведение, което заслужава своето достойно място в библиотеката на всеки любител и професионалист в областта на културно-историческото наследство. А защо не и в библиотеката на един обикновен интелигентен читател?

**265-99 музеология – исторически музей – информационни ресурси:
рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

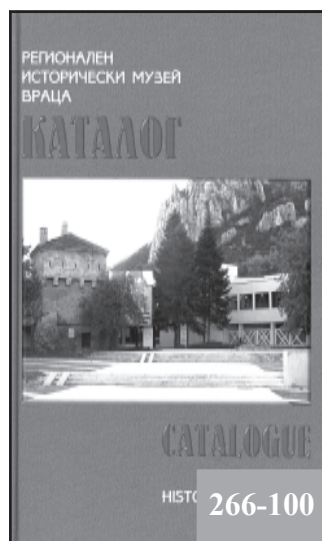
РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ, ГРАД ВРАЦА

Цветана Георгиева

Регионален исторически музей Враца :
Каталог / Състав. Георги Ганецовски и др. ; Предг. и
общ. ред. Иван Райкински. – Враца : Регион. ист.
музей, 2004. – 159 с.

Културно-историческите паметници са от
изключителна важност за нашето съвремие. Не само
защото те са красиви и представителни за държавата, но
и защото подпомагат опознаването на бита и традициите
на всяка нация, просъществувала в годините.

Каталогът на Регионалния исторически музей
във Враца представя музейното дело на града още от
зората на неговото възникване – през Възраждането.
В един обширен предговор, съставен от ст. н. с. Иван
Райкински – директор на музея, се разкрива историята и
развитието на културните паметници, носещи неговата
самобитност. Отбелязани са хората, допринесли за

развитието на музейното дело във Враца (хаджи Тошо Ценов, Андрей Цветков, Николай Дойнов, Цено Воденичаров, Тинка Павлова и др.).

В книгата са приведени писмени документи, свързани със строителството на града, археологическите разкопки в него и научните изследвания, които през годините са оставили следа за поколенията.

Предговорът съдържа подробна хронологична рамка на абсолютно всяко важно събитие, което гради музейната история на града. Това от своя страна запознава ясно читателя не само с Враца като архитектура, но и с българския дух още от времето на турското робство. Поради голямата ценност на този структурен елемент на книгата, той е резюмиран на руски и английски език.

Основният корпус на книгата се състои от над петстотин цветни фотоса, представящи нагледно богатството на музея във Враца. Материалите са подредени хронологично, всяка снимка е придружена от кратък текст – отново на български, руски и английски език. Самите фотоси разкриват изключителната българска самобитност и култура. Експонатите са различни ритуални и битови съдове, бижута, съкровища, оръжия, скулптури, дрехи, документи, икони, стари снимки, картини. Текстът към всяко изображение обяснява от кой период е експонатът на снимката, къде е намерен, какво представлява.

Снимков материал е представен още и след текста на предговора на книгата. На корицата на изданието подходящо са отпечатани панорамни снимки на град Враца и на Врачанския Балкан, който е една от най-внушителните гледки с общонационално символно значение поради наситеността на ареала с исторически събития.

Разглежданата книга е оформена изключително красиво, с твърди корици, печатът е с високо качество. Съставителите са подредили снимковия материал хронологично и от естетически позиции. Всяка страница съдържа не повече от шест фотоса, които са свързани помежду си тематично и по време. Допълнителното текстово описание дава още по-ясна представа за това какво представлява експонатът.

Каталогът е **миниатюра на Врачанския музей под формата на книга**. Това го превръща в един изключително ценен документ, носещ информация за поколенията.

266-100 музеология – регионален исторически музей (Враца) – каталог: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

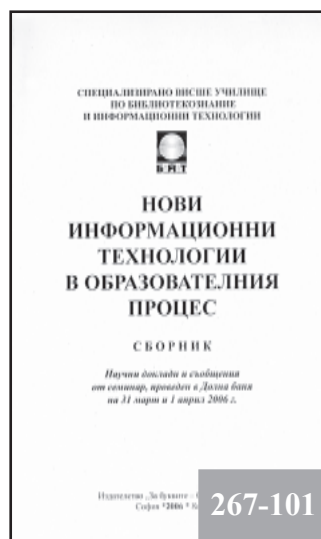
КАРТОГРАФИЯ НА НОВИТЕ ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Нора Костадинова

Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – София : За буквите – О писменехъ, 2006. – 164 с. : със сх., диагр.

Динамичното развитие на модерните информационни технологии революционизира целия свят във всички негови сфери. Информационните технологии са предизвикателство за нашата нация. В него технологиите представляват и иновативни авангардни направления в обучението. Всеки нов труд по този проблем е особена интелектуална ценност.

Разглежданият научен семинар е уникален форум в информационната сфера на България. Сборникът е дело на интелектуалния елит на СВУБИТ.

Той е резултат от работата на годишен семинар на тема: „Нови информационни технологии в образователния процес“.

Работата на семинара се наблюдава в три секции. Те са структурирани според архитектурата на учебните специалности.

От особено методологично значение е основният доклад, изнесен на семинара „Информационното общество – естествена среда за развитие на модерно образование“, представен от проф. д.ик.н. Стоян Денчев. В него е дадена модерната представа на 20-21 век за образованието като достъпен източник на информация. В контекста на идеята „информационно бедни – информационно богати“ продуктивно се разглежда образованието у нас.

Материалите, представени на I секция „Библиотекознание и модерен консерватизъм“, повдигат въпроси на терминологичното, аналитико-синтетичното и информационното образование. Виртуалният проект „Collaboration Across Borders“ е представен като възможност за сравнение и използване на информационните технологии при обучението на библиотекарите от доц. д-р Добринка Стойкова. Формирането на информационната образователна система е показан в диалектична цялост от доц. д-р Нели Костова.

Докладите на II секция „Информационни технологии и информационно общество“ са поднесени като основна характеристика в обществото от проф. д. ик.н. Стоян Денчев и доц. д-р Кристина Върбанова-Денчева.

Доц. д-р Севдалина Гълъбова поставя акцент в образователния процес, чрез който информационните комбинации от изразни средства – мултимедия, оперирани в он-лайн режим, релевантност – пертинентност, точност и пълнота, способстват за улесняването на учебния процес и променят цялостната концепция на обучението. Доц. С. Гълъбова анализира и възможността за развитие на електронното обучение чрез разширяване на контактите по интернет. Университетската информационна среда е изследвана на ст. ас. Иванка Павлова. Тя прави задълбочени анализи относно потенциалните потребители на университетска дигитална библиотека, както и отношението им към различните типове, видове и форми на представяне на информационните ресурси.

Правните аспекти на творчеството в информационната среда се третират от ас. Пламена Попова. Тя разглежда правото на интелектуална собственост и дигиталните творби като информационни продукти, чиято закрила се осигурява от националните правни системи.

Съвременните аспекти на културно-историческото наследство са в центъра на внимание на третата секция на форума „Интегративни социокommunikативни аспекти в развитието на културното наследство“. Комплексът от проблеми по темата е поставен от доц. д-р Евгений Сачев. Той обръща внимание на основната закономерност: усъвършенстване на социокommunikативни механизми за опазване, съхраняване и усвояване на културното наследство.

Прилагането на информационните технологии във факултативните религиозни дисциплини е обект на проучване на ас. Светла Шапкалова. Тя разкрива съвременния педагогически опит и изтъква ролята на религията в културно-историческото ни наследство.

Прегледът на сборника показва солидно ниво на картографиране на информационните технологии в образователния процес. Изданието е пионер в сферата и очертава нова магистрала на информационното моделиране.

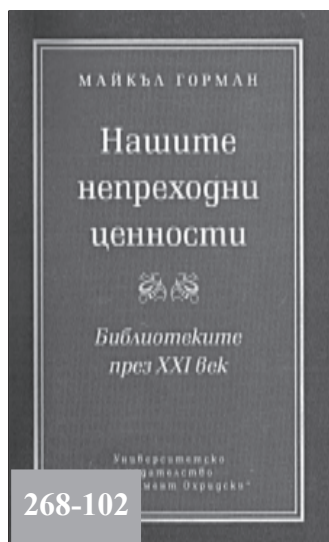
267-101 информационни технологии – образование – научни форуми – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31 март – 1 април 2006 г.): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СЪВРЕМЕННА ДИАЛОГИЧНА КОНЦЕПЦИЯ ЗА КУЛТУРНО-ИНФОРМАЦИОННАТА ФЕНОМЕНОЛОГИЯ НА БИБЛИОТЕКИТЕ

Диляна Гнафакис

Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2006. – 246 с.

С изгряването на XXI в. осезателно се забелязва оскъдно познаване от страна на Източноевропейския свят на библиотечно-информационните теории на съвременния Западен свят (Централна и Западна Европа, Съединените американски щати и Канада), в които през 50-60-те години на XX в. избухна т. нар. „информационен взрив“, „онлайнова революция“.

Новата книга на американския библиотекар и директор на университетските библиотеки в Урбана, Илинойс и Фресно, Калифорния, председател на Американската библиотечна асоциация, водещ съвременен специалист в областта на библиотекознанието, редактор на второто издание на

Англо-американските правила за каталогизация, автор на съкратеното издание на тези правила, както и на голям брой книги и статии в специализираните периодични издания, посветени на широк кръг библиотечни проблеми, Майкъл Горман (Michael Gorman) представлява ценно справочно издание. Мотив за нейното създаване е разрастващата се загриженост за бъдещето на библиотеките и за професията на библиотекаря. Тази загриженост се появява вследствие от наплива на електронните технологии в сферата на библиотеките.

Обект на разглеждания труд са библиотеките и тяхното развитие в бъдеще.

Основният проблем, засегнат в книгата, е да се въздейства върху хората в посока – те да се убедят, че традиционните библиотеки са едно забележително автономно място на информатизацията и те ще продължат да функционират, въпреки напредналото развитие на електронните технологии.

Сърцевина на книгата е дискусиата за преувеличената война между технологиите и библиотеките.

„Въпросът, разбира се, е дали тази технология ще унищожи, или ще укрепи библиотеките, дали виртуалната библиотека е във война с традиционната и възможно ли е това, което се случва, да не е революция и със сигурност да не е война?“ (цит. по предговора, с. 7)

Трудът е разделен на дванадесет глави. Той съдържа, както стана вече ясно, предговор, а също така и въведение.

В предговора Майкъл Горман сравнява отношението библиотека – електронни технологии с Американската революция (октомври 1781 г.).

Въведението е важна част от структурата на книгата. В него авторът разяснява ползата от нейното написване и прочитане. За тази цел той въвежда читателя в библиотекарската професия, в нейните позитивни и трудни страни. Тук той засяга промените и ценностите на библиотеките: какво всъщност представляват библиотекознанието и библиотекарят.

Майкъл Горман представя света на библиотеките като микрокосмос на големия свят – обнадяващ от технологиите, но смутен от неизвестността, променяща света по начин, който много хора разбират смътно.

Книгата е написана, за да подбужда към обсъждане на основните ценности на труда на библиотекаря. Специално внимание авторът е обърнал именно на тези ценности в труда си, защото „са полезни и могат да се използват в ежедневната практика, тъй като те представляват стандарти, с помощта на които можем да оценим дейността си, да преценим дали се приближаваме или отдалечаваме от целта си и да сравняваме действията си и начина си на живот с тези на другите и с идеалите, които тези ценности представляват“ (с. 18).

Целта на Майкъл Горман е да разяснява и преоткрива опорите на библиотекарската професия, за да може да предложи изчерпателна рамка за дискусия или да представи план, с който да се съобразяваме в бъдеще.

Първата глава на труда е озаглавена „История и философия на библиотечните ценности“. Поради факта, че библиотекознанието е приемано изцяло като практическа дейност, Майкъл Горман с помощта на учени и философи (Пиърс Бътлър, Ейбрахам Каплан, Джес Шири, Самюъл Ротстийн, Ранганатан) доказва, че библиотекознанието е

не само практическа, но и теоретична дейност. Проблемът, разглеждан тук, е прагматизмът на библиотекарите: „библиотекарите рядко си задават въпроса за философията на библиотекознанието” (с. 33). Засегната е темата за нахлуващите информационни технологии и тук авторът подходящо е избрал стратегията да третира проблема за нравствеността, както е при Самюъл Ротстийн: „В епохата на средствата за масова информация, която често изкривява и лишава от основа комуникацията, библиотеката трябва да играе особено важна роля за цялостно предоставяне на безпристрастна многостранна информация. Във време на информационен бум и необходимост хората да продължават да учат през целия си живот, библиотекарите трябва да играят особено важна роля, подпомагайки хората в осигуряването на необходимата им информация.” (с. 39-40).

Втората глава на книгата е озаглавена „Значението на библиотеките”. Тук авторът разкрива същността, историята и значението на посочената грандиозна културно-информационна система – библиотеката. Майкъл Горман прави сравнение между „традиционната” и „виртуалната” библиотека и показва какъв би бил светът, ако познатите ни библиотеки се заменят от виртуалните или книгите – от електронни списания. Той запознава читателите с това, че библиотеките могат да променят живота на всеки един от нас чрез непрекъснатото обучение.

Следващата глава е наречена „Библиотеката като място”. Тук Майкъл Горман представя библиотеката като особено прекрасно уникално пространство, спокойно и същевременно много динамично: „Библиотеката би могла да бъде едно от най-хубавите места в града – център на четене, интернет и филми, място за лекции, концерти и изложби... Библиотеката може да бъде и кафене, и ресторант, център за туристическа информация, безопасно място за децата и място за срещи на различни граждански групи.” (с. 70).

Четвъртата глава – „Отговорност за опазване на писменото културно наследство” – подробно описва отношението на библиотеките към отговорността за опазването на писменото културно наследство: „задачата на библиотекаря е да опазва миналото за просвещение на настоящето, да го съхранява не заради самото него или от колекционерско любопитство, а заради неговото значение за днешния и утрешния ден.” (с. 92).

„Библиотеката – място за услуги” – петата глава – детайлно и ясно показва колко полезни могат да бъдат библиотечните услуги: обслужване, комплектуване и обработка на библиотечните фондове, общуване с ползвателите, както и подкрепа на хора в неравностойно положение и че без тях библиотеката трудно би съществувала.

В глава „Интелектуална свобода” Майкъл Горман разяснява какво означава изразът “интелектуална свобода”, разкрива връзката между нея и библиотеките, показва феномена в действие във връзка с интернет пространството.

„Рационализъм” (осма глава на труда) в съвременната библиотека е показан чрез задълбочен размисъл върху изходното понятие и прагматичната му същност. Тук е разкрита рационалната природа на библиотеките.

Майкъл Горман засяга една от най-важните теми за нашето общество – грамотността и познанията: „В днешно време, когато повечето от нас тичат, вместо да четат, и когато научаваме повече, отколкото разбираме, аз искам да призова за връщане

към книгите. Книгата остава онзи малък и удобен инструмент, наречен от нас ключ” (с. 188). Авторът отговаря и на важни въпроси като: „Какво представляват грамотността и познанията?“, „Доколко сме грамотни?“, „С какво могат да помогнат библиотекарите за повишаване на грамотността?“, „Има ли алтернатива на грамотността?“.

„Равен достъп до записаното знание и информация” е проблемът на деветата глава на труда. Тук Майкъл Горман се опитва да убеди библиотекарите и читателите, че до библиотечните ресурси и услуги трябва да има достъп всеки, независимо от това кой е той и при какви условия живее. Авторът дава ясна представа за равния достъп чрез таблица, озаглавена „Ограничения пред равния достъп”, в която има тристепенна градация на причините: персонална, институционална и социална. Майкъл Горман представя и пет крачки към равнопоставеност на достъпа до информацията, с което се опитва да покаже, че има начин да се постигне равенство между всички желаещи да се ограмотяват.

„Опазване на лична информация” (десета глава) засяга темата като част от проблема за личното пространство на човека в обществото.

Демокрацията е определена като ключова обществена форма, осигуряваща връзката между библиотеките, ползвателите на библиотеките и интернет (единадесета глава).

Последната глава на книгата – „Вярвайте в бъдещето” разкрива оптимизма на автора, резюмирайки изследваните в нея и изброени тук детайлно аспекти на труда.

Като цяло книгата „Нашите непреходни ценности” е пронизана от вяра в бъдещето на библиотеките и противостои на песимистично настроените мнения в областта, придържащи се към позитивните рационалистични прогнози.

Написана на достъпен език, съпроводена с обилие от важни дефиниции и ценни емпирични обобщения, книгата съдържа библиографски и други бележки. Наличието на предметен показалец към труда би повдигнало справочно-информационната му стойност.

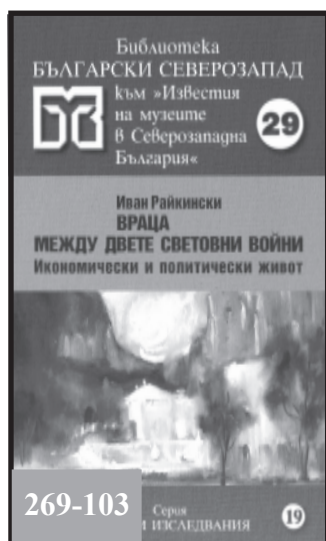
268-102 библиотекознание (САЩ) – ценности – равен достъп до записаното знание и информация: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ИКОНОМИЧЕСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК НА ГРАД ВРАЦА

Гергана Баренска

Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот. – Враца : Сдружение Известия на музеите в Северозап. България, 2007. – 206 с. : с [черно-бели] ил. – (Библ. Български Северозапад).

Достигането до комплексно знание за всеки град представлява значима ценност за културното наследство на страната.

Драматичният XX век – век на много войни, от които – две световни, прави интересен опита да се разгледат всички историческо-културни региони – както по света, така и в България. Приносът на историка Иван Райкински да покаже икономическия и политическия живот на Враца между двете световни войни е значителен успех за създаване на едно безценно справочно-информационно издание.

Иван Райкински е роден на 11 юли 1942 г. в с. Соколаре, Врачанска област. Той завършва средно образование в родното си село и в гимназията в Бяла Слатина. След това Иван Райкински продължава образованието си по специалност история в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 1967 г. изследователят е уредник, от 1977 г. – научен сътрудник и от 1986 г. – старши научен сътрудник в Историческия музей – Враца. Той е автор на забележителни трудове в областта на краезнанието.

Архитектурата на разглежданата книга впечатлява със своята логика. Глава първа разкрива социално-икономическото развитие на Враца от 1918 г. до 1941 г. Проследено е участието на България в Първата световна война, има богат илюстративен и табличен материал, който показва врачанските фирми по това време. Тези и други документи са представени за първи път в систематизиран вид на вниманието на културната общественост.

Любопитни моменти като фрагменти от каталога на Коларница (с. 34-35) показват нивото на технологичната култура на обществото.

Глава втора от справочника е посветена на политическите процеси след Първата световна война (1918-1923 г.), които са представени чрез два основни момента: непосредственото въздействие на Октомврийската революция в Русия (с. 43-56) и самостоятелното управление на БЗНС (с. 56-89).

Третата глава на книгата обхваща развитието на политическите отношения през управлението на правителството на Демократическия сговор през 1923-1931 г. Тази структурна част на труда е разделена вътрешно на две части, като първата е посветена на промените, настъпили през Първия сговористки режим (с. 90-113) и съответно тези, настъпили през Втория сговористки режим (с. 114-149).

Политическият живот през 30-те години в навечерието на Втората световна война намира своето подробно отражение, представен през призмата както на управлението на Народния блок (с. 150-167), така и по време на преврата от 19 май 1934 г. и установяването на авторитарна власт (с. 168-189).

Разделите на справочника са снабдени с подробни бележки, които са с голяма стойност за читателя. В края на тома е поместен списък от извори и библиография (с. 190-193), в които са представени документалните източници, периодичния печат, книгите и статиите, спомогнали за написването на това така ценно издание. Показалецът на личните и географски имена (с. 193-200) е важна част от изданието, без която всеки справочник не би бил толкова полезен.

Заслужава да бъдат изтъкнати особено експозиционните решения в книгата: основните нейни текстове са съпроводени с обилен и добре подбран илюстративен материал.

Добре представен в изданието е комплексът от икономическия и политическия живот на Враца, но, за съжаление, отсъства картина на художествената и културната битност на града.

Пожелаваме на автора – като негова следваща научна цел – изграждането на цялостна картина на град Враца (икономическа, политическа, културна...).

269-103 икономика – политика – справочни издания – краезнание

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

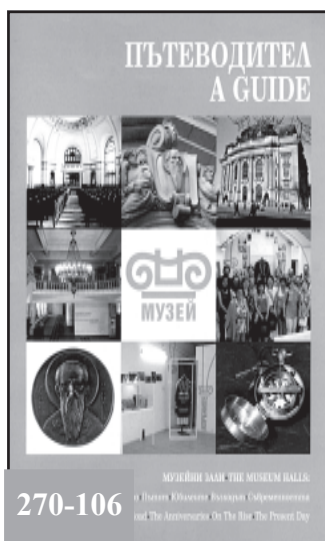
Том 2, 2008

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies*

Volume 2, 2008

ПЪТЕВОДИТЕЛ НА АЛМА МАТЕР

Радка Ангелова

[Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ : Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide / Състав. ... ; Прев. Константин Грозев; Дизайн Мирослав Богданов. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2006. – 50 с. : с ил.

Културата на изграждане на музеи във висшите учебни заведения и снабдяването на тези уникални хранилища на духовността с Пътеводители е черта на самоосъзнаващите се общества като генератори, пазители и разпространители на интелектуални ценности.

Идеята за основаване на музей на първото висше училище в България има впечатляваща история. Тя възниква още в хода на юбилейните тържества, посветени на 50-годишнината от създаването на

Софийския университет. Особено значима е инициативата по време на честванията на 110-годишнината на най-старото българско висше училище през 1988 г., когато е открита постоянната експозиция на Музея на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ).

В подкуполното пространство в североизточния край на северното крило на СУ, завършен окончателно през 1985 г. – дело на арх. Веселин Дуковски от сдружението „Мостове“ на българите, живеещи в чужбина, е разположена композицията на уникалния обект.

Музейният фонд съдържа веществени документи, художествени и фотоматериали за историята на СУ, подредени в постоянна композиция. Сценарият на аранжирането на материалите е разработен от доц. д-р Цвета Тодорова от Историческия факултет на СУ, която е изпълнителен директор на музея. Художественото оформление на проекта е дело на колектив от Националната художествена академия с ръководител проф. Лъчезар Лозанов.

Наскоро появилият се „Пътеводител“ на уникалната музейна сбирка е ценен справочник по събраните материали, който въвежда посетителя в духа и атмосферата на Алма матер.

Рецензираният текст е изграден от синтезирано **изложение-проспект** на музейното пространство и изпълващите го характерни обекти, поднесено с находчивото ярко заглавие **„Музеят Алма матер – бъдеще за миналото“**. Тук прави впечатление забележителната компетентност на автора, който говори за „Централната ос на музейното пространство“ (с. 4). Отличителните знаци на ректорското достойнство – огърлицата, жезълът и тогата, ликовете на 53-та ректори на СУ от създаването му до днес и пр. Обектите са представени в цялостна системна картина на историята и настоящето.

Музейните експонати, фотосите и текстовете са организирани в шест тематично обособени зали: „Корените“, „Началото“, „Пътят“, „Възходът“, „Юбилеите“ и „Съвременността“.

Възстановката на преподавателското бюро с личните вещи на проф. д-р Васил Златарски, химическите везни и кутия с грамове на проф. Асен Златаров, шкаф-грамофон на акад. Ал. Тодоров-Балан са част от музейната колекция, препащащи към системното цяло на експозицията.

Обстоятелството, че уредникът на музейната сбирка е автор на неговия експозиционен сценарий и на разглеждания „Пътеводител“, дава майсторски резултат – завършек в текста на рецензирания труд. Наред със средствата на класическото експониране на музейните материали в пространството на музея са въведени в компютърна мрежа около петстотин слайда с многообразни допълнителни ценни данни, текстове и т.н. – дело както на авторката – съставителката на пътеводителя, така и на дизайнера на композицията и на разглежданото издание – доц. Мирослав Богданов (Национална художествена академия).

Цялостната структура на пътеводителя е определена от 115-те илюстрации (някои от които са дадени в по няколко кадъра, всички от които са придружени от подробни еднотипни описания, изведени в специален **Списък на илюстрациите** – с.13-40). Например, описанието на 29 ил.: Портретите на първите ректори –

проф. А. Тодоров-Балан (три мандата ректор) и Д. Д. Агура (четири мандата ректор) (худ. С. Ивойлов, 1988 г.); на 32 ил.: Тефтерчето на проф. В. Златарски (1897 г.); на 83 ил.: скулптурата на Св. Климент Охридски от проф. А. Дудулов (1930 г.) и т.н. Тези точни описания са справочно-информационни текстове към колекцията, илюстрирания материал, подобно на възприетите, експозиционните решения са безупречни. Те са дело на изтънчен естетически вкус и високо художествено майсторство.

Качественото изпълнение на превода на английски език, дело на Костадин Грозев, естествено финализира текста на пътеводителя (с. 41-46).

Приветствайки автора и съставителя, художника и преводача, създали пътеводителя на Алма Матер, искаме да насочим внимание на издателското общество у нас към тази интелигентна и изящна книга, която може да служи за образец на други аналогични начинания. Едновременно с това пишещият настоящите редове се осмелява да изкаже мнение, че подобни високо наситени с данни (имена, години, обекти) издания (особено пътеводителите!) се нуждаят от специална система от показалци, които да изпълняват ролята на културно-информационни ключове към поднесената информация.

270-106 Софийски университет „Св. Климент Охридски” – музей – пътеводител: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

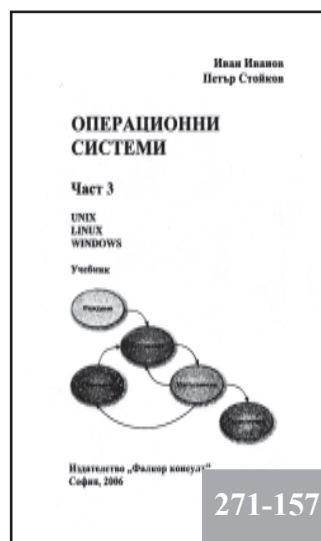
*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЦЕННО ИЗДАНИЕ ПО ОПЕРАЦИОННИ СИСТЕМИ

Анна Вучкова

Иванов, Иван и др. Операционни системи :
Ч. 3 : UNIX, LINUX, Windows : Учебник / Иван
Иванов, Петър Стойков. – София : Фалкор консулт,
2006. – 148 с. : с табл., сх.

Представената книга е трета част от поредицата Операционни системи. Настоящата рецензия няма за цел да прави описание на всички части на книгата, а само на третата част. Основният корпус се състои от три равнопоставени глави, всяка от които е посветена на една от операционните системи – UNIX, Linux и Windows. И трите глави са изградени по един и същи модул: история на създаване, принципи на изграждане, архитектура. Учебникът има библиографски списък, който е оформен в две части – първият на кирилица, а вторият на латиница. Даден е и списък с използваните сайтове, които са шест на брой. Последният елемент на

учебника е въпросник за изпита – има 17 въпроса.

Начинът на излагане на материала позволява използването на учебника да се изучава след придобиване на основни знания за процесите, управлението на паметта и файловете в операционните системи. В първата глава е разгледана операционната система UNIX. Тя е написана изцяло на езика за програмиране C, което я прави лесно преносима между различните платформи. Разработването на системата е подчинено на преследването на конкретни цели, като системата съдържа три интерфейса – обвивка, библиотека C и системни изисквания. В тази част последователно са разгледани историята на създаване на системата, нейният обзор и самата архитектура.

Във втората глава на учебника е разгледана операционната система Linux – система, която бързо нараства и впоследствие се развива в пълноценен клон на UNIX с виртуална памет, по-сложна файлова система и много добавени функции.

Необичайна особеност на Linux е нейният бизнес модел, който позволява свободно разпространяващо се програмно осигуряване, т.е. софтуер, който се разпространява с отворен код, запазвайки дефинирани правила като:

1. Всеки пакет с отворен код се разпространява напълно свободно, като това не изключва неговата продажба.
2. Освен програмата трябва да се предостави и изходният ѝ код. На това се базира и моделът на отворения код за подобрене и развитие на софтуера.
3. Промененият изходен код да се разпространява по същия начин, както и оригиналният.

В тази глава последователно и много внимателно са разгледани процесите в операционната система Linux, управлението на паметта, файловата система и сигурността в системата.

В третата глава на книгата е разгледана системата Windows. Тази глава започва с кратка характеристика на видовете продукти (MS-DOS, Windows 95, 98, Me, XP). Като цяло Windows се гради на два принципа:

1. Данните и приложенията, на които се обляга функционирането на операционната система, да са обезопасени от увреждания. Приложенията, на които разчита системата, се изпълняват в режим kernel (режим с най-висока степен на защита), а приложенията на потребителите се изпълняват в режим user (режим с най-ниска степен на защита).
2. Windows представлява множество от взаимосвързани приложения. Съставен е от много файлове. Този подход позволява на други производители да допълват нови функции към операционната система и да увеличават нейната функционалност.

След това в учебника е проследена цялата същност на Windows, започвайки от архитектурата. Тази книга е с много пълен терминологичен списък, богата е на илюстрации – има много ценни таблици, които дават по-ясна представа за операционните системи. Написана е на ясен език, което улеснява нейното четене и разбиране, превръща я в едно много добро помагало, предназначено както за начинаещи в сферата на операционните системи, така и за напреднали.

271-157 операционни системи: UNIX, LINUX, Windows – учебна литература / Иван Иванов, Петър Стойков: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

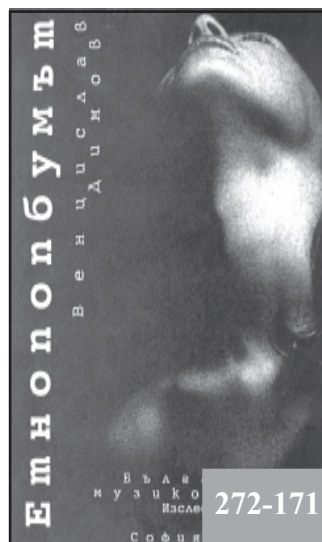
*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ПЪРВО МУЗИКАЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЯВЛЕНИЕТО ПОПФОЛК

Марчела Младенова

Димов, Венцислав. Българско музикознание.
Етнопопбузмът : Моногр. изслед. – София, 2001. – 193 с.

Подходът на автора на разглежданото монографично произведение е многоаспектен – и историко-културен, и музикално-феноменологичен. Този подход е изграден и на обширен емпиричен материал – на базата на познаване на традициите в областта на музикалния жанр попфолк, съотнесен и разграничен от такива явления като по-обширния феномен на попмузиката. Корените на попфолка, несъмнено, са във времето на Българското възраждане. От този момент започва хронологично изследването. В книгата се проследява развитието на явлението до 90-те години на XX в. Дълбоко български по природа, попфолкът в своята същност е преплетен с подобни музикални направления, разпространени по цялата

територия на съседните ни страни от Балканския полуостров, от които се влияе до голяма степен. В (авто)терминологията си попфолкът повтаря или заимства някои от термините, с които се назовават сходни явления в Сърбия, Гърция, Турция, Македония и Румъния. Именно такава е теоретичната постановка на явлението попфолк като българска проява в масовата музикална култура в изследването на музиковеда Венцислав Димов, известен с трайния си интерес към проблематиката. Отличителна черта на труда е историографската му природа. В него обилно и пределно систематизирано се цитира коректно съществуващият изследователски опит, възникващ по определени фрагменти – теми, изпълнители и т.н., характерни за разволя на българската етномузикология.

В центъра на внимание на автора е процесът на създаване и утвърждаване на явлението попфолк, като за база на сравнение и наблюдение са привлечени различни прояви на етнопопмузиката и присъствието ѝ в медийната ни култура. В. Димов обобщава в своето изследване, че, надхвърляйки измеренията на познатата в медийното пространство чалга, етнопопмузиката е реална и значима част от културния избор на обществото.

Публиката на тази музика е предимно семейна и принципно нееднородна. Провел редица интервюта с фолкзвезди, автори на музика и текстове на етнопопфолк произведения, В. Димов отчита, че се сблъскваме с феномен, изпреварващ развитието на музиковедската теория в областта – новият фолк не е толкова музикално явление, колкото културен избор, който разкрива възможности за творческа изява на определен кръг носители на съответна култура хора, търсещи специфично междуличностно общуване. Изследователят доказва, че етнопопфолкмузиката не следва да се смята единствено за затворена в сферата на развлечението и абсолютно непрестижна; тя твърде агресивно навлиза в ежедневието и широкото пространство на социокултурната информационна среда.

Новият фолк чрез монографията на В. Димов се осмисля не толкова като музика на една определена социална група, а като избор на множество от групи хора, формирайки тяхната емоционална връзка и начин на образно възприятие на действителността (мислене).

Разглежданият феномен е представен като кореспондиращ с промените в културата – като следствие от социополитическата конфигурация в него – и е в пряко взаимодействие с развиващата се култура на особеностите на средния бизнес у нас, необикновено интензивно рефлектиращ в медийното пространство, моделирайки медийната култура на обществото. Качество на книгата – първо музикално изследване на явлението попфолк у нас – е възможността тя да се чете едновременно и в музиковедски контекст (който в настоящата рецензия не е застъпен детайлно, и, очевидно, ще привлече вниманието на специалистите), и в социокултурологичен, информационен аспект, върху който е фокусирано настоящото изложение, обособяващо се като относително самостоятелен пласт на труда и чрез формулировката на заглавието – като значимо застрашително обществено-психологическо явление – „Етнопопбумът”.

272-171 попфолк – изследване: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

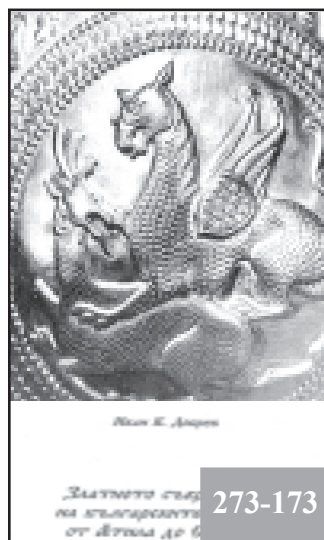
НОВА КНИГА ЗА СЪКРОВИЩАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ХАНОВЕ

Владислав Иванов

Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон : [Лингвист.-историогр. изследване]. – София : Рива, 2005. – 511 с.

Историческите ценности имат огромно значение, не само със своята материална стойност, но и с влиянието си за изграждане на национално самочувствие. Днес, когато много иманяри се отправят към отделни археологически обекти, стои въпросът за опазването на археологическите находки. Затова и книги, от рода на изследваната, са обърнати не толкова към тиражи и сензация, а по-скоро към обогатяване знанията ни по средновековна история и формирането на самочувствие в българското самосъзнание на европейци с дълга и богата история.

Автор на книгата е проф. д-р Иван Добрев. Интересното за него е, че той е автор на първия у нас

273-173

превод на Свещения Коран. Той е публикувал в наши и чуждестранни научни издания голям брой изследвания от областта на общата теория на езика, лингвосемиотиката и семантиката, морфологията и синтаксиса на съвременния турски език, българската ономастика от източен произход, етимология, контактите и влиянието на иранските и тюркските езици върху българския език, прабългарското езикознание и етнолингвистика и др.

Книгата е концентрирана върху златното съкровище от Надь Сент-Миклош (градчето, където е открито съкровището; не е възможно да се определи названието му).

Целта на изследването е остро полемична – оборване на чуждите теории и доказване българската идентичност на съкровището. Изследването е проведено на базата и анализа на изобилен емпиричен материал под формата на голям брой прабългарски думи и имена, прабългарски етнически групи, лица и събития от Късната античност и Ранното средновековие в така очертаната политико-географска област.

Очевидно огромен изследователски път е извървян от автора на книгата до издаването ѝ.

Изданието е проучване за прабългарите и техния език от Късната античност и Ранното средновековие по земите на Източна и Средна Европа, Кавказ и Балканите. Обстойно са разгледани границите и населението в отвъддунавска България, българските князе, жупани и воеводи.

Доста убедително е представена историята по заграбването на териториите отвъд река Дунав от маджарите.

Представени са основните хипотези за произхода и принадлежността на съкровището.

Надали има друго съкровище по света, а те изобщо не са толкова много, което да е предмет на интерес на толкова голям брой изследователи от най-различни научни области и направления. И тезите, и хипотезите относно състава, произхода и принадлежността на това съкровище са толкова много на брой и така разнообразни, както за Златното съкровище „Надь Сент-Миклош”.

От книгата на проф. д-р Иван Добрев разбираме всъщност защо в „Унгарската хипотеза” има съществени пропуски и недостатъци. Той умело отбелязва грешките им.

С внушителен разказ авторът за българския принос коментира унгарския език, етнос и култура. Читателят разбира, че прабългарските думи в унгарския език никак не са малко.

Със съжаление трябва да отбележим, че снимките на съкровището в книгата са много малко, и то черно-бели, което лишава читателя от възможността да се наслади на разказа, заедно с великолепието на съкровището. Пред нас е повече текст с малко снимки и илюстрации.

Изключително ценни са снимките на с. 8 и с. 163, където можем да видим част от съдовете на съкровището.

На с. 164 можем да видим много интересни графики на митологични изображения от гравюрите на съкровището.

В изследването си авторът се спира по-обстойно върху надпис N 21 от Златното съкровище. С интерес разбираме, че съществуват три вида надписи върху

съкровището: гръкографични, рунографични прабългарски и гръкографични прабългарски.

На с. 272 виждаме и снимка на купа N 21 с изглед отвътре и интересна графика с изглед отдолу.

Подробно и изчерпателно можем да се запознаем с описание на досегашното разчитане и преводите на надпис N 21 от разглежданото съкровище. За сравнение е представен „адекватно-истинския” превод, според автора.

Доста интересна графика привлича вниманието на с. 414. Тя представлява „Блюдо на хан Аспарух”.

Книгата има интересен послеслов, разделен на две части.

Библиографията е богата: 159 заглавия на кирилица и 88 на латиница.

Има и източниковедски посочвания и списък със съкращенията.

Корицата на книгата е цветна и ни предоставя информация за автора и достиженията му.

Настоящото остро полемично, аналитико-критично и обобщително лингвистико-историографско изследване е първото и единствено по рода си проучване на прабългарите и техния език от Късната античност и Ранното средновековие, по земите на Източна и Средна Европа, Кавказ и Балканите.

То е проведено на базата и анализа на изобилен емпиричен материал: прабългарски думи и имена, прабългарски етнически групи, лица и събития, случили се през посочена епоха и в рамките на очертаната политико-географска област.

273-173 съкровище на българските ханове – изследване: рецензия

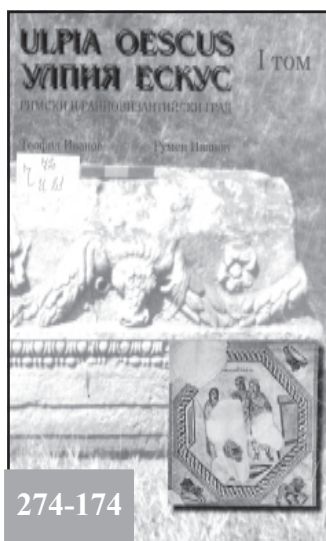
*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ЗА КАМЪННИТЕ, ПО КОИТО СТЬПВАМЕ

**(Ценно ново издание,
постъпило в Библиотечно-информационния център на
Специализирано висше училище
по библиотекознание и информационни технологии)**

Ива Корчева

Иванов, Теофил, и др. Улпия Ескус : Римски и ранновизантийски град : = Ulpia Oescus : Т. 1 / Теофил Иванов, Румен Иванов. – София : Агато, 1998. – 212 с. : с ил. – (Археология и архитектура)

Книгата „Улпия Ескус” е дело на изтъкнатите учени проф. д-р Теофил Иванов – историк-археолог и ст.н.с. д-р Румен Иванов – историк, познавач на римското военно дело, римските градове и античната картография. В труда специално внимание заслужава работата на архитект Юлий Фърков – квалифициран сътрудник от Археологическия институт и музей при Българска академия на науките. С изключителна прецизност и висок професионализъм той възстановява спомена за някогашното отминало величие на римската Капитолийска Троица. Така посланието на древните развалини става понятно за съвременното възприятие.

Още в предговора на книгата се дава информация за нейната насоченост към крайно неизучен проблем от нашата история: градоустройството на римския и ранновизантийски град Улпия Ескус е в центъра на вниманието на авторите. Местоположението на Улпия Ескус е на 3 км южно от вливането на р. Искър (тракийското название е р. Ескус) в р. Дунав в местността Градище при с. Гиген (днес: Плевенско). Градът е основан от император Марк Улпий Траян през 106 г. по случай победите му над даките.

Читателите имат възможност да се запознаят с писмените гръцки и латински извори, със западноевропейските карти, отбелязващи местоположението на Ескус и едноименната река, с лагеруването на V Македонски легион, със статута на Ескус I и Ескус II, градоустройството и по-голяма част от форумния комплекс. Значително постижение е разкриването и проучването на трите храма на Капитолийската Троица: Юпитер Оптимус Максимус, Юнона и Минерва. Такива отделни храмове се срещат много рядко в огромната Римска империя.

Изданието има строго структуриран корпус. Съдържанието на тома е поместено в началото на книгата, но не е стандартно оформено, което затруднява ориентирането. Посочен е авторът на всяка глава. Текстът е написан на български и латински език.

В книгата наблюдаваме предговор и шест глави. Предговорът дава общо географско положение и скица на градоустройството. Изтъкнати са основните постройки.

В глава първа се дава характеристика на военното присъствие през принципата и ролята му за израстването и укрепването на Улпия Ескус. Внимание заслужава на с. 20 схемата (по К. Шкорпил), сигнифицирана на български и латински език.

В глава втора авторите разглеждат извори и епиграфски паметници от гръко-римската цивилизация. В този аспект изключително ценни източници са картите от XV-XVIII в. В тях Ескус е посочен като голям град. В картите обаче има допуснати значителни неточности, защото съставителите им не са посещавали лично тези земи. С особено значение са посочените на с. 34 (обр. 8 и обр. 9) карти на Абрахам Ортелий „Старо описание на Даките и Мизите” и част от картата на „Елада”. Всички карти са придружени с пояснителни надписи.

Третата глава на изследването е посветена на историческото и политическото развитие на Ескус, неговото възникване и управление. Значителен интерес представлява на с. 45 (обр. 19) планът на разкопките на град Ескус, направени от специалиста с интердисциплинарно мислене А. Фрова на обществена сграда, чиито функции още не са разкрити. В глава четвърта е анализирано градоустройството и укрепителната система на Ескус I и Ескус II. Поместени са прекрасни снимки на останки от архитектурни фрагменти. Фотографиите са черно-бели. Част от тях са дело на фотографа Владимир Карамисhev, а други са направени лично от проф. Т. Иванов. Снимките са придружени с пояснителен текст, но нямат изтъкнато авторство. От снимките задължително трябва да се спомене тази на с. 83 (обр. 47) „Централната част от подовата настилка с метаморфозата на Кипарис, в сграда северно от кула N 4”. Описанието на представената мозайка е изчерпателно в настоящ и митологически аспект (с. 82 и с. 83).

Глава пета е посветена на форума и Капитолийската Троица. По-добра цялостна представа относно възгледа за форумния комплекс дава с. 95 (обр. 58) „План на форумния комплекс на Ескус I”, който е дело на арх. Ю. Фърков. В развитие се проследява на с. 98 (обр. 60 а) „План на трите храма на Капитолийската Троица в Ескус I (1987 г.)” от същия автор. На с. 99 (обр. 60 б) е поместена „Реконструкция на трите храма на Капитолийската Троица”. Тя изгражда ясна представа за вътрешното решение на храмовете, дълбинно съответстващо на архитектурния канон на християнските храмове.

Авторът на архитектурните реконструкции дава възможност на читателите да се възхитят на импозантния коринтски стил на римските строители. Чрез невероятните възстановки на с. 106 (обр. 75) и с. 107 (обр. 76) на фронтона на храма на Юпитер Оптимус Максимус се съживява споменът за отминалото римско величие. Прави впечатление отличната работа на автора и дълбокото му познание в тази област.

От чисто археологическа гледна точка любопитен в тази глава е каталогът на архитектурните части, намерени в храма на Юпитер и в двата му двора. Те са инвентаризирани по местонамирането им с номер, размери и кратко описание, което е в интерес на специалисти и читатели.

Последната шеста глава се занимава с проучване на портиците и сградите около форума. Обектите са описани подробно и последователно. Те са придружени с планове и графични реконструкции. От снимките запомнящо се впечатление оставя тази на с. 154 (обр. 113) „Детайл от коринтски фриз-архитравен блок от Западния портик на форума на Ескус I (лицевата страна)”. Читателите неминуемо ще се заинтригуват от варовиковия фронтон с латинския надпис, паднал в Източния портик. Авторите на книгата са се постарали да го опишат подробно и да го фотографират на с. 179 (обр. 149 а и б). Той е съпроводен с прецизна графична възстановка на с. 180 (обр. 150) от арх. Ю. Фърков. На с. 175 е обяснено как началото на фронтона е унищожено чрез насечки. Загатнато е името на дарителя и това на сградата. Знае се, че „сградата е била предназначена да се ползва през зимата”. Разглежданата архитектурна форма е построена вероятно от лице, изявило се в управата на колонията.

Книгата завършва с внушителна по обем библиография – 158 заглавия на кирилица и 181 заглавия на латиница, независимо от това, че всяка нейна глава е снабдена с подробен списък на използваната литература, която също е на кирилица и латиница. След нея е поместен списък на съкращенията. Накрая текстът завършва с обширно резюме на английски език, синтезиращо изследването.

На четвъртата страница на корицата са отпечатани снимки и кратки биографични данни на двамата автори. Книгата „Улпия Ескус” е не просто разказ за археологическа експозиция, а миниатюрна археологическа картина на града. Авторите успяват да потопят читателите в приказната атмосфера на миналото. Подходът им към тематиката е майсторски. Пролічва богатият им опит в изследването на римските градове по българските земи. Те допълват и обогатяват представата ни за собствената ни култура и минало. Защото историята се пише, за да бъде разказвана. Всеки камък е дума, всеки зид е стъпало, на което сме стъпили... и така епоха след епоха.

274-174 римски – ранновизантийски град – Улпия Ескус – Ulpia Oescus / Иван Теофилов, Румен Иванов: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**ИСТОРИКО-КУЛТУРНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЦЪРКВИТЕ
„СВ. СОФИЯ” И „СВ. ГЕОРГИ”
(По монографията на проф. Богдан Филов)**

Станислав Ангелов

Филов, Богдан. Софийската църква
„Св. София” : Софийската църква „Св. Георги” :
[Моногр.] / Предг. Георги Каприев. – София : Изток-
Запад, 2004. – 388 с. : с ил.

Монографията на професор Богдан Филов
„Софийската църква „Св. София”; Софийската църква
„Св. Георги”, преиздадена от издателство „Изток-Запад”
през 2004 г. е посветена на едни от най-важните стари
архитектурни паметници с голямо научно значение не
само в България, но и на Балканския полуостров.
Макар и да е на пръв поглед твърде неугледна и лишена
от каквито и да било художествени богатства, църквата
„Св. София” по своята форма се явява като един
извънредно интересен документ за развитието на
старата християнска църковна архитектура.

Книгата включва шест глави, посветени на

архитектурата, историята и архитектурно-историческите проблеми на църквата „Св. София”, както и списък с илюстрации и таблица. Втората ѝ част е посветена на архитектурата и историята на църквата „Св. Георги”, изложени в четири глави, библиография и таблици за този културно-исторически паметник. В композиционно отношение монографията представя много интересно и увлекателно както документалния материал, така и личното отношение на автора като водещ учен в областта на археологията, ангажиран непосредствено с разкопките и изучаването на тези две забележителни църкви от началото на XX век.

По своята архитектурна форма „Св. София” е една оригинална постройка, в която се кръстосват различни влияния, която представя нещо преходно, и тъкмо в това се заключава нейното голямо архитектурно-историческо значение.

Още пътешествениците от XVI до XVIII в., чийто път е водел през София, не пропускат почти никога в своите записки да кажат по няколко думи за „Св. София” като една от главните забележителности на града. В книгата се отбелязва, че едва след разкопките през 1910 и 1911 г. се появява специалната студия на А. Протич, посветена изключително на „Св. София” – „Архитектоническа форма на софийската църква „Св. София” (Материали за историята на София. Кн. 2. София, Соф. археол. д-во, 1912).

С приетия през 1911 г. специален закон за старините държавата се ангажира със запазването на старините и поддържането на недвижимите паметници и една от първите работи на Народния музей в това направление е частичната реставрация на църквата „Св. София”. За това помага и създаденият от Софийския градски общински съвет през 1910 г. „Фонд за историята на град София”, който предоставя на българското археологическо дружество в София значителни средства, за да предприеме разкопки и изследвания в самата църква и непосредствената ѝ околност. Отбелязва се, че тези разкопки започват на 27 юли 1910 г. и продължават до 3 декември същата година.

В Глава I „Сегашното състояние на църквата” се казва, че „Св. София” се намира днес в положението на една сравнително още добре запазена руина, която е в състояние да ни даде пълна представа за първоначалния изглед на църквата.” Авторът описва нейната форма като „засводена кръстовидна трикорабна базилика с купол и с едно преддверие.” Отстрани на абсидата тя няма второстепенни отделения или две по-малки абсиди, както е обикновено при византийските църкви.

Дължината на църквата заедно с абсидата е 46.54 м, широчината ѝ 20.20 м. Само централният кораб е широк 7.70 м, а страничните – по 4.30 м. Височината на централния кораб е 16.10 м, а височината на купола е 19.75 м. В турско време църквата е претърпяла значителни поправки и промени, които се състоят преди всичко в умалението или съвършеното запушване на много от прозорците и вратите, а така също в многобройни подкърпвания на зидовете. Авторът отбелязва, че цялата северна стена на църквата – както отвън, така и отвътре – носи чисто турски характер. Целият зид никога не е бил съвсем съборен, понеже в такъв случай сводът не би могъл да се крепи. Направена е всъщност една турска облицовка на стария зид, който трябва да е бил много наяден и разбит. Същото се констатира и на южната стена на десния кораб – в една от по-старите фотографии (табл. III) личи ясно, че този зид до самата си основа има същият турски характер, както и северният. Според съобщение на архитекта Н. Лазаров, който е ръковолил строежа на модерната църквица, само облицовката е

била турска, а ядката на зида е била пак стара. Неравната плоскост на стария зид е била заравнена с една много прецизна тухлена зидария, дебела 30-50 см. Такава по-късна облицовка е правена и във вътрешността на църквата, близо до подкуполното пространство.

Направените по това време разкопки на църквата „Св. София” показват, че основите ѝ стигат на дълбочина 4 метра и са правени от различни речни камъни и тухли, поставени между камъните в един пласт от 3 реда. Това е доказателство за приложения от ранната византийска епоха начин на градеж, при който пластове от камъни се заменят последователно с пластове от тухли, поставени в 3-5 реда.

Цялата горна постройка е направена изключително от тухли и хоросан, като тухлите са добре изпечени, почти квадратни, със страна 32-35 см и 4.5-5.5 см дебели. Хоросанът, който се отличава по своята якост, е направен от вар, пясък и счукани доста на едро керемиди или тухли. Авторът цитира своя публикация в Известия на Българското археологическо дружество от 1911 г. относно употребяването на тази техника в Хисарската крепост още от времето на Юстиниан (бел. с. 46).

Външните стени на църквата съдържат употребен материал от първоначалната постройка на църквата, с внимателно нанесени по тях поправки. Проф. Богдан Филев дава подробно описание на всяка от стените и страничния кораб, като с илюстрации показва техния вид по време на разкопките през юли 1910 г.

Направеният подробен анализ на външните страни на църквата му дават основание по двата признака – различния материал, употребяван при градежа, и различния начин, по който са били третирани прозорците – да установи главните строителни периоди, които са наложили своя особен отпечатък на постройката.

Проф. Богдан Филев определя 5 периода в градежа на църквата:

Първият строителен период отговаря на първоначалната постройка на църквата.

Вторият строителен период е характерен с това, че някои от прозорците са били умалени на височина, а други са били съвършено запушени, без да се изменя ни най-малко тяхната първоначална форма. Общо взето църквата не е претърпяла през този период никакви значителни изменения.

Третият строителен период е вече турски. Той се отличава с извънредно солиден и правилен градеж от камъни, поставени между четири реда тухли, или пък само от тухли. Прозорците в горната част на фасадата, както и всички малки прозорчета на главния кораб, са получили през този период сегашния си (т.е. тогавашния – от 1910 г.) вид. Също и вратата в южната стена на десния страничен кораб, която е запазена и в модерната църквица, е добила вероятно тогава формата от 1910 г.

Четвъртият период е също турски и се отличава с голямата немарливост в градежа, който навсякъде е неравномерен, слаб и набързо извършен. За строителен материал са използвани камъни, тухли, парчета от строшени тухли и керемиди – въобще всичко, каквото се е намирало, нахвърляно без всякакъв ред. Хоросанът е слаб и лесно се разпада.

Петият строителен период се отнася към времето след Освобождението. Към този период спада устройството на модерната църквица в десния страничен

кораб, както и направата на целия покрив на църквата.

Както пише проф. Филов: „Всеки период съответства на една епоха, в течение на която често е ставало може би нужда да се предприемат поправки и пристройки. Обаче те всички за известна епоха носят един и същи характер и тази именно общност ни дава възможност да говорим за строителни периоди при всеки един стар архитектурен паметник.”

По-нагатък авторът разглежда вътрешността на църквата, като показва илюстрации на отделните ѝ елементи преди разкопките от 1910 г. Той подчертава, че един от най-трудните въпроси при реставрацията на църквата „Св. София” е въпросът за първоначалното устройство на преддверието. Запазени са някои следи, че то е било на два етаж, от които долният етаж е бил засводен с кръстати сводове. Обаче няма достатъчно следи, за да се установи без колебание начинът на засводяване. Предполага се, че средната част, преддверието, която отговаря на главния кораб, е била засводена в долния етаж с три кръстати свода, от които средният е бил по-широк, а страничните значително по-тесни. Приема се, че на мястото на двете турски колони са се намирали първоначално два градени от тухли пиластра, които по-късно са били съвършено унищожени. Въз основа на тези съображения е приета реставрацията, представена на табл. X и в разреза на табл. XIV 1. По същия начин с кръстати сводове са били покрити долните етажи и на двете странични части и на преддверието, които отговарят на страничните кораби на църквата. Авторът отбелязва, че всеки един от получените по този начин седем свода в долния етаж на преддверието лежи по на четири арки с пълен център.

В Глава III са описани резултатите от разкопките, които показват ясно наличието на два мозаични пода, лежащи един върху друг – и двата по-стари от самата църква. От това става ясно, че преди да се съгради „Св. София”, на същото място са били издигани една след друга най-малко две сгради, съответстващи на различни епохи.

Въз основа на факти и съображения е съставен план на най-старата църква на мястото на „Св. София”. Тя е била от типа на така наречената *basilica cimiterialis*, която се намира в старите християнски гробища и която се отличава по съвсем скромните си размери. Авторът пише, че „освен в Рим, малки църквици или по-точно капели от този тип, дълги до 10 м и ширина от 6-10 м, са били открити преди години и в старите християнски гробища *Monasterine* при Салона в Далмация.”

В долната мозайка се отделят ясно три части, различни не само по орнаментика, но сигурно и по време. Западната част е обградена със зелена плетеница, тя вероятно е най-стара. Тя е разделена на няколко полета, всяко едно от които е орнаментирано по особен начин, както и при горната мозайка. Наред с геометричните фигури, е застъпена и растителна орнаментика. Особено се хвърля в очи изкривяването на трите главни полета в тази част на мозайката, които имат формата на продълговати, на тесните си страни закръглени щитове. Вероятно мозайката не е правена по предварително изготвена скица, а е създавана от майсторите в момента на работата.

Втората част от мозайката, обградена от двете страни със синя плетеница, се отличава с много по-голяма геометричност на орнаментите. Третата част от мозайката се намира в абсидата. По орнаментика тя се приближава до първата, но тук цялото пространство е изпълнено от една обща композиция. Между двете дървета, приличащи

на кипариси, около които се увиват пълзящи растения, се намира голяма ваза с цвете, на което са кацнали две птици.

Проф. Филов изказва предположението, че по-старата мозайка трябва да се датира приблизително във времето на Константин Велики (началото на четвъртото столетие), а горната в края на същото столетие. По-късни находки потвърждават това предположение – в първата му част напълно, а във втората с много малка модификация. При вдигане на горната мозайка през лятото на 1911 г. са намерени в насипа между двете мозайки 21 малки медни монети, отчасти много добре запазени, които принадлежат на втората половина на четвърти век. Долната мозайка според автора трябва да се датира най-късно в началото от царуването на Константин Велики (312-337 г.). Авторът стига и до заключението, че малката църква с долния мозаечен под може да се счита за първата християнска църква, която е била издигната в София.

В Глава IV е описано подробно съдържанието на некропола на църквата „Св. София”. Той е разкопан в по-ново време при различни случаи на няколко пъти. През 1888 г., когато се е снисшавало нивото около Народното събрание, на югоизток от „Св. София”, са били открити около 40 гробници. Намерени са различни видове стъкленници (балсамарии), каквито често се срещат между късноримските и старохристиянските находки. Особено внимание е отделено на стъкленницата, приличаща твърде много на лебед. Тя не може да стои права – служила е като реторта за всмукване на течност. Подобни стъкленници са известни и на други места. Те са служили за опитване на вино или като тоалетни принадлежности за парфюми. Също така са открити и други стъкленници с необикновена форма, описани и показани с отделни илюстрации.

Авторът споменава за три добре запазени саркофага – два от тях намерени през 1884 г. на северната страна на „Св. София”, поставени по-късно в Народния музей.

Голям интерес предизвикват публикуваните материали относно стенописите на откритите гробници и намерените в тях златни и сребърни накити – обеци, верижки, окачалки, пръстени, монети и др.

Това, което отличава откритите пет изписани гробници, е пълната декоративност на техните изображения. Повечето от декоративните елементи не са взети произволно, а са свързани със символиката в култа на мъртвите. Някои от тях (макът, лозата, амфората) напомнят старите култови традиции на класическите народи, а други (кръстът, хризмата, архангелите, птиците) са заети от символиката на християнството. Проф. Филов прави аналогия с по-малко познатите рисувани гробници в околността на Керч в Крим, както и в някои от по-близките старогръцки колонии по бреговете на Черно море.

Характерно за откритите сводести гробници е, че те съдържат обикновено по няколко погребения (до шест скелета) и се считат за фамилни гробници. От запазената непокътната гробница XVI се вижда, че мъртвите са били слагани или в дървени ковчези, или без ковчег, обвити само в дрехи. При това не се съблюдавало строго главата на погребения да бъде на запад, макар това положение да е било още тогава като правило. Не са скръствали ръцете върху гърдите, а са слагани надлъж край тялото.

След подробното запознаване със самата църква „Св. София” проф. Богдан Филов отделя в Глава V специално внимание на проблематиката относно значението на

църквата като архитектурен паметник и нейното място в историята на изкуството. Една от основните дискусии в това направление е свързана с датирането на църквата „Св. София”. Проф. Филов представя различните гледни точки, като изтъква, че единственият, който се е опитал дотогава да обоснове по научен начин своето мнение за датата на „Св. София”, е А. Протич, който се спира изключително върху архитектурната форма на църквата, особено върху начина за увеличението на олтарната част, търсейки известни сходства между нейния план и плановете на някои романски църкви в Западна Европа. Например, търсейки сходства преди всичко във формата на латински кръст на плана и т. нар. квадратен схематизъм, Протич стига до заключението, че „Св. София” е построена под влиянието на романската архитектура и че по този начин тя не може да се датира преди IX век. Анализирайки предположенията на А. Протич, проф. Филов стига до извода, че „все пак избраният от Протич начин на датирание би имал голяма методична грешка.” Последователно и аргументирано проф. Филов изказва предположението, че църквата е съградена най-вероятно преди превземането на града от Крум в 809 г. Авторът изтъква голямото сходство между строителните материали, използвани за изграждането на църквата и тези, използвани за построяването на Хисарската крепост. Той намира пълно сходство между начините, по които са направени подовете на „Св. София” и на по-старата църква на нейното място от началото на V век и стига до заключението, че „Св. София” е била съградена наскоро след църквата с втория мозаечен под, а именно, както показват и сравненията с Хисарската крепост, още през VI век. Също така той изтъква аргумента, че „основният план на „Св. София” се отличава рязко от обикновения план на византийските църкви” и че „тя не може да се нарече византийска постройка, ако в тоя случай имаме предвид същинската византийска архитектура така, както тя се е развила в Ориента след времето на Юстиниан.”

Разглеждайки въпроса за сходството между „Св. София” и романските църкви, проф. Филов отбелязва, че е дискуссионен въпросът къде най-напред се е появил планът с форма на латински кръст – в романските примитивни църкви или в Мала Азия и изказва предположението, че много е вероятно той да е създаден най-напред именно в Мала Азия.

Глава 6 е посветена на историята на църквата „Св. София”, започнала много по-рано – най-късно във времето на Константин Велики (312-327 г.) с изграждането на малката църквица с долния мозаечен под, която е служела като циментериална църква за многобройните стари християнски гробници, гъсто групирани около нея. Разглеждат се сведенията за превръщането на църквата в джамия към 1538 г. до Освобождението. Авторът пише, че сведенията на пътешествениците от XVI и XVII век за „Св. София” не си приличат напълно, но най-ценни в това отношение са известията на холандския пътешественик Райм от 1571 г., който посетил София, разгледал всички старини на града и най-напред църквата „Св. София”, която е била много хубава, съградена по подобие на „Св. София” в Цариград.

Приведени са и различни сведения, които показват, че в продължение на почти целия XVI век „Св. София” е била полуразрушена сграда. Предполага се, че разрушението на църквата трябва да е започнало още в предишното столетие, вероятно с падането на София под турско робство.

В предговора се казва, че още през 1909 г. църквата „Св. Георги“ е включена между обектите с най-наложително изучаване. Отличните резултати, получени от разкопките на „Св. София“, засилват още повече интереса и към тази църква, но избухналата по това време Балканска война и последвалите събития стават пречка за проектираните изследвания. Проф. Филов предприема разкопки през лятото на 1915 г. във вътрешността на църквата, които дават важни указания за нейната история.

Изследването на църквата става възможно едва през 1921 г., когато с помощта на група трудоваци, студенти и ученици са направени разкопки на западната и на южната ѝ страни. Тези разкопки изясняват някои части от първоначалния план на сградата. Събран е голям обем информация за църквата, но едва през 1932 г. изследването приключва. Авторът счита за свой дълг да обнародва получените резултати, които са изложени като самостоятелна част от разглежданата монография. Тя се състои от предговор, библиография, четири части и таблици, които представляват черно-бели фотографии и скици.

В първата част е дадено подробно описание на сградата – ниши и входове, купол, строителен материал и техника на изграждане.

Във втората част църквата „Св. Георги“ се разглежда като архитектурен паметник. Разгледани са римските кръгли сгради върху квадратна основа с ниши в ъглите, старохристиянските баптистерии с квадратна основа и ниши в ъглите, а така също е описана архитектурата на солунската църква „Св. Георги“.

В третата част са представени стенописите в църквата „Св. Георги“ – с български надписи, по-късните стенописи с гръцки надписи и тяхното датиране.

В четвъртата част е описана историята на църквата.

Монографията на професор Богдан Филов „Софийската църква „Св. София“; Софийската църква „Св. Георги“ е изключително интересна публикация, която, за съжаление, до преиздаването ѝ е останала встрани от своя читател. Тази книга, както и публикациите за църквата „Св. Петка Самарджийска“, би следвало да се направят обществено достояние чрез използването на мултимедийните технологии и интернет. Това ще помогне за развитието както на науката, така и на културния туризъм у нас, запознавайки нашата и европейската общественост с архитектурата и историята на съхранените малко на брой църкви – реликви в нашата столица.

Въпреки черно-белите илюстрации и фотографии монографията е много ценен източник за нашето културно-историческо наследство, който заслужава много по-люксово издание.

275-175 Софийска църква „Св. София“; Софийска църква „Св. Георги“ / Богдан Филов: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том 2, 2008

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies*

Volume 2, 2008

ПРИНОС ВЪРХУ КУЛТОВАТА АРХИТЕКТУРА И ИЗКУСТВО В СЕВЕРОИЗТОЧНА БЪЛГАРИЯ (XV-XX в.)

Поля Йотова

Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX век) / Състав. Любомир Петров Минков. – София : Марин Дринов, 2006. – 276 с. : с цв. ил.

Съдържа : Предговор, с. 9-10 / Иван Иванов; Въведение, с. 11-12 / Мила Сантова; Култово строителство в град Червен през ранния Османски период, с. 13-21 / Стоян Йорданов; Църквите в Арбанаси (Търновско) и църквите в Арбанаси (Разградско) – историко-археологически паралели, с. 22-33 / Хитко Въчев; „Света Параскева” – един православен храм във Варна с над 200-годишна история (Легенди и реалност), с. 34-39 / Кънчо Григоров; Православни храмове на територията на Разградска област (XVII – XX в.), с.40-49 / Елена Н. Иванова, Даниела Ганчева; Сведения за строителни работи в църквата „Свети Николай Чудотворец в Разград (По материали от Държавен архив

– Разград); с. 50-55 / Нели Николова; 56-60 / Православни храмове от XX в. на територията на община Исперих / Теодора Василева; Документи за построяването на храма „Свети Димитър” в град Осман пазар (Омуртаг) през 1860 г. , Култови сгради на религиозните общности в Шумен през XIX в. Ирина Димитрова , с. 61-65 / Мирослав Тошев, с. 66-77; Първата българска църква във Варна – нетрадиционен опит в решаването на църковния въпрос, с.77-86 / Станка Димитрова; Строителство на православни храмове във Варна през периода 1878-1939 г. , с. 87-94 / Красимира Томова; Църквата на старообредците в село Тагарица, Силистренско, и празниците свързани с нея, с. 95-102 / Донка Съботинова; Антон Гешов Станишев – създател на ново направление в изкуството на православния български иконостас, с. 103-115 / Маргарита Коева; За преходите между църковната и жилищната дърворезба (от Варна до Севлиево в края на XIX и началото на XX в.), с. 116-123 / Виолета Василчина; Творчески прояви на тревненските иконописци от края на XVIII до края на XIX в. в Североизточна България, с. 124-130 / Любен Прашков; Култът към св. Димитър Нови Басарбовски, с.131-143 / Иванка Гергова; Разградския зограф Иван Попрайков – живот и дейност, с. 144-151 / Павел Стефанов; Старите царски икони в църквата „Св.Николай Чудотворец” в Разград , с. 152-166 / Даниел Фокас; Икони „Св. Св. Кирил и Методий” от Добруджа, с. 167-176 / Вяра Панайотова; Изобразяване на религиозни символи върху амулети, с. 177-187 / Лидия Петрова; Предмети от обработена кост, намерени при археологически проучвания в село Арбанаси, Великотърновско, с. 188-194 / Милена Станчева; Исторически бележки за арменските църкви в Североизточна България и тяхната архитектура – XVII-XX в., с. 195-211 / Агоп Гилигян; Арменската църква „Св. Саркис” във Варна, с. 212-218 / Тинка Бозова, Златка Антонова; Сърмена резба от некропола край арменската църква във Велико Търново, с. 219-22 / Иван Чокоев; Архитектурата на Храма и локалната синагонална архитектура, с. 226-236 / Рашел Ангелова, Миряна Йорданова; Синагогата в Шумен – история и съдба, с. 237-241 / Бета Харалотова; Макбул Ибрахим паша джамия в Разград, с. 242-248 / Бони Петрунова, Галена Радославова; Османски паметници във Варненско (Намазгях – чешми и джамията в Суворово), с. 249-273 / Любомир Миков

През последните десетилетия изследванията върху култовата архитектура и изкуство на България са занемарени в нашето общество. В дълъг отрязък от време култовата архитектура и изкуство въобще нямаха никаква интерпретация в научната литература. Тази празнина в културната ни история представлява отражение на духовната бедност в обществото – то не познава своята философска и материална култура.

Истинско събитие на културния небосклон е появата на книгата „Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX век)”. Пред нас е сборник, който съдържа изследвания, посветени на паметниците, и по-специално на храмовете от Разградския регион.

Добре известно е, че Североизточна България носи следите на църквите в Арбанаси (Търново), „Света Параскева” във Варна, православните храмове в Разградска област и други, които, погледнати като цялостна палитра, оживяват, възкресяват огромни слоеве от културата на България – култура на нейната християнска история и устои от цял времеви пласт, дори и когато страната се е намирала под

османско робство.

Изтребван през XIV-XV в. от корените на историята, православният християнски слой на културата остава съхранен, запечатан в паметниците на архитектурата, които са най-мощното свидетелство на времето. Те са неизтребими, все ще остане една плоча, някоя тухличка, по която ученият да се ориентира...

Тези уникални архитектурни паметници никога досега не са били събирани в цялостно издание. Такова – цялостно изследване по темата – е разглежданото тук издание на БАН, съвместен труд на Института за фолклор и Историческия музей в Разград.

На пръв поглед това е едно отраслово – религиоведско изследване, но всъщност то е общокултурно, общозначимо, национално значимо, приносно изследване, което е значимо и самостоятелно, и за останалите региони, за цял времеви слой много малко познат от народните песни, от художествената литература (романа „Време разделно” на Антон Дончев) и много малко изследван от гледна точка специално на архитектурата и археологията.

Както съвършено справедливо е посочено в кратката анотация на изданието и в информативното и лаконично въведение към него на проф. Мила Сантова, д-р на изкуствознанието, – „Не са много изследванията, поставили си за цел да се докоснат възможно най-пълно и разностранно до сложната материя на културата и изкуствата, създавани и принадлежащи на различните етнически и професионални общности, обитавали през столетията българските земи.” (стр. 11).

Предговорът на директора на Историческия музей в Разград Иван Иванов, представящ храмовата архитектура и изкуство на религиозните общности в Североизточна България, е ценен с това, че в него се изтъква: „Освен от чисто научен интерес, инициаторите на конференцията бяха движени от идеята проблематиката на религиозните храмове като паметници на културата да стане по-понятна на повече хора и като научно съдържание, и като проблеми на опазването, реставрацията и социализацията на тези паметници.” (стр. 9).

Като семена, приготвени за посев на голямата историко-културна памет на традицията, се възприемат събраните в сборника доклади. През тях прозира огромна стратегическа подготовка за пристъпване към третираната проблематика; вижда се, че някой е бдял над тази конференция, че не случайно са събрани хората, съставили възникналата като резултат и представената тук книга. Например, не случайно първият доклад е методологичното изследване на Стоян Йорданов, което е посветено на феномена на културното строителство през Османския период – по време на турското робство. Строенето на християнските храмове тогава продължава, но е трябвало то да не се набива много на очи. През този период църквите са строени не много над земята. Народът казва за това строителство, че то е израз на силата да продължаваш да бъдеш себе си, когато се налага леко да затваряш крилата си. (Единственият храм в София, построен в началото на турското робство, е църквата „Св. Петка Самарджийска”).

След основния доклад в сборника следват доклади, посветени на различни архитектурни паметници: на църквите в Арбанаси (Търновско), написан от Хитко Вачев – директор на Регионален исторически музей във Велико Търново, на църквата „Св. Параскева” (Варна) на Кънчо Григоров и на православните храмове на

територията на Разградска област.

Следващата статия, подготвена от Нели Николова, представлява изложение на документите, даващи сведения за извършени строителни и ремонтни работи в храма „Св. Николай Чудотворец“ в Разград. Следват изложението на Теодора Василева, което представя шест православни храма на територията на община Исперих, разработката на Мирослав Тошев, в която са представени известни документи и материали за набирането на средства за строежа на нова църква в Осман пазар (Омуртаг) през 1860 г.

Особено интересен е докладът на Ирина Димитрова, разкриващ култовите сгради на религиозните общности в многоетничния град Шумен през XIX в. Следват статии на Станка Димитрова за първата българска църква във Варна, построена при сложни и трудни обстоятелства през 1865 г., на Красимира Томова за строителството на православните храмове във Варна в периода 1878-1939 г., на Донка Съботинова за един от най-големите православни храмове по поречието на Дунав и Добруджа – църквата на старообредците в село Татарница, Силистренско и празниците, свързани с нея.

Под формата на специален фрагмент от книгата са обособени изложения за изкуството на храма, което е сложно обобщение между архитектура, изобразително изкуство, декоративно-приложна живопис, резба и металопластика. Създатели именно на комплексно изкуство са били най-изтъкнатите майстори във всяка от посочените художествени сфери. Точно това разкриват статиите на Маргарита Коева за новото направление в изкуството на православния иконостас, чийто създател е Антон Гешов Станишев, изложението на Виолета Василчина за преходите между църковната и жилищната дърворезба в края на XIX и началото на XX в., статията на Любен Прашков за творческите прояви на тревненските иконописци от края на XVIII до края на XIX в. в Североизточна България, описанието на Павел Стефанов за живота и дейността на разградския зограф Иван Попрайков, чиито творби са изпълнени с непреходна красота и обаяние, изложението на Даниел Фокс за намиращите се в църквата „Св. Николай Чудотворец“ в Разград осем запазени царски икони, които произхождат от епохата на Възраждането, статията на Вяра Панайотова за оцелелите единадесет икони с изображения на славянските просветители – Светите братя Кирил и Методий, намиращи се в Добруджа, сведенията на Светлозара Колева за чудотворните икони „Св. Богородица с Младенеца“ и „Св. Марина“ от най-старата действаща варненска църква „Успение на Пресвета Богородица Панагия“.

Приятна изненада за читателя е статията на Лидия Петрова за изобразяването на религиозните символи върху амулети. Това изследване е доказателство за голямото многообразие от идеи и художествени композиции, чрез които хората се стремят да спечелят Божията любов и благословия, късмет във всяко начинание, раждането на челяд, която да е жива и здрава, да се получи закрила от силите на злото, за много здраве и щастлив живот.

Особено интересни в сборника са някои публикации по крайно малко засягани в литературата въпроси. Такава е статията на Милена Станчева за предметите от обработена кост, намерени в село Арбанаси, Великотърновско, както и непосредствено следващата я за арменските църкви – за тяхната архитектура, дърворезба и иконопис в Североизточна България на Агоп Гилигян.

Последните статии в книгата разкриват сакралните сгради на българските евреи

и архитектурните паметници на ислямската култура (*Вж* подробно описаното *по-горе* в аналитичната част на библиографското описание. – *Бел. на ред.*).

Като цяло сборникът „Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.)“ съдържа изследвания, в които се разглеждат българска, арменска, еврейска и турска култова архитектура, както и някои отделни страни на посочения културен комплекс. Той е пръв по рода си опит да се представи най-пълно и разностранно сложната материя на културата и изкуствата, създавани и принадлежащи на различни етнически и конфесионални общности, обитавали през столетията българските земи.

276-179 Култова архитектура и изкуство (XV-XXв.) – Североизточна България – сборници: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

„...ВЕЧЕН СПОМЕН ЗА ХРИСТИЯНИТЕ”

Ива Конярска

Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново : Абагар, 2006. – 109 с. : с ил., к.

Появата на книга, разчупваща рамките на постмодерното ни ежедневиe и пренасяща ни в едни отминали времена на борба за свобода, духовни ценности и идеали, е наистина събитие.

Авторът на това обстойно и задълбочено изследване на походите на младия крал на Полша и Унгария Владислав III Ягело, добил популярност като Владислав III Варненчик, спечелва вниманието ни с един прекрасно оформен увод и богат илюстративен материал, придружен с точни, подобрени описания.

Композиционно книгата е разделена на пет отделни модула (глави) – увод (7-8 с.), два модула,

проследяващи двата похода на младия крал в хронологичен ред (9-28 с.) и (29-93 с.), заключителни слова (94-103 с.) и библиографски данни по темата (104-109 с.).

Прекрасно изложението уводни думи на автора биха могли да се третираат като концептуален гръбнак на книгата. Представена накратко, творбата е фактологично богат и задълбочен обзор и подготвя читателя за последващия, хронологично развит, емпиричен материал.

„В историята на Полша трудно може да се намери владетел, който да буди такъв интерес сред историци, писатели, публицисти, художници и поети, както Владислав III Ягело...”, „Той е герой на няколко народа...” – с тези думи авторът започва своя увод и сякаш събитията се развиват пред погледа ни и особено впечатляват читателя. Нещо повече, в допълнение с прекрасен снимков материал – отзиви от сп. „Полско-български преглед” от по-късен период и др., богати илюстрации (репродукции на картини и дърворезби, карти, факсимилета, представящи владетелския печат, подпис под документи, фрагменти от молитвеника на самия рицар – обединител на европейските народи и др.) и не на последно място – добре формулираното в текстово отношение съдържание.

Описаното превръща книгата в забележително издание, интригуващо читателя още с първите редове на въведението. То е придружено от подбрана тематична библиография, отразяваща публикациите на български, полски и други чуждестранни автори, издадени до момента заглавия за Владислав Варненчик, подредени азбучно.

Похвална е инициативата на издателство „Абагар” от Велико Търново да представи една съвременна интерпретация на значими събития в българската история, които кореспондират с нашето съвремие с много добро експозиционно решение на разположение на материалите и прекрасен общ дизайн.

Книгата е издадена със съдействието на Полския институт в София, което е културно-научен модел за продуктивно сътрудничество. Следва да се отбележи, че и прекрасно направеният превод на български език допълва високото качество на това интересно и достъпно четиво.

Вниквайки в предисловието, читателят опознава Владислав III през погледа на автора и в паметта на няколко народа – „Владислав III е последният кръстоносец, който тръгва срещу мюсюлманската заплаха не за своя лична изгода, а в защита на християнската (европейската) цивилизация. Някои летописци припомнят, че той мисли за обединението на всички държави на Стария континент. Така Варненчик изпъква пред нас и като герой на много актуални в наше време процеси.”

Целта, която Миечислав Биелски си поставя чрез разглежданата тук проблематика, е да представи в разгърнат план важно събитие в българската история на базата на предоставените факти, като доказва тезата си, че Владислав Варненчик е последният кръстоносец, воювал срещу ислямското проникване на Балканите. Кардинално намерение на автора е откриването на истинските причини за поражението на последния кръстоносен поход.

Миечислав Биелски представя историческата обстановка на Дългия поход, а след това – и на Втория поход през септември – ноември 1444 г., което довежда до политическите преговори и сключване на Одринския договор. Авторът акцентира върху двата похода на крал Ягело, на битката при Варна през същата година и

трагичните обстоятелства около смъртта му.

По превъзходен начин, с добре подбрани думи, във финалните за книгата редове – „вместо заключение“, авторът дава реална оценка на описаните преди това, както и последвалите ги събития. Този лаконичен по обем, но не и по съдържание обзор, е убедителен завършек на книгата.

В заключението присъства съвременната трактовка на делото на Владислав III Варненчик като обединител на всички държави на Стария континент и защитник на християнската идея – как народите да заживеят като едно семейство.

Повод за издаването на книгата е и да си припомним за приноса и значението на легендарната личност на крал Владислав III Ягело, да приближим образа и делото му до днешните поколения и да ги представим като достоен пример за подражание.

Според думите на поета Ян Кохановски, обърнати към Владислав Варненчик:

*гроб ти е Европа, кръст – снежните Балкани,
надпис: вечен спомен сред християните.*

Ето наградата на рицаря, дал надежда на няколко народи.

От подхода при представяне на фактите в текста става ясно, че третираното тук издание е предназначено за широк кръг читатели и най-вече – то е подходящо за ценителите на историческото четиво.

В заключение, бихме пожелали на автора нови подобни реализации.

277-180 Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Миечислав Биелски: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

УНИКАЛНО ИЗДАНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНАТА РЕТРОСПЕКТИВНА БИБЛИОГРАФИЯ

Илияна Найденова

Annual bibliography of the history of the printed book and libraries : ABHB / Ed. by H. D. L. Vervliet, under the auspices of the Com. on rare and precious books and documents of the Intern. fed. of libr. assoc. : Vol. 1 (1970). – The Hague, 1973- .

Съвременните тенденции в информационния свят на глобализация, интердисциплинарност и универсализация правят изключително ценни знанията за международните канали на вторичнодокументалното информационно моделиране – библиографските указатели с международно значение.

Международният библиографски указател по история на печатната книга и библиотеките е известен в целия свят с абревиатурата си ABHB (Annual bibliography of the history of printed book and libraries). По същество този библиографски указател е

ретроспективен вторичнодокументален свод, който в **текущ – с едногодишна периодичност – режим** отразява обхващаната от него проблематика – библиографската информация по история на печатната книга и библиотеките.

На 35-та сесия на Международната федерация на библиотечните асоциации ИФЛА (IFLA – International Federation of library association and institutions), състояла се в Копенхаген, на заседание на Комисията по редки издания и документи се стига до решението – да се създаде специална библиографска форма, която да подпомага развитието на библиотеките и да се занимава с въпросите, свързани с редките и ценни издания по света.

Избраната мисия е отредена именно на разглежданото тук библиографско издание АВНВ.

Дейността по подготовката на този библиографски указател започва през 1969 г. чрез координиране на отделните страни-участнички в проекта, но самото издание се появява на бял свят едва през 1973 г. За неговото широкомащабно и ефективно функциониране са създадени национални комитети, които ежегодно подготвят систематизирането на информацията за публикувани материали с научна стойност в съответните региони на света.

Работата по библиографското отразяване на историята на печатната книга и библиотеките в България се поема и поддържа от Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ (НБКМ).

НБКМ своевременно подава информация в изданието АВНВ от 1973 г. до днес.

В увода към разглежданото издание (АВНВ) са очертани темата, структурата, подхода, технологията при подбора на документите, класификацията им; изтъкнати са държавите-участнички в кумулирането на изданието.

Целта на указателя е да се достигне обезпечаването на максимално пълна текуща библиографска информация за появилите се издания по история на печатната книга и библиотеките.

Предметът на АВНВ включва всички материали, които са свързани с историята на печатната книга, историята на технологията, печатната техника и оборудването, художественото оформление, както и свързаното с икономическия, социалния и културния контекст на печатното производство, и историята на библиотеките и библиотечното дело в съответната страна.

Организацията на очертаната тук вторичнодокументална дейност е насочена към изпълнение на целта на АВНВ – прецизност и максимална пълнота на предлаганата библиографска информация.

Стремежът към пълнота в отразяването на библиографирания материал е в основата на същинската работа по история на печатната книга и библиотеките и е основният критерий на предприетото информационно моделиране чрез указателя. В тази връзка издирването, оценката, подбора, класирането и описанието на публикуваните документи се осъществява от самите национални комитети – специални групи библиографи, представители на съответните държави-участнички, обезпечавачи изданието.

В първият том на АВНВ, публикуван през 1973 г., са включени книги, части от книги, студии, статии и рецензии, публикувани през 1970 г. на територията на 16

държави. Постепенно към описаните граници се присъединяват и други 19 страни. Общо тези страни днес са 35 (по азбучен ред на представяне това са: Арабските страни (изтъкнати като група обобщено, и вътрешно представени обособено), Австралия, Австрия, Беларус, Белгия, България, Великобритания, Естония, Исландия, Ирландия, Испания, Италия, Канада, Латинска Америка, Латвия, Литва, Люксембург, Мексико, Нидерландия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Русия, САЩ, Северна Африка, Словакия, Турция, Украйна, Унгария, Финландия, Франция, Хърватска, Швеция и Швейцария). Чрез националните комитети на посочените страни се осъществява редакцията на АВНВ.

Общо до днес от АВНВ са издадени 31 печатни тома, включващи материали за периода 1970-2000 г. Само при подготовката на последния – 31 том – съставителите са прегледали и описали повече от 2 100 периодични издания.

Основният аспект при отразяването на литературата по темата на АВНВ е историческият. Материали за съвременната технология на полиграфското производство, подвързията, организацията на книжната търговия, издателското и библиотечното дело, а също и творчеството на съвременните илюстратори на печатни произведения са втората голяма група публикации, отразявани библиографски чрез АВНВ. Библиографски указатели, каталози от изложби и други вторичнодокументални в основата си публикации са също сред осветяваните в изданието, които го превръщат в специализирана библиографска база данни от различни степени.

Библиографските описания в АВНВ се предоставят на оригиналния език на съответната публикация. Изключение правят описанията на източните езици, които се транслитерират по правилата на латиница.

За справочно-информационни цели в изданието специално са включени рецензии и кратки анотации на съответните помощни материали на английски език. Използва се специална за АВНВ класификация. В основната си част тя е заимствана от „Британската библиография” (Bibliography in Brittan, Oxford, 1962-).

Структурата на всеки том на АВНВ се състои от 12 раздела, съответстващи на букви от латинската азбука (А-М). (Буквата I не се включва като индикация на раздел.)

Всеки раздел започва с материали от общ характер, след което са тези, които се отнасят към определена страна. Материалите се групират по хронология на отразените исторически събития, персоналии, географски наименования на обекти, и вътрешно – в пределите на последните деления – хронологично-азбучно. В подразделите на основното деление описанията се разполагат по азбучен ред.

В изданието широко се наблюдава ориентация към многоаспектното отразяване на документите с оглед информационните потребности на ползвателите да бъдат засичани по най-различни начини. Именно описаното позволява по-задълбочено и изчерпателно да се представи тематиката на указателя.

В разделите на АВНВ броят на поместените материали по страни не е еднакъв. При задълбочен анализ може да се установи съвременното състояние на книгознанието като наука както в отделните страни, така и в света като цяло.

Преобладават описанията на включените публикации, посветени на историята на печатната книга и книгоиздаването, библиотеките и библиотечното дело, история на периодичния печат, книжната търговия и издателското дело. Много по-малко е

застъпена информацията относно историята на подвързията, хартията и шрифтовете.

Всеки том на АВНВ завършва със справочен апарат – показалци на авторите и споменаваните в описанията лични имена, за които е писано, показалец на географските наименования и названията на издателства и печатниците. Изданието включва и списък на прегледаните периодични издания от всички страни-участнички в проекта.

Пред нас е един уникален международен библиографски справочник, който дава възможност да се проследи динамиката на отделните въпроси на история на печатната книга и библиотеките и запознава специалистите с работата на техните колеги от други страни.

За България е висока честта да участва на висота в създаването на АВНВ чрез професионалния си принос компетентно и своевременно подаване на съответната библиографска информация. На сътрудниците на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ е отредена важната библиографска мисия.

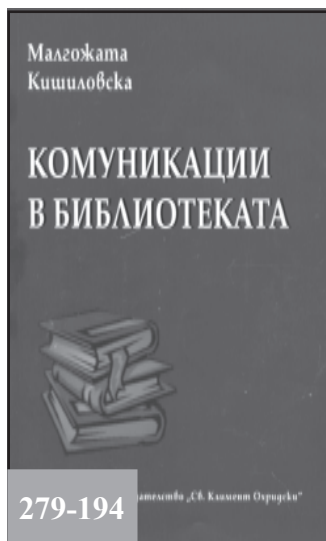
278-192 международна ретроспективна библиография – Annual bibliography of the history of the printed book and libraries: АВНВ (Hague, 1973-): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

ПРИНОС КЪМ КОМУНИКАЦИИТЕ В БИБЛИОТЕКАТА

Лора Петрова

Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. Мариана Тончева. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2006. – 136 с. : със сх., табл.

Съвременният XXI в. поражда необходимостта от изграждането на иновационната информационна област, интегрираща **библиотеката** – като информационна среда и **комуникациите в самата библиотека** – като същност на информационния акт.

Високотехнологичното модерно общество повдига посочения въпрос като проблем за изграждането на високо комуникативната информационна среда. Именно в тази среда се търси преимуществото на проявите на традиционната библиотечна институция в сравнение с електронните ресурси на инфосферата.

Книги от рода на разглежданата тук – на полския

учен д-р Малгожата Кишиловска (Malgorzata Kisilowska), която е научен сътрудник и ръководител на сектор „Дидактика” в Института за научна информация и библиотекознание във Варшавския университет, както и е член на редакционния съвет на сп. „Наръчник на библиотекаря” („*Poradnik Bibliotekarz*”) (1999-2001 г.) и автор на „Наръчник на библиотекаря и полониста” („*Etuka pracowników informacji w Polsce – czy jest możliwa?*”) (1999 г.), дават **пространна съвременна картина**, която представя **комплексно знание за комуникациите в библиотеката**.

Изхождайки от идеята, че комуникацията е основна дейност в различните сфери на обществения и професионалния живот, авторката на монографията повдига проблема за третирания обект в сферата на библиотеката, като тя концентрира вниманието си предимно върху **образователните програми за библиотекаря**, използвайки моделите за комуникация по Шенан (Shannon) (стр. 10) и Вавер (Waver) (стр. 10), също и на Немкобра (Nemkobra) (стр. 11) и др. представители на информационната наука. Така тя стига до **общ интеграционен модел** на комуникациите в библиотеката (стр. 15).

В центъра на **системата библиотека – потребител** М. Кишиловска повдига проблема за възприятието на действителността. Тя вижда, че създателите и адресатите на информацията могат да бъдат безкрайно различни. От тази позиция и училищната библиотека, и педагогическата библиотека, и публичната (общообразователната) библиотека, и научната библиотека, и специалната библиотека (информационният център) представляват **междунституционни комуникации**. В описания смисъл библиотечната етика е централен феномен на **конвенцията за правата на човека и достъпа до информационните услуги**.

Невербалната комуникация: положението на тялото; интонацията; мимиката; жестът, както и физическото пространство и визуалният контакт, намират специално третиране в темата.

Взаимоотношенията и комуникациите в библиотеката също са особено важни, както между служителите в библиотеката, така и между служителите и читателите. Контактът с читателя чрез писма, по телефона има специална форма на осъществяване.

Комуникацията в библиотеките е сърцевината на търсене на информация и именно поради това авторката на книгата разглежда въпроса в целия спектър на контекста на институцията (библиотека) с „външната” професионална среда.

Това е една забележителна книга, която има съществено значение за моделиране на професионалната среда за хора, които се занимават с информационен мениджмънт, а и за всички запознали се с нея, **защото книгата внушава човешкия потенциал**.

Полезно е книгата да бъде снабдена с предметен показалец, който да отрази в азбучен ред всички предмети, по които е писано в текста. Този показалец ще увеличи информационната стойност на книгата и ще я направи по-удобна за ползване.

279-194 комуникации в библиотеката – Малгожата Кишиловска. Комуникации в библиотеката (София, 2006): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**МАСОВАТА КОМУНИКАЦИЯ –
АРХИТЕКТ НА ЧОВЕШКИЯ СВЯТ**
(Нов труд – компендиум по медийна психология
с насоченост на справочно издание)

Събина Ефтимова

Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психология. – София : Просвета, 2004. – 291 с. : със сх., табл. – С библиогр.

Медийната психология е ултрамодерна интердисциплинарна сфера, в която компактно се отразява знанието по феноменология на масовите комуникации.

Съвременният информационен свят е единен и управлението на масовите комуникации не може да подмине уникалния си инструмент – медийната психология, защото именно чрез него се изгражда многомерното информационно пространство.

Научно внедрение по третираната тема, изключително прагматично разглеждане на информационната дейност, дълбоко опериране с големи човешки популации – това са основните орбити на

многомерно изследване на съвременните меди. Именно по този начин всички сфери на науката и индустриалното електронно производство са свързани в единен възел.

Удивителната граница между социологията и психологията, масата и хората е индивидът. Нов тип масова култура, нов тип организация и управление на обществото е хипермоделирането чрез информационни знанияви продукти. Нова за нашия – посттоталитарен – тип общество е подобна трактовка. В основата на тази феноменология се наблюдава идеята **да не се нарушават моралните закони и норми.**

Събитие е, че на културния хоризонт от публикации в България се появи ново издание – „Лице в лице с медиите: Въведение в медийната психология”, което синтезира представите на модерната история и теория на културата в различни социални области на традиционния начин за организация на обществения живот и свръхмодерните електронни технологии.

Авторът на книгата – ст.н.с., д.психол.н. Толя Стойцова – социален психолог, специалист по комуникации – е добре известна на научното общество с поредица от предишни публикации в областта на рецензираното тук издание :

Стойцова, Т. Говорим с думи – общуваме с цялото си тяло. // *Съвр. журналистика*, 1991, N 1-4, с. 5-24.

Стойцова, Т. И усмивката може да бъде заповед : Как да се научим да разбираме езика на тялото. – София : ЕВРОПРИНТ, 1992. – 127 с.

Стойцова, Т. Медийната психология – възникване и развитие. // *Год. Нов бълг. унив.*, 1996, с. 10-16.

Стойцова, Т. Медийната психология – нова изследователска област и нова академична дисциплина : Докл. на конф. „Социални науки и социална промяна“, София, 21-23 ноември 1996. – София, 1996.

Стойцова, Т. Жан Пиаже и медийната психология : Докл. на науч. семинар с междунар. участие „Пиаже и българската хуманитаристика“, 20-22 септ. 1996, София. – София, 1996.

Стойцова, Т. Психология на медиите – същност, модели и основни концепти. // *Юбилеен сборник на Института по психология / Ред. В. Русинова. – София, 1998, с. 60-70.*

Интересното в рецензираната книга е, че тя представлява комплексно интерпретиране на проблема за медийната психология.

В увода (с. 7-9) авторът резюмира главната идея на своя труд: „обхваща същността и взаимосвързаността между различните форми на общуване, включително и на тези, които са продукт от въвеждането на новите комуникативни технологии” (с. 7). Изтъкнато е, че големите проблеми, свързани с медиите, се разполагат във възможността те да влияят върху аудиторията. Обърнато е внимание върху две основни причини на тази феноменология:

- независимо от личните предпочитания и емоции съвременните деца се раждат в компютърен свят, в който се преодоляват традиционните бариери на времето и пространството и имат възможност да общуват посредством новите технологии;

- историята на българските средства за масови комуникации не познава подобен бум на развитие;

- едновременно със свободата на словото в развитието на масмедииите се наблюдават и негативни ефекти.

Третирането на описаната комплексна феноменология е сърцевина на книгата. Изданието е структурирано от пет части. Огледално на въведението, след тези части, е разположено заключението. Книгата съдържа списък на литература и резюме.

Първата част на рецензираното издание поставя в центъра на вниманието взаимодействието между личност и общество (с. 10-26). Тук са повдигнати въпросите за индивидуалния свят на човека и неговата всекидневна реалност. Акцентирано е подробно върху разграничителните възможности на знанията (когнитивните. – Термин: Т. С. – Бел.: С. Е.) стилове. Специални схеми показват ситуацията на социални взаимоотношения, включващи индивида (с. 11). Гледищата на опонентите и личните ни позиции са представени като матрица на комуникация между двама субекти, общуващи „лице в лице” (с. 14).

Втората част на труда – „Природа и смисъл на комуникацията” (с. 27-79) представлява системно изложение на:

- **многообразните значения на комуникацията;**
- **целта, равнището и ситуацията на общуването „лице в лице”;**
- **класификацията на модалностите на невербалното общуване;**
- **социалните взаимодействия и индиректната комуникация;**
- социалната компетентност: **„неписаните” правила на общуването.**

Принципното положение, защитено от авторката, е в разграничаването на феномените на директното общуване „лице в лице” от индиректното – на масмедията (с. 32-48; 48-71).

Продукти на описаното общуване сме самите ние – всеки индивид в популацията.

Цялата трета част е посветена на въздействието на масмедията. Анализирани са аспектите на това въздействие от гледните точка на историята, моделите на мислене, трансформациите и трансфера на психологическите теории, на психологията на медийната манипулация. Специално внимание е отделено на проблема **„ефекта на третия човек”** (с. 134-142).

Четвъртата част на труда – „Развитие на средствата за масова комуникация: Индиректни форми на общуване” третира проблеми на социалнопсихологичния анализ на масмедийната психология. Социалният контекст е в центъра на медийната комуникация. Влиянието на новите технологии и глобализацията са изучени в контекста на съвременните проблеми на опосредствената комуникация (с. 143-228). Социалният контекст на медийните организации е обобщен в схема (с. 194), специални таблици са посветени на актуални **Топ класации** (с. 212). Социологични анализи на съвременната американска литература, транслирани чрез медиите, илюстрират тезата на изложението с богатото си фактологично ниво (с. 219-228).

Петата част – „Медии и насилие” е кулминационна за изследването (с. 228-274). Построен върху статистически данни, този фрагмент на публикацията категорично и еднозначно трактува въпроса за корелацията между телевизията и насилието. Масмедията са ориентация за младите хора и очевидна е зависимостта между наблюдаваните проблеми в обществото и внушенията на средствата за масова комуникация. Сравнителен анализ между отношението на български и американски студенти към насилието, експонирано чрез масмедията, показва калейдоскопа на

психологическите внушения на средствата за комуникация. Очевидно, не могат да бъдат пренасяни автоматично модели на внушения от една култура в друга. Дори, често, при такива случаи, последствията са драматични.

Заключението (с. 274-276) синтезира взаимоотношението комуникация – свят, като планетарен проблем. Изключително сбито, концентрирано и убедително авторката резюмира основната концептуална идея: **масовата комуникация изгражда човешкия свят.**

Книгата е богата на прецизно цитирани източници, коректно изведени в библиографски списък от 243 названия: 60 на кирилица и 183 на латиница.

Представената модерна история на теорията за комуникациите чрез труда на Толя Стоицова е адресирана към най-широката общественост, което следва да се разглежда като особено достойнство на изданието. Научният подход на авторката допринася многомерният феномен за масовата комуникация да се изложи достъпно в цялостната му системна дълбочина на базата на световния опит. Този мащабен поглед превръща книгата в **компендиум** по третирания въпрос.

Особено съществен е фактът, че именно чрез този компендиум се достига мисията на авторското схващане: **книгата да служи за превенция – естествена защита – срещу битовистичното възприятие на повърхностните сензации, пошлостта, елементарното мислене, матричното типологизиране...**

Резюмето на изданието, поднесено на английски език (с. 289-290), би могло да бъде предшествано от свой еквивалент на български език, с което читателите биха имали още един ракурс на синтез по проблематиката.

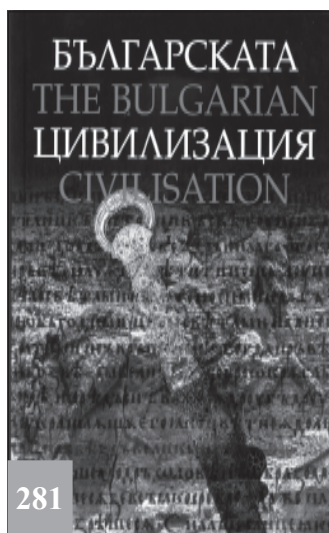
Изданието е подходящ справочник за архитектите на медийното пространство, защото то дава панорама и на теоретичните гледища, и на модерните практики в разглежданата област от позициите на морала в съзвучие с научните норми за обективност на информирането.

280 медийна психология – масова комуникация / Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите (София, 2004): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СЪЩЕСТВЕН ТРУД ЗА ИСТОРИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ

Илиян Сюлемезов

Българската цивилизация : [Систематизирана хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Александър Фол. – София : Тангра Таннакра Общобълг. фонд., 2005. – 368 с. : с ил.

Други авт.: К. Порожанов, Г. Бакалов, Г. Владимирова, П. Митев, Г. Марков. – Библиогр. с. 351-356 ; Азбучен показалец / Ст. Иванов.

Изучаването на пътищата на цивилизацията е съществено за придобиване на цялостно културологично знание. Голяма е потребността на всеки българин от това да има познания за историята, културата и паметта на своята страна.

Българската цивилизация е кръстопът на множество различни култури. Само този, който има представа за своето минало, гради ефективно бъдещето си.

Интересно и значимо е това, че е издадена книга за история на българската цивилизация по повдигнатите в началото на настоящия текст въпроси.

Целта на това изложение е да представи академичното ниво на рецензирания труд.

При разглеждането на книгата *de visu* се забелязват следните структурни части:

- Предисловие (с. 10-11);
- Основен корпус от 12 тематично изградени раздели:
 - Земите (с. 13-36);
 - Хората (с. 37-62);
 - Езиците (с. 63-86);
 - Леточисленията (с. 87-110);
 - Ценностите (с. 111-138);
 - Държавите (с. 139-162);
 - Институциите (с. 163-184);
 - Познанията (с. 185-206);
 - Символите (с. 207-230);
 - Религиите (с. 231-262);
 - Идеите (с. 263-310);
 - Другите (с. 311-335);
- Послеслов (с. 336-337);
- Хронологична таблица (с. 339-350);
- Подбрана библиография (с. 351-356);
- Именен показалец (с. 357-366).

Още в началото на своя предговор, подписан от издатели и автори, съвсем справедливо е обърнато внимание: „чрез описанието на конвенционално-установени области” (с. 10) на една цивилизация се изгражда нейната панорама. В предговора е акцентирано върху календарните факти от генезиса на българската цивилизация, разположени в хронологична рамка. Подходът, използван от авторите за написването на труда, е историографски. Именно този научен метод позволява разглежданата книга да достигне до противопоставяне на митологизацията на цивилизацията на същностното историографско изследване, което в действителност е публикация.

Историографското изследване в своята същност е историко-културологично. В този корен на труда е неговият жанров израз: систематизирана хронологична енциклопедия.

От изложението става ясно, че културологичната карта на авторите е не само мястото на държавните граници на България в една или друга епоха, разглеждани в географски аспект, а и планетарно изграждане на системното цяло на цивилизацията. От историко-географска гледна точка, българите създават своя цивилизация не като „пребиваване” в земи на два континента, а като „организация и стил на определен тип историческо активно поведение”.

Описаният методологичен подход е авангарден за статуса на ноосферата (информационното общество), когато географските граници губят значението си пред доминацията на културната реалност на цивилизацията, третирана в

културологичен аспект.

Внимателният поглед върху систематиката на разделите в изданието показва добре издържана композиция от съотнасяне на географски ареали към човешкия потенциал. Специално внимание се отделя на езиците. Отделно са изтъкнати леточисленията, държавите и институциите.

Прави впечатление, че възниква известно разсейване на информацията в методологичния възел: ценности – религии – символи – идеи. Очевидно, логиката на композицията на книгата следва да бъде избистрена по отношение на тези градации. Истина е, че в раздела „Ценностите” присъства религиозният възел на информационното моделиране. Същият този възел неминуемо присъства и в раздела „Символите”. Явно от допълнително уточнение се нуждаят както подреждането, така и напълването на посочените раздели. Възможен вариант за подреждане на материала на книгата за посочения конгломерат в назованите раздели, може би, е подходящо да бъде следният: след „Ценностите” да се изведат „Символите”, „Религиите”, „Идеите”. Естествено е разположението на раздела „Познанията” да се появи след „Идеите”. Комплексът „Държавите” – „Институциите” – „Другите” е подходящо да завършва композицията на цикъла.

Особено достойнство на разглежданата книга е Хронологичната ѝ таблица. В едър план по векове в нея са направени синхронни съпоставки за триадата: българите – Европа – света.

Добро е решението всички текстове да се дават паралелно на български и английски език. Лингвистичното ниво на труда е на висота.

Библиографията към изданието е подробна и в добър издържан вид в азбучно-хронологичен порядък на 227 загл. – 166 назв. на кирилица и 61 назв. на латиница. Отделните описания са направени коректно.

Именният показалец към изданието е общ за географските обекти, заглавия на книгите, персоналиите, което облекчава работата с масива на изданието в единство.

Илюстративният материал е на много добро ниво и са използвани подходящи експозиционни решения за труда като цяло.

Вероятно, възприетият подход към изданието в неговите полиграфични решения носи известни проекции за бъдещо електронно издание на труда, което още тук – в настоящия полиграфски еквивалент – прозира и от сърце бихме пожелали на авторския колектив. Именно така „Българската цивилизация” ще намери по-очевидно планетарното си културно изражение в електронната – виртуална – инфосфера.

281 българска цивилизация – енциклопедии / А. Стаматов и др.; общ. ред.: Александър Фол (София, 2005): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

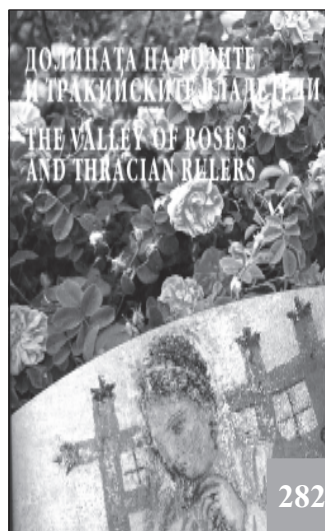
ПЪРВО КОМПЛЕКСНО ИСТОРИКО-КУЛТУРНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДОЛИНАТА НА РОЗИТЕ И ТРАКИЙСКИТЕ ВЛАДЕТЕЛИ

Ива Конярска

Долината на розите и тракийските владетели
= The Valley of Roses and Thracian Rulers / Общ.
Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Състав. Косьо
Зарев ; Авт. на текста Георги Китов, Косьо Зарев,
Евтимка Димитрова. – Пловдив : Вион, 2001. – 168 с. : с
ил., к.

Събитие е появата на книга, разкриваща
интердисциплинарната проблематика на постмодерното
време. Книгата е културологично изсветление на цял
историко-културен регион. Това е първо комплексно
историко-културно изследване на Долината на розите и
тракийските владетели.

Широкият кръг от съставители, автори,
художници на първото комплексно историко-културно
изследване, подпомогнато както от община Казанлък,
така и от Историческия музей „Искра” – Казанлък,

обръща вниманието със сериозно компактно историко-географско въведение (с. 10) и изключително богат високохудожествен илюстративен материал, придружен с точни, подробни описания.

Както предисловието, така и текстовете са дадени паралелно на български и английски език. Това е една книга, съставена от три отделни части – предисловие (10 с.) и два корпуса на различна тематика (3-8 с.) и (73-80 с.).

Пълнота и лаконичност са ключовите думи, с които най-точно може да бъде диагностициран уводът към книгата (с. 10). Особено негово качество е достигнатото единство на третиране на културния и стопански живот в Казанлъшката долина.

„Има страници от миналото на всеки народ, които определят мястото му в световната история. Има паметници, останали от хилядолетия като доказателство за човешкия гений.”, както отбелязват авторите на това комплексно издание в увода на книгата-албум. Предисловието е кратък обзор на съдържанието на книгата. Самите съставители отбелязват богатата колекция от снимков материал, надничаш от страниците на книгата – снимки, непубликувани никога досега.

По този начин те са постигнали едно прекрасно композиционно решение на страниците на своето творение, като ни предоставят това полиграфически издържано луксозно издание. Вниквайки в предисловието, читателят навлиза в два коренно различни свята, обединени от единен географски ареал – света на археологията и розопроизводството. Както сами съставителите отбелязват: „Ухание на рози и спомен за далечно минало, с това бихме желали да запомните „Долината на розите и тракийските владетели”.

Трудно е да бъде намерено нещо излишно в текста на увода. Въведението очевидно е плод на сериозен концептуален подход и познаване на детайлите за постигане на цялостна синхронна картина.

Представеният подход в увода със своята лаконичност и завършеност напълно естествено се преобразува в ментален гръбнак на изданието, съчетаващо в себе си албум от илюстрации и снимки, които пресъздават пред нас красотата, колорита и духа на Казанлъшката долина. Тези илюстрации, придружени от подходящите експозиционни решения и добре формулирани текстове в цялата книга, водят читателя през времето, през майсторството към творческия гений на народа, съграждал по тези земи.

От задълбочения подход на изданието като цяло става ясно, че тази книга-албум е предназначена за широка аудитория.

По повод нивото на публикацията искаме да поздравим нейните автори и при едно евентуално ново издание да им препоръчаме да го придружат с географски показалци (за микрорайониране и картографиране), както и предметен показалец на археологическите находки, и съответен библиографски списък на ползваната литература и съдържание. Това, от своя страна, води до нуждата от един нов вид подредба, подсказана от логиката, а именно вертикалната подредба: първо предисловието; второ „Долината на тракийските владетели”; трето „Долината на розите”; четвърто съдържанието и накрая – библиографските данни.

Взимайки в ръце това издание – тази прекрасна книга, обогатяваща чрез своя интердисциплинарен подход на третиране на материята – първа по рода си, се разкрива

едно високо в полиграфично отношение произведение, с много добри експозиционни решения на разположение на материалите и прекрасен общ дизайн.

282 Долината на розите; тракийски владетели / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НОВО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДРЕВНИЯ ГРАД – АЛБУМ ЗА СТАРИЯ НЕСЕБЪР

Биляна Панайотова

Старият Несебър : [Изследване] / Общ. Несебър, Ист. музей – Несебър ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Авт. на текста Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Худож. Ал. Гъшев. – Пловдив : Вион, 2004. – 152 с. : с ил.

Събитие е появата на всяко ново комплексно изследване на старите градове на България. Такъв град като Несебър отдавна е престанал да бъде туристическа атракция, а представлява един ключов възел за разбирането на културата и цивилизацията. Гръцки, римски, християнски пластове в културата са насложени в стария Несебър и правилното им дешифриране е сериозно предизвикателство за археолози, културолози, историци, философи. Новото изследване – албум на обширния кръг от съставители, автори, художници, подпомогнато както от община Несебър, така и от

историческия музей Несебър, обръща вниманието със сериозно компактно историографско въвеждане (с. 5-17) и изключително богат високохудожествен илюстративен материал, придружен с точни, подробни описания.

Както предисловието, така и текстовете са дадени паралелно на български и английски език.

Пълнота и лаконичност са ключовите понятия, с които най-точно може да бъде диагностициран уводът към книгата (с. 5-17), написан от Жана Чимбулева и Димитър Съсилов. С позоваване върху исторически документи те очертават историко-културния профил на стария Несебър (Месемврия и други названия). Обширна планетарна културно-цивилизационна рамка задава параметрите на представения обзор: Римската империя, разделянето на Източна и Западна Византия... са пространственият ареал на взаимовръзките на Несебър със света през вековете.

Акцентът върху художествените занаяти – феномен на бурно културно и икономическо оживление – отвежда към манастира „Св. Богородица Елеуса“ (XII-XIII в.), църквата „Св. Параскева“ (XIII в.), църквата „Христос Пантократор“ (XIII-XIV в.), храма „Св. Иван Алитургетос“ (XIV в.), представени в хармоничен, единен калейдоскоп на религиозно-светското начало.

Особено качество на третираното изследване е достигнатото в увода единство на третиране на културния и стопанския живот на Несебър. Проследени са художествените школи на Трявна, Елена, Боженци, Котел, Медвен, Жеравна, Градец в единство с несебърската школа. Архитектурните функции, конструкциите, материалите на отделните постройки на града – светски, религиозни – се трактуват като връх на българската култура в съответствие със световните ориентири. Старият Несебър (XVIII-XIX в.) оживява пред нас като един уникален шедьовър на националната и световната култура.

Трудно е да бъде намерено нещо излишно в текста на увода. Той очевидно е плод на сериозен концептуален подход и реално познаване в детайли на паметниците на града, представени в цялостна синхронна картина.

Описаният подход в увода – лаконичност и пълнота – напълно естествено се трансформира в основен корпус на изданието – албум от илюстрации, поднесени в удивително находчиви съответстващи на архитектурната мисъл на града гледни точки, които, като живи картини, пресъздават пред нас красотата, колорита, хармонията, духа на стария Несебър. Тези илюстрации, придружени от подходящи експозиционни решения и прецизни текстове, водят читателя през времето и епохите, през майсторството, към вечния творчески гений на народа, творил културата по тези земи.

Задълбоченият подход на изданието като цяло очевидно е обърнат към голям кръг от хора. По повод брилянтната публикация искаме да поздравим нейните автори и при едно нейно ново издание да им препоръчаме да го придружат с подходящи показалци (по историческите обекти) и съответен библиографски списък на ползваната литература.

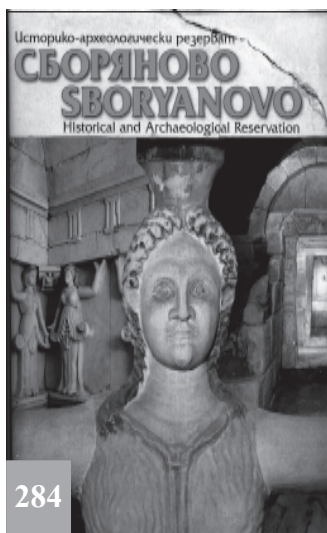
283 Несебър – стар град / Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев (Пловдив, 2004): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

КАРТОГРАФИРАНЕ НА ИСТОРИКО-АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ОБЕКТ – НОВ ПОДХОД В ПРЕДСТАВЯНЕТО НА РЕЗЕРВАТА „СБОРЯНОВО”

Теодора Витанова

Сборяново = Sboryanovo : Историко-археол. резерват = Historical and Archeological reservation : [Картография] / Общ. Исперих, Ист. музей – Исперих; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив : Вион, 2002. – 123 с. : с ил. – Посв. На 20-год. от разкриването на Свещарската царска гробница.

Доброто познаване на историко-археологическите ценности е условие за написването на научната историография на всеки културен ареал.

Множество райони в България са истинска лаборатория за историци, археолози, културолози, изкуствоведи.....

Наскоро откритият – само преди 20 години – комплекс Сборяново постоянно привлича вниманието на учените от цял свят. За съжаление широката публика

на нашето общество не разполага с достатъчно информация за това значимо комплексно явление на културата.

Представената тук книга е значима в два аспекта: тя е картография (не албум!) на комплекса Сборяново; изданието е адресирано към широкия кръг читатели.

Трудът съдържа основен корпус от снимков материал (с. 9-121), предхождан от предисловие (с. 5-8); в пределите му е разположена статия (с. 88-89).

Предисловието третира географското разположение на резервата Сборяново. Археологическото богатство на района е разгледано в детайли. Разкриват се обекти от важно значение за културолозите и археолозите не само в България, но и в световен мащаб. Споменава се скалата-жертвеник Демир баба теке, която е по-подробно разгледана в статията, поместена в средата на изданието. И в двата текстови фрагмента (предисловието, статията) резерватът Сборяново намира интердисциплинарна трактовка, поднесена на достъпен език. Удачна е както представената мисъл на Херодот („Гетите мислят, че те не умират <...>”), така и художественото разкриване чрез снимков материал на природната красота на региона.

Статията, разположена в основния корпус на книгата, написана в същия, посочен по-горе стил (както и предисловието), по-подробно третира историческите данни, преплетени с легенди и вярвания. Може би, за по-удачно композиране е възможно в едно ново издание на книгата тази статия да бъде изведена или след предисловието, или да бъде изнесена в края на книжния корпус.

Илюстративният материал на труда е богат, издържан естетически и професионално. Художествените фотографии са истинско произведение на изкуството, интересно представящи феноменологията на Сборяново. Фотографиите показват историко-културните обекти така, че те се открояват с тяхната ценност, значимост. От поместената статия следва да се изтъкне особено, че обособените две части на изданието показват известни различия: по-добре – лапидарно и справочно-информационно – са съставени описанията под илюстрациите във втората част. Причина за това, очевидно е фактът, че тези текстове са свързани със съвременния живот.

Не е ясно защо липсва съдържание към изданието, което следва да бъде направено при едно ново издание. Показалци – географски, предметен – биха обогатили едно такова ново издание. Библиографският списък на литературата по темата би бил ценна справочно-информационна ориентация в подобно начинание.

Не е ясно защо в публикацията като цяло не е посочено името на автора на текстовете (споменато е само името на преводача на английски език).

Идеята на издателите – да направят картографското издание на комплекса Сборяново за широката публика – е изпълнена чрез нивото на интересния дизайн, който е трудно достижим по принцип за подобни издания, и следва смело да бъде заявена от тях като **подзаглавие**.

284 Сборяново – картография / Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев (Пловдив, 2002): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

СЪВРЕМЕННА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА МОДЕРНИЯ МУЗЕЙ

Камелия Везирова

Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения, изнесени на Нац. науч. конф., посветена на 120 г. музейно дело – Габрово, 14-15 окт. 2003 / Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред., [предисл.] Евгений Сачев. – В. Търново : Фабер, 2004. – 224 с.

Изд. на М-во на културата, Нац. център за музеи, галерии и изобразителни изкуства, Ист. музей – Габрово.

Националната научна конференция на тема „Модерният музей – модели за адаптация” се проведе в град Габрово на 14-15 октомври 2003 г. по инициатива на историческия музей в града.

Музейното дело е част от културата. Музеят се разглежда като един социокомуникативен институт, който играе съществена роля в развитието на

обществото. Именно на тази – националнозначима – конференция по музейно дело са разгледани актуални проблеми на музейната теория и практика. Забележителното е, че наскоро се появи и значима книга – интересен труд, в който са събрани представените на конференцията научни доклади.

При първото разглеждане на изданието забелязваме неговите добре обмислени структурни части:

- предисловие (с. 7-11);
- съдържание и комплекс от теми (с. 5-6);
- а) д-р Евгени Сачев – „Специфика на социокомуникативния механизъм за регулиране на музейната дейност“;
- б) Ирина Пеева – „Модерният музей и ролята му за регионалното културно, туристическо и икономическо наследство“;
- в) н.с.Татяна Цанкова – „Ефективният музеен мениджмънт като фактор за модернизиране на музея“;
- г) Екатерина Цекова – „Музейните образователни модели – ресурс за адаптиране на съвременните български музеи“;
- д) Йордан Ал. Йорданов, Бранимира Ант. Димитрова – „Антропологичен музей – концепция, принципи и реализация“;
- е) Петър Тоцев – „Традиция и мода в представянето на музейните експонати“;
- ж) Юлиана Шулекова – „Дечковата къща – идейна концепция и реализация“;
- з) Ангел Гоев – „Присъствието на живо на традиционната духовна култура в музейна среда“;
- и) други.

Целта на настоящото изложение е да се представи в обобщен вид интелектуалното ниво на конференцията, материалите на която са предоставени в публикуваното издание.

Както предисловието, така и темите са дадени на български език и трудно може нещо излишно да се намери в текстовете. В изданието кратко и ясно са представени темите, които ще занимаят читателя.

Наблюдаваме концентрация на вниманието върху следните проблеми на музейното дело: регионализация (Ир. Пеева); мениджмънт (Т. Цанкова); образователни модели (Ек. Цекова, Р. Събева); идейни реализации (Юл. Шулекова); експедиции (Б. Хараланова) и други.

Акцентът е поставен върху проблемите на културата като системно цяло в нашето съвремие.

Задълбоченият методологичен подход на конференцията е обърнат към голям кръг от хора. Очевидно, целта на публикацията е не само музейните специалисти да синхронизират възгледите си, но и широката общественост да има поглед върху музейното дело и музейната политика.

По повод на разглежданата тук публикация искаме да поздравим нейните автори с желанието им да бъдат полезни не само за музейните сътрудници, научните работници и студентите, но и за обществото като цяло: чрез нивото на музейното дело то да се обогати и хармонизира.

Наистина следва да приветстваме идеята: всеки един от нас да осмисли истината

за себе си и другите като многообразие – не само в безмълвен, но и в реален открит публичен – на конференция на музеите – диалог с културното ни историческо наследство.

285 музеология – постмодерност / Нац. науч. конф., посветена на 120 г. музейно дело – Габрово, 14-15.10.2003 г.: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

НОВ СЪЩЕСТВЕН ПРИНОС КЪМ НАРОДНИЯ КАЛЕНДАР

Цветелина Цветкова

Български традиционен календар : Ил. енцикл. /
БАН, Центр. библиот. и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред.
Маргарита Василева. – Пловдив : Вион, 2004. – 200 с. : с ил.
Други авт.: Илонка Атанасова, Зоя Крутилин,
Валентин Минов.

Много са индикациите да се наблюдава и
изучава националната памет, но е уникална същинската
родова памет и култура на един народ.

Уникална е ролята на народния календар за
разлика от традиционните църковен и астрономически
календари.

Народният календар в резюме е това, което е
народната памет. Може да се каже, че народният
календар е своеобразна народопсихология и
историография.

Забележително е, че наскоро се появи интересен труд по третираната тук тема. Целта на настоящото изложение е да се представи феноменологията на народния календар в рецензираната книга.

При разглеждане на изданието de visu наблюдаваме следните негови структурни части:

- Бележки към читателите (с. 5);
- Предговор (с. 8);
- Основен корпус на календарните празници и обичаи, изброени по азбучен ред (с. 9-194);
- Съдържание по хронология на празниците и народните обичаи: 57 назав. (с. 6 – 7);
- Приложения: Рецепти за празнични трапези (с. 199).

Още в предговора (с. 8) авторът доц. д-р. Маргарита Василева споменава за българските календарни празници и обичаи, които представляват твърде сложно по произход и същност социокултурно явление; те се формират като система в процеса на консолидация на българската народност. Корените на празниците отвеждат до прастари езически представи и вярвания, митове, култове и божества, чрез които човекът опознава заобикалящия го свят и търси мястото си в него, за да оцелее. Чрез тези празници народът осмисля периодично повтарящите се явления и връзки в природата, от които до голяма степен зависят труда и живота му.

С богатото си съдържание, вплътено в действие, слово, музика, танц, пластични обредни форми, традиционните празници и обичаи запазват своето изключително място в живота на народа ни като жива традиция. Те са своеобразна, строго изградена система за отчитане на времето и организиране на стопанската дейност в рамките на годишния календарен цикъл и неговите сезони. Освен че бележат календарното време, празниците извеждат хората от ежедневието на делника им и ги поставят в атмосферата на обреднозначимото. В празничното общуване се регулират отношенията в семейството, рода, селищната общност, държавата.

Традиционните календарни празници са част от безценния духовен фонд на нашето културно наследство. Пренесени през вековете и помогнали да се съхраним като народ, именно те и днес се вплитат в съвременната празничност, запазвайки нейното етническо своеобразие. Това народно богатство, съхранило душевността на българина, е нашият влог в общоевропейската култура.

Като особено достойнство на разглеждания предговор към книгата следва да се изтъкне неговата лаконичност, синтетичен характер и висока концентрация на изложението. Тази лаконичност е подходяща за третирания тип издание – илюстрирана енциклопедия.

Посоченият лапидарен стил на предговора кореспондира с възприетия стил и в самия основен корпус на книгата. Отделните статии за календарните празници и обреди са написани по единна структура. С надебелен шрифт са обозначени техните наименования и синоними. Например, в статията „Малка Колада” (с. 23-26) са посочени и синоними: „Кадена вечер”, „Вечерня Неядка”. В същата статия откриваме използване на курсивен шрифт за отбелязване на ключови понятия по феноменологията на празника: „Колада”, „Коледни хлябове”, „Коледуване”.

Важно е, че в цитираната статия, както и в останалите статии, са дадени препратки към изданието (вж „Коледувани“).

Едновременно с това в статиите в корпуса на изданието се среща и споменаване на други традиции, освен основните третиранни. Например, в цитираната статия намираме препратка и към други празници – в случая към Гергьовден (във връзка със сламата, върху която е била положена на Коледа празничната трапеза; същата тази слама се слага по дърветата за повече плод на Гергьовден).

Внимателният преглед на статията „Връбница“ (с. 42-45) също посочва използване на различни синоними: „Цветница“, „Цветна неделя“, „Вая“, „Куклин ден“. В същата статия намираме препратки към статии „Лазаруване“, „Лазаров ден“ и т.н.

Самото съдържание на статиите разкрива изключително многообразие в различните региони. Например, лазарската „кукла“ е характерна за Казанлъшко; главно в Североизточна България на Цветница се извършват поминални обреди и т.н..

Възхищение предизвиква в разглежданата книга илюстративният материал, придружен от точни и лаконични информационни текстове. Експозиционните решения на илюстрациите са подходящо прецизирани.

Буди удивление отсъствието на показалец, както и на библиографски списък към публикацията. Вероятно, в едно ново издание на книгата, обърнато към най-широките слоеве на нашето общество, посочените елементи (показалец, библиографски списък) – ще станат информационни ключове към третираната проблематика.

286 български традиционен календар – енциклопедии / БАН, Център. библ. и др.; Вера Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

**НАУЧНО-ДОКУМЕНТАЛНИЯТ ФИЛМ НА СВУБИТ
„РИТЪМЪТ НА ВРЕМЕТО”:
(Информационна карта на нестинарството
като отразена в историографията
трансмисия на култура)**

Вили Божилова

287-1

„Ритъмът на времето” [1] е филмов продукт с некомерсиална цел, който е информационно-културологично интердисциплинарно изследване на нестинарството и ще бъде разпространен в мрежата от български библиотеки. Това стана ясно на предпремиерата [2] на филма, която се състоя на **28 септември 2007 г. в странджанското село Българи** [3].

Научно-документален по вид, филмът е посветен на усилията да се прониква в явното и неявното знание за всяка информационна среда, чрез което тази среда се трансформира в нейна говореща ни **карта-пътеводител**. Антропологичното единство на духовната, менталната и телесната сфера, както и връзките на нестинарската обредност с целия религиозен спектър на човечеството, определят нестинарството като планетарно значим феномен, чийто култ е сакрален код, подложен на рационално

описание и дешифриране чрез филма.

Филмът бе представен от проф. Стоян Денчев – председател на Съюза на народните читалища и Ректор на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) и проф. Александра Куманова, които са част от творческия екип на филма.

На 28 септември предпремиерата събра в центъра на село Българи, под откритото звездно небе на Странджа многолюдна публика от официални гости и местни жители. Придошлото множество от хора от околността, странджанския регион и от много краища на България с приповдигнато настроение наблюдава филма, от кадрите на който се появяваха самите местни жители, приветствани от публиката с бурни аплодисменти.

Село Българи (*друго назв.: Ургари, Вургари*) се счита за коренното място на българската нестинарска ритуална обредност и на **3 юни – празника на Св. Св. Равноапостоли Константин и Елена** – след половинвековно прекъсване, отново всяка година при залез слънце в огнения кръг на жаравата, пред многохилядните човешки погледи влизат нестинарите, за да осъществят сакралната връзка земя – космос и със силата на „вглъбеното мълчание” да олицетворят сливането на човека с природата. Без да е религия, фолклорната нестинарска обредност в Странджа е вкоренена в християнската религия през многообразни културни трансмисии.

През II-то хилядолетие преди Христа в Средиземноморието на базата на предноазиатски и египетски вярвания се оформя **орфизмът**, който в Тракия се изповядва в устна фолклорна обредност (тракийски орфизъм) до установяването на християнството. В тези културни пластове се откриват и рудиментите на нестинарската обредност.

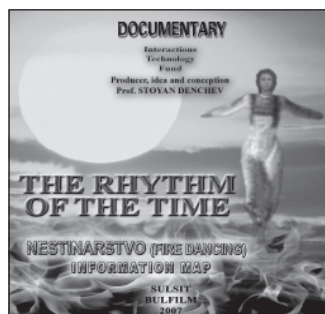
Известен със задълбочения си интерес към българския фолклор, един от първите, търсещи обяснение на нестинарството, е Петко Р. Славейков. Той пише: „Тези, които ги прихваща Св. Костадин, та играят боси в огъня, казват ги ищциари... Тая дума трябва да е вещиари от вещь, вечер, вещица, тоест знаещий...” За Петко Р. Славейков обредът е християнизиран тракийски, а носителите му са българи, някои от които погърчени.

Акад. Михаил Арнаудов вижда връзка между нестинарството и „средноазиатския шаманизъм и неговите екстази, магии, пророчества и чудесни лекувания”.

Чуждестранни автори смятат, че нестинарството води началото си от древногръцката Дионисиева обредност.

В най-ново време много изследователи работят по темата – историци, етнографи, фолклористи – с подобни и различаващи се разбирания.

Поднесен като триптих от ключови образи и понятия по концепцията „информационна среда” (интеракции – информационни технологии –

287-2

информационни фондове): Дух Светий (Любов) – Огън (Материя) – Слънце (Енергия), във филма „Ритъмът на времето” се завърта кълбото въпроси за нестинарската обредност: Широко разпространен религиозен езически култ или шаманска обредност? Планетарно значими верски смесвания или локален фолклорен феномен? – все нямащи еднозначно решение дилеми.

Научно-документалният филм-изследване не изключва нито един от информационните планове на реалността и съзнанието. Водеща е идеята за проникване в смисъла на информационното единство на феномена нестинарство, като се фиксира неговата информационна среда в единство с ареала на Странджа – физичен, биологичен, културен.

Изборният уникален – интегрален, антропологичен и информационен ракурс на филма-научно изследване дава основание за многобройни прочити на поднесената с прецизност и уважение феноменология на нестинарството. Точно в цялостното съпоставяне на многообразните гледища е ключът на търсенията на творческия екип и, възможно, именно в тези съпоставяния се крие и кодът на културните трансмисии на времената, преминали към и през Странджа и отседнали в нея.

Защото знанието и светът през ХХI в. са едно многомерно трансформиращо се цяло и следва да се четат и разбират в сравнение, в диалектическо многообразно единство на информационната среда като интегрално социокултурно цяло – както бе казано още на първото представяне на филма „Ритъмът на времето” и от самите негови създатели – философи, антрополози, специалисти по информационно моделиране, историци, религиоведи, етнологзи, медици, културолози, и от местните жители – героите на филма, и от представителите на местната власт – кметовете на селата Българи, Бродилово, Кости, Кондолово и градчетата Царево и Малко Търново и други.

287-3

Бележки

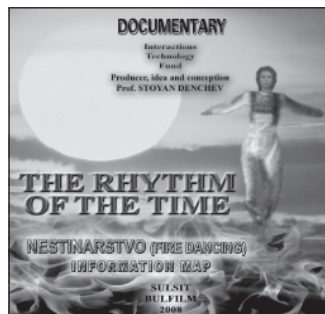
1. **Ритъмът** на времето (Нестинарство : Информ. карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Продуцент, идея и концепция проф. Стоян Денчев ; Сценарий Александра Куманова, Милен Куманов ; Режикура Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков ; Оператор Стефан Алтъпармаков ; Ред. Никола Казански, Антон Даскалов ; Консулт. проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Синтез. вариант на бълг. и англ. ез., 2007; Разшир. вариант на бълг., рус., англ. ез., 2008.

2. На **15.10.2007 г.** филмът „Ритъмът на времето” имаше предпремиера в Западния католически университет в **град Анже (Франция)**, на която бе представен от проф. Стоян Денчев, доц. Свободна Вранчева (СВУБИТ) и проф. Клер Лабал.

На **1.11.2007 г.** – Деня на народните будители в НДК в **София** в хода на Тържествената церемония по откриването на V Национална конференция с международно участие „Книгата и духовността в европейската информационна цивилизация” (СВУБИТ) – се състоя тържествената премиера на филма, на която бяха представени 50-ина учени от центрoвете на информатизацията в България и чужбина от целия интердисциплинарен спектър на знанието, явяващи се членове на научния екип, разработващ проблематиката на информационната карта на нестинарството.

На **4.12. 2007 г.** филмът имаше премиера в **Москва (Русия)** по време на организираната от Европейската комисия под егидата на ЮНЕСКО X Юбилейна Международна конференция „EVA 2007” „Информационно общество, култура, образование”, на която бе показан като визуализация на представения в пленарната сесия доклад на проф. Стоян Денчев и проф. Александра Куманова „Планетарна информационна среда на културата (Върху опита на прочитане на нестинарството): Рационална карта”.

3. Филмът имаше премиери и на: **22.02.2008 г.** в Католическия колеж „Св. Маргарита” – **гр. Тапаханокс, щат Вирджиния, САЩ**; **22.05.2008 г.** в **гр. Нант, Франция**; **10.06.2008 г.** на Международния форум „Библиотеките, образованието и технологиите за културата” в **Крим, Украйна** (с доклад на проф. Стоян Денчев и проф. Александра Куманова); **22.06.2008 г.** на Пленарното заседание на откриването на Световния форум „Informing Science – 2008” – **Варна, България**, съпровождащо Пленарния доклад на форума, представен от авторския колектив (проф. Стоян Денчев, проф. Александра Куманова, проф. Димитър Христовоз, ст.н.с. д-р Никола Казански); **28.07.2008 г.** в Руската национална библиотека – **Санкт-Петербург, Русия**;

1.11.2008 г. в Националния дворец на културата в **София** на Шестата с международно участие Национална научна конференция на СВУБИТ „България в културното многообразие на Европа”, представяща статуса на информатизацията. – *Бел. на ред.*

287 Ритъмът на времето (Нестинарство: Информ. карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков. – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Синтез. вариант на бълг. и англ. ез., 2007; Разшир. вариант на бълг., рус., англ. ез., 2008; премиери: 28.09.2007 г. – село Българи – Странджа, България; 15.10.2007 г. – Анже, Франция; 1.11.2007 г. – София, България; 4.12. 2007 г. – Москва, Русия; 22.02.2008 г. – Тапаханокс, щат Вирджиния, САЩ; 22.05.2008 г. – Нант, Франция; 10.06.2008 г. – Крим, Украйна; 22.06.2008 г. – Варна, България; 28.07.2008 г. – Санкт-Петербург, Русия; 1.11.2008 г. – София, България

287-5

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ДИПЛОМНИ РАБОТИ

**III СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА
„ОТ ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ЗНАНИЕ”**

**МНОГОАСПЕКТНА ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА
НА НАРОДЕН ТЕАТЪР „ИВАН ВАЗОВ“
(на основата на фонда от неговите плакати)**

Паулина Владимирова

**IV курс, специалност „Библиотекознание и библиография” –
задочно обучение, факултетен N 2466**

**Научен ръководител:
проф. д.п.н. Александра
Куманова**

**Рецензент:
проф. д.ик.н. Стоян Денчев**

288-1

СЪДЪРЖАНИЕ

I. УВОДНИ БЕЛЕЖКИ	426
II. ИСТОРИКО-КУЛТУРНА СПРАВКА ЗА ТЕАТЪРА	428
III. ЦЯЛОСТНА ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ТЕАТЪРА	445
III.1. Описание на обекта на изследването	445
III.2. Фреймово описание на елементите на структурната система на театъра – като част от обществото	447
III.3. Наименования на Народния театър (по афиши, плакати, програми и други документи)	448
III.4. Символна картина на театъра	451
III.5. Предмет на изследването	452
III.6. Цел на изследването	452
III.7. Методи на изследването	452
IV. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ФОНДА ОТ ПЛАКАТИ НА ТЕАТЪРА	453
IV.1. Изработване на критерии за анализ по единен фрейм	453
IV.2. Прочитане на фрейма	454
IV.3. Историко-културна справка за плакатите на театъра	455
IV.4. Системно структурно представяне на плакатите на театъра по таблица	457
IV.4.1. Таблица 1. Графично представяне на фонда от плакати по сезони	457
IV.4.2. Описание на таблицата (по системна структура)	458
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	458
VI. БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК	461
VI.1. Описание на плакатите	461
VI.2. Цитирана литература	461
VI.3. Третиране на първите постановки в информационното пространство	462

ПРИЛОЖЕНИЕ

- 288-1. Народен театър „Иван Вазов“ (днес)
- 288-2. Сцената на Народен театър „Иван Вазов“
- 288-3. Театъра в градската градина (първата известна снимка на театъра)
- 288-4. Народен театър „Иван Вазов“ (1906 г.)
- 288-5. Народен театър „Иван Вазов“ 1923 г.
- 288-6. Първи афиши (10 октомври 1904 г.)
- 288-7. Първи афиши (13 октомври 1904 г.)
- 288-8. Първи афиши (2 декември 1904 г.)
- 288-9. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-10. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-11. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-12. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-13. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-14. Двойни и рисувани афиши (1909 г.)
- 288-15. Двойни и цветни афиши (1911 г.)
- 288-16. Двойни и цветни афиши (1911 г.)
- 288-17. Двойни и цветни афиши (1911 г.)
- 288-18. Двойни и цветни афиши (1911 г.)
- 288-19. Вертикални афиши (сезон 1938/1939 г.)
- 288-20. Вертикални афиши (сезон 1938/1939 г.)
- 288-21. Вертикални афиши (сезон 1938/1939 г.)
- 288-22. Вертикални афиши (сезон 1938/1939 г.)
- 288-23. Рисувани афиши (1912 г.)
- 288-24. Рисувани афиши (1912 г.)
- 288-25. Първо появяване на логото на театъра
- 288-26. Юбилеен афиш (1957-1958 г.)
- 288-27. Юбилеен афиш
- 288-28. Юбилеен афиш
- 288-29. Плакати за гастрол (1973 г.)
- 288-30. Плакати за гастрол (1973 г.)
- 288-31. Отразяване в чуждата преса (1973 г.)
- 288-32. Отразяване в чуждата преса (1973 г.)
- 288-33. Отразяване в чуждата преса (1973 г.)
- 288-34. Отразяване в чуждата преса (1973 г.)

I. УВОДНИ БЕЛЕЖКИ

*„Театърът е място за човешко общуване.
В него се формира обществената съвест.“*

Виктор Юго

Изграждането на информационна картина на културните институции – т.е. на панорама на тяхното вписване в социокултурната среда е модерна задача на нашето съвремие и признак за зрялост на общественото съзнание. Именно чрез такива картини общественият организъм се осъзнава като единна система и се самонаблюдава като вътрешно регулиращо се социокултурно цяло.

Подетото чрез настоящото изследване начинание има за цел – да се **приблужи към изграждането на многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“**.

Поради факта, че това начинание е първо по рода си, то има **вътрешна логика**, продиктувана от специалната разработка на неговия изследователски инструментариум.

Подходящ инструментариум за достигане на целта на подетото изследване е използването на системен комплекс от **методи на:**

- **структуриране на информационна среда –**
- **по класификационната концепция на С. Денчев [2.1];**
- **изграждане на информационен фрейм – по концепцията на М. Мински [2.4];**
- **моделиране на системно-структурната информационна решетка – по концепцията на А. Куманова [2.3].**

Самият фрейм за представяне на знание е вид интелектуална решетка, която има вертикална конфигурация [2.4]; системно-структурната насоченост на възприетото по-долу в работата хоризонтално информационно моделиране е подето с насоченост на вторично (моделиране), по отношение на вертикалното [2.3].

Стоящият в центъра на внимание тук **фонд от плакати** на Народния театър е разгледан не сам за себе си, а като елемент от триадата **информационен фонд (от плакати) – информационни технологии (плакатите като инструмент на информацията и рекламата на театъра) – интеракции (въздействието на плакатите) върху обществото, възприемащо информацията от плакатите [2.1].**

Достигането до целта – приближаването до интересуващата ни информационна картина на театъра – изисква следване на представената тук логика на изследване:

- да се даде фреймово описание на цялостната структура на театъра (1) [2.8];

- да се акцентира върху системно-структурната интерпретация на фонда от плакати на театъра (2).

Именно в руслото на опасаните две задачи (1-2) са предприетите по-долу стъпки на информационно моделиране, фиксирани от **разделите:**

II. Цялостна картина на театъра;

III. Системно-структурно представяне на фонда от плакати.

Поради желанието да се достигне максимална лапидарност на настоящото изложение (без излишни повторения), вътре в разделите II и III е дадено детайлно описание на **обекта на изследването** (защото то е плод на мисленето с помощта на фреймовата информационна култура) (с. 33-34), неговите **предмет** (с. 42), **цел** (с. 42) и **методи** (с. 42).

Базата на това изследване е:

- фондът от плакати на Народен театър „Иван Вазов“ (с акцент върху периода след 1989 г.);

- **съвременните концепции на информационно моделиране (вертикално – фрейм; хоризонтално – системно-структурна решетка; информационна среда).**

Разделите II–III са ядро на изложението на изследването, обобщени в изводите на **Заклучението** на работата.

Изследването съдържа **Библиографски списък**, явяващ се вторичнодокументален модел на работата. Този списък е изграден от **три раздела**, систематизирани по направлението на подетото издирване, поднесени в съответствие с концепцията на С. Денчев (отразено в съответните подзаглавия: **Информационен фонд, Информационни технологии, Интеракции**).

В първи раздел на библиографския списък –

1. Описание на плакатите (Информационен фонд) – е представен списък на третираните документи, подредени в обратно-хронологичен ред – по сезони на театъра.

Във втория раздел на този списък –

2. Цитирана литература (Информационни технологии) – е събрана и представена в азбучен ред основната литература, очертаваща посоките на предприетото в изследването принципно информационно моделиране.

В трети раздел на списъка –

3. Третиране на първите постановки на театъра в информационното пространство (Информационна среда)

– са дадени описанията на първоначалните гледища в обществото за театралния живот.

Целта е – чрез представянето на описаната тук информационна скица – да се създаде съответен модел за по-нататъшно специално проучване и на останалите съставни компоненти на системното цяло на театъра. (Авторът няма за своя задача

изработването на списък с театралните рецензии, който би могъл да стане обект на отделно, самостоятелно изследване.)

В основния текст на изложението се срещат съответни позовавания на източниците по Библиографския списък.

Две други групи цитирания допълнително се наблюдават и в самия Библиографски списък:

В раздел II – в квадратни скоби се посочват поредните номера от **раздел 1.** (на списъка); в **раздел III** – са дадени съответните номинации от **раздел 2.**

Работата завършва с **Приложение**, в което се дават самите образи на плакатите и съпътстващи ги материали.

Структурата, логиката и изпълнението на настоящото изследване са преминали експертизата на представители на администрацията на Народния театър „Иван Вазов“ (г-жа **Румяна Василева** – уредник на Музея на Народния театър „Иван Вазов“, г-жа **Мария Данаева** – библиотекар на Библиотеката на Народния театър „Иван Вазов“), на сътрудниците на сбирка „Портрети и снимки“ към Българския исторически архив на Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ (завеждащата сбирката – **ст. науч. сътр. д-р Ружа Симеонова**).

На посочените тук високоблагородни дейци на културата и науката, както и на научния ръководител на настоящата работа – **проф. д.п.н. Александра Куманова**, авторът на изследването дължи дълбока благодарност за възможността да се потопи в сърцевината на обществено значимото дирене.

II. ИСТОРИКО-КУЛТУРНА СПРАВКА ЗА ТЕАТЪРА

Народният театър „Иван Вазов“ и театралното дело в България са връстници. Театърът няма точно фиксирана рождена дата.

Летоброенето на Народния театър „Иван Вазов“ започва от **1904 г.**, когато драматичната трупа „Сълза и смях“ приема името „Български народен театър“. Шест години преди това, след решение на Народното събрание, се създава фонд за събиране на средства за построяване на театрална сграда. Проектирането ѝ е поверено на виенските архитекти Х. Хелмер и Ф. Фелнер – най-известните по това време имена в тази област на строителството на значими театрални съоръжения, проектирали оперни

и театрални сгради във Виена, Прага, Будапеща, Одеса, Загреб, Висбаден и много други градове.

В наличния днес архивен фонд на Народния театър не се открива писмена диря, която да свидетелства за учредяването му. Липсва и специален официален документ, който да постановява преименуването на частично субсидираната от държавата **Столична театрална трупа „Сълза и**

288-4

смях” в Народен театър. Самото преименуване се извършва постепенно през **1904 г.**, възприета за начало на летоброенето на **Българския народен театър**, приел по-късно окончателно името **Народен театър**.

Мотиви за описаното преименуване съществуват. Те са свързани с широко разгърнатата се **Програма за културно просперирание на българската държава**, отнасяна към началото на ХХ в., подготвена от просветния министър **проф. Иван Шишманов**.

В доклада си до **княз Фердинанд** през **1903 г.** проф. И. Шишманов отдава специално значение на „Националния театър” и предлага мерки за стабилизирането на единствената професионална столична театрална труппа, наричайки я **Народен театър**.

Последвалата реорганизация в управленско, финансово и художествено отношение, обаче, не е достатъчно убедителен аргумент за обособяването на Народния театър от неговата предистория, от изминатия дотогава път на относително постоянната актьорска труппа, съществувала под различни имена в културния живот на столицата.

Началото на същинския път на Народния театър е датирано:

4 декември 1888 г. – деня, в който се състои освещаването и тържественото откриване на създадената в София **Българска народна театрална труппа „Основа”**, давала представления си в новопостроената дъсчена театрална сграда, намираща се на мястото на днешния Народен театър „Иван Вазов”.

На **1 септември 1890 г.** по решение на Министерството на народното просвещение се формира **Столичната драматическо-оперна (Драматическо-оперна) труппа**, с което се прекратява дейността на предходната театрална труппа – „Основа”. По-голямата част от артистите, продължили участието си в ръководената от **Иван Попов** труппа, след разцеплението на труппа „Основа”, се включва в **Драматическото отделение към новосъздадената формация** (Столичната драматическо-оперна труппа).

От началото на **октомври 1890 г.** Драматическото отделение започва да дава представления, повечето от които, познати от репертоара на вече бившия театър (труппа) „Основа”.

Оперното отделение също подготвя своите премиерни спектакли подобно на Драматическото. Всичко това става при изключително тежки условия (неотоплен салон, слабо осветена – с газови лампи – сцена на дъсчения театър).

Междувременно се влошават и отношенията между драматичния състав на Народния театър и Министерството на народното просвещение. Описаното става причина **от края на май 1891 г.** Драматическото отделение да предприеме дълго турне из страната, обявявайки се за **самостоятелна театрална формация**.

От този период именно Оперното отделение излиза пред обществеността с името **Столична оперна труппа**, което, от своя страна води до естествения разпад на несполучливо съградената театрална организация към момента (1891 г.).

Завръщайки се отново в София, вече в **новопостроената зала**

288-5

театрална сграда.

По решение на Министерския съвет и по предложение на финансовия министър определеното от специална комисия общинско място в град София – между улиците „В. Левски”, „Л. Каравелов”, „Г. Бенковски” и „Д-р. Г. Вълкови” – е отчуждено, заедно с всички, намиращи се върху терена, постройки.

Интендантът на театъра **Илия Миларов** е изпратен в командировка във Виена със задачата да проучи устройството на тамошните театрални салони и сцени и да се срещне с известните архитекти на театрални сгради **Х. Хелмер** и **Ф. Фелнер**.

Стартът на строежа на Народния театър е уговорен за пролетта на 1904 г. по времето на специална аудиенция на княз Фердинанд с главния негов архитект Х. Хелмер в присъствието на министър Ив. Шишманов и интенданта на театъра Ил. Миларов. Именно на тази среща планът на сградата е окончателно утвърден.

На **1 януари 1904 г.** е преназначен като постоянно изпълняващ длъжността интендант на театъра и Ил. Миларов.

Така, чрез изпълнението на заложените от проф. Ив. Шишманов в Програмата за културно просперирание на българската държава (виж: по-нагоре) административни мерки за театрална реформа започва съграждането на **Българския народен театър**. Неговото ново название датира от началото на 1904 г., когато то се появява на първия афиш за представлението на „Без вина виновни” от Н. А. Островски..

Чешкият артист и режисьор от Народния пражки театър **Йозеф Шаха** е назначен за артистичен директор на Българския народен театър на 1 януари 1906 г. За негови помощници-режисьори по-късно са определени със заповед на министър проф. Ив. Шишманов актьорите **Иван Попов**, **Васил Кирков** и **Сава Огнянов**.

На **16 април 1906 г.** за последен път на сцената на „Славянска беседа” се играе представлението „Венецианският търговец” от Уилям Шекспир.

С това приключва последният сезон на театралната труппа, даваща спектаклите си в използваната под наем сграда.

На 23 септември същата година с благотворителна цел трупата организира прощална вечер с дългогодишния си наемодател – дружество „Славянска беседа”.

Представят се пиесите „Благодетелницата” от Н. Персиянов и „Недоразумение” от В. Налбуров.

На тържествена церемония дружеството подарява на трупата – като символ на непрекъсващата връзка с тази труппа във времето и пространството – голям бронзов часовник с монтирана в горната му част статуетка на Молиер и гравиран паметен надпис: „Славянска беседа” на Народния театър, София, 23 септември 1906 г.

От началото на новия сезон – **22 октомври 1906 г.** – трупата на Народния театър се пренася в новата сграда, където е и първата й репетиция за предстоящото тържествено откриване.

Сградата на днешния театър е завършена окончателно в края на 1906 г., а откриването ѝ е насрочено за 3 януари 1907 година с пиесата „Пролог” от Иван Вазов.

За откриването на сградата на Народния театър през 1907 г. са поръчани илюзорно-имитативни сценографски проспекти на борова гора и езеро, както и триизмерна перспектива на самия театър. Тази зрелищност цели да впечатли публиката – дори тези слове от нея (масите), които не знаят да четат. Те разбира се, не са поканени на откриването, но „Прологът” на Ив. Вазов, е представен неколкократно (макар и остро разкритикуван като „класицистичен примитив”), за да може цялата общественост да му се наслади.

Красивата фасадна страна на театралната сграда, както и интериорите ѝ с основание се превръщат в еталон за естетическите вкусове на времето.

Необароковите скулптури и релефи, които украсяват лицевата част на сградата, се свързват с бароковия стил на зрителната зала, която в партера, двата балкона и страничните ложи побира общо 800 места. Вътрешната част на сградата, състояща се от различни по размери и височини фойета, стълбища и преходни помещения, мебелите, сценичната рамка и изписаният таван в салона са изпълнени в модния, налагащ се сецесионен виенски стил.

Сценичната част, в която се включват просцениум, сцена и два странични „джоба”, е проектирана по последната дума на сценичната техника.

Именно богатите възможности за изпълнение на оригинални сценографски проекти и монтирането на модерна осветителна, звукова и машинно-подемна техника залягат в специалните технологични решения на строителството. Отделно, в самостоятелна постройка, е разположено депото за декорите, което – с размерите си осигурява добро съхранение на наличния запас от „обстановки”, изготвяни за различните визуални решения на постановките.

При описаните условия представленията на Народния театър променят качествено своята изобразителна страна, мащаба на пластичното и словесното въздействие върху публиката.

В новата обстановка започва подготовката на специално написания от **Иван Вазов** пролог „Славата на изкуството” в три картини, „трето действие от историческата драма „Иванко” на **Васил Друмев** и репетираната Шекспирова трагедия „Крал Лир”, чиято премиера е запланувана като първата постановка след тържественото откриване на Народния театър.

Интересът към предстоящото събитие – откриване на Народния театър – е изключително голям. Пресата коментира както подготовленията вътре в театъра, така и височайшите предварителни посещения на репетициите от княз Фердинанд и княжеското семейство, от министър проф. Ив. Шишманов и други знаменити гости, които, освен с играта на артистите, се запознават и с устройството на сцената, салона и фойетата...

От месец март 1908 г. в Народния театър е назначен за директор поетът **Пенчо Славейков**, приобщен към делото на българския театър като към средишно изкуство с особено значение за духовния просперитет на нацията. Неговият престой на този пост е твърде кратък (до април 1909 г.), за да може да приложи амбициозните си реформаторски идеи и твърдо отстоявани принципи, свързани както с управлението, така и с чисто художествената дейност в обновяващия се театър.

Формално назначаването на П. Славейков е свързано с управлението на Демократическата партия, чийто член е той, но нито творците в театъра, нито самият той, нито културната общественост у нас възприемат художественото му ръководство като поредната политическа комбинация в преразпределянето на постове в практиката на многопартийната българска парламентарна система.

С поемането на длъжността си на директор на Народния театър П. Славейков има ясно формулирани схващания за отношението държава – държавен театър, за задачите на директорската институция, за репертоара, за режисурата, за творчеството на актьора, за художествените цели на българската сцена. С участието си в тази многостранна дейност театралът П. Славейков, като един от типичните за времето си мащабни мислители, по необходимост съчетава теорията с практиката на драматургичното дело, високите устреми на духа на индивидуализма с методичната работа в театралното ежедневие, изискващо усилия, воля и педантичност при намесата в паралелно протичащите процеси на професионализиране и модернизирание на сценичното изкуство.

Пенчо Славейковото театрално дело е свързано и с тласъка, който дава на методичната работа над превръщането на Народния театър в законодателно средище на литературния български език.

Изготвените правоговорни таблици от артистичния секретар **Пею Яворов** – по идея на Пенчо Славейков – целят изчистването езика на актьорите, преодоляването на диалектизмите, на „невъобразимата Вавилония”, както се изразява П. Славейков, възцарила се на сцената.

През септември 1908 г. трупата на Народния театър, начело с директора П. Славейков, предприема гастрол в Македония, превърнал се в бляскава демонстрация на постиженията на българската култура в млада България. Гастролът е предназначен за българското население, останало в пределите на Турция и изживяло трагизма на събитията, свързани с неуспеха на Илинденско-Преображенското въстание.

През април 1909 г. П. Славейков напуска Народния театър – след конфликт с просветния министър **Н. Мушанов** по въпроса за обединяването на драматичния театър с **новоосноваващата се Опера**.

П. Славейков напуска театъра с огорчението от налаганото му по административен път обединение по време, когато вече е започнало фактическото художествено

288-9

обновление на театъра.

Незавършеното дело на твореца-реформатор (П. Славейков) обаче не остава без следи. То има продължението си в дейността на театралата и драматурга, видния поет П. Яворов. Именно под новото ръководство, поето от **Божан Ангелов**, повечето от подготвените пиеси от П. Славейков се реализират, а нововъведенията му в организацията на творческия процес намират приложението си в следващите години от живота на театъра.

На 31 декември 1909 г. изтича договорът на главния режисьор Й. Шмаха. На **3 и 5 януари 1910 г.** той се прощава с българската сцена с бенефисното представление на „**Венецианският търговец**” от Шекспир, в което изпълнява на чешки ролята на Шейлок.

След напускането на Шмаха до края на сезона 1909-1910 г. функциите на режисьор в Народния театър изпълнява артистичният секретар П. Яворов. Още преди постъпването му в театъра – по време на директорския мандат в него на П. Славейков, самият той (П. Яворов) вече „функционира”, както сам се изразява, „като драматург”, на когото се възлага рецензирането на много пиеси [2.6].

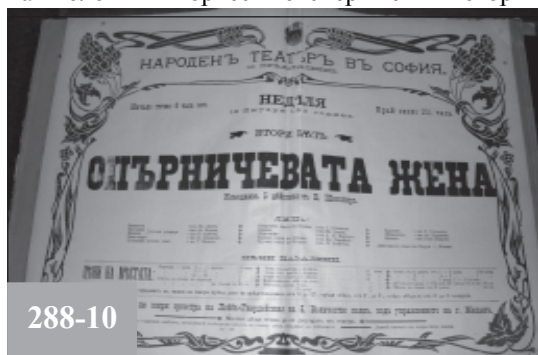
Професионалният интерес на П. Яворов към драмата и театъра започва поотрано, когато публикува първите си критически отзиви и бележки върху някои драматургични произведения, изиграни в Народния театър.

Назначеният от директора **Владимир Василев** през 1925 г. режисьор **Николай Осипович Масалитинов** е същински подарък за националния театър. Това е един от най-плодотворните периоди в развитието на българската литература за театър въобще. Н. О. Масалитинов променя облика на театъра, доближавайки го до европейските и световни художествени образци.

Значителна част от артистите в трупата са възпитаници на руската театрална школа, други са получили театралното си образование в средноевропейските страни. Специално внимание театърът отделя на българската драматургия; заедно с това сцената му е отворена за всичко ново и значително в европейските театрални метрополи. Показвайки се неподвластен на консервативното мислене, през 1920 г. артистичният съвет дава възможност за изява в лоното на колектива на наскоро завърналия се от Берлин поет **Гео Милев**.

Спектакълът „Мъртвешки танц” от Август Стриндберг (1920 г.) остава най-големият творчески експеримент в историята на Народния театър. Тази твърде необичайна за традиционното битовистично съзнание на онова време постановка – в духа на експресионизма – е режисьорски дебют на Гео Милев.

Значително място в историята на Народния театър за изграждането на художествената му концепция има **Владимир Василев**, който между 1923 и 1939 г. – с няколко прекъсвания – е негов директор.

288-10

Една от заслугите на този деец е назначаването през 1925 г. на актьора от Московския художествен театър Н. О. Масалитинов за главен режисьор на Народния театър в София.

Със задълбочената си работа над творбите на **Йордан Йовков**, **Ст. Л. Костов**, **Рачо Стоянов** и други автори Н. О. Масалитинов има огромни заслуги за развитието на българската сценична драматургия.

В откритата през 1925 г. школа към театъра той възпитава ново талантливо поколение артисти. През 20-те и 30-те г. на ХХ в. в актьорския състав на театъра се включват Владимир Трандафилов, Зорка Йорданова, Марта Попова, Георги Стаматов, Иван Димов, Константин Кисимов, Невена Буюклиева, Петя Герганова, Никола Икономов, Борис Михайлов, Олга Кирчева, Ирина Тасева, Ружа Делчева и други, изявили се в бъдеще именити личности. По същото време в театъра активно работи и режисьорът **Хрисан Цанков** – ученик на знаменития немски режисьор, артист и театрален педагог Райнхард (псевдоним на Макс Голдман), който, подобно на учителя си, следва и изгражда линията на модерния западноевропейски театър на ХХ в. Значителен принос в развитието на сценографията през характеризирания времеви интервал имат и художниците Иван Пенков, Пенчо Георгиев, Иван Милев.

През 1923 г., по време на юбилейните тържества на театъра, на сцената на забележителната му сграда избухва пожар, който изключително бързо се прехвърля в зрителната зала и унищожава цялото архитектурно съоръжение. Сградата е възстановена едва през 1929 г. – по проект на немския архитект **Мартин Дюлфер**.

Втората световна война също оставя своя разрушителен белег върху Народния театър. Особено тежко време за театъра е и т. нар. в неговата история период на творческите компромиси, настъпил след 1944 г., наложен от режима на тоталитарната цензура и свързаната с него автоцензура. На фона на нарастването на обществената тежест на театъра на неговата сцена се създават постановки с такова художествено-естетическо качество, от което и днес никой не би се отрекъл. Тези постановки са съхранени за вечни времена в славния летопис на театралната история.

Животът през зимата на 1944-1945 г. в София е парализиран след бомбардировките (през ноември-декември 1943 г. – януари 1944 г.). Трупата на театъра, заедно с преносимата материална част на театралния реквизит, се евакуира в Пирдоп. Условиата на новото местожителство я изваждат от режима на нормалното делово творческо ежедневие. Репетиционната работа на колектива е преустановена. Представления се организират нередовно – единствено из околните градове на Средногорието, както и в някои по-отдалечени населени места в околността. При такава обърканост и неяснота на близкото бъдеще настъпва лятото.

Месеците юли и август на 1944 г. са наситени с напрежение и тревожно очакване на приближаващите се драматични

288-11

обществени събития. Войната, която е дала болезнен знак за своето присъствие, неумолимо следва своя ход към вече провиждащата се развръзка... Политическият живот в страната се гърчи под натиска на близостта на тази развръзка, правителствата все по-често се сменят в търсене на по-мекия сблъсък с реалностите на задаващата се нова национална катастрофа.

На 5 септември 1944 г. Съветският съюз обявява война на България, на 8 септември съветските войски пресичат северната граница на България, посрещани като освободители. На 9-и септември – с военен преврат – на власт в страната идва правителството на Отечествения фронт.

Обездвижена от доскорошната неизвестност, държавната машина изведнъж заработва на задъхващо високи обороти. Новата власт се заема час по-скоро да установи контрол върху главните трансмисии на управлението.

Енергично подхванатата „чистка“ не подминава и тогавашния директор на Народния театър **Владимир Полянов**. В края на септември 1944 г. той е отстранен от заемания от него пост, след като е принуден преди това да подаде оставката си. По същото време съюзът на артистите взема решение: за отявлена фашистка и прогерманска дейност да изключи от редовете си и да лиши от право „да участват в театралния живот на страната режисьорите и актьорите от същия театър“ Хрисан Цанков, Йордан Черкезов, Димитър Пешев и Пантелей Хранов.

В именно такава обстановка трупата на Народния театър се завръща от Пирдоп в столицата в състояние на творческа и гражданска демобилизация, напълно обяснима при нейното фактическо положение: сградата ѝ е въвн от строя, в ръководството ѝ се подготвят основни промени... Освен това, „новата“ власт, както изглежда, се отнася към театралния колектив с голяма доза недоверие, дори – с неприязън. На такива мисли навежда статията, излязла в първите дни след 9 септември 1944 г. в новия официален вестник „Работническо дело“, който е орган на Комунистическата партия.

В цитираната статия пише: „...*Народният театър в столицата бе превърнат в гнездо на черната реакция. Неговият репертоар се определяше съобразно вкуса на „Културните“ гестаповци. Всичко честно и прогресивно в него се гонеше и преследваше. Директорската, режисьорската и актьорската фашистка клика превърнаха тоя Културен институт в истински пропаганден апарат на новия ред на Хитлер. Реализмът бе изгонен от сцената. Режисьорското и актьорското майсторство бе доведено до най-ниско ниво! ...*”.

288-12

Започналата още през август подготовка на новия театрален **сезон 1944/45 г.** е нарушена и от настъпилите обществено-политически събития, но, макар и с известно закъснение, театрите в провинцията вдигат завеса и продължават работа си без особени сътресения. Някои набързо извършени в тях промени в репертоара им, издават характерна нагласа: още с първите премиери да се

потърси близост в съответствие с променящия се дух на времето.

В София ситуацията е по-усложнена. Там началото на сезона се бави – заради настъпилото „междущарствие“: очаква се нов директор. Ключовата позиция на Народния театър – като театър-модел за страната, от чието поведение се влияят всички останали театри в нея, определящото значение на неговия принос във формирането на театралния процес го правят стратегически важно звено в културната политика на държавната власт. Това обяснява повишеното внимание, което се отделя на Народния театър в обществения живот. Самата атака срещу него, а не срещу някой друг театър в страната, е обусловена от неговия уникален, естествено-исторически утвърдил се, статус на лидер в театралната гилдия.

Народният театър, оказва се, е крепостта, която трябва на всяка цена държавната власт да превземе; за да се повери тази крепост в сигурни ръце и след това – тя да се обърне в посоката, по която – след театъра-лидер вътрешно закономерно ще се ориентират и всички останали театри в страната. Редът на провеждането на цялата акция изисква на първо място – да се приключи със смяната на оглавяващия директорския пост – акт от политическо естество.

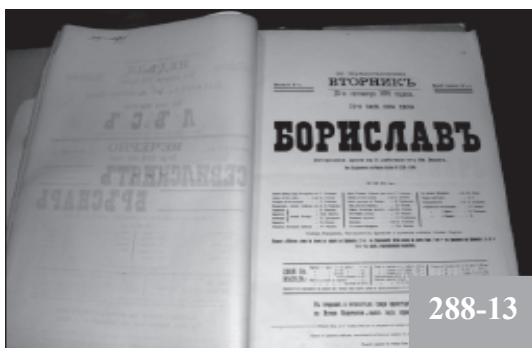
Още на **12 октомври 1944 г.** вестниците бързат да съобщят новината, че предишния ден (11 октомври с. г.) е встъпил в длъжност новият директор, „познатият поет и общественик“ **Трифон Кунев**, който тогава е председател и на Съюза на българските писатели. Очевидно избраник на политически компромис, човек по-скоро чужд на театъра, Тр. Кунев има амбицията да бъде добър кормчия на „своя“ загубил управление кораб. Той бърза да овладее положението чрез оповестяването на един дълъг списък от драматургични заглавия, главно от класически пиеси, който заявява като „окончателно установен репертоар“ на започващия сезон. (Всеки нов директор обикновено започва с това, защото репертоарът е своего рода прокламация на програма.) В крайна сметка обаче само една-единствена пиеса от дългия списък стига до сцената – „Врагове“ от М. Горки, поставена от Н. О. Масалитинов. С нейната премиера на 17 декември 1944 г. става и закъснялото откриване на сезона в присъствието на огромно множество официални лица.

Тъй като сградата на театъра е в ремонт, представлението се изнася в салона на Кинотеатър „Балкан“.

Равносметката от първите стъпки в посока към промяната не е твърде окуражаваща. Опитът на театъра незабавно да преустрои макар и част от репертоара си на нова вълна при много ограничени възможности за избор може да се оцени положително.

Но новото остава само на репертоарно равнище, в областта на художествено-творческата реализация на същинската сценична работа то решително убягва.

В края на първия отечественофронтovski сезон на Народния театър Трифон Кунев дава

известност на подготовения репертоарен проект за следващия сезон, но му отнемат възможността да ръководи реализацията му.

В последните дни на **октомври 1945 г.** той е освободен от директорския пост. За негов приемник е избран известният актьор **Петър Димитров**, активист на Комунистическата партия, който прави бърза политическа кариера като председател на Съюза на артистите.

П. Димитров, за разлика от Тр. Кунев, е опитен, дългогодишен театрал, актьор със солидна творческа биография. По-скоро с уверена, отколкото с твърда, диктаторска ръка той повежда театъра в исканата от новата власт посока. За момента такава сигурна ръка е много нужна, защото на политическия хоризонт е неспокойно, а театърът не бива да продължава да се лута без компас по вълните на непредвидимостта. Новата власт е заинтересована флагманът на театралната флотилия да се подчинява по-изпълнително на командите ѝ и да не прави повече грешни ходове.

Поредицата тържествени чествания на кръгли годишнини преминава **през април 1947 г.** Сред тях е **50-годишният артистичен юбилей на Стоян Бъчваров**, организиран под почетния патронаж на премиера Г. Димитров.

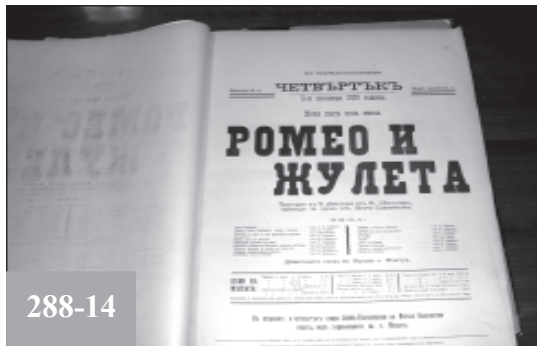
Така, след **Кр. Сарафов**, Ст. Бъчваров става по този повод носител на новоучреденото звание „народен артист“, заради безспорно високите си заслуги към българското сценично изкуство.

Сезонът 1946/47 г., през който на сцената на Народния театър се поставят още „Инспекторът дошъл“ от Дж. Пристли (реж. Вл. Тенев), „Блато“ от А. Гуляшки (реж. Ал. Иконографов) и „Вълци и овце“ от А. Островски (реж. Ф. Филипов), приключва с положителна обща равностметка.

Въпреки тази оптимистична ситуация директорът П. Димитров е освободен от поста си и на 14 март 1947 г. на негово място е назначен писателят **Георги Караславов**. Мотиви за смяната не се огласяват.

Скоро след като Г. Караславов е назначен за директор на театъра, за негов режисьор е привлечен **Боян Дановски**. Няколко месеца по-късно той е повишен в ранг „главен режисьор“. С това завършва продължилата няколко десетилетия „**ера на Масалитинов**“ в историята на театъра като негов главен режисьор.

Описаната смяна е обяснима. Очевидно, тя има за цел да заздравя политическото единство и единомислие на театралното ръководство. Безпартийният 67-годишен Н. О. Масалитинов става все по-неудобен на отговорния социокултурен пост, който заема.

Новият сезон **1947/48 г.** започва с повишено самочувствие от наследеното от предишния сезон усещане за преодолян застои и прилив на сили. Той се открива с „Господа Глембаеви“ от **М. Кърлежа**, постановка на актьора и режисьора от Белградския народен театър Раша Плаович.

В изявление за печата

Г. Караславов говори за осуетеното намерение сезонът да бъде открит с „Под игото” от Ив. Вазов, изтъквайки като причина за това „липсата на достатъчно артистичен персонал” в момента, когато трупата на театъра наброява 75 актьори. Истинската причина за отказа от постановката на „Под игото” и бързото включване на пиесата на М. Кърлежа следва, вероятно, да се търси в политическата ситуация – подготвяната среща на Г. Димитров с Йосиф Броз Тито.

В средата на **август 1949 г.** в печата се появява съобщение за освобождаването на Г. Караславов от директорския пост. В мотивите за това се посочва, че „Г. Караславов е изпълнил поръчението да заздравя работата на Народния театър, че на другаря Георги Караславов следва да се предостави възможност да се отдаде изцяло на своето писателско творчество и че сега вече той може да бъде заменен с друг другар”. Негов приемник става **Камен Зидаров**.

Новият ръководител, освен че е писател, е също и изявен театрал, за разлика от Г. Караславов, той не е чужд на театралната „Кухня“, а вече има и директорски стаж зад гърба си. Важно негово предимство също е и авторството му на пиесата „Царска милост”, чиято постановка става един от примерите за успешното прилагане на колективния метод на работа по това време, твърде настойчиво препоръчван като най-агресивна желана технология на художествения живот в театъра. Пиесата е включена в репертоар за сезон 1946/47 г. под заглавието „Бурбонът” (или „Монархът”).

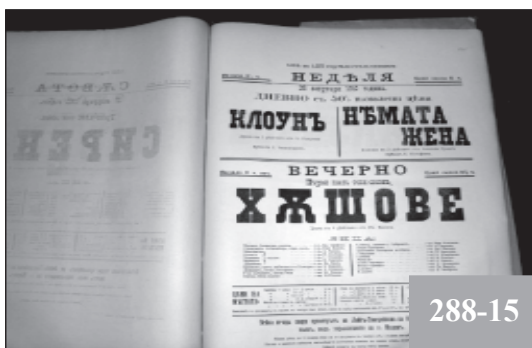
С „Царска милост” театърът открива и сезона на 1948/49 г. Спектакълът предизвиква интерес най-вече с антимонархическата си идейна тенденциозност, а тя е съзвучна с политическите потребности на времето. Големият залог – като борба на идеи – е поставен на друга пиеса – „Егор Буличов и другите” от М. Горки с участието на Кр. Сарафов в централната роля.

Народният театър винаги се е гордеел с дългата си и трайна реалистична традиция. През последните години изискването за реализъм е свързано с държавната политика. Сега вече борбата е не за реализъм въобще, а за модификацията му „социалистически реализъм”.

През следващите няколко сезона от първата половина на 50-те години постепенно сивотата на драматургичните решения взема връх в живота на Народния театър. Репертоарът постепенно се обезличава от включването в него основно на посредствени български и съветски пиеси, обслужващи т. нар. позиция „обществена поръчка”. В повечето от тези пиеси липсва истинска художественост и житейска правдивост на изобразяването.

Спектаклите се шаблонизират, в играта на актьорите се обособяват нови клишета – готови сценични щрихи и реакции – за изобразяването на един или друг тип драматургични герои, които схематично се разделят на „положителни” и „отрицателни”.

В края на **февруари 1954 г.** в сградата на Народния театър се открива VI Конгрес на БКП. На подобни

288-15

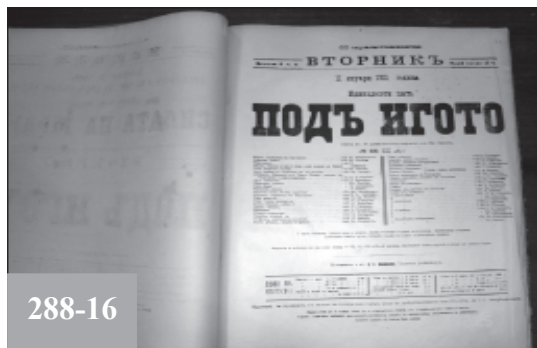
политически събития е прието всички предприятия, трудови колективи да посвещават свои постижения. Театърът-домакин посвещава на Конгреса премиерния си спектакъл „Ромео и Жулиета”. И, макар и изборът на вечната пиеса на У. Шекспир да изглежда странен на пръв поглед за посвещение за партиен конгрес евентуалните посещения на „Ревизор” (Н. В. Гогол) или „Големанов” (Ст. Л. Костов), очевидно, биха били недопустими...

Постановката на знаменитата Шекспирова трагедия е поверена на **Ст. Сърчаджиев**. В цялата си обемна режисьорска практика до описания момент Сърчаджиев не е имал случай да поставя трагедия. Пиесите, които той поставя през последните години, по-скоро имат публицистичен характер; те са наситени с патоса на „боева партийна драматургия”. През същите тези години и самият театър е позабравил какво е истинско трагедийно представление. Затова и решението да се играе едно от най-прочутите произведения на световната трагика се посреща като събитие с особено значение, като едва ли не повратна стъпка в сценично-драматургичния живот на Народния театър.

В края на 1954 г. Народният театър празнува своята **50-годишнина**. По това време вече на директорския пост К. Зидаров е заменен от актьора **Аспарух Темелков**, изиграл с успех образа на Г. Димитров. Юбилейните прояви започват от началото на декември и завършват на 15 декември с тържествена вечер, открита със слово на тогавашния министър на културата (Р. Аврамов), след което **акад. Н. Лилив** – главен драматург на театъра – припомня в доклада си фактите от изминалите пет десетилетия. Юбилеят е повод голяма част от творческия състав да бъде отличена с ордени за заслуги към българското театрално изкуство. Сезонът 1954/55 г. се открива с премиерата на новата пиеса на К. Зидаров „Усилни години” (реж. Кр. Мирски).

През март 1957 г. благодарение на отново затоплените отношения между България и Югославия Народният театър заминава на 25-дневен гастрол в Белград и други югославски градове, връщайки посещенияето на Белградския драматичен театър в София от предишната година.

През юли същата година режисьорът **Филип Филипов** става директор на Народния театър. Това назначение засилва тенденцията за превръщането на първата ни сцена в крепост на „социалистическия реализъм” и на обществената традиция. Такава е очевидно стратегическата цел на онези, които управляват културната политика. На Народния театър – най-авторитетната театрална институция у нас – се възлага задачата

той да поддържа равновесието в обществото, като приеме поведение на непоклатим пазител на утвърдените социални ценности, моделирани чрез всевъзможни опити за модернизиране. Новият директор се заема да изпълни тази задача.

Едва ли може да се каже, че **сезон 1957/58 г.** – първият сезон на новия директор – е облекчен от съществуващите проблеми.

В режисьорската колегия настъпват сериозни преобразования: от нея излизат, макар и временно, за да станат директори на други столични театри, Ст. Сърчаджиев и Кр. Мирски, а Н. О. Масалитинов прекратява режисьорско-постановъчната си дейност [2.7].

Следващите два-три сезона на театъра издават усилието да се мобилизира равнището на режисурата, видимо снижено от едновременното напускане на три основни режисьорски фигури.

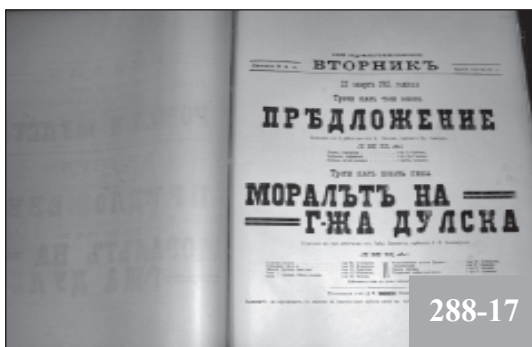
Сезонът 1969/70 г. може да се нарече сезон на гастролборите: от осем реализирани постановки само три са на режисьори от театъра, а останалите са на гостуващи постановчици и на актьори, насочили се към режисурата. Сред пъстрата, но не твърде привлекателна мозайка от постановки, една определено заслужава внимание – заради зрелия професионализъм, с който е направена, – **„Мария Стюарт”** от **Ф. Шилер**, режисура на Кр. Мирски. На пръв поглед някои прилики с „Дон Карлос” изглеждат неизбежни, но тук („Мария Стюарт”) и пиесата, и режисьорското решение налагат различна обща тоналност и оригинални смислови акценти. Отново наблюдаваме драма, в която са вплетени исторически личности, и отново е пресъздадена дворцова обстановка... Но тук режисьорът поставя във фокуса на вниманието си дворцовата интрига, политическата игра, двуличието и надхитрянето в тази игра, която М. Дупаринова (Елисавета), А. Карамитев (Лестър), В. Бахчеванова (Мария) и Ив. Кондов (Шрюсбъри) особено умело водят.

През 1968 г. започва, а през 1971 г. завършва една друга поредица режисьорски гостувания. Първото е на Клифърд Уйлямс, който е поканен специално за постановка на „Отело” от Шекспир със Стефан Гецов в главната роля.

Тъй като възстановяването на сградата, след тежките поражения от бомбардировките по време на Втората световна война, става твърде набързо, от 1971 до 1975 г. е извършена основна нейна реконструкция и модернизация.

През 1971 г. на Народния театър един след друг гостуват двама именити майстори и на режисурата, и на актьорството и на театралната педагогика от Съветския съюз. Г. Товстоногов поставя „Еснафи” от М. Горки със свой постановъчен екип, след него Б. Ливанов реализира своя драматизация на „Братя Карамазови” по Ф. М. Достоевски.

Критиката дава и на двете постановки високи оценки, но втората няма дълъг сценичен живот, докато „Еснафи” е класирана единодушно сред значимите театрални постижения от началото на 70-те години. Като цяло, обаче, гостуванията на режисьори от чужбина през 70-те години нямат ефекта на първите гостувания – от 1946 и 1952 г., които завършват с важни, исторически драматургични открития и постижения и оставят след себе си трайна дия. Много неща вече са се променили. Любопитството към самите гостувания вече не е същото,

различна е и вътрешната настройка на театъра към този вид срещи с чуждия опит.

В началото на 1970 г. **А. Гуляшки** отстъпва директорския пост на **о.з. генерал Александър Гетман**. Завърналият се през 1970 г. в Народния театър Филип Филипов веднага дава да се разбере, че не само не е изгубил междуременно вкус към супер постановките, а тъкмо обратното – пристрастил се е още по-здраво към тях. „Почивка в Арко Ирис” от Д. Димов е по-скоро интимно-камерна пиеса, разказваща за една кратка, трескава и драстична любов на фона на пожара на Испанската гражданска война. От тази пиеса Ф. Филипов прави епично разгънат спектакъл, в който темата за класовата битка разчупва рамките на пиесата и взема връх като в същинска военна пиеса с мирис на барут и фронтова атмосфера.

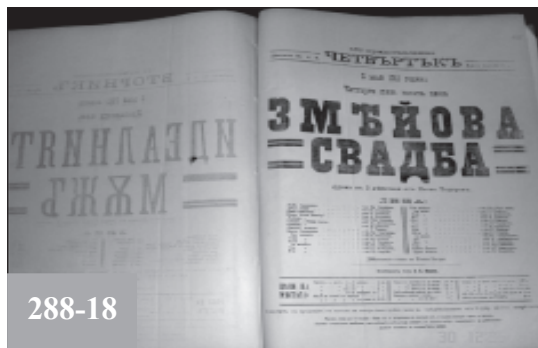
През следващия сезон, **1971/72 г.**, под названието „Двубой на столетието” Ф. Филипов поставя отново пиесата на Компаниец и Кромфе „Лайпциг 33”. Този път Л. Кабакчиев играе образа на Г. Димитров.

Спектакълът отново е разгънат на широк социално-исторически фронт; в него основната идея е историческият оптимизъм.

През септември 1972 г. сградата на Народния театър е подложена на отдавна подготвяната основна реконструкция. Напълно разрушените зрителна зала и сцената на театъра отново са изградени. Строителните работи продължават повече от 3 години. През цялото това време театърът не спира да изнася представления и да репетира нови постановки под покрива на Народната опера, театър „Сълза и смях” и Държавния сатиричен театър. Той се връща в реконструираната си сграда и за пръв път посреща в нея зрителите си на тържествената премиера на „Хъшове” по Ив. Вазов на 29 март 1976 г. [2.6].

Генерал Гетман, назначен за директор на театъра през 1970 г., поема „фронта” и кормилото на театъра към края на 60-те г., като не само спечелва доверието на своите театрални „Воини”, а той дисциплинира и укрепва театъра. Новият директор ръководи грандиозния ремонт на сградата на театъра, която трябва да излъчва цялото величие на институцията от национално значение и блясъка на социалистическата култура. Започнал реконструкцията през 1972 г., генералът не дочаква нейното завършване. Проектът по възстановяването и ремонта преминава под ръководството на гл. арх. Иван Тонев, а цялото художествено оформление се поема от художника Дечко Узунов.

По проект на художника **Иван Кирков** се изработва завесата на театъра, върху която е разперил криле вечно възкръсващият феникс на българското театрално

изкуство. Докато тази знаменита завеса се тъче от панагюрските тъкачки, театърът, в навечерието на новия сезон – 1975/76 г. – се готви да влезе в новата сграда и да я открие.

Тържественото откриване се подготвя в чест на XI конгрес на Българската комунистическа партия, който трябва да се състои през 1976 г.

Тези две събития определят и репертоара за сезон 1975/76 г.

Подготовката е под ръководството на **Димитър Канушев**, който от 1.12.1975 до 28.2.1976 г. изпълнява длъжността директор на институцията. Изявен театровед, член на Художествения съвет на Народния театър, началник на Управление „Театър“ в Комитета за изкуство и култура, той познава идеологическите изисквания към репертоара, както и огромното значение, което той има за социалистическия театър – особен за Народния, наричан още „първия театър на страната“.

По повод съставянето на репертоара на Народния театър и неговата пряка зависимост от обществените събитията (*вж: по-горе*), се налага накратко тук да се обясни защо драматургията има толкова съществено значение изобщо за театъра по времето на социализма и как идеологическият филтър на това време регулира принципите за съставяне на самия театрален репертоар.

В „дните преди XI Конгрес на БКП“, както пише пресата тогава, повече от ясно е кои са събитията, които определят избора на пиесите за сезона 1975/76 г. в Народния театър. Предложенията за репертоара в театъра се правят от литературното бюро, но в крайна сметка отговорността за „афиша“ на театъра и неговите послания носи директорът. Главен драматург в разглеждания период е **Севелина Гьорова**, членове на Литературното бюро са **Илияна Друмева, Банчо Банов и Антония Каракостова**. Предложените пиеси се съгласуват с режисьорите и се предлагат за одобрение от Художествения съвет.

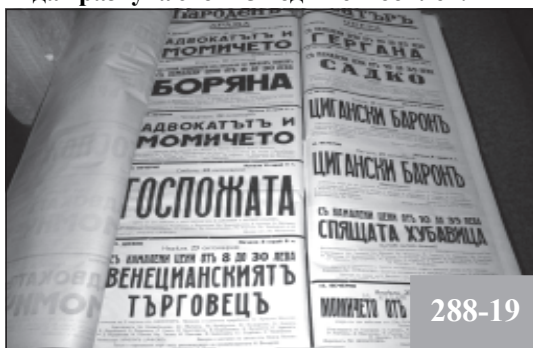
Така, именно в чест на откриването на реконструираната сграда на театъра, **Кръстьо Мирски** поставя „Хъшове“ от Иван Вазов.

Народният театър започва да търси трудния баланс между един познат и близък му традиционен театрален изказ и по-актуалния, драматургичен сценичен език и проблематика на съвременните обществени тенденции.

Особено видим е описваният процес в драматургичните интерпретации, предназначени за голямата сцена на театъра, подготвени за отбелязването на 75-годишния юбилей на институцията, озаглавен с „Крал Лир“ на Шекспир (**реж. Крикор Азарян**). Постановката е трус в обществената представа за театър, според която, бидейки национален институт, той следва да бъде честван с българска класическа пиеса. Заедно с това, спектакълът е и дебют на сцената на театъра на Крикор Азарян – режисьор с вече успешни и нашумели спектакли както извън София, така и Театъра на Народната армия, откъдето режисьорът идва в Народния театър „Иван Вазов“.

През 1979 г. театърът се подготвя да празнува своя 75-годишен юбилей.

Получено е и „решение“ за честването с указания за „подходящо представление от репертоара на театъра“, „широко отразяване от средствата за масова информация“ и внасяне на предложение от „Комитета за култура и Съюза на артистите в България в Държавния съюз за награждаване на театъра“. Той вече е получил през 1977 г. званието си „Национален академичен театър“,

което трябва да символизира и неговата сродност с Московския художествен академичен театър (МХАТ), и амбициите му да бъде театър със солидни традиции. Усилието да се утвърди тази добре конструирана представа за дълголетност на традициите в представителния за страната театър е особено очевидна в статиите, които излизат по повод годишнината, а неговата изначална „народност”, спомената и в речта за празника „Вдъхновено изкуство за народа” на Т. Живков.

За честването театърът получава традиционните „поздравителни адреси” от останалите театри, както и от съответните държавни и партийни нива. От името на МХАТ пристига артистът и режисьор със световна слава **Олег Ефремов**. Театърът е награден с орден „Георги Димитров” и му е присъден почетният знак на София I степен в чест на празника, когато е и премиерата на „Крал Лир”.

Театърът все повече търси сигурния терен при избора на пиеси и все повече избягва всякакви рискове. Той не само не успява да стане представителната за различните театрални стилистики в българския театър институция, в каквато се опитва да се превърне в началото на 80-те години на ХХ в. Той все повече се превръща в място за официозни и спокойно-класически постановки. Някои от режисьорите, които в края на 70-те и началото на 80-те години правят, макар и много внимателен, опит за промяна в сценичния изказ на театъра, през втората половина на 80-те години се ориентират към познатото. Като илюстрация за наблюдаваното може да послужи фактът, че режисьорът Младен Киселов през разглеждания период поставя рядко и внимателно избира пиесите.

През 1986 г. на камерна сцена на Народния театър той поставя „Дон Жуан” от Молиер. Това е първата постановка на прочутата комедия на сцената на Народния театър.

Внезапните политически промени след **10 ноември 1989** г. се стоварват върху най-конюнктурния доскоро театър, пълнейки го вместо с публика с проблеми.

От 1990 до 1999 г. директор на театъра е **проф. Васил Стефанов**.

В резултат на демократичните промени в обществото, театърът установява безпрепятствено връзки със сцените в другите европейски страни. Участва в театралните фестивали БИТЕФ, „Нови пиеси от Европа”, НЕТ (Москва) и много други.

Към най-успешните постановки през това десетилетие принадлежат: „Цената” (А. Милър) и „Човекът, който прави дъжд” (Р. Неш) на Леон Даниел, „Лоренцачо” (А. дьо Мюсе) на Маргарита Младенова, „Дон Кихот” (М. де Сервантес Сааведра), „Бурята” (У. Шекспир) и „На дъното” (М. Горки) на **Александър Морфов**, „Великденско вино” (К. Илиев) на Иван Добчев.

През 2000 г. артистичен директор на Народния театър става **Александър Морфов**, а от февруари 2003 г. проф. Васил Стефанов отново поема ръководството му.

Понастоящем Народният театър разполага с модерно

288-20

съоръжена голяма сцена и зрителна зала със 750 места, камерна зала със 120 места и сцена на четвъртия етаж със 70 зрителски места [2.7].

През цялата си история на съществуване Народният театър “Иван Вазов” е естествена част от културния, социалния и икономически живот на обществото, променяйки се и променяйки чрез себе си – като социокултурен организъм – и самия този обществен живот.

III. ЦЯЛОСТНА ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ТЕАТЪРА

III.1. Описание на обекта на изследването

Хуманитарните и антропологичните – културологични в основата си – изследвания ни позволяват да проникнем достатъчно дълбоко както в доисторическото минало, когато човек води отчаяна борба за съществуване, така и чрез тях може да анализираме едновременно широкомащабно и съвременното, както и да прогнозираме и бъдещето.

Винаги е съществувала специална група от хора, прослойка със своя определена структура, която е била призната от членовете на обществото за такава.

Структурата на обществото има основополагаща роля за всеобхватното многоаспектно разбиране на дейността на членовете в него. Следователно, обществото може да се разглежда като група от хора, които си сътрудничат помежду си (на различни, условно диференцирани, нива):

- **семейство** – в междуличностен план;
- **селище (село, град)** – в пространствено-териториално-административен аспект;
- **театър** – в художествено-естетически аспект на преживяното обществено значимо;
- ...

Обществото не може да функционира и съществува без наличието на естествена свързваща сила, която именно не му позволява да се разпадне. Може да се каже, че **театърът** е една от духовно-свързващите сили на обществото.

В сравнение с други славянски и западноевропейски народи, интересът към театъра у нас е позакъснял. Това е свързано с условията, при които е трябвало да се развива нашата култура, с националното ѝ своеобразие, историко-културни тенденции и специфичен характер.

С „История славянобългарска“ йеромонахът отец Паисий

Хилендарски поставя началото на литература – нова по съдържание, предназначение и дух. Д-р Петър Берон се обявява за училище, в което да няма схоластика, а житейски „практицизъм“ и знания. През 1842 г. излиза пробният брой на Фотиновото списание „Любословие“. Четири години по-късно Иван Богров издава в. „Български орел“...

Всичко това води до промени в общественото съзнание, а от там – и до промени в **културата**, която антрополозите считат за свързваща, обхващаща цялата съвкупност от идеи и вярвания, битови прояви и икономически модели, характерни за човешкото поведение.

Същността на културата може сполучливо и компактно да се представи графично, като се използва теорията на американския учен М. Мински за **фреймовата структура на знанието – решетка за представяне на знание**.

Може да си представим театъра чрез следната структура:

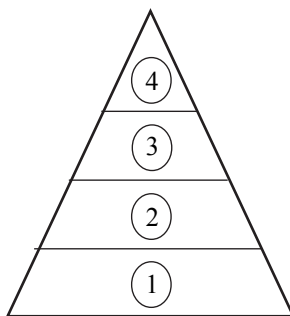

Схема 1: Фреймова система на театъра като част от обществото

Легенда към Схема 1

① **База** – артисти, материално-техническа база, литература, писатели, режисьори, сценографи, технически служби

② **Образованост** – натрупан от миналото опит, митове, легенди

③ **Социална организация** – театър

④ **Комуникации** – реч, жестове, пиеси, послания

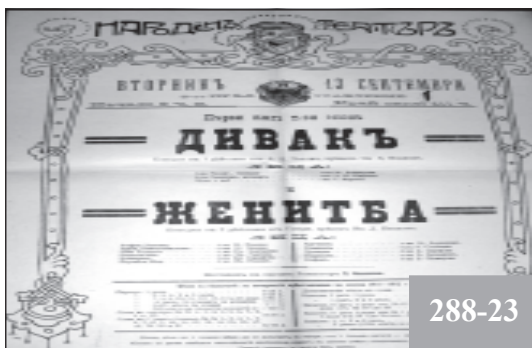
III.2. Фреймово описание на елементите на структурната система на театъра – като част от обществото

1. **База:** инструментите и други технологични механизми, които са необходими за цялостната дейност на театъра като колективно творчество. Богатата гама на **човешкия опит** не може да се развие без останалите страни на системното цяло, обхващащо театъра – обществото. Наличните **средства** се превръщат в база и предопределят това, което ще се прави в съответствие с определени цели в обществото. Ако няма **условия** за подходящо замислена постановка, тя просто пропада. Ако пък има добри **артисти**, съответна **материално-техническа база (МТБ)**, независимо къде и как е замислената постановка, тя се осъществява.

2. **Образованост:** обхваща съвкупността от знания, натрупани от всички членове на обществото, дали отражение върху театъра – тематиката на пиесите, въздействието им върху зрителите. Системата от **удостоверените знания, теория за театъра, опит, митове, легенди и резултатите от творческите дейности** дават лицето на театъра; свързват отделния човек (артиста, зрителя) с другите хора и света. Ако изброените компоненти са в максимална хармония, те най-добре и плодотворно се проявяват в театъра. **Образоваността отразява цялостното познание** и се изразява в нрави и действия на обществото чрез театъра, който създава и налага норми на поведение в обществения живот.

3. **Социална организация:** театърът стои в основата на образуващия се ментален триъгълник (*вж Сх. 1*), което е израз на идеята, че всяка култура може да се счита за такава само когато притежава организация и система. **Театърът е добре конструирана организация**, която, без своите системи (администрация, технически персонал, художествено-творчески екип, артисти, зрители) не би могла да съществува във времето и пространството. Системите в него (театъра) се преплитат в различни взаимоотношения (например: артисти – зрители, артисти – технически персонал, артисти – художествено-творчески екип).

4. **Комуникация:** човешката личност носи едновременно социален и личностен характер, а именно комуникацията свързва културата на театъра с културата на личността и културата на обществото в едно цяло. Когато артистите са на сцената, те комуникират със зрителите и помежду си – посредством речта, жестовете, ролите (образите), които изпълняват и създават. Условно казано, 4-те, описани тук, **системно-структурни системни компоненти на театъра**

могат да се представят и по следния начин:

- I. Предавател – театър, артист;
- II. Получател – зрители, общество;
- III. Съобщение – смисъл на постановката във всичките ѝ аспекти;
- IV. Средство за представяне – театрална постановка.

Когато между предавателя (артиста) и получателя (зрителя) се установи комуникация – посредством ролите в пиесата, явяващи се като посредник в описвания акт, казваме, че имаме **вторична комуникация**.

Ако срещнем артиста извън театъра, и беседваме с него, имаме **първична комуникация**.

Описаното разграничение е съществено за провеждането на настоящото изследване.

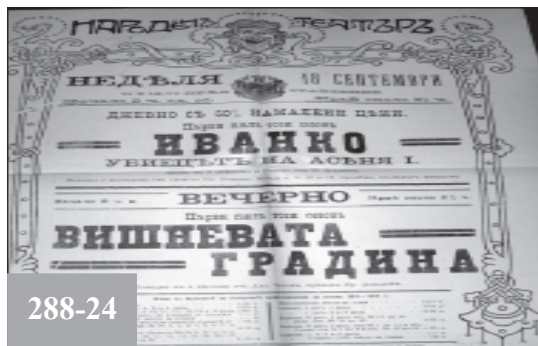
Ако изходим от концепцията на Стоян Денчев, че информационната среда е изградена от:

- информационни фондове (1);
- информационни технологии (2);
- интеракции между хората и оборудването (3),

можем да приложим интелектуалния ѝ потенциал и към настоящото изследване, основавайки се на неговата постановка (вж Уводни бележки), което естествено привежда до следните информационни модификации, съобразени с конкретната театрална специфика:

- пиеса, репертоар на театъра: информационни фондове (1);
- технология на театъра: информационни технологии (2);
- живият театър - представлението: интеракции (3).

III. 3. Наименования на Народния театър (по афиши, плакати, програми и други документи)

288-24

Народният театър е пряк наследник на Народната драматическа група „Сълза и Смях“ (1892-1903 г.) (вж по-нагоре).

Театралните афиши на столичния есенно-зимен полусезон 1903/1904 г. са надписани с обичайното име - Народна драматическа група „Сълза и Смях“. Така са надписани и афишите за месеците януари и февруари от зимно-пролетния сезон на 1904 г.

Д-р Иван Д. Шишманов – министър на народното просвещение, в знаменития си доклад от 2.6.1903 г. в раздела за културни институти определя: „на първо място тук е Националният театър”.

На 12.12.1903 г. (според стенографския „Дневник на XIII-то Обикновено Народно Събрание, първа редовна сесия, XXX заседание”) се гласува „Помощ за българската драматическа група в София – 70 000 лв.”. Гласуваният бюджет за 1904 г. е предназначен за единствената столична театрална група „Сълза и Смях”, но тя е назована по друг начин. Употребеното название не е име.

От 2.3.1904 г. е първият запазен афиш с името „Народен театър в София”. Този първи афиш е с новото име е за спектакъла „Силата на мрака”, премиерата на който е през януари 1904 г.

Самообявяването на новото име през март и април на 1904 г. отговаря на решението на XI-то Обикновено Народно Събрание от 15.12.1898 г., когато се учредява фонд „за построяване на народен театър в Столицата”.

С влизането в сила на новия бюджет (от 1.4.1904 г.) членовете на Народния театър сключват персонални договори с „Управлението на Българския Народен Театър”.

Самообявяването на „Народен театър в София” изпреварва с девет месеца Указ N 258 от 22.11.1904 г. за отчуждаване на място „понеже е нужно за бъдещия Народен театър”.

През сезон 1904/1905 г. афишите са надписани: „Български Народен Театър в София”.

И така, названията на театъра по документи са показани в следната сравнителна таблица:

Народен театър в София – от 2.3.1904 до 27.11.1904 г.;

Български Народен Театър в София – от 28.11.1904 до 27.8.1908 г.;

Български Народен Театър – от 28.8.1908 до 17.2.1909 г.;

Народен театър в София – от 18.2.1909 до 5.12.1909 г. и от 8..5.1911 г. до 22.11.1918 г.;

(Без името на театъра излизат афиши за 6.12.1909 г., 13.1.1910 г. и в периода от 6.12.1910 до 7.5.1911 г. В същия период с името „Народен театър в София“ се изписват афишите за оперните представления.)

Народен драматичен театър – от 23.11.1918 до 21.4.1923 г.;

Народен театър – от 22.4.1923 до 9.4.1942 г.;

Народен театър в София

(Софийски народен театър) – от 29.11.1943 до 10.1.1944 г.;

Държавен народен театър – от 3.3.1944 до 21.7.1944 г.;

Народен театър в София – от 17.12.1944 до 15.9.1952 г.;

Народен театър „Кръстьо Сарафов” – от 16.9.1952 до 15.1.1962 г.;

Народен театър „Иван Вазов” – от 16.1.1962 до 27.7.1977 г.;

Национален академичен театър „Иван Вазов“ – от 28.7.1977 до януари 1981г.;
Народен театър „Иван Вазов“ – от януари 1981 г.

На 3.1.1907 г. е откриването на сградата на театъра. Архитекти са австрийците **Фердинанд Фелнер** (19.4.1847–22.3.1916 г.) и **Херман Хелмер** (1849-1919 г.), живописното оформление на плафона (тавана) и стените в зрителната зала е на виенския художник **Рудолф Фукс**. В залата има 848 места.

На 10.2.1923 г. по време на представление избухва пожар, който унищожава сцената, част от салона и голяма част от гардероба на театъра.

От 10.11.1923 г. трупата играе в „Свободен театър“ (специално построена дъсчена конструкция с 1200 места).

На 17.3.1929 г. е откриването на реконструираната по проект на германския архитект проф. **Маргин Дюлфер** (1.1.1859–21.12.1942 г.) сграда на театъра. Тя е основно ремонтирана и модернизирана. Сцената и административната част са изградени напълно по нов проект със стоманобетонна конструкция. Сцената е подвижна (първа в страната) и оборудвана с последните технически и сценични усъвършенствания, каквито по това време в Европа имат само 2-3 театъра. В залата има 1263 места. Премахнати са средните пътеки и са съгъстени редовете.

На 10.1.1944 г. при бомбардировка са разрушени част от залата на театъра и някои от прилежащите помещения (цялото южно крило до самата сцена). Трупата е евакуирана в Пирдоп. От 17.12.1944 г. сезонът се открива в Театър „Балкан“. След възстановяването на сградата на Народния театър той играе и на двете сцени до 23.12.1949 г.

На 2.4.1949 г. се открива **Филиалът при Народния театър** в сградата на „Славянска беседа“, който функционира самостоятелно и е с отделен бюджет, свой директор и млад артистичен състав.

През 1951 г. по настояване на художествения ръководител на Народния театър Борис Бабочкин Филиалът се влива в Народния театър. От 16.11.1951 г. той получава името **Филиал „Васил Кирков“**. От 1965 г. до 19.6.1966 г. Филиалът се нарича **„II сцена „В. Кирков“**.

На 23.3.1968 г. се открива **Камерната сцена** в сградата на театъра (на IV етаж).

От 12.9.1972 до 28.3.1976 г. под ръководството на арх. **Иван Томов**, се извършва реконструкция, която връща основната сграда на театъра към оригиналния ѝ вид от 1907 г. В салона има 880 места. Върху новата завеса е изписано: 1906-1976 г. Тя е дело на

288-26

художниците **Иван Кирков** и **Иван Пейчев** и на изпълнителката Лушка Немигенчева. Таванът на салона и сводестият таван на главното фойе са с фрески на **Дечко Узунов** и **Иван Кирков**. Гоблените от двете страни на мраморните стълби към балкона са на **Иван Кожухаров**. Скулптурите на Мелпомена, Талия и бюстът на Иван Вазов са на **Любомир Димитров**. Главен художник-проектант на

украсата на сцената, авансцената, салона и фойетата е **Златка Кожухарова**. Сцената е с автоматичен кръг. Наклонът на пода в салона е увеличен. Под основния салон е направена Камерна сцена с 220 места и с хидравлично подвижни подиуми. По време на реконструкцията театърът играе на сцените на Народната опера, Нов драматичен театър „Сълза и смях”, Държавния сатиричен театър „Алеко Константинов”.

На 29.12.1976 г. се открива **Камерната сцена**.

На 30.5.1991 г. се открива **Втората камерна сцена „Апостол Карамитев”** (на IV етаж). От 2000 до февруари 2003 г. същата сцена е наречена **„Театър на последния етаж”**.

По самобитна българска традиция жизненоважните за страната ни институции се свързват с името „народен”: Народно събрание, Народна библиотека, Българска народна банка и други. Но за театъра името „народен” е и в синхрон с мощен европейски процес на развитие на редица национални театри с това име [2.2].

III.4. Символна картина на театъра

Символна форма, която би могла да ни даде графичен образ на театъра, с който той да бъде представен, според автора на настоящото изследване, – е дърво, чиито клони са многобройните му съставни части, а описаните по-горе в структурата на фрейма, листа – зрителите, които сезон след сезон се обновяват...

Малките зрители на театъра във времето стават големи и на свой ред довеждат „следващите“ малки, като ни подсещат, че всяко старо и ново нещо всъщност е информацията, която те желаят да получат от театъра, за живота и изкуството, за хората и обществото. Информацията от историко-културно естество за интересувания ни обект – Народния театър „Иван Вазов“ – прави ценен и опита за търсене на негови символни конотации в общественото съзнание.

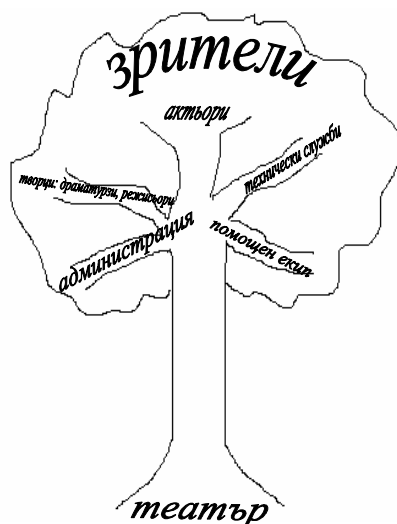

Схема 2: Символна картина на театъра

III.5. Предмет на изследването

Описаната системно-структурна картина на обекта (театъра) позволява дълбинно да се фокусира вниманието на настоящото изследване върху **фонда от плакати на Народния театър „Иван Вазов“**, като историографски, историко-културен предмет. Именно този предмет (фондът от плакати) е в центъра на внимание на автора, опирайки се на систематизираната тук информационна картина.

Фондът от плакати на Народен театър „Иван Вазов“, както се вижда, е предмет на подето изследване не сам за себе си, а като феноменологична индикация на обекта (театъра), т.е. чрез предмета (фонда) целта е да се види обекта (театъра). Акцентирано е върху най-новия – съвременен – период след 1989 г., като се търси историко-културната линия на приемственост.

III.6. Цел на изследването

Да се постареем да разкрием, да видим театъра като инструмент, структура за пренасяне и съхранение на информация – чрез фонда от неговите плакати! Пренасяната и разпространяваната информация за театъра чрез неговите плакати е естествено уплътнен професионален театрално-библиографски способ за кондензиране на преживявания и знания с културна и естетическа стойност. Именно достигането до описваното уплътнено документално знание – за театъра чрез неговите плакати, е сърцевината на изследването, до която не би било възможно да се стигне без предприетите по-горе исторически и теоретични подстъпи.

Мястото, което заемат плакатите на театъра в информационното пространство, е от значение и за установяване феноменологията на театъра като социокултурна институция, и за разкриване на информационната култура на обществото чрез ракурса на хвърлената светлина към самите плакати – като документален образ на театралния живот.

III.7. Методи на изследването

В работата е използван комплекс от методи за многоаспектно разкриване на същността на документалната информация (плакатите) за театъра, вътрешно логично фундиран от детайлното историко-културно изследване на театъра (вж: раздели I-II):

- класификационна интерпретация на фонда от плакати на театъра като традиционна информационна технология на театъра, предизвикваща интеракции в обществото в съответствие с възгледа за информационната среда (по концепцията на С. Денчев) [2.1];

- фреймово представяне на театъра (по концепцията на М. Мински) [2.4];
- системно-структурно моделиране на фонда от plakати на театъра във вид на информационна решетка (по концепцията на А. Куманова) [2.3].

IV. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ФОНДА ОТ ПЛАКАТИ НА ТЕАТЪРА

IV.1. Изработване на критерии за анализ по единен фрейм

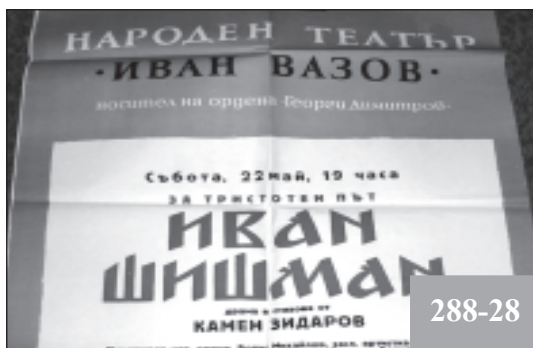
В центъра на внимание тук е определянето на метасистемите, в които е вписан естествено театърът, чрез които той сам рефлектира като социокултурна система.

Целта на подетото моделиране е да се изгради системна информационна картина на театъра.

Под метасистема в работата се разбира сектор на обществено–професионална дейност (статус).

Схема 3: Фреймова конструкция на театъра

- зрители - публика
- — типове
- — — интереси
- — — — тематика на постановката
- — — — да видят точно определен артист
- — — — цена на билета
- — — — възрастови групи
- — — — ученици
- — — — студенти
- — — — пенсионери
- — — културно познание
- — — — интелигенция
- — — — хора, отдадени на театъра
- — — — бивши театрални служители
- — — — пенсионирани актьори
- — — — журналисти
- — — — хора в неравностойно положение
- — — — инвалиди
- — — — сираци
- помощен състав
- [в отделни служби]
- — документация
- — — музей
- — — библиотека
- — реклама

- — реквизит
- — суфльори
- — ателиета
- — — гардероб
- — — дърводелци
- — — обушар
- — — шивачи
- — — перукери
- — — гримьори

- технически екип
- осветление
- звук
- сценично обслужване
- сценична механизация
- администрация
- директор
- — — зам. директор по техническите въпроси
- — — зам. директор по административните въпроси
- главен секретар
- счетоводство
- личен състав
- инспектор
- художествено творчески състав
- — драматурзи
- — сценографи
- — постановчици
- — режисьори
- — — пом. режисьори
- — артисти
- — — щатни
- — — на хонорар
- — — гостуващи

IV.2. Прочитане на фрейма

В информационното пространство на обществото театърът заема достойно значимо място. Той е информационна сфера, изградена от множество метасистеми.

Подобно на редица значими феномени (информация, знание, ...), и на театъра не е възможно се даде еднозначна **дефиниция** (Авторът на

настоящия текст се придържа към постановката на въпроса за същността на театъра, дадена от В. Юго, избрана от него за епиграф на подетото изследване. – П. В.), но е очевидно, че основният мотив за възникването на театъра е дълбоко социоетичен.

Характерен феномен за края на 80-те години на ХХ в. е интензивното писане на манифести, но манифестът на театъра е забележителен сред останалите представители на жанра. Той носи заглавието „*Студийно евангелие*“ и се състои от 10 пункта (културолого-феноменологична препратка към 10-те божии заповеди). Ето началото на текста:

„Театърът е религия – вярата върви пред чудото. Няма чудо без вяра.“

„Театърът не може да променя света, но може да промени хората в себе си. Нека първо себе си да усъвършенстваме нравствено и духовно, а после да очакваме някой (зрителят) да ни последва.“ [2.5].

Най-дълбинният смисъл на приведения текст се съдържа в постановката: **„може да промени хората в себе си“.**

Фиксираното тук от автора на настоящото изложение е именно главната основна цел на театъра – **той да зададе нравствено-етичния кодекс на обществото, необходим за неговото (на обществото) съществуване и самопочистване.**

Информацията, синтезирана от плакатите на театъра, се използва и интерпретира от всички, срещани се и в сферата на самия театър, и в социума – извън същинската сфера на театъра, по своеобразен и неповторим начин – в непрекъснатото изграждаща се **информационна среда.**

Информацията, чиито трансмисии произтичат в информационната среда на театъра, е информацията за нашия живот – културен, политически, икономически; личен, обществен...

Плакатът и постановката, преди да бъдат показани пред публика, преживяват различни метаморфози. В тях, очевидно, няма само театър, а наблюдаваме в миниатюра света, в който живеем, света, който изграждаме.

IV.3. Историко-културна справка за плакатите на театъра

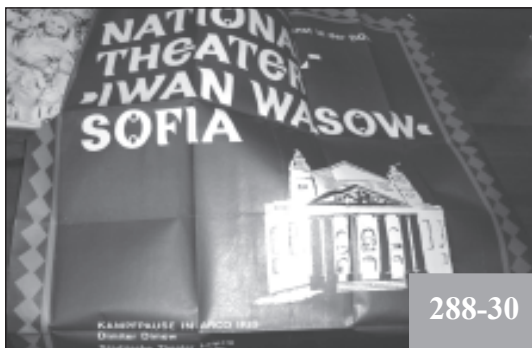
Още трупата „Сълза и смях“ печата собствени афиши, на които се изписва текст: Народна драматична трупа „Сълза и смях“. Именно тази най-стара трупа у нас се преименува в Български народен театър през

1904 г. Отново се печатат афиши – първоначално в „малък“ формат (А4, А3), по-късно – и по-голям – А3, А2, А1.

През 1908–1909 г. Плакатите стават двойни А1 и цветни. От 1911–1912 г. те вече са и рисувани.

Репертоарът на театъра е богат и плакатите му са едновременно и **програми, и афиши.**

В периода на войните (1912–

1913, 1915-1918 г.) театърът не създава и не разпространява плакати. Когато Народната опера и Народният театър са в една и съща сграда, плакатите са по-дълги и разделени на две вертикално. Половината от текстовото поле е седмичната програма на Народния театър, другата половина – на Народната опера и балет.

След като операта напуска сдружението и се установява в своя сграда, плакатите на театъра стават с регламентиран размер – 70 x 100 см.

През **70-те години на XX в.** се появяват плакати като рекламна форма на информация. Афишите в началото са за всеки спектакъл, през **60-те – 80-те години** се правят и специални сигнални перспективни техни форми – „**Очаквайте премиерата на...**”, оповестяващи информацията за хода на театралния живот предварително – в категорията „дълго време”.

Наред със сигналните перспективни афиши се издават и афиши за самите премиери. Отделно, всяка седмица се публикуват и текущи афиши, което продължава до 1989 г. В информационната практика на театъра се наблюдава и системното отпечатване на афиши за всички **юбилейни представления и за юбилеите на театъра.**

След 1989 г. по финансови съображения се издава един месечен сбит афиш. Преди това е имало организирани летни турнета в Северна и Южна България и за всяко се е издавал отделен плакат.

Когато Народният театър гастролира в чужбина, на съответния език се отпечатва и негов специален афиш. Плакати се публикуват и когато на наша сцена гастролират чуждестранни театри.

През последния сезон плакати не се отпечатват отделно. Плакатът се появява на корицата на програмата или на специална брошура, предназначена за разпространение на самия спектакъл.

Направените опити от страна на автора на изследването да установи тиражите на публикуваните във времето плакати (и афиши) на театъра показваха, че принципно отсъстват данни за подобна информация. Очевидно, предназначението на разглежданите тук феномени – единствено да информират обществото за живота на театралната сцена, е причината те да не са били депозирани в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” и да нямат отражение в органите за библиографска регистрация на нашата страна.

Ето защо смисълът на настоящата работа е да **систематизира и представи компактно плакатния фонд на Народния театър „Иван Вазов“**, с който тази

институция разполага към настоящия момент, за да се моделира сред нашата културна общественост и за поколенията визуално – чрез фонда цялостна представа за театъра с минали, настоящи и бъдещи представления. Очевидно, изследването ще консолидира обществения интерес и неговият автор искрено се надява в бъдеще представеният тук списък да бъде допълван, уточняван и т.н.

IV.4. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПЛАКАТИТЕ НА ТЕАТЪРА ПО ТАБЛИЦА

IV.4.1. Таблица 1. Графично представяне на фонда от плакати по сезони

Документална структура (Описание на фонда по сезони)	Съдържателна структура (Жанрова характеристика, постановки)
2005/2006 1. Омайна нощ / Жозан Беласко 2. Домът на Бернарда Алба / Федерико Гарсия Лорка 3. Моногамният / Кристофър Кайл	пиеса, пост. В. Кънев пост. В. Вихрова комедия, пост. Ст. Алексиев
2004/2005 4. Да си вземеш жена от село / Уилям Уигърли 5. Недостъпната / Кшищов Зануси 6. Почивен ден / Камен Донев 7. С любовта шега не бива / Алфред дьо Мюсе	комедия, пост. Н. Петков пиеса, пост. К. Зануси пиеса, пост. К. Донев трагедия, пост. М. Куркински
2003/2004 8. МаГбет / Йожен Юнеско 9. Зимата на нашето недоволство / Джон Стайнбег 10. Топлина през ноември / Яна Добрева	пиеса, пост. П. Марков авт. спектакъл на М. Петров пиеса, пост. Н. Ламбрев
2002/2003 11. Лари Томсън / Душан Ковачевич 12. Жените на Джейк / Нийл Саймън 13. Зимна приказка / Уилям Шекспир 14. Надежда сляпа / Боян Паназов	пиеса, пост. В. Александров пиеса, пост. А. Аврамов романс, пост. М. Куркински моноспект., пост. В. Вихрова
2001/2002 15. Дядо Коледа е боклук / Жозан Беласко	тарагикомедия, пост. В. Кънев
2000/2001 16. Контрабасът / Патрик Зюскинд	моноспект., пост. П. Марков
1999/2000 17. Двубой / Иван Вазов 18. Президентките / Вернер Шваб	музикъл, пост. Н. Ламбрев пиеса, пост. Г. Михалков
1997/1998 19. Църква за вълци / Петър Анастасов	пиеса, пост. Н. Ламбрев
1995/1996 20. Двама на люлката / Уилям Гибсън	комедия, пост. Кр. Спасов
1993/1994 21. Обир / Джо Ортън	пиеса, пост. А. Аврамов

АДРЕСНА СТРУКТУРА: Зрители на театъра

ДЕЙНОСТНА СТРУКТУРА: Научноследователска библиографска дейност

СЪЩНОСТНА СТРУКТУРА: Библиографски списък на документалния фонд от плакати

ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА: Систематизирана информация за историята на театъра

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА: Обратно-хронологично подреждане по сезони

IV.4.2. Описание на таблицата (по системна структура)

1. **Документална структура** – описание на плакатите като специални документи;
2. **Адресна структура** – адрес: за кого е предназначен съответният документ (плакат); на кого тази информация е нужна;
3. **Библиографска дейностна структура** – в каква вторичнодокументална метасистема е конфигуриран изграденият списък;
4. **Същностна библиографска структура** – какъв вид библиографска дейност е използвана за съставянето на списъка;
5. **Функционална структура** – за каква функционална цел се прави представената вторичнодокументална обработка на информацията;
6. **Съдържателна структура** – по съдържанието на документа (плаката): описва се предмета на документа;
7. **Организационна структура** – каква схема на организация на вторичнодокументално моделиране на създадения от описания на плакатите на театъра списък е използвана.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. От представените 100 пиеси на Народния театър „Иван Вазов“ за **периода от 1993–2006 г. – периода на установения фонд от плакати**, организиран от пишещия настоящите редове, в образа на плакати са отразени 21 пиеси, които (плакатите) представляват **историята на театъра във визуален вид (на плакати)**.

Плакатите на театъра едновременно са и **жанр на изобразителното (и полиграфското) изкуство, и рекламна (библиографска) форма за информиране за нивото на драматургичния живот**. Прегледът на намерилите израз в плакатна форма постановки са практически от целия културен ареал на западноевропейското (У. Шекспир) и централно – и източноевропейското изкуство (Сърбия – Душан Ковачевич; Полша – Кшищов Зануси), както и от българското културно пространство (Камен Донеv, Яна Добрева, Боян Папазов, Иван Вазов, Петър Атанасов, цитирани по хронология в пределите на фонда).

2. Направеният **библиографски списък е в помощ на зрителската аудитория на Народния театър и е част от информационната култура и репертоара на театъра**. Този списък е **основа за написване на научна история на Народен театър „Иван Вазов“** и може да послужи за база на различни специални проучвания от културологичен, народопсихологичен, художествен и т.н. аспект.

3. **Научноизследователска и библиографска по същество е подетата издирвателска дейност в областта на систематизиране на плакатите на театъра.** В нея прозира възможната поява в бъдеще и на историко-репертоарни аспекти за написване на историята на Народния театър „Иван Вазов“, отразена в неговите plakati, и сравнителни изследвания на представения тук документален информационен фонд, съотнесен с който и да е друг сроден или различен фонд.

4. **Научноинформационният документален фонд от plakati – архивът на plakатите на Народния театър – показва базата, на която могат да се наблюдават в единство историята на постановките, избраните автори, рекламно-информационния процес, репертоара на Народния театър „Иван Вазов“.**

5. **Подетото изследване визуализира плакатната история в наблюдаем информационнодокументален свод на театъра като духовно-материално изкуство,** създаден от характерните за него документални форми и подхранва приближаването до научната история на театъра като **квинтесенция на културния статус на обществото.** Описваните документални форми (plakатите) – макар и **първични** от рутинна гледна точка – имат на места и **вторичнодокументален характер,** защото често дават сведения за оригинала на постановката (драма, година, издание, премиера) и представляват уникален **историографски, текстологичен и театроведски ресурс.**

6. Анализът на изследвания материал от фонда от plakati на театъра показва присъствие на актуални за нашето съвремие **теми и драматургични жанрове: трагедии** („С любовта шега не бива“ от Алфред дьо Мюсе); **комедии** („Да си вземеш жена от село“ от Уилям Уигърли и „Двама на люлката“ от Уилям Гибсън); **любовни романи** („Зимна приказка“ от Уилям Шекспир); **драми** („Зимата на нашето недоволство“ от Дж. Стайнбек). **Герои от трагедии** като Макливии („Обир“ от Джо Ортън), Велика и Лазар („Църква за Вълци“ от Петър Атанасов), Дънкън и Макбет („Макбет“ от Уилям Шекспир), **комедийни герои** като Гигъл Моска и Джери Райан („Двама в люлката“, Уилям Гибсън), Терес и Фелик („Дядо Коледа е боклук“ от Жозиан Беласко) показват качества и чувства, които вълнуват и съвременния човек и са част от естетиката и битността на неговите преживявания.

Жанровото разнообразие, сценично въплъщаване с почти еднакъв актьорски състав („Макбет“ и „МаГбед“ от Йожен Юнеско) показват, че **зрителите повече харесват артисти** (а не дотам самите теми, образите, идеите). Комедийната пародия (в която се вихри **Аня Пенчева**) е по-предпочитаният драматургичен жанр, отколкото класическият (жанр) – например, „Макбет“ (с блестящата в академично-сценично отношение **Мария Каварджикова**)...

288-33

Зрителите са толкова много информационно пренатоварени в нашето динамично време, че в по-голямата си част предпочитат “нещо” леко, разговарващо. Спектакъл като „Жените на Джейк“ от Нийл Саймън, например, третира проблема на един объркан човек (писател) и „неговите“ седем жени (проблемът мъж – жена/жени е разкрит в съответствие с феномена власт), което превръща представлението в предпочитано зрелище ...

7. Обратнoхронологичната организационна структура за представяне на информацията е подходяща за библиографско подреждане на фонда от плакати на театъра, поради естеството на работа на изследвания театър в съответствие с неговата историко-културна традиция, което е – подреждане на документите (плакатите) по сезони.

Чрез изложения вторичнодокументален синтез може да се заключи, че плакатите:

- анонсират (информират);
- често имат и сигнален, перспективно-информационен характер;
- те са специализиран документален архив на репертоара на Народния театър „Иван Вазов“;
- фиксират (“фотографира”) статуса и на театъра, и на културата, и на обществото.

Достигнатата тук **диагноза** (вж по-горе: пунктове 1-7) на база на формулираните **изводи** (вж пак там: позиции 1, 2, 6) може да получи следния по-лаконичен вид: плакатите информират за вкуса на художествено-естетическия живот у нас през призмата на репертоара на театъра, документирайки в символно форма статуса на обществото.

VI. БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК

(Библиографските записи са допълнително моделирани – в съответствие с традицията, възприета в анализите на театъра. – П. В.)

VI.1. Описание на плакатите (Информационен фонд)

- 1.1. „Омайва нощ“ / Жозиан Беласко (2005/2006 г.)
- 1.2. „Домът на Бернарда Алба“ / Фредерико Гарсия Лорка (2005/2006 г.)
- 1.3. „Моногамният“ / Кристофър Кайл (2005/2006 г.)
- 1.4. „Да си вземеш жена от село“ / Уилям Уигърли (2004/2005 г.)
- 1.5. „Недостъпната“ / Кшиштов Зануси (2004/2005 г.)
- 1.6. „Почивен ден“ / Камен Донев (2004/2005 г.)
- 1.7. „С любовта щега не бива“ / Алфред дьо Мюсе (2004/2005 г.)
- 1.8. „Магбед“ / Йожен Юнеско (2003/2004 г.)
- 1.9. „Зимата на нашето недоволство“ / Дж. Стайнбек (2003/2004 г.)
- 1.10. „Топлина през ноември“ / Яна Добрева (2003/2004 г.)
- 1.11. „Лари Томсън“ / Душан Ковачевич (2003/2004 г.)
- 1.12. „Жените на Джейк“ / Нийл Саймън (2002/2003 г.)
- 1.13. „Зимна приказка“ / Уилям Шекспир (2002/2003 г.)
- 1.14. „Надежда сляпа“ / Боян Папазов (2002/2003 г.)
- 1.15. „Дядо Коледа е боклук“ / Жозиан Беласко (2001/2002 г.)
- 1.16. „Контрабасът“ / Патрик Зюскинд (2000/2001 г.)
- 1.17. „Двубой“ / Иван Вазов (1999/2000 г.)
- 1.18. „Президентките“ / Вернер Шваб (1999/2000 г.)
- 1.19. „Църква за вълци“ / Петър Анастасов (1997/1998 г.)
- 1.20. „Двама на люлката“ / Уилям Гибсън (1995/1996 г.)
- 1.21. „Обир“ / Джо Оргън (1993/1994 г.)

VI.2. Цитирана литература (Информационни технологии)

- 2.1. **Денчев, С. Г.** Информационна среда за трансфер на технологии. – София : Изд. 3. Стоянов, 2003. – 167 с. : фиг., табл.
- 2.2. **Каракостова, А.** Народен театър „Иван Вазов“ : Летопис януари 1904 – юли 2004. – София : Изд. В. Траянов, 2004. – 912 с. : с. табл.
- 2.3. **Куманова, А.** Введение в гуманитарную библиографию : [В 2 ч. : Ч. I–II. – Ч. II :] Библиографоведч. картина гуманитарн. библиогр. : Библиографоведч. исслед. : Курс лекц. по общ. библиографовед. – София : Гутенберг, 2005. – 1106 с.
- 2.4. **Минский, М.** Фрейм для представления знаний / Пер. с англ. – Москва : Энергия, 1979. – 152 с. : ил.
- 2.5. Студийно евангелие. // Проблеми на изкуството. – 1993. – N 3.

2.6. <<http://www.nationaltheatre.bg>>. – 20.01.2007. – 3 с.

2.7. **100 години Народен театър.** – София : Дамян Янков, 2004.

2.8. **Владиминова, П.** Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ (На основата на фонда от неговите плакати) / Специализ. висше учеще по библиотекознание и информ. технолог. ; III Студетска науч. конф. и изложба „От информация към знание“ – 18 май 2007 г. // <www.svubit.org>. – 20.01.2007. – 10 с.

VI.3. Трегиране на първите постановки в информационното пространство (Информационна среда)

Сезон 1904 г.

Библиотекарят : Комедия в четири действия / Густав фон Мозер.

1.1. Библиотекарят. // Демократ, I, N 16, 30.12.1905, с. 4.

1.2. Библиотекарят. // Софийски ведомости, 2, 1904, N 171, с. 3.

Сезон 1904 г.

Усмиряването на опърничавата жена: Комедия в пет действия / Уилям Шекспир.

1.3. Театрална седмица. // Веч. поща, V, N 1155, 12.10.1904, с. 1.

Сезон 1904/1906 г.

На дъното : Картини в четири действия / Максим Горки.

1.4. Пиесата „На дъното“ има съвсем нова обстановка и е изучена по мизансцен на „Kleines Theatre“. // Веч. поща, V, бр. 1197, 25.11.1904, с. 3

1.5. На дъното : Драма / Максим Горки. // Веч. поща, VII, бр. 1579, 1906, с. 3.

(По приложената методика е възможно да бъде продължено подетото представяне, което може да е обект на друго *специално изследване.*)

Художници на Народния театър

Георги Златарев

Отпреди 1904 до 27.1.1907 е декоратор, от 27.1.1907 до 17.11.1908 е театър-майстор и пазител на декорациите, мобилите и реквизита.

Александър Миленков

От ноември 1903 до 18.9.1907 е живописец, от 19.3.1908 до 1942 е декоратор.

Владимир Д. Кацаров

От 18.9.1907 до 19.3.1908 е живописец.

Александър Божинов

От 19.3.1908 до 1910 е живописец.

Иван Милев

От 1924 до 25.1.1927 помощник-завеждащ художественото ателие (с Иван Пенков).

Иван Пенков

От 1924 до 15.5.1928 е помощник-завеждащ художественото ателие (с Иван Милев).

Асен Попов

От 10.12.1932 до 31.8.1945 е художник-проектант.

Пенчо Георгиев

От 1935 до 2.4.1940 е художник.

Евгений Ващенко

От 1936 до 1960 е художник-проектант.

Преслав Кършовски

От 22.8.1938 до 10.11.1947 е художник.

Георги Евтимов

От 1.4.1942 до 30.5.1945 и от 11.9.1945 до 15.7.1947 е художник

Евгени Йонов

От 1.4.1950 до 31.10.1951 е художник-проектант.

Кирил Неделчев (11.11.1921)

От 15.9.1951 е асистент-художник, от 1953 до 1970 е художник, от 1970 до 1.1.1985 е главен художник.

Георги Каракашев

От 1.1.1952 до 11.8.1970 е главен художник.

Иван Йорданов

От 1952 до 1.1.1985 е асистент-художник, а след това и художник.

Венера Наследникова

От 1952 до 1.1.1985 е художник-проектант.

Атанас Велинов

От 1971 до 1993 е художник-проектант.

Асен Старейшински

От 1974 до 23.3.1991 е художник-плакатист.

Огнян Фунев

От 1977 до 1994 е художник-плакатист.

Младен Младенов

От 1980 до 1992 е художник.

Мария Диманова

От 1985 до 1993 е художник-проектант.

Елена Иванова

От 17.9.1990 до 1.10.1999 е художник-проектант.

Стефан Десподов

От 1.12.1991 до 1.7.2001 и от 1.9.2003 е художник-плакатист.

Вечеслав Парапанов

От 1.9. 1992 до 1.7.2000 е художник-проектант.

Чайка Петрушева

От 1.1.1995 до 1.7.2000 е художник-проектант.

288 Владимирова, Паулина. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” (на основата на фонда от неговите плакати) / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; III Студентска научна конференция (София, 2007)

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

**IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА
„ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ”**

**АЛЕКСАНДЪР АЛЕКСАНДРОВ:
АВТОРСКИ АЗБУЧЕН КАТАЛОГ
НА КАРТИНИ ВЪРХУ ПЛАТНО**

Александър Александров

**IV курс, специалност „Библиотекознание и библиография” –
редовно обучение, факултетен N 4870**

**Научен ръководител:
проф. д.п.н. Александра Куманова**

**Рецензент:
ст.н.с. д-р Никола Казански**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ЗА НАСТОЯЩИЯ КАТАЛОГ	467
II. АВТОБИОГРАФИЧНА ФИЛОСОФСКА КАРТИНА НА ТВОРЧЕСТВОТО МИ	469
III. КАТАЛОГ	470
1. Антъни Кийдис	471
2. Вопо Vox	472
3. Гората	473
4. Робърт Де Ниро	474
5. Jamigoquai	475
6. Джеймс Хетфийлд	476
7. Ерик Адамс	477
8. Запушена уста	478
9. Касиел Ноа Ашер	479
10. Кийт Ричардс	480
11. Кипарисите	481
12. Кърваният Аз	482
13. Отчаяният	483
14. Питацият с	484
15. Спасителят	485
16. Среден пръст	486
17. Homo faber	487
IV. ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ	488
V. АНОТАЦИЯ	490

I. ЗА НАСТОЯЩИЯ КАТАЛОГ

*„Живея, за да творя,
творя, за да живея.”*

A. A.

Представеният на вниманието на научната общественост каталог показва творчеството ми, намиращо се на етап на търсене на собствен стил в живописното лоно от направления и школи, създадени преди мен.

Преодоляването на разграничителните рамки между отделните живописни феномени е в основата на предприетите от мен художествено-естетически търсения.

Не еkleктиката, обаче, е водеща идея в извървяния от мен творчески път.

Търся съотношение с различни **стиливе (поп арт, сюрреализъм, реализъм), направления (класически реализъм, импресионизъм, експресионизъм) и школи (Леонардо да Винчи, П. Веронезе, Винсент ван Гог, Едуард Мане).**

Във вербалното описание на всяка една от седемнадесетте картини, представени чрез настоящия авторски азбучен каталог, детайлно съм описал съответните идеи и принадлежащите им решения в собствения ми творчески процес.

Настоящият каталог е и емпиричен опит да пристъпя към **научноизследователския жанр „дипломна работа”** (да е цялостно системно-структурно изследване по избраната проблематика – авторско синтезиране на художествени произведения чрез метода на самонаблюдението и сравнението с привличащите ме стилове, направления и школи в живописа, с които пребивавам в своеобразен интерактивен акт – *срв.: по-горе*), и проява на **рекламния издателски жанр „Авторски каталог”** (да е синтезиран проспект по отразяваното творчество, изграден на принципите на обективността – субективността и критичността).

Авторският каталог е предшестван от уводна **Автобиографична философска картина на творчеството ми**. Именно чрез тази картина се обобщават – под формата на своеобразна дедукция – индуктивно създадените в основата си описания на отделните творби.

Същинската работа на изложението е **Каталогът**. Той е изграден от **азбучно представени – по наименованията им – седемнадесет творби, създадени от мен за периода 2007-2008 г.**

Всяка картина е представена чрез визуализирането ѝ с помощта на метода на сканирането.

Изображенията на включените картини са придружени от **текстови описания**.

Модульт на всяко **вербално описание** на картина съдържа следните структурни елементи:

- название на работата;
- година на създаването ѝ;

- размери на творбата;
- технология на изпълнение;
- **семантична характеристика.**

Авторският каталог естествено е финализиран от **Именен показалец**, в който в две поредици – на кирилица и латиница – са представени имената на лица, срещани в основния корпус на изложението.

В съдържанието на настоящия каталог са дадени по две обозначения на страници за самите картини, съответстващи: първата – на текстовото ѝ описание, втората – на съответния визуален образ.

Настоящият каталог е вторият ми опит в жанра на авторското творчество. Първият е в публикацията: **Александров, А.** Фреймова структура на художествено творчество (Автопортретни черти). // Тр. на СНО на СВУБИТ : Т. I. – София, 2008, с. 385-387.

II. АВТОБИОГРАФИЧНА ФИЛОСОФСКА КАРТИНА НА ТВОРЧЕСТВОТО МИ

*Посвещавам
на хората, които
преодоляват грозотата,
грубостта и равнодушието
на този свят, жертвайки себе си
в изграждането му, усъвършенствайки го*

Родих се преди 23 години.
Рисувам почти от толкова време.
Интравертен по природа съм, но в момента на творчеството съм екстравертен творец.

Не страдам от психически отклонения, което околните намират за учудващо в творчеството ми.

Рисувам не това, което виждам, а това, което искам хората да видят, а също така – изобразявам това, което виждам, но не искам хората да видят (за да ги предпазя от него).

Имам много стихове и разкази, но още не съм ги нито написал, нито измислил. Веднъж сънувах, че съм изгубил способността си да рисувам. Това беше най-големият ми кошмар.

Мечтая да създам платно, което да стане символ на моето поколение...

Отнесен и неконцентриран съм.

На мравката път сторвам.

Не съм вярващ, не нося кръст, поне не буквално.

Единствената „икона”, пред която се моля, е тази, която аз съм нарисувал, но всъщност – още не съм нарисувал.

Имам много страхове. Най-големият е душевната, емоционалната смърт на твореца, породена от прекалената „сериозност” на живота.

Аз и животът не се гледаме насериозно.

Старая се да създавам емоционални творби, провокиращи творби. За мен изкуството трябва да провокира, да предизвиква емоции, състояния... Да отвращава, ако трябва. Да разбие бетонната стена на съзнанието, често, за съжаление, изпълнено от предразсъдъци, матрици и т.н..

Не обичам да рисувам пейзажи... За мен те са емоционално стерилни. Пейзаж с умряло куче поражда много повече въпроси, отколкото само пейзаж. Пейзаж с отрязано ухо поражда повече размисли, отколкото пейзаж с умряло куче и още повече от само пейзаж и т.н.

Наблюдателят и картината трябва да водят неспирен диалог.

III. КАТАЛОГ

1. Антъни Кийдис
2. Воно Vox
3. Гората
4. Робърт Де Ниро
5. Јатигоцаи
6. Джеймс Хетфийлд
7. Ерик Адамс
8. Запушена уста
9. Касиел Ноа Ашер
10. Кийт Ричардс
11. Кипарисите
12. Кървавият Аз
13. Отчаяният
14. Питащият се
15. Спасителят
16. Среден пръст
17. Homo faber

АНТЪНИ КИЙДИС

2007 г.

67 x 43 см, текстилни бои

Вокалистът на калифорнийската рок група „Red Hot Chili Peppers” Антъни Кийдис (Antony Ceadies) в кадър от клипа към песента „Desecration smile” („Осквернена усмивка”).

Тук се срещам с любимия си стил – „поп арт”.

Сянката е един от основните похвати, които използвам. Боравя с различни нюанси на черно и синьо.

Картината е принципно незавършена. Идеята ѝ е – цялото платно да бъде запълнено...

Основното чувство е студенината, но когато говорим за „поп арт”, чувствата отстъпват пред представянето на една или друга личност.

BONO VOX

2007 г.

50 x 40 см, текстилни бои

Отдавам почит към вокала на ирландската рок група U2, а именно – на Bono Vox (Paul Hewson – Пол Хюсън). Изобразил съм го с култовите червени очила.

Интелектът му е във фокуса на вниманието ми.

Образът на моя герой е композиран в отправна точка на погледа, наблюдаващ света сякаш отгоре – надолу. И в тази – пространствена – ос е не някакво високомерие, а красотата на интелекта.

ГОРАТА

2008 г.

80 x 52 см, акрилна боя

По моя преценка – едно от най-добрите ми произведения, най-харесваното от хората, направено в много интересен период на живота ми. Дълго се колебах как да кръстя творбата, съдържаща толкова отделни, но взаимно свързани компоненти (влюбените, Айфеловата кула, гората). Спрях се на най-провокиращия от тях съзнанието.

Централно място в композицията, за мен, са двамата влюбени, въпреки че някои наблюдатели изказват мнение, че първо забелязват гората. И, може би, те имат право. Гората олицетворява неочакваното, което изскача на пътя на двамата влюбени и с което те трябва да се преборят. Черно-белите краски и дъждът олицетворяват, може би, „есента” в отношенията на моите герои. „Лятото” е минало, „тук” е „есента”, а дали те ще преодолеят „зимата” – времето ще покаже...

Може би, самите отношения на влюбените са контрапунктът и на непроходимото (гората) и на социално-технологичното (Айфеловата кула)...

Сводовете в основата на кулата са като арка над двамата.

Дъждът се излива върху моите герои – също като житейските проблеми. От гората не се знае какво ще изскочи. Пред тях е само пътят, който, извървят ли, ще ги отведе до „върха” – не само на Айфеловата кула...

Любопитно е, че във физическото пространство на творбата „гората” заема 4/5 от площта на картината, но в композицията ѝ като цяло – семантичната тежест я елиминира и тя („гората”) – не се забелязва. Центърът е в героите.

289-3

ДЕ НИРО

2007 г.

38 x 52 см, текстилни бои

Първият ми „сблъсък“ с рисуването на платно. Реших да изобразя любимия си актьор Робърт Де Ниро (Robert De Niro) в кадър от филма на Мартин Скорсезе (Martin Scorsese) „Шофьор на такси“ от 1976 г.

Експресивността на филма естествено се влива в експресията на картината. Емоцията си личи и по пръските, създадени за засилване ефекта на творбата.

Главата и лицето на изобразявания герой са почти само контурни, сякаш изскачат от нищото.

Използваната боя е само червена, показваща яростта.

Погледът е безизразен, защото, според мен, е обърнат навътре в героя. В това самовглеждане е посланието: да се замислим, да виждаме себе си с вътрешното си – духовното – зрение.

289-4

JAMIROQUAI

2008 г.

62 x 43 см, акрилни и текстилни бои

Изобразявам отново свой любим изпълнител – вокала на американската фънк група „Jamiroqua” Джейсън Кей (Jason K) в кадър от клипа към песента „Virtual insanity” („Виртуална лудост”).

Първото нещо, което се набива на очи в композицията, според мен, е ексцентричната плюшена шапка на героя, толкова характерна за този изпълнител.

Стилът на работата ми, очевидно, е фигуративен, без детайли – лице, шапка, тяло, с което, може би, елиминирам повърхностния поглед, определящ значението на всеки отделен елемент от композицията (лице, шапка, тяло) като важен.

Остава значението на самосъзнанието на моя герой, че той дава на хората това изкуство, което ги прави щастливи.

ДЖЕЙМС ХЕТФИЛД

2008 г.

52 x 43 см, акрилна боя

Представям вокала на американската метъл група „Металика”, който ме е вдъхновил за картината.

Героят ми е в кадър от песента „Unforgiven” („Непростимо”).

Изображението е като представеното в клипа – без странична моя интерпретация.

Отново се забелязва естественият ми афинитет към сенките и особено към тези, които прикриват част от лицето...

Посланието е очевидно: винаги нещо остава скрито, неизказано.

Целта на творбата е – да запечата в съзнанието на публиката един велик артист на нашето време, какъвто е моят герой.

289-6

ЕРИКАДАМС

2008 г.

86 x 65, акрилни и текстилни бои

Първата ми „поръчкова” творба.

Един приятел ме помоли да му нарисувам вокала на любимата му метъл група „Manowar” – Ерик Адамс (Erik Adams).

Сега картината е изложена на една от стените в хола му.

Изобразеното тук собствено не е картината, която харесвам.

Очевидно резултатът е такъв, по моя преценка, защото изображението не е в моя стил, а и изпълнението на певеца е слабо, според мен...

Навярно не са ми близки поръчковите работи.

289-7

ЗАПУШЕНА УСТА

2007 г.

48 x 57 см, текстилни бои

Първоначално имах друга идея за изображение като визия, но резултатът доста се отдалечи от замисъла в процеса на работата, затова впоследствие започнах да „нахвърлям” изскачащите нови идеи. Започнах да експериментирам с боите...

Платното е един художествен експеримент – без специална идея и конкретна цел.

Емоциите преливат, събудени от ярките и разнообразни цветове.

Експресивна е картината, сякаш показваща хилядите емоции, преминаващи по лицето на изобразявания човек. Със зачервено лице, той е на ръба да „избухне” и да разкъса лепенката, поставена на устата му, която го възпира.

Тоналността на багрите около героя ми, сякаш предвещава апокалипсис (емоционален „армагедон”), който ще се стовари върху опонента му.

289-8

КАСИЕЛНОА АШЕР

2007 г.

38 x 57 см, текстилни бои

Силно повлиян в творбата съм от двата моноспектакъла, които гледах на българската театрална актриса Деси Красова, известна днес като Касиел Ноа Ашер – „Доброто тяло” и „Нищо по-хубаво”, съответно – в театър „199” и Младежки театър „Николай Бинев”. И двете изпълнения на камерна сцена са изключителни творчески актове.

Главата на героинята е в центъра на композицията – със застинал поглед, сякаш гледа през човека отсреща.

В съзнанието на моята героиня преминават хиляди мисли, но външно – лицето е безизразно. Пребледняло.

Разтичащият се грим от сълзите показва тежко емоционално състояние – мъките на пречистване, изживявани от твореца.

289-9

КИЙТ РИЧАРДС

2007 г.

57 x 42 см, текстилни бои

Друго популярно лице от света на шоубизнеса, което ме е привлякло, е китаристът на британската „рок енд рол“ група „The Rolling stones“ Кийт Ричардс (Keat Richards).

Изключително колоритна личност с култов статут в историята на рока.

Отново се наблюдава използване на сянката, деформираща лицето по особено любопитен за мен начин.

Светлата част на лицето контрастира на черния фон. Дясната страна на лицето почти не се вижда. Навярно тук се наблюдава лека препратка към клипа на „Aerosmith“ към песента „Living on the Edge“ („Живот на ръба“), а също и идеята за двойствеността на нещата: черно – бяло, добро – зло.

Всеки си има тъмна страна.

Цветът на косата на героя ми – е мое решение.

В кардиналата на цветовете – червеното е магистралата на черно-белите изчистени в композиционно отношение форми.

КИПАРИСИТЕ

2008 г.

87 x 62 см, акварелни бои

Първата ми репродукция по платно на известен автор, а именно „Кипарисите” на Винсент Ван Гог (Vincent Van Gogh).

Работата е по поръчка на частно лице, чийто любим художник е Ван Гог.

За пръв път се заемам с импресионистичен художник.

Като изключим ранни графики по оригинали на Леонардо да Винчи (Leonardo Da Vinci) „Мона Лиза” и П. Веронезе (P. Veronese), за пръв път пресъздавам класически автор на платно.

289-11

КЪРВАВИЯТ АЗ

2007 г.

82 x 60 см, кръв

Най-личната ми творба. Така преобразувах материала, който използвах за направата на картината, че да прилича на собствената ми кръв, собствената ми ДНК.

Тази картина е част от мен самия.

Мнението ми е, че творецът трябва да изстрада творенията си, трябва да дава всичко от себе си – и в буквалния, и в образния смисъл.

Всеки творец трябва да дава своя „данък“ за дара, че създава изкуството си.

Образът на платното е действително стряскащ. Човекът сякаш е гневен на целия свят... За жалост – агресивността е битоващото чувство навсякъде днес и това чувство ме е докоснало и в собствения ми автопортрет.

Платното е моят първичен протест срещу бездушното.

Протестиращият поглед в автопортрета е срещу тези, които не са в състояние да се жертват.

Посланието на творбата трябва да е ударно и да покаже грозотата на агресията. Да отврати зрителя от човешкото падение и първичност.

289-12

ОТЧАЯНИЯТ

2007 г.

72 x 50 см, текстилни бои

Представям отчаяния човек. Човек, който не вижда смисъл. Обезвереният човек. Погледът му е ужасен от всичко случващо се около него. Той е човек, който с ексцентричния си външен вид се опитва да разчупи сивотата, дървените глави, каменните сърца.

Идеята за външния вид на персонажа отдавна битова в съзнанието ми, инспирирана от сценичния образ на Дейвид Бауи (David Bowie). Пънкарската коса, гримът са в противовес на кубистичния, мрачен и сковаваш съзнанието град, конфигуриран на заден план.

Предава ли се този човек? Разтичащият се по лицето му грим не олицетворява ли началото на душевния разпад...

Много бегла идея за картината ми дойде от творбата на норвежкия експресионист Едвард Мунк (Edward Munch) „Викът”.

ПИТАЩИЯТ СЕ

2007 г.

65 x 57 см, текстилни бои

Исках да изразя Питащия се човек.

Човекът, който търси смисъла на живота.

Отправил поглед нагоре, той се пита „Защо?“.

Не е задължително героят ми да е самотен и изстрадал; той е просто силно чувствителен... Може да е творец, търсещ вдъхновението си. Творец в криза...

Стилът е комиксов, но в изкуството стилът е без значение, когато идеята е силна. Основното, което се забелязва в картината, е погледът. В случая – той е тъжен, притежание на човек с изстрадала душевност. Отворил уста, сякаш в молитва, но думите не излизат.

Героят ми е съхранил способността да се изумява и надява.

Тук погледът „говори“.

Използвал съм светли цветове – като контрапункт на терзанията в душата на героя.

СПАСИТЕЛЯТ

2007 г.

46 x 65 см, текстилни бои

Моя интерпретация по „Ангел с мъртвия Христос” на Едуард Мане (Edouard Manet).

Оригиналният фон с ангелите е премахнат и стои само Спасителят, разтворил ръце, питащ: „Какво да направя повече за този свят?”.

Кръвта от ръцете и нозете олицетворява страданието, а крилете – спасението, възкръсването, възраждането.

Пребори се с негодите, с мъките – те ще те освободят, ще полетиш свободен и силен.

Специално търсен ефект е липсата на лице – Спасителят може да е всеки от нас. Всеки може да преживее своята Голгота, след която – да възкресне.

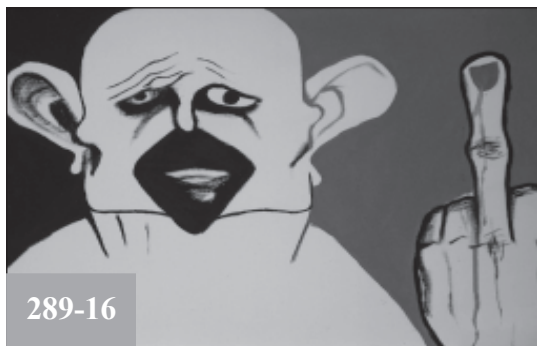
СРЕДЕН ПРЪСТ

2007 г.

38 x 72 см, текстилни бои

Веднъж ми хрумна идеята за лицето на този „човек“. Грозно, деформирано, сюрреалистично, нечовешко. Рожба на ядреното общество, подобно на цикъла „Atomic Kinder“ („Ядрени деца“) на швейцарския авангардист Ханс Руди Гигер (Hanz Rudi Giger).

Отблъснато от обществото, това същество таи в себе си гняв, ярост, показва среден пръст на някого, на нещо, а може би – на самия себе си.

HOMOFABER

2007 г.

70 x 52 см, текстилни бои

Интерпретация по идеята за „висшата раса“.

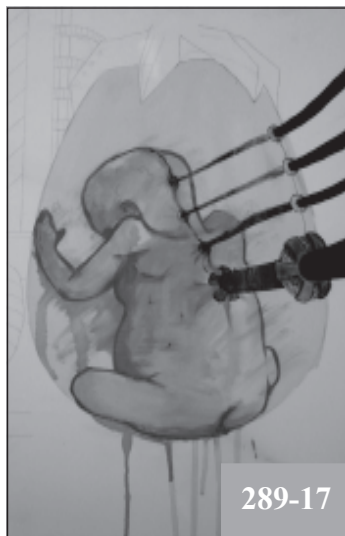
Привлича ме мисълта за ембриона като представител на модерното общество, негов продукт.

В своята целеустременост да сме различни, ние сме безкрайно еднакви, сякаш – фабрично създадени в лаборатория или завод...

Проектирани по желание на своите създатели, с предварително зададени пол, раса, етнос и физически белези. Единственото, което не може да му бъде проектирано на човека, е духът, характерът, волята, вътрешният космос – неговия божествен план.

Целта на този бъдещ член на обществото е той да се „откачи“ от ограничаващия го контрол, от веригите (кабелите) на обществото.

Картината е незавършена. На заден план е невидимото присъствие на индустриалната среда, която се въздържа да изобрази.

289-17

IV. ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

Адамс, Ерик 470, 477
(Adams, Eric)

Ашер, Касиел Ноа 470, 479
(Ascher, Kasiel Noa)

Бауи, Дейвид 483
(Bowie, David)

Ван Гог, Винсент 467, 481
(Van Gogh, Vincent)

Веронезе, П. 467, 481
(Veronese, P.)

Вокс, Боно 470, 472
(Vox, Bono)

Гигер, Ханс Руди 486
(Giger, Hans Rudi)

Де Ниро, Робърт 470, 474
(De Niro, Robert)

Кей, Джейсън 475
(Kay, Jason)

Кийдис, Антъни 470, 471
(Ceadies, Antoni)

Красова, Деси 479

Леонардо да Винчи 467, 481
(Leonardo da Vinci)

Мане, Едуард 467, 485
(Manet, Edouard)

Мунк, Едвард 483
(Munch, Edvard)

Ричардс, Кийт 480
(Richards, Keat)

Скорсезе, Мартин 474
(Scorsese, Martin)

Хетфийлд, Джеймс 470, 476
(Hetfield, James)

Хюсън, Пол 472
(Hewson, Paul)

Adams, Eric 470, 477
(Адамс, Ерик)

Ascher, Kasiel Noa 470, 479
(Ашер, Касиел Ноа)

Bowie, David 483
(Бауи, Дейвид)

Ceadies, Antony 470, 471
(Кийдис, Антъни)

De Niro, Robert 470, 474
(Де Ниро, Робърт)

Giger, Hanz Rudi 486
(Гигер, Ханс Руди)

Hetfield, James 470, 476
(Хетфийлд, Джеймс)

Hewson, Paul 472
(Хюсън, Пол)

Kay Jason 475
(Кей, Джейсън)

Leonardo da Vinci 467, 481
(Леонардо да Винчи)

Manet, Edouard 467, 485
(Мане, Едуард)

Munch, Edvard 483
(Мунк, Едвард)

Richards, Keet 480
(Ричардс, Кийт)

Scorsese, Martin 474
(Скорсезе, Мартин)

Van Gogh, Vincent 467, 481
(Ван Гог, Винсент)

Veronese, P. 467, 481
(Веронезе, П.)

Vox, Boon 470, 472
(Вокс, Боно)

V. АНОТАЦИЯ

Александров, Александър. Александър Александров : Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; III Студентска научна конференция; Епиграф.: „*Живея, за да творя.*” – А. А. ; Посв.: ... *на хората, които преодоляват грозотата, грубостта и равнодушието на този свят, жертвайки себе си в изграждането му, усъвършенствайки го.* – София, 2008. – 46 с. : цветни ил.

Разд.: I. За настоящия каталог (с. 5); II. Автобиографична картина на творчеството ми (с. 6); Каталог [+ аналитични вербални описания] (с. 7-41); IV. Именен показалец (с. 42-44).

289 Александров, Александър. Александър Александров: Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; IV Студентска научна конференция (София, 2008)

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ИНТЕРАКЦИИ

„БЯЛА СВЕТЛИНА”

LUX ALBA

ОРАТОРИЯ

**БОЖЕСТВЕН ФЛОРИЛЕГИУМ –
ИДИЛИЧЕН ТРИПТИХ**

„Помогни ми, Господи, да помогна на слепите да прогледнат.”*

Н. В.

** Епиграфът е и рефренът, който обединява частите на триптиха; той е и епиграфът към „ЗЛАТНАТА ХРИСТОМАТИЯ НА БЪЛГАРИЯ” – хипертекст, декодиращ информационния код на ценностния геном на българския книжовен език и българското изящно слово (по ръкописа на писателя – литературен критик Николай Василев).*

Посвещава се
на
проф. Стоян Денчев,
облагородяващ
информационната среда,
мислима
като
триада:
информационни фондове,
информационни технологии,
интеракции

СВЯТОТО КИРИЛО-МЕТОДИЕВО ДЕЛО: ПРОВИДЧЕСТВО НА XXI ВЕК

(Философска и информационна картина
на познанието и обществото)

*„и ний сме дали нещо на светът
и на вси словене книга да четът”*

Иван Вазов

I. Парадигмален дискурс (Време)

Наблюдаваната от края на миналия век **хуманитаризация** на социокултурното изграждане на инфосферата на стадия на формиране на информационното общество (само явяващо се етап от установяването на знанието общество) [1] преобразува чрез **интердисциплинарните си трансформации** информационно-комуникативната сфера по всички посоки на развитието ѝ като обща, планетарно измерима, **интелигибилна цялост на човечеството** [2] без отраслови (обектно-предметни [3]), географски (универсално-ендемични [4]), институционални (метасистемно-микросистемно) и административни (йерархично-субординационни) разделителни линии.

Интегрирането в знаниево диалектическо цяло на наблюдаемата и открита за многообразни (съвпадащи, противоречащи си, пресичащи се и т.н.) индивидуални

информационно-комуникативни актове **информационна картина на света** – като процес и стратегия на обединение и разграничение в единство на познанията от всички сфери на реалността и съзнанието – се осъществява в мощните процеси на парадигмално установяване на съответствия с достиженията на **постнекласическата наука** [5], **литературата и изкуството**, здравия смисъл на „**обикновения**” живот, **философските и религиозните картини**. Този процес е под знака на промяна на моралния климат в обществото.

Интерактивната [6] **феноменология** [7] на пребиваването на човека в сърцевината на информационно-комуникативния акт, оживявайки чрез самия този акт диалогични отношения в информационната среда потенциално с цялата интегрална антропосфера, чийто компонент е техносферата (особено изразимо засилен и наблюдаем чрез мигновените ѝ възможности за обхват и опериране в единство и едновременно с информационни множествености от различни порядъци), принципно превръща всеки такъв акт съвсем не в „дует” (от „партиите” на водещия и установимите от него концепции), а принципно в „трио” – с идеално-реалното участие и на гласовете (гледницата) на съществуващата в културната вечност на ноосферата **историографска традиция на смисъла на всички виждания по възможните аспекти на реалността и съзнанието**.

В парадигмалния дискурс на XXI в. времето на Кирило-Методиевото дело (IX в. – сътворяването към **855 г.** по Александрийското летописание – **863 г.** по Цариградското летописание на двете **старобългарски азбуки – глаголицата и кирилицата** – първообраз на азбуката, с която си служат днес **българи, сърби, руси, украинци, белоруси...** – кирилическата азбука – интегрален знаков израз на българския език – като **световен славянски богословски език, създаден, за да се преведе философски Библията и съпътстващата я литература**) и разпространението на това дело **в и чрез България** по света през вековете и до нашето съвремие (в частност, и чрез **постмодерния акт на присъединяването на България към Европейския съюз на 1 януари 2008 г.**) е едно и също – „дълго” време [8]. Тази ноосферична вечност отеква в историко-културната битност на човечеството като **опит на българите да създадат собствен световен познавателен критерий, изразен чрез делата на държавността**.

Именно **критерият на Кирило-Методиевото дело** е съизмерим с византийските и латинските историко-културни реалности на интерпретационната информационна среда и в него се проявява правото сами да създаваме критерии за себе си и другите – за обществото – и в познавателен, и в социоустойствен план.

Критерият за манифестация на религиозност в българската история (елиминиран в отечествената и източноевропейската интерпретационна обществена практика за цели десетилетия през втората половина на XX в., модифицирана днес като „посттоталитарна” [9], е съизмерим със свободата и правата на личността, съответстващи на свобода и права в интегралната им социокултурна цялост (личност – държава – международни отношения). Самият този феномен е в онтологията на сътворяването на свобода и права – и нравствени, и граждански.

II. Интегрална цялост (Пространство)

Особено забележителни и кардинални за формиращата се съвременна – постмодерна – информационна картина на света (системата „наука – литература – изкуство – „обикновен” живот – философия – религия”) са процесите на кристализация на **хуманитарното** [10] – **общото епистемологично** [11] – **знание** (отсъстващо в класификационните знаниеви концепции в източноевропейските страни през десетилетията на XX в. на установилата се в тях монистична материалистична схема на връзки между нещата [12]. Преодоляването на посочената схема днес е антропологичен белег на преобразувания се свят.

Антропологизацията на цялото научно знание, изразима като универсализация на познанието [13], забележимо променя взаимовръзките между отделните научни дисциплини, изучаващи човека като **организъм и личност, явление на природата и обществото, предмет и субект на възпитанието и познанието** и т.н.

Процесът на математизация, кибернетизация, от една страна, и сближаването на естествените, техническите, обществените и хуманитарните науки, от друга, превръща самите тези науки във вътрешно симетрични („една” на „друга”) сфери, постоянно трансформирани се („една” в „друга”) в когнитивния контекст на информатиката.

Порождение на интенционалния хипердиалог на паметта и значенията в многообразни – планетарни – смислови конфигурации на информационно-комуникативния акт на личността, **интерактивното семиосферично, диалектически трансформирало се, системно цяло на познанието** рефлектира наблюдаемо в нова информационна картина на света.

В тази връзка методологично-практическият инструментарий, в частност на **триадата учебни дисциплини** на СВУБИТ „**Инфосфера: Когнитология, „Библиографско измерение на знанията”, „Методи на научните изследвания”** [14], в условията на подготвяната от Студентското научно общество на вуза [15] III Студентска научна конференция [16] фокусира идеята за националния празник на българската просвета и култура и на славянската писменост 24 май и присъединяването на България към Европейския съюз чрез делото на Св. Св. Кирил и Методий – патрони на празника, провъзгласени от папа Йоан Павел II за съпокровители на Европа.

Закономерно в източниковедския арсенал на студентските изследвания, подготвяни за представяне на научния форум, се оказва „**Кирило-Методиевската енциклопедия**” [17] – забележително справочно-енциклопедично издание на плеяда учени с принос в интердисциплинарния медиевистичен контекст на XX-XXI в. И по време на учебния процес, и в извънаудиторните занятия стана естествено обръщането към гледищата на акад. П. Динев [18], проф. К. Куев [19], проф. В. Велчев [20] – автори на едни от най-значимите публикации в изданието и около него.

Консултациите с директора на Кирило-Методиевския център проф. Св. Николова, ст.н.с. Л. Грашева от Института за литература при БАН – редактори на именития справочник, проф. Н. Цв. Кочев [21] (Института по балканистика при БАН) – познавач на християнството, постепенно се осмислиха като база за интензивната

продължителна работа, предизвикана от знаниевите обществено-информационни исторически трансформации.

В последвалите етапи на работата се наложиха консултации и с Негово Преосвещенство Велички епископ Сионий – ректор на Софийската духовна семинария „Св. Иван Рилски”, Негово Превъзходителство и Високопреосвещенство Архиепископ Джузепе Леанца – Апостолически нунций в България, Негово Високопреосвещенство Епископ Христо Пройков – Апостолически екзарх и Председател на Епископската конференция. Проблематиката на Кирило-Методиевото дело бе обсъждана и с Негово Високопреосвещенство Гавриил – Ловчански митрополит и Негово Високопреосвещенство Николай – Пловдивски митрополит.

В работата с текстовете от „*Кирило-Методиевската енциклопедия*” ценен бе пастирският опит на свещениците о. Станой Андонов (Патриаршеска катедрала „Св. Александър Невски”), о. Кшиштоф Кужок, о. Мариуш Полцин (Римокатолическа конкатедрала „Св. Йосиф”) и издателската практика на главния редактор на в. „*За буквите*” Илия Пехливанов и редакторите на в. „*Veritas – Истина*” о. Благовест Вангелов, Иван Теофилов.

В процеса на редактирането на подетите научни изследвания на студентите по Кирило-Методиевата проблематика взеха участие ст.н.с. Никола Казански – водещ библиограф на Централната библиотека на Българската академия на науките, ст.н.с. Ружа Симеонова (завеждаща сбирка „Портрети и снимки” към Български исторически архив на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (НБКМ), н.с. Татяна Дерменджиева (Агенция ISBN на НБКМ), н.с. Диана Ралева (Институт по литература при БАН), Марияна Максимова (Отдел „Информация по култура и Булгарика” на НБКМ). В рецензирането на тези текстове участваха проф. Иван Попов, Желязко Стоянов (Софийски университет „Св. Климент Охридски”), проф. Димитър Христовоз (Американски университет в България).

Описаните консултации са естествен отклик на изгражданата общокултурна и научнопрактическа образователна позиция на СВУБИТ като активен участник в **диалога между представителите на институциите на културата и информатизацията у нас**, в който вузът се оценява като методологичен център на интердисциплинарните изследвания по целия спектър на знанието за информационно-комуникативната сфера (без пренебрегване на нито едно негово измерение).

III. Социокултурно деяние (Транслокация)

В духа на съвременните интертекстуални четения [22] студентите изучаваха задълбочено статиите на „*Кирило-Методиевската енциклопедия*”, посветени на солунските братя, на техните ученици – Св. Климент, Св. Наум, Св. Сава, Св. Горазд, Св. Ангеларий, на благословилия в Рим в края на 867 г. славянските богослужебни книги и литургия на славянски език и ръкоположил славяни за свещеници и дякони папа Адриан II, на приелия през 885 г. (след смъртта на Св. Методий) учениците на Св. Константин-Кирил Философ и Св. Методий в България княз Борис I Покръстител (864 г.).

Участниците в изследователския учебно-педагогически процес се оказаха едновременно потопени и във въпросно-ответен диалог помежду си, и в диалогично инобитие на „нашето“ съвремие с хуманитарно-научната сфера на културата. Единството на време и място на посочените информационни планове породиха идеята да се транслокира хипертекст, конфигуриращ звучащите текстове, свързани със смисъла на историографската традиция – **Академично свето интертекстуално представление „В начало беше Словото” (Homo legens [23])**”.

Именно този текст студентите – изследователи, приели образите на историческите персонажи, огласиха на III Студенска научна конференция на СВУБИТ, представяйки на Ректора на вуза – вместо литургичните книги – свитък във вид на библиографски указател от 52 свои публикации по актуални проблеми на съвременната информатизация в специализирания научен печат.

Така в интелигибилно цяло се оказаха фрагменти от главните източници за живота и делото на солунските братя **„Италианска легенда”, „Пространно житие на Кирил”** и **„Пространно житие на Методий”**; Апостолическото писмо **„Egrediae virtutis”** (от 31. XII.1980 г.) и енцикликата **„Slavorum Apostoli”** (от 2. VI.1985 г.) на папата-славянин Йоан Павел II; основните трудове, свидетелстващи за църковния събор във **Венеция**, на който Св. Константин-Кирил Философ защитава правото на всеки народ на писменост и богослужение на своя език – **„Беседа против триезичниците”, „Слово за правата вяра”, „Прения против юдеите”**.

Самата **885 страница** от Договора относно присъединяването на България към Европейския съюз бе осмислена като **културен интертекстуален аналог на XXI в. на 885 г.** (когато Кирило-Методиевите ученици застават пред княз Борис I), защото в архисъвременния документ е записано:

„С проникването на българския език като автентичен език на Договорите, а също и като официален и работен език, който се използва от институциите на Европейския съюз, кирилицата се превръща в една от трите азбуки, които ще се използват официално в Европейския съюз.”

За основа на фиксиране на историческите диалози бе взета **историографската традиция на смисъла**, изхождайки от факта, че Св. Константин-Кирил, както и брат му архиепископ Св. Методий, учи в Магнаурската школа в Цариград, на която става и библиотекар, отлично познава философията и граматиката и е блестящ теолог, умел дипломат, учен-лингвист, и археолог – **ерудит на своето време**.

Именно поради това репликите – чрез метода на цитирането – бяха подбрани, освен от посочените вече по-горе тук текстове, и от **Новия завет – Деяния на светите апостоли, Първо послание на Св. ап. Павел до Коринтяни, Второ послание на Св. ап. Павел до Коринтяни, Първо послание на Св. ап. Павел до Солуняни, Първо послание на Св. ап. Павел до Тимотея, Послание на Св. ап. Павел до Евреите, Откровение на Св. Иоана Богослова, Псалтир, „Панонски легенди” (Климент Охридски), „За буквите” (Черноризец Храбър), „Була до княз Светополк” (папа Йоан VIII, юни 880 г.), „Европа трябва да се върне към християнските си корени” (папа Йоан Павел II, 23 май 2002 г.)**.

Уместно стана и включването на реплики от най-новото време – при изстрелването през 1977 г. на американските космически сонди „Вояджър” с послание към вселената от земните жители – българската народна песен „*Дельо Войвода*”, изпята от **Валя Балканска (Карл Сейгън)**, и от разговор през 1980 г. (**Джон Атанасов**).

Иконописната и литературната традиция бяха синтезирани в 33 кадъра, визуализиращи Кирило-Методиевото дело в изобразителното изкуство – църковно-канонично и светско.

За музикални акценти бяха избрани – освен диалогично хармониращите си в началото и края на композицията химни „*Св. Св. Кирил и Методий*” (музика **П. И. Чайковски**), „*Върви, народе възродени*” (музика **Панайот Пипков**, стихове **Стоян Михайловски**) и „*Ода на радостта*” (химн на Обединена Европа, музика **Лудвиг ван Бетховен**, стихове **Фридрих Шилер**, превод на български език **Асен Разцветников**) и Великденски камбанен звън от Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски”, литургична музика от **акад. Добри Христов**, „*Многая лета*” в изпълнение на **Борис Христов**, „*Ave verum corpus Dei*” на **Волфганг Амадеус Моцарт** и др. [24].

...В социокултурния процес на преодоляване на едностранната материалистична монистична схема на познанието чрез рационално опериране със съвременната диалектическа философска и информационна картина на света участниците в учебно-педагогическия научноизследователски процес чрез образния свят на преживяното реално-идеално съотнасят времето на светото Кирило-Методиево дело и себе си като личности и архитекти на инфосферата с интелектуално-духовния статус на XXI век...

Цитирана литература и бележки

1. Новата картина на реалността на „**некласическата**” наука, наблюдавана от края на XIX в. и широко разпространявана от края на XX – началото на XXI в. – първоначално във физиката (откриване на делимостта на атома, формиране на релативистката и квантовата теории), в космологията (концепция за нестационарна вселена), в химията (квантова химия), в биологията (формиране на генетиката), възникване на кибернетиката – води до методологичен отказ от праволинейния онтологизъм. – *Вж и по-надолу*: бел. 8. – А. К.

2. След откритието на теорията на относителността на А. Айнщайн (електродинамична картина на света) и осмислянето на философската ѝ основа (релативизма), се разширява полето на рефлексията (метода) над дейността от позицията на **ценностно-целевите структури на познанието**. Това води до изменение в структурата на духовното производство и формиране на ново разбиране за рационалност, в което съзнанието, постигащо действителността, се интерпретира като концептуално натоварено.

3. Конфигурирането на схеми на съответствие на обекти и предмети на научни

изследвания към определени области на познание е характерно за развитието на т.н. „**класическа**” наука, формираща се от началото на XVII в., за която е определящо, че специалните (в отделните науки) картини на света предхождат теоретичните системи – идея на класическото естествознание, свързана с обективността и предметността на научното познание.

4. *Гр.*: *endemos* – местен, свойствен за дадена местност.

5. Тази наука представлява революция в средствата за съхраняване и получаване на знания (1); за нея са характерни компютризация (2) и високотехнологично осигуряване на изследователските колективи, функциониращи аналогично на средствата на промишленото производство (3).

6. *Срв.* със сърцевината на **информационната среда** – класификационната й структура – по концепцията на С. Г. Денчев (**информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването**): Денчев, С. Г. Информационна среда за трансфер на технологии = Information environment for technology transfer [: Глобални проблеми: Анализ и управление : Науч. моногр. : Кн. 1-] : Кн. 1 [: Закономерности, свързани с категорията информационна среда] / Колеж по библиотекознание и информ. технолог. ; Науч. ред.: Д. Г. Христов. С., 2003, с. 18-21.

7. *Срв.* с гледището на Ф. М. Достоевски („бъдещето е за общество с колективистичен начин за поддържане устойчивостта на индивидите”), кристализирало в позицията на Ю. М. Лотман за **културата като колективен интелект** – „Аз”, Другият човек” и семиотичната среда”: **Cor cordium** : Портрети учених в стил интервю / Ведет беседи, авт. предисл., преамбул и примеч. А. Куманова. СПб., 1994, с. 16. – *Вж и по-надолу*: бел. 9. – А. К.

8. *Срв.*: Бахтин, М. М. Естетика словесного творчества : Сб. избр. тр. / Сост.: С. Г. Бочаров; Текст пригот. : Г. С. Бернштейн, Л. В. Дерюгина ; Примеч. : С. С. Аверинцев, С. Г. Бочаров. М., 1979, с. 234-235, 391.

9. *Срв.* с терминосистемата по концепцията на З. Бжежински и за информационната феноменология на **масовата култура**, виртуално моделираща **масовото съзнание** по такъв начин, че електронната информация хомогенизира човешкото културно многообразие и **девалвира ценностите** по пътя на тиражиране на неконтролируема имитация, трансформираща се в дестабилизация на традиционните културни русла: **Brzezinski, Z.** The Choice : Global Domination or Global Leadership. Wash., 2003.

10. Понятието „**антропология**” като **проблематика** включва всичко, което се отнася до човека (*гр.*: *anthrōpos* – човек; *logos* – мисъл, разум); съществуват два общи възгледа за човека и, съответно, две **направления на хуманитарното знание**:

1, религиозно, изхождащо от позицията на приемане на Бога като висше

свърхестествено същество, върховен обект на религиозния култ – положение, което в съвременните философски учения има място или на почвата на следкантовския ирационализъм, или на основата на реставрация на философските схеми от миналото; **2, атеистично**, изграждано на гледището за хората във философията, науката и практическия живот, отричащо съществуването на Бога в посочения *по-горе* онтологичен смисъл и утвърждаващо човека като висша степен на биологичната еволюция, субект на обществено-историческата дейност и културата.

11. *Срв.: Денчев, С. Г., А. В. Куманова.* Знание-epistmз – знание-technz : Трансформатизм инфосфери (Онтология информационнои среды). // Информационные технологии, компьютерные системы и издательская продукция для библиотек : Материалы / IX Межд. конф. и выст. „LIBCOM-2005” ; ГПНТБ России; Асоц. ЭБНИТ – [Звенигород] Ершово, Россия, 14-18 ноября 2005 г. = Information Technologies, Computer Systems, and Publications for Libraries: Conf. Mater. / IX Int. Conf. and Exhibition „LIBCOM-2005” ; Rus. Nat. Publ. Libr. for Sci. and Technology ; ELNIT Ass. – [Zvenigorod] Ershovo, Russia, Novemb. 14-18, 2005. (CD-ROM). - *Публ. и в:* <<http://www.gpntb.ru>>; <<http://www.iliac.org>>. – *Редуц. публ.: ...* // Научно-техническая информация : Сер. 1 : Организация и методика информационной работы / ВИНТИ (М.), 2006, N 9, с. 12-18. – *Разшир. публ. на бълг. ез.: 1. ...* // Тр. / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технолог. С., 2006, N 5, с. 103-134. Библиогр.: 45 неном. назв. Прил.: Сх. 1-5; **2. ...** // Филос. алтернативи (С.), 2007, N 2-3, с. 168-186.

12. В продължение на десетилетия в източноевропейските страни през ХХ в. се удържа триадна схема на съдържателно-отраслова диференциация на знанието (1. обществено-политическа литература; 2. естественонаучна литература и техническа литература; 3. художествена литература и литература по изкуство; литературознание), характеризираща социокултурния вектор на научния статус на множество обществени сфери.

Срв.: Куманова, А. Хуманитарно знание – хуманитарна библиография : I. Порядък (Класификации) ; II. Хармония (Ризоматика) ; III. Симетрия (Форма) ; IV. Синархия (Диалог) ; V. Слово (Реалност) / Епиграф: „Homo mensura omnium rerum.” – Protagoras. // „Държавата на духа” : IV нац. науч. конф. с межд. участ. – *Посв. на 100-год. от рожд. на акад. Д. С. Лихачов* / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Изд. „3. Стоянов”; Нац. дворец на културата; Нац. ц-р за кн. при Мин. на културата – София, 1 ноември 2006 г. С., 2007, с. 519-544.

13. *Срв.: Денчев, С., А. Куманова, Н. Казански.* Универсалност на хуманитарното знание : Когнитивен библиографски контекст на инфосферата в антропологичните трансформации на времето (Постановка. Методология. Историография. Терминосистема. Структура. Обобщение) / Епиграфи: „и се раздаваше всекому според нуждата” – Деян. (4: 35) ; „Медиократичната култура – външно разширение на човека.” – М. Маклюън. // Кирилицата в духовността на европейската информационна цивилизация : V нац. науч. конф. с межд. участ. / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Дирекция „Книга и библиотечно дело” в

Мин. на културата ; Изд. „3. Стоянов” ; Нац. дворец на културата. – София, 1 ноември 2007 г. С., 2007, с. 393-423.

14. *Вж: Публ. в:* 1. <<http://www.svubit.org>>; 2. Информационен пакет за български и чуждестранни студенти = Information package for bulgarian and foreign students / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол. С., 2006, с. 90-91, 130-132, 152-153, 376-377, 430-431; 123-124; 81-82, 155-156, 228-229, 362-363, 451-452, 575-576.

15. Създадено на 19 май 2006 г. – *Вж: Кръстева, Р., К. Андреева, М. Полихронова.* Историография на създаването на Студентското научно общество на СВУБИТ : Втора студентска науч. конф. и изложба „Информационно разнообразие на света” .// Тр. / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технолог. С., 2006, N 5, с. 603-618. Хронолог.-азб. списък на публ. на студентите за 2005-2006 г., подреден и по изд. : 9 ном. назв. ; Азб. списък на науч. изсл. на студенти, приети за печ. през 2006 г. : 12 ном. назв. ; Азб. списък на студентите, подготвили публ. през 2006 г. : 13 ном. назв. – Публ. в наст. изд.: с. 85-93

16. *Срв.: Корчева, И. и др.* III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” : Историогр. и метаинформ. картина. – *Др. авт. : Т. Бунева, Н. Владимирова, А. Градева.*

17. **Кирило-Методиевска енциклопедия** / БАН. Инст. за лит. : В 4 т. : Т. 1-4. С, 1985-2003.

Т. 1 : А-З / Гл. ред.: П. Динеков ; Ред.: Л. Грашева, Св. Николова. С., 1985.

Т. 2 : И-О / Гл. ред.: П. Динеков ; Ред.: Л. Грашева, Кл. Иванова, Ст. Кожухаров, Св. Николова. С., 1995.

Т. 3 : П-С / Гл. ред.: Л. Грашева; Ред.: Ек. Дограмаджиева, Кл. Иванова, Ст. Кожухаров, Св. Николова, Ана Стойкова. С., 2003.

Т. 4 : Т-Я. Допълнение / Гл. ред.: Л. Грашева; Ред.: Ек. Дограмаджиева, Св. Николова, Ана Стойкова. С., 2003.

18. ... акад. П. Динеков (17.10.1910-28.5.1992). // **Куманова, А.** Введение в гуманитарную библиографию : [В 2-х ч. : Ч. I-II. Ч. II :] Библиографоведч. картина гуманитарн. библиогр. : Библиографоведч. исслед. : Курс лекц. по общ. библиографовед. / Гос. высш. инст. библиотековед. и информ. технол. – Публ. в наст. изд. Болгария; Санкт-Петерб. гос. ун-т культуры и искусств – Публ. в наст. изд. Россия ; Науч. ред.: А. В. Мамонтов ; Библиогр. ред.: И. Л. Клим ; Рец.: А. В. Соколов, С. Г. Денчев. С., 2005, с. XXV, XXVI; 249-250. – Публ. в наст. изд. *Публ. и в:* <<http://www.svubit.org>>. *Нов. изд.:* С., 2007. Ч. II, с. XXV, XXVI; 249-250.

19. ... проф. К. Куев (11.11.1909-28.12.1991). // Пактам, с. XXV, XXVI; 250-251.

20. ... проф. В. Велчев (16.06.1907-2.05.1991). // Пактам, с. XXV, XXVI; 247-249.

21. ... проф. Н. Цв. Кочев (17.07.1939-30.11.2007). // Пак там, с. LXXVII, CCLXXXII.

22. *Срв.*: Интерпретация и свърхинтерпретация: У. Еко в дискусия с Р. Рорти, Дж. Калър, Кр. Брук-Роуз / Прев. от англ.: Н. Дионисиева. С., 1997, с. 25-42.

23. *Лат.*: Четящ човек.

24. *Срв.* подробно с публ. в линк „Студентско творчество”, поместени в електронната страница на СВУБИТ <<http://www.svubit.org>> и <<http://www.local.svubit.org>>.

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

III СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА

**„ОТ ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ЗНАНИЕ”
(„FROM INFORMATION TO KNOWLEDGE”)**

**СВУБИТ,
Зала „Тържествена”, 18 май 2007 г., 10⁰⁰ ч.**

„В НАЧАЛО БЕШЕ СЛОВОТО”

НОМО LEGENS

**АКАДЕМИЧНО СВЕТОИНТЕРТЕКСТУАЛНО ПРЕДСТАВЛЕНИЕ
(В четири фрагмента и три сцени)**

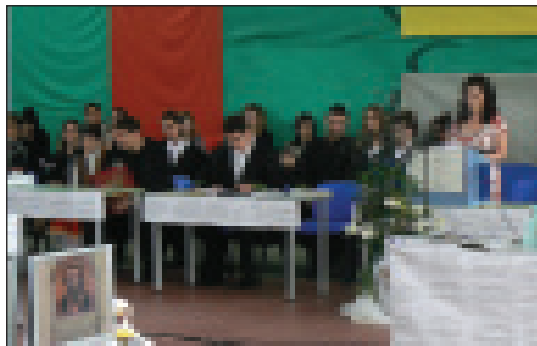
*Посвещава се
на националния празник на българската просвета и култура
и на славянската писменост – 24 май
и на присъединяването на България към Европейския съюз*

Легенда към текста

- Поява на участниците пред публиката; промяна в местоположението им на сценичната площадка
 - Символизиращи България студенти, облечени в национални носии
 - Говорещ хор на Учениците – Библиотекари
- ! Електронна визуализация – пореден кадър на мониторите (NN 1-33)

Действащи лица и изпълнители

- Папа Адриан II (• ПА) – Росен Петров
- Св. княз Борис I Покръстител (• КБ) – Васил Тодоров
 - Св. Константин-Кирил Философ (• ККФ) – Иво Георгиев
 - Св. архиепископ Методий (• М) – Мирослав Драков
 - Св. Климент (• К) – Юлий Врайков
 - Св. Наум (• Н) – Митко Луканов
 - Св. Сава (• С) – Мирослав Георгиев
 - Св. Горазд (• Г) – Иван Петров
 - Св. Ангеларий (• А) – Георги Чончев
 - Говорещ хор на Учениците – Библиотекари (••• ГХУБ) –
 - Четец – Библиотекар (• ЧБ) – Виолета Меродийска

Костюми

български национални носии от всички краища на България;
бяла рокля от тържествения градски костюм на България
(за четеца);

студентските тоги на СВУБИТ

(с червени краища – за възпъльщаващия образа на Св. княз Борис I Покръстител;

жълти – за Папа Адриан II;

зелени – за Св. Седмочисленици;

сини – за говорещия хор

/символизиращи кораба на духа на България/)

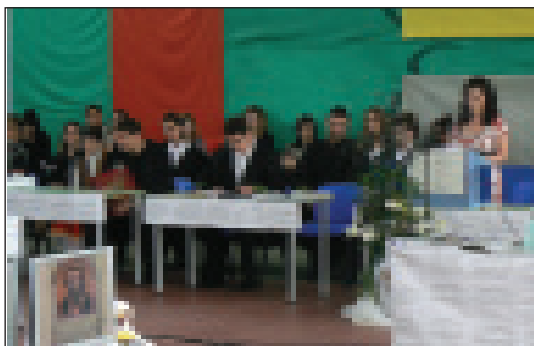
• [Великденски камбанен звън]

• [ЧБ] *При четенето на настоящия текст, с който ще се предшества символното представление, при всяко първо споменаване на историческите персонажи участниците в него ще заемат местата си пред нас – на образувания чрез делото им реален – историко-културен и символен – светлинен – коридор – интелектуално трасе в инфосферата на човечеството – магистрала на славянската култура.*

По време на четенето и представлението – паралелно на екраните и мониторите в залата, разположени пред нас, ще се експонират изображения на икони и фрески, картини и скулптури на историческите личности.

В 33 кадъра е синтезирана историята на визуализацията на делото на Св. Св. Кирил и Методий – патрони на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост – 24 май, провъзгласени от папа Йоан-Павел II за съпокровители на Европа.

С експонирането на подобрите кадри ще се допълни видяният вече от нас тук визуализиращ фрагмент, непосредствено предшестващ началото на представлението.

[ФРАГМЕНТИ]

ФРАГМЕНТ I: ПРИЗНАВАНЕ НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПА. КРЪЩЕНИЕ НА БЪЛГАРИТЕ (СИМВОЛНОВСТЪПЛЕНИЕ)

Създаването на българската държава през 681 г. – след разпаденото на Велика България – земите от днешните градове Шумен и Преслав до Черно море и от Стара планина до областите между реките Серет, Прут и Днестър от нейния основател и пръв хан – син на хан Кубрат – хан Аспарух е [! N 1] признаването на България в Европа.

Покръстването на българите – приемането на християнството за официална държавна религия през 864 г. при управлението на (●) княз Борис I [! N 13] – виден български държавник и политик, дипломат, изградил българската държавност [! N 2] и Църква [! N 3], сменил сам багреницата с влащеница [! N 4].

Християнството е възприето от Византия (съгласно договора от 863 г.) и допринесло за:

- подобряване на международното положение на България;
- формиране на (●●) българската народност;
- приобщаване към християнската европейска култура.

Делото на княз Борис I получава аналог в културната история на България за укрепването на българската държава, Църква и просвета през XIX в. – екзарх Йосиф.

ФРАГМЕНТ II: КИРИЛИЦАТА – АЗБУКА ПОД СЛЪНЦЕТО. (ПИСМО НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК)

Славянският просветител (●) Св. Константин-Кирил Философ, подпомогнат от своя брат архиепископ (●) Св. Методий [! N 5], **създава славянската азбука**; двамата поставят **основите на славянската и българската литература** [! N 6], появила се като нова по отношение на [! N 7] гръцката и [! N 8] латинската [! N 9].

Главни източници [! N 10] за живота и делото на солунските братя са *„Италианска легенда“*, *„Пространно житие на Кирил“* и *„Пространно житие на Методий“*.

Св. Константин-Кирил [! N 11], както и брат му Св. Методий [! N 12], учи в Магнаурската школа в Цариград, на библиотеката на която става и библиотекар.

Св. Константин-Кирил отлично познава философията и граматиката. Блестящ теолог, умел дипломат, той е и учен-лингвист, и археолог – **ерудит на своето време**.

И двете **старобългарски азбуки** [! N 11] – глаголицата и кирилицата [! N 7] – са първообраз на азбуката, с която си служат днес **българи, сърби, руси, украинци, белоруси...**

Сътворението на азбуката се отнася към **855 г.** по Александрийското летоброене – **863 г.** по Цариградското летоброене.

Покръстването [! N 13] на българите през **864 г.** [! N 14] създава нужда от превод от гръцки език на старобългарски език на богослужебните книги.

Още през **863 г.** [! N 24] Св. Св. Кирил и Методий отиват във **Велика Моравия** с мисия по молба на княз Ростислав. На връщане [! N 15] солунските братя минават през Панония, където въвеждат славянските богослужебни книги и обучават **50 ученици**.

На църковен събор във **Венеция** [! N 24] Св. Константин-Кирил Философ защитава правото на всеки народ на писменост и богослужение на своя език.

Основни трудове: [! N 11] *„Беседа против триезичниците“*, *„Слово за правата вяра“*, *„Прения против юдеите“*...

Поканени от (●) папа Адриан II, солунските братя с откритите от Св. Кирил мощи на папа Св. Климент Римски [! N 16], пристигат в Рим в края на 867 г.

В Рим [! N 17] папа Адриан II утвърждава славянските богослужебни книги и литургия на славянски език; ръкополага славяни за свещеници и дякони.

ФРАГМЕНТ III: (●) АПОСТОЛИТЕ (ХРИСТОС [! N 23] СРЕД КНИЖНИЦИТЕ [! N 22])

В началото на 868 г. Св. Константин-Кирил Философ [! N 11] се разболява, приема монашеството и името Кирил, умира. Погребан е в базиликата „Сан Клементе“ в Рим. Канонизиран е.

Папата-славянин Йоан-Павел II, посетил България – исторически акт на реализиране на идеята за единение на света, чиято пета годишнина отбелязваме в тези дни, възхвалява [!N 15] с Апостолическото писмо „*Egregiae virtutis*” (от 31.XII.1980 г.) и енцикликата „*Slavorum Apostoli*” (от 2.VI.1985 г.) просветителското и Апостолското дело на солунските братя, отдавайки им заслужена почит, провъзгласявайки ги за вечни времена за небесни съпокровители на Европа, с което България се нарежда, наравно с всички останали европейски народи, в челните редици на носителите на европейската култура, разпространила в славянския свят създадената от Св. Св. Кирил и Методий азбука.

Делото на славянските първоучители достига най-голям разцвет в България, продължено от техните ученици – [!N 18] (●) Св. Климент, [!N 19] (●) Св. Наум, [!N 20] (●) Св. Сава, (●) Св. Горазд, (●) Св. Ангеларий.

През 885 г. (след смъртта на Св. Методий) (●) [!N 22] учениците на солунските братя идват в България, където са приети от княз Борис I [!N 30].

Иконописната и литературната традиция фиксира учителите и учениците [!N 21] като Седмочисленици. Често те се изобразяват и като Книжниците [!N 22], сред които е самият [!N 23] Христос.

Фрагмент IV: ДОСТОЙНО ЕСТЬ (КУЛТУРНАТА КАРТА НА ЕВРОПА)

Моравската мисия на солунските братя от 863 г., обозначила **Моравската легенда** [!N 24] на културната карта на Европа, вписва **Картите на Първото българско царство (681-1018 г.)** [!N 25] и **Второто българско царство (1187-1396 г.)** [!N 26] в културния свят на **културно обединена Европа** [!N 27].

Създаденото през 1888 г. първо **Висше училище в София**, преименувано през 1904 г., – *днес*: **Софийски университет „Св. Климент Охридски“** [!N 29], е плод на интелектуалния подем на възстановеното **Трето българско царство (1879-1946 г.)**.

Университетът избира за свой патрон прославилият се чрез създадената от него школа – **Охридската школа – Св. Климент** [!N 28], участвал в Тържественото преподаване на литургичните книги, преведени от Св. Св. Кирил и Методий, на княз **Борис I** [!N 30].

Охридската [!N 31] и **Преславската книжовни школи** стават образци за културния свят от **общославянско и общоевропейско значение** на **духовна – знаниева приемственост, пренесени във времето на трите български царства.**

Тези школи отварят пътя на славянската литература и при сина на княз **Борис I – [!N 32] цар Симеон I** (сам възпитаник – подобно на Св. Св. Кирил и Методий – на **Магнаурската школа**), когато България осветява Европа и света със **Златния век на българската култура** [!N 33] – **Черноризец Храбър, Константин Преславски, Йоан Екзарх...**

Търновската книжовна школа (1371-1393 г.), оглавявана от патриарх **Евтимий Търновски (Киприан, Григорий Цамблак, Константин Костенечки...)**, разпръсква светлината на литературата за целия славянски и европейски свят.

На **885 страница от Договора** относно присъединяването на **Република България към Европейския съюз – културен интертекстуален аналог на XXI в. на 885 г.**, когато [!N 30] **Кирило-Методиевите ученици** застават пред княз **Борис I**, – е записано:

„С проникването на българския език като автентичен език на Договорите, а също и като официален и работен език, който се използва от

институциите на Европейския съюз, кирилицата се превръща в една от трите азбуки, които ще се използват официално в Европейския съюз. Тази съществена част от културното наследство на Европа представлява особен български принос към езиковото и културното многообразие на Съюза.”.

В съвременния културно-цивилизационен процес на планетата авторитетът на Кирило-Методиевото дело е международен.

„Ето, това е Европа!” (КС).

Защото „исторически, културата е възпелен израз на националната идентичност; тя формира душата на един народ, която се идентифицира с определени ценности, намира израз в конкретни символи и общува чрез собствени знаци” (Й-III).

СЦЕНИ

В Академичното свето представление „В начало беше Словото” в духа на съвременните интертекстуални четения и в съответствие с девиза на конференцията – „*E pluribus unum*” („*От многото единото*”) е пресъздаден духът на диалозите:

- Св. Св. Кирил и Методий – папа Адриан II (сцена I);
- Св. Св. Кирил и Методий – Учениците (сцена II);
- Кирило-Методиевите ученици – княз Борис I (сцена III).

За основа на тези диалози е взета историографската традиция на смисъла на Кирило-Методиевото дело.

Репликите – чрез метода на цитирането – са подбрани, освен от цитираните вече тук текстове, и от: *Новия завет – Деяния на светите апостоли, Първо послание на Св. ап. Павел до Коринтяни, Второ послание на Св. ап. Павел до Коринтяни, Първо послание на Св. ап. Павел до Солуняни, Първо послание на Св. ап. Павел до Тимотея, Послание на Св. ап.*

Павел до Евреите, Откровение на Св. Иоана Богослова, Псалтира, „Панонски легенди“ (Климент Охридски) (КО), „За буквите“ (Черноризец Храбър) (ЧХ), „Була до княз Светополк“ (папа Йоан VIII, юни 880 г.) (ЙVIII), „Европа трябва да се върне към християнските си корени“ (папа Йоан-Павел II, 23 май 2002 г.) (Й-III), ръкописа на „ЗЛАТНАТА ХРИСТОМАТИЯ НА БЪЛГАРИЯ“ (Николай Василев) (НВ).

Използвани са и репликите на :

- Карл Сейгън (КС), изречена при изстрелването през 1977 г. на американските космически сонди „Вояджър-1“ и „Вояджър-2“ с послание към вселената от земните жители – българската народна песен „Дельо Войвода“, изпята от **Валя Балканска**, и
- **Джон Атанасов (ДА)**, възникнала в разговор в Монровия, 1980 г.

Отделните диалози-сцени са естествено обозначени с обобщения на **Говорещия хор на Учениците – Библиотекари (•••)**.

Придържането към природата на интертекстуалния феномен, фиксиран и чрез второто заглавие на символното представление – „**Номо legens**“ („**Четящ човек**“) – намира израз и в решението репликите да се представят под формата на четене.

В диалозите-сцени – вместо богослужбни книги – се представят:

- паметната книга – дар от Студентското научно общество на Училището на неговия Ректор, съдържаща:
- копия от 52 публикации в специализирания научен печат – дело на студентите за периода след предходната – миналогодишната – Студентска научна конференция;
- образци от подготвените нови изследвания на студентите, които ще бъдат представени на настоящия форум;
- библиографски указател във вид на свитък, отразяващ публикуваните изследвания.

Студенти, облечени в български национални носии (••), предоставени специално за Академичното представление от Министерството на културата, символно обозначават България и нейния народ – нейното историческо и съвременно Възраждане.

Софийската и панагюрските носии са избрани в знак на почит

към мисията на **Апостола на Българската свобода – Васил Левски**, прекрачил прага от историята към безсмъртието в панагюрска носия на 19 февруари 1873 г.

Сценографията и изработките за нея от ковано желязо – специално изработени за самото Академично представление – свещник и лаврово дърво, намиращо се в подножието на трибуната на конференцията, – са дело на **студента Иван Петров**.

Представяните Power point’и са създадени от студентките **Надя Владимирова** и **Мелания Йосифова**.

Съвпаденето на деня на днешната конференция с Деня на музеите е поводът в експозиционните решения на Залата да намерят място дванадесет платна на художника **Евгени Велев**, който е сред нас.

Композицията ще бъде финализирана със специално подготвен за нея аранжимент на цигулка за солово изпълнение на цигуларката **Румяна Мария Лиркова**, в чиято интерпретация ще прозвучи знаменитото произведение на **В. А. Моцарт** **„Ave verum corpus Dei”** – знак за безсмъртния смисъл на индивидуалното усилие да съграждаш.

СЦЕНА I: СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ – ПАПА АДРИАН II

- [Добри Христов. Достойно естъ]
- ККФ - Ваше Светейшество! [!N 16]

„В начало беше Словото”
[!N 12] (Иоан. 1:1)

„<...> и Мене познавате,
и откъде съм знаете” (Иоан. 7:28)

„<...> като получих помощ от
Бога <...>” (Деян. 26:22)

„<...> душата ми величае
Господа” (Лук. 1:46)

- ПА - „Мъже братя и отци!” [!N 16] (Деян. 2:29)
 „Духът е, който животвори” [!N 15] (Иоан. 6:63)
- ККФ - „Нито човешка слава дирехме – било от вас, било от други” (1 Сол. 26:6)
 „Защото ония, които веднаж са се просветили,
 вкусили са от небесния дар,
 станали са причастници на Светаго Духа
 и, като са вкусили от добрата реч Божия
 и от силите на бъдещия век” (Евр. 6:4-5)
- ПА - „Блажен е оня, който чете, [!N 17]
 и ония, които слушат думите на пророчеството
 и пазят писаното в него;
 защото времето е близко.” (Откр. 1:3)
- ККФ - „И у всички народи първом трябва да се проповядва Евангелието” [!N 11]
 (Марк. 13:10)
 „<...> може ли някой да възпре да се кръстят с вода тия,
 които приеха Дух Светий, както и ние?” (Деян. 26:22)
 „Бог не изпраща ли дъжд еднакво за всички?
 Също тъй и слънцето не свети ли на всички?
 И не дишаме ли еднакво всички въздух?” (КО)
- ПА - „Никой да не презира младостта ти, [!N 17]
 но бъди образец за верните в слово,
 поведение, любов, дух, вяра и чистота.” (1 Тим. 4:12)

„И всеки език да изповядва,
че Иисус Христос е Господ за слава на Бога Отца.” (Пс.)

- ККФ - „Вятърът духа, дето иска, [!N 11]
и гласа му чуваш, но не знаеш,
отде иде и накъде отива” (Иоан. 3:8)

„Помогни ми, Господи, да помогна на слепите да прогледнат.” (НВ)

- ПА - „На славянски език да се пеят меси, да се чете Евангелие или [!N 17]
божествено чтение от Стария и Новия завет, добре преведено и
изтълкувано, или да се изпълняват всички останали обреди,
понеже Онзи, който е създал трите главни езици, сиреч еврейския,
гръцкия и латинския, Той е създал и всички останали езици за Своя
слава.” (ЙVШ)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

- ГХУБ - Амин. [!N 15]

„<...> пригответе пътя на Господа, [!N 22]
прави правете пътеката Му;
всеки дол ще се изпълни,
и всяка планина и рътлина ще се снишат,
кривините ще се изправят
и неравните пътища ще станат гладки <...>” (Лук. 3:4-5)

СЦЕНА II: СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ – УЧЕНИЦИТЕ

• [Йоан Кукузел. Литургия]

• ККФ- Възлюблени! [!N 15]

„В начало беше Словото” (Иоан. 1:1)

„Дух Господен е върху Мене;
затова Ме помаза да благовестя” (Лук. 4:18)

„Истина, истина ви казвам:
който спаси словото Ми,
няма да види смърт веќеки.” (Иоан. 8:51)

• К- „Учителю, погледни, [!N 18]
какви камъни
и какви здания!” (Марк. 13:1)

• ККФ- „<...> ако вие пребъдете в словото Ми, [!N 11]
наистина сте мои ученици,
и ще познаете истината,
и истината ще ви направи свободни” (Иоан. 8:32)

• К [!N 20]

• Н

• С

• Г

• А

••• ГХУБ- „<...> ние сме” (Иоан. 8:33)

• ККФ - „Внимавай на себе си и на учението; [!N 11]
постоянствуй в тия неща,
защото, като постъпваш тъй,
и себе си ще спасиш,
и ония, които те слушат.” (1 Тим. 4:16)

• К [!N 21]

• Н

• С

• Г

• А

••• ГХУБ-„Вие сами знаете, братя,
че идването ни при вас
не беше напразно” (1 Сол. 2:1)

• ККФ [!N 15]

• М - „Знаем, възлюблени братя,
за вашето от Бога избиране,
защото нашето благовестие
беше към вас не само със слово,
но и със сила и с Духа Светаго,
и с голяма увереност:
сами знаете какви бяхме
за вас помежду ви.” (1 Сол. 1:4-5)

• ККФ - „Помогни ми, Господи, да помогна на слепите да прогледнат.” (НВ)

• К [!N 23]

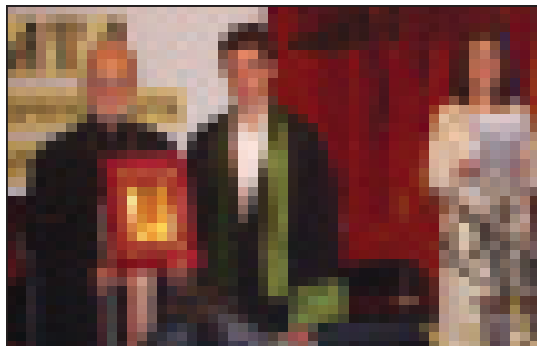
• Н

• С

• Г

• А - „днес се изпълни това писание,
което чухте” (Лук. 4:21)

••• ГХУБ-„Апостолите, изпълнени от Светия Дух, [!N 21]
за великите Божии дела” (Пс.)

СЦЕНА III: КИРИЛО-МЕТОДИЕВИТЕ УЧЕНИЦИ – КНЯЗ БОРИС I

- [Българската песен „Дельо Войвода”, изпята от Валя Балканска]
- К - Повелителю! [!N 18]
- ККФ [!N 29]
- М
- К
- Н
- С
- Г
- А - „В начало беше Словото” (Иоан. 1:1)
- Н - „И Словото стана плът, [!N 19]
и живя между нас,
пълно с благодат и истина” (Иоан. 1:14)
- КБ - „<...> то нека бъде знайно на всички вас [!N 13]
и на целия народ <...>” (Деян. 4:10)
- К - „Навярно у мен се е вселил духът на Кирил и Методий” [!N 11] (ДА)
- КБ - „<...> хлябът, който слиза от небето, [!N 13]
е такъв, че който яде от него,
не ще умре.” (Иоан. 6:50)
- С - „Ако запиташ гръцките книжовници, [!N 20]
като речеш:
„Кой Ви е създал буквите
или превел книгите,
или в кое време?”,
то рядко измежду тях знаят.
Обаче ако запиташ
славянските азбукарчета,
като речеш:
„Кой Ви е създал азбуката,
или превел книгите?”,
всички знаят
и в отговор ще рекат:

- ГХУБ - „Св. Константин Философ, наречен Кирил <...>” (ЧХ)
- КБ - „<...> жетвата голяма, [!N 14]
а работниците малко” (Лук. 10:2)
- Г - „За повярвалите езичници ние писахме” [!N 22] (Деян. 21:20)
- КБ - „<...> виждам, мъже, че плаването ще бъде с беди [!N 21]
и с голяма щета не само за товара и за кораба,
но и за живота ни.” (Деян. 27:10)
- А - „И аз, братя, като дойдох при вас, дойдох да ви явя Божието [!N 22]
свидетелство” (1 Кор. 2:1)
- КБ - „<...> аз ви кръстих с вода, [!N 23]
а Той ще ви кръсти с Дух Светий” (Марк. 13:10)
- Приемам! [!N 13]
- К - „Помогни ми, Господи, да помогна на слепите да прогледнат.” (НВ)
- ГХУБ-„Възхваляйте Господа [!N 22]
всички народи
и всички хора Го почитайте” (Пс.)
- „Вие сте нашето писмо,
написано в сърцата ни,
което узнават и четат
всички човечи” (2 Кор. 3:2)

• [Шествие с книжнината на Студентското научно общество към трибуната на конференцията под съпровода на цигулка]

- Gaudeamus igitur
- Върви, народе възродени
- Добри Христов. Достойно естѣ
- Многая лета
- Химн на Обединена Европа

Визуализация

[! N 1] Хан Аспарух

[! N 2] Св. княз Борис I – сдържавнически регалии

[! N 3] Покръстване

[! N 4] Св. княз Борис I – монашески портрет

[! N 5] Св. Св. Кирил и Методий

[! N 6] Семионов изборник

[! N 7] глаголица – кирилица

[! N 8] гръцка азбука

[! N 9] латинска азбука

[! N 10] „Италианска легенда” – „Пространно житие на Кирил” –

„Пространно житие на Методий”

[! N 11] Св. Константин-Кирил

[! N 12] Св. Методий

[! N 13] Св. княз Борис I – Покръстване

[! N 14] Покръстване

[! N 15] Св. Св. Кирил и Методий

[! N 16] папа Адриан II

[! N 17] папа Адриан II посреща в Рим откритите от Св. Кирил мощи

на папа Св. Климент Римски

[! N 18] Св. Климент

[! N 19] Св. Наум

[! N 20] Св. Сава – Св. Горазд –

Св. Ангеларий

[! N 21] Св. Седмочисленици

[! N 22] Христос сред книжниците

(общ план) – Св. Седмочисленици

[! N 23] Христос сред книжниците

(Христос в близък план)

[! N 24] карта на Великоморавската мисия – средновековен образец

- ! N 25] карта на Първото българско царство
- ! N 26] карта на Второто българско царство
- ! N 27] културно обединена Европа
- ! N 28] Св. Климент – Охридска книжовна школа
- ! N 29] Софийски университет „Св. Климент Охридски”
- ! N 30] Св. Климент – Св. Наум – Св. Сава – Св. Горазд – Св. Ангеларий –
Св. княз Борис I (преподнасяне на литургичните книги,
преведени от Св. Св. Кирил и Методий)
- ! N 31] Охридска книжовна школа
- ! N 32] цар Симеон I
- ! N 33] дворецът на цар Симеон I

Озвучаване

Великденски камбанен звън
Йоан Кукузел. Литургия
Добри Христов. Достойно есть
Дельо Войвода
В. А. Моцарт. Ave verum corpus Dei
Gaudeamus igitur
Върви, народе възродени
Многая лета
Химн на Обединена Европа

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том 2, 2008*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume 2, 2008*

IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА

**„ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ”
(„INFORMATION – PERSON – KNOWLEDGE”)**

**СВУБИТ,
Спортна зала, 16 май 2008 г., 10⁰⁰ ч.**

„ДА СЕ НАРЕЧЕШ БОЛГАРИН”

Н О М О S C R I B E N S

АКАДЕМИЧНА ИНТЕРТЕКСТУАЛНА ЕПИФАНИЯ

(В два фрагмента и една сцена)

*Посвещава се
на националния празник на българската просвета и култура
и на славянската писменост – 24 май,
на 130-годишнината от Освобождението от османско иго
и на 100-годишнината от обявяването на независимостта на България*

Легенда към текста

- Поява на участниците пред публиката; промяна в местоположението им на сценичната площадка
- Студенти – облечени в национални носии, – символизиращи България
 - Говорещ хор на Студентите – Личностите на България (+ криле)
- ! Електронна визуализация – пореден кадър на мониторите (NN 1-42)
 - * Музикално оформление {NN 1-24}
 - & „идея – реактив”

Действащи лица и изпълнители

- Отец Паисий Хилендарски (• О.ПХ) – Георги Христов
 - Хан Аспарух (• Х.А) – Теодор Иванов
 - Хан Крум (• Х.К) – Тервел Стилианов
- Св. Константин-Кирил Философ (• ККФ) – Светлозар Стоичков
 - Св. архиепископ Методий (• А.М) – Калин Вълчев
 - Св. княз Борис I Покръстител (• К.Б) – Ивайло Дечев

- Цар Симеон Велики (• Ц.С) – Михаил Аризанов
- Св. Патриарх Евтимий Търновски (• П.ЕТ) – Стилиян Стоименов
 - Георги Стойков Раковски (• ГСР) – Станислав Станков
 - Васил Левски (• ВЛ) – Ясен Велинов
 - Христо Ботев (• ХБ) – Антон Любенов
 - Екзарх Йосиф I (• Е.Й) – Борис Стойнов
- Райна Княгиня (• РК) – Виолета Иванова, Калина Милева (знамето)
 - Четец (• Ч) – Денислава Цветкова
- Говорещ хор на Студентите – Личностите на България (••• ГХСЛБ)
 - Индивидуалните реплики на участниците в ••• ГХСЛБ персонално са посочени в текста –
 - Ралица Кавъркова, Анелия Шопова, Гергана Йорданова, Ирена Трифонова, Ивелина Йовкова, Евелина Миленкова, Александрина Христова, Калина Милева

Костюми

български национални носии от всички краища на България;
 бели рокли от тържествения градски костюм на България
 (за четеца и въплъщаващата образа на Райна Княгиня студентка,
 сваляща след всяка реплика – завет на исторически персонаж
 по едно от покривалата (•) от бял тюл,
 забулващи ръкописа, над който е вгълбен водещият персонаж);
 студентските тоги на СВУБИТ
 (с бели краища – за духовниците;
 червени – за владетелите,
 зелени – за революционерите
 /символизиращи българския триколюр/;
 сини – за говорещия хор
 /символизиращи кораба на духа на България/)

* {N 1} • [Великденски камбанен звън]

! 1 {!} • [„Хубава си, моя горо”]

• [Ч] При четенето на настоящия текст, с който ще се предшества академичното символно представление, при всяко първо споменаване на историческите персонажи участниците в него ще заемат местата си пред нас – на образуванияте чрез делото им реални (исторически и културни) и мислими семиотични редове, символизиращи живата историческа памет за интелектуалното въздигане и отстояване земите и духа на България във времето и пространството.

По време на четенето и представлението – паралелно на екрана и на мониторите – ще се експонират изображения на икони и фрески, картини и скулптури, фотографии и други документални материали за историческите личности, олицетворяващи кораба на българския дух.

В 143 кадъра е синтезирана историята на визуализацията на знаменателните събития, обозначени чрез **появяващите се личности в историята – епифания на България**, жертвено-благородно положили себе си за нейното пребъждане.

Личностите на България – обозначаващи славния кораб на нейния дух.
(••• ГХСЛБ заема местата си пред публиката, изправен)

С експонирането на подобрите кадри ще се допълни виденият вече от нас тук визуализиращ фрагмент, непосредствено предшестващ началото на форума.

[ФРАГМЕНТИ]

[!] ФРАГМЕНТ I: СЛАВЕН КОРАБ НА БЪЛГАРСКИЯ ДУХ (РАЦИОНАЛНО-СИМВОЛНО ВСТЪПЛЕНИЕ)

С настоящото тържествено оповестяване на Деня на народните будители [!] отдаваме почит и на две знаменателни събития в националното ни самосъзнание – 130 години от Освобождението на България от османско иго [! N 2] и 100 години от обявяването на независимостта на България [! N 3].

... Дълъг, много дълъг е пътят, който изминаваме, за да извоюваме националната независимост на България [! N 4]...

Борбата против чуждите поробители започва **от момента** на

завладяването на България от османските нашественици [! N 5].

Първата по-значителна изява на българската съпротива е **хайдутството** [! N 6], което възниква още в началото на XV в. и не изчезва до дните на самата Освободителна война от 1877-1878 г.

Друга ярка изява на тази борба са поредицата от **бунтове** [! N 7], **завери** [! N 8], **въстания** [! N 9].

Борбата за независимост на България не е стихийна. [! N 10]

Тази борба има своите **вдъхновители и организатори, въздигнали чрез личността и делото си духа на България.** [!]

Това са личности-мисионери! [!]

Това е блясъкът на България! Епифания на България! [!]

(••• ГХСЛБ) Епифания на България! (*Четецът се оглежда*) [!]

... **Личности на България – владетели (• Х.А) (• Х.К) (• К.Б) (• Ц.С)** (*ставане*) (*Четецът се оглежда*), **духовници (• ККФ) (• А.М) (• П.ЕТ) (• Е.Й)** (*ставане*) (*Четецът се оглежда*), **революционери (• ГСР) (• В.Л) (• ХБ)** (*ставане*) (*Четецът се оглежда*)!

Тогава – когато не е имало национални институции и организации, и в условията на едно чуждо робство – **тези владетели, духовници и революционери съграждат славния кораб на българския дух, въздигнал се до националната ни свобода и независимост.**

Сред личностите, **(••• +)** (*криле*) въздигнали кораба на българския дух, се извисява фигурата на **отец Паисий** [! N 11] **(• О.ПХ)** (*ставане и сядане на писалището; Четецът го проследява с поглед*).

Написаната от него – **пишещия човек (Homo scribens)!** – „*История славяноболгарская...*” през 1762 г. става същинска програма на **Българското национално възраждане и българската национална революция.**

(••• ГХСЛБ) Homo scribens!

Защото, както се изразява проф. Иван Шишманов, „За да можеше Паисий да излезе със своята История, трябваше да има **въобще българи**; за да има българи, трябваше да има **християни**” (**БЦ.НПП**).

Историческата и мисионерската заслуга на светогорския монах

е в това, че той първи припомни на българите, че и те са имали свое „царство и господарство”.

(●● ГХСЛБ) „Царство и господарство!”

Българите не са били през целия период на своето съществуване подвластни на едно чуждо иго...

Паисий пръв е предрекъл, че българите отново могат да бъдат независими и свободни.

(●● ГХСЛБ) Българите отново могат да бъдат независими и свободни!

На отец Паисий Хилендарски принадлежи и забележителната историческа заслуга да е един от първите възрожденски дейци, изчистили от праха на историята имената на най-ярките български владетели – хан Аспарух [! N 12] (• Х.А) – основателят (II пристъпване една малка крачка напред) (Четецът проследява), хан Крум [! N 13] (• Х.К) – законодателят (II пристъпване една малка крачка напред) (Четецът проследява), княз Борис I [! N 14] (• К.Б) – Покръстителят [! N 14] (II пристъпва една малка крачка напред) (Четецът проследява), цар Симеон Велики [! N 15] (• Ц.С) (II пристъпване една малка крачка напред) (Четецът проследява) – който с еднакво умение си служи с меч и перо.

... Вгледан в историческата старина, отец Паисий възражда духовния ръст на Св. Патриарх Евтимий [! N 16] (I пристъпване една малка крачка напред) (Четецът проследява) – последната надежда и последното упование на българския народ преди покоряването му от османските нашественици.

(●● ГХСЛБ) Духовният ръст!

Вгледан в миналото, със сигурност отец Паисий е прозирал в бъдещето, родило личностите на революцията (• ГСР) (• ВЛ) (• ХБ) и довели Българското възрождане до неговия апогей: Георги Стойков Раковски – родоначалникът [! N 17]

(• ГСР) (I пристъпване) (Четецът проследява); Васил Левски [! N 18] (• ВЛ) – Апостола (I пристъпване) (Четецът проследява); Христо Ботев [! N 19] (• ХБ) – геният (I пристъпване) (Четецът проследява) ...

(●● ГХСЛБ) Националните ни революционери!

Сред тях историята отрежда място и на личността на една жена – **учителката от Панагюрище Райна Попгеоргиева** [! N 20] (РК), която възстаналото население въздига до **най-високия царствен трон – „княгиня”** (*заставане до ГСР; Калина Милева (знамето) застава в пространството между екрана и революционерите*) (*Четецът проследява*).

(• РК) „И знамето в ръцете ѝ изгря, [! N 20] [& ! N 40] вълнисто, като житото на Тракия!” (СП.К.) (*Калина Милева – особено поетично с ритуално движение на ръцете*)

Личностите на владетелите (*Четецът проследява*), **духовниците** (*Четецът проследява*) и **революционерите** (*Четецът проследява*) **на България, въздигнали + славния кораб на българския дух!** (••+) (*криле*)

... Не е ли това отговорът на **Паисиевия призив**, че след като и българите са имали свое „царство и господство”, те отново могат да го имат, осъзнавайки себе си като **непрекъснат национален дух**.

(••• ГХСЛБ) Българите могат отново да го имат.

Не е забравена и личността на **Екзарх Йосиф I – обединителят** (*И пристъпване една малка крачка напред*) (*Четецът проследява*) [! N 21] (• Е.Й), – член на **Българското книжовно дружество, работещ за укрепването на Българската Православна църква и училищното дело.**

Върху Екзарх Йосиф I – глава на Българската екзархия – пада най-трудната и най-отговорната задача за опазването на българщината в Македония и Одринско, които по силата на Берлинския договор от 1878 г. остават под пряката власт на султана.

И отец Паисий, и останалите български възрожденци никога не забравят епохалното дело и на Равноапостолите Св. Св. Кирил и Методий [! N 22] (• ККФ) (• А.М).

(••• ГХСЛБ) Равноапостолите!

Честването на празника на Солунските братя през Възраждането се превръща не само в изява на събуденото национално самочувствие на българския народ – то е и извор на вдъхновение на националноосвободителната борба.

За да пиеш вода от извора,
трябва да коленичиш... (ГХСЛБ *коленичи*) [!]

(••• ГХСЛБ) „Помогни ми, [!]

Господи,
да помогна
на слепите
да прогледнат.” (НВ) * {N 1} (ГХСЛБ *се изправя*)

... Нека тук си припомним казаното от младия 19-годишен Христо Ботев (*II пристъпване*) (*Четецът проследява*) [! N 19] (• ХБ). [! N 22] – геният на българския дух, – който е смятал, че 11 май (• ККФ) (• А.М), празникът на Светите братя Кирил и Методий, ще се превърне в „ден първий”, в „ден на българската революция” [! N 23].

(••• ГХСЛБ) Празникът на Св. Св. Кирил и Методий –

+ „ден първий”,
„ден на българската революция” (••• +) (*криле*)

Борбата на личностите на българския национален дух и тяхното дело за освобождението на България е съпътствана от много свидни жертви!

Жертвени личности на тази борба са и Апостола на Свободата Васил Левски (*II пристъпване*) (*Четецът проследява*) [! N 18] (• ВЛ), получил ореол за святост в иконостаса на българската революция, и Христо Ботев (*III пристъпване*) (*Четецът проследява*) [! N 19] (• ХБ), загинал, но възкръснал чрез любовта на народа, защото „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира...”. [! N 19]

(••• ГХСЛБ) „Тоз, [! N 19]

който падне
в бой за свобода,
той не умира...” (ХБ.ХД)

Подвигът на участниците в Априлското въстание от 1876 г. [! N 24] отбелязва връхната точка на националноосвободителната борба на българския народ. Този подвиг е най-същественният фактор, поставил българския въпрос на вниманието на Великите европейски сили [! N 25].

Под натиска на европейското демократично обществено мнение се

стига до Освободителната руско-турска война от 1877-1878 г. [! N 26].

Така – след близо пет века чуждо робство – България възкръсна като птицата Феникс от пепелищата на пожарите и разрухата и отново [! N 27] зае мястото си на политическата сцена на Европа [! N 28], + въздигната от кораба на българския дух. (●●● +) (криле)

По силата на решението на Берлинския конгрес от 1878 г. [! N 29] България бе поставена във васална зависимост от своя доскорошен поробител.

Трябваше да минат още цели нови драматични три десетилетия, за да бъде премахната и тази несправедливост.

Прокламираната през септември 1908 г. независимост [! N 30] може би щеше да остане един незавършен акт [! N 31], ако отново в помощ на България не се притече Русия [! N 32] – именно Русия предприе конкретни мерки пред Османската империя и наложи щастливия завършек на заветната мечта на българския народ: да бъде не само свободен, но и независим [! N 33].

(●●● ГХСЛБ) + Да бъде не само свободен, но и независим! (●●● +) (криле) [! N 34]

[!] ФРАГМЕНТ II: СЛАВА НА ТЕБ, АЛМА МАТЕР, ВЪЗДИГАЩА КОРАБА [!] НА БЪЛГАРСКИЯ ДУХ
(ИНТЕРАКТИВНА ФЕНОМЕНОЛОГИЯ НА ВРЕМЕНАТА:
МИНАЛО – НАСТОЯЩЕ – БЪДЕЩЕ)

В посветената на личностите, съградили историко-културния кораб на българския дух Академична епифания „Да се наречеш болгарин“ (Homo scribens) в духа на съвременните интертекстуални четения и в съответствие с девиза на конференцията – „*Aliis inserviendo consumidor*“ („Служейки на другите, изгарям!“) – е пресъздаден ДУХЪТ НА ДИАЛОЗИТЕ НА СЪЗНАНИЕТО НА ЛИЧНОСТИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ И БЪЛГАРСКИЯ НАРОД.

За основа на тези диалози е взета историографската традиция на смисъла на делото на видните личности (●●●) (криле), въздигнало кораба на духа на България.

Репликите – чрез метода на цитирането – са подбрани, освен от приведените вече тук текстове от „История славяноболгарская...“

(ИС) на **отец Паисий Хилендарски** (Прев. на съвр. ез. от **акад. Петър Динеков**), реч на **Христо Ботев**, произнесена от него в качеството му на учител през 1867 г. в родния му град Калोфер по случай 11 май – деня на Равноапостолите Св. Св. Кирил и Методий, тезата на **проф. Беньо Цонев**, застъпена в труда му **„Новобългарска писменост преди Паисия“** (Бълг. преглед, I, 1894, N 8, с. 80–94. – Вж: **Шишманов, Ив. Д.** Избрани съч. Т. 1–2. С., 1965–1966.; Т. 2., 1966, с. 315.) (**БЦ,НПП**), и от **„Панонски легенди“** на **Св. Климент Охридски (КО.ПЛ)**, поемата **„Горски пътник“** на **Георги Стойков Раковски (ГП)**, Джобното тефтерче на **Васил Левски (ДТ)**, стихотворенията на **Христо Ботев „Моята молитва“ (ХБ.ММ)** и **„Хаджи Димитър“ (ХБ.ХД)**, текста на българската народна песен **„За Райна Попгергова“ (РП)**, поемата на **Иван Вазов „Левски“ (ИВ.Л)**, Дневника на **Екзарх Йосиф I (Е.Й.Д)**, историческия роман на **проф. Вера Мутафчиева „Предречено от Пагане“ (ВМ.ПП)**, поемата на **Станка Пенчева „Княгинята“ (СП.К.)**, *ръкописа на „ЗЛАТНАТА ХРИСТОМАТИЯ НА БЪЛГАРИЯ“* на **Николай Василев (НВ)**.

Репликите на **Говорещия хор на Студентите – Личностите на България** са подбрани от *Псалтира*.

Придържането към природата на интертекстуалния феномен, фиксиран и чрез второто заглавие на символното представление – **„Homo scribens“ („Пиещ човек“)** – намира израз в сценографското решение участниците да четат.

На финала – вместо скрижалите на историята – студентите-участници в Академичното представление представят на Ректора на вуза:

- паметната книга – дар от Студентското научно общество на Училището на неговия Ректор, съдържаща свитък – библиографски указател, отразяващ 223 публикации на студентите на Специализираното висше училище по библиотекознание и библиография в специализирания научен печат – плод от I-III Студентски научни конференции);

- екземпляр от Трудовете на Студентското научно общество на университета. Том I (София, 2008).

Студенти, облечени в български национални носии (••), предоставени специално за Академичното представление от Министерството на културата и читалище „Витоша“ – гр. София, символно обозначават **България и нейния народ – нейното историческо и съвременно Възраждане.** Софийската и панагюрските носии са избрани в знак на почит към мисията

на **Апостола на Българската свобода – Васил Левски**, прекрачил прага от историята към безсмъртието в панагюрска носия на 19 февруари 1873 г.

Сценографията и изработките за нея от ковано желязо – **катедра, лаврово дърво и челна част на кораб** – дарове на Студентското научно общество на университета на неговия Ректор, намиращи се в основата на писалището на водещия персонаж на представлението (отец Паисий Хилендарски), явяващи се трибуни на конференцията, – са дело на **студента Иван Петров**.

Скипърът на българските владетели символно е представен чрез Ректорския жезъл на университета (• *Студент ритуално поема жезъла от Ректора и го изнася на сцената*), специално създаден за тържествените церемонии от скулптора Вежди Рашидов.

Презентациите на Power point са създадени от **студентките Наталия Янева и Елисавета Димитрова**. Музикален редактор на композицията е **студентката Елизабет Недева**.

Използвани са откъси от литургични творби на **Йоан Кукузел, акад. Добри Христов**, любимата песен на Васил Левски („*Откога си, моме, калугерица*”) и други (записи от фонотеката на Българското национално радио).

Специално подобраните фанфарни рефрени са от „*Италианското капричио*” на **Пьотър Илич Чайковски** и Концерт N 5 във фа-мажор на **Людвиг ван Бетовен**.

В хронологична последователност на времената, след обявяването на името на съответната **историческа личност**, представящият образа ѝ студент ще оповестява тази **ключова нейна – на личността!** – идея, която именно (•••) (*криле*) въздига кораба на българския дух – и в **конкретно-исторически**, и в **културно-ценностен аспект**.

Тези два аспекта се преосмислят чрез представяната символна сцена като **ноосферична вечност – настояще**.

Впълзващата в Академичното представление образа на **Райна Княгиня** (• *РК застава до писалището на О.П и посочва с жест покривалата*) студентка, след всяка произнесена **историческа реплика** ще сваля по едно от дванайсетте покривала, забулващи текста, над който е вгълбен водещият композицията персонаж (отец Паисий Хилендарски).

„На колене! [!] (ГХСЛБ *коленичи*)

(●●● ГХСЛБ) През кръв и пожарища [!]
иде при нас конят с грива опърлена,
дипли се знамето с потъмнялата сърма. (РК *ритуално докосва покривалата*)

Иде княгинята на България!” (СП.К.) * {N 1}
(ГХСЛБ *остава коленичил*)

Тук даваме символен израз на идеята, фиксирана от програмната творба на романтизма, съдържаща се в новелата на **Новалис** (Фридрих Леополд фон Харденберг) „*Учениците от Сауз*”, посветена на феноменологията на изследването като самопознание на глъбинните структури на психиката (на личността).

Жанрът на Академичното представление може да бъде определен като **флорилегиум** (антология на знаменити **ИДЕИ – ЗАВЕТИ** за (●●●) (*криле*) въздигането на кораба на българския дух).

Заветите на личностите на нашата история пръскат светлина и в настоящето – днес, правейки недостатъчен всеки изказ на славослов за тях.

(●●● ГХСЛБ) + И в настоящето – днес [!]
славослов за тях! (●●● +) (*криле*) [& ! N 39] [& ! N 40] [& ! N 41]

[!] [СЦЕНА: ЛИЧНОСТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ: СЛАВОСЛОВ] * {N 1}

(● Ч) Отец Паисий Хилендарски – йеромонахът! [! N 11] (*О.ПХ става*)

(● О.ПХ) „Да се наречеш българин” (О.ПХ.ИС) [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42] *
{& 4 N 5}

(●●● ГХСЛБ) „И ще бъде той (*О.ПХ остава да стои прав*)
като дърво,
посадено
край водни потоци,
което дава плода си
в свое време,
и чийто лист
не вехне.” (Пс. 1:3) * {N 6} (*О.ПХ с началото на музиката сяда*)

(● Ч) Хан Аспарух – създателят на българската държава! [! N 12] (*Х.А. сяда на трона и поема жезъла*)

(● Х.А) „Да бъде тук Българско!” (ВМ.ПП) [& 1 ! N 35] * {& 1 N 2}

(●●● ГХСЛБ) „Препаша на бедро меча Си, (*Х.А. остава да седи на трона*)
о Силний!
Препаша се
с Твоята слава
и красота!” (Пс. 44:4)

„Каквото са стрелите
в ръката на силния,
това са младите синове.” (Пс. 126:4) * {N 7} (*Х.А. с началото на музиката предава жезъла и става, връща се на мястото си*)

(● Ч) Хан Крум – създателят и внедрителят на първите писани закони! [! N 13] (*Х.К. сяда на трона и поема жезъла*)

(● Х.К) „Закони в тази страна!” [& 1 ! N 35] * {& 1 N 2}

(●●● ГХСЛБ) „Много пъти ме умий
от моето беззаконие
и очисти ме
от моя грях.”
(Пс. 50:4) * {N 8} (*Х.К. с началото на музиката предава жезъла и става, връща се на мястото си*)

(• Ч) Св. Константин-Кирил Философ – създателят на азбуката! [! N 37] (*ККФ застава на катедрата*)

(• ККФ) „Бог не изпраща ли дъжд еднакво за всички?
Също тъй и слънцето не свети ли на всички?
И не дишаме ли еднакво всички въздух?” (КО.ПЛ) [& 4 ! N 38] [& ! N 39]
[& ! N 42] * {& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Чуйте това,
всички народи;
внимавайте в това всички,
които живеете
по вселената.” (Пс. 48:1-2) * {N 9} (*ККФ с началото на музиката напуска катедрата*)

(• Ч) Св. архиепископ Методий – продължителят на делото на брат си! [! N 38]
(*А.М застава на катедрата*)

(• А.М) Отче Небесни,
„Волът да продължи браздата!” (КО.ПЛ) [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42]
[& ! N 42] * {& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Ще направя да се помни
Твоето име от руда в род;
затова народите ще те славят
от вѣка до вѣка.” (Пс. 44:18) * {N 10} (*А.М с началото на музиката напуска катедрата*)

(• Ч) Св. княз Борис I – Покръстителят, приел християнството в България! [! N 14]
(К.Б сядна на трона и поема жезъла)

(• К.Б) „С кръста – напред!” [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42] [& ! N 42] * {& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Блажен е оня народ,
комуто Господ е Бог,
и племето,
което си е той избрал
за наследство! (Пс. 32:12) * {N 11} (К.Б с началото на музиката
предава жезъла и става, връща се на мястото си)

(• Ч) Цар Симеон Велики – победителят, архитектът на Златния век на българската
култура! [! N 15] (Ц.С сядна на трона и поема жезъла)

(• Ц.С) „С меч и перо – напред!” [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42] [& ! N 42]
*{& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Подигнете, порти,
горнището си,
подигнете се,
вечни порти,
и ще влезе
Царят на славата!” (Пс. 22:7) * {N 12} (Ц.С с началото на музиката
предава жезъла и става, връща се на мястото си)

(• Ч) Св. Патриарх Евтимий Търновски – Учителят, последният бранител на българската независимост против османските нашественици! [! N 16] *(П.ЕТ застава на катедрата)*

(• П.ЕТ) „И ще бъде пак Българско!” [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42] * {& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „С Бога ние ще проявим сила:

Той ще поваля враговете ни.” (Пс. 59:14) * {N 13} *(П.ЕТ с началото на музиката напуска катедрата)*

(• Ч) Георги Стойков Раковски – родоначалникът на идеята за революция, организаторът на националноосвободителното движение! [! N 17] *(ГСР застава до лавровото дърво)*

(• ГСР) „Време иде,

време лети.

Вековете са крилати!” (ГСР.ГП) [& 4 ! N 38] * {& 4 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Утвърди крачките ми

по твоите пътища,

да се не поклатят

стъпките ми.” (Пс. 16:5) * {N 14} *(ГСР с началото на музиката*

напуска лавровото дърво)

(• Ч) Васил Левски – Апостола – „навсякъде гонен, навсякъде приет” (ИВ.Л)

[! N 18] *(ВЛ застава до лавровото дърво)*

(• ВЛ) „Времето е в нас,

и ние сме във него;

то нас обръща

и ние него.” (ВЛ.ДТ) [& 4 ! N 38] [& ! N 39] [& ! N 42] * {& 4 N 5}

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „Времето е в нас” (ВЛ,ДТ) [& 4 ! N 38] * {& 3 N 4} (Ралица Кавъркова)

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „и ние сме във него” (ВЛ,ДТ) [& 4 ! N 38] * {& 3 N 4} (Гергана Йорданова)

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „то нас обръща” (ВЛ,ДТ) [& 4 ! N 38] * {& 3 N 4} (Ирена Трифонова)

(●●● ГХСЛБ) „и ние него” (ВЛ,ДТ) [& ! N 39] * {& 4 N 5}

(●●● ГХСЛБ) „Милост и истина
ще се срещнат,
правда и мир
ще се целунат;
истината ще изникне
из земята,
и правдата ще надникне
от небесата.” (Пс. 84:11-12) * {N 15} (ВЛ с началото на музиката
напуска лавровото дърво)

(● Ч) Христо Ботев – геният! [! N 19] (ХБ застава до лавровото дърво)

(● ХБ) „А Ти, Боже на разума.” (ХБ.ММ) [& 4 ! N 38] [& ! N 39] * {& 4 N 5}

(●●● ГХСЛБ) „Дигни се,
славо моя,
дигни се,
Псалтире и гусло!” (Пс. 56:9) * {N 16} (ХБ с началото на музиката
напуска лавровото дърво)

(• Ч) Райна Княгиня – ръката, ушила знамето, чийто проект е на самия Апостол, виждащ в него и лъв, и кръст! [! N 20]

(• РК) „Аз уших байряка!
Аз му турих знака!” (РП) [& 3 ! N 37] * {& 3 N 4}

(гласове от ••• ГХСЛБ) „Аз уших байряка!” (РП) [& 3 ! N 37] * {& 2 N 3} (Ивелина Йовкова)

(гласове от ••• ГХСЛБ) „Аз уших байряка!” (РП) [& 3 ! N 37] * {& 2 N 3} (Евелина Миленкова)

(гласове от ••• ГХСЛБ) „Аз уших байряка!” (РП) [& 3 ! N 37] * {& 2 N 3}
(Александра Христова)

(••• ГХСЛБ) + „Аз уших байряка!” (РП) (криле) [& ! N 40] [& ! N 39] * {& 3 N 4}

(• РК) „Аз уших байряка!” (Калина Милева извиква едновременно с ••• ГХСЛБ, изтичва пред кораба – жест; с началото на музиката задържа ръцете си в жеста и, тържествено, се връща на място) * {& 3 N 5}

(••• ГХСЛБ) „Чуй, Господи,
 моята молитва
 и послушай
 гласа на молбата ми.” (Пс. 85:6) * {N 17}

(• Ч) Екзарх Йосиф I – обединителят, дипломатът в расо, съумял да намери линията между реалността на Високата порта, българското правителство и Великите сили. [! N 21] (Е.Й застава на катедрата)

(• Е.Й) „България е възвисена.” (Е.Й.Д) [& 4 ! N 38] [& ! N 40] [& ! N 39] * {& 4 N 5}

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „България е възвисена.” (Е.Й.Д) [& 4 ! N 38] * {& 4 N 5}
(Гергана Йорданова)

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „България е възвисена.” (Е.Й.Д) [& 4 ! N 38] * {& 4 N 5}
(Ирена Трифонова)

(гласове от ●●● ГХСЛБ) „България е възвисена.” (Е.Й.Д) [& 4 ! N 38] * {& 4 N 5}
(Виолета Иванова)

(●●● ГХСЛБ) + „България е възвисена.” (Е.Й.Д) (криле) [& ! N 39] * {N 19}

(• Е.Й) „България е възвисена.” (Е.Й.Д) [& 4 ! N 38] (Калина Милева извиква
едновременно с ●●● ГХСЛБ, изтичва пред кораба – жест; с началото на
музиката задържа ръцете си в жеста и, тържествено, се връща на място)
* {& 2 N 5}

(●●● ГХСЛБ) „Уста ми ще изговорят мъдрост,
и размишленията на сърцето ми – знание.” (Пс. 48:4) * {N 18}
(Е.Й с началото на музиката напуска катедрата)

(• О.ПХ) „Преписвайте тая историйца [! N 11] (О.ПХ става)
и платете нека ви я препишат,
които умеят да пишат,
и пазете я
да не изчезне!” (О.ПХ.ИС) * {& 4 N 5}

„Четете и знайте,
да не бивате от други племена и народи
подигравани
и укорявани!” (О.ПХ.ИС) [& 4 ! N 38] [& ! N 39] * {& 4 N 5}

(●●● ГХСЛБ) „А ние, (О.ПХ остава изправен) (ГХСЛБ се изправя)

Твой народ
и овци на Твоето пасбище,
вечно ще те славим
и от руда в род
ще разгласяме
Тебе хвала.” (Пс. 78:13) [& ! N 39] [& ! N 40] [& ! N 41] * {N 20}

• [Шествие-предаване на регалиите на конференцията и връщане на Ректорския жезъл на Ректора на университета] (• О.ПХ, • ККФ, • К.Б, • ВЛ, • РК) • [*Gaudeamus igitur*] * {N 21}

* ! 2 {!} [*Горда Стара планина*] (• Студентите застават с лице към публиката, вглеждайки се в лицата на хората)

* {N 24} [*Химн на Обединена Европа*] (• Студентите се прегръщат един друг)

* {N 23} [*Многая лета*] (• Студентите остават с лице към публиката до края на музикалната рамка)

(• До отзвучаване на музиката студентите остават на сцената)

(• Студентите напускат сцената бавно един след друг)

I. Визуализация

[!] – емблема на епифанията

[! N 1] – КМ паметник

[! N 2] – КМ паметник

[! N 3] – герб на България

- [! N 4] – карта на България
- [! N 5] – емблема на епифанията – фрагмент
- [! N 6] – хайдутство
- [! N 7] – Димитракиева буна
- [! N 8] – Велчова завера
- [! N 9] – Хвърковатата чета на Г. Бенковски
- [! N 10] – Оборище
- [! N 11] – о. Паисий
- [! N 12] – хан Аспарух
- [! N 13] – хан Крум
- [! N 14] – Св. кн. Борис I Покръстител
- [! N 15] – цар Симеон
- [! N 16] – Св. патриарх Евтимий Търновски
- [! N 17] – Г. С. Раковски
- [! N 18] – В. Левски
- [! N 19] – Хр. Ботев
- [! N 20] – Райна Княгиня
- [! N 21] – Екзарх Йосиф
- [! N 22] – КМ – икона
- [! N 23] – КМ – икона
- [! N 24] – Копривщица – първата пушка
- [! N 25] – Цариградска конференция 1876 г.
- [! N 26] – Руско-турска Освободителна война
- [! N 27] – Сан-Стефански мирен договор
- [! N 28] – Сан-Стефанска България – карта
- [! N 29] – Берлински конгрес 1878 г.
- [! N 30] – Прокламация на Независимостта на България –
Манифест на цар Фердинанд от 1908 г.
- [! N 31] – герб на Република България
- [! N 32] – император Александър II
- [! N 33] – герб на България
- [! N 34] – емблема на епифанията – фрагмент
- [& ! N 35] – корабни гребла
- [& ! N 36] – прорязващ водната шир кораб
- [& ! N 37] – излитащ самолет
- [& ! N 38] – стартираща космическа
ракета
- [& ! N 39] ангелско крило
- [& ! N 40] национално знаме
- [& ! N 41] карта на България
- [& ! N 42] Книга – кораб на духа

II. Озвучаване

- * {N 1} Великденски камбанен звън
- * ! 1 {!} Хубава си, моя горо
- * ! 2 {!} Горда Стара планина [! N 21]
- * {& 1 N 2} 1.(1:02-1:26)
- * {& 2 N 3} 5.(2:35-2:45)
- * {& 3 N 4} 9.(3:09-3:14)
- * {& 4 N 5} 12.(2:20-2:29)
- * {N 6} П. И. Чайковски. Италианско капричио (0-33)
- * {N 7} 15 (4:20-4:47)
- * {N 8} 3 (1:13-1:28)
- * {N 9} Йоан Кукузел 5 (0:30-1:08)
- * {N 10} Добри Христов. Достойно естъ
- * {N 11} Йоан Кукузел 6 (0-24)
- * {N 12} 6 (1:36-2:05)
- * {N 13} Йоан Кукузел 11 (0:28-1:50)
- * {N 14} Йоан Кукузел 9 (6:10-8:20)
- * {N 15} Откога си, моме, калугерица (4:04-4:24)
- * {N 16} Йоан Кукузел 9 (0-1:23)
- * {N 17} Песен за Райна Попгергова
- * {N 18} Йоан Кукузел (0-1:58)
- * {N 19} 1 (2:06-2:40)
- * {N 20} Лудвиг ван Бетовен Концерт N 5 във фа-мажор (02-1:04)
- * {N 21} Gaudeamus igitur
- * {N 22} Върви, народе възродени
- * {N 23} Многая лета
- * {N 24} Химн на Обединена Европа

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ЦЕЛТА НА ИСЛЕДОВАНИЕТО

Настоящата статия е посветена на изучаване на някои от проблемите, свързани с използването на интернет в образователния процес. Целта на изследването е да се установи влиянието на интернет на образователния процес и да се намери начин за оптимизиране на използването на интернет в образователния процес.

Изследването е извършено с помощта на интернет и е базирано на данни, събрани от различни източници. Резултатите от изследването са представени в таблица 1.

Таблица 1. Влияние на интернет на образователния процес

Възраст	Поло	Образование	Професия	Използване на интернет
18-25	М	Висше	Учител	Често
26-35	Ж	Средно	Учител	Често
36-45	М	Висше	Учител	Често
46-55	Ж	Средно	Учител	Често
56-65	М	Висше	Учител	Често
66-75	Ж	Средно	Учител	Често

Изследването показва, че използването на интернет е често срещано сред учителите. Това е особено вярно за младите и средните възрасти. Използването на интернет е особено важно за учителите, които работят в висшето образование.

Изследването е извършено с помощта на интернет и е базирано на данни, събрани от различни източници. Резултатите от изследването са представени в таблица 1.

Таблица 1. Влияние на интернет на образователния процес

Възраст	Поло	Образование	Професия	Използване на интернет
18-25	М	Висше	Учител	Често
26-35	Ж	Средно	Учител	Често
36-45	М	Висше	Учител	Често
46-55	Ж	Средно	Учител	Често
56-65	М	Висше	Учител	Често
66-75	Ж	Средно	Учител	Често

Изследването показва, че използването на интернет е често срещано сред учителите. Това е особено вярно за младите и средните възрасти. Използването на интернет е особено важно за учителите, които работят в висшето образование.

на студентите, също не са включени в настоящия показалец; изключение от това правило е направено само за случаите, когато **тези личности и/или техни произведения**:

а) **са обект на студентското творчество** (след името на автора на публикацията следва препратка: *Вж ... за него; за нея*);

б) **са рецензенти на публикациите (дипломни работи, автобиблиографски произведения и др.)** (по аналогичен на предходния описан начин);

в) **са съавтори на публикуваните произведения** (след името е посочено: *съавт.*; изтъкнати са научните степени и звания).

Посочването на имената на студентите – автори и на представените в изданието както дипломни работи и автобиблиографски произведения, така и на включените публикации, резултат на съавторството на студенти и преподаватели, в раздел „Перспективи”, в показалеца е сигнифицирано чрез **IV Студентска научна конференция на СВУБИТ (IV)**, на която специално е отбелязано качеството на тези изследвания. Именно така е издържан основният принцип на изданието – то да представлява отражение на интелектуалното творчество на студентите, наблюдавано през призмата на **научните форуми на Студентското научно общество на СВУБИТ**.

(Поддържаната информационна база от сведения за участието на преподавателите и консултантите от информационно-комуникативната сфера, участвали в ръководството на публикуваните изследвания на студентите, се предвижда в бъдеще да бъде отразена чрез специален показалец, към публикуването на който съставителите и редакторите на изданието се въздържат в настоящия момент, водени от обстоятелството, че именно самите те са основният интелектуален кръг тук.)

Публикуваните работи от Т. I в пределите на Т. II: Избрани публикации стават наблюдаеми с прост поглед като получават **съставен цифров индекс от два такива, изписани с арабски цифри, свързани с „тире” (-)**: първата цифра съответства на поредността на публикацията в пределите на **Т. II**; втората – на **Т. I**.

В пределите на всяка персоналия на първо място са посочени собствено **авторските работи** – първоначално по пореден номер, съставен от арабски цифри, съответстващ на **TG**, а след това – по поредност на всяка от четирите **(I-IV) Студентски научни конференции**, придружен също от **съответен номер от арабски цифри, отговарящ на поредността на изследването**.

Непосредствено след авторските произведения на едно лице – по посочената методика – са представени явяващите се негови (на лицето) произведения в **съавторство (съавт.)**.

Публикациите, посветени на едно или друго лице, са отразени с предшестващите съответните обозначения (когато последните са дадени на кирилица): *за него; за нея – обобщено: de eodem (за същия*, когато тези сведения са приведени на латиница), като са въведени допълнително и *препратки (Вж – See)* – към имената на авторите, с посочване на номерата на съответните работи.

Въведени са персонални рубрики за редакторите (с обозначението : *за него; за нея*) на фундаментални справочно-енциклопедични издания от типа на „Кирило-Методиевска енциклопедия” (Т. 1-4. – С., 1985-2003.) (*срв.: Показалец на рецензираните книги и изследваните институции*), изследвани от младите учени.

С *курсив* са изведени свещеническите звания и монашеските достойнства на духовенството, както и титлите, посочващи аристократическото достойнство на лицата, отразени в показалеца.

В свода са включени и имената на видни дейци на културата и науката, изтъкнати чрез цитиране на техни характерни мисли, посочени в качеството на **епиграфи към публикациите**.

Възприета е следната единна форма на отражение на сведения: например, **Гьоте, Й. В.** (Goethe, J. W.) *за него [епиграф]*, след което е дадена *препратка* към произведението, в което е използван съответният епиграф. Основание за това решение е фактът, че епиграфите са същински ключ към дешифриране на мотива, с който е написана съответната работа.

Съдържащите се имена на лица, срещани в текстовете на самите публикации, в показалеца не са включени, за да се избегне излишното му натоварване.

В пределите на всяка персоналия – за целите на максимално компактно справочно-информационно опериране и многоаспектна обозримост на отразявания чрез именния показалец обемен масив от данни – по единна **информационна решетка** във вид на **цифрово-буквен индекс** са дадени (чрез което е издържано **единство на сигнификацията на публикациите в изданието**):

1. **поредният номер** (представен от **римска цифра**), съответстващ на поредността на **студентския форум (I-IV, изведен в bold)**;
2. **абривиатурата** (дадена в съответствие с възприетите към момента на провеждане на тези форуми обозначения на **специалността на студента** по именуването на катедрите на вуза: **ББ** – Библиотекознание и библиография, **К0** – Книга и общество (*предшестващо назв.*: **КК** – Книгознание и книгоразпространение), **ИТ** – Информационни технологии; **ИБ** – Информационно брокерство; **КИН** – Информационни фондове на културно-историческото наследство);
3. **поредният номер** (представен от **римска цифра**), съответстващ на **учебния курс на студента**. Отличените работи са изтъкнати, като са отбелязани със звездичка (*).

Абихт, Рудолф (Abicht, R.) *за него*
Вж Найденова, Илияна
I 119; II TG 174

Адриан II (Hadrian II), *папа за него*
Вж Власакова, Мая **I 196;**
II TG 109;
Корчева Ива **I TG 55**

Айнаджиев, Свилен
II – ББ – IV I 49

- Айнщайн, А.** (Einstein, A.) *за него*
Вж Врайков, Юлий
I TG 17; II TG 80
- Александров, Александър**
III – ББ – III* I 177;
II TG 17;
IV II 289
- Алексиев, Огнян**
III – ИТ – I* I 83; II TG 81;
II 249-83
- Аначкова, Веселка**
съавт. III – КИН – IV* I 187;
II TG 156
- Ангеларий, монах за него**
Вж Цолова, Илонка I 191;
II TG 220
- Ангелов, Димитър за него**
Вж Пашова, Аделина I 73;
II TG 185
- Ангелов, Станислав**
III – КИН – II* I 175;
II TG 82; II 275-175
- Ангелова, Радка**
III – ББ – II* I 106;
II TG 83; *съавт.* II 270-106
- Ангелова, Ралица**
II – КК – II*
съавт. I TG 5; II TG 5;
II 207
- Ангелова, Северина**
III – ББ – I I 75; II TG 84
- Ангелова, Яна**
III – ИБ – I I 82; II TG 85;
II 219-82

Андреева, Кремена

съавт. I TG 6, 7, 26;

II TG 6, 7, 26;

II – ББ – IV* I 25; II 206

Апостолова, Людмила

III – ББ – II* I 86;

II TG 86; II 252-86

Арий, презвитер за него

Вж Делева, Николина

I 197

Аганасова, Илонка за нея

Вж Цветкова, Ц.

I TG 40

Атила за него

Вж Иванов, Владислав

II 273-173

Афура, Яна

III – ИБ – III* I 128;

II TG 88

Бакалов, Г. за него

Вж Сюлемезов, Илиян

I 56

Бакалска, Анастасия

III – ИБ – II* I 103;

II TG 89

Баласчев, Георги за него

Вж Трифонова, Валентина

I 121; II TG 203

Баренска, Гергана

III – ББ – II* I 103;

II TG 90; II 269-103

Бернар, Роже (Bernard, R.) за него

Вж Цветкова, Златина

I 198; II TG 217

Биелски, Миечислав (Bielski, M.)
за него
Вж Конярска, Ива **I 180;**
II TG 149; II 277-180

Бирнбаум, Хенрих (Birnbbaum, H.)
за него
Вж Венкова, Деница **I 190;**
II TG 104

Богданов, Мирослав *за него*
Вж Николова, Ромина
I 89; II 255-89

Богданова, Десислава
III – ББ – IV I 189;
II TG 91

Богданова, Петя
III – ББ – II* I 98;
II TG 92; II 264-98

Божилков, Даниел
III – ББ – IV I 117;
II TG 93

Божилова, В.
II TG 43, 94;
съавт. **II TG 136;**
II 287

Болеслав II (Boleslaw), княз
за него
Вж Величкова, Лора
I 193; II TG 101

Борис I, княз *за него*
Вж Корчева, Ива
I TG 55

Борисов, Борис
I TG 8, 9; II TG 8, 9;
II – ИБ – II* I 48;
III – ИБ – III* I 158;
II TG 95; II 232-158

Борисова, Михаела

III – КИН – II* I 167;

II TG 96

Боров, Тодор *за него*

Вж Ефтимова, Събина

I TG 24, 50, 51;

I 19, 181, 182

II TG 24, 53, 54;

Никова, Мария I 111;

II TG 176;

Пелтекова, Цвета

I 112; II TG 186;

II 223-112;

Симеонова, Севделина

I 115; II TG 194;

Стоянова, Светла I 113;

II TG 199; II 224-113;

Трифорова, Гергана I 110;

II TG 205;

Христова, Здравка I 114;

II TG 213; II 225-114

Бошнаков, Божан

III – ИБ – III I 145; II TG 97

Бояджиев, Д.

I TG 44; II TG 45

Бояджиева, Албена

съавт. III – КИН – II* I 166;

II TG 87

Братанова, Зорница

III – КИН – III I 205; II TG 98

Бунева, Таня

I TG 44;

III – КИН – II* I 109;

II TG 44; TG 99;

съавт. I TG 57-58; II TG 67-69;

II 222-109

Василева, Гургана

II – ББ – IV* I 28

Василева, Маргарита *за нея*

Вж Цветкова, Ц. I TG 40;

II 286

Василева, Славица

III – ИБ – III* I 149;

II TG 100

Везирова, К.

I TG 10; II TG 10;

II 285

Величкова, Лора

I TG 1; II TG 1;

III – ББ – IV I 193;

II TG 101; II 237

Величкова, Ралица

III – ББ – IV* I 125;

II TG 102; II 229-125

Величкова, Светла

III – ИБ – I* I 162;

II TG 103

Велкова, Силвия

II – ББ – IV* I 27

Велчева, Боряна *за нея*

Вж Георгиева, Нели

I 67; II TG 114;

Халачева, Татяна

I 68; II TG 208

Венкова, Деница

III – ББ – IV I 190;

II TG 104

Веселинова, Ваня

III – ИБ – III* I 132;

II TG 105

Виденев, Михаил *за него*

Вж Тодоров, Васил

I 87; II TG 201;

II 253-87

Витанова, Теодора

I TG 11; II TG 11;

II – КИН – II* I 54;

II 284

Владимиров, Венцислав

III – ИБ – III* I 138;

II TG 106

Владимиров, Кирил

II – ББ – IV* I 50

Владиминова, Надя

I TG 12–15, 45–47;

II TG 12-15, 46-49;

III – КИН – III* I 178;

II TG 107;

съавт. I TG 57–58;

II TG 67-69

Владиминова, Паулина

I TG 48, 49; II TG 50, 51;

III – ББ – IV* I 186;

II TG 108;

IV II 288

Владислав III Варненчик

(Wiadyslaw III Warnenczyk) *крал*

за него

Вж Конярска, Ива I 180

Владова, Силвия

I TG 16; II TG 16

Власакова, Мая

III – ББ – IV I 196;

II TG 109

Врайков, Юлий

**I TG 17; II TG 17;
III – ББ – I* I 71;
II TG 110**

Вучкова, Анна

**III – ИТ – I* I 157;
II TG 111; II 271-157**

Вълчева, Нелма *за нея*

Вж Генадиева, Даниела

**I 92; II TG 112;
II 258-92;**

Градева, Антоанета

**I 93;
II TG 120;
II 259-93**

Вълчева, Стоянка

II – ББ – IV* I 31

Върбанова-Денчева, К. *за нея*

Вж Христова, Надя

**I 84; II TG 214;
II 250-84**

Ганецовски, Георги *за него*

Вж Георгиева, Цветана

**I 100; II TG 116;
II 266-100**

Генадиева, Даниела

**III – ББ – II* I 92;
II TG 112; II 258-92**

Георгиев, Георги

**III – ИБ – III I 142;
II TG 113**

Георгиев, И.

съавт. **I TG 18, 19;
II TG 18, 19, 52**

Георгиева, Нели

**I TG 20; II TG 20;
III – ББ – I* I 67;
II TG 114**

Георгиева, Радостина

**III – ИБ – III* I 130;
II TG 115**

Георгиева, Цветана

**III – ББ – I* I 100;
II TG 116; II 266-100**

Гергова, Ани за нея

Вж Ангелова, Р. и др.

I TG 5; II TG 5;

Димандиева, Севдалина

I TG 21; II TG 21; II 244

Лозанов, Пламен **I TG 28;**

II TG 28;

Пелтекова, Цвета **I TG 31;**

II TG 31;

II 246;

Симеонова, Севделина

I TG 32, 38;

II TG 32, 38; II 243;

Стоименова, Димитринка

I TG 33; I TG 33; II 247;

Трифонова, Гергана **I TG 37, 38;**

II TG 37, 38; II 242

Гетова-Златева, Иглика

(ст. ас.)* I 127; II TG 115;

II 231-127

Гнафакис, Диляна

III – ББ – II I 102;

II TG 118; II 268-102

Гонев, Георги

III – ИТ – I I 155;

II TG 119

Горман, Майкъл (Gorman, M.)

за него

Вж Гнафакис, Диляна **I 102;**

ITG 118; IT 268-102

Градева, Антоанета

III – ББ – II* I 93; IT TG 120

съавт. **ITG 67-69**

Грашева, Л. *за нея*

Вж Ангелова, Северина **I 75;**

Богданова, Десислава **I 189;**

Божилков, Даниел **I 11;**

Величкова, Лора **I 193;**

Венкова, Деница **I 190;**

Власакова, Мая **I 196;**

Врайков, Юлий **I 71;**

Георгиева, Нели **I 67;**

Делева, Николина **I 197;**

Драганов, Ивайло **I 118;**

Луканов, Митко **I 195;**

Найденова, Илиана **I 119;**

Пашева, Ива **I 72;**

Пашова, Аделина **I 73;**

Риджалска, Поля **I 74;**

Трифоновна, Валентина **I 121;**

Халачева, Татяна **I 68;**

Христова, Ал. и др. **I 70;**

Ценкова, Бианка **I 69;**

Цветкова, Златина **I 198;**

Цолова, Илонка **I 191**

Гьоте, Й. В. (Goethe, J. W.) *за него [епиграф]*

Вж Кръстева, Росица и др.

ITG 26 ; IT 26

Гъошев, Ал. *за него*

Вж Панайотова, Биляна

ITG 30; IT 283

Дамяновска, Светла

III – КИН – II* I 172; IT TG 121

Делева, Николина

III – ББ – IV I 197; II TG 122

Денев, Валентин *за него*

Вж Конярска, И. I TG 25;

II TG 25; II 282

Денева, Елха *за нея*

Вж Козарева, Антония I 94;

II TG 148; II 260-94

Денчев, Стоян *за него*

Вж Божилова, В. II TG 43, 94;

II 287;

Владиминова, Паулина

I TG 49;

II TG 51; II 288;

Желязкова, К. II TG 136

Дешлиева, Стоилка

III – ББ – IV* I 122; II TG 123;

II 227-122

Джумпарова, Виктория

II – ИБ – I I 44

Дизел, Рудолф

(Diesel, R.) *за него [епиграф]*

Вж Цонков, Лъчезар I TG 69;

II TG 76

Димандиева, Севделина

I TG 21; II TG 21; II 244

Димитров, Богомил

III – ИБ – III* I 134; II TG 124

Димитров, Емил

III – КИН – II* I 170; II TG 125;

II 235-170

Димитров, Захари

III – ИБ – III I 150; II TG 126

Димитрова, Албена

III – КИН – П* I 176; II TG 127;
II 236-176

Димитрова, Евтимка за нея

Вж Конярска, И. I TG 25; II 282

Димитрова, Катя

III – КИН – III I 200; II TG 128

Димов, Венцислав за него

Вж Младенова, Марчела I 171;
II TG 169; II 272-171

Динев, Петър за него

Вж Ангелова, Северина I 75;
Богданова, Десислава I 189;
Божилков, Даниел I 11;
Величкова, Лора I 193;
Венкова, Деница I 190;
Власакова, Мая I 196;
Врайков, Юлий I 71;
Георгиева, Нели I 68;
Делева, Николина I 197;
Драганов, Ивайло I 118;
Луканов, Митко I 195;
Найденова, Илияна I 119;
Пашева, Ива I 72;
Пашова, Аделина I 73;
Риджалска, Поля I 74;
Трифонов, Валентина I 121;
Халачева, Татяна I 67;
Христова, Ал. и др. I 70;
Ценкова, Бианка I 69;
Цветкова, Златина I 198;
Цолова, Илонка I 191

Дичева, Десислава

III – ИБ – III* I 136; II TG 129

Добрев, Иван К. за него

Вж Иванов, Владислав I 173;
II TG 139; II 273-173;
Риджалска, Поля I 74;
II TG 191

Дончева, Йолита

II – ББ – IV I 66

Драганов, Ивайло

I TG 2, 36; II TG 2, 36;

II – ББ – III* I 14;

III – ББ – IV* I 118;

II TG 130;

съавт. I TG 36; II 238

Драков, Мирослав

III – ИБ – III* I 129;

II TG 131

Дудин, Филип

I – ИБ – II I 7

Дукова, Л.

II – КК – II*

съавт. I TG 5; II TG 5;

II 207

Дънов, Петър *за него*

Вж Ангелова, Яна

I 82; II TG 84;

II 219-82

Урманова, Зоя

I 107, 168;

II TG 206-207;

221-107

Ерменкова, Магдалена

II – ИБ – I* I 46

Ефтимова, Събина

I TG 22-24, 50-51;

II TG 22-24, 53-55;

I – КИН – II I 8;

II – КИН – III* I 19, 59;

III – КИН – III* I 181-183;

II TG 132-134; II 280

Жабова, Галя

III – ИТ – I I 156;

II TG 135

Жекова, Яна

I – ИТ – II I 4

Желязкова, К.

съавт. II TG 136

Живков, Иван

III – ИБ – III* I 151;

II TG 137

Зарев, Косьо *за него*

Вж Конярска, И.

I TG 25;

II TG 25;

II 282

Заркова, Златка

III – ББ – II* I 90;

II TG 138;

II 256-90

Захариева, Весела

II – ББ – IV I 21

Зелазини, Роджър (Zelazny, R.)

за него

Вж Михайлова, Анка

I 108;

II TG 168

Златанова, Румяна *за нея*

Вж Найденова, Илияна

I 119; II TG 174

Иванов, Владислав

III – КИН – II* I 173;

II TG 139; II 273-173

Иванов, Димитър *за него*

Вж Пантева, Стела

I 99; II TG 182;

II 265-99

Иванов, Иван *за него*

Вж Вучкова, Анна

I 157;

II TG 111; II 271-157

Иванов, Румен *за него*

Вж Корчева, Ива I 174

Иванов, Теофил *за него*

Вж Корчева, Ива I 174;

II TG 150; II 274-174

Иванова, Веселина

III – КИН – II I 204;

II TG 140

Иванова, Климентина *за нея*

Вж Ангелова, Северина I 75;

Божилев, Даниел I 11;

Драганов, Ивайло I 118;

Пашева, Ива I 72;

Халачева, Татяна I 67

Иванова, Мариела

II – ИБ – I* I 42

Иванова, Полина

III – ИБ – III* I 131;

II TG 141

Иванова, Светла

I TG 52; II TG 56;

II – КК – IV* I 34; II 245

Иванова, Силвия

I TG 52

III – ББ – II* I 95;

II TG 142;

II 261-95

Иванчев, Светомир *за него*

Вж Богданова, Десислава

I 189; II TG 91

Игнатова, Елена

I TG 53;
II – КК – III* I 18;
III – КК – IV* I 120;
II TG 57, 143; II 226-120

Илчев, Петър *за него*

Вж Халачева, Татяна **I 68;**
II TG 208

Инджова, Веселина

съавт. **III – КИН – II* I 166;**
II TG 87

Йонов, Цветомир

III – ИБ – III I 140; II TG 144

Йончовска, Йоана

II – ББ – I* I 10;
III – ББ – II* I 85; II TG 145;
II 251-85

Йорданова, Милена

III – ИБ – III I 143; II TG 146

Йорданова, Таня

II – ББ – IV I 24

Йотова, Поля

III – КИН – III* I 179; II TG 147;
II 276-179

Йоцов, Владимир

(доц. д-р) * IV
съавт. **II 211**

Казански, Никола *за него*

Вж Александров, А.
II 289

Каравелов, Любен *за него*

Вж Йончовска, Йоана **I 10;**
Ненкова, Невелина **I 116;**
II TG 175

Кенарова, Албена

II – ББ – IV I 32

Св. Св. Кирил и Методий за тях

Вж Драганов, Ивайло

II TG 130

Китов, Георги за него

Вж Конярска, И. I TG 25;

II TG 25; II 282

Кишиловска, Малгожата

(Kisilowska, M.) *за нея*

Вж Петрова, Лора I 194;

II TG 188; II 279-194

Кожухаров, Димо за него

Вж Панайотова, Биляна

I TG 30; II 283

Кожухаров, Стефан за него

Вж Ангелова, Северина I 75;

II TG 84;

Божилков, Даниел I 11;

Драганов, Ивайло I 118;

Пашева, Ива I 72;

Халачева, Татяна I 68

Козарева, Антония

III – ББ – II* I 94; II TG 148;

II 260-94

Константин Преславски за него

Вж Пашева, Ива I 72;

II TG 184

Константин-Кирил Философ, монах

за него

Вж Божилков, Даниел I 117;

I TG 93;

Драганов, Ивайло I 118;

Корчева, Ива I TG 55

Константинов, Никола *за него*

Вж Петров, Росен I 97;

II TG 187;

II 263-97

Конярска, Ива

I TG 25; II TG 25;

II – КИН – II* I 55;

III – КИН – III* I 180;

II TG 58-60, 149;

II 277-180; 282

Корчева, Ива

I TG 54-56;

III – КИН – II* I 169, 174;

II TG 150-151;

съавт. I TG 57-58;

II TG 67-69;

II 274-174

Костадинова, Анна

III – ИТ – I* I 163; II TG 152

Костадинова, Нора

III – ББ – II* I 101; II TG 153;

II 267-101

Костова, Ива

(ас.) * IV

II 212

Крейпо, Ричли Х.

(Старо, R.) *за него*

Вж Величкова, Лора I TG 1;

II TG 1; II 237

Кроули, Вивиан (Crowley, V.) *за нея*

Вж Ангелова, Яна I 82;

II TG 84; II 219-82

Крутилин, Зоя *за нея*

Вж Цветкова, Ц. I TG 40

Крушев, Тодор

III – ИБ – III* I 152; II TG 154

Кръстева, Росица

III – ББ – IV* I 23;
съавт. I TG 26; II TG 26; II 206

Куев, Куйо *за него*

Вж Делева, Николина I 197;
II TG 122

Куманов, Милен *за него*

Вж Драганов, Ивайло
I TG 2, I 14; II TG 2;
II 238

Куманова, Александра *за нея*

Вж Александров, А.
II 289;

Божилова, В.
II TG 43, 94;
II 287

Владиминова, Паулина
I TG 49;
II TG 51;
II 288;

Желязкова, К.
II TG 136

Куцаров, Виктор

II – ИБ – I I 43

Куцеков, Мариан

II – ИБ – I* I 38

Кърджалийска, Стефка

III – ББ – II* I 105;
II TG 155

Кърва, А.

I TG 27; II TG 27

Кьосева, Милена

съавт. III – КИН – IV*

I 187;

II TG 156

Кьосева, Цветана *за нея*

Вж Найденова, Илияна

I TG 3; II TG 3;

II 239;

Трифоновна, Валентина

I TG 4;

II TG 4; II 240

Ланзов, Георги

III – ИБ – I* I 160;

II TG 157;

II 233-160

Латовска, Евдокия

III – ББ – II* I 91;

II TG 158;

II 257-91

Леанца, Джузепе, архиепископ

за него

Вж Корчева, Ива

I TG 55

Лозанов, Пламен

I TG 28; II TG 28;

II – КК – IV I 36;

II 241

Луканов, Митко

I TG 29

III – ББ – I I 195;

II TG 159

Маргарова, Яна

II – ББ – IV* I 51

Маринкова, Вера *за нея*

Вж Цветкова, Ц.

I TG 40

Маринова, Теодора

III – ИТ – II* I 165;
II TG 160

Матева, Боряна *за нея*

Вж Витанова, К.

I TG 11;
II TG 11;
II 284

Матеева, Илиана

III – ББ – II* I 88;
II TG 161;
II 254-88

Мацева, Светла

II – КИН – III I 63

Меродийска, Виолета

I TG 59-60;
III – ББ – I* I 77;
II TG 61-62, 162;
съавт. I TG 18, 19;
II TG 18, 19, 52;
II 216-77

Метанова, Красимира

II – ББ – IV* I 26

Методий, *архиепископ за него*

Вж Драганов, Йвайло

I 118;
Корчева, Ива
I TG 55

Механджийска, Даниела

II – ИБ – I* I 41

Мехомийски, Димитър

I – КИН – II I 1

Милев, Александър *за него*
Вж Власакова, Мая
I 196;
II TG 109

Миленков, Виктор
III – ИБ – III I 141;
II TG 163

Милтенова, А. *за нея*
Вж Цолова, Илонка
I 191;
II TG 220

Милтенова, М. *за нея*
Вж Кенарова, А.
I 32

Минев, Валентин *за него*
Вж Витанова, К.
I TG 11;
II TG 11;
II 284;
Панайотова, Б.
I TG 30;
II 283;
Цветкова, Ц.
I TG 40

Минева, Елена
III – ББ – II* I 96;
II TG 164;
II 262-96

Минчева, Гергана
II – ББ – IV I 22

Минчева, Яница
III – ИБ – III* I 148;
II TG 165

Мисиркова, Любомира
III – КИН – III* I 184;
II TG 166

Митрова, Виолета

III – ББ – IV* I 124;

II TG 167

Михайлова, Анка

III – КИН – II* I 108;

II TG 168

Михайлова, Живка *за нея*

Вж Витанова, К.

I TG 11;

II TG 11;

II 284

Михайлова, Ина *за нея*

Вж Конярска, Ива

I 180;

II TG 149;

II 277-180

Михов, Никола В. *за него*

Вж Ефтимова, Събина

I TG 50-51;

I 181-182;

II TG 53-54,

132-133

Младенова, Марчела

III – КИН – I I 171;

II TG 169;

II 272-171

Младеноска, Биляна

III – ИБ – III* I 154;

II TG 170

Момироски, Ненад

III – ИБ – III I 153;

II TG 171

Найденова, Илияна

I TG 3, 36; II TG 3, 36;

II – ББ – III* I 15;

III – ББ – IV* I 119, 192;

II TG 63, 172-174;
съавт. I TG 36; II 239,
II 278-192

Найденова, Йонка *за нея*

Вж Геннадиева, Даниела
I 92; II TG 112;
II 258-92;

Градева, Антоанета

I 93; II TG 120;
II 259-93

Найденова, Цветанка

II – ББ – IV I 37

Ненкова, Невелина

III – ББ – IV* I 116;
II TG 175

Нешева, Елена

II – ИБ – I* I 45

Никова, Мария

III – ББ – III* I 111;
II TG 176

Николов, Христо

III – ИБ – III I 144;
II TG 177

Николова, Мирела

III – КИН – II I 201;
II TG 178

Николова, Ромина

III – ББ – II* I 89;
II TG 179; II 255-89

Николова, Светлина *за нея*

Вж Ангелова, Северина I 75;
Богданова, Десислава I 189;
Божилов, Даниел I 11;
Величкова, Лора I 193;

Венкова, Деница I 190;
Власакова, Мая I 196;
Врайков, Юлий I 71;
Георгиева, Нели I 67;
Делева, Николина I 197;
Драганов, Ивайло I 118;
Луканов, Митко I 195;
Найденова, Илиана I 119;
Пашева, Ива I 72;
Пашова, Аделина I 73;
Риджалска, Поля I 74;
Трифонов, Валентина I 121;
Халачева, Татяна I 68;
Христова, Ал. и др. I 70;
Ценкова, Бианка I 69;
Цветкова, Златина I 198;
Цолова, Илонка I 191

Николова, Таня *за нея*

Вж Драганов, Ивайло I 14;
I TG 2; II TG 2; II 238

Николова, Цветелина

II – КИН – III* I 61
съвет. III – КИН – IV* I 187;
II TG 156

Павлова, Десислава

II – КИН – III* I 62

Павлова, Ралица

III – ИБ – III* I 135;
II TG 180

Панайотова, Биляна

I TG 30;
II – КИН – II* I 58;
III – КИН – III* I 188;
II TG 181; II 283

Панова, Десислава

II – ББ – IV I 20

Пантева, Стела

III – ББ – II* I 99;
II TG 182; II 265-99

Паунова, Йоанна

III – ББ – I* I 164;
II TG 183

Пашева, Ива

III – ББ – I I 72;
II TG 184; II 214-72

Пашова, Аделина

III – ББ – I I 73;
II TG 64, 185

Пашова, Яна

I – ББ – III I 2, 9;
II – ББ – III* I 17;
II 248

Пелтекова, Цвета

I TG 31; II TG 31;
II – ББ – II I 13;
III – ББ – III* I 112;
II TG 186; II 223-112; 246

Пенев, Стефан

II – КИН – III I 64

Петканова, Д. *за нея*

Вж Ценкова, Бианка
I 69; II TG 219

Петкова, Елизабет

II – ИБ – I* I 47

Петров, Росен

III – ББ – II* I 97;
II TG 187; II 263-97

Петрова, Лора

III – ББ – III I 194;
II TG 188; II 279-194

Петрова, Нели *за нея*

Вж Витанова, К. I TG 11;
II TG 11; II 284

Петрова, Пена

(ас.) * IV
съавт. II 211

Петрова, Силвия

I – ББ – III I 3

Пешина, К.

II – КК – II*
съавт. I TG 5; II TG 5;
II 207

Пиперкова, Цветанка

III – ББ – IV* I 123;
II TG 189; II 228-123

Полихронова, Мария

II – ББ – IV* I 29
съавт. I TG 6, 7, 26;
II TG 6, 7, 26; II 206

Попова, Анна

I – КИН – II I 5

Попова, Боряна

II – КИН – III I 65

Порожанов, К. *за него*

Вж Сюлемезов, Илиян
I 56

Пройков, Христо, *архиепископ*

за него
Вж Корчева, Ива I TG 55

Райкински, Иван *за него*

Вж Баренска, Гергана
I 103;
II TG 90; II 269-103;

Георгиева, Цветана
I 100; II TG 116;
II 266-100

Райчевски, Стоян *за него*
Вж Апостолова, Людмила
I 86; II TG 86;
II 252-86

Ралева, Андрея
II TG 190

Ралева, Диана *за нея*
Вж Генадиева, Даниела
I 92; II TG 112;
II 258-92;
Градева, Антоанета I 93;
II TG 120; II 259-93

Ранд, Айн (Rand, E.)
(псевд. на А. Розенбаум)
за нея
Вж Алексиев, Огнян I 83;
II TG 81; II 249-83

Риджалска, Поля
III – ББ – I I 74;
II TG 191

Рожков, Сергей *за него*
Вж Козарева, Антония
I 94; II TG 148;
II 260-94

Розенбаум, Алиса
Вж Ранд, Айн (Rand, E.)
I 83

Савчева, Луиза
III – ББ* – II I 104;
II TG 192; II 220-104

- Сачев, Евгений** *за него*
Вж Витанова, К. I TG 10;
II TG 10; II 285
- Серкеджиева, Калина**
II – ББ – IV I 53
- Симеон Велики** *за него*
Вж Иванов, Владислав
II 273-173
- Симеонов, Бранимир**
III – ИБ – III* I 147;
II TG 193
- Симеонова, Д.**
I TG 33
- Симеонова, Севделина**
I TG 32, 38, 61;
II – ББ – II* I 12;
III – ББ – III* I 115;
II TG 65, 194;
съавт. I TG 38; II 243
- Симова, Ралица**
II – ИБ – I* I 40
- Соколов, Виктор**
III – ИБ – III I 146;
II TG 195
- Сотиров, Г.** *за него*
Вж Величкова, Лора
I 193
- Спасов, Христо**
III – ИБ – I I 161;
II TG 196; II 234-161
- Спасова, Соня**
съавт. III – КИН – II*
I 166; II TG 87

Стаматов, А. *за него*

Вж Сюлемезов, Илиян

I TG 35; I 56;

II TG 35; II 281

Стефанова, Деяна

III – ББ – IV* I 126;

II TG 197; II 230-126

Стоицова, Толя *за него*

Вж Ефтимова, Събина

I TG 23;

II TG 23; II 280

Стойков, Петър *за него*

Вж Вучкова, Анна I 157

Стоименова, Димитринка

I TG 33; II TG 33;

II – КК – IV I 35; II 247

Стоименова, Мария

II – КИН – III* I 60

Стоименова, Миглена

II – ББ – IV I 52

Стоичков, Светлозар

IV – ИТ – I* II 209

Стоянов, Маньо *за него*

Вж Савчева, Луиза

I 104;

II TG 192;

II 220-104

Стоянова, В.

I TG 34, 62; II TG 34, 66

Стоянова, Диана

III – КИН – I I 159;

II TG 198

Стоянова, Светла

III – ББК – III* I 113;
II TG 199; II 224-113

Съсилов, Димитър *за него*

Вж Панайотова, Биляна
I TG 30; II 283

Сюлемезов, Илиян

I TG 35; II TG 35;
II – КИН – II* I 56; II 281

Таланов, Димитър

III – ББ – III I 185;
II TG 200

Тодоров, Васил

III – ББ – II* I 87;
II TG 201; II 253-87

Тодорова, Цвета *за нея*

Вж Ангелова, Радка I 106;
II TG 83; II 270-106;
Николова, Ромина I 89;
II TG 179; II 255-89

Тодороски, Коста

III – ИБ – III* I 137;
II TG 202

Толева-Стоименова, Стефка

(гл. ас.) * IV
съавт. II 210

Томова, Веселина

съавт. III – КИН – II* I 166;
II TG 87

Трифорова, Валентина

I TG 4, 36; II TG 4, 36;
II – ББ – III* I 16;
III – ББ – IV* I 121;
II TG 203-204
съавт. I TG 36; II 240

Трифонов, Гургана

I TG 37; II TG 37;

I – ББ – II I 11;

III – ББ – III* I 110;

II TG 205;

IV – ББ – IV* II 208, 242;

съавт. **I TG 38**

Търновски, Добромир за него

Вж Витанова, К. **I TG 10;**

II TG 10; II 285

Улф, Силвър Рейвън

(Wolf, S. R.) *за нея*

Вж Ангелова, Яна **I 82;**

II TG 84; II 219-82

Урманова, Зоя

III – ББ – II* I 107, 168;

II TG 206-207; II 221-107

Филипова-Байрова, Мери за нея

Вж Цветкова, Златина

I 198; II TG 217

Филов, Богдан за него

Вж Ангелов, Станислав

I 175; II TG 82;

II 275-175

Фол, Александър за него

Вж Сюлемезов, Илиян

I TG 35; I 56;

II TG 35; II 281

Фунев, Иван за него

Вж Дамяновска, Светла

I 172

Халачева, Татяна

III – ББ – I* I 68;
II TG 208

Христова, Александра

I TG 63–64;
III – ББ – I* I 76;
II TG 70-71, 209;
съавт. III – ББ – I* I 70;
II TG 210; II 213-70; 215-76

Христова, Евелина

I TG 65–66;
III – ББ – I* I 78, 79;
II TG 72-73, 211-212;
съавт. III – ББ – I* I 70;
II TG 210; II 213-70; 217-78

Христова, Здравка

III – ББ – III* I 114;
II TG 74, 213; II 225-114

Христова, И.

I TG 39, 67; II TG 39

Христова, Надя

III – ББ – II* I 84;
II TG 214; II 250-84

Христова, Теодора

III – КИН – III I 203;
II TG 215

Христов, Димитър

(проф. д-р) * IV
съавт. II 210

- Цветанова, Цветелина
II – КИН – II* I 57
- Цветков, Георги
III – КИН – II I 202;
II TG 216
- Цветкова, Златина
III – ББ – IV I 198;
II TG 217
- Цветкова, Цветелина
I TG 40; I 57;
II TG 40; II 286
- Цветкоски, Люпчо
II – ИБ – I I 39
- Цекова, Гълъбина
III – ИБ – III I 133;
II TG 218
- Ценкова, Бианка
I TG 68;
III – ББ – I* I 69;
II TG 75, 219
- Ценова, Десислава
II – ББ – IV* I 33
- Цолова, Илонка
III – ББ – IV I 191;
II TG 220
- Цонков, Лъчезар
I TG 69 ; II TG 76
- Чернева, Полина
III – ИБ – III I 199;
II TG 221

Чимбулева, Жана *за нея*

Вж Панайотова, Биляна

I TG 30; II 283

Чолакова, Красимира *за нея*

Вж Витанова, К.

I TG 10;

II TG 10;

II 285

Чончев, Георги

I TG 70–71;

III – ББ – I* I 80, 81;

II TG 77-78, 222-223;

II 218-80

Шапкалова, С.

I TG 41, 42, 72;

II TG 41, 42, 79

Юго, Виктор (Hugo, V.)

за него [епиграф]

Вж Владимирова, Паулина

I TG 48, 49;

II TG 50-51

Янакиева, Валентина

I – ББ II I 6;

II – ББ – IV* I 30;

съавт. I TG 6, 7;

II TG 6, 7

Янакиева, Елена *за нея*

Вж Козарева, Антония

I 94; II TG 148;

II 260-94

Янев, Сергей *за него*

Вж Георгиев, И. и др.

I TG 18; II TG 18

Яръмов, Николай *за него*

Вж Ценова, Десислава

I 33

Appelbaum, Richard *de eodem*
See Пашова, Яна I 17;
II 248

Chambliss, William *de eodem*
See Пашова, Яна I 17;
II 248

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ПОКАЗАЛЕЦ НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ КНИГИ И ИЗСЛЕДВАНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Кумулирайки в единство сведенията за двете основни групи информационни обекти (посочени в заглавието тук /вж и: **бюлетини** и други видове издания – например: описаните в **II TG 142**; **II TG 164** и други студентски публикации/, наблюдавани чрез представените в тома изследвания), настоящият свод е изграден в **азбучно-хронологичен** порядък.

Рецензираните книги за справочно-информационни цели са представени с **пределно редуцирано библиографско описание**, като техните **заглавия** (в случаите, когато са дело на обширни авторски колективи) или **автор/автори** (на авторските печатни произведения) са изтъкнати в **bold**.

Изследваните институции са дадени в общия азбучен свод, като са въведени абревиатури за водещите учреждения на информатизацията у нас: **БАН** (Българска академия на науките), **НБКМ** (Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“), **СУ** (Софийски университет), „Св. Климент Охридски“, **СВУБИТ** (Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии), във връзка с което сведенията за тези институции са пропуснати в посочените съответни данни под тях, като това е отразено чрез **многоточие** (...). Абревиатурите на споменатите институции са включени в общия азбучен ред. .

В пределите на всяка институция на информатизацията са изтъкнати специалните (информационни) феномени, което най-обилно е фокусирано в изследванията, посветени на титулара на изданието – **СВУБИТ**.

Тук, както и навсякъде в показалеца, във вътрешната организация на материала е избран **обратно-хронологичният ред на представяне на материала** (например: **III Студентска науч. конф.**; **II Студентска науч. конф.** и т.н.)

За рубриката „**Студентско научно творчество**“ вътрешните градации във вид

на допълнителни подрубрики са дадени по **значимост** (относно етапността на научноизследователския акт на творчеството на младите учени) по реда: **научен форум – учебен цикъл – структури на висшето учебно заведение – информационни карти**.

Във всички случаи на съотнасяне на **рецензираните книги и изследваните институции** в пределите на показалеца на първо място е представен материалът по първата (**рецензираните книги**) от отразяваните тук групи обекти, а след това – по втората (изследваните институции).

Рубриките, посветени на периодични издания, са представени в общия азбучен ред на показалеца чрез предшестваща формулировка за вида на публикацията (например: **Списание**).

За общественонезначими информационни феномени са въведени специални рубрики (например: **масмедии**).

Във вид на **подрубрика** на материала по съответните институции е изтъкнат – след **дълго тире** (–), аспектът на третиране.

Препратките към материалите, публикувани в основния корпус на тома, в настоящия показалец са две групи: **Рец.** (*лат.*: **Rec.**) – за случаите на **рецензия** и **Вж** (*лат.*: **See**) – за такива аспекти на опериране в съответните изследвания като **източник, обект, средство и т.н.**

След изписването на **името на автора** (или **името на първия автор и др.** – за тези работи, които са с повече от един автор), в **bold** се фиксира **поредният номер (NN)** на съответната публикация по **TABULA GRATULATORUM (I TG: NN 1-72; II TG: 1-223)** и **I-IV Студентски научни конференции на СВУБИТ (NN 1-289)**, като и двете посочени групи цифри се дават непосредствено една след друга, разделени с **точка и запетая** (;), а в пределите на всяка от тях – само със **запетая** (,).

За да се избегне излишно натоварване на показалеца и обема на изданието, тук не е въведена служебната информация за публикациите (**специалност, учебен курс на студента, отличени на научните конференции изследвания**), което е предприето и поради факта, че тези сведения са представени детайлно и в **съдържанието** на тома (**публикувано на български, руски и английски език**), и в свода на **Именния показалец**; чрез съответния **пореден номер на цитираните тук публикации (TG 1-72; 1-223)** посочените данни са лесно идентифицируеми.

Като цяло, настоящият показалец отразява **традиционната форма – печатните издания и институции – на информационното моделиране**, намерила отражение в публикуваните изследвания; електронното ниво на това моделиране и възникващата около него проблематика са фиксирани от специално посветения им **Показалец на изследваните електронни сайтове**.

БАН:

Библиография на българската археология. 1924-1960. – София, 1961.
Вж Велкова, Силвия **I 27**

Българистика = *Bulgarica* : Информ. бюлетин / Центр. библиот. на ... ; Съвет за чуждестр. българистика. – С., 2006.

Рец.: Минева, Елена **I 96; II TG 164; II 262-96**

Български традиционен календар : Ил. енцикл. / Центр. библиот. на ... и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.

Рец.: Цветкова, Цветелина **I TG 40, I 57; II TG 40; II 286**

Кирило-Методиевска енциклопедия / ... Инст. за лит. ; Глав. ред. П. Динеков ; Ред. Л. Грашева, Св. Николова. – Т. 1 : А-З. – С., 1985.

Вж Ангелова, Северина **I 75;**
Богданова, Десислава **I 189;**
Величкова, Лора **I 193;**
Венкова, Деница **I 190;**
Власакова, Мая **I 196;**
Врайков, Юлий **I 71;**
Георгиева, Нели **I 67;**
Делева, Николина **I 197;**
Луканов, Митко **I 195;**
Найденова, Илияна **I 119;**
Пашова, Аделина **I 73;**
Риджалска, Поля **I 74;**
Трифонов, Валентина **I 121;**
Христова, Ал. и др. **I 70;**
Цветкова, Златина **I 198;**
Ценкова, Бианка **I 69;**
Цолова, Илонка **I 191**

Кирило-Методиевска енциклопедия / ... Инст. за лит. ; Глав. ред. П. Динеков ; Ред. Л. Грашева и др. – Т. 2 : И-О. – С., 1995.

Вж Ангелова, Северина **I 75;**
Божилов, Даниел **I 117;**
Драганов, Ивайло **I 118;**
Пашева, Ива **I 72;**
Халачева, Татяна **I 68**

Публикации на Института за литература 2005 : Библиогр. бюлетин : N 4 / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2006.

Рец.: Геннадиева, Даниела **I 92; II TG 112; II 258-92**

Публикации на Института за литература 2000- : Библиогр. бюлетин : N 1-5 / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2000-2006.

Рец.: Градева, Антоанета **I 93; II TG 120; II 259-93**

Справочник 2006. – София, 2006.

Рец.: Латовска, Евдокия **I 91; II TG 158; II 257-91**

Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий“. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации“ ; Нар. библ. „П. Р. Славейков“. – В. Търново, 2006.

Рец.: Матеева, Илиана **I 88; II TG 161; II 254-88**

Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – В. Търново, 2006.

Рец.: Конярска, Ива **I 180; II TG 149; II 277-180**

Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъм на времето“ : Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия

[**Рец. за :**] премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф. Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова и представяне на продукта зад граница]. **II TG 43, 94; II 287**

[**Рец. за :** посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа] / К. Желязкова, В. Божилова. **II TG 136**

Боров, Тодор. Пътя към книгите : Увод в библиогр. – С., 1942.

Вж Никова, Мария **I 111;**

Пелтекова, Цвета **I 112; II 223-112;**

Симеонова, Севделина **I 115;**

Стоянова, Светла **I 113; II 224-113;**

Трифенова, Гергана **I 110;**

Христова, Здравка **I 114; II 225-114**

Българите в световните хроники. 1912-1925 : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. – София, 2004.

Рец.: Апостолова, Людмила **I 86; II TG 86; II 252-86**

България XX век : Хроника / Състав. Таня Николова, Милен Куманов. – С., 2004.

Рец.: Драганов, Ивайло **I TG 2, I 14; II TG 2; II 238**

Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.

Рец.: Димандиева, Севделина **I TG 21; II TG 21; II 244;**

Иванова, Светла **I TG 52, I 34; II TG 56; II 245;**

Лозанов, Пламен **I TG 28, I 36; II TG 28; II 241;**
Пелтекова, Цвета **I TG 31, I 13; II TG 31; II 246;**
Симеонова, Севделина **I TG 32, 38, 61; II TG 65; II 243;**
Стоименова, Димитринка **I TG 33, I 33; II TG 33; II 247;**
Трифорова, Гергана **I TG 37, I 11; II TG 37; II 242;**
Вж Ангелова, Р. и др. **I TG 5; II TG 5;**
Дукова, Л. *съавт.* **II TG 5;**
Пешина, К. *съавт.* **II TG 5;**
Трифорова, Г. и др. **I TG 38; II TG 37;**
Христова, Ива **I TG 39, 67; II TG 39**

Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ;
Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.

Рец.: Сюлемезов, Илиян **I TG 35, I 56; II TG 35; II 281**

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“

Вж Матеева, И. Феноменология на библиотеките **I 88; II TG 161; II 254-88**
[**Рец. за кн.**: Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в
бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22–23 ноем. 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив.
„Св. св. Кирил и Методий“. Кат. Библиотекознание и масови комуникации ; Нар. библи.
„П. Р. Славейков“. – В. Търново, 2006]. (N 88). // Т р. на Студентското научно общество
при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 101–104.

Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии
: Алтернативи пред науч. библи. – С., 2003.

Рец.: Христова, Надя **I 84; II TG 214; II 250-84**

Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. –
С., 2006.

Рец.: Гнафакис, Диляна **I 102; II TG 118; II 268-102**

Градска библиотека „Стоян Дринов“, град Панагюрище

Вж Пиперкова, Цветанка **I 123; II TG 189; II 228-123**

Градска художествена галерия, Мездра – колекцията „Фунев“

Вж Дамяновска, Светла **I 172; II TG 121**

Денчев, Стоян *за него* **I TG 49; II TG 43, 51, 94, 136; II 287, 288**

Димов, Венцислав. Етнопопбумът : Изслед. – С., 2001.

Рец.: Младенова, Марчела **I 171; II TG 169; II 272-171**

Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингвистико–историогр. изслед.]. – С., 2005.

Рец.: Иванов, Владислав **I 173; II TG 139; II 273-173**

Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers / Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Състав. Косьо Зарев ; Авт. на текста Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова. – Пловдив, 2001.

Рец.: Конярска, Ива **I TG 25; I 55; II TG 25; II 282**

Желязкова, К. и др. „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света **II TG 136**

Рец. за: посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа] / К. Желязкова, В. Божилова.

Иванов, Димитър. Управление на информационните ресурси на историческия музей. – С., 2006.

Рец.: Пантева, Стела **I 99; II TG 182; II 265-99**

Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – С., 2006.

Рец.: Вучкова, Анна **I 157; II TG 111; II 271-157**

Иванов, Теофил и др. Ulpiā Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизантийски град : [Моногр.] : Т. 1 / Теофил Иванов, Румен Иванов. – С., 1998.

Рец.: Корчева, Ива **I 174; II TG 150; II 274-174**

Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.

Рец.: Йончовска, Йоана **I 85; II TG 145; II 251-85**

Каталог 2003-2007 / Изд. „3. Стоянов”. – С., 2005.

Рец.: Богданова, Петя **I 98; II TG 92; II 264-98**

Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.

Рец.: Петрова, Лора **I 194; II TG 188; II 279-194**

Константинов, Никола. Здравеопазването в България 1944-1952 г. : [Моногр.]. – С., 2006.

Рец.: Петров, Росен **I 97; II TG 187; II 263-97**

Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – С., 2006.

Рец.: Йотова, Поля **I 179; II TG 147; II 276-179**

Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.

Рец.: Величкова, Лора **I TG 1; II TG 1; II 237**

Куманова, Александра за нея

Вж Александров, А.

II 289;

Божилова, В.

II TG 43, 94;

II 287;

Владиминова, Паулина

I TG 49;

II TG 51;

II 288;

Желязкова, К.

II TG 136

Масмедии – новини

Вж Симова, Ралица **I 40**

Милтенова, М. По следите на изгубеното. – Орхание, 2005.

Рец.: Кенарова, Албена **I 32**

Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004.

Рец.: Везирова, Камелия **I TG 10; II TG 10; II 285**

Народен театър „Иван Вазов” – Фонд „Плакати”

Вж Владимиров, Паулина **I TG 48, 49; I 186; II TG 50, 51, 108; II 288**

Народна библиотека „Иван Вазов”, Пловдив – систематичен каталог

Вж Дешлиева, Стоилка **I 122; II TG 123; II 227-122**

Научни приноси (Език, литература, история) : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре“, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – С., 2006.

Рец.: Тодоров, Васил **I 87; II TG 201; II 253-87**

НБКМ:

България в чуждата литература (Булгарика) 2001 : Год. указ. – С., 2004.

Рец.: Иванова, Силвия **I 95; II TG 142; II 261-95**

Българска възрожденска книжнина : Аналит. репертоар 1806–1878 : Т. 1 / Състав. Маньо Стоянов. – С., 1957.

Вж Савчева, Луиза **I 104; II TG 192; II 220-104**

Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – С., 2006.

Рец.: Козарева, Антония **I 94; II TG 148; II 260-94**

Текущата национална библиография, серия 1/2001-2004; серия 5/1997-2004.

Вж Дешлиева, Стоилка **I TG 122; II TG 123; II 227-122**

Читалнята за обществени науки на (...)

Вж Кърджалийска, Стефка **I 105; II TG 155**

Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.

Рец.: Баренска, Гергана **I 103; II TG 90; II 269-103;**

Ранд, Айн. Изворът : Роман. – С., 2006.

Рец.: Алексиев, Огнян **I 83; II TG 81; II 249-83**

Регионален исторически музей, град Враца. Каталог / Състав. Георги Ганецовски и др ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.

Рец.: Георгиева, Цветана **I 100; II TG 11; II 266-100**

Сборяново = Sbyoranyovo : Ист.-археол. резервати = Historical and Archeological Reservation : [Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002.

Рец.: Витанова, Теодора **I TG 11, I 54; II TG 11; II 284**

С В У Б И Т :

Кирило-Методиевски вестник „За буквите : О писменехъ” (N 25, май 2007)

Рец.: Панайотова, Биляна **I 188; II TG 181**

Вж Христова, Ива **I TG 39, I 67**

Научно-документален филм „Ритъм на времето” : Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия (С., 2007; 2008)

Рец.: Божилова, В. **II TG 43, 94; II 287**

Рец.: Желязкова, К. **II TG 136**

Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на ... : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – С., 2006.

Рец.: Костадинова, Нора **I 101; II TG 153; II 267-101**

Студентско научно общество

- IV Студентска науч. конф. и изложба – 16.05.2008

Вж Александров, Александър **II 289;**

Владиминова, Паулина **II 288;**

Костова, Ива **II 212;**

Йоцов, Владимир

съавт. **II 211;**

Петрова, Пепа

съавт. **II 211;**

Стоичков, Светлозар **II 209;**

Толева-Стоименова, Стефка

съавт. **II 210;**

Трифонов, Гергана **II 208;**

Христозов, Димитър

съавт. **II 210**

- III Студентска науч. конф. и изложба – 18.05.2007

Вж Бояджиев, Добри **I TG 43;**

Владиминова, Надя **I TG 45-47, I 178;**

Корчева, Ива **I TG 54-56;**

Корчева, Ива и др. **I TG 57-58;**

Цонков, Лъчезар **I TG 69**

- II Студентска науч. конф. и изложба – 19.05.2006

Вж Андреева, К. и др. **I TG 5, I 6;**

Владиминова, Надя **I TG 12-15;**

Кръстева, Р. и др. I TG 26;
Трифенова, В. и др. I TG 36

- Академично посвещение – Акад. церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г. – 22.12.2006.

Вж Врайков, Юлий I TG 17;
Георгиев, И. и др. I TG 18;
Георгиева, Нели I TG 20;
Луканов, Митко I TG 29;
Меродийска, Виолета I TG 60

- Библиотечно-информационен център

Вж Игнатова, Елена I TG 53; I 18

- Музей на съвременната българска духовност : Витрина N 5

Вж Ефтимова, Събина I TG 24, 50-51; I 19, 181-183

- Информационна панорамна карта на София

Вж Меродийска, Виолета I TG 59; I 77;
Христова, Александра I TG 63-64; I 76;
Христова, Евелина I TG 65-66; I 78, 79;
Чончев, Георги I TG 70-71; I 80, 81

Софийски районен съд, 33 състав – документация

Вж Митрова, Виолета I 124

Списание „Блясък” и „Story” (2007, NN 5)

Рец.: Бунева, Таня I TG 44; I 109; II TG 99; II 222-109

Списание „Българска мисъл” (1925-1935)

Рец.: Василева, Гергана I TG 28; I 28

Списание „Пламък” (2007, N 3/4)

Рец.: Заркова, Златка I 90; II TG 138; II 256-90

Старият Несебър : Изслед. : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Авт. на текста Жана Чимбулева, Димитър

Съсилов ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.

Рец.: Панайотова, Биляна **I TG 30, I 58; II TG 30; II 283**

Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийна психол. – С., 2004.

Рец.: Ефтимова, Събина **I TG 23; II TG 23; II 280**

СУ „Св. Климент Охридски“:

Museum : Изд. на Музея на ... / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – С., 2006, N 5.

Рец.: Николова, Ромина **I 89; II TG 179; II 255-89**

[**Тодорова, Цвета.**] Музей на ... : Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – С., 2006.

Рец.: Ангелова, Радка **I TG 106; II TG 83; II 270-106**

Училищна библиотека „Съзнание“, с. Синитево

Вж Стефанова, Деяна **I 126; II TG 197; II 230-126**

Филов, Богдан. Софийската църква „Света София“. Софийската църква „Свети Георги“. – С., 2004.

Рец.: Ангелов, Станислав **I TG 175; II TG 82; II 275-175**

Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къосева. – С., 2004.

Рец.: Владова, Силвия **I TG 16; II TG 16;**

Найденова, Илияна **I TG 3, I 15; II TG 3; II 239;**

Трифоновна, Валентина **I TG 4; I 16; II TG 4; II 240**

Читалищна библиотека „Васил Левски“, с. Горна Малина, Софийска обл.

Вж Найденова, Цветанка **I 37**

Annual bibliography of the history of the printed book and libraries : ABHB : Vol.
1. – The Hague, 1973- .

Rec.: Найденова, Илияна I 192; II TG 63, 172; II 278-192

Appelbaum, Richard et al. Sociology / R. Appelbaum, William Chambliss. – New
York, 1995.

Rec.: Пашова, Яна I 17; II 248

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

ПОКАЗАЛЕЦ НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ

В единен азбучен ред – последователно на кирилица и латиница, са представени уебстраниците на изследваните електронни продукти – библиотеки, каталози, библиографски указатели, електронни списания; фирми на информатизацията, предназначени за електронни услуги.

Сайтовете на институциите на управление и фирмите на електронно обслужване на населението, както и изследвания по различни проблеми на електронното информационно моделиране, са включени в единния ред – чрез съответни рубрики.

Аналогично на предходния показалец (*срв.*: Показалец на рецензираните книги и изследваните институции), и тук са изведени обобщаващи рубрики за наблюдаваните институции на информатизацията.

Чрез *препратки* (*Рец.* – *Rec.*; *Вж* – *See*) са посочени имената на авторите и номерата на съответните им работи (последните фиксирани в bold). Когато рубриката или самият електронен източник (който тук се явява рубрика) са представени на кирилица, *препратката* е предшествана от аналогична сигнификация (*Рец.*; *Вж*); когато за основа е взето изписването на латиница, *препратката* е съответстваща (*Rec.*; *See*).

Като цяло, настоящият показалец отразява електронното ниво на информационното моделиране и възникващата по и около него проблематика (на традиционната форма – печатните издания и институциите на това моделиране, намерила отражение в публикуваните в изданието изследвания, е посветен предходният показалец – *вж по-нагоре*).

БАН:

Акад. издателство „Марин Дринов” към ...

<<http://www.cl.bas.bg>>

Рец.: Стоянова, В. I TG 34, 62;

<<http://www.svubit.org>>;

<<http://192.168.1.210/>>

Държавно управление – България – Италия

<<http://www.capital.bg/show.php?storyid=209638>>

Рец.: Владимирова, Кирил I 50

Електронна търговия на българския пазар – системен обхват

<<http://visionforweb.com/read/88.html>>

Рец.: Нешева, Елена I 45

Интернет доставки за масовия потребител – културно-ценностен портрет

<<http://www.econ.bg/companies2420/?page=3>>;

<<http://www.psit35.net/history.htm>>

Рец.: Жабова, Галя I 156; II TG 135

Кредитни карти – плащания

<http://money.ibox.bg/news/id_1512101129>

Рец.: Гонев, Георги I 155; II TG 119

Народната библиотека „Иван Вазов” – електронен каталог

<<http://www.libplovdiv.com/catalogue/>>;

<<http://www.libplovdiv.com/>>

Вж Величкова, Ралица I 125; II TG 102;

Дешлиева, Стоилка I 122; II TG 123

Н Б К М:

Онлайн каталог

<<http://www.nationallibrary.bg>>

Вж Захариева, Весела I 21;

Полихронова, Мария I 29

Новая литература по социальным и гуманитарным наукам : [Тек.] библиогр. указ. / РАН. ИНИОН: Сер.: – 1993- : NN 1-12. – Москва, 1993- .

<<http://www.inion.ru/index.php>>

Вж Кръстева, Росица **I 23**

Новая иностранная литература по общественным наукам : [Тек.] библиогр. указ. / АН СССР. ИНИОН: Сер.: – Разн. гг.-1992 : NN 1-12. – Москва, разн. гг.-1992.

<<http://www.inion.ru/index.php>>;

<info@inion.ru>

Вж Кръстева, Росица **I 23**

СУ „Св. Климент Охридски“ :

Онлайн каталог на Библиотеката на ...

<<http://www.libsu.uni-sofia.bg>>

Вж Метанова, Красимира **I 26**;

Янакиева, Валентина **I 30**

Фирми на информатизацията в България – електронен регистър

<<http://www.cio.bg/?call=USE~home;&page=paper&n=861>>

Вж Гетова-Златева, Иглика **I 127**; **ПТГ 117**;

Стоичков, Светлозар **II 209**

American humanities index (АНИ) : Vol. 1- . – New York : Wilson Co., 1975- .

<<http://www.whitston.com/contactus/>>

See Андреева, Кремена **I 25**

Arts & Humanities citation index (АНЦИ) : Vol. 1-3 / Inst. for sci. inform. – Philadelphia (Pa.), 1976- . <<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>

See Метанова, Красимира **I 26**;

Панова, Десислава **I 20**;

Полихронова, Мария **I 29**

<http://www.aig.com/home_255_85721.html>

Rec.: Маргарова, Яна **I 51**

<<http://www.asknet-bg.com/>>

Rec.: Цветкоски, Люпчо **I 39**

<<http://www.apple.bg>>

Rec.: Чернева, Полина I 199; II TG 221

<<http://www.bait.bg>>

Rec.: Павлова, Ралица I 135; II TG 180

<<http://www.bitex.com>>

Rec.: Георгиева, Радостина I 130; II TG 115

<<http://www.bol.bg>>

Rec.: Соколов, Виктор I 146; II TG 195

<<http://www.book-bg.com>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.btc.bg>>

Rec.: Драков, Мирослав I 129; II TG 131;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.cio.bg>>

Rec.: Момироски, Ненад I 153; II TG 171

<<http://www.comelsoft.com>>

Rec.: Крушев, Тодор I 152; II TG 154

<<http://www.delin.org>>

Rec.: Веселинова, Ваня I 132; II TG 105

<<http://www.deltaplus.net>>

Rec.: Димитров, Захари I 150; II TG 126

<<http://www.dolphin-3.bg>>

Rec.: Георгиев, Георги I 142; II TG 113

<<http://www.ecb.int>>

Rec.: Николов, Христо I 144; II TG 177

<<http://www.eic.sousse.bg>>

Rec.: Афура, Яна I 128; II TG 88

<<http://www.eurosport.com>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.fiber-lan.com>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<http://www.fbf.bg/English/aig_bulgaria.htm>

Rec.: Маргарова, Яна I 51

<<http://www.gbg.bg>>

Rec.: Йонов, Цветомир I 140; II TG 144;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.germanos.bg>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.globul.bg>>

Rec.: Миленков, Виктор I 141; II TG 163;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.intertelecom.bg>>

Rec.: Бошнаков, Божан I 145; II TG 97

<<http://www.irc.bg>>

Rec.: Младеноска, Биляна I 154; II TG 170;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.jarcomputers.com>>

Rec.: Минчева, Яница I 148; II TG 165;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.kaldata.com>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.kuzelnet.org>>

Rec.: Живков, Иван I 151; II TG 137

<<http://www.lirex.com>>

Rec.: Цекова, Гълъбина I 133; II TG 218

<<http://www.megalan.bg>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.microsoft.com/bulgaria/partners/cities.aspx?city=sofia>>

Rec.: Цветкоски, Люпчо I 39

<<http://www.nexcom.bg>>

Rec.: Иванова, Полина I 131; II TG 141

<<http://www.orbitel.bg>>

Rec.: Дичева, Десислава I 136; II TG 129

<<http://www.petzl.com>>

Rec.: Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.prestige-bg.com/About/prestig.pdf>>

Рец.: Йорданова, Таня I 24

<<http://www.probg.net/ru/about.html>>

Рец.: Йорданова, Таня I 24

<<http://www.sap.com/bulgaria>>

Rec.: Симеонов, Бранимир I 147; II TG 193

<<http://www.slavica.com>>

Rec.: Василева, Славица I 149; II TG 100

<<http://www.sluntse.com>>

Rec.: Владимиров, Венцеслав I 138; II TG 106

<<http://www.soft-press.com>>

Rec.: Тодороски, Коста I 137; II TG 202

<<http://www.stemo.bg>>

Rec.: Бакалска, Анастасия I 139; II TG 89

<<http://www.thelotuseater.com>>

Rec.: Димитров, Богомил I 134; II TG 124

<<http://www.unitednet.bg>>

Rec.: Йорданова, Милена I 143; II TG 146

Humanities index (HI). – Bronx (New York) : Wilson Co., 1974- .

<<http://www.hwwilson.com/Databases/humani.htm>>

See Полихронова, Мария I 29

<<http://www.icn.state.ia.us/>>

Rec.: Куцеков, Мариан I 38

Index to social science & Humanities proceedings (ISS HP) : Category ind.; Contents of proc. auth.: Ed. ind. : Meeting location ind.; Permuterm sub. ind. ; Corporate ind. / Inst. for sci. inform. – Philadelphia (Pa.), 1976- .

<<http://scientific.thomson.com/products/isshp/>>;

<<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>

See Полихронова, Мария **I 29**

Informing Science : The International Journal of an Emerging Discipline : IⁿSITE : Vol. 1, N 1. – Santa Rosa, 1997- .

<<http://inform.nu/>>

See Минчева, Гергана **I 22**

Journal of Information Technology Education : JITE : Vol. 1, N 1. – Santa Rosa, 2002-

<<http://jite.org/>>

See Минчева, Гергана **I 22**

MBMD– Bulgaria

Rec.: Серкеджиева, Калина **I 53**

Net-info.bg

< <http://www.netinfo.bg/>>;

< http://adv.netinfo.bg/?adv_pos=about>

Rec.: Айнаджиев, Свилен **I 49**

On line обучението по български език и литература

< <http://mysilistra.net/classifieds/8/1876/.html>>

Вж Ерменкова, Магдалена **I 46**

Social sciences (SS). – Bronx (New York) : Wilson Co., 1974- .

<<http://www.hwwilson.com/Databases/humani.htm>>

See Полихронова, Мария **I 29**

Social sciences citation index (SSCI) : An intern. multidisciplinary ind. to the lit. of the soc., behavioral and related sci.: Iss. in parts : Corporate address ind., Source ind., Permuterm sub. ind. / Inst. for sci inform. – Philadelphia (Pa.), 1974- .

<<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>

See Андреева, Кремена **I 25**

Thorn spring-Bulgaria

< <http://bg.bgp.bg/>>;

<<http://www.brandsoftheworld.com/history/2006/08/150436.html>>

Rec.: Иванова, Мариела **I 42**

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

СЪДЪРЖАНИЕ

TABULA GRATULATORUM

**СИСТЕМАТИЗИРАН ХРОНОЛОГИЧНО-АЗБУЧЕН БИБЛИОГРАФСКИ
СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО
НАУЧНО ОБЩЕСТВО7**

ПОСВЕЩЕНИЕ7

Проф. д.ик.н. Стоян Денчев.

**ИНФОРМАЦИЯ. НАУКА. ШКОЛА: ТРИЕДИНСТВО
(Уводни думи на отговорния редактор)33**

**ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКОТО ТВОРЧЕСТВО
НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
ИНЕГОВИТЕ I-IV КОНФЕРЕНЦИИ –
ЗА ТОМ II: ИЗБРАНИ ПУБЛИКАЦИИ
(Вместо предговор от съставителите)36**

**СТРАТИФИКАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА
НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО (СНО)
ПРИ СВУБИТ (2005-2008 г.): Таблица39**

ОБРЪЩЕНИЯ КЪМ СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО	79
Проф. д.ф.н. Мария Младенова ИСТИНАТА ЗА ИНФОРМАЦИОННИТЕ РЕАЛИИ	79
Доц. д-р Севдалина Гълъбова ОБОГАТЯВАНЕ СЪС ЗНАНИЯ	80
Доц. д-р Донка Правдомирова ДОСТОЙНИ БУДИТЕЛИ И ПАЗИТЕЛИ	81
Доц. д-р Кристина Върбанова-Денчева НОВИ ОСНОВАНИЯ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	82
Доц. д-р Иван Иванов ОВЛАДЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ НАУКИ	83
Доц. д-р Свободна Вранчева МЛАДИ КОЛЕГИ	84
I-IV СТУДЕНТСКИ НАУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ	85
ФОРУМИ	85
• Росица Кръстева, Кремена Андреева, Мария Полихронова (IV курс, ред. – спец. ББ)* Историография на създаването на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Втора Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“).	85
206	
• Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова (II курс, ред. – спец. КК)* За живите и безсмъртните (Учебен час по „Методика на научните изследвания“)	94
207	

ПЕРСПЕКТИВИ 97

● **Гергана Трифонова** (IV курс, ред. – спец. ББ)*
Стратификация на научноизследователското творчество на
Студентското научно общество при Специализираното висше
училище по библиотекознание и информационни технологии
(2005-2008 г.) 97
208

●● **Светлозар Стоичков** (I курс, ред. – спец. ИТ)*
Методология за изграждане на системно-структурна картина
на информатизацията у нас: Панорама на електронните сайтове
по широк спектър от областта на информационно-комуникативната
сфера (Емпирично изследване) 103
209

●● **проф. д-р Димитър Христов, гл. ас. Стефка Толева-Стоименова***
Процеси и модели на информизиране 110
210

●● **ас. Пепа Петрова, доц. д-р Владимир Йоцов***
Многоаспектни системи за сигурност и защита на информацията 118
211

●● **ас. Ива Костова***
Сигурност на информацията и учебните материали 126
212

ПРОБЛЕМИ 135

● **Александра Христова, Евелина Христова** (I курс, ред. – спец. ББ)*
Старобългарската азбука и византийското културно влияние:
(Полагане на основите ѝ) 135
213-70

● **Ива Пашева** (I курс, ред. – спец. ББ)
„Азбучна молитва” на Константин Преславски:
Историографски и философско-културологичен дискурс 137
214-72

- **Александра Христова** (I курс, ред. – спец. ББ)*
 Културно-информационна карта на София – столицата на България
 (Един ден от живота на Студентското научно общество при СВУБИТ):
 Около най-старата сграда: Превратности139
215-76

- **Виолета Меродийска** (I курс, ред. – спец. ББ)*
 Културно-информационна карта на София – столицата на България
 (Един ден от живота на Студентското научно общество при СВУБИТ):
 Сердика – Средец – София142
216-77

- **Евелина Христова** (I курс, ред. – спец. ББ)*
 Културно-информационна карта на София – столицата на България
 (Един ден от живота на Студентското научно общество при СВУБИТ):
 София след 1878 г.146
217-78

- **Георги Чончев** (I курс, ред. – спец. ББ)*
 Културно-информационна карта на София – столицата на България
 (Един ден от живота на Студентското научно общество при СВУБИТ):
 Встъпление; Обща ист. скица149
218-80

- **Яна Ангелова** (I курс, зад. – спец. ИБ)
 Информационна картина на природата (Опит за приближаване
 към философско-религиозното пространство
 на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф и
 други мислители на XX-XXI в.)153
219-82

- **Луиза Савчева** (II курс, зад. – спец. ББ)*
 Българските празници, отразени в изданието Българска
 възрожденска книжнина : Аналит. репертоар 1806-1878 :
 Т. 1 / Състав. Маньо Стоянов. – С., 1957.161
220-104

- **Зоя Урманова** (II курс, зад. – спец. ББ)
 Учителят Петър Дънов, или култът към светлината165
221-107

- **Таня Бунева** (II курс, зад. – спец. КИН)*
 Сравнителна характеристика на съвременни български масови
 универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”)
 [: Рец. за списания NN 5, 2007] 168
222-109
- **Цвета Пелтекова** (III курс, ред. – спец. ББ)*
 Фреймова структура на справочно-информационен текст
 (Разделът „Библиография на библиографията”
 от „Пътя към книгите” на Т. Боров)..... 172
223-112
- **Светла Стоянова** (III курс, ред. – спец. ББ)*
 Фреймова структура на текстови фрагмент
 (От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128) 176
224-113
- **Здравка Христова** (III курс, ред. – спец. ББ)*
 Фреймова структура на библиографски фрагмент
 (От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 129-132) 181
225-114
- **Елена Игнатова** (IV курс, ред. – спец. КК)*
 Предпочитани типове художествена литература
 от студентската читателска аудитория
 (Библиотечно-информ. център на СВУБИТ) 184
226-120
- **Стоилка Дешлиева** (IV курс, зад. – спец. ББ)*
 Информационна картина на екологичното образование
 за опазване на околната среда (На базата на електронния
 и систематичния каталог на Народната библиотека
 „Иван Вазов”, гр. Пловдив и Текущата национална библиография
 на България, Серия 1/2001-2004; Серия 5/1997-2004) 187
227-122
- **Цветанка Пиперкова** (IV курс, зад. – спец. ББ)*
 Моделиране на вторичния документален поток на литературата
 по международна икономика (Върху примера на Градска библиотека
 „Стоян Дринов”, гр. Панагюрище) 191
228-123

<p>● Ралица Величкова (IV курс, зад. – спец. ББ)* Обща културологична скица на вторични документи по тема хирургия за информационно подпомагане на студенти (На базата на електронния каталог на книги на Народна библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив)</p>	201
<p>229-125</p>	
<p>● Деяна Стефанова (IV курс, зад. – спец. ББ)* Обща картина на литературата по история за ученици (Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево)</p>	206
<p>230-126</p>	
<p>●● ст. ас. Иглика Гетова-Златева *</p>	
<p>Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България: Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека)</p>	212
<p>231-127</p>	
<p>●● Борис Борисов (III курс, зад. – спец. ИБ)*</p>	
<p>Пътят към знанието [: Есе]</p>	214
<p>232-158</p>	
<p>●● Георги Ланзов (I курс, ред. – спец. ИБ)*</p>	
<p>Историко-културен преглед на техносферата през призмата на фототехниката</p>	218
<p>233-160</p>	
<p>●● Христо Спасов (I курс, зад. – спец. ИБ)</p>	
<p>Видеонаблюдателни охранителни системи. Ролята им в предотвратяване и разкриване на престъпления и охрана на обществения ред (Панорама на типовете места, които следва да бъдат снабдени и оборудвани с видеонаблюдателни устройства)</p>	224
<p>234-161</p>	
<p>●●● Емил Димитров (II курс, зад. – спец. КИН)*</p>	
<p>Информационна картина на музикалната култура на съвременното българско общество</p>	230
<p>235-170</p>	

●●● Албена Димитрова (II курс, зад. – спец. КИН)* Диалогът като комуникация: Профили от гледна точка на подчинения	234
236-176	

РЕЦЕНЗИИ

● Лора Величкова (II курс, ред. – спец. ББ)* Културната антропология като космос на знанието : [Рец. за кн.: Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.]	237
237	

● Ивайло Драганов (II курс, ред. – спец. ББ)* Двадесетият век на България – хронология : [Рец. за кн.: България XX век : Хроника / Състав. Тая Николава, Милен Куманов. – С., 2004.]	243
238	

● Илияна Найденова (II курс, ред. – спец. ББ)* Царските колекции на България – нашият имидж пред Европа : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къосева. – С., 2004.]	248
239	

● Валентина Трифонова (II курс, ред. – спец. ББ)* Ценен справочник, допълващ нашите исторически познания : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къосева. – С., 2004.]	252
240	

● Пламен Лозанов (III курс, ред. – спец. КК)* Концептуална картина на книгознанието в България : (По енцикл. „Българска книга”. – С., 2004.)	258
241	

● Гергана Трифонова (II курс, ред. – спец. ББ)* Интердисциплинарен книговедско-библиотекосведски контекст на енциклопедията „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.]	262
242	

<p>● Севделина Симеонова (II курс, ред. – спец. ББ)* Библиографически контекст на енциклопедия „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] 267</p>	267
243	
<p>● Севдалина Димандиева (II курс, ред. – спец. ББ)* Библиографически контекст на енциклопедия „Българска книга”: [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] 271</p>	271
244	
<p>● Светла Иванова (III курс, ред. – спец. КК)* Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга”: [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] 275</p>	275
245	
<p>● Цвета Пелтекова (II курс, ред. – спец. ББ)* Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект. Представителност в енциклопедия „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] 283</p>	283
246	
<p>● Димитринка Стоименова (II курс, ред. – спец. ББ)* Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] 292</p>	292
247	
<p>● Яна Пашова (II курс, ред. – спец. ББ)* За социологията като инструмент за разбиране на себе си и другите [: Рец. за кн.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology : [Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. – New York : Harper Collins College Publ., 1995.] 300</p>	300
248	
<p>● Огнян Алексиев (I курс, зад. – спец. ИТ)* Романът „Изворът” на Айн Ранд – един вдъхновяващ разказ за цената да бъдеш себе си [: Рец. за кн.: Ранд, Айн. Изворът : Роман. – С. : Изток – Запад, 2006.] 306</p>	306
249-83	

- **Надя Христова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.: Върбанова-Денчева, К.
 Интелектуални комуникации и съвременни технологии :
 Алтернативи пред науч. библ. – С., 2003.]310
250-84

- **Йоана Йончовска** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга
 (V-XVI в.): Към въпроса за красотата на информацията
 [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги
 V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.]312
251-85

- **Людмила Апостолова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.:
 Българите в световните хроники 1912-1925 : Т. 1 /
 Състав. Стоян Райчевски. – С., 2004.]315
252-86

- **Васил Тодоров** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Национален славистичен събор в България [: Рец. за кн.:
 Научни приноси (Език, литература, история) :
 Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф.
 на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре” –
 София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ;
 Състав. Михаил Виденов и др. – С., 2006.]318
253-87

- **Илиана Матеева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.:
 Библиотеки, четене, комуникации :
 Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. :
 Нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г.,
 В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий”.
 Кат. „Библиотекознание и масови комуникации” ;
 Нар. библ. „П. Р. Славейков”. – В. Търново, 2006.]320
254-88

- **Ромина Николова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Нов брой на „Museum” – списанието на Софийския университет [: Рец. за сп.: Museum : Изд. на Музея на СУ „Св. Климент Охридски“ / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – С., 2006, N 5.]324
255-89

- **Златка Заркова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Нов брой на списание „Пламяк” (N 3/4 за 2007 г.):
 Интердисциплинарна панорама326
256-90

- **Евдокия Латовска** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Справочно-информационно издание на Българската академия на науките [: Рец. за кн.: Справочник 2006 : БАН. – С., 2006.]329
257-91

- **Даниела Генадиева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Вторичнодокументална картина на „Публикации на Института за литература 2005 г.” [: Рец. за бюл.: Публикации на Института за литература за 2005 г. : Библиогр. бюл. / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2006.]331
258-92

- **Антоанета Градева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Вторичнодокументална картина на публикациите на Института за литература [: Рец. за бюл.: Публикации на Института за литература : Библиогр. бюл. : Т. 1- / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2000- .]333
259-93

- **Антония Козарева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – С., 2006.]336
260-94

- **Силвия Иванова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за бюл.: България
 в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – С., 2004.]338
261-95

- **Елена Минева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Булгаристика (Bulgarica) [: Рец. за бюл.: Булгаристика = Bulgarica :
 Информ. бюлетин / Центр. библиот. БАН, Съвет за чуждестр. булгаристика. –
 С., 2006.]341
262-96

- **Росен Петров** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Здравеопазването в България 1944-1952 г.
 [: Рец. за кн.: Константинов, Никола. ... – С., 2006.]344
263-97

- **Петя Богданова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Обещание към българския читател за незабравими търсения чрез
 „кораба на светлината” [: Рец. за кн.: Каталог 2003-2007 /
 Изд. „З. Стоянов”. – С., 2005. – 128 с. : с репрод.]347
264-98

- **Стеля Пантева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Управление на информационните ресурси на историческия музей
 [: Рец. за кн.: Иванов, Д. ... – С., 2006.]350
265-99

- **Цветана Георгиева** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Регионален исторически музей, град Враца. Каталог [: Рец. за кн.: ... /
 Състав. Георги Ганецовски и др. ;
 Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.]353
266-100

- **Нора Костадинова** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Картография на новите информационни технологии [: Рец. за кн.:
 Нови информационни технологии в образователния процес :
 Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще
 по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен
 в Долна баня на 31 март - 1 април 2006 г. – С., 2006.]355
267-101

- **Диляна Гнафакис** (II курс, ред. – спец. ББ)
 Съвременна диалогична концепция за културно-информационната феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – С., 2006.]358
268-102

- **Гергана Баренска** (II курс, ред. – спец. ББ)*
 Икономически и политически справочник на град Враца [: Рец. за кн.: Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.]362
269-103

- **Радка Ангелова** (II курс, зад. – спец. ББ)*
 Пътеводител на Алма Матер [: Рец. за кн.: [Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски“: Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – С., 2006.]364
270-106

- **Анна Вучкова** (I курс, зад. – спец. ИТ)*
 Ценно издание по операционни системи [: Рец. за кн.: Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, Windows : Учебник. – С., 2006.]367
271-157

- **Марчела Младенова** (II курс, зад. – спец. КИН)
 Първо музикално изследване на явлението попфолк [: Рец. за кн.: Димов, Венцислав. Етнопопбумът : Изслед. – С., 2001.]369
272-171

- **Владислав Иванов** (II курс, зад. – спец. КИН)*
 Нова книга за съкровищата на българските ханове [: Рец. за кн.: Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингв.-историогр. изслед.] – С., 2005.]371
273-173

- Ива Корчева** (II курс, зад. – спец. КИН)*
 За камъните, по които стъпваме (Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информационния център на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии) [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. Ulpia Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизантийски град : [Моногр.] : Т. 1. – С., 1998.]374
274-174
- Станислав Ангелов** (II курс, зад. – спец. КИН)*
 Историко-културно изследване на църквите „Св. София” и „Св. Георги” (По монографията на проф. Богдан Филев) [: Рец. за кн.: Филев, Богдан. Софийската църква „Света София”. Софийската църква „Свети Георги”. – С., 2004.]377
275-175
- Поля Йотова** (III курс, ред. – спец. КИН)*
 Принос върху култовата архитектура и изкуство в Североизточна България [: Рец. за кн.: Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – С., 2006.]384
276-179
- Ива Конярска** (III курс, ред. – спец. КИН)*
 „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – В. Търново, 2006.]389
277-180
- Илияна Найденова** (IV курс, ред. – спец. ББ)*
 Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНБ) : Vol. 1- . – The Hague, 1973- .]392
278-192
- Лора Петрова** (II курс, ред. – спец. ББ)
 Принос за комуникациите в библиотеката [: Рец. за кн.: Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – С., 2006.]396
279-194

●●● **Събина Ефтимова** (III курс, зад. – спец. КИН)*

Масовата комуникация – архитект на човешкия свят : Нов труд –
компендиум по медийна психология с насоченост на справочно издание :
[Рец. за кн.: Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите :
Въвед. в медийната психология. – С., 2004.]398
280

●●● **Илиян Сюлемезов** (III курс, зад. – спец. КИН)*

Съществен труд за история на българската цивилизация :
[Рец. за кн.: Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] /
А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.]402
281

●●● **Ива Конярска** (III курс, зад. – спец. КИН)*

Първо комплексно историко-културно изследване :
[Рец. за кн.: Долината на розите и тракийските владетели =
The Valley of Roses and Thracian Rulers : Албум /
Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ;
Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ;
Състав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.]405
282

●●● **Билияна Панайотова** (III курс, зад. – спец. КИН)*

Ново изследване на древния град – албум за стария Несебър :
[Рец. за кн.: Старият Несебър : Албум / Община Несебър ;
Ист. музей – Несебър ; Текст Жана Чимбулева,
Димитър Съсилов ; Състав. Димо Кожухаров,
Валентин Минев ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.]408
283

●●● **Теодора Витанова** (III курс, зад. – спец. КИН)*

Картографиране на историко-археологически обект –
нов подход в представянето на резервата „Сборяново” :
[Рец. за кн.: Сборяново = Sboryanovo : Ист.-археол. Резервати
= Historical and Archeological reservation : [Картография] /
Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав.
Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ;
Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. на 20-год.
от разкриването на Свещарската царска гробница.]410
284

●●● Камелия Везирова (III курс, зад. – спец. КИН)*	
Съвременна научна конференция за модерния музей :	
[Рец. за кн.: Модерният музей – модели за адаптация :	
Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф.,	
посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово,	
Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ;	
Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ;	
Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ;	
Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. –	
В. Търново, 2004.]	412
285	

●●● Цветелина Цветкова (III курс, зад. – спец. КИН)*	
Нов съществен принос по народния календар :	
[Рец. за кн.: Български традиционен календар :	
Ил. енцикл. / БАН. Центр. библи. на БАН и др. ;	
Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. –	
Пловдив, 2004.]	415
286	

●●● Вили Божилова (III курс, зад. – спец. ББ)*	
Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” :	
Информационна карта на нестинарството като отразена	
в историографията културна трансмисия : [Рец. за премиерата	
на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния	
науч.-докум. филм на СВУБИТ / Идея, концепция, продуцент:	
проф. Стоян Денчев ; Режисьор и сценарист: Александра Куманова.	
Представяне на продукта у нас и зад граница]	418
287	

ДИПЛОМНИ РАБОТИ 423

● Паулина Владимирова (IV курс, зад. – спец. ББ)*	
Многоаспектна информационна картина	
на Народен театър „Иван Вазов“	
(На основата на фонда от неговите плакати):	
Дипломна работа / Науч. ръководител:	
проф. д.п.н. Александра Куманова;	
Рец.: проф. д.ик.н. Стоян Денчев	423
288	

АВТОБИБЛИОГРАФСКИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ	465
<ul style="list-style-type: none"> ● Александър Александров (IV курс, ред. – спец. ББ)* Александър Александров : Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Науч. ръководител: проф. д.п.н. Александра Куманова; Рец.: ст.н.с. д-р Никола Казански 	465
289	
ИНТЕРАКЦИИ	491
„БЯЛА СВЕТЛИНА” (LUX ALBA)	491
ПОСВЕЩЕНИЕ	492
СВЯТОТО КИРИЛО-МЕТОДИЕВО ДЕЛО: ПРОВИДЧЕСТВО НА XXI ВЕК (Философска и информационна картина на познанието и обществото)	493
„В НАЧАЛО БЕШЕ СЛОВОТО” (НОМО LEGENS)	503
„ДА СЕ НАРЕЧЕШ БОЛГАРИН” (НОМО SCRIBENS)	521
ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ	543
ПОКАЗАЛЕЦ НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ КНИГИ И ИЗСЛЕДВАНИТЕ ИНСТИТУЦИИ	581
ПОКАЗАЛЕЦ НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ	593
СЪДЪРЖАНИЕ	601
СОДЕРЖАНИЕ	617
CONTENTS	633

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

СОДЕРЖАНИЕ

TABULA GRATULATORUM СИСТЕМАТИЗИРОВАННЫЙ ХРОНОЛОГИЧЕСКО-АЛФАВИТНЫЙ БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СПИСОК ПУБЛИКАЦИЙ ЧЛЕНОВ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА	7
ПОСВЯЩЕНИЕ	7
Проф. докт. экон. наук Стоян Денчев ИНФОРМАЦИЯ. НАУКА. ШКОЛА: ТРИЕДИНСТВО (Вводные слова ответственного редактора)	33
О НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОМ ТВОРЧЕСТВЕ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА, ЕГО I-IV КОНФЕРЕНЦИЯХ И О II-ом ТОМЕ ИЗБРАННЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (Вместо предисловия от составителей)	36
СТРАТИФИКАЦИЯ ИССЛЕДОВАНИЙ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА (СНО) СВУБИТ (2005-2008 г.): Таблица	39

ОБРАЩЕНИЯ К СТУДЕНЧЕСКОМУ НАУЧНОМУ ОБЩЕСТВУ	79
Проф. д.ф.н. Мария Младенова ИСТИНА ОБ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕАЛИЯХ	79
Доц. д-р Севдалина Гылыбова ОБОГАЩЕНИЕ ЗНАНИЯМИ	80
Доц. д-р Донка Правдомирова ДОСТОЙНЫЕ БУДИТЬ И СОХРАНЯТЬ	81
Доц. д-р Кристина Вырбанова-Денчева НОВЫЕ ОСНОВАНИЯ ДЛЯ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ	82
Доц. д-р Иван Иванов УСВОЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ НАУК	83
Доц. д-р Свободна Вранчева МОЛОДЫЕ КОЛЛЕГИ	84
IV СТУДЕНЧЕСКИЕ НАУЧНЫЕ КОНФЕРЕНЦИИ	85
ФОРУМЫ	85
• Росица Крыстева, Кремена Андреева, Мария Полихронова (IV курс, очн. – спец. ББ)* Историография создания Студенческого научного общества Государственного института библиотековедения и информационных технологий (Вторая Студенческая научная конференция и выставка „Информационное многообразие мира“).	85
206	
• Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова (II курс, очн. – спец. КК)* О живых и бессмертных (Учебный час по „Методике научных исследований“)	94
207	

ПЕРСПЕКТИВЫ97

● **Гергана Трифонова** (IV курс, очн. – спец. ББ)*
Стратификация научно-исследовательского творчества
Студенческого научного общества Государственного
института библиотековедения и информационных
технологий (2005-2008 г.)97
208

●● **Светлозар Стоичков** (I курс, очн. – спец. ИТ)*
Методология составления системно-структурной картины
информатизации у нас: Панорама электронных сайтов
широкого спектра в информационно-коммуникативной
сфере (Эмпирическое исследование)103
209

●● **проф. д-р Димитр Христов, гл. ас. Стефка Толева-Стоименова ***
Процессы и модели информирования110
210

●● **ас. Пена Петрова, доц. д-р Владимир Йоцов ***
Многоаспектные системы безопасности и защиты информации118
211

●● **ас. Ива Костова ***
Надежность информации и учебных материалов126
212

ПРОБЛЕМЫ135

● **Александра Христова, Евелина Христова**
(I курс, очн. – спец. ББ)*
Древнеболгарский алфавит и византийское культурное влияние:
(Прокладывание основ)135
213-70

● **Ива Пашева** (I курс, очн. – спец. ББ)
„Азбучная молитва” Константина Преславского:
Историогр. и философско-культурол. дискурс137
214-72

- **Александра Христова** (I курс, очн. – спец. ББ)*
 Культурно-информационная карта Софии – столицы Болгарии
 (Один день из жизни Студенческого научного общества СВУБИТ):
 Возле старейшего здания: Превратности139
215-76
- **Виолета Меродийска** (I курс, очн. – спец. ББ)*
 Культурно-информационная карта Софии – столицы Болгарии
 (Один день из жизни Студенческого научного общества СВУБИТ):
 Сердика – Средец – София142
216-77
- **Евелина Христова** (I курс, очн. – спец. ББ)*
 Культурно-информационная карта Софии – столицы Болгарии
 (Один день из жизни Студенческого научного общества СВУБИТ):
 София после 1878 г.146
217-78
- **Георги Чончев** (I курс, очн. – спец. ББ)*
 Культурно-информационная карта Софии – столицы Болгарии
 (Один день из жизни Студенческого научного общества СВУБИТ):
 Вступление; София: Общий ист. эскиз149
218-80
- **Яна Ангелова** (I курс, заочн. – спец. ИБ)
 Информационная картина природы
 (Опыт приближения
 к философско-религиозному пространству
 Петра Дынова, Вивиан Кроули,
 Сильвер Рейван Ульф и других мыслителей XX-XXI вв.)153
219-82
- **Луиза Савчева** (II курс, заочн. – спец. ББ)*
 Болгарские праздники, отраженные в издании
 „Болгарская возрожденческая книжнина” :
 Аналит. репертуар 1806–1878 : Т. 1 / Состав. Маньо Стоянов. –
 С., 1957.161
220-104
- **Зоя Урманова** (II курс, заочн. – спец. ББ)
 Учитель Петр Дынов, или культ к свету165
221-107

- **Таня Бунева** (II курс, заочн. – спец. КИН)*
 Сравнительная характеристика современных болгарских массовых универсальных периодических изданий (журн. „Блеск” и журн. „Story”) [: Рец. на журн. NN 5, 2007.]168
222-109

- **Цвета Пелтекова** (III курс, очн. – спец. ББ)*
 Фреймовая структура справочно-информационного текста (Часть „Библиография библиографии” из „Пути к книгам” Т. Борова)172
223-112

- **Светла Стоянова** (III курс, очн. – спец. ББ)*
 Фреймовая структура текстового фрагмента (Из „Пути к книгам” Т. Борова, с. 125-128)176
224-113

- **Здравка Христова** (III курс, очн. – спец. ББ)*
 Фреймовая структура библиографического фрагмента (Из „Пути к книгам” Т. Борова, с. 129-132)181
225-114

- **Елена Игнатова** (IV курс, очн. – спец. КК)*
 Предпочитанные типы художественной литературы студентами читательской аудитории (Библиотечно-информ. центр Государственного института библиотековедения и информационных технологий)184
226-120

- **Стоилка Дешлиева** (IV курс, заочн. – спец. ББ)*
 Информационная картина экологического образования для сохранения окружающей среды (На базе электронного и систематического каталога Народной библиотеки им. Ивана Вазова, г. Пловдива и Текущей национальной библиографии Болгарии, Серии 1/2001-2004; Серии 5/ 1997-2004)187
227-122

- **Цветанка Пиперкова** (IV курс, заочн. – спец. ББ)*
 Моделирование вторичного документального потока литературы по международной экономике (На примере Городской библиотеки им. Стояна Дринова, г. Панагюрище)191
228-123

<p>● Ралица Величкова (IV курс, заочн. – спец. ББ)* Общая культурологическая картина вторичных документов по теме „хирургия” для информационного обеспечения студентов (На базе электронного каталога книг Народной библиотеки им. Ивана Вазова, г. Пловдива)</p>	201
<p>229-125</p>	
<p>● Деяна Стефанова (IV курс, заочн. – спец. ББ)* Общая картина литературы по истории для школьников (На примере Школьной библиотеки „Сознание” – деревня Синитево)</p>	206
<p>230-126</p>	
<p>●● ст. ас. Иглика Гетова-Златева* Электронные сайты фирм информатизации в Болгарии: К проблеме создания их электронного реестра (электронной библиотеки)</p>	212
<p>231-127</p>	
<p>●● Борис Борисов (III курс, заочн. – спец. ИБ)* Путь к знанию[: Эссе]</p>	214
<p>232-158</p>	
<p>●● Георги Ланзов (I курс, очн. – спец. ИБ)* Историко-культурный взгляд на техносферу через призму фототехники</p>	218
<p>233-160</p>	
<p>●● Христо Спасов (I курс, заочн. – спец. ИБ) Видеонаблюдательные охранительные системы. Их роль в превенции и раскрытии преступлений и охране общественного порядка (Панорама типовых мест, которые должны быть оснащены и оборудованы видеонаблюдательными устройствами)</p>	224
<p>234-161</p>	
<p>●●● Емил Димитров (II курс, заочн. – спец. КИН)* Информационная картина музыкальной культуры современного болгарского общества</p>	230
<p>235-170</p>	

●●● Албена Димитрова (II курс, заочн. – спец. КИН)* Диалог как коммуникация: Профили с точки зрения подчиненного 236-176	234
---	-----

РЕЦЕНЗИИ237

● Лора Величкова (II курс, очн. – спец. ББ)* Культурная антропология как космос знания : [Рец. на кн.: Культурная антропология : Как понимать себя и других : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.] 237	237
---	-----

● Ивайло Драганов (II курс, очн. – спец. ББ)* Двадцатый век Болгарии – хронология : [Рец. на кн.: Болгария XX век : Хроника / Состав. Таня Николова, Милен Куманов. – С., 2004.] 238	243
--	-----

● Илияна Найденова (II курс, очн. – спец. ББ)* Царские коллекции Болгарии – наша визитная карточка в Европе : [Рец. на кн.: Царские коллекции в болгарских музеях, архивах и библиотеках / Состав. Цветана Кесева. – С., 2004.] 239	248
--	-----

● Валентина Трифонова (II курс, очн. – спец. ББ)* Ценный справочник, расширяющий наши исторические знания : [Рец. на кн.: Царские коллекции в болгарских музеях, архивах и библиотеках / Состав. Цветана Кесева. – С., 2004.] 240	252
--	-----

● Пламен Лозанов (III курс, очн. – спец. КК)* Концептуальная картина книговедения в Болгарии (На материале энцикл. „Болгарская книга”. – С., 2004.) 241	258
---	-----

● Гергана Трифонова (II курс, очн. – спец. ББ)* Междисциплинарный книго-библиотековедческий контекст энциклопедии „Болгарская книга” : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. / Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 242	262
--	-----

- **Севделина Симеонова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Библиографический контекст энциклопедии „Болгарская книга”
 : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. /
 Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 267
243
- **Севдалина Димандиева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Библиографический контекст энциклопедии „Болгарская книга”
 : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. /
 Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 271
244
- **Светла Иванова** (III курс, очн. – спец. КК)*
 Обзорные издательские формы в энциклопедии „Болгарская книга”
 : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. /
 Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 275
245
- **Цвета Пелтекова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Personalia в гуманитарных науках, касающихся книговедения.
 Представительность в энциклопедии „Болгарская книга”
 : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. /
 Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 283
246
- **Димитринка Стоименова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Визуальные пространства в энциклопедии „Болгарская книга”
 : [Рец. на кн.: Болгарская книга : Энцикл. /
 Состав. Ани Гергова. – С., 2004.] 292
247
- **Яна Пашова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 О социологии как об инструменте понимания себя и других
 [: Рец. на кн.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology :
 [Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. – New York :
 Harper Collins College Publ., 1995.] 300
248
- **Огнян Алексиев** (I курс, заочн. – спец. ИТ)*
 Роман „Источник” Айн Ранд – вдохновляющий рассказ
 о цене быть самим собою
 [: Рец. на кн.: Ранд, Айн. Источник :
 Роман. – С., 2006.] 306
249-83

- **Надя Христова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Технологии – инновационный комплекс в информационном пространстве [; Рец. на кн.: Вырбанова-Денчева, К.
 Интеллектуальные коммуникации и современные технологии :
 Альтернативы перед науч. библ. – С., 2003.]310
250-84
- **Йоана Йончовска** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Энциклопедия по искусству западноевропейской рукописной книги
 (V-XVI вв.): К вопросу о красоте информации [; Рец. на кн.:
 Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв. :
 Ил. энцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.]312
251-85
- **Людмила Апостолова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Болгары в мировых хрониках 1912-1925 гг. [; Рец. на кн.:
 Болгары в мировых хрониках 1912-1925 : Т. 1 / Состав.
 Стоян Райчевски. – С., 2004.]315
252-86
- **Васил Тодоров** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Национальный славистичный собор в Болгарии
 [; Рец. на кн.: Научный вклад (Язык, литература, история) :
 Докл. и науч. сообщ. на I науч. конф. по теме
 „Славянский мир – вчера, сегодня и завтра”, София,
 14-15 апреля 2006 г. / Слав. д-во в Болгарии ;
 Состав. Михаил Виденов и др. – С., 2006.]318
253-87
- **Илиана Матеева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Феноменология библиотек [; Рец. на кн.: Библиотеки, чтение,
 коммуникации : Совр. аспекты ист. темы в болг. кн. :
 Нац. науч. конф., 22-23 ноября 2005 г., В. Тырново /
 Великотырн. унив. им. Св. Св. Кирилла и Мефодия.
 Каф. „Библиотекведение и массовые коммуникации” ;
 Нар. библ. им. П. Р. Славейкова. – В. Тырново, 2006.]320
254-88
- **Ромина Николова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Новый номер журнала Софийского университета „Museum”
 [; Рец. на кн.: „Museum” : Изд. Музея СУ им.
 Св. Климента Охридского / Авт. и состав. Цвета Тодорова ;
 Компьютер. дизайн Мирослав Богданов. –
 С., 2006, N 5.]324
255-89

- **Златка Заркова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Новый номер журнала „Пламя” (N 3/4 за 2007 г.):
 Интердисциплинарная панорама326
256-90
- **Евдокия Латовска** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Справочно-информационное издание Болгарской академии наук
 [: Рец. на кн.: Справочник 2006 / Болг. акад. наук. – С., 2006.]329
257-91
- **Даниела Геннадиева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Вторично-документальная картина „Публикаций Института
 литературы 2005 г.” [: Рец. на бюл.: ... : Библиогр. бюллетень /
 Состав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вылчева. –
 С., 2006.]331
258-92
- **Антоанета Градева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Вторично-документальная картина публикаций Института
 литературы [: Рец. на бюл.: Публикации Института литературы /
 Состав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вылчева. –
 Т. 1- . – С., 2000- .]333
259-93
- **Антония Козарева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Вторично-документальная картина русской эмиграции в Болгарии :
 1878-2006 [: Рец. на кн.: Русская эмиграция в Болгарии 1878-2006 :
 Библиогр. указ. / Состав. Елха Денева, Сергей Рожков ;
 Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. –
 С., 2006.]336
260-94
- **Силвия Иванова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Болгария в иностранной литературе (Булгарика) [: Рец. на бюл.:
 Болгария в иностранной литературе (Булгарика) 2001 :
 Год. указ. – С., 2004.]338
261-95
- **Елена Минева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Болгаристика (Vulgarica) [: Рец. на бюл.: Болгаристика = Vulgarica :
 Информ. бюллетень / Центр. библи. БАН,
 Совет для иностранной болгаристики. – С., 2006.]341
262-96

- **Росен Петров** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Здравеохранение в Болгарии 1944-1952 г.
 [: Рец. на кн.: Константинов, Никола. – С., 2006.]344
263-97
- **Петя Богданова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Обещание к болгарским читателям о незабвенных поисках
 „кораблем света” [: Рец. на кн.: Каталог 2003-2007 /
 Изд. им. З. Стоянова. – С., 2005. – 128 с. : с репрод.]347
264-98
- **Стела Пантева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Управление информационных ресурсов исторического музея
 [: Рец. на кн.: Иванов, Д. ... – С., 2006.]350
265-99
- **Цветана Георгиева** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Региональный исторический музей, город Враца. Каталог
 [: Рец. на кн.: ... / Состав. Георги Ганецовски и др. ;
 Предисл. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.]353
266-100
- **Нора Костадинова** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Картография новых информационных технологий
 [: Рец. на кн.: Новые информационные технологии
 в образовательном процессе :
 Сб. науч. докл. и сообщ. Гос. инст. библиотековедения
 и информ. технол. : Науч. семинар, провед. в Дольной бане
 31 марта – 1 апреля 2006 г. – С., 2006.]355
267-101
- **Диляна Гнафакис** (II курс, очн. – спец. ББ)
 Современная диалогическая концепция
 культурно-информационной феноменологии библиотек
 [: Рец. на кн.: Горман, Майкал. Наши непреходящие ценности :
 Библиотеки в XXI веке. – С., 2006.]358
268-102
- **Гергана Баренска** (II курс, очн. – спец. ББ)*
 Экономический и политический справочник города Враца
 [: Рец. на кн.: Райкински, Иван. Враца между двумя
 мировыми войнами : Экон. и полит. жизнь /
 Изв. музеев в Северозападной Болгарии. – Враца, 2007.]362
269-103

- **Радка Ангелова** (II курс, заочн. – спец. ББ)*
 Путеводитель Алма Матер [: Рец. на кн.: [Тодорова, Цвета.]
 Музей Софийского университета им. Св. Климента Охридского :
 Путеводитель. – С., 2006.]364
270-106
- **Анна Вучкова** (I курс, заочн. – спец. ИТ)*
 Ценное издание по операционным системам
 [: Рец. на кн.: Иванов, Иван и др. Операционные системы :
 Ч. 3 : UNIX, LINUX, Windows : Учебник. – С., 2006.]367
271-157
- **Марчела Младенова** (II курс, заочн. – спец. КИН)
 Первое музыкальное исследование явления попфолка
 [: Рец. на кн.: Димов, Венцислав. Этнопопбум : Исслед. –
 С., 2001.]369
272-171
- **Владислав Иванов** (II курс, заочн. – спец. КИН)*
 Новая книга о сокровищах болгарских ханов
 [: Рец. на кн.: Добрев, Иван К. Золотое сокровище
 болгарских ханов от Атилы до Симеона
 [: Лингвистико-историогр. исслед.]. – С., 2005.]371
273-173
- **Ива Корчева** (II курс, заочн. – спец. КИН)*
 О камнях, по которым ступаем (Ценное новое издание,
 поступившее в Библиотечно-информационный центр
 Государственного института библиотековедения
 и информационных технологий) [: Рец. на кн.: Иванов,
 Теофил и др. Ulpia Oescus = Улпия Эскус :
 Римский и ранневизантийский город : [Моногр.] :
 Т. 1. – С., 1998.]374
274-174
- **Станислав Ангелов** (II курс, заочн. – спец. КИН)*
 Историко-культурное исследование церквей им. Св. Софии
 и Св. Георгия (По монографии проф. Богдана Филова)
 [: Рец. на кн.: Филов, Богдан. Софийская церковь
 им Святой Софии. Софийская церковь им. Святого Георгия. –
 С., 2004.]377
275-175

●●● **Поля Йотова** (III курс, очн. – спец. КИН)*
 Вклад в культовую архитектуру и искусство
 Северо-восточной Болгарии
 [: Рец. на кн.: Культовая архитектура и искусство
 в Северо-восточной Болгарии (XV-XX вв.). – С., 2006.]384
276-179

●●● **Ива Конярска** (III курс, очн. – спец. КИН)*
 „...Вечен спомен за християните” [: Рец. на кн.: Биелски, Миечислав.
 Владислав III Варненчик на Балканах (1443-1444) /
 Пер. с поль. яз. от рукоп. Ина Михайлова. – В. Тырново, 2006.]389
277-180

●●● **Илияна Найденова** (IV курс, очн. – спец. ББ)*
 Уникальное издание международной ретроспективной библиографии
 [: Рец. на кн.: Annual bibliography of the history of the printed book
 and libraries (АВНБ) : Vol. 1. – The Hague, 1973- .]392
278-192

●●● **Лора Петрова** (II курс, очн. – спец. ББ)
 Вклад в проблему коммуникации в библиотеках
 [: Рец. на кн.: Кишиловска, Малгожата. Коммуникации в библиотеке :
 [Моногр.] / Пер. с поль. яз. – С., 2006.]396
279-194

●●● **Сыбина Эфтимова** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Массовая коммуникация – архитектор мира людей :
 Новая работа – компендиум по медийной психологии
 с установкой на справочное издание :
 [Рец. на кн.: Стойцова, Толя. Лицом к лицу с медиями :
 Введ. в медийную психологию. – С., 2004.]398
280

●●● **Илиян Сюлемезов** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Фундаментальная работа по истории болгарской цивилизации :
 [Рец. на кн.: Болгарская цивилизация : [Систематиз. хронол. энцикл.] /
 А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. Ал. Фола. – С., 2005.]402
281

- **Ива Конярска** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Первое комплексное историко-культурное исследование :
 [Рец. на кн.: Долина роз и фракийские владетели =
 The Valley of Roses and Thracian Rulers : Альбом/
 Община Казанлык, Ист. музей „Искра” – Казанлык ;
 Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ;
 Состав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.]405
 282

- **Биляна Панайотова** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Новое исследование древнего города – альбом старинного Несебра :
 [Рец. на кн.: Старинный Несебр : Альбом / Община Несебр ;
 Ист. музей – Несебр ; Текст Жана Чимбулева,
 Димитр Сысилов ; Состав. Димо Кожухаров,
 Валентин Минев ; Худ. Ал. Гешев. – Пловдив, 2004.]408
 283

- **Теодора Витанова** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Картографирование историко-археологического объекта –
 новый способ в презентации резервата „Сборяново” :
 [Рец. на кн.: Сборяново = Sboyanovo : Ист.-археол. резерваты
 = Historical and Archeological Reservation : [Картография] /
 Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Состав.
 Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ;
 Пер. Нелли Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. 20-летию
 обнаружения царской гробницы в Свещары.]410
 284

- **Камелия Везирова** (III курс, заочн. – спец. КИН)*
 Современная научная конференция о современном музее :
 [Рец. на кн.: Модерный музей – модели для адаптирования :
 Докл. и науч. сообщения Нац. науч. конф.,
 посв. 120-летию музейного дела в Габрове,
 Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во культуры ;
 Нац. ц-р музеев, галереи и изобраз. искусства ;
 Ист. музей – Габрово ; Состав. Красимира Чолакова ;
 Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Тырновски. –
 В. Тырново, 2004.]412
 285

●●● Цветелина Цветкова (III курс, заочн. – спец. КИН)*	
Новый существенный вклад о народном календаре : [Рец. на кн.: Болгарский традиционный календарь : Ил. енцикл. / БАН. Центр. библ. БАН и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.]	415
286	

●●● Вили Божилова (III курс, заочн. – спец. ББ)*	
Научно-документальный фильм СВУБИТ „Ритм времени” : Информационная карта нестинарства – культурная трансмиссия отраженная в историографии : [Рец. на премьеру одноименного науч.-докум. филма СВУБИТ, состоявшейся 28.09.2007 г. в селе Былгари – Странджа / Идея, концепция, продюцент: проф. Стоян Денчев ; Режиссер и сценарист: Александра Куманова. Презентация продукта у нас и зарубежом]	418
287	

ДИПЛОМНЫЕ РАБОТЫ.....423

● Паулина Владимирова (IV курс, заочн. – спец. ББ)*	
Многоаспектная информационная картина Народного театра им. Ивана Вазова (На материале собрания его плакатов): Дипломная работа / Науч. руководитель: проф. д.п.н. Александра Куманова; Рец.: проф. докт. экон. наук Стоян Денчев	423
288	

АВТОБИБЛИОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ465

● Александр Александров (IV курс, очн. – спец. ББ)*	
Александр Александров : Авторский алфавитный каталог художественных полотен / Науч. руководитель: проф. д.п.н. Александра Куманова; Рец.: ст.н.с. д-р Никола Казанский	465
289	

ИНТЕРАКЦИИ	491
„БЕЛЫЙ СВЕТ” (LUX ALBA)	491
ПОСВЯЩЕНИЕ	492
СВЯТОЕ КИРИЛЛО-МЕФОДИЕВСКОЕ ДЕЛО: ПРОВИДЕНИЕ XXI ВЕКА (Философская и информационная картина познания и общества)	493
„В НАЧАЛЕ БЫЛО СЛОВО” (НОМО LEGENS)	503
„НАЗВАТЬ СЕБЯ БОЛГАРИНОМ” (НОМО SCRIBENS)	521
ИМЕННОЙ ИНДЕКС	543
ИНДЕКС РЕЦЕНЗИРОВАННЫХ КНИГ И ОБСЛЕДОВАННЫХ ИНСТИТУЦИЙ	581
ИНДЕКС ОБСЛЕДОВАННЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ САЙТОВ	593
СЪДЪРЖАНИЕ	601
СОДЕРЖАНИЕ	617
CONTENTS	633

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том II, 2008. I-IV Студентски научни конференции: Избрани публикации

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume II, 2008. I-IV Students Scientific Conferences: Selected publications

CONTENTS

TABULA GRATULATORUM SYSTEMATIZED CHRONOLOGICAL, ALPHABETICAL AND BIBLIOGRAPHICAL LIST OF PUBLICATIONS OF MEMBERS OF STUDENTS' SCIENTIFIC SOCIETY	7
DEDICATION	7
Prof. Dsc. Stoyan Denchev INFORMATION, SCIENCE, SCHOOL: TRIUNITY (Introduction of the Editor-in-Chief)	33
ABOUT THE SCIENTIFIC AND RESEARCH WORK OF THE STUDENTS' SCIENTIFIC SOCIETY AND ITS I-IV CONFERENCES – ABOUT VOLUME II: SELECTED PUBLICATIONS (Instead of preface by the Compilers)	36
STRATIFICATION OF RESEARCHES OF THE STUDENTS' SCIENTIFIC SOCIETY (SSS) AT SULTIT (2005-2008): TABLE	39

ADDRESSES TO THE STUDENTS' SCIENTIFIC SOCIETY.....79

Prof. Dsc. Mariya Mladenova
THE TRUTH ABOUT INFORMATION REALITIE.....79

Assoc. Prof. Dr. Sevdalina Galabova
ENRICHMENT WITH KNOWLEDGE.....80

Assoc. Prof. Dr. Donka Pravdomirova
HONOURABLE ENLIGHTENERS AND GUARDIANS.....81

Assoc. Prof. Dr. Kristina Varbanova-Dencheva
NEW GROUNDS FOR SCIENTIFIC RESEARCHES.....82

Assoc. Prof. Dr. Ivan Ivanov
INFORMATION SCIENCES MASTERING.....83

Assoc. Prof. Dr. Svobodna Vrancheva
YOUNG COLLEAGUES.....84

I-IV STUDENTS SCIENTIFIC CONFERENCES.....85

FORUMS.....85

• **Rositsa Krasteva, Kremena Andreeva, Mariya Polihronova**
(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
Historiography of the Establishing of the Students' Scientific Society
at SULSIT (Second Students' Scientific Conference and Exhibition
„Information Diversity of the World”).....85
206

• **Ralitsa Angelova, Kristina Peshina, Lidiya Dukova***
(2nd year full-time student in Book Knowledge and Book Distribution)
About the Living and the Immortals
(An Academic Class in Methodology of the Scientific Researches).....94
207

PROSPECTS.....97

• Gergana Trifonova

(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

Stratification of the Research Works of the Students' Scientific Society at SULLSIT (2005-2008).....97

208

•• Svetlozar Stoichkov

(1st year part-time student in Information Technologies)

Methodology of Setting up a Systematic and Structural Picture of Informatization in Bulgaria: Panorama of the Electronic Sites on Wide Range in the Field of Information and Communicative Sphere (Empirical Research).....103

209

•• Prof. Dr. Dimitar Hristozov, Chief Assist. Stefka Toleva-Stoimenova*

Informing Processes and Patterns.....110

210

•• Assist. Prof. Pepa Petrova, Assoc. Prof. Dr. Vladimir Yotsov

Multi-Aspect Systems of Information Security and Protection.....118

211

•• Assist. Prof. Iva Kostova

Information Security and Teaching Materials.....126

212

PROBLEMS.....135

• Alexandra Christova, Evelina Christova

(1st year full-time students in Library Studies and Bibliography)*

Old Bulgarian Alphabet and the Byzantine Cultural Influence: (Laying of Its Foundations)135

213-70

• Iva Pasheva

(1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)

„Azbuchna Molitva” (Alphabet Prayer) by Konstantin Preslavski: Historiogr. and Philosophical-Culturological Discourse137

214-72

• **Alexandra Christova**

(1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Cultural and Information Map of Sofia – the Capital of Bulgaria
(One Day in the Life of the Student Scientific Society at SULTSIT /
State University of Library Studies and Information Technologies):
Around the Oldest Building: Vicissitudes139
215-76

• **Violeta Merodiiska**

(1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Cultural and Information Map of Sofia – the Capital of Bulgaria
(One Day in the Life of the Student Scientific Society at SULTSIT /
State University of Library Studies and Information Technologies):
Serdika – Sredetz – Sofia142
216-77

• **Evelina Christova**

(1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Cultural and Information Map of Sofia – the Capital of Bulgaria
(One Day in the Life of the Student Scientific Society at SULTSIT /
State University of Library Studies and Information Technologies):
Sofia after 1878.146
217-78

• **Georgi Chonchev**

(1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Cultural and Information Map of Sofia – the Capital of Bulgaria
(One Day in the Life of the Student Scientific Society at SULTSIT /
State University of Library Studies and Information Technologies):
Introduction; General Historical Map149
218-80

• **Yana Angelova**

(1st year part-time student in Information Brokering)
Information Picture of Nature (An Attempt at Approaching the Philosophical
and Religious Space of Petar Danov, Vivian Crowley, Silver Ravenwolf
and Other Thinkers of the XX-XXI century)153
219-82

• **Luisa Savcheva**

(2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

Bulgarian Feasts, covered in the edition : Bulgarian National Revival

Literature : Analytical Repertory 1806-1878 : Vol. 1 /

Compiler Manyo Stoyanov. – S., 1957.161

220-104

• **Zoya Urmanova**

(2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)

The Master Petar Dunov or the Cult of the Light165

221-107

• **Tanya Buneva**

(2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

Comparative Characteristics of Contemporary Bulgarian Mass

Universal Periodicals (Magazines „Blyasak“ and „Story“)

[: Rec. ad op.: NN 5, 2007.]168

222-109

• **Tsveta Peltekova**

(3rd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Frame Structure of Reference and Information Text

(Section „Bibliography of Bibliography“ in

„A Road to the Books“ by T. Borov)172

223-112

• **Svetla Stoyanova**

(3rd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Frame Structure of a Text Fragment

(p. 125-128 in „A Road to the Books“ by T. Borov)176

224-113

• **Zdravka Christova**

(3rd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Frame Structure of a Bibliographical Fragment (p. 129-132

in „A Road to the Books“ by T. Borov)181

225-114

• **Elena Ignatova**

(4th year full-time student in Cultural and Historical heritage)*

Favourite Types of Fiction by the Reading Audience of Students

(Library and Information Centre at SULLSIT / State University

of Library Studies and Information Technologies)184

226-120

• **Stoilka Deshlieva**

(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

Information Review of the Ecological Education

for Environmental Preservation (Based on the Electronic

and Systematic Catalogue of „Ivan Vazov” People’s Library, Plovdiv

and Current National Bibliography of Bulgaria,

Series 1/2001-2004; Series 5/1997-2004)187

227-122

• **Tsvetanka Piperkova**

(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

Modelling the Secondary Documentary Flow of International

Economics Literature (Based on the Example of the Town

Library „Stoyan Drinov”, Panagyurishte)191

228-123

• **Ralitsa Velichkova**

(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

General Culturological Sketch of Secondary Documents

on the Subject of Surgery for Information Support of Students

(Based on the Electronic Book Catalogue of „Ivan Vazov”

People’s Library, Plovdiv)201

229-125

• **Deyana Stefanova**

(4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

General Review of Pupil’s Literature in History

(Following the example of „Saznanie” School Library,

village of Sinitevo)206

230-126

•• **Assist. Prof. Iglia Getova-Zlateva ***

Electronic Web Sites of Informatization Companies in Bulgaria:

On the Problem of Creating Their Electronic Register (E-Library)212

231-127

<p>●● Boris Borisov (3rd year part-time student in Information Brokering)* The Way to Knowledge [: An Essay]214 232-158</p>	
<p>●● Georgi Lanzov (1st year full-time student in Information Brokering)* Historical and Cultural Review of Technosphere through the Prism of Phototechnics218 233-160</p>	
<p>●● Christo Spasov (1st year part-time student in Information Brokering) Video Observation Security Systems. Their Role in Preventing and Detection of Crimes and Public Order Security (Panorama of the Types of Places that need to be Provided and Equipped with Video Observation Devices)224 234-161</p>	
<p>●●● Emil Dimitrov (2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)* Information View of the Musical Culture of the Contemporary Bulgarian Society230 235-170</p>	
<p>●●● Albena Dimitrova (2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)* The Dialogue as Communication: Profiles from the Point of View of the Subordinate234 236-176</p>	
<p>REVIEWS.....237</p>	
<p>● Lora Velichkova (2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography) Cultural Anthropology as a Cosmos of Knowledge : [Rec.ad op.: Cultural Anthropology : How to Understand Ourselves and the Others : [Monogr.]/ Richly H. Kreipo. – S., 2000.].....237 237</p>	

• **Ivailo Draganov**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

The Twentieth Century of Bulgaria – Chronology :

[Rec.ad op.: Bulgaria 20th Century : Chronicle /

Comp. Tanya Nikolova, Milen Kumanov. – S., 2004.].....243

238

• **Iliana Naidenova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Kings' Collections in Bulgaria – Our Image for Europe :

[Rec.ad op.: Kings Collections in Bulgarian Museums,

Archives and Libraries / Comp. Tsvetana Kyoseva. – S., 2004.].....248

239

• **Valentina Trifonova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Valuable Reference Book, Supplementing Our Historical Knowledge :

[Rec.ad op.: Kings' Collections in Bulgarian Museums,

Archives and Libraries / Comp. Tsvetana Kyoseva. – S., 2004.].....252

240

• **Plamen Lozanov**

(3rd year full-time student in Book Knowledge and Book Distribution)*

Conceptual Picture of Book Knowledge in Bulgaria

(After „Bulgarian Book” Encyclopedia. – S., 2004.).....258

241

• **Gergana Trifonova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Interdisciplinary Bibliographical and Library Study Context

of „Bulgarian Book” Encyclopedia [Rec.ad op.: Bulgarian Book :

Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....262

242

• **Sevdalina Simeonova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Library Study Context of „Bulgarian Book” Encyclopedia :

[Rec.ad op.: Bulgarian Book : Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....267

243

• **Sevdalina Diamandieva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Bibliographical Study Context of „Bulgarian Book” Encyclopedia :

[Rec.ad op.: Bulgarian Book : Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....271

244

• **Svetla Ivanova**

(3rd year full-time student in Book Knowledge and Book Distribution)*

Panorama of Publishing Forms in „Bulgarian Book” Encyclopedia :

[Rec.ad op.: Bulgarian Book : Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....275

245

• **Tzveta Peltekova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Personalia in Humanitaristics with Book Science Aspect

(Representation in „Bulgarian Book” Encyclopedia) :

[Rec.ad op.: Bulgarian Book : Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....283

246

• **Dimitrinka Stoimenova**

(4th year full-time student in Book Knowledge and Book Distribution)

Visual Spaces in „Bulgarian Book” Encyclopedia :

[Rec.ad op.: Bulgarian Book : Encycl. / Comp. Ani Gergova. – S., 2004.].....292

247

• **Yana Pashova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

On Sociology as Means of Understanding Yourself and the Others

[: Rec.ad op.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology :

[Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. –

New York : Harper Collins College Publ., 1995.]300

248

• **Ognyan Alexiev**

(1st year part-time student in Information Brokering)*

The Novel „The Fountainhead” – An Inspiring Narrative about the Price

of Being Yourself [: Rec. ad op.: Rand, Ayn. Fountainhead :

A novel. – S. : Iztok – Zapad, 2006.]306

249-83

• **Nadya Christova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Technologies – An Innovation Complex in Information Space

[: Rec. ad op.: Varbanova-Dencheva, K. Intellectual

Communications and Contemporary Technologies :

Alternatives Facing Scientific Libraries. – S., 2003.]310

250-84

• **Yoana Yonchovska**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Encyclopedia on the Art of West European Written Book (V-XVI century) :

On the Issue of the Beauty of Information) [: Rec. ad op.:

Art of Western European Manuscript Book V-XVI centuries :

Ill. encycl. collection. – Sanct Peterburg, 2005.]312

251-85

• **Lyudmila Apostolova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Bulgarians in World Chronicles 1912-1925 [: Rec. ad op.:

Bulgarians in World Chronicles

1912-1925 : Vol. 1 / Comp. Stoyan Raichevski. – S., 2004.]315

252-86

• **Vasil Todorov**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

National Council of Slavs in Bulgaria [: Rec. ad op.:

Scientific Contributions

(Language, Literature, History) : Reports

and Sci. Announcements,

given at the 1st sci. conf. on the subject

of „Slavonic World – Yesterday, Today and Tomorrow”,

Sofia, 14-15 April 2006 / Slavonic Society in Bulgaria ;

Comp. Mihail Videnov et al. – S., 2006.]318

253-87

• **Iliana Mateeva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

Phenomenology of Libraries [: Rec. ad op.: Libraries, Reading,

Communications : Contemporary Aspects of the Hist. Subject

in Bulgarian Books : Nat. Sci. Conference, 22-23

November, 2005, V. Tarnovo / St. St. Cyril and Methodius

University of Veliko Tarnovo. Department

of Library Studies and Mass Communications ;

People’s Library „P. R. Slaveykov”. – V. Tarnovo, 2006.]320

254-88

• **Romina Nikolova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
„Museum” – New Issue of Sofia University Magazine [: Rec. ad op.:
Museum : An Edition of Sofia Univ. „St. Kliment Ohridski”
Museum / Author and Comp. Tsveta Todorova ;
Computer Design Miroslav Bogdanov. – S., 2006, N 5.]324
255-89

• **Zlatka Zarkova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
New Issue of „Plamak” Magazine (N 3/4 for 2007) :
Interdisciplinary Panorama326
256-90

• **Evdokiya Latovska**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Reference and Information Edition of the Bulgarian Academy of Sciences
[: Rec. ad op.: Reference Book 2006 / Bulgarian Academy of Sciences. –
S., 2006.]329
257-91

• **Daniela Genadieva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Secondary Documentary Picture of „Publications of the Institute
for Literature 2005” [: Rec. ad op.: ... : Bibliogr. Bulletin /
Comp. Yonka Naidenova, Diana Raleva, Nelma Valcheva. – S., 2006.]331
258-92

• **Antoaneta Gradeva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Secondary Documentary Picture of the „Publications of the Institute
for Literature“ [: Rec. ad op.: Publications of the Institute
for Literature : Vol. 1- / Comp. Yonka Naidenova,
Diana Raleva, Nelma Valcheva. – S., 2000- .]333
259-93

• **Antoniya Kozareva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Secondary Documentary Picture of the „Russian Immigration in Bulgaria“ :
1878-2006 [: Rec. ad op.: Russian Immigration in Bulgaria 1878-2006 /
Comp. Elha Deneva, Sergey Rozhkov ; Bibliogr. Ed. Elena Yanakieva ;
Sci. Ed. Sergei Rozhkov. – S., 2006.]336
260-94

• **Silviya Ivanova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Bulgaria in Foreign Literature (Bulgarica) [: Rec. ad op.: Bulgaria
in Foreign Literature (Bulgarica) 2001 : Annual Directory. – S., 2004.]338
261-95

• **Elena Mineva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Balgaristika (Bulgarica) [: Rec. ad op.: Balgaristika = Bulgarica :
Inform. Bulletin / Bulg. Acad. of Sciences. Central Library.
Council for Bulgarian Studies Abroad. – S., 2006.]341
262-96

• **Rosen Petrov**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
The Health Care System in Bulgaria 1944-1952 [: Rec. ad op.:
Konstantinov, Nikola. ... – S., 2006.]344
263-97

• **Petya Bogdanova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
A Promise to Bulgarian Reader of Unforgettable Quests through
„the ship of light” [: Rec. ad op.: Catalogue 2003-2007 /
Zahari Stoyanov Publ. House. – S., 2005. – 128 p. : ill.]347
264-98

• **Stela Panteva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Information Resources Management of a Historical Museum
[: Rec. ad op.: Ivanov, D. ... – S., 2006.]350
265-99

• **Tsvetana Georgieva**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Regional Historical Museum, city of Vratsa. Catalogue [: Rec. ad op.: ... /
Comp. Georgi Ganetsovski et al. ;
Pref. and Gen. Ed. Ivan Raykinski. –
Vratsa, 2004.]353
266-100

● **Nora Kostadinova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)
Cartography of the New Information Technologies [: Rec. ad op.:
New Information Technologies in the Process of Education :
Collection of Sci. Reports and Announcements of SULSIT
(State University of Library Studies and Information Technologies) :
Sci. Seminar, held in Dolna Banya
from 31 March to 1 April 2006. – S., 2006.]355
267-101

● **Dilyana Gnafakis**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Contemporary Dialogue Conception on the Cultural
and Information Phenomenology
of the Libraries [: Rec. ad op.: Gorman, Michael. Our Intransient Values :
Libraries in XXI century. – S., 2006.]358
268-102

● **Gergana Barenka**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
Economic and Political Reference Book of the City of Vratsa
[: Rec. ad op.: Raykinski, Ivan. Vratsa between the Two World Wars :
Econ. and Polit. Life / Proc. of the Museums
in North-Eastern Bulgaria. – Vratsa, 2007.]362
269-103

● **Radka Angelova**

(2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
Guide Book of Alma Mater [: Rec. ad op.: [Todorova, Tsveta.]
Museum of Sofia University St. Kliment Ohridski : Guide-Book. –
S., 2006.]364
270-106

●● **Anna Vuchkova**

(1st year part-time student in Information Technologies)*
Valuable Edition on Operating Systems [: Rec. ad op.: Ivanov,
Ivan et al. Operating Systems : P. 3 : UNIX, LINUX, Windows :
A Textbook. – S., 2006.]367
271-157

●●● **Marchela Mladenova**

(2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)
First Musical Study of Popfolk Phenomenon [: Rec. ad op.:
Dimov, Ventsislav. The Boom of Ethnopop : Research. – S., 2001.]369
272-171

●●● **Vladislav Ivanov**

(2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

A New Book About the Treasures of Bulgarian Khans

[: Rec. ad op.: Dobrev, Ivan K. Golden Treasure of the Bulgarian Khans from Attila to Symeon [: Linguistic and Historiogr.

Research]. – S., 2005.]371
273-173

●●● **Iva Korcheva**

(2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

About the Stones we step on (Valuable New Edition in the Library and Information Centre at the State University of Library Studies and Information Technologies) [: Rec. ad op.: Ivanov, Teofil et al.

Ul'pia Oescus = Улпия Ескус : Roman and Early Byzantine

Town : [Monograph] : Vol. 1. – S., 1998.]374
274-174

●●● **Stanislav Angelov**

(2nd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

Historical and Cultural Study of the Churches „St. Sofia”

and „St. George” [in Sofia] (After Prof. Bogdan Filov Monograph)

[: Rec. ad op.: Filov, Bogdan. „Sv. Sofia” Church in Sofia.

„Sv. Georgi” Church in Sofia. – S., 2004.]377
275-175

●●● **Polya Yotova**

(3rd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)*

A Contribution to the Cult Architecture and Art in North-Eastern Bulgaria

[: Rec. ad op.: Cult Architecture and Art in North-Eastern Bulgaria

(XV–XX century). – S., 2006.]384
276-179

●●● **Iva Konyarska**

(3rd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)*

„...An Eternal Memory of the Christians“ [: Rec. ad op.:

Bielski, Miechislav. Vladislav III Varnenchik in the Balkans (1443-1444) /

Transl. from Polish by Ina Mihailova. – V. Tarnovo, 2006.]389
277-180

●●● **Iliyana Naydenova**

(4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*

A Unique Edition of the International Retrospective Bibliography

[: Rec. ad op.: Annual Bibliography of the History

of the Printed Book and Libraries (ABHB) : Vol. 1- . – The Hague, 1973- .]392
278-192

●●● **Lora Petrova**

(2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)

Contribution to Communications in Libraries

[: Rec. ad op.: Kishilovska, Malgojata. Communications in the Library :

[Monograph] / Transl. from Polish. – S., 2006.]396

279-194

●●● **Sabina Eftimova**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

The Mass Communication – an Architect of the Human World :

New Study – Compendium on Mass Psychology with Reference

Book Orientation : [: Rec. ad op.: Stoitsova, Tolya. Face

to Face with the Media :

An Introd. to Media Psychology. – S., 2004.]398

280

●●● **Ilian Sjulemezov**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

Essential Study on the History of Bulgarian Civilization :

[Rec. ad op.: Bulgarian Civilization : [Systematized Chronol.

Encyclopedia] / A. Stamatov et al. ;

Gen. ed. by Alexander Fol. – S., 2005).....402

281

●●● **Iva Konyarska**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

First Comprehensive Historical and Cultural Research :

[Rec. ad op.: The Valley of Roses and Thracian Rulers :

Album / Kazanlak Municipality, „Iskra” Hist. Museum – Town of Kazanlak ;

Text Georgi Kitov, Kosyo Zarev, Evtimka Dimitrova;

Comp. Kosyo Zarev, Valentin Denev. – Plovdiv, 2001.]405

282

●●● **Bilyana Panaiyotova**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

New Study of the Ancient Town – An Album about Old Nessebar :

[Rec. ad op.: Old Nessebar : Album / Nessebar Municipality,

Nessebar Hist. Museum ; Text Jana Chimbuleva, Dimitar Sasilov

Comp. Dimo Kozhuharov, Valentin Minev ; Artist Al. Gyoshev. –

Plovdiv, 2004.]408

283

●●● **Teodora Vitanova**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

Cartographying a Historical and Archeological Site –

A New Approach in Representing „Sboryanovo”

Reserve: [Rec. ad op.: Sboryanovo : Hist. and Archeol. Reserves :

[Cartography] / Isparih Municipality, Isparih Hist. Museum ;

Comp. Boryana Mateva, Zhivka Mihailova, Valentin Minev ;

Transl. Neli Petrova. – Plovdiv, 2002. – Dedicated

to the 20th anniversary of discovering

the Thracian Tomb of Sveshtari.].....410

284

●●● **Kameliya Vezirova**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

Current Scientific Conference On Modern Museum :

[Rec. ad op.: Modern Museum –

Patterns of Adaptation : Reports and Papers

to the Nat. Sci. Conference, Gabrovo,

14th-15th October 2003 / Ministry of Culture ;

Museums, Galleries and Fine Arts National Centre ;

Gabrovo Hist. Museum ; Comp. Krassimira Cholakova ;

Sci. Ed. Evgenii Sachev ; Ed. Dobromir

Tarnovski. – V. Tarnovo, 2004.].....412

285

●●● **Tsvetelina Tsvetkova**

(3rd year part-time student in Cultural and Historical Heritage)*

New Significant Contribution to the Calendar of Bulgarian Customs :

[Rec. ad op.: Calendar of Bulgarian Traditions :

Ill. Encycl. / BAS, BAS Central Library et al. ;

Vera Marinkova et al. ; Ed. Margarita Vassileva. – Plovdiv, 2004.].....415

286

●●● **Vili Bozhilova**

(3rd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*

Scientific Documentary Film „Rhythm of Time”,

produced by SULSIT: Information Map of Fire Dancing

as Cultural Transmission Reflected in Historiography :

[Review of the Premiere of the same name scientific documentary,

produced by SULSIT, on 28.09.2007 in Bulgari village –

Strandja Mountain / Idea, Concept, Producer:

Prof. Stoyan Denchev ; Director and Script Writer:

Prof. Alexandra Kumanova.

Promotion of the Product in Bulgaria and Abroad].....418

287

GRADUATION PAPERS	423
• Paulina Vladimirova (4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Multi-aspect Information Picture of „Ivan Vazov” National Theatre (Based on the theatre’s collection of posters): Graduation paper / Sci. Supervisor: Prof. Dsc. Alexandra Kumanova; Reviewer: Prof. Dsc. Stoyan Denchev.....	423
288	
AUTOBIBLIOGRAPHICAL WORKS	465
• Alexander Alexandrov (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Alexander Alexandrov: Author’s Alphabetical Catalogue of Paintings on Canvas / Sci. Supervisor: Prof. Dsc. Alexandra Kumanova; Reviewer: Assos. Prof. Dr. Nikola Kazanski.....	465
289	
INTERACTIONS	491
„WHITE LIGHT” (LUX ALBA)	491
DEDICATION	492
THE HOLY DEED OF SAINTS CYRIL AND METHODIUS: A PROPHECY FOR XXI CENTURY (Philosophical and information picture of knowledge and society)	493
„IN THE BEGINNING WAS THE WORD” (HOMO LEGENS)	503
„TO CALL YOURSELF BULGARIAN” (HOMO SCRIBENS)	521
INDEX OF NAMES	543
INDEX OF REVIEWED BOOKS AND STUDIED INSTITUTIONS	581
INDEX OF STUDIED ELECTRONIC SITES	593

СЪДЪРЖАНИЕ	601
СОДЕРЖАНИЕ	617
CONTENTS	633

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии**

**Том II, 2008
I-IV Студентски научни конференции:
Избрани публикации**

»»

Първо издание
Българска

Редактор,
предпечатна подготовка
и компютърна графика
Николай Василев

Коректори:
**Цветана Найденова,
Маламка Щерева-Стойчева**

WINI-1837
Печатни коли 40.75
Формат 70/100/32

ISSN 1313-4566

Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

1784 София, бул. „Цариградско шосе” N 119
Тел.: 970-85-90
e-mail: kbd_college@yahoo.com
URL: www.kbd-bg.org